

**Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű
Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és
Óvoda**

(5350 Tiszafüred, Fő út 2.)

2024.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	7
A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda legfontosabb adatai	
1.1.	Az intézmény múltja
1.2.	A 2021. szeptemberétől bekövetkezett szervezeti változások
1.3.	Helyzetelemzés
1.4.	Az intézmény tevékenységei
1.5.	Az intézmény alaptevékenységéhez kapcsolódó feladatok
1.6.	Intézmény kiegészítő tevékenységei
1.7.	A református intézmény működésének szellemi alapjai
1.8.	Legfontosabb közös céljaink
1.8.	Az intézményi szintű közös célok megvalósításának szinterei
2. Óvodáink	17
2.1	Székhely óvoda programja, Tiszafüred
Az óvoda bemutatása, a környezet társadalmi igényeinek, elvárásainak elemzése során kialakult tapasztalatok	
Az óvoda személyi feltételei	
A nevelőkkel szembeni elvárások	
A székhely óvoda tárgyi feltételei	
A program működéséhez szükséges speciális eszközök, játékok, tárgyak	
Az óvoda speciális szolgáltatásai, melyek a gyermekek számára térítésmentesek	
Program rendszerábrája	
A program célrendszere	
Óvodai nevelésünk célja	
Alapelveink	
Óvodaképünk	
Gyermekeképünk	
Óvodai nevelésünk fő feladatai	
A pedagógiai fejlesztésünk célja	
A nevelés feladatai	
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	
Hitélet az óvodában	
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	
Művészeti tevékenységek	
Hagyomány-ápolás, művészeti nevelés	
Jeles-napok az óvodánkban	
Az óvodai élet tevékenységformái	
A játék	
Mese - vers	
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kéz munka	

Mozgás	50
A külső világ tevékeny megismerése	51
Munkajellegű tevékenységek	52
A munka konkrét tartalma	53
Óvodai nevelésünk keretei	54
Az óvoda csoportszerkezete	54
Az óvodai élet megszervezése, napirendje	54
A HELYI NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁRGYI,	
INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI	55
Az óvoda környezete	55
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	56
Gyermekvédelmi tevékenységek	57
Feladataink és kompetenciaköreink	57
A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében végzett gyermekvédelmi és pedagógiai feladataink	58
Óvodánk kapcsolat rendszere	59
Az óvoda és a család	59
A kapcsolattartás formái	59
Átmenetek: Óvodába lépés	61
Kapcsolat az iskolákkal	61
Átmenetek: Iskolába lépés	62
Az óvodai nevelés tervezése, értékelése, ellenőrzése	65
Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere	66
Az óvoda működési rendje	67
3. NEVELÉSI PROGRAM	155
3.1. Pedagógiai hitvallásunk	155
3.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	156
3.2.1. Alapelveink	156
3.2.2. Értékek	157
3.2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai	157
3.2.4. A felsorolt alapelvek és célok a nevelés-oktatás terén az alábbi gyakorlati feladatokat állítják iskolánk elé	159
3.2.5. A pedagógiai alapelvek érvényre juttatását, az értékek közvetítését, céljaink elérését, feladataink megvalósítását szolgálják iskolánk pedagógusai által alkalmazott eljárások, módszerek	160
3.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink	161
3.4. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	162
3.5. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	163
3.5.1. A közösségfejlesztés szinterei:	163
3.5.2. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink	164
3.5.3. Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai	164
3.5.4. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	165
3.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai	166

3.7.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	169
3.8.	Tanítási órán kívüli tevékenységek	170
3.8.1.	Művészeti intézményekkel való együttműködés.....	172
3.8.2.	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	172
3.9.	Osztályfőnöki munka tartalma, feladatok.....	174
3.9.1.	Az osztályfőnöki munka tervezése.....	175
3.10.	A szakmai munkaközösségek együttműködése.....	177
3.11.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	178
3.11.1.	Különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó tevékenységek	178
3.11.2.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	179
3.11.3.	A differenciált tanulásszervezés formái	180
3.11.4.	A tehetséggondozásban, képességfejlesztésben végzett tevékenységek.....	180
3.11.5.	A kompetenciafejlesztés keretében:	181
3.11.6.	A Komplex Instrukciós Program.....	181
3.11.7.	Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	183
3.11.8.	Az EFOP_3.1.5-16:2016-00001 számú A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása pályázat 2020-2023 közötti fenntartási időszakának tevékenységei.....	184
3.12.	A tanulók részvételi jogai, gyakorlási rendje az intézményi döntési folyamatban .	184
3.13.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái	184
3.13.1.	A szülők, tanulók és pedagógusok együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei	184
3.13.2.	A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmi	185
3.13.3.	Szülői képviselő	186
3.13.4.	A tanulókkal való kapcsolattartás	186
3.14.	Az egyéni munkarendben tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	186
3.15.	A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének sorrendjére vonatkozó helyi szabályok	186
3.15.1.	Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	186
3.16.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok	187

4. HELYI TANTERV 189

4.1.	Bevezető	189
4.2.	Tantervi jellemzők, a módosítás sajátosságai.....	189
4.2.1.	A választott kerettanterv megnevezése	189
4.2.3.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	192
4.2.4.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	193
4.2.5.	Mindennapos testnevelés.....	194
4.2.6.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	195
4.2.7.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása .	197
4.2.8.	A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	199
4.2.9.	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	200

4.2.10.	Az iskola környezeti nevelési elvei	201
5.	Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Programja	203
5.1.	A két tanítási nyelvű oktatás az általános iskolában.....	203
5.2.	Jogszabályi háttér	204
5.3.	A Nemzeti Alaptanterv és a magyar-angol két tanítási nyelvű oktatás.....	204
5.4.	A két tanítási nyelvű iskolai oktatás célja és feladata	207
5.5.	A két tanítási nyelvű általános iskola helyi tantervének elkészítésére vonatkozó sajátos szabályok	207
5.6.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	214
5.7.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei 214	
5.8.	A program megvalósításához szükséges tárgyi feltételek.....	217
5.9.	A magyar-angol két tanítási nyelvű programba jelentkező tanulók felvételének, átvételének elvei	218
5.10.	A Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Program Helyi Tantervei	219
5.11.	A két tanítási nyelvű oktatás célkitűzései és feladatai	222
	Általános fejlesztési követelmények 1-4. évfolyamon.....	224
	Általános minimum követelmények a 4. évfolyam végére	241
	Személyi feltételek	247
	Tárgyi feltételek	247
	Tanárok számára ajánlott kiadványok.....	247
	Értékelés, ellenőrzés a magyar-angol két tanítási nyelvű programban	248
	A tanulók értékelése	347
	Továbbhaladás feltételei.....	360
	SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei.....	360
	Órakeret: heti 2 óra.....	525
	évi 72 óra	525
	Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra	597
	Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra	608
	6. évfolyam	609
	Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–10 óra/tanév	628
	Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra	629
	Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra	648
5–8. évfolyam		667
5. évfolyam		668
6. évfolyam		668
7. évfolyam		668
8. évfolyam		669
6. évfolyam		678
7. évfolyam.....		686

8. évfolyam.....	697
6. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS.....	708
6.1. Bevezetés	708
6.2. Az intézmény általános pedagógiai célkitűzései a művészeti nevelésben	709
6.3. A művészeti nevelés alapelvei, céljai, feladatai	709
7. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 9.§(2) a pontja alapján az intézményben működő művészeti ágak cél és feladat rendszerének bemutatása	710
7.1. Táncművészet	710
7.2. Színművészet.....	711
7.3. Képző- és iparművészet	711
Személyi feltételek	712
Tárgyi feltételek, eszközök.....	712
Anyagi feltételek.....	713
A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	713
A kötelező eszköz- és felszerelésjegyzék.....	713
Tehetséggondozás.....	714
Személyiségfejlesztés	714
Közösségfejlesztés.....	714
A szülő, a tanuló, az iskolai pedagógus együttműködésének formái	715
A művészeti iskola egyéb feladatai	715
Hátrányos megkülönböztetés tilalma.....	716
Tanulói jogviszony létesítése.....	716
A magasabb évfolyamba lépés feltételei	716
A tanulók értékelésének módja.....	717
9. Legitimációs záradék	720

1. BEVEZETŐ

Tisztelt Olvasó!

Tisztelt Szülők, Tanulók!

Az 1998 szeptemberében elfogadott, azóta többször módosított Pedagógiai Programunk ismételt felülvizsgálatát, átdolgozását a 2011. évi Köznevelési törvény, 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról -363/2012.(XII.17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak módosításáról szóló, a 137/2018. (VII.25.) kormányrendelet, a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról, a 401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról, a 402/2023.(VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról, a 403/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról tette szükségessé.

Az eredeti alapokra építkező Pedagógiai program módosítása során arra törekedtünk, hogy nevelő-oktató munkánk középtávú koncepciói koherensek a törvényi szabályozással és a NAT tartalmi elvárásaival. A keresztény szellemiségünk érvényre juttatása mellett kellő figyelmet fordítottunk a pedagógiai hagyományok beépítésére, hasznosítására.

Hitünk és erőnk szerint törekszünk a Pedagógiai programunkban leírtak megvalósítására, az abban kitűzött célok elérésére, hogy elődeinkhez méltóan, Tiszafüred Város és térsége polgárainak lelki és szellemi gyarapodásában kellő alapokkal szolgáljon intézményünk.

Tiszafüred, 2024. március 04.

Takácsné Paksi Mária
főigazgató

A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda legfontosabb adatai

Címe: 5350 Tiszafüred, Fő út 2. sz.
Levelezési címe: 5350 Tiszafüred, Fő út 2. sz.
Telefon: 06-59/511-020; 06-59/511-186
E-mail: banzsigmond.iskola@gmail.com
Fenntartója: Tiszafüredi Református Egyházközség

Címe: 5350 Tiszafüred, Fő út 5. sz.

Alapító okirat kelte: 2024.03.07

Működési engedély száma: JN/23/00501-5/2024

Kiállítója: Jász- Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal

1.1. Az intézmény múltja

Tiszafüred a törökkel folytatott háborúk idején több alkalommal is elpusztult, vagy lakatlanná vált, ám szinte minden pusztítás után újra települt. Az egyik ilyen újra település idejéből, 1625-től már református gyülekezet létezésére utalnak a források.

A feljegyzések szerint az alighanem teljes egészében református felekezetű lakosság számára már korán megszervezték az iskolai oktatást. Az 1721-es esztendőről azt jegyezték fel, hogy Nagy Miklós füredi bíró idején iskola épült. A következő évtizedben is fontos változások történtek. 1733-ban a rektor mellett már leánytanítót is alkalmazott a református gyülekezet, ami igen népes iskola meglétére utal. A harmadik tanítói állás megszervezésére 1763-ban került sor. 1765-ben a füredi fiúiskola a debreceni kollégium hatókörébe tartozott, / a kollégium / az anyaiskola tantervei és tankönyvei szerint tanítottak, az ottani módszereket és szokásokat is átvették, s az anyaiskolából szerződtették a tanítókat is. Abban az évben a füredi rektorhoz 45, a segédtanítóhoz 68 fiú- növendék járt. A ’’leányiskola’’ megszervezése után már közel 160 növendék jár az iskolába.

Jelenlegi ismereteink szerint 1821-ben rakták le a fiúiskola új épületének alapjait, melyet a következő esztendőben fel is építettek. 1827-ben épült a ’’Leány Oskola’’. A református felekezet ekkor feltehetően két helyen rendelkezett iskolával / azaz három tanteremmel /. A legrégibb iskola a református templom közvetlen közelében - egy 1846-os adat szerint a ’’két templom’’ között - volt, a másik épület pedig az Igari út és a Fő utca torkolatában helyezkedett el.

1845-ben a rektor keze alatt 78, a segédtanító irányítása alatt 103 fiú tanult az I–IV osztályban, a leánytanító pedig négy osztályban 144 növendékkal foglalkozott a református iskolában. Az 1868-as Eötvös –féle népiskolai törvény bevezetését követően, Bán Zsigmond hosszú

lelkipásztori szolgálata /1858-1896/ idején, 1869-71 között a régi fiúiskolát lebontották, helyén parkot alakítottak ki. Ugyanekkor a "Leány Oskola" melletti telket az egyház megvásárolta és ott nagy költséggel emeletes fiúiskolát építettek. 1890-es években ezen a telken újabb tantermeket /leányiskolások részére/ illetve tanítói lakásokat alakítottak ki. Ezek az évtizedek a gyors népesség gyarapodás időszakai. 1889-ben a három felekezeti iskolába 700 gyermek járt. A református iskola 5 termében 4 tanító, a katolikus egyház iskolájának 2 tantermében 2 tanító, az izraelita iskola 3 tantermében 2 tanító foglalkozott a gyerekekkel.

A református iskola főépületének bővítése az 1920-as évek végén valósult meg. Az 1948-as államosítást követően előbb Fiúiskola, majd a Kiss Pál Általános Iskola működött illetve működik e régi épületben. 1997 tavaszán megállapodást kötött az egyházközség az önkormányzattal, miszerint a református egyház fokozatosan visszacapja a tantermeit 2005 –ig.

Így indult meg 1. osztályunkban 1997 szeptemberében a tanítás. Mindennapjainkban a pedagógusainkkal keressük a választ, hogy mi az a többlet, amitől más egy keresztyén óvoda illetve iskola. Intézményünkben a legtöbb gyermek itt kezd ismerkedni a hittel, a keresztyén-séggel, Krisztus megváltó kegyelmével. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ismerjék meg, olvassák újra meg újra a I Kor 13-at, a szeretet himnuszát, hogy megtanulják: az Isten szeretet.

Iskolánkban ezt a nevelés fundamentumának tekintjük. Nevelőink szeretettel, türelemmel, szakértelemmel igyekeznek a gyermekekben rejlő értéket felfedezni, fejleszteni. Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy anyagilag is és lelki gondozásban is fokozatosan figyeljünk a hátrányos helyzetű, nehéz sorsú gyerekekre. Odafigyelésünkkel, szeretetünkkel hozzásegítjük őket a kiegyensúlyozott, boldog felnőtté váláshoz.

Óvodánk 1997-ben épült nagy áldozatok árán, rendkívüli külső és belső ellenállások, viharok közepette. „Mi sziklára építkeztünk, mely az Úr igéje.”

Az óvoda a régi épületben kezdte meg működését, amelyet az első évben az iskolával közösen használtunk. A csodákat naponta tapasztaltuk és tapasztaljuk ma is.

Az épület újszerű, világos, természetes anyagokból készült, berendezése folyamatosan szépül, gyarapodik.

„Mert más fundamentumot senki nem vethet azon
kívül, amely vetteti, mely a Jézus Krisztus”

I. Kor. 3. 11.

Jelenleg a Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda rendelkezik a kor színvonalának megfelelő, funkcionálisan, térben is elegendő épületekkel, kiszolgáló helyiségekkel.

Az intézmény épületegyüttese központi helyen van, könnyen megközelíthető, a természet szépségeinek (a Tisza) távolságát bokrosítással, virágok telepítésével, gondozásával pótoljuk. Fából készült játékaikkal közelebb hozzuk gyermekeinkhez a természetet. Udvarunkon tere-

bélyesedő, s nyáron lágy hús árnyékot adó fáink történelmi korokról beszélnek nekünk. Az ősöktől, akik iskolát építettek, akik tisztelték és szerették azokat, akik felnevelték őket s a másik embert.

Az ő nyomdokaikon próbálunk járni.

„Engedjétek hozzám jönni a gyermeket,
és ne tiltsátok el őket.” Márk 10. 14.

1.2.A 2021. szeptemberétől bekövetkezett szervezeti változások

A Tiszafüredi Református Egyházközség 2021 szeptemberétől **Tiszaderzsén, Tiszaigaron és Tiszaszőlősen** egyoldalú nyilatkozattal **vállalta az óvodai nevelési, míg Tiszaszőlősen az általános iskolai feladatellátást.**

A fenntartó és a települési önkormányzatok által megkötött köznevelési megállapodások keretében hosszútávon használatba kapta az tiszaderzsi, tisaigari, a tiszszőlősi óvodák és a tiszaszőlősi iskola épületeit, a feladatellátáshoz eddig is rendelkezésre álló feltételeket.

A korábban a Kossuth Lajos Gimnázium Tiszaszőlősi Általános Iskolájaként működtetett tagiskolánk 2021 szeptemberétől a székhelyiskola pedagógiai programja szerint működik tovább.

Az óvoda az alábbiak szerint végzi nevelő-oktató munkáját:

- **Tiszaigari Óvoda** nevelőtestülete **átvette a székhelyintézmény óvodai programját**
- Tiszaderzsi Napsugár Tagóvoda és
- Tiszaszőlősi Cseperedő Tagóvoda tovább viszi módosított pedagógiai programját.

A keresztény nevelési gyakorlat tartalma és formája:

A tagóvodák a tiszafüredi székhelyóvoda keresztény nevelési programja szerint végzik a vallási nevelést, szervezik az egyházi ünnepeket, s átveszik az ehhez kapcsolódó nevelési tartalmakat.

1.3.Helyzetelemzés

A szűkebb társadalmi környezet jellemzőinek feltérképezése

- a település, lakóterület lakossági összetétele (korstruktúra, foglalkoztatottsági jellemzők, családi konstrukció jellemzői, alakulása, szociális helyzet és annak gazdaságföldrajzi eredői, stb.),
- a szülők iskolai végzettsége, a család helyzete, értékrendje, etnikai sajátosságok, viszonya az iskolához,
- a korosztályi közművelődés, sport lehetőségei az iskolák és az óvodák környezetében,
- civil szervezetek, egyházak, a gyermekegészségügy, a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások bemutatása,

- a családok szociokulturális háttere és szerepe az iskoláztatás alakulásában,
- a családok kulturális szokásai,
- az iskola és a család együttműködése,
- az iskola helye, szerepe a település kulturális életében
- a beiskolázásban érintett óvodák és a választott középiskolák, továbbtanulási irányok,
- a tanulási igények és motiváltság alakulása a családok és a tanulók körében.

Intézményünk Tiszafüred és vonzáskörzete, Tiszaderzs, Tiszaigar és Tiszaszőlős számára nyújt alternatív nevelési-oktatási kínálatot az óvodai ellátás, a református általános iskolai nevelés-oktatás és az alapfokú művészetoktatás terén. A vállalt komplex feladatok fokozatosan épültek ki az intézmény kínálatában az 1997. szeptemberi indulása óta. Szolgáltatásai iránt az érdeklődés töretlen, melyet igazol a férőhelyek feltöltöttsége, a szakmai eredmények, a város és az egyházközség ellátási megállapodása is.

Az óvodás, iskolás gyermekek beiratkozása a Nemzeti Köznevelési Törvény és az Alapító Okirat által meghatározottak szerint történik. Az óvodába, iskolába járó gyerekek a városból és a városkörnyéki települések területéről tevődnek össze. A szülők gyermekük számára intézményünkön keresztül szeretnék megélni a keresztyén értékek megalapozását, elmélyítését. A nevelő-oktató munka, a színes tanórán kívüli programkínálat miatt intézményünk reális alternatívát jelent az óvodát, iskolát választó szülők számára Tiszafüreden és a járás több településén – döntően a vállalt feladatellátás révén Tiszaderzs, Tiszaigar és Tiszaszőlős községekben. Mára már elfogadott és elismert az általános és az alapfokú művészeti iskolai munkánk, jól kapcsolódik a régió, illetve kistérség intézményrendszeréhez. A tiszafüredi Református Egyházközség, mint intézményfenntartó egyházközség bírja a környező települések egyházközségeinek támogatását.

Az iskola gyermekösszetétele

- az iskola gyermeklétszáma, a beiskolázási tendenciák alakulása, prognosztizáció,
- a bemeneti jellemzők (a gyerekek iskolakészültségének szakszerű jellemzése, a fejlettség mutatói legfontosabb területenként, a HH és HHH gyerekek összetétele - (1-2., 3-4., 5-6., 7-8.évfolyamon), a részképesség zavarokkal, fogyatékkal küszködők száma, a fejlesztési igények bemutatása
- a kimeneti jellemzők – beiskolázás, eredménytartás
- az iskolából ki és belépők a tanulók körében.

Az óvodai és iskolai létszámok alakulása a székhely és tagintézményeiben 2021-től

Intézmény/év	2021	2022	2023	2024	2025	2026
001 Iskola	350	386	391			
Óvoda	106	118	117			
004	99	100	91			
005	43	48	45			

006	37	32	32			
007	25	22	25			

A székhelyintézmény óvodásai körében a HH gyerekek aránya az 30%, míg az iskolában 50 % fölötti. A HHH arány az óvodában és az iskolában egyaránt 5 - 6 % körül ingadozik, s a tanulólétszám további növekedésével elérheti a 7-8 %-ot is. Az SNI tanulók aránya tartósan 10-12 % között mozog.

Az iskola indításától kezdve a programszerű gondoskodással karoljuk fel a szociálisan hátrányos családok – ez átlagosan kb. 30 család óvodás és iskolás gyermekeit kb. 26-28 gyerek (16 %). A veszélyeztetett, HH és HHH gyerekek sorsának követése a fenntartóval együttműködve kiemelt szerepet kap munkánkban.

Tanulóink egy része ingerszegény környezetből kerül az iskolába. Az iskolának kell felvállalnia a felzárkóztatást, a tudás igényének felkeltését, a viselkedéskultúra megalapozását, ugyanakkor a tehetséges tanulók tehetséggondozása sem szorulhat háttérbe.

Az iskolába kerülő gyerekek érdeklődése sokrétű. Lehetőségük van bekapcsolódni a tanítási órán kívül szervezett, sokrétű tevékenységekbe.

Az értékek az iskolai évek előre haladásával átrendeződnek. Az 5-8. évfolyamokon megjelennek a képesség szerinti arányeltolódások, amelyek egyre inkább szükségessé teszik a differenciált pedagógiai módszerek alkalmazását.

Mint ahogy a tanulók fejlődésének üteme adottságaik, képességeik szerint alakul, differenciált óravezetéssel, egyéni képességfejlesztéssel, szakkörökkel, versenyekre való felkészítéssel adunk nagyobb segítséget a tovább haladásukhoz.

Nehézség, hogy egyre nagyobb súlyú esélyegyenlőtlenséget okoznak az iskolánkba járó gyerekek közötti hátrányok.

Az iskola környezete:

Tiszafüred:

A három különálló épületből álló épületegyüttes a hozzá tartozó tágas, parkosított udvarral, tornacsarnokkal együtt zavartalanul biztosítja tanulóink optimális nevelését, oktatását, fejlődését. Esztétikus környezetben, ideális feltételek között tanulhatnak.

Tiszaszőlősen egy önálló épületben folyik a nevelő-oktató munka.

1.4.Az intézmény tevékenységei:

Alapfeladataink:

- óvodai nevelés
- általános iskolai nevelés-oktatás
- alapfokú művészetoktatás

- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása:

Amennyiben az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság a szakértői véleményében a gyermek integrált nevelésére tesz javaslatot, a „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és az Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásához” illetve a „Szakmai ajánlás a BTMN-es tanulók neveléséhez-oktatásához” foglaltak alapján az intézmény vállalja:

- beszéd fogyatékos
- egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Alapfokú művészetoktatás

A székhelyen és a telephelyeken oktatott művészeti ágak és tanszakok:

- Táncművészeti ág: társastánc; modern-kortártánc; néptánc tanszakok
- Képző- és iparművészeti ág: festészet, kerámia, tűzzománc, fotó-videó
2011. szeptember 01-től: grafika és festészet; szobrászat és kerámia; fém- és zománcműves; fotó és film
- Színművészeti-bábművészeti ágban: színjáték tanszak.

1.5. Az intézmény alaptevékenységéhez kapcsolódó feladatok:

- emelt óraszámú oktatás általános iskola 1-8. osztályában angol nyelvből,
- egyéni munkarend alapján tanuló státusz,
- sajátos nevelési igényű tanulók általános műveltséget megalapozó integrált oktatása:
Ennek keretében: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pontja szerinti különleges bánásmódot igénylő tanulót, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látássérült), értelmi (enyhe értelmi fogyatékos) vagy beszéd-fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- logopédiai oktatás, gyógytestnevelés, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők számára gondozási feladat a többcélú kistérségi társulás szolgáltatásainak igénybevételeivel,
- képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés,
- diáksport,
- gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása,
- a tanulók számára tanórán kívüli szervezett foglalkozások biztosítása (pl. korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás, differenciált képességfejlesztés),
- délutáni foglalkozások, illetve egyéb iskola ellátás biztosítása az azt igénylő tanulók számára,
- az intézmény tanulói részére tankönyvellátás biztosítása a jogszabályi előírások alapján

1.6.Intézmény kiegészítő tevékenységei:

- Intézményi étkeztetés,(óvodai és iskolai) és munkahelyi étkeztetés
- Máshová nem sorolt egyéb szárazföldi személyszállítás
- Saját tulajdonú, bérlet ingatlan bérbeadása, üzemeltetése
- Sport, szabadidős képzés
- Autóbusz kölcsönzés vezetővel

1.7.A református intézmény működésének szellemi alapjai

A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda az érvényben lévő 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről, és a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye alapján működő óvoda, nyolc évfolyamos alapfokú és művészeti iskola.

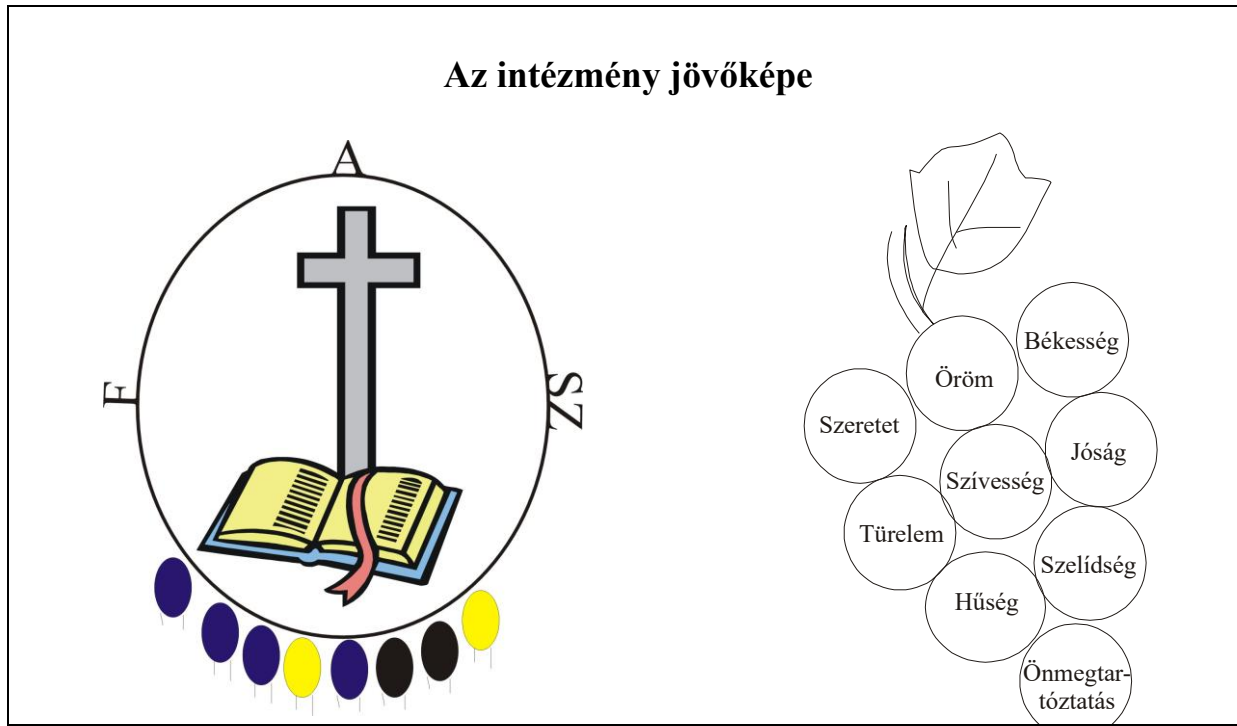
A komplex feladatokat ellátó intézményünk vállalja a magyar református pedagógiai gondolkodás évszázadok során kikristályosodott elveit. Ezek az alábbiak:

- *A szószék és a katedra közös célt szolgál. Az utóbbi feladata, hogy Isten dicsőségét hirdesse, amint az a művészetben, tudományban, természetben megnyilatkozik.*
- *Isten személyesen szólítja meg az embert. A tanárnak tudnia kell, hogy minden tanuló önálló személyiség, s így mindegyikükhöz külön út vezet.*
- *A Teremtő talentumokkal ajándékozza meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a diákot ezek felismerésében, s ráébressze az ezzel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodás a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerkölcsöt kell, hogy kialakítson.*

A reformátori szemlélet szerint hivatás és hivatás között nincsen rangsor, különbséget e téren csupán a hivatás betöltésének mértéke jelenthet.

Reformátoraink vallották, hogy nemcsak az egyénnek, hanem egész közösségeknek, népeknek is Istentől rendelt küldetésük van. A református iskola ennek jegyében osztozott és osztózik a nemzeti sorskérdésekben.

Az intézmény jövőképe

1.8. Legfontosabb közös céljaink:

- Kompetencia alapú nevelés- oktatás gyakorlatának kiterjesztése.
- A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése
- A köznevelési rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása.
- Magas szintű óvodai nevelés – kompetencia alapú óvodai nevelés megvalósítása.
- A SNI gyermekek, tanulók integrált nevelése, a testi- lelki egészség, biztonságos környezet alakítása.
- A környezeti nevelés szerepének növelése.
- Az intézményegységek és csoportok kapcsolatainak gazdagítása és az együttműködések ösztönzése – az átmenetek pedagógiai segítése.
- Tiszafüred Város és környéke, Tiszaderzs, Tiszaigar és Tiszaszőlős hagyományainak megismerése és megismertetése, hagyományápolás.
- A települések közösségi értékeinek elfogadtatása, közvetítése.
- A korosztályi közművelődés elősegítése, feltételeinek megszervezése, biztosítása.

1.8. Az intézményi szintű közös célok megvalósításának szinterei

- óvodai nevelés
- általános iskolai nevelés, oktatás
- alapfokú művészeti oktatás
- a hitélet szinterei (nevelés, közösségformálás)
- diáksportkör
- pedagógus továbbképzések
- iskolakönyvtári szolgáltatások
- ünnepélyek, megemlékezések

2. ÓVODÁINK

2.1 Székhely óvoda programja, Tiszafüred

Az óvoda bemutatása, a környezet társadalmi igényeinek, elvárásainak elemzése során kialakult tapasztalatok

A székhely óvoda Tiszafüred város szívében helyezkedik el. Intézményünk a református egyház fenntartásában működik. Az elmúlt 40 év történelme elfordította az itt élő embereket a vallásuk gyakorlásától, sok esetben Istenbe vetett hitüktől. Be kell látnunk, hogy óvoda pedagógusaink, gyermekeink feladata lett a családokba visszahozni a keresztény értékeket, az Isten iránti hitet, szeretetet.

Az óvoda sajátos arculatát a keresztény értékek és a művészet határozzák meg.

Programunk átdolgozásakor a nevelőtestület megfogalmazta azt, hogy eddigi munkánkra, hagyományainkra fogunk építeni, ezt kívánjuk nívósabbá, gazdagabbá, árnyaltabbá tenni, részeibe új elemeket beépíteni. Az elemzés során legfontosabb feladatunknak a keresztény értékek közvetítését emeltük ki, melyhez szorosan kapcsolódik a magatartási, viselkedési szokások alakítása. Ezek a közös elemek az Alapprogramban is megtalálhatóak, melyek alapján az azonosságok is létrejönnek.

Szeretnénk, ha az óvodát igénybe vevő szülők többsége vallási meggyőződésének, hitének indíttatása által hozná gyermekét óvodánkba. Nagyszerű dolog lehet együtt működni azokkal a szülőkkel, akik Krisztusi szeretet megnyilatkoztatásaként lélekben együtt vannak velünk, s ahol tudnak, segítenek. Gyermekevédelmi feladat igen kevés akad. A szülők szívesen részt vesznek közös programjainkon. Elfogadják az óvoda által képviselt értékeket.

Világosan látszik a családi háttér, s az óvoda nevelő hatása azoknál a gyermekeknél, ahol az együtt gondolkodás, közös, határozott nevelés eredményes. A családok óvodán kívül is találkoznak egymással, kapcsolatot tartanak. A gyermekek rendszeresen játszanak, születés-, névnapot ünnepelnek együtt óvodás barátaikkal otthonukban.

Miután óvodánk egyházi intézmény, kapui tárva-nyitva állnak mindenki előtt, akinek szívében megdobban az Isten szeretete utáni vágy. Arra törekszünk, hogy kíváncsossá tegyük a családok számára a gyülekezeti életbe való bekapcsolódást. A szeretet minden eszközeivel törekedjen a gyülekezet és az óvodapedagógus arra, hogy a családok hitből éljenek a kereszteselés sákramentumával!

A református intézmény nevelőtestületének összetétele stabilnak mondható.

Óvodánk négy vegyes életkorú csoporttal működik.

A távolabbról járó gyermekeink szállítását az intézmény a saját buszával oldja meg, így mindenkinek lehetősége van megközelíteni az óvodát, bármilyen távol lakik.

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését:

- ***az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását.***

Az óvoda személyi feltételei

Tiszafüred:

“Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.” (Alapprogram)

A törvény előírásainak megfelelően rendelkezésünkre állnak a megfelelő szakemberek. Minden csoportban két óvodapedagógus dolgozik főiskolai képzettséggel, és négy dajka segíti munkánkat. Nem az óvoda állományához tartozik a logopédus, de heti négy órát foglalkozik beszédhibás gyermekeinkkel. Fejlesztő pedagógus segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Az SNI gyermekek ellátását szükség esetén a fogyatékosság típusától függően külső, szakirányú pedagógus segíti.

A nevelőkkel szembeni elvárások

A kölcsönös tisztelet és szeretet az alapja minden emberi kapcsolatnak. A társadalomban minden embernek megvan a maga feladata, amelyet ha tisztességesen, becsülettel végez, mindannyiunk javát szolgálja. Alapfeltétele tehát, hogy tiszteljük az emberben az embert. Gyermekeinket csak akkor tudjuk jól és helyesen nevelni, ha ennek a kölcsönös tiszteletnek és elfogadásnak kisugárzását látja rajtunk: szülein és nevelőin egyaránt.

Fontos tudásunk és ismereteink gyarapítása, ám ez ne öncél legyen, hanem a nevelés és Isten szolgálatába állított eszköz.

A pedagógus személyisége, példa ereje és értékkövető szerepe az egyházi intézményeknél még fokozottabban jelenik meg.

Számukra létkérdés a hit és erkölcs kérdéseiben ellentmondást nem tűrő Isten parancsolatait magáénak tudó személyiség jelenléte, aki úgy szereti a rá bízott gyermeket, mint saját gyermekeit.

Minden tudását és erejét arra fordítja, hogy lelkük, szellemük és értelmük kiteljesedjék.

A kisgyermek a példát látja a vele foglalkozó ember személyiségén keresztül, megnyilvánulásaiiban, tetteiben a következő, az utánoszható modellt jelenti, ezért a pedagógusnak egész személyiségéből sugározni kell a szeretetet, a támaszt, segítséget, hogy megkapja azt az érzelmi biztonságot, amelyre szüksége van.

A keresztyén pedagógus életében mértékadó erkölcsi érték a Tízparancsolat, mely minden emberi törvény alapja.

Száma a kisgyermek nevelése nem hivatás, hanem több ennél: szolgálat, melynek egész lényét, személyiségét alárendeli, s ez határozza meg életét. A belőle áradó Krisztusi szeretetnek nem csupán a gyermek felé kell sugároznia, hanem szülei, s embertársaik felé is. A keresztyénhívó pedagógusnak műveltségben, s a tudás megszerzésében is elől kell járnia. Hitelessége a világszemlélet megértése szempontjából is fontos, mely optimista és etikus. Meg kell tehát felelnünk annak az akaratnak, amely ebbe a szolgálatba emelt bennünket. A gyermek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani! Legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre!

Az SNI gyermekek ellátásához ismerje meg a speciális eljárásokat, módszereket!

Tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvónő párjával!

Az óvónők fontos feladata, hogy a nevelő munkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

Együtt a családokkal:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A székhely óvoda tárgyi feltételei

A székhely óvoda a református templom közelében helyezkedik el. Szervesen illeszkedik a patinás református általános iskola környezetébe. Az épület egyhangúságát két hatalmas ablakkal ellátott kiugró töri meg, amelyet kívülről virágos kert vesz körbe. Az udvar játékaifából készültek, egyedi tervezésűek, alattuk ütéscsillapító talaj van. Az udvar betonozott és füves területtel rendelkezik, így biztosítja gyermekeink számára sáros időben is a játék és a szabad levegőn tartózkodás lehetőségét.

Az óvoda épülete a gyermekek gondozásához, neveléséhez minden feltétellel ellátott tágas építmény. Négy csoportszobával, külön öltözővel és mind a négy csoport számára különálló mosdóval, WC-vel. Az épület különböző helyiségeit folyosók kötik össze, s a kialakított háromszögekbe korszerű irodahelyiség, illetve gyermekétkező van.

A program működéséhez szükséges speciális eszközök, játékok, tárgyak

Esztétikus mesesarok: Párnák, meleg szőnyegek, meseszék, meseláda, bábok, paraván, gyertyák, magnó, CD lemezek a drámajátékhoz, albumok, különböző színű leplek és jelmezek, esztétikus mesekönyvek Stb.

Esztétikus ének sarok: olyan tér a csoportban, ahol a gyermek kényelmesen elfér a zenei fejlesztéshez, hangszerek (gyermeknek, felnőtteknek), szimbólumok a tanult dalokról

Kézműves sarok: különböző méretű rajzlapok, színes papírok, ragasztók, ollók, festékek, ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, fonalak, madzagok, szövőkeretek különböző méretekben, textíliák, agyag, fazekaskorong, bőrök, gyurma, termések, különböző természetes anyagok (csuhé gyékény, vessző stb., esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos térben kialakított mini galéria a gyermekek munkáinak.

Esztétikus Ovi Galéria: évszakonkénti kiállítás művészeti élményt nyújtó alkotásokból) amatőr művészek, népművészek óvó néni munkái, iskolások munkái stb.,

Fényképezőgép: az élményfeldolgozáshoz, a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élményközvetítéshez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, az Ovi Galéria eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez

Esztétikus polc a termések gyűjtéséhez, akvárium tárolásához

Az udvaron (pódiumszerű) zajtól védettebb rész az énekes játékok játszásához.

Szakkönyvek, módszertani kiadványok

Az óvoda színvilágának megkomponálásához textíliák, függönyök, festékek

Esztétikus tájékoztató táblák a projektek bemutatásához, általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek ismertetéséhez

A Bibliai ismereti foglalkozáshoz csendes sarok berendezése, képek, CD-ék, DVD-ék, könyvek, munkalapok biztosítása.

Az óvoda speciális szolgáltatásai, melyek a gyermekek számára térítésmentesek

Az óvoda a szülők kérésére egyéb szolgáltatásokat is szervezünk.

A nevelési időben (8-16 óráig) tervezett szolgáltatásaink:

A szolgáltatás megnevezése: Angol nyelv oktatása, heti 2 alkalom nagycsoportosoknak, közepekorosoknak, heti 1 alkalom kiscsoportosoknak

Célja: Az angol nyelv megszerettetése játékos formában, életkornak megfelelő elsajátítása

Igénybe vevők köre: minden óvodás

Nevelési időn túl szervezett szolgáltatások (16-18 óra)

Szolgáltatás megnevezése: néptánc és népijáték

Célja: szakemberek segítségével esztétikus mozgásfejlesztés

Igénybe vevők köre: nagycsoportos óvodások

Szolgáltatás megnevezése: vitamintorna

Célja: mozgáskultúra, egészséges életmód fejlesztése

Igénybe vevők köre: nagycsoportos óvodások

Szolgáltatás megnevezése: zeneovi

Célja: gyermekeink előkészítése a zeneiskolai tevékenységre

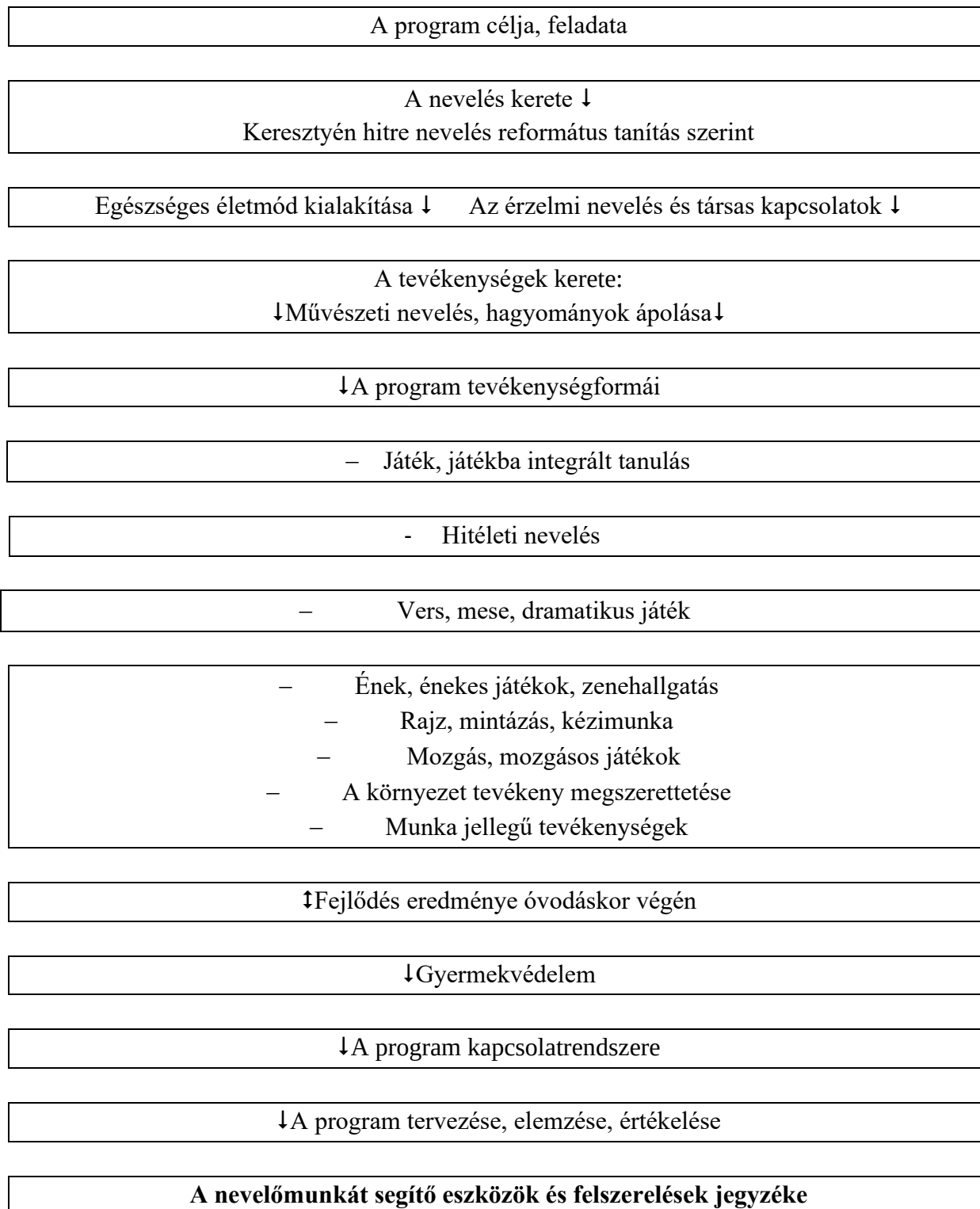
Igénybe vevők köre: nagycsoportos óvodások

Szolgáltatás megnevezése: zöld csoport

Célja: a természeti környezet megismertetése tevékenységeken keresztül és a természetvédelem.

Igénybe vevők köre: középső és nagycsoportos óvodások

Program rendszerábrája

A program célrendszere

Óvodai nevelésünk célja

3-6-7 éves gyermekeink személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztésével Istenét ismerő, szüleit tisztelő, a keresztyén értékeket belsővé érlelő gyermekek nevelése, akik fogékonnyak a természeti-társadalmi értékek befogadására, védelmére és tisztelik múltunkat, embertársainkat.

Alapelveink

- gondoskodnunk kell a tevékenységben gazdag, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- törekszünk a béke és szeretet harmonikus egységének megteremtésére mind a személyi, mind a tárgyi feltételek kialakítása során;
- a gyermekek és a művészetek között erős érzelmi kötődés alakuljon ki komplex élmények biztosításával.

Óvodaképünk

A gyermek első találkozása új környezetével igen fontos állomása az óvodai életnek. Olyan feltételek megteremtéséről kell tehát gondoskodnunk, amely gyermekeink számára érzelmi biztonságot nyújt, otthonos, de mégis más.

A játékeszközök és lehetőségek elengedhetetlen feltételei a kisgyermek személyiségének fejlődéséhez. Igyekszünk tehát minél több fejlesztő játékot biztosítani számukra, valamint törekszünk a szerepjátékokhoz, dramatikus játékokhoz és bábozáshoz szükséges játékeszközök megteremtésére is.

Az udvari játék lehetőségének kialakítása, s az ott folyó változatos játéktevékenység feltételeinek megteremtése legalább annyira jelentős, mint a belső környezeté.

Az udvar tervezésekor a megfelelő szabad mozgást biztosító játéktér mellett, ligetes pihenő részt is kialakítunk, amely elengedhetetlen feltétele a nyugodt, elmélyült szerepjátéknak.

Az esztétikus környezet a felnőtt és gyermek számára is meleget sugárzó szép, igen fontos nevelőeszköz, így alakítjuk ki a gyermek környezetét is.

„mert nem azok az igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják,
hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik”
Róm. 2. 13.

S a törvény betöltése pedig a SZERETET. Szeretet egymás iránt, származásra és szociális helyzetre való tekintet nélkül.

Óvodai nevelésünk alapja az óvó, féltő és segítő szeretet, gyermekeink hitben való nevelése, amely segíti a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni képességei kibontakozását, figyelembe véve életkori sajátosságait, valamint fejlődésük eltérő ütemét.

Gyermekekünk

Minden család életében a gyermek születése nagy ajándéka Istennek. A gyermeknevelése nem könnyű feladat. Mit szeretnék, milyen legyen a gyermekem?

A hívő keresztyén ember számára ez nem kérdés, mivel Jézus Krisztus földi útja, a kereszt fénye, s a Biblia üzenete világos utat mutat. Gyermekeink nevelésében az első és egyetlen szempont Jézus Krisztus fundamentuma. Minden, amely ebből következik, nevelésünk lényege:

A Krisztusi szeretetben felnövő gyermek az

- aki szereti és tiszteli szüleit és embertársait;
- aki tevékenységével Isten dicsőségét szolgálja;
- aki odafigyel szerető gondoskodással a másokra, s ha vét is ellene, meg tudja követni őt;
- aki nem csak mondja, hanem érzi is, hogy Isten nem személyválogató és minden hozzá igyekvő embert egyaránt szeret, fajra, nemre való tekintet nélkül;
- aki védi a teremtett világot, megbecsüli az épített világot is, és nem tiporja el azt sem, amit nem ő készített.

„Nem ti választottatok engem, hanem
én választottalak titeket.”

János 15. 16.

Óvodai nevelésünk fő feladatai

A kompetencia alapú óvodai nevelés

Kompetencia fogalma és a nevelési programunk kapcsolata

A kompetencia az adott helyzetben megfelelő tudás, készségek és hozzáállás ötvözete, a kulskompetenciák pedig azok a kompetenciák, amelyek támogatják a személyes önmegvalósítást, a társadalmi beilleszkedést, az aktív állampolgári létet. A kompetencia feltételezi, hogy az egyén egy adott szituációban nemcsak cselekszik, hanem megfelelően, azaz sikeresen cselekszik. Lényegében minden egyes kompetencia a képességek összességét foglalja magában. Az óvodai értékrendünk és az abból kialakított célunk-, feladatunk- és tevékenységrendszerünk kompetenciaalapú, hisz az egyéni képességfejlesztés az eredményességet abban méri, hogy a gyermekek legkülönbözőbb képességei sikeres tevékenységvégzésben manifesztálódnak-e. Nevelési programunk vagyis a tevékenység által történő fejlesztés nem más, mint kompetenciafejlesztés.

A pedagógiai fejlesztésünk célja

Az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása az inkluzív pedagógiának, együttélésnek az elterjesztése, a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének a megjelenítése, a játék, érzélem, erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

Óvodai nevelésünk a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítségét fontos feladatainak tekinti.

Különös tekintettel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojektben megfogalmazott célokkal, feladatokkal.

Az óvoda mindennapi életében fokozottan figyelemmel kísérik ezeket a gyerekeket.

A segítségadás, türelem, bizalom, szeretet nagyon fontos a fejlesztésük érdekében. A gyermekek személyiségének fejlesztése, valamint közösségi életre történő felkészítésük érdekében sok egyéni beszélgetésre, egyéni bánásmódra van szükség.

A gyermekvédelmi felelős rendszeresen családot látogat a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél. Fontos a segítségadás, ötletadás a gyermekek otthoni fejlesztésével kapcsolatban is.

Anyagi problémák esetén gyermekvédelmi támogatás vagy természetbeni juttatás megállapítását kezdeményezi a polgármesteri hivatalnál.

Tájékoztatja a szülőket arról, hogy problémáikkal milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.

Óvodánkban fejlesztő pedagógus foglalkozik gyógypedagógus segítségével, azokkal az egyéni bánásmódot igénylő gyermekekkel, akik a /"MÁS"/ fogyatékoság irányában végzett komplex szakértői vizsgálat értelmében fejlesztést igényelnek, vagy fejlesztésre szorulnak.

A nevelés feladatai

Az egészséges életmód alakítása

Célja

Óvodás gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Az egészséges életmód helyes szokásainak kialakításával kulturált életforma megalapozása.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön:

- a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodai mindennapokban rendszer szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A fent megfogalmazott cél megvalósítási területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testmozgás és egészségfejlesztő testmozgás
- testi-lelki egészség fejlesztése
- viselkedési függőségek megelőzése

- szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- bántalmazás és erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné

Az egészségfejlesztésnek figyelembe kell vennie a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

Feladata:

- Az óvodai élet során törekedni kell gyermekeink mozgásigényének kielégítésére, valamint arra, hogy mozgásuk, testi képességeik fejlődjenek.
- A gondozás során - amely az óvodai nevelés alapvető tevékenysége - a tisztálkodás és egészségügyi szokások megismertetése, tudatosítása, gyakoroltatása, készségszintre emelése.
- Egészséges életvitel szokásának kialakítása, igényformálás.
- Egészségvédelem fontosságának tudatosítása.

Tartalma:

Az emberek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja életmódjuk. A helyes életritmust és napirendet a családdal együttműködve alakítjuk ki.

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényüket szolgálja.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy gyermekeinkben kialakuljon egy helyes értékrend, mind ruházatuk, mind testápolásuk tekintetében.

Mozgásuk kielégítésére és fejlesztésére alkalmasak a mozgásos tevékenységeket biztosító udvari játékok. Ezen túl rendszeres kirándulásokat, sétákat szervezünk, biztosítva ezzel is gyermekeink számára az együttes élményt. Mindennapos testnevelés során, mozgás foglalkozás során törekszünk a harmonikus, összerendezett mozgás kialakítására, a testi képességek fejlődésének elősegítésére.

Az egészségvédelem hangsúlyozása valamennyiük érdeke, éppen ezért a szülőkkel szorosan együttműködve kell dolgoznunk, egészséges életmódjuk kialakítása érdekében, hogy az iskolába lépéskor stabil egészségügyi szokásokkal rendelkezzenek.

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez egészséges és biztonságos környezetet teremtünk.

A vitamintorna bevezetésével és a mindennapos mozgás tevékenységek szervezése során prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátását is végezzük.

A várható fejlődés jellemzői

Testápolás: Önállóan mosakodjanak, törölközzenek, figyelmeztetés nélkül mossanak kezet, amikor szükséges, körömkefét használjanak. A fogmosás helyes technikáját tanulják meg és gyakorolják ebéd után. Ruhájuk ujját tűrjék fel és le, gombolják ki és be. Hasz-

nálják a WC-t, ügyeljenek a WC, mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközeiket tegyék helyére.

Hajukat tartsák rendben, használják zsebkendőjüket, fújják orrukat helyesen. Tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőt használják.

Önkiszolgálás: Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként lássák el.

Az épületbe belépve a ruha, cipőtisztító kefét, sárkaparót megfelelően használják. Segítsenek az ágyak elrakásában, a terem átrendezésében. Önállóan tevékenykedjenek, vegyék észre feladataikat és nyújtsanak segítséget társaiknak, felnőtteknek.

- Étkezés: Étkezés közben kulturáltan viselkedjenek. Ügyeljenek az asztal esztétikai rendjére. Használják helyesen az evőeszközöket (kanalat, villát, kést). Törekszünk a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. A zöldségek, gyümölcsök fogyasztására ösztönözzük gyermekeinket.

Zöldség és gyümölcsnapok szervezésével igyekszünk kedvet teremteni a gyermekeknek a fogyasztáshoz

Az intézmény tankertjének fenntartása fontos feladat, ahol a virágok mellett zöldséget is ültetünk és ebbe a tevékenységbe a gyermekeket is bevonhatjuk.

Ősszel szüretre, gyümölcsszedésre, zöldségbetakarításra vihetjük el a gyermekeket.

Öltözködés: Önállóan, a megfelelő rendben öltözködjének, vetkőzzenek, ruhájukat, ágyneműjüket hajtsák össze, tegyék a helyére, cipőjüket kössék meg, ha fáznak vagy melegük van, segítsenek magukon.

Környezettudatos magatartás alapozása: Ügyeljenek környezetük rendjére, gondozottságára.

Teremtsenek rendet maguk körül. Gyűjtsék össze az újra hasznosítható anyagokat és használják fel tevékenységeik során.

A fejlettség jellemzői közül azért tartottuk fontosnak a végkifejletet, illetve az iskolába lépés jellemzőit jelölni, mivel a vegyes csoportban még fokozottabban kell számítanunk a differenciálásra - az életkori különbözőségekből adódóan -, mint a homogéncsoportokban.

Az iskolába lépéskor pedig már célszerű, hogy olyan szokások birtokában legyenek, amelyek megtartása nem akadályozza más tevékenységek elvégzését. A kisebb gyermekek spontán utánzási vágyára építve és a helyes szokások megerősítésével motiváljuk őket mindezek elsajátítására, messzemenően figyelembe véve egyéni képességeiket, fejlettségüket. Mindezt kiegészítjük a felnőtt segítségnyújtásával és példamutatásával. Tevékenységüket folyamatosan figyelemmel kísérjük, ellenőrizzük.

„Szeresd felebarátodat, mint
magadat”

Márk 12. 31.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célja: Olyan erkölcsi tulajdonságok kialakítása, mely által gyermekeink fogékonnyá válnak embertársaik tiszteletére és az egymás iránti szeretetteljes törődésre.

Feladata:

- Az óvodáskorú gyermekek számára a vele foglalkozó felnőtt a példakép, akire felnéz és utánzás útján követni próbál. Ezért igen fontos, hogy az óvodában dolgozó felnőttek képesek legyenek a keresztyén erkölcsi értékek közvetítésére, hogy alkalmassá váljanak a rájuk bízott gyermekek hitben való nevelésére.
- A gyermekek társas kapcsolatainak alakulását segítjük, s arra törekszünk, hogy áthassa őket az egymás iránt érzett felebaráti szeretet.
- Közös élmények és tevékenységek során olyan erkölcsi tulajdonságok kialakulására törekszünk, mely által gyermekeink számára örömet jelent az együttlét.
- Az erkölcsileg is igazolható másság elfogadására és az önállóság, kitartás, feladattudat, szabálytudat kialakítására.

Tartalma:

Befogadás

A gyermek első találkozása az óvónővel, a csoporttal mély nyomot hagy a lelkében, és hatással van későbbi kapcsolatára is. Ezért nagyon fontos olyan feltételek megteremtése, amely a gyermek számára érzelmi biztonságot nyújt. Otthonról behozott kedvenc játékaik az otthon melegét sugározzák számukra.

Természetesen, ha mód van rá és a szülők is igénylik, lehetőséget biztosítunk arra, hogy részt vegyenek a beszoktatás folyamatában, amely mindenképpen fokozatosan, minél kisebb elszakadási traumát okozva történjen.

A mesék, mondókák, ölbeli játékok stb. az érzelmi biztonságot nyújtják a kisgyermek számára a bábokkal egyetemben.

Az óvodába kerülő gyermek számára nem minden esetben zökkenőmentes ez a beilleszkedés, ezért igen fontos, hogy már az első naptól kezdve érezze a szeretetet a gyermekektől, a felnőttektől egyaránt.

Az óvodai közösség más minőségű kapcsolatteremtés lehetőségét rejti, mint a család. Szembe kell néznie különböző konfliktusokkal, a szokásrendszer elsajátításával, és meg kell barátkoznia az új környezet nyújtotta lehetőségekkel. Tehát a szocializációhoz többféle tudás birtokába kell jutnia.

A szociális tanulás tudatosan szervezett és spontán pedagógiai hatásai juttatják el a gyermeket a társaikkal való pusztán együttlétől az együvé tartozásig, és az együttműködésig, az „éntől” a „mi” tudatának kialakulásáig. De mit ér a pedagógiai tudatosság hit nélkül? Tudjuk-e ezt a tett erejével is megvalósítani? Van-e bármiféle pedagógiának olyan hatalmas megtartó ereje, mint a Krisztusi tanításnak? Nincs más fundamentum, mert a „mi” és a „szeretet”, „humanitás” üres fogalom marad csupán, ha nem vésődik be mindannyiunk szívébe.

A gyermek számára példa a vele foglalkozó felnőtt a családban, s az óvodai életben egyaránt. A szeretetet nem elég csupán a gyermekek felé irányítanunk, éreznie kell, hogy ez a szeretet egymás felé is kisugárzik belőlünk. A gyermek még tiszta, őszinte lény, nem lehet becsapni, érzi a hazugságot.

A Biblia tanításának hatalmas gazdagsága, a Krisztusi tanítás kiapadhatatlan forrást jelent számunkra, amely során olyan határozott irányú erkölcsi tulajdonságok kialakulására van lehetőségünk, mint: együttérzés, segítségnyújtás, önfegyelem, kitartás, példamutatás, önzetlenség.

A közös élmények biztosításával (kirándulások, hagyományok kialakítása, ünnepek, távlatok megfogalmazása stb.) egymás iránti mélyebb érzelmi kapcsolatok kialakítására törekszünk.

Fontosnak tartjuk, hogy a közösség folyamatosan együtt maradjon nevelőivel és társaival.

Elveink a gyermek-felnőtt kapcsolatában

- A felnőtt próbálja megérteni elsősorban érzelmileg a gyermeket.
- Parancsolás helyett igyekezzon kérdezni.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépéssel vezessen be konzekvenciákat.
- A felnőtt alakítsa ki a közösségi élet szabályait, legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi módszereit.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség más tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről, úgy hogy a gyermek felelősség-érzete erősödjön.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor örüljön a kisebb előre lépésnek, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt – gyermek kommunikációjában világos egyértelmű konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, és a kompromisszumkeresés.
- Mellőzendő a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás a gyakori bírálgatás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás.
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme bizalomelőlege és az a szemlélet, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak és a változásra képessé váljanak. A felnőtt jelezze örömeivel a dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat. A felnőtt használja a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

A várható fejlődés jellemzői:

5-6-7 éves gyermekek a közös tevékenységben aktívan és szívesen vesznek részt.
Elfogadják a keresztyén közösség által megkívánt magatartásformákat
Figyelmesen, tisztelettel és türelemmel hallgatják meg a felnőttek és társaik közlését.
Örülnek egymás sikereinek, segítenek egymásnak az akadályok, nehézségek leküzdésében.
Megosztják társaikkal még a keveset is.
Játéktevékenységük, a foglalkozások során is tekintettel vannak társukra.
Törekcszenek az igazmondásra, és ezt el is várják egymástól.
Udvariasok egymással és a felnőttekkel szemben is.
Képessé válnak a szabályok betartására és betartatására.
Érzelmekben, szavakban, tettekben nyilvánosságra hozzák, hogy jól érzik magukat az óvodában, ragaszkodnak a felnőttekhez és társaikhoz.
A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
Érdeklődnek társaik, barátaik iránt óvodán kívül is.
A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
Igénylik a tevékenységekben való részvételt, együttműködést.
A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik, képesek nyugodtan ülni, figyelni, türelmesen meghallgatják a felnőttek és társaik közlését.
Értik környezetük jelzését szavak nélkül is.
Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak saját képességükben.
Értékelik saját tetteiket, bátran véleményt mondanak a felmerülő problémákkal kapcsolatban.
Javaslatot tesznek a megoldásra.
Képesek érvényesíteni kezdeményezőképességüket, igyekeznek elhárítani a felmerülő akadályokat.
Ismerik az érzelemnyilvánítás kulturált formáit.
Feltalálják magukat a megszokottól eltérő, de ismert helyzetekben.
Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Hitélet az óvodában

Célja

Művelt, jellemes keresztyén ember formálása, akik mindenkor hűségcssek a Teremtő Istenhez.

Feladata

- Az ige üzenetének közvetítése a kisgyermekekhez.
- Gyermekcsink elvezetése az Úrral való közösség felé, imádságaik őszinte szeretettel való közvetítése Istennek.

Tartalma

Óvodai életünket áthatja a Krisztusi szeretet, gyermekeinkkel együtt éreznünk kell, hogy mi eggyek vagyunk Őbenne színre és nemre való tekintet nélkül, mivel Ő hívja magához a kisgyermeket:

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket,
mert ilyeneké az Istennek országa”

Márk, 10. 14.

Szolgálatra hívott bennünket az Úr. Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek személyiségének kiteljesítése az Úr Jézus Krisztusban, s általa. Fő feladatunk a nevelés, a Biblia számunkra egyértelmű útmutatót ad: „Neveld a gyermekeket a neki megfelelő módon”, (Pl. 22. 6.) hogy azokkal az ajándékokkal, amelyeket az Úr Isten nekik adott, jól sáfázkodhassanak játéokban, tanulásban, munkában, egész életükben.

A Bibliai történet kiválasztásának alapvető kritériumai óvodánkban:

- a történet ne keltsen félelmet a gyermekekben, és ne tartalmazzon számuk feldolgozhatatlan tartalmakat és érzelmeket;
- olyan történetek közül válasszunk, amelyek pozitív érzelmi töltettel rendelkeznek, amelyek a szerető gondoskodó Isten - képet erősítik meg. Mindig Isten, gondoskodó szeretetét emeljük ki és soha ne hangsúlyozzuk a bűnt, a rosszat, hiszen a bibliai történetek elsősorban nem arról szólnak, hogy milyen az ember, hanem, Isten kegyelméről és szeretetéről;
- az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el, ugyanakkor gyermekszerű legyen az előadásmódunk. Fontos, hogy a bibliai történeteket különböztessük meg a meséktől, ehhez hiteles történetmondás szükséges. Hiszen a történeteken keresztül Isten üzen nekünk valamit. Mielőtt a gyermekek elé vesszük a történetet, tanulmányozzuk az adott igeszakaszt, hogy nekünk ma mit üzen, és azután fogalmazzuk meg, hogy mit mondhat a gyermekeknek;
- lehetőleg egy fő gondolat mellett döntsünk, és csak egy nézőpontból mondjuk el a történet (így a gyermek azonosul az adott szereplővel és beleéli magát a helyzetébe), mert a gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni.

Minden történetnél meg kell keresnünk az Ige fő üzenetét. A fő üzenet keresésének 2 gyűjtőpontja van:

- ◆ Mi az Ige fő üzenete? (igeszerűség)
- ◆ A gyermekek számára mit üzen az ige itt és most? (gyermekszerűség)

Az ige fő üzenete lesz a belső cél, vagyis e köré csoportosítunk mindent. Ezt a gyermekeknek nem áruljuk el, de a történet végére ennek a fő célnak ki kell domborodnia. Ha több üzenet van, keressük ki azt, ami a leginkább gyermekszerű, mindig csak egy belső célunk legyen.

A belső cél mindig:

- egyszerű legyen,
- valóságos, sajátos és igaz,
- döntsük el, hogy törvényt vagy evangéliumot hirdetünk. Óvodáskorban túlnyomórészt evangéliumot. Pl. Jézus mit tett érted? (evangélium) Neked mit kell tenned? (törvény).

A történet elmondásának öt aranyszabálya óvodánkban:

- ◆ Ige szerűen (az Ige belső szabályának megfelelően)
- ◆ Egyszerűen (egy nézőponttal)
- ◆ Feszülten (drámaian, jelen időben, érdekesen)
- ◆ Élettelijesen (éljük mi is és az alakok is)
- ◆ Szemléletesen (lássa a gyermek azt amiről szó van)

Gyermekáhitatok, imádságra való nevelés

A Bibliai történetekkel való ismerkedésen kívül a másik sarkalatos dolog az imádság, vagyis a mindennapi áhitatok sora.

Fő feladatunk: hogy a gyermeket megtanítsuk imádkozni (ez tulajdonképpen a szülők és a család feladata lenne, de sok esetben ez hiányzik), vagy tovább fejleszteni azt, amit a szülők elkezdtek.

Az imádság az Istennel való kapcsolatfelvétel formája.

A gyermek számára legyen természetese dolog, ahogyan hozzánk beszélhetnek és elmondhatják kérésüket, vágyaikat, bajaikat stb., s ugyanígy elmondhatják Mennyei Atyájuknak is, aki figyel rájuk.

Az imádkozás: formáját meg kell tanítanunk a gyermekeknek, mely szintén egy folyamat. Eleinte a kötött imádságokkal kezdjük (étkezések előtti, utáni imádságok napkezdő hálaadó imádságok, lefekvés előtti ima stb.)

Az Úr imádságát: a "Mi Atyánk"-ot csak később tanítsuk meg, részletekben és együtt értelmezve, hogy értsék is azt. Magyarazzuk meg a gyermekeknek, hogy Isten minden imát meghallgat, de nem mindig úgy hallgatja meg, ahogy mi szeretnénk, nem mindent teljesít.

Saját szavainkkal elmondott, egyszerű imáinkat adjuk példaként, mintaként. A gyermekek érezzék meg, hogy az imának ereje van, hisz Istennek mindenre van hatalma. Saját példák elmondásával erre bátorítsuk őket.

Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket, hogy ők is imádkozhatnak saját szavaikkal! Tanítsuk meg őket helyesen kérni és hálát adni, megköszönni mind azt, amit az Úrtól kaptunk! Ismertessük fel, hogy mindennap van miért hálát adni, (egészségért, táplálékért, családjunkért)

és ezekre kerüljön sor a mindennapi áhítatok során. Tanuljunk meg együtt örövendezni a gyerekekkel az élet apró örömei felett, ehhez jó eszköz lehet a hálaadó, dicsőítő dalok éneklése!

Az áhítatok jó alkalmat adnak arra is, beszélgethessenek közösen az egész csoport, és az egyéni kívánságok, bánatok, örömök kiderülhessenek. Érezzék, hogy fontos a számunkra és társaik számára az ő problémáik, legyen időnk meghallgatni őket.

Az imádságot soha ne erőszakoljuk ki, várjuk meg, míg a szívükből fakad.

Kezdetben azt is meg kell szokni, hogy az imádság szent dolog, olyankor ne figyeljenek másra, hiszen elcsendesedés és Istenre figyelő szív és fül kell.

Akkor eredményes az áhítat, ha gyermek megérzi a más légkörét.

Kiscsoportban, mivel még bibliai történeteket nem tanítunk, az áhítat témája, jellege kissé különbözik a többi csoportétól. Az áhítat már a beszoktatás alatt szerves része a napunknak. Eleinte az egymás, az óvoda, a csoport megismerése az összetartozás élményének felismertetése a cél. Továbbá a bibliai történetek megértéséhez nélkülözhetetlen fogalmak, korabeli eszközök, tárgyak, szokások megismertetése a feladatunk. Később a Bibliában található, életünkben nap mint nap előforduló fogalmakról beszélgetünk, mint például: a szeretet, boldogság, szomorúság, barátság, ünneplés, meglepetés, várakozás stb.

Az egyházi ünnepek alkalmával a bibliai történeteken keresztül beszélünk az ünnepi szokásokról, az ünneplés lényegéről.

A nevelés szervezése óvodánkban

Bibliai ismereti foglalkozás: A napi nevelési folyamatban heti 1 alkalommal bibliai történetet mondunk a gyermekeknek, amelyet lehetőség szerint fel is dolgozunk tevékenységünk során (Vizuális, dramatikus, egyéb módon). Református gyermekénekeket ismerhetnek meg. A „csendes percek” idején a napi gyermekáhítatok alkalmával imádságokkal, énekekkel fordulunk teremtőnkhez, hiszen életünkben mindig van alkalom a hálaadásra, öröme, bánatra mindig van, akiért odafordulhatunk az Úrhoz. Évenként egy alkalommal az OVIGALÉRIA kiállítását bibliai témájú művészeti alkotásokból rendezzük. Téli zenei koncertünk református énekekből és orgona, harmónium hangszereken bemutatott keresztyén művekből álljon.

Mi tudjuk, akik Ő benne élünk: Milyen jó, hogy van Istenünk, akihez fordulhatunk.

Megemlékezések, ünnepek

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodánkban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai legyenek gyermeknek, felnőttnek egyaránt.

1. Megemlékezés a reformációról (okt. 31.)
2. Adventi időszak és a karácsony
3. Virágvasárnap
4. Húsvét
5. Pünkösd

Tudatosítjuk a gyermekekben, szülőkben, hogy az ünneplés ne csak külsőségekben jelenjen meg.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 10 darab gyermekének ismerete
- Alapimádságok ismerete
- Ismerjenek legalább 15-18 Bibliai történetet

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai tanulás sajátos értelmezése

Óvodai programunkban a tanulás célja nem csak az információk bővítése, hanem a képességek fejlesztése és mindezt egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyerekekhez mért tempóban valósítjuk meg.

A kulcsszó a gyermek fejlődésének nyomon követése. A pedagógusaink mindig tudják, hogy az egyes gyermek mely tulajdonságában „hol tart”. Ennek érdekében legfontosabb feladatunk a gyermek megismerése, melyhez azonban a folyamatos megfigyelés szükséges.

Nyomon követéses mérésünk lényege, hogy a gyermek bármilyen tulajdonságát szem előtt tartva, mindig a saját képességének legmagasabb fokáig tudjuk eljuttatni, hiszen az egyes részképességek ismeretében meg tudjuk határozni a következő lépést és a következő szintet.

Inklúzió, integráció és differenciálás

A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni.

Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

Fontos kérdés, hogy az egyes gyerekek között vannak kiugró képességűek (ők sem feltétlenül minden területen azok), vannak nehezen nevelhetők, vannak más kultúrában élők és vannak sajátos nevelési igényűek is.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmoniót eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inkluzív

Nevelésünkben az inkluzív azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatás

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolattrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ezáltal ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A szülők előkészítését is lényeges tényezőnek tekintjük, és itt külön hangsúlyozzuk, hogy mindkét szülőréteget együtt kell felkészíteni. A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink egyrészt érzelmileg azonosulnak az integrációval, és elfogadják és természetesnek tartják, másrészt minden kisgyermek esetében részletesen tájékozódnak az adott sérülés típusáról. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

Az objektív feltételek biztosítása programunkban azt jelenti, hogy az óvodát és az óvodai csoportszobát átalakítjuk attól függően, hogy milyen segítséggel élő gyereket nevelünk, fejlesztésükhöz pedig biztosítjuk a speciális fejlesztő eszközöket.

Az óvodai tanulás jellemzője:

- A gyermek képessé válik az élethosszig tartó tanulásra.
- Épít a gyermeki kíváncsiságra.
- „Felhasználja” a gyermek aktivitását.
- Értékeli kreatív megoldásokat.
- Megteremti a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit.

- Egyénhez mértén értékel.
- Örömteliséget biztosít.
- Felhasználja a gyermek meglévő ismereteit.
- Egyformán jelentősnek tartja a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást.
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

Célja:

- A világ dolgai iránt érdeklődő, spontán szerzett tapasztalataikat elbeszélő, élményeiket, örömeiket egymással megosztó gyermekek nevelése.

Feladata:

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságaira építve változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a környező természeti és társadalmi valóságról.
- A megszerzett tapasztalataik alapján képesek lesznek egyszerű összefüggések meglátására, problémák megoldására, valamint szerzett ismeretük emlékezetben tartására.
- Mindennapjaink során törekszünk arra, hogy beszédképességük fejlődjön, anyanyelvük használata - mint az egymással való kapcsolatteremtésnek legtisztább és legérthetőbb formája - gyönyörűséget jelentsen gyerekeink számára.

Akkor készítjük tehát fel a gyermekeinket az iskolára kellőképpen, ha megszerettettjük velük a verseket, meséket, matematikát, mozgást, a közösséget kövácsoló éneket.

A környezetünkben rejlő ismeretlen és ismerős dolgok iránt felkeltjük érdeklődésüket, és tevékenységük során fejlesztjük gyermekeink akaratát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát.

Az óvodában a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk tapasztalat- és ismeretszerzésüket.

Az anyanyelv használata, gondolataik, érzelmeik kifejezésére szolgál. Óvodai nevelésünkben igen nagy jelentőséget tulajdonítunk a rendszeres beszélgetéseknek, dramatizálásnak, bábozásnak, meséltetésnek. Naponkénti mesélésük során gyermekeinknek nem csupán beszédképessége fejlődik, hanem beszédfigyelmé, szókinccse, gondolkodási művelete is gazdagodik. Válogatjuk mindezt tiszta forrásból: népdalok, népmesék, mondókák segítségével.

Tanulás:

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Érdekes tevékenységekhez, jelenségekhez kapcsolódik. Így a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység is a tanulás.

Az óvodáskorban az önkéntelen emlékezet dominál, mely elsősorban a játékos tevékenységgel működtethető. 5 éves kor körül már megfigyelhető a szándékos emlékezet kialakulása, s nő az emlékezet terjedelme is.

Az emberi tevékenység két alapvető formája: a megismerés és a gyakorlati cselekvés kap dominanciát a tanulási folyamatban. A képzelet és a gondolkodás már nem csak a világ megismerésének, hanem átalakításának is eszköze.

Gyermekeink értelmi képességeinek fejlesztését (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) változatos, sokszínű tevékenységek sorával valósítjuk meg.

Emlékezetüket fejlesztik a megtanulásra szánt versek, mondókák, dalok, stb., képzeletükre a mesék, történetek, beszélgetések, játék hat.

Kreativitásuk fejlődik a játék, ábrázoló tevékenységek során.

A tanulás feltétele tehát a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása, amelyet tervszerű, kötelező és kötetlen foglalkozások keretében valósítunk meg.

Művészeti tevékenységek

Programunk szerint nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermekeket. Nevelésünk szerint sohasem sémákat és felnőtt által kigondolt elképzeléseket valósítatunk meg a gyerekekkel. Mindig arra törekedünk, hogy maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit és csupán akkor nyújtunk segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli. A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti nevelésünk legfontosabb feladata.

Véleményünk szerint minél több lehetőséget kell adni a gyermekeknek, hogy érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, a zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb., kifejezésre juttassák.

A művészeti tevékenység komplex jellegű, mert ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az énekzene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek olyan tevékenységek, melyek játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatók.

Gyermekeink jussanak minél több olyan művészi élményhez, ami megalapozhatja esztétikai ízlés világukat.

Hagyomány-ápolás, művészeti nevelés

Nevelőtestületünk fontosnak tekinti a *népi kultúra átörökítését*, a népi kismesterségek megismertetését, a hagyományok ápolását.

Nyitott, szeretetteljes, családi légkört biztosítunk a gyermekek számára, amelyben állandó tevékenység mellett megtanulják kifejezni érzelmeiket, fejlődik felelősség tudatuk, viselkedésük, emberi kapcsolatuk.

A hagyományokat, a népi kultúrát megismerve olyan *pozitív élményt élnek át*, melyek mintát adnak az elkövetkező időre. Ezek az élmények elősegítik a kultúra befogadását, azoknak az ősi hagyományoknak a tiszteletét ébresztik fel, melyek az otthonhoz, a szülőföldhöz, gyökereinkhez kötnek.

A nevelés folyamatában a népi kultúra azon elemeit építjük be, amelyek igazodnak a gyermek életkori sajátosságaihoz, a mindennapi óvodai életet gazdagítják külsőségeikben és belső tartalmukban egyaránt, keresztény nevelési elvünkkel nem ellentétes.

A hagyományok tartalma az egyes tevékenységformákban

Vers, mese dramatikus játék

Népköltészeti alkotások: népi mondókák népmesék, szólások, találós kérdések, közmondások, rigmusok, kikiáltók, névcsúfolók, ölbeli játékok, népi színjátszás, dramatikus népi játékok.

Rajz, mintázás, kézimunka

Népi kismesterségek technikái: szövés szövőállványon, szövőkereten, kézi szövés

Elemei: fonatok, sodrások, szarvacskázás, körmöcskés, stb..., agyagozás, korong használat, nemezelés, bőrozés, gyöngyfüzés, hímzés, tojásfestés, batikolás.

Tárgykészítő népi játékok

Egyszerűbb népi hangszerek /drungattyú, csörgők, koróhegedű/ csutkababa, rongybaba, csuhéjbaba, gyékénylő, nemezlabda.

A Jeles-napok " jelképkészítő" technikái

Adventi koszorú készítése, mézeskalácssütés, díszítés, szalmacsillag, stb. komatál készítése, tojásfestés, májusfa-díszítés, pünkösdi koszorú készítés.

Ének-énekes játékok-zenehallgatás

Népi mondókák, ölbeli gyermek játéka, énekes népi játékok, énekes népszokások, népdalok. Hangszeres népzene, néptánc.

A környezet tevékeny megszerettetése

- időjárási megfigyelések, , ünnepi jelképek, környezet
- megismerő, tájmegismerő séták, kirándulások, az évszakok változásaival kapcsolatos
- környezetalakító munkálatok. /kerti munkák, veteményezés, palántanevelés, csíráztatás, hajtás, betakarítás, szőlő-gyümölcs szüret, befőzés stb./.

Mozgás-mozgásos játékok

Népi sportjátékok, ügyességi és erőjátékok, fogócskák, labdajátékok

Jeles-napok az óvodánkban

Őszi ünnepkör.

Szeptember 29. Őszi vásár /Vásározás, őszi lakodalmak kezdete/

Október 15. Szüret kezdete

Október 23.

Október 31. Reformáció ünnepe.

November 25. Mesetár

Téli ünnepkör

Advent

December 6. Miklós nap

December 25-26. Karácsony napja

Január 1. Újév napja

Január 6. Vízkereszt, farsangi időszak, téli lakodalmak kezdete

Tavaszi ünnepkör

Március 12. Gergely nap, az iskola látogatása, a volt óvodások visszahívása az óvodába

Március 15.

Húsvét Március 22 - április 25. között Virágvasárnap /Húsvét előtti vasárnap/

Gyermekközösségi nap: - tavaszi alkotónap

Húsvét

Pünkösd /Húsvét után 50 nappal.

Anyák napja

Évzáró

Nyári ünnepkör

Gyermeknap

Augusztus 20. István nap /az új kenyér ünnepe/

Hagyomány ápolás tartalma korcsoportonként

Őszi ünnepkör

5-6-7-8 évesek: A gyermekek óvónőjükkel együtt elkészítik a csoport őszi kalendáriumát, melyen közösen kitalált jelképekkel megjelölik a Jeles-napok körüli teendőket. Ezen a naptáron szerepelhetnek a csoport életével kapcsolatos események is pl. születés-névnap, stb. Folyamatosan figyelik, és elvégzik a megjelölt tevékenységeket. Számon tartják azokat a napokat, amelyekhez időjárásmegfigyelések fűződnek. Gyűjtenek terméseket, magvakat, leveleket, felhasználják azokat ábrázoló tevékenységükben. Készítenek magtermény gyűjteményt, a természetes anyagokat folyamatosan gyűjtik. Elvégzik az őszi kerti munkálatokat a veteményes kertben, az óvoda udvarán. /diószüret, betakarítás, levélseprés stb. /Befőttet tesznek el télire, készíthetnek káposztasalátát, birsalmalekvárt, aszalhatnak szilvát. Aktívan részt vesznek az őszi vásárlás előkészületeiben. Készítenek egyszerű vásárfiakat, portékákat óvónőjük segítségével. Rendezhetnek be "Laci konyhát", játszhatnak népi ügyességi játékokat, dalos játékokat. Tanulnak vásári kiáltókat, találós kérdéseket, árulják portékáikat. Táncolhatnak népzenere egyszerűbb lépésekkel. Népzene, népmeséket hallgathatnak. Leánykérő, párválasztó népi játékokat játszanak. Szemezünk szőlőt, préselünk, kóstolunk mustot. Ha van rá lehetőség, részt veszünk alma- vagy diószüreten, szőlőszüreten, kukoricatörésen. Andrásnap utáni vasárnapra Adventi koszorút készítünk. A gyermekek folyamatosan ismerkednek a népi kismesterségekkel, ellátogatunk azok színhelyeire, tájházakba, kézműves házakba.

4-5 évesek: Óvónőjükkel közösen elkészítik a csoport őszi kalendáriumát, figyelemmel kísérik a Jeles napokat. Gyűjtenek terméseket, magvakat, leveleket, az őszi sétákon, családi kirándulásokon, azokat rendezgetik és felhasználják ábrázoló tevékenységükben. Segítenek a nagyoknak az őszi kerti munkákban. Készíthetnek befőttet óvónőjük segítségével. Kukoricát morzsolhatnak, a szemeket és a csutkát felhasználják játékaikban. Készíthetnek vásárfiát segítségünkkel. Egyszerűbb kikiáltókat, névcsúfolókat, énekes népi játékokat tanulunk. Hallgatnak népmeséket. Részt vesznek a szüreti mulatságban. Segítenek azt Adventi koszorú és naptár készítésében.

3-4 évesek: A kicsik figyelemmel kísérik a nagyobbak őszi munkáit a kertben. Megfigyelik a természet változásait. Ismerkednek a természetes anyagokkal. Szüleikkel, óvónőjükkel terméseket, terményeket gyűjtenek, rakosgatnak. Megfigyelik, mit készítenek a nagyobbak, illetve az óvónőjük az őszi vásárra. Hallgatnak népmeséket állatokról, altatódalokat, őszi népdalokat, mondogatnak mondókákat szőlőről, dióról, almáról. Óvónőjükkel ujjasdit, hintáztatót, ringatót, hangutánzókat, egyszerű népi játékokat játszanak.

Szemeznek szőlőt, kóstolnak mustot. Kedvük szerint vehetnek részt a vásárban és a szüreti mulatságban.

Téli ünnepkör

5-6-7-8 évesek: Óvónőjükkel együtt elkészítik a csoport téli kalendáriumát, az óvoda Adventi kalendáriumát. Megjelölik, és figyelemmel kísérik, elvégzik a megbeszélt jelképek alapján a teendőket. Az Adventi koszorún meggyújtják a gyertyát. Mikulásra verssel és dalokkal készülünk. Szüleiknek meglepetést készítenek Karácsonyra: asztali díszet, ablakdíszet, karácsonyfadíszeket, szalma, gyékény, alma, dió fenyőágak, szalagok felhasználásával. Sütünk és díszítünk mézeskalácsot. Figyelemmel kísérjük a téli időjárást. A babaszobában karácsonyi nagytakarítást végzünk.

Farsangi időszakban jelmezeket készítünk változatos technikával, termések, természetes anyagok felhasználásával. Farsangi népszokásokkal ismerkednek meg / állatalakoskodások, lányok táncba hívása/ Részt vesznek a Farsangi versenyjátékok szervezésében, a mulatságban. Segítenek jelmezük készítésében, a csoportszoba hangulatának kialakításában. Tanulnak újévi mondókákat, jókívánságokat, farsangi kikiáltókat, névcsúfolókat, találós kérdéseket, népi dalos játékokat. Népmeséket, népdalokat hallgatnak.

Készítenek madáretetőt, gondoskodnak a madarak téli etetéséről. A tél folyamán is gyakorolják a népi kismesterségek technikáit.

4-5 évesek: Segítenek óvónőjüknek a téli kalendárium, és az adventi kalendárium elkészítésében.

Figyelemmel kísérik a tennivalókat. Egyszerű karácsonyfadíszeket készítenek egyedül, szüleiket ajándékkal lepik meg. Fogadják, a nagyok is készülnek az óvodai ünnepre dalokkal, köszöntő rigmusokkal, versekkel. Hallgatnak karácsonyi énekeket, meséket, történeteket. Farsangra jelmezeket díszítenek különböző technikákkal. Énekelnek, táncolnak az óvodai mulatságon. Hallgatunk tréfás dalokat verseket, népmeséket. Tanulunk farsangi kikiáltót, farsangi dalokat.

3-4 évesek: A kicsik ismerkednek az Advent, a Karácsony jelképeivel. Az Adventi naptár alapján minden nap készülnek egyszerűbb feladatokkal a Karácsonyra. Figyelemmel kísérik az Adventi koszorú készítését, a gyertyagyújtást. Rövid dalt, verset tanulunk Mikulásra, Ka-

rácsonyra. Óvónőjükkel sok népi gyermekjátékot játszanak. /ölbeli gyermekjátékok/ Készítenek egyszerűbb díszeket a fára, meglephetik szüleiket kis ajándékokkal.

Ismerkednek a karácsonyi dalokkal. Farsangra egyszerű technikával fejdísz díszítenek. Kedvük szerint öltözhetnek jelmezbe, és vehetnek részt a farsangi mulatságon. Egyszerűbb népi mondókákat tanulunk, hallgatunk tréfás meséket, kikiáltókat.

Tavaszi ünnepkör

5-6-7-8 évesek: Óvónőjükkel elkészítik a csoport tavaszi kalendáriumát. Megjelölik a megbeszélte jelképekkel a teendőket. Készülnek a Jeles-napokra. A babaszobában Húsvéti nagytakarítást végeznek.

Hallgatnak és tanulnak tavaszi játékokat, dalokat, népi mondókákat, találós kérdéseket, népmeséket. A fiúk locsolóverset tanulnak, a lányok készítenek hímes tojást írókázással, berzseléssel. A Húsvét utáni első óvodai napon locsolkodnak. Készítenek Húsvéti jelképeket. Komálnak egymással, és a kisebb csoporttal is. Süthetnek a komatálba sütemény. A májusfára díszeket készítenek /szalagok, fonatok, üvegek stb..../. Versenyezhetnek ki tud felmászni a díszekért.

Ügyességi játékokat, vetélkedőket, tavaszi játékfüzéreket játszanak, táncolhatnak népzeneire. A Pünkösdi ünnepségre bevonhatják szüleiket, testvéreiket is, részt vehetnek a kézműves tevékenységekben. A virágos kertben elvégzik a tavaszi munkákat. Ellátogatnak tájházakba, múzeumokba, népi kismesterségek színhelyére. Készítsenek apró ajándékokat édesanyuknak!

4-5 évesek: Bekapcsolódnak a tavaszi kalendárium elkészítésébe, figyelemmel kísérik a teendőket a megbeszélte jelképek alapján. A fiúk tanulnak locsolóverset, a lányok díszítenek tojást egyszerűbb technikával. Kedvük szerint díszíthetik a Májusfát, részt vehetnek a Pünkösdlésben. Játsszanak tavaszi játékokat, és bekapcsolódnak a nagyobbak játékába, a kézműves tevékenységekbe, és a táncba is szüleikkel, testvéreikkel együtt. Készítsenek apró ajándékot édesanyuknak! Hallgatnak és tanulnak népmeséket, népdalokat, népi mondókákat, találós kérdéseket. A tavaszi kerti munkákban kedvük szerint vehetnek részt.

3-4 évesek: Kedvük szerint kapcsolódhatnak a nagyobbak tavaszi játékaiba. A fiúk tanulnak locsolóverset, locsolkodnak. Készíthetnek berzselt-tojást óvónőjük segítségével. Kedvük szerint vehetnek részt Májusfa díszítésén és a Pünkösdi ünnepen. Játsszanak egyszerű dalos játékokat; népi mondókákat tanulnak; hallgathatnak népzene, állatmeséket.

Nyári ünnepkör

3-8 évesek: Nyáron óvodánkban összevont csoportok működnek. A gyermekek életkoruknak megfelelően vehetnek részt a tevékenységekben kedvük szerint. A legnagyobbak nyári táborozásra mehetnek óvónőjükkel. Egész nyár folyamán lehetőségük van a népi kismesterségek gyakorlására. A kert gyümölcseiből, zöldségeiből készíthetnek salátákat, amit elfogyaszthatnak. Játsszanak a homokban, vizezhetnek, sarazhatnak, építhetnek homokvárat, kemencét. Játsszhatják az egész évben tanult népi játékokat, mondókázhatnak, hallgathatnak népmesét, népzene. Segíthetnek a veteményeskert gondozásában. Készíthetnek óvónőjükkel aratókoszorút, süthetnek István napra kenyeret.

Az óvodai élet tevékenységformái

A játék

Célja:

A játék a gyermek önkéntes és szabadon választott tevékenysége, amely a személyiségformálásának, fejlesztésének elengedhetetlen feltétele.

Játék, tanulás, érzelem, erkölcs

Programunk szerint a játék és a tanulás egymástól elkülöníthető, de ugyanakkor a gyermek számára nem mindig szétválasztható tevékenység. Az erkölcsiség viszont nem tevékenység, hanem szabályok együttese, amely az óvodás gyermek számára szinte teljes mértékben a cselekvésben, esetleg az ahhoz való szándékban nyilvánul meg. Ebben az értelmezésben tehát itt is tevékenységről beszélhetünk, noha a szándék, a viszonyulás már némileg elkülöníthetően elválasztható magától a cselekvéstől. (Pl., ha egy-egy meséről, élményről beszélgetünk a gyerekekkel stb.)

Az érzelmek (jó-rossz) cselekvést képesek indukálni. Az óvodás korú gyermek pozitív és negatív érzelmei által vezérelten cselekszik, ezért az érzelmeikre hatva próbáljuk őket cselekvésre bírni és az irányított cselekvéseiket, mint például a tanulást is az érzelmeken keresztül igyekszünk befolyásolni, motiválni.

Játékfelfogás

Programunkban a szabályjáték direkt irányítást követel, mely során a lényeg a szabály ismeretése. A többi játékfajta indirekt irányítást követel, mert a játék menete, személyes, egyedi, fikción alapul és ezért kiszámíthatatlan, vagyis előre nem tervezhető. Ötleteket adunk a gyermekeknek, ha kell, de ez nem jelent direkt beleszólást a gyermekjáték tevékenységébe. A óvodapedagógusnak a gyermek játékához eszközöket, ötleteket kell adni, és ha igényli a gyermek, az óvónő szerepet is vállalhat. Jelen lehet az óvodapedagógus a gyermekek játékában egyszerű metakommunikációval is (mosoly, testtartás, távolságtartás, leintés, simítás stb.) és így is jelezheti, hogy „Látom, játszol, minden rendben van”, vagy „Látom, játszol, de valami nekem nem jó”. Az indirekt irányítás tehát nevelési elveink szerint azt jelenti, hogy mindig az adott szituációban döntjük el, hogy mennyire és hogyan avatkozunk bele a gyermekjátékba.

Az óvodai játéktevékenységekbe beépítjük a drámajátékot, mint a gyermekek fejlesztésének egyik hatékony eszközét. Programunk szerint a drámajáték az óvodapedagógus által kezdeményezhető játék, mely a legkülönbébb gyermeki képességek fejlődését segíti elő és egyben a kreativitást, valamint a szocializáció fejlődését is szolgálja. Másrésről képességfejlesztő játék, mert a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlődését is elősegíti, ezáltal közvetve hozzájárul az iskolára való készség eléréséhez. A drámapedagógia az írás, olvasás, számolás (alapkultúrák) elsajátításához szükséges pszichikus funkciók fejlődését is szolgálja.

Elősegíti:

- a pontos és differenciált vizuális észlelést
- az összerendezett koordinált mozgás fejlődését

- látott-hallott információk összekapcsolásának képességét, motoros visszaadást
- a rövid idejű vizuális-verbális memória fejlesztését
- a szándékos figyelem (10 perces figyelem koncentráció) fejlődését

A drámajáték alapvető játékfajtái fejlesztő hatásukat tekintve egybeesnek az alapkultúrák elsajátításához szükséges fejlesztési területekkel.

Programunkban alkalmazott játékfajták:

- lazító játék
- azonosulásra épülő lazító játék
- látásfejlesztő játék
- hallásfejlesztő játék
- tapintó, érzékelőjáték
- mimes játék
- térérzékelő játék
- mimes-szöveges, improvizációsjáték
- élethelyzet játékok

A drámajáték szerepe az óvodai programunk mindennapi nevelő gyakorlatában:

- Neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásához kapcsoljuk.
- Konfliktusok feloldásához alkalmazzuk.
- Terápiás céllal is felhasználjuk (pl.: hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját segítheti elő).

Képességfejlesztő játékok alkalmazásával a beszédkésztséget, a kommunikációs készséget fejlesztjük.

A jól alkalmazott dramatikus nevelés eredményei:

- A közösségben, a közösségért tevékenykedő gyermek aktivitását serkenti.
- Segíti a gyermeket önmaga és a környező világ megismerésében.
- Rugalmas gondolkodást, kreativitást, önálló alkotóképességet fejleszt.
- Elősegíti a gyermek időérzékének fejlődését, térbeli és testi biztonságát fejleszti.
- Beszédképességének, nyelvi kommunikációs képességének tisztaságát is elősegíti.
- Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök (TV, videó) okozta passzivitást.
- Gazdagítja a szabadidő hasznos kitöltését.

Feladata:

- Felkészíti a gyermekeket a különféle tevékenységek életkori sajátosságainak megfelelő gyakorlására.
- Fejleszti értelmi képességeiket.
- Elősegíti a helyes szocializáció kialakulását, erkölcsi cselekedetek gyakorló pályája.
- Bevezeti és oldja a gyermek lelkében dülő feszültséget.

Tartalma:

A gyermek játéka olyan világ, amelyben a képzelet és a valóság egységet alkot.

„A való életben a gyermek nem több, mint olyan lény, akiben még semmi önállóság nincs, aki vakon és gondtalanul sodródik az élettel, a játékban azonban már érlelődő ember, aki próbálgatja erejét és alkotásaival önállóan rendelkezik.” (Elkonyin: Gyermeklélektan 156.)

A játékban megvalósulnak elképzelései, vágyai, levezeti belső feszültségét, feloldódik, olyanná válik, amilyen a valóságban szeretne lenni. Olyanná változtatja környezetét is, amilyennek látni szeretné. Játék során hat az őt körülvevő világra.

A játék a gyermek számára olyan örömteli tevékenység, amelyet önként vállal, külső kényszer nélkül, motívumai az őt körül vevő világból fakadnak. Maga a játék nagyon is reális a gyermek számára, hiszen a valóságot játssza el, önmagát képzelt körülmények között. A játék során a gyermek ismeretei bővülnek, a világ kiszélesedik számára, egyre mélyebb értelmet kap a körülötte zajló élet. Ismeretekre tesz szert anélkül, hogy tudatában lenne az ismeretek jelentőségének. A játék során kialakulnak különféle szokások, melyeket a valóságban is alkalmaz. A gyermek játszadozva, játék közben kezd tanulni.

Ami a gyerek számára játék, a felnőtt számára munka, amely mindaddig játék is marad, amíg képessé nem válik az elvégzésére.

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, s az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Óvodáskorban a gyermek érzelmi életében is nagy változás megy végbe, amíg eleinte csak azzal játszik, aki a barátja, később bővül társainak köre. Társas kapcsolatok jönnek létre, amelyek megkönnyítik az iskolába való beilleszkedést. A szerepjáték és szabályjáték során fejlődnek akarati tulajdonságai.

Mind ezek ismeretében óvodai nevelésünkben a legfontosabbnak tartjuk a játék feltételeinek megteremtését: főként a természetes anyagokból készült játékeszközöket, a napirendben biztosított játékidőt, de legfőképp a szeretetteljes, harmonikus nyugalmat sugárzó óvodai légkört, amely motivál a nyugodt, kiegyensúlyozott játéokra. Az óvodában előforduló játékfajták: gyakorlójáték, szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, építő, konstrukciójáték, szabályjáték.

A fejlődés várható jellemzői: (5-6-7 év)

- A gyakorlójáték már csupán a konstrukciós szerepjáték elemeiként jelenik meg.
- Megértik, elfogadják társaik elképzeléseit, elgondolásait, s olyan játékhelyzetet hoznak létre, amelyben ábrázolhatják a felnőttek tevékenységeit.
- Lemondanak egymás kedvéért kedvenc játékaikról, ha szükséges.
- Képessé válnak bonyolultabb játékszabályok betartására, illetve annak betartására.

Mese - vers

A mese a gyermekek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A népi vagy irodalmi művek válogatásánál gondolnunk kell a heti Bibliai történet üzenetére, mondanivalójuk erősítheti egymást. Természetesen sohasem keverjük össze a kettőt, csupán a

morális gondolat komplexitására gondolunk. A Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztény ünnepi alkalmakra tervezzük.

Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan helye van a népmeséknek, népi mondókáknak, népi rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek.

Célja

A magyar népmesekincs segítségével, valamint a versek, mondókák megszerettetésével, anyanyelvünk ápolása, a gyermek szókincsének gyarapítása.

Feladata

- A mese a gyermek számára érzelmi-értelmi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, emberi kapcsolatok megértésére, kialakítására tanít.
- Oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekekből.
- Az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít.

Tartalma

A kisgyermek első szava, mosolya édesanyjának szól, élvezettel gyakorolja a szótagokat, amellyel elméje és nyelve már megbirkózott. A népi mondókák ehhez a spontán tevékenységhez állnak igen közel, valamint a dúdolók, csiklandók stb. játékok, amelyek a kisgyermek első olyan érzelmi élményei, amelyek őt magát is beszédre serkentik.

A mese különös hangulatot áraszt, izgalmas atmoszférát teremt a gyermek számára, ha jól felkészülünk és előkészítjük azt, nagyobb élményhez juttatjuk a gyermekeket, mint az elektronikus eszközök összességével. Ezért nagyon fontos a mindennapi mesélés.

A mese-vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatok kialakulására tanítja az óvodásainkat és segíti a világ megismerését. A magyar gyermekköltészet, a népi mondókák, gazdag és jó alkalmat erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mindennapi mesehallgatás a gyermekeink érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legjobb segítője. Gyermekeink egy hétig hallgatják ugyanazt a mesét, majd feldolgozzák a dramatizálás és bábozás eszközeivel. Önállóan is meséljenek társaiknak felhasználva a mese ízes szavait, szófordulatait.

A versek, mondókák kiválogatásával a népköltészet kincsestára áll rendelkezésünkre, ezek alkotják a gyermekeink számára kínált irodalmi anyag nagy részét. A népmesék gazdag tárházát nyitják felénk: Benedek Elek, Kriza János, Illyés Gyula mesés könyvei, de válogathatunk külföldi mesék közül is: pl. a Grimm testvérek. Nem feledkezzünk meg a mai modern mesékről sem!

A fejlődés várható jellemzői (5-6-7 éves korra)

- Örömmel mondogatják a verseket, mondókákat.
- Érzelem és hangulat egységében felfogják a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.

- Figyelmesen, csendben hallgatják végig a mesét, a folytatásos mesék, meseregények szárait össze tudják kötni.
- Kedvelt mesehőseik szerepelnek játékukban, dramatizálásuk, bábozásuk örömet jelent számukra.
- Szívesen mesélnek társaiknak.
- A meséskönyvek képeit önállóan nézegetik és egymásnak mutogatják, mesélnek róla.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodás kor a magyar zenei anyanyelv megalapozásának korszaka. Keresztyén énekeink kiválasztásánál épp úgy követelmény a hangterjedelem figyelembe vétele, mint más gyermekdaloknál.

Célja

A gyermekek számára zenei élmény nyújtása, zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása.

Feladata

- Zenei anyanyelvünk megalapozása.
- Esztétikus, szép mozgás végzésével belső és külső harmóniájuk megteremtése.
- Az együttlét társas örömeinek az együtt éneklés, játszás közösségformáló erejének megéreztetése.
- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása, az életkor és a csoport képességszintjének figyelembevételével.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Nyelvi képességek fejlesztése mondókák, gyermekdalok és zenei képességfejlesztő játékok által.
- Változatos zenei élményhez juttatás
- Gyermektánc a néptánc alapjainak elsajátítása. A gyermekek megismerkednek különböző mozgás-és térformákkal, (kaputartás, vonulás kapu alatt, hullámvonallal, keresztfogás) táncmozdulatokkal

Ének- énekes játékok zenehallgatás

Az óvodai zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket a mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal.

A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, felhasználjuk más népek nemzeti dalait. Magyar komponált műzenét, kortárs műveket, altatódalokat, klasszikus műzenét.

Tartalma

A zene olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja érzékeit és emberi magatartását. Minden zenei nevelésnek a saját néphagyományából kell kiindulnia, a nyelv és a dallam itt tökéletes egységet alkot.

Az ének-zene keretén belül megismerkednek a népi gyermekdalokhoz tartozó játékokkal, a zenehallgatáson a magyar és idegen népek dalait hallgatják. A zenei feladatok során megtanulnak különbséget tenni a halk és hangos között, az egyenletes lüktetés és a dal ritmusa között, fejlődik belső hallásuk, megismerkednek a különböző hangszerekkel, zörejekkel.

Évente gyermekeink legalább három alkalommal vegyenek részt zenei koncerten!

A hitmélyítő, lelki énekek igényességére törekedve megismertetjük gyermekeinkkel a református zenei anyanyelvet is. Természetesen ügyelünk arra, hogy a gyermekek számára megtanítandó anyag megfeleljen az óvodáskorú gyermek hangkészletének, s hogy örömmel vegyenek részt az Istent dicsőítő énekek éneklésében.

Az ének lélektani hatása:

Az éneknek felszabadító és gátakat ledöntő hatása van az éneklőre és az éneket hallgatóra egyaránt. Éneklés közben a szívben kinyílik egy kiskapu, s az ember könnyebben kitárja szívét – lelkét Isten és az emberek felé.

A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásnak.

Az óvodapedagógus feladatai: (a keresztyén énekek kiválasztásánál)

Szöveg szerint:

- olyan énekeket válogasson, amelyeknek szövege érthető, viszonylag rövid;
- ha lehet, kapcsolódjon bibliai történetekhez;
- alkalmazkodjon az ünnepek aktualitásához;

Dallam szerint:

- az ének dallama is szép legyen és értékes, szolgálja a zenei ízlés alakítását;
- lehetőleg a református zenei anyanyelvet használja fel (genfi zsoltárok XVI-XVII. Századi reformátori magyar énekek közül válasszon);
- feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének és énektechnikai követelményének.

Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érez az óvónő. Fontos azonban, hogy keresztyén énekeink tanítását ne keverjük össze a népi gyermekdalokkal, a kötött énekfoglalkozásokkal, hanem arra külön alkalmat teremtsünk.

Ének-zene-tánc

A mozgásos játék, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik a gyerekek nagymozgása. A zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában mozgásra serkent. Egyensúlyérzékük fejlődésével párhuzamosan éreznek rá fokozatosan a mozgás ritmusára, ez a ritmikus mozgás visszahat, erősíti az egyensúlyérzékelést.

Az oldaliság ismerete, fejlesztése a páros játékok, táncok közben is alakul. A tapsoltatók, a tenyérsimogatók, a láblógatók, a ritmikus mozdulatok, a különböző testrészek megismerését nagyban segítik. A térérzékelés fejlesztésére tág lehetőséget biztosít a zenei nevelés is. A dalos játékok és táncok közben alapvető szerepet játszik a tér mozgásos alakítása:

- téri irányok bemozgása
- különböző téri helyzetek mozgásos megélése
- egyensúlyérzék fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői (5-6-7 éves korban)

- Tudnak mondókát, hat hang terjedelmű dalokat, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- Egyszerű dallamritmusokat tisztán énekelnek vissza egyedül.
- Különbséget tesznek a magas és mély, halk és hangos között, tudnak magasabban és mélyebben énekelni.
- Ismert dalokat szöveg nélkül is tudnak dúdolni, zümmögve felismerik azokat dúdolásról, hangszínről.
- Megismerkednek néhány hangszerrel (fúvós, pengetős, ütős, vonós), felismerik azokat hangjukról.
- Felfigyelnek egymás hangszínének különbözőségére.
- Egyöntetűen körbejárnak, játékos, táncos mozdulatokat tesznek, esztétikus mozgásra figyelnek.
- Térformákat alakítanak, esetleg az óvónő segítségével is (kör, csigavonal, hullámvonal, lánc).
- Ritmust, motívumhangsúlyt, lüktetést kiemelnek.
- Dalokhoz játékos mozdulatokat találnak ki.
- Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra (kilépés, dobbantás, sarokkopantás, zárás, forgás egyedül, társsal, egy kézzel, két kézzel).
- A gyerekek önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, melyben átélik a közös játék örömét.
- Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Mernek és tudnak egyedül is énekelni.

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kéz munka

Célja

Tevékenységük során kialakítjuk gyermekeinkben - szintjüknek megfelelően - a szépség iránti vonzódás igényét, mely által kifejezésre juttatják Isten teremtett világához fűződő csodálatukat.

Feladata

- A gyermek valamennyi munkájában, alkotásának értéként történő kezelésével, kreativitásuk, önkifejezésük, képzelő erejük fejlesztése.
- A természetes anyagok közelsége és a természet szeretetének igénye által a gyermekek esztétikai élményekhez jutnak, melyet megpróbálnak megjeleníteni.
- Képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába jutva kialakul bennük az elemi kép-olvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség.
- A gyermeki személyiség fejlesztése a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel ismerkedés során.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Tartalma

Élményeik, belső képeik megjelenítése örömet jelent a gyermekek számára, tevékenységük során fejlődik ízlésük, gondolkodásuk, kreativitásuk.

A természet színeire való rácsodálkozással, műalkotások megtekintésével gyermekeinkben kialakítjuk az esztétikai igényességet, melyhez nagyban hozzájárul környezetük kialakítása mellett a lélek harmóniája is.

Munkájuk során lehetőleg természetes anyagokat használunk fel. Így falevelekből, termésekből, szalmából, csutkából, agyagból stb. csodálatosan szép játékokat, használati tárgyakat (gyertyatartót) vagy díszeket lehet készíteni a gyermekekkel együtt.

Különbő technikákkal ismerkedjenek meg, s alkotótevékenységük kibontakoztatására lehetőséget biztosítunk az egész nap folyamán.

Nyírjanak, tépjenek, ragasszanak, fessenek és rajzoljanak kedvtelésből, gyönyörűségből.

Ismerkedjenek meg a nagyobb kezűgyességet igénylő szövés, fonás, textilmunkákkal is.

Díszítsenek kavicsal, termésekkel, készítsenek bábozáshoz, szerepjátékhoz különféle eszközöket. Segítsenek a virágos kert kialakításában. Nemzeti ünnepeinkre saját készítésű nemzeti szimbólumokkal díszítjük környezetünket. Az ovigalériában alkotó művészek, gyermekeink munkáiból évi három kiállítást készítünk.

A fejlődés várható jellemzői (5-6-7 éves korban)

- Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatuk változatos, észreveszik környezetük színhangulatát.

- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák (haj, ruha, stb.).
- Tudnak formákat mintázni, megfigyeléseik felhasználásával képesek a közös munkák elkészítésére.
- Gyönyörködve, érdeklődve tekintik meg a művészi alkotásokat.

Mozgás

Célja

A gyermek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése.

Feladata

- Az egészség megóvása, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartása.
- Olyan fontos személyiségtulajdonságok, mint bátorság, fegyelmezettség, kitartás fejlesztése.
- Fejlődnek a közösségi élet alakulásához fontos tulajdonságaik (egymás segítése, együttműködés stb.).

Tartalma

Az udvar játékeszközeinek, berendezési tárgyainak alkalmazkodni kell a gyermek sokrétű mozgástevékenységének kielégítéséhez.

A gyermekek természetes mozgása során (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobálás) lehetőség nyílik mozgástapasztalataik rendszeres bővítésére.

Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyermek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását. A szabad levegőn történő testmozgás szerepet játszik az egészség megóvásában.

A lehetőséghez mérten a különféle mozgás tevékenységeket, foglalkozási alkalmakat az időjárásnak megfelelően a szabadban végezzük, ezzel is egészségesebb, edzettebb életforma kialakítására törekszünk. Minél több játék formájában történő tevékenység végzésére adunk alkalmat, hogy gyermekeink számára örömet jelentsen a változatos mozgás: fussanak, kúszanak, másszanak, szívesen használják a különböző játékeszközöket (függjenek, egyensúlyozzanak, végezzenek páros gyakorlatokat szerrel vagy anélkül).

- A feladatokat igyekezzenek pontosan, a tőlük elvárható legjobb minőségben elvégezni.
- A különféle labdagyakorlatokat (dobás, hajítás stb.) igyekezzenek jól elvégezni.
- A gimnasztikai gyakorlatok során figyeljenek egymásra az egyöntetű gyakorlat végzésére, természetesen olyan mértékben, amennyire alkalmasak erre.
- Különféle alakzatokban képesek a mozgásra, a feladat elvégzéséhez szükséges ismert vezényszavakat megértik, és annak megfelelően végzik a feladatokat.
- A szerrel való feladatoknál és páros gyakorlatoknál tekintettel vannak társaikra.
- Képesek fegyelmezetten megvárni, amíg rájuk kerül a sor.

„És látá Isten, hogy minden, amit
teremtett vala, igen jó.”
Mózes I. 31.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja

A teremtett világra rácsodálkozó, s azt védő, óvó, valamint környezetünk formálásában aktívan részt vevő gyermekek nevelése, akik felismerik környezetük mennyiségi és térvizonyait.

Feladata

- Ismerkedjenek meg közvetlen környezetükkel, szerezzenek tapasztalatot természeti és társadalmi környezetükről, amelyek hozzásegítik gyermekeinket az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
- Erősödjék bennük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élménye.
- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúraértékeit ismerje meg, szeresse meg és védje.
- A természet- és környezetvédelem jelenjen meg a napi tevékenységük során is a sétáknál, természeti környezetükhöz fűződő viszonyaiknál.

Tartalma

A gyermekek közvetlen kapcsolatban vannak környezetükkel, életkori sajátosságaikból adódik vonzódásuk és csodálatuk ahhoz a világhoz, amelyet Isten teremtett az ember számára. A gyermekek miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek segítik az eligazodásban, a tájékozódásban. Megismerik szülőföldjüket, otthonukat, a természet kincseit, amelyet ajándékként kaptunk Istentől, s mert ajándék, meg kell becsülnünk azt. Meg kell gyermekeinkkel ismertetnünk az „építés tudományát”. Arra kell nevelnünk, hogy szeresse és tisztelje a természet értékeit, vigyázzon rá, alakítsa és formálja azt. Virágok, fák ültetésével, környezetünk tisztántartásával, szépítésével alakítsák környezetüket.

Szerezzenek tapasztalatot, figyeljék meg a felnőttek munkáját és nyújtsanak segítséget.

Ismerjék meg testüket, testrészeiket, érzékszerveiket, azok funkcióit. A séták során gyakorolják a gyalogos közlekedést, a KRESZ- és illemszabályait.

Évszakok, tevékenységek során figyeljék meg és végezzék el az aktuális feladatokat. Vegyenek részt a munkajellegű feladatok elvégzésében. Figyeljék meg a madarak, növények életét. A természetvédelem fogalmával ismerkedjenek meg, tekintsék meg a közeli természetvédelmi területet tanulmányi kirándulás alkalmával (Tisza, Hortobágy). Tevékenyen vegyenek részt környezetünk formálásában (virágültetés, növények ápolása stb.).

Ismerkedjenek meg az egészségvédelem fogalmával, az egészséges és egészségre ártalmas dolgokkal. Társadalmi környezetükben megismerkednek a könyvtárral, tűzoltósággal, rendőrséggel stb.

Tárgyak személyes összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint.

Szétválogatás, sorba rendezés.

Számfogalom (tízes számrendszerben) megalapozása: tárgyak összemérése (magasság, hosszúság, szélesség, vastagság), halmazok összemérése, elemeik párosítása, több, kevesebb, ugyanannyi. Sorba rendezett elemek a sorban, sorszámok. Mérések különböző egységekkel, tapasztalatok a darabszám változásokról (műveletek előkészítése). Tapasztalatszerzés a geometria köréből. Tevékenységek tükörrel. Tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői (5-6-7 éves korban)

- Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását, különféle járműveket, közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi).
- Emberi test felépítésének megfelelően felsorolják a testrészeket.
- Felismerik a napszakokat, különbséget tesznek évszakok között.
- Ismerik a növény szót, tudják, hogy a növények fejlődése és az évszakok között összefüggés van.
- Az általuk ismert állatokat a szerint csoportosítják, hol élnek.
- Felismerik, megnevezik környezetük színeit.
- Szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Különböző tulajdonságok szerint válogatnak, sorba rendeznek tárgyakat, összehasonlítanak, s azt szóban is kifejtik.
- Képesek két halmaz összemérésére, tárgyakat megszámlálnak 10-ig.
- Elő tudnak állítani többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- Különböző geometriai tulajdonság szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatnak és egyszerű tulajdonságaikat megnevezik.
- Térben tájékozódnak (jobbra, balra irányok stb.).

Munkajellegű tevékenységek

Célja

A munka iránti szeretet és annak eredményét megbecsülő, s a dolgozó ember felé tisztelettel közeledő gyermek nevelése.

Feladata

- A munkában a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos lehetősége rejlik.
- A munkavégzés során megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- A közösségért végzett tevékenység értelmének és örömeinek megéreztetésével egymás iránti szeretetük és megbecsülésük kialakítása történik.
- A munkának folyamatosnak és állandónak kell lennie, ezáltal is erősítve a munka szükségességének érzését.

- A munka végzése során érezzék gyermekeink, hogy az a tevékenység, amit a másikért, a társaikért tesznek, az szolgálat, az Úr Jézus Krisztusban teljesedő személyiség feladata.

Tartalma

A munka célra irányuló tevékenység, amely az óvodáskorú gyermekeknél mindig játékos marad.

Nagyon fontos, hogy a gyermekek a munkavégzés során érezzék, hogy szükség van arra, amit tesznek.

Szerepe van különösen a kisgyermekeknél az önmaguk körül végzett munkának, önkiszolgálásnak. Segítsenek a terem átrendezésében, ünnepek, foglalkozások stb. alkalmával. A naposi feladatok megoldása, végzése fokozatosan történik, képességeiknek megfelelő tempóban és módon, ezzel is növelve a gyermekek önállóságát, feladattudatát. Az óvoda környezetének óvása és szépítése érdekében végzett tevékenységekben részt vesznek a kicsik és nagyok egyaránt. Az alkalomszerűen végzett munkákkal törekszünk felkelteni cselekvési vágyukat, motiváltságukat. Segítenek a kerti munkában, az udvari járda seprésében is.

A munka konkrét tartalma

A munkafajták helyszínei: A munkafajták lehetőségei

Épületen belül: terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás ágynemű összehajtogatása, délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban: törölközők, poharak helyre tétele, rendrakás az öltözőben: cipők helyre tétele, ruhák fogasra akasztása

Épületen kívül: pl. virágöntözés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, kert gondozása, gyomlálás

A fejlődés várható jellemzői (5-6-7 éves korban)

- Naposi munkát önállóan végzik, esztétikusan megterítenek az alkalomhoz illően.
- Az étkezés után a lehető legnagyobb rendben hagyják a csoportszobát.
- A mosdó és más helyiségekben való tartózkodás után mindig rendet hagynak maguk után.
- Segítséget nyújtanak a terem átrendezésében, csoportszoba díszítésében, vigyáznak a rendre.
- Odafigyelnek arra, ha környezetükben szemét van, azt igyekeznek összeszedni.

Óvodai nevelésünk keretei

Az óvoda csoportszerkezete

Az óvoda négy csoporttal működik. Jelenleg vegyes életkorú csoportban nevelődnek gyermekeink.

Mindegyik esetben arra törekszünk, hogy lehetőleg a gyermekekkel foglalkozó felnőttek állandóak maradjanak, valamint a gyermekek érdekei csorbát ne szenvedjenek.

Az óvodai élet megszervezése, napirendje

Az óvodai élet kerete a napirend, amelyben mindennek megvan a helye és az ideje. Törekszünk arra, hogy a szülőkkel összehangoljuk, valamint a kialakítása során minél több idő álljon a gyermekek rendelkezésére, legfontosabb élettevékenységére, a játékra. Vegyes életkorú csoportban igen nagy körültekintést igényel a napirend elkészítése és annak rugalmassága. A folyamatosság egyedül az ébredés során valósul meg. A közös étkezést indokolja a református hitre nevelés feladata, hiszen étkezés előtt áldást kérünk Istenünktől, majd étkezés után megköszönjük az elfogyasztott ételt Urunknak. Az étkezés azonban közös és egyszerre van, mivel egy jól működő családban sincs ez másként. A középsős korú gyermekek segítenek a nagyobbaknak az asztal megterítésében, ügyelve annak esztétikumára (ünnepi és hétköznapi terítés, kiegészítők alkalmazása stb.). A kiscsoportosok munkatevékenysége az étkezés után lezajló rendrakásban történik (tányér asztal közepére helyezése, szék betolása a helyére, szalvétát a szemétkosárba helyezik). Naposi munka középső, nagy, de néhány esetben a kicsik is segíthetnek. Letörlik az asztalt. A verskezdeményezések mindig valamilyen tevékenységhez kapcsolódnak (rajz, mintázás, kézimunka stb.), így azért nincs megjelölve a helye a napirendben.

A mesék, mondókák, dalok kiválasztása nagy körültekintést igényel, mert értéket kell követnie. Szerencsére gazdag mesegyűjtemény áll rendelkezésünkre, van miből válogatnunk.

A dramatizálás, bábozás szervezett kezdeményezés formájában történik, de bármikor lehetőséget kell adnunk ennek a játékformának, amikor ezt a gyermekeink igénylik, igen jelentős személyiségfejlesztő hatása miatt. Az ehhez szükséges játékeszközök a gyermekek rendelkezésére állnak szabadidőben is.

A kötelező foglalkozások megtartására a délutános óvónő beérkezésekor is sor kerülhet. Vegyes életkorú gyermekek esetén a kicsik nyugodt játékával, vagy tevékenységével nem zavarják a nagyobb gyermekeket.

A közös étkezésnek rendkívül fontos szerepe van a nevelési folyamatban, több mint szükségletkielégítés. A közös étkezések hangulata, családias légköre, az előtte és a befejezéskor történő ima az elvégzett munka szeretetére, egymás megbecsülésére, tiszteletére, és Isten iránti végtelen hálaadásra nevel.

A napirendből tükröződnek nevelési elképzeléseink is. Nevelésünk alapja a rendszeresség, de az ünnepeken vagy kirándulásokon ez rugalmasan változik. A rend nem csupán az időpontok betartását jelenti, mert természetesen módosulhat, hanem az együttlétre szánt idő és hely

rendjét, annak minőségét, értve alatta a reggeli csendes percek, kezdeményezéseket, étkezéseket stb.

Keret jellegű napirend:

Időtartam	Tevékenység
6 ³⁰ -10 ³⁰	Játékba integrált tanulás, egyéni vagy mikro csoportos folyamatos tevékenység Csendes percek Áhítat vagy Biblia ismereti foglalkozás Rajz-mintázás, kézimunka Ének-zene képességfejlesztés Vers-mese Mozgás Gondozási feladatok, testápolás Tízórai
10 ³⁰ -12 ⁰⁰	Séta, a környezet tevékeny megszerettetése Levegőzés
12 ⁰⁰ -13 ¹⁵	Testápolás, gondozási tevékenységek, ebéd
13 ¹⁵ - 15 ⁰⁰	Pihenés, gondozási feladatok, testápolás
16 ³⁰	Uzsonna, játék, egyéni fejlesztés, hazabocsátás

Alapelvek a hetirend elkészítéséhez

Az óvodai foglalkozások tervezett, kötött és kötetlen formában történik:

- Ének-zene (heti 1x)
- Mese-vers (naponta)
- Rajz-kézimunka (heti 1x)
- Külső világ tevékeny megismerése (heti 1x)
- Angol nyelv oktatása (heti 2x)
- A közép- és nagycsoportos gyermekek számára:
- Matematika (heti 1x)
- Bibliai ismereti foglalkozás, (heti 1x)
- Mozgás (heti 1x)

A HELYI NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁRGYI, INFRASTRUKTURÁLIS FELTÉTELEI

Az óvoda környezete

Az óvoda a város szívében helyezkedik el, a református templom közelében. Szervesen illeszkedik a patinás református általános iskola környezetébe. Az épület egyhangúságát két hatalmas ablakkal ellátott kiugró töri meg, amelyet kívülről virágos kert vesz körbe. Az udvar

játékai fából készültek, egyedi tervezésűek. Az udvar betonozott és füves területtel rendelkezik majd, így biztosítja gyermekeink számára sáros időben is a játék és a szabad levegőn tartózkodás lehetőségét.

Az óvoda épülete

Az óvoda épülete a gyermekek gondozásához, neveléséhez minden feltétellel ellátott tágas építmény. Négy csoportszobával, külön öltözővel és mind a négy csoport számára különálló mosdóval, WC-vel. Az épület különböző helyiségeit folyosók kötik össze, s a kialakított háromszögbe korszerű iroda és gyermekétkező helyiségek találhatók.

Meglévő helyiségek:

- 4 csoportszoba
- 1 óvodavezetői iroda
- 4 gyermeköltöző
- 4 gyermekmosdó WC
- 1 felnőtt öltöző
- 1 melegítőkonyha
- 1 tálaló, mosogató
- 3 felnőtt WC
- 1 mosléktároló
- fejlesztő szoba
- orvosi szoba
- külső raktár
- belső raktár

A nevelést segítő eszközök és felszerelések részletes jegyzéke a helyi nevelési program mellékleteként található meg.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A harmonikusan fejlődő gyermekeket preventív jelleggel kísérjük figyelemmel.

A nehezen nevelhető gyermekek fejlesztését a logopédussal és a fejlesztő pedagógussal együttműködve végezzük.

A hátrányos helyzetű gyermekek, családok helyzetét – lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megkönnyíteni.

Az SNI gyermekek fejlesztését a segítő szakember közreműködésével végezzük.

A káros hatások megelőzésére ill. megszüntetésére pedagógiai eszközökkel törekszünk.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább)

fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátrány-csökkentő szerep eredményes megvalósítása.

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése:

- a szociális hátrányok kompenzálása

Az óvodai fejlesztő program megszervezése

„ 173. § (1.) Az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára a miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez. Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a Gyvt.67.§/A alapján, figyelemmel a Gyvt.161.§ Q. bekezdése szerint hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda igazgatója fel veheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.”

Lehetőségeink

- a szülők figyelmének felhívása a gyermek fejlődési sajátosságaira,
- családlátogatás, nevelési segítség (szükség szerint többször is),
- fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése,
- a gyermek Nevelési Tanácsadóba irányítása,
- javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére,
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra való javaslattevés.

Gyermekvédelmi tevékenységek

Amennyiben e pedagógiai módszerek nem előzik meg a gyermek veszélyeztetettségét, a Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel kell élni.

A veszélyeztetett gyerekek, családok olyan élethelyzetben vannak, mely a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését akadályozza, vagy gátolja.

A gyermek veszélyeztetettsége esetén kötelesek vagyunk a Gyermekjóléti Szolgálat felé jelzéssel élni, indokolt esetben hatósági eljárást kezdeményezni. A gyermek családban történő nevelését elősegítjük, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködünk.

A Nevelési Tanácsadóval való kapcsolatnak kiemelt jelentősége van, hiszen fő tevékenysége a nevelési és pszichológiai tanácsadás.

Feladataink és kompetenciaköreink

Nevelőtestület:

A nyilvántartásba vett gyerekek státuszának évenkénti egyeztetése.

Csoportvezető óvónő:

Tájékoztatás a veszélyeztetett gyerekekről az óvodavezető illetve a gyermekvédelmi felelős felé.

Veszélyeztető okok feltárására végzett családlátogatások.

A veszélyeztetettség megelőzése.

Fogadóórák kezdeményezése.
Törekvés a veszélyeztetettség megszüntetésére.

Tagóvoda vezetők:

Igény szerint fogadóórák tartása.

Gyermekevédelmi felelős:

Veszélyeztető okok feltárására végzett családlátogatás.
Igény szerint fogadóórák tartása.

Gyermekevédelmi tevékenységek

A szülők tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról (hirdetmény formájában).

**A tiszafüredi Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal történő kapcsolattartás formái
Prevenió céljából:**

szóban vagy írásban történő felkérés az intézményvezető útján.

Rászorultság esetén:

ellátási igény jelzése (egészségügyi, anyagi, mentális okokból) a szolgálat bejelentőlapján az intézmény gyermekevédelmi felelőse jelzi az igényt.

Veszélyeztetettség esetén:

az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekevédelemről és a gyámügyi igazgatásról 5§ alapján.

Elsődlegesen telefonon vagy személyesen történő azonnali jelzés.

Szóbeli jelzés, írásban történő megerősítése a szolgálat bejelentő lapján.

Felelős: az intézmény gyermekevédelmi felelőse.

**A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében
végzett gyermekevédelmi és pedagógiai feladataink**

Lakó környezetünkben kevés a szociálisan hátrányos helyzetű család. Ha mégis adódik ilyen, akkor óvodai csoportjaink nyugodt, szeretetteljes légköre, az óvodapedagógusok és a dadus nénik megkülönböztetett figyelme, törődése, az inger gazdag óvodai élet biztosítja, hogy minden kisgyermek saját tempójának megfelelően fokozatosan fejlődjön és felzárkózhasson.

Óvodánkban nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben egyetlen gyermek sem. A szülők- óvodapedagógusok kapcsolata jó, bizalommal fordulnak a szülők mind a csoportos óvónőkhöz, mind a vezetőhöz.

A hátrányos helyzetű gyermekek, a preventív hátrányos helyzetű gyermekek, a szociálisan veszélyeztetett gyermekek fokozott figyelemben részesülnek.

Kapcsolatrendszer

A szociálisan veszélyeztetett gyermekeink étkezési támogatásban részesülnek

A preventív hátrányos helyzetű gyermekek és hátrányos helyzetű gyermekek esetében fokozottan figyelünk arra, hogy az óvodai életben minél aktívabban, a különböző tevékenységeket kipróbálva részt vegyenek és fejlődjenek.

Egyéni differenciált bánásmódban van részük Szorosan együttműködünk a logopédussal, szükség esetén a családgondozóval.

Óvodánk kapcsolat rendszere

Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Óvodánkban a család-óvoda kapcsolatát az átgondoltság, szervezettség, tervszerűség jellemzi.

Alapelveink a családdal való kapcsolattartásban:

Megteremtjük az oldott kapcsolatteremtés lehetőségeit, megtaláljuk a közös célkitűzéseket a gyermekek érdekeinek megfelelően.

Ösztönözzük a szülőket a rendszeres kapcsolattartás kezdeményezésére.

Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük, és segítjük a családi nevelést, ahol ezt a szülők igénylik. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket szeretik az óvodában.

A programírás folyamatába bevonjuk a szülőket, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselőik által vehetnek részt.

Megismertetjük a szülőkkel óvodai programunkat, az óvoda tartalmi munkáját, biztosítjuk a folyamatos információ áramlást.

Mintaadással, az értékek felmutatásával az általunk preferált erkölcsi magatartási normákat igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel.

Kapcsolatrendszer

A szülő, a gyermek személyiségjogait, hitvallását tiszteletben tartjuk.

Az óvónő szakmai felkészültségben, emberi magatartásban egyaránt példaértékű legyen.

Felhívjuk a szülők figyelmét törvény adta jogaikra és kötelezettségeikre.

A kapcsolattartás formái

Együtt az iskolával pl.:

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozat” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezddést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szülőkkel.

Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;

Beiratkozás: Az első találkozás a családdal. A vezető óvónő beírja a gyermeket, tájékoztatást nyújt a felvétel esélyeiről. Felvétel esetén az első szülői értekezlet, az ebédbefizetés és az ismerkedési délelőtti időpontjáról.

Ismerkedési délelőtt: Augusztus utolsó hetében szervezzük meg ezt a délelőtti, amikor minden kicsi bejöhet a szüleivel megismerkedni az óvodával, az óvó nénikkel, dadus nénikkel

Szülői értekezletek: Tájékoztató – minden év augusztusában, amikor az új szülők tájékoztatást kapnak az óvoda programjáról, az óvodai nevelés működési rendszeréről, ill. év elején és év végén a csoport külön értekezlete. **Speciális témájú** - egy vagy több téma elemzése, megbeszélése.

Anyás beszoktatás: Hosszú ideje jól bevált hagyomány óvodánkban, hogy a család valamilyen tagja bent lehet a délelőtti folyamán az óvodában és segíthetik gyermeküket az átmenetben. A beszoktatás ideje általában egy hét, de egyedi esetekben hosszabb ideig is tarthat.

Családlátogatások: Amikor a két óvónő otthonában meglátogatja a gyermekeket előre megbeszélt időpontban, nagyon nagy tapintattal eljárva. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeknek a látogatás érzelmi többletet adjon, és előre vigye az óvónők és a család kapcsolatát.

Játsszóházak: Az ünnepkörhöz, vagy aktuális nevelési problémákhoz kapcsolódva közös ajándékkészítés, vagy más építő jellegű tevékenység szervezése a délutáni órákban.

Nyíltnapok: Egy vagy két napot kijelölünk az év folyamán, amikor a szülők megtekinthetik az óvodai életet. Óvodánk nagyon nyitott ezen a területen, mert igény szerint bármilyen tevékenységbe betekintést nyerhetnek máskor is.

Az ünnepkörökhöz kapcsolódó nyitott rendezvények: - szüreti mulatság, karácsonyi gyertyagyújtás, farsangolás, mesetár, őszi vásár,

Kapcsolatrendszer

Fogadóórák: Igény szerint előre egyeztetett időpontban.

Napi kapcsolat: Mivel óvodánk családias, ezért lehetőségünk van rá, hogy ha csak néhány szó erejéig is, de napi kapcsolatban lehetünk a szülőkkel.

Szülők Szervezetének szerepe: Minden csoportban működik a megválasztott szervezet. Fontosabb kérdésekben kikérjük a véleményüket, illetve a segítségüket kérjük az óvoda életével kapcsolatos döntésekben, a rendezvények szervezésében.

Átmenetek: Óvodába lépés

Két helyről kerülhet be hároméves korában a kisgyerek az óvodába: egyrészt a családból, másrészt a bölcsődéből. Célunk, a kisgyermek szuggesztibilitásából kiindulva az átmenet zökkenőmentessé tétele, az új életformához való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása („kedvcsinálás” az ovihoz). Feladatunk a gyermekek óvodába kerülésének előkészítése attól függően, hogy bölcsődéből vagy családból kerül a gyermek az óvodába.

Az óvodapedagógus még az óvodába lépés előtt felveszi a kapcsolatot a családdal, a bölcsődével a zökkenőmentes átmenet biztosításához.

Az átmenet megkönnyítése érdekében szem előtt tartjuk:

- A bölcsődei nevelés feladatrendszere eltér az óvodai nevelés feladatrendszerétől.
- Az óvodapedagógusok meglátogatják az óvodába készülő gyermekeket.
- A gyermekek már kialakult szokásrendszerét figyelembe vesszük.
- A gyermekek átadása után a bölcsődei gondozónők ellátogatnak az óvodába.
- A gondozónők az óvodától visszajelzést kapnak.
- A kisgyermeket az óvodába érkezése előtt meglátogatjuk a saját otthonában, a saját szobájában.
- A családlátogatásra alaposan felkészülünk (benyomásainkat nem a helyszínen rögzítjük).
- Az óvodapedagógusok és a dajka egyeztetik a nevelési módszereiket.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- Megtervezzük a folyamatos befogadás ütemezését úgy, hogy sem az óvodai csoport, sem saját magunk számára ne okozzon megterhelést.
- Segítjük a szülőket az óvodai beszkoktatás időszakában, amennyiben úgy tapasztalják, hogy ez valamelyik szülő számára nehézséget okoz.

Kapcsolat az iskolákkal

Fontosnak érezzük a kapcsolattartást, a folyamatos tájékozódást, ezért minden évben megszervezzük /szürethez kapcsolva / volt nagycsoportosaink találkozóját az óvodában.

Kapcsolattartás formái:

- látogatások /pedagógusok, gyermekek/ tapasztalatcserék, beszélgetések, óralátogatások, az óvodai élet megismerése,
- az iskola, az óvoda hagyományainak megismerése,
- az iskola és az óvoda helyi programjának megismerése, ráépülési lehetőségek megkeresése egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel,
- művésztanárok, iskolások részvétele az évszaki koncerteken, rendezvényeken, művésztanárok, iskolások alkotásainak kiállítása az óvodában,
- tanítók részvétele a kézműves és játszódélutánokon.

Átmenetek: Iskolába lépés

Az életszakasz jellemzői a gyermek szemszögéből:

- Vannak tapasztalatai a szülőtől való elválás terén.
- Már ismerős számára a közösség élménye.
- Az óvodai és családi életében helyet kap a szabályokhoz, normákhoz való alkalmazkodás elvárása.
- Megéli a játék önfeledt varázsát.
- Már formálódnak az iskolai tanuláshoz szükséges alapkészségek és tulajdonságok.
- A nevelés körülményei, környezete, közvetítője megváltozik.
- A már megszokott közösséget új váltja fel.
- A gyermek bioritmusa, napirendje felbomlik.
- A családi életben megváltoznak az eddig feléje irányuló elvárások, szabályok, normák.
- Életében megjelenik az új környezet, megjelennek új személyek, a kötöttebb életformák.
- Megváltozik a gyermek státusa a családban, a társadalomban is.
- Fő tevékenységének kötelező jelleggel meg kell változnia!
- Teljesítményt várnak el tőle, amelyet állandóan értékelnek.
- Az új életformához szükséges gátlásrendszer még hiányzik.

Az iskoláskor új elemei

- Új képességek, készségek vannak kialakulóban, de a régiak nem tűntek el.
- Az első és a második jelzőrendszer működése megváltozik.
- A megismerési folyamatok minőségi és mennyiségi változáson mennek keresztül.
- Az izgalmi - gátlási folyamatok átalakulnak.
- Az első és második osztályban még hangsúlyosnak mondható az izgalmi folyamat, ez az oka az ingerlékenységnek, a fáradékonyságnak.

Fő tevékenységi formák változásai a gyermek szemszögéből:

- Kezdetben a játék, majd a tanulás.
- Későbbiekben a tanulás, majd a játék.
- A tanulók számára kitágul a világ.

Nevelési elveink az óvoda-iskola átmenet érdekében

- Számolunk a gyerek belső érési folyamatával.
- Szorosabb kontaktust építünk ki az óvoda és az iskola között.
- A két intézmény pedagógusai hospitálnak egymásnál, közvetlen módon megismerik egymás gyermekeit, munkamódszerét, követelményeit.
- A két intézmény pedagógusai közös szakmai műhelyt hoznak létre.
- A két intézmény típus (óvoda-iskola) pedagógusai kölcsönösen megismerik az intézmények alapidokumentumait.
- A szakmai megismeréssel, közös projektekkel, elősegítjük, hogy az iskolai tanítók tanítási stílusa az óvodánkéhoz közelítsen, melynek eredményeképpen hatékonyan alkalmazzák a projektnevelést, a komplexitást és a játékba integrált tanulást, a kooperációs technikákat és a mikrocsoportos tevékenységeket.

Iskolai életmódra nevelés

Kompetens: az óvodapedagógus.

Segítő: a szülők

Az általános iskolára való alkalmasság feltételei:

a) biológiai alkalmasság:

- ép idegrendszer
- ép érzékszervek
- rendezett mozgáskoordináció
- fejlett csont- és izomrendszer
- tartalmilag ép beszéd

b) pszichológiai alkalmasság,

c) kialakult feladattudat,

d) koncentrált, megosztott figyelem,

e) szándékos emlékezet,

f) az analitikus-szintetikus gondolkodás elemei,

g) szociális alkalmasság,

h) empatikus közeledés a másik felé,

i) közösségbe illeszkedés,

j) szabálytudat érvényesítése,

k) társak, felnőttek irányításának elfogadása,

l) vezető, illetve vezetett szerepekkel való azonosulás,

m) megbízatások elfogadása.

Iskolakészültség elérése

Kompetens: a szülők

Segítő: a tanító

Iskolára éretté csak öröklött adottságainak, a kedvező környezeti hatásoknak (gondozás, nevelés), fejlődési jellemzőinek, a fejlődés törvényszerűségeinek figyelembevételével válhat a gyerek. Iskolássá csak az iskola által válhat a gyerek.

Az óvoda teendői az átmenet megkönnyítése érdekében:

Az óvoda-iskola átmenet problémakörben elsődleges célunk a fejlesztés, és hogy a kompetenciákra, az ismeret, attitűd, képesség hármasságára helyezzük a hangsúlyt.

A kompetencia alapú nevelésünkben az egész személyiség, és benne a pszichikus funkciók fejlesztését hangsúlyozzuk, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alapvető kultúratechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végezzük. A gyermek személyiségfejlesztésének érdekében arra törekszünk, hogy óvodánk óvodapedagógusai működjenek együtt a tanítókkal annak érdekében, hogy a gyermekekről egyféleképpen gondolkodjunk. A gyermekeknek saját képességüknek megfelelő ütemben kell haladniuk, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő ismeretet kell kapniuk. Nevelésfilozófiánk szerint, ha együttműködik az óvoda és az iskola, akkor a gyermekek számára ez a váltás nem lehet trauma, hiszen a környezetük ugyan megváltozik, de a pedagógiai légkör, és a tanulás módja sem nem lesz ismeretlen a számukra.

Kapcsolatrendszer

Kapcsolatok a fenntartóval:

Az óvodák folyamatos pedagógiai, szakmai, tárgyi fejlesztése érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak a református lelkésszel és a Presbitériummal. Az intézmény pedagógiai munkájáról, eredményeiről, hiányosságairól szóban és írásban tájékoztatjuk a fenntartót. A működéshez szükséges szabályzatokat, terveket az intézmény vezetője az intézményben működő szervezettekkel együtt elkészíti. A gyülekezetet szeretettel várjuk nyílt ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Karácsonykor, Anyák napján templomunkban kis műsorral köszöntjük a református közösséget.

Kapcsolat a szakmai szolgáltatóval:

A pedagógia munka színvonalának folyamatos emelése érdekében naprakész kapcsolat a szaktanácsadóval. A szervezett továbbképzéseken való részvétel, országos óvodapedagógiai konferenciákon való részvétel. Folyamatos információcsere, publikációk, szakkönyvek, megjelenő szakirodalom biztosítása az intézménynek.

Kapcsolat a szakszolgálatokkal:

A Nevelési Tanácsadó munkatársaival állandó kapcsolatban állunk (pszichológiai vizsgálatok javaslata, iskolaérettségi vizsgálat, véleménycsere stb.).

A családsegítővel való kapcsolattartást lásd a gyermekvédelemnél.

A logopédussal napi kapcsolatban vagyunk, mivel fejlesztő és beszédjavító foglalkozásokat tart nálunk.

A szakértői bizottsággal szükség esetén tartjuk a kapcsolatot.

Az Egységes Módszertani Intézménnyel, és a Nevelési Tanácsadóval a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, illetve vissza nem vezethető, tartós és súlyos rendellenességgel küzdő gyermekek integrálásakor, együttműködési megállapodást kötünk a segítő szakembert illetően.

A közművelődési intézményekkel való kapcsolatunk:

Tiszafüreden:

- a Kovács Pál Művelődési ház, kiállításainak, képzőművészeti tárlatainak megtekintése, egyéb rendezvényeken való részvétel
- tájházzal, műhelyekkel való kapcsolattartás, látogatás
- múzeum, könyvtárlátogatások,
- művészek fellépése az óvodában / gyermekelőadások, ezeket minden hónapban megszervezzük/
- Fekete László Zeneiskola
- Tiszafüredi óvodák

A kínálatból úgy válogatunk, hogy az elősegítse nevelési feladataink megvalósítását, esztétikai élményt nyújtson a gyermekeknek. Színesítse, árnyalja óvodai életünket, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyekkel nevelésünk elvei nem egyeztethetők össze.

Kapcsolat az Ovigalériában kiállító művészekkel

Az Ovigaléria kiállításait évszakonként rendezzük meg. A kiállító művészeket meghívjuk az óvodába, részt vehetnek óvodai rendezvényeinken. Bemutatót tarthatnak gyermekeinknek arról, hogy hogyan készülnek a műalkotások.

Az óvodai nevelés tervezése, értékelése, ellenőrzése

Az óvodai nevelés tervezése csoportnaplóban történik.

- Az óvodai tevékenység tervezése:
  - tanulási tevékenység tervezése egész évre történik, modulok köré csoportosítva
  - ennek feldolgozására a heti lebontás javasolt (aktualitás)
  - nevelési terv készítése: félév feladataira vonatkozik, különös gondot fordítva:
    - játék
    - gondozás
    - munka
    - érzelmi és szociális nevelés
- A csoport egészére vonatkozó értékelés a csoportnaplóban történik: (közösség alakulása, játékok fejlődése, problémák feltárása, munkatevékenységük alakulása stb.) félévente.
- *A gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése:* Egyéni fejlődési lapon történik.
  - Azoknál a gyermekeknél, akiknél probléma adódik, célszerű gyakrabban feljegyzést készíteni a viselkedéséről (társakhoz, felnőttekhez, szülőkhöz való viszonyáról). Akivel nincs probléma, arról is célszerű kb. félévente feljegyzést készíteni:
    - fejlődéséről
    - a fejlesztés lehetőségeiről, területeiről
    - a fejlesztés módszereiről.

- Azoknál a gyermekeknél, akik fejlettségének megítélésében egyébként bizonytalanok vagyunk.
- Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek- miniszter által kiadott program szerint egyéni fejlesztési terv alapján történő-haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni az egyéni fejlesztésben részt vevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik. Az értékelésre meg kell hívnia gyermek szüleit és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere

Ellenőrzés formája: tervszerű (építő jellegű)

A csoportban folyó ellenőrzés tartalma:

- A hívő életre nevelés megjelenése a nap folyamán.
- A csoport hangulata, légköre (gyermek-gyermek, gyermek-óvónő kapcsolata).
- Konfliktusok megoldása.
- Helyzetfelismerés játéktevékenységben, munkában, nevelési helyzetek megoldása.
- Témaválasztás megfelel-e a szakmai követelményeknek (tisztá forrás felhasználása, aktualitás, életkori sajátosság, stb.).
- Milyen nevelő hatása van az adott témának.
- Szabály-, szokásrendszer kialakítására törekvés.
- Nevelési stílus.

Dokumentumelemzés:

- *Csoportnapló:* évi két alkalommal: február vége, augusztus 31.
  - nevelési terv, tevékenységek tervezésének ellenőrzése
  - személyiséglapok vezetésének ellenőrzése: február vége, augusztus 31.
- *Felvételi napló ellenőrzése:* háromhavonta
  - A tervszerű ellenőrzés megadott szempontok alapján, előre megbeszélt időpontban történik (évi két alkalommal).

A fejlesztő munka ellenőrzése, elemzése, értékelése

- A gyermek erkölcsi képzeteinek és ítéletének alakulása. Etikai értékrend alakulása.
- Gondozási, egészségügyi szokások ellenőrzése.
- A gyermek testi fejlettségének, mozgásának, beszédfejlődésének vizsgálata.
- Értelmi képességek, gondolkodás fejlettsége, közösségi magatartás, feladattudat (szabálytudat, társas kapcsolatok, akarat, viselkedés).

Az értékeléseket fejlettségmérő lapok alkalmazásával, megfigyeléssel, szociometriai vizsgálattal végezzük, a személyiséglapokhoz csatolva. A gyermek megfigyelése elsősorban a játéktevékenységben történik.

Az óvoda működési rendje

Az óvoda működését az óvodai munkarend és a házirendben foglaltak biztosítják. Az óvoda munkarendjét a vezető készíti el a törvényi előírások alapján, a szülők igényeinek és a fenntartó rendelkezéseinek figyelembevételével. A házirendet a szülők és az óvodapedagógusok közösen készítik.

A munkarend úgy alakul, hogy egész nap folyamán megfelelő létszámú dolgozó legyen a gyermekek körül. A szervezési, nevelési feladatok ellátását dolgozóink lépcsőzetes munkakezdése és befejezése teszi lehetővé.

A házirend tartalmazza a szülők (mint az óvoda gyermek képviselője) jogait és kötelességeit az óvodai életrenddel, munkarenddel kapcsolatban.

A heti rend kialakítása az óvodapedagógus felelőssége és szabadsága, figyelembe véve a csoport igényeihez való rugalmas alkalmazkodást, valamint a többi csoporttal való együttműködés összhangját.

A napirend kialakítása a gyermekek játékszabadságának és lehetőségeinek figyelembe vételével az óvodapedagógus feladata, melyben alkalmazkodnia kell a csoportszervezés által adott lehetőségekhez.

**A Tiszaderzsi Napsugár Tagóvoda
pedagógiai programja**

**Készítette:
Pásztrai Lajosné**

Az óvoda jellemző adatai

A gyerekekre vonatkozó adatok:

Férőhely: 60 fő

2 vegyes életkorú csoport: Maci és Süni csoport

A nevelő testületre vonatkozó adatok: 4 fő óvodapedagógus, 2 fő dajka, 1 fő pedagógiai asszisztens

Két fő óvóképző főiskolát végzett, egy fő óvónői szakközépiskolát.

A tagóvoda vezető szakvizsgával ill. Mesterpedagógusi minősítéssel rendelkezik.

A tagóvoda Pedagógiai Program megvalósulását segítik a továbbképzéseken, önképzéseken, hospitálásokon szerzett szakirányú tapasztalatok (mozgás, beszédfejlesztés, gyermekvédelem, gyermekpszichológia, romológia, IPR, környezeti nevelés...)

Az óvoda rövid története

Az óvoda 1918-ban épült, 1961-ben alakították át. 1984-től 1996-ig ÁMK-ként, 1996. 01. 01-től Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda intézményként működött. 2007. 09. 01-től az Abádszalóki Mikrotérségi Közoktatási Intézményi Társulás Tagóvodája.

2019.09.01-től-2021.09.08.31. Tiszaderzsi Napsugár Óvodaként a helyi önkormányzat fenntartásában működött.

Bevezető

„Mert más fundamentumot senki nem
vethet azon kívül, amely vetteti,
mely a Jézus Krisztus” I. Kor. 3. 11.

„a gyermeknek különös védelemre és gondozásra van szüksége...”

(Gyermeki Jogok Egyezménye)

„alapvető szabadságok tiszteletben tartására, megerősítésére, az egyenlő hozzáférés biztosítására”

Az ENSZ 1991. évi gyermekek jogairól szóló törvénye kiemeli, hogy az óvodai nevelés eredményének és értékének legfőbb alapja az, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat ÓVODÁNKBAN.

Az óvodai nevelésünk tartalmának, megújításának alapja az Országos Óvodai Alapprogram (363/2012.(XII.17.) Korm. rend.)

Az Alapprogram munkánkhoz, a nevelési cél-feladat rendszerét, metodikai alapjait határozza meg elveiben.

Mit jelent számunkra a helyi óvodai program?

Fontos tudásunk és ismereteink gyarapítása, mely a nevelésben Isten szolgálatába állított eszköz. A pedagógus személyisége, példa ereje és értékkövető szerepe létfontosságú.

Számunkra létkérdés a hit és erkölcs kérdéseiben Isten parancsolatait magáénak tudó személyiség jelenléte, aki úgy szereti a rá bízott gyermeket, mint saját gyermekeit.

Minden tudását és erejét arra fordítja, hogy lelkük, szellemük és értelmük kiteljesedjék.

A kisgyermek a példát látja a vele foglalkozó ember személyiségén keresztül, megnyilvánulásaiban, tetteiben a következő, az utánozható modellt jelenti, ezért a pedagógusnak egész személyiségéből sugározni kell a szeretetet, a támaszt, segítséget, hogy megkapja azt az érzelmi biztonságot, amelyre szüksége van.

A keresztyén pedagógus életében mértékadó erkölcsi érték a Tízparancsolat, mely minden emberi törvény alapja.

- az általános cél- és feladatrendszeren belül:

Az óvodapedagógus szabadon választja meg az ehhez kapcsolódó változatos tevékenységeket, eszközöket, módszereket.

- óvodai munkánkban természetes a sokféle érték tolerálása, hisszük azt, hogy ugyanazt a célt többféle úton is el lehet érni, ezeknek az utaknak a közös gyökerei az Alapprogram, melynek alapján az azonosságok is létrejönnek.

I. Az intézmény küldetése, jövőképe, minőségpolitikája

Küldetés

A Tiszaderzsi Napsugár Óvoda küldetése, a köznevelés keretein belül a település gyermekeinek teljes körű óvodai ellátása a társadalmi szükségletek figyelembe vételével, magas színvonalú működtetésével.

- A partnerek szempontjából:
Olyan minőségben, amely kiváltja a település lakosságának, az és valamennyi partnerének elégedettségét, elismerését.
- Az intézmény egészének jövője szempontjából:
Megalapozottá és biztosítottá válik az intézményi működés feltételrendszere, a fejlődés lehetősége, valamint a kitűzött távlati célok elérésének útja.
- Óvodánk küldetése, hogy a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően biztosítsuk az egészséges testi, lelki és szellemi képességek kibontakoztatásához szükséges nevelői környezetet, korszerű taneszközöket. Bátorító, ösztönző, buzdító nevelési módot alkalmazunk munkánkban.
- Óvodánkban el kívánjuk érni, hogy a család elsődleges szerepe mellett a szülők érezzék, hogy gyermekük az intézményben olyan nevelést kap, amely számára a legtöbb örömet adja, és a legjobb lehetőséget teremti meg a semmivel nem pótolható játékra, ezen keresztül a tanulásra.

- Óvodánk a gyermekek érdekében – az ő igényeikhez igazodva – olyan kíván lenni, mely állandó megújulásra képes, az új kihívásokat figyelembe veszi – a régi, jól beváltat megtartva – az egészséges egyensúlyt megtartja.
- Az óvoda dolgozói a 2,5-6 éves gyermekek életkori sajátosságait mindenkor figyelembe veszik, és tiszteletben tartják, hogy egészségesen fejlődjenek és boldog, szeretetteljes gyermekkoruk legyen intézményünkben.
- Munkánkban a stabil szokásrend – harmónia, biztonság értékrendjét érvényesítjük. A tevékenységek során a gyermekek hibáit-tévesztéseit a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezeljük és egyéni megértést segítő módon reagálunk ezekre.
- Az óvodában a közvetlen és közvetett partnereinkkel folytatott állandó párbeszéd alapján és annak eredményeire építve a folyamatos elégedettséget kívánjuk biztosítani.

Az intézmény jövőképe

Az intézmény nevelőtestülete – az aktuális környezeti feltételrendszerében megjelenő, helyi sajátosságként értelmezhető kedvezőtlen hatások (a költségvetés szűkössége, vagy a hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedése) mellett is – optimista jövőképet vázol maga elé.

Olyan intézményt képzel el, amelyben 3-6 éves korig a gyermekek ellátása, nevelése és foglalkoztatása a lehető legmagasabb színvonalú. A gyermekek korszerű, európai színvonalú intézménybe járhatnak, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, fejlesztése részben helyileg megoldott, ahol a tehetséggondozás és hátránykompenzálás, a különleges bánásmód megvalósulhat tudatos tervezéssel, és hatékony megvalósítással. A pedagógusok kvalifikáltak, képzésük folyamatos. Az óvodapedagógus pályát európai szintű jövedelemviszonyok jellemzik, és az óvodai ellátás színvonala és presztízse a település hagyományai, tradicionális értékei között szerepeljen.

Az intézmény működését a környezet valamennyi szereplője pozitívan értékeli és támogatja.

Az intézmény működésében az alábbi **minőségügyi alapelveket** érvényesítjük:

- minőségközpontú szemléletmód
- fokozatosság a fejlesztésekben
- a fejlesztések folyamatosságának fontossága
- a vezetés minőségalapú elköteleződése
- az alkalmazottak bevonása a minőségügyi tevékenységbe
- a partnerközpontúság
- a folyamatszemplélet

Pedagógusképünk:

Olyan óvodapedagógusok, akikre a tolerancia, a pedagógiai optimizmus, a gyermekek és szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermek-szeretet – környezettudatos, környezetre figyelő, környezetét ismerő magatartás jellemző.

Óvodai nevelésünkben érvényesülnek a különböző- innovatív- pedagógiai törekvések.

Gyermekeképünk:

Olyan gyermek nevelése, aki érzelmileg gazdag, a környezetében jól tájékozódó, a településhez kötődő, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, másokkal együttműködő. Önmagához képest fejlődést mutat, éretté válik a rá váró feladatok sikeres megoldására, iskola kezdetére.

A gyermeki személyiségből indulunk ki, ahol a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, melyben minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést; tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nem társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. Az óvodai nevelésünk befogadó nevelés.

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.” (Alapprogram)

Minden család életében a gyermek születése nagy ajándék Istennek. A gyermeknevelése nem könnyű feladat. Mit szeretnék, milyen legyen a gyermekem?

A hívő keresztyén ember számára ez nem kérdés, mivel Jézus Krisztus földi útja, a keresztfénye, s a Biblia üzenete világos utat mutat. Gyermekeink nevelésében az első és egyetlen szempont Jézus Krisztus fundamentuma. Minden, amely ebből következik, nevelésünk lényege:

A Krisztusi szeretetben felnövő gyermek az

- aki szereti és tiszteli szüleit és embertársait;
- aki tevékenységével Isten dicsőségét szolgálja;
- aki odafigyel szerető gondoskodással a másokra, s ha vét is ellene, meg tudja követni őt;
- aki nem csak mondja, hanem érzi is, hogy Isten nem személyválogató és minden hozzá igyekvő embert egyaránt szeret, fajra, nemre való tekintet nélkül;
- aki védi a teremtet világot, megbecsüli az épített világot is, és nem tiporja el azt sem, amit nem ő készített.

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.”

János 15. 16.

Szakmai munka

Óvodánk jól kialakított szokásokkal, elképzelésekkel rendelkezett, így saját helyi óvodai programot készítettünk 1998-ban, melyben az **Óvodakép:** az, hogy a gyermekek az óvodában, szeretetben, biztonságban érezzék magukat, hogy bízzanak önmagukban, érdeklődjenek környezetük iránt, legyenek fogékonyak a szépre, jóra, tanulják meg a társak, *felnőttek* elfogadását, befogadását, együttműködést.

Biztosítja a gyermek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Célja: A 3-6 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése az egyéni szükségletek figyelembe vételével. A környezetét ismerő, ahhoz alkalmazkodni tudó gyermekek nevelése, szocializálása, az óvodai nevelés alapfunkciója értelmében érzelmi, testi, értelmi képességek fejlesztése, az egészséges környezet, egészségügyi szokások kialakítása, a hátrányok kompenzálása, testileg, lelkileg, szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek nevelése, *a szabad játékban.*

Feladataink: Az óvodai nevelés alapfunkciójának szakszerű ellátása. Az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- egészséges életmód kialakítása
- érzelmi –erkölcsnevelés és szocializáció
- anyanyelvi - értelmi fejlesztés megvalósítása
- az óvoda hagyományainak ápolása

Az egészséges életmóddal kapcsolatos tevékenységeink:

- mindennapi torna
- séta, kirándulás a természetben
- szabad levegőn tartózkodás
- vitamin- és gyümölcsnap
- egészségnevelési előadások, egészségnevelési hét szervezése

A helyi óvodai program megvalósítása során fontos, hogy a gyermekek közvetlen és tágabb környezetéről minél sokoldalúbb tapasztalatot szerezzenek, melynek kapcsán pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez. A fejlesztési tartalmakat a négy évszak köré csoportosítjuk. A Pedagógiai Program kiegészítéseként 2000. szeptembertől saját óvodai csoportnaplót készítünk, mely a program tudatos, tervszerű megvalósítását szolgálja.

A szakmai munka fejlődését segíti:

- az óvodapedagógusok állandó tapasztalatcseréje, együttműködése
- a térség óvodáival való jó kapcsolat (közös tanácskozások, munkadélutánok, értekezletek, teamek létrehozása)
- az ön- és továbbképzések
- az óvodánkban megrendezett vezetői és gyermekvédelmi fórumok, szakmai délutánok.

Évente megrendezésre kerülő rendezvények:

- Őszi hét, Szüret
- Egészségnevelési hét

- Mikulás
- Advent, Mindenki Karácsonya
- Farsangi népszokások, Kiszézés, Tavaszköszöntő
- Tavaszi hét
- Húsvét
- Táncház, Pünkösdlő
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Kirándulások, séták, felfedező utak
- Évzáró-ballagás
- Népművészek munkájának megismerése.

Helyzetelemzés

Az óvoda 2007. szeptember 1-től az Abádszalóki Mikrotérségi Közoktatási Intézményi Társulás Tagóvodájaként működött.

Tagóvodák: Nagyiván, Tiszaigar, Tiszaörs, Abádszalók, Tiszaderzs

2014.09.01.-től Tizzaszölös kivált a Társulásból.

2019.09.01.-től a Tiszaderzsi Napsugár Óvoda, helyi önkormányzati fenntartása alá került.

2021.09.01-től a Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda Tiszaderzsi Napsugár Tagóvodájaként.

Tiszaderzs: Jász-Nagykun-Szolnok megye kisközsége, lélekszáma: 1100 fő.

Két heterogén csoporttal működő intézmény, férőhelyek száma: 50 fő.

A csoportokban felmenő rendszerben érvényesül a tendencia, hogy a gyermeket háromtól hatéves korig egy csoportban, azonos óvónők neveljék. Óvodánk alkalmas az alapító okiratban meghatározott feladat ellátására, a 3-6 éves gyermek befogadására.

Az óvodapedagógusok pedagógiai hitvallása, hogy a család elsődleges szerepe és kötelessége mellett segítse, olykor pótolja a gyermek sokoldalú fejlesztését. Nevelésünk alapja: a játék, mint az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége. Figyelünk arra, hogy a gyermekek szerezzenek óvodába járni, jól érezzék magukat, gondozottak és ápoltak legyenek, minél komplexebb hatásokat, tapasztalatokat közvetítsünk számukra. Az óvodai napirendet részben folyamatos (étkezés) ill. komplex fejlesztő tevékenységek alkotják.

Fontosnak tartjuk a szülők rendszeres tájékoztatását a gyermekkel kapcsolatban. Az ünnepeket a szülőkkel közösen szervezzük, hogy ily módon is bepillantassanak az óvodai életbe.

Óvodánkban a családdal való együttműködés és kapcsolattartás formái:

- szülői értekezletek
- befogadási időszak (anyás)
- őszi-tavaszi közös tevékenységek (szülőkkel)
- szakkönyvek ajánlása
- közös tornák, előadások
- játékdélutánok szervezése
- kirándulások
- közös ünnepek, rendezvények

A legtöbb családban gyökeres változást jelent a gyermek óvodába kerülése. A szülők egy része támogatja, és igénybe veszi azt a befogadási lehetőséget, amikor a gyermek fokozatosan ismerkedhet az új környezettel, édesanyjával együtt. Az óvodában folyó tevékenységeket

igyekeznek megismerni, többségük él a megismerés lehetőségével. A szülők szívesen vesznek részt a közös óvodai ünnepekben, ezek szervezésében.

Az óvoda a sikeres együttműködés érdekében: intervenciós tervet dolgoz ki.

Az óvodába bekerülő gyermekek összetételére jellemző, hogy egyre több a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett családból származó. Oka: a családok munkalehetőségének hiánya, megélhetési gondjai, szociális helyzetük fokozatos romlása. Sajnos egyre több az agresszió, a magatartási, viselkedési problémával küzdő gyermekek létszáma. Ezért a fejlesztéseknél kizárólag az egyéni és differenciáló módszer az eredményes az óvodapedagógusok napi munkájában.

Ezért fontosnak tartjuk a megértő, segítő, odafigyelő *befogadó-elfogadó* magatartást, **ahol az egyén és a csoport párhuzamos fejlesztése megvalósulhat, ahol az egyén és a közösség érdeke szinkronban kell, hogy érvényesüljön.**

A községben általában kevés a tanult, diplomás ember, a szülők iskolázottsági szintje alacsony. A családok nagy része munkanélküli segélyből, vagy jövedelempótló támogatásból él. Nem számottevő a mezőgazdaságból származó jövedelem.

A község intézményei, munkahelyei:

- Polgármesteri Hivatal
- Általános Iskola
- Óvoda
- Klubkönyvtár
- Idősek Otthona
- Orvosi Rendelő
- Egészségház
- ABC
- Posta

A családok szociális hovatartozásuk tekintetében, anyagi lehetőségeikben, emberi kapcsolataikban, nevelési elképzeléseikben különbözőek.

Így óvodás gyermekeink is magukban hordozzák ezeket a különbségeket.

Fontos hogy egyénenként, egyéniségként fogadjuk el és segítsük őket a fejlődésben.

Próbáljuk megtalálni minden gyermeknek a maga értékét, és ebben kapjanak megerősítést.

A gyermekek szempontjából fontosnak tartjuk a rendszeres, folyamatos óvodába járást, az eredményes fejlesztés érdekében. A családi élmények, tapasztalatok is különbözőek, sok esetben hiányoznak, amit lehetőségeinkhez mérten megpróbálunk pótolni. A beilleszkedési, szocializációs problémát fontos feladatként kezeljük.

A gyermeki személyiséget övező bizalom kiépítését fontosnak tartjuk elejétől fogva.

Óvodakép: Arra törekszünk, hogy a gyermekek az óvodában, szeretetben és biztonságban érezzék magukat, hogy bízzanak önmagukban és másokban, érdeklődjenek a világ dolgai iránt, legyenek érzékenyek és fogékonyak a szépre és a jóra, tanulják meg a társak elfogadását, az együttműködést, gyermekeink hitben nevelése.

„mert nem azok az igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik” Róm. 2. 13.

S a törvény betöltése pedig a SZERETET. Szeretet egymás iránt, származásra és szociális helyzetre való tekintet nélkül.

Nevelésünk domináns területei:

- szocializáció
- gondozási, önkiszolgáló tevékenységek (étkezési, tisztálkodási, öltözködési, higiénés szokások)
- elmélyült tevékenységek fejlesztése, **hátrányok kompenzálása, kiemelkedő képességek fejlesztése**
- kapcsolatteremtés, tolerancia, kommunikáció képességének fejlesztése
- gyermekvédelem
- **környezettudatos** magatartás alapozása: ügyeljenek környezetük rendjére, gondozottságára, teremtsenek rendet maguk körül, gyűjtsék össze az újra hasznosítható anyagokat és használják fel tevékenységeik során

Az intézmény szerepe a település életében

Óvodánk a nevelőmunka „részeként” folyamatosan él a nyílt rendezvények lehetőségeivel, melyet a szülők változó létszámmal látogatnak.

Szervezését segítik, anyagi lehetőségeikhez mérten támogatják az óvodát.

A szülők körében ritka a jómódú, vállalkozó, ilyen szempontból hátrányos helyzetben vagyunk egyes városi, vagy más térségű óvodával szemben. A szülők egy része örömmel kontrollálja a legapróbb változást is, másik része mechanikusan, és különösebb figyelem nélkül éli meg gyermeke óvodás napjait, éveit.

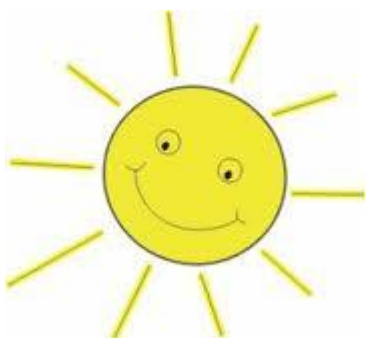
Az óvoda kapcsolatai

- Az óvodai nevelés - a családi nevelésre építve - lehetőséget ad az óvodai életbe való bepillantásba.
- Az óvodából iskolába való átmenet zavartalansága megkívánja a két intézmény kölcsönös bizalmát, nyitottságát. Ezért egymás rendezvényeit rendszeresen látogatjuk.
- A házi orvos, fogorvos és a védőnő rendszeres szűrővizsgálatot végez az óvodában.
- Az Idősek Otthonával, a Klubkönyvtárral, a Református Egyházzal ünnepek, rendezvények alakalmával rendszeres a kapcsolata az intézménynek.
- Jó szakmai kapcsolatunk más települések óvodáival, iskoláival. Közös szaktanácsadói előadások, - munkadélutánok, - nevelési értekezletek, - teamek, - továbbképzések, - ünnepek, - rendezvények szervezésével.

„Az óvoda és a család együttműködése az a bázis, amin szokásokat, jellemeket formálhatunk gyermekeinkben.”

„Szeresd felebarátodat, mint magadat” Márk 12. 31.

Struktúrarajz

ŐSZ

TÉL

TAVASZ

NYÁR

- Hitéleti nevelés
- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Játék

Külső világ tevékeny megismerése- Matematikai tartalmú tapasztalatok

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Verselés, mesélés

Mozgás

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység kezdete :

A négy évszak

A külső világ tevékeny megismerése

Tevékenységszervezés

A külső világ tevékeny megismerése

I. Természeti- emberi- tárgyi környezet

II. Matematikai tartalmú tapasztalatok

Játék

Munka jellegű tevékenységek

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Mozgás, mozgásos játékok

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

I/2. Az óvoda személyi feltétele

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodában alkalmazottak száma: 6 fő.

Óvóképző főiskolát végzett óvodapedagógusok száma: 2 fő.

Óvónőképző szakközépiskolát végzett óvodapedagógusok száma: 1 fő.

Érettségivel rendelkező, pedagógiai asszisztens száma: 1 fő

Dajkák száma: 2 fő.

Az óvodapedagógusok törekszenek a nevelői munka szakszerű ellátására, ennek érdekében – a lehetőségekhez mérten – továbbképzéseken, szakmai napokon vesznek részt, - figyelembe véve az óvodai illetve a környezet igényeit.

Munkájukban nyitottak az új iránt, de mérlegelve és megtartva az új és régi, jól bevált hagyományok egyensúlyát.

A nevelés egész időtartama alatt **az óvodapedagógus jelenléte elengedhetetlen, mással nem helyettesíthető.** A dajkák munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Ők látják el egy személyben a konyhai, a takarítói, dajkai feladatokat.

A dajkák jelenléte, szerepe az óvodai nevelésben korábban kevésbé jelentett pedagógiai munkát, pedig a dajka az egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek (a pedagógiai munka közvetlen segítője), aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, *kommunikációjával*, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Éppen ezért a dajka és óvodapedagógus munkája **összehangolt kell**, hogy legyen, ismerje a nevelés módszereit. A szakszerű nevelőmunka végzése érdekében szükséges a dajkák és az óvodapedagógusok folyamatos továbbképzése. A továbbfejlődés lehetőségeit a beszédfejlesztés, a gyógytorna, gyógypedagógiai, magatartási-viselkedési problémák területein belül kívánjuk bővíteni.

A migráns gyermekek óvodai célkitűzésének megvalósítása, az óvodában dolgozók feladata.

Összehangolt munka szükséges: óvodapedagógusok-pedagógiai munkát segítő-k-speciális fejlesztő szakemberek között.

I/3. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel.

Az óvoda két csoportja közül az egyik több, a másik kevesebb csoportlétszámot elbíró helyiségek. Egyik csoportszoba lehetőséget nyújt a gyermekeknek a nagyobb mozgásokra.

A csoportokhoz egy mosdó tartozik, mely használatának megszervezése odafigyelést kíván az óvodapedagógusoktól, dajkáktól. Nagy szükség lenne egy többfunkciós tornaszoba, fejlesztőszoba, eszköztároló helyiségekre.

A működés feltételei 2004-ben, az óvoda teljes felújításával (pályázat útján 22.740 M) lényegesen megváltoztak.

Nagymozgásokra ad lehetőséget az óvoda udvara és az óvoda mellett lévő kispálya. Az udvaron szükség lenne, a biztonságos és fejlesztő feltételek megteremtésére.

A tárgyi eszközök- melyeket a gyermekek használnak- számukra hozzáférhető módon és biztonságosan vannak elhelyezve.

Bútoraink állapota kielégítő. A berendezési tárgyak (fektető ágy, asztal, szék) megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre, kissé elhasználódtak. A csoportszobák parkettásak.

Technikai eszközeink hiányosak. Szakmai eszközkészletünk, udvari játékaink fejlesztése folyamatban van. A csoportszobákban a bordásfalak lehetővé teszik a gyermekek állandó mozgás és játék igényének kielégítését. A csoportszoba eszközei megfelelnek a gyermekek testméreteinek. Az eszközök elhasználódása miatt folyamatos pótlásra, felújításra van szükség, melyet a rendezvényeink szerény bevételéből, illetve adományokból tudtunk megoldani.

Igyekszünk az optimális feltételek biztosítására: a 3-6 éves gyermekek fejlesztéséhez tárgyi feltételeket fokozatosan beszerezni.

I/4. Az óvodai nevelés tevékenységeihez használt eszközrendszer

- A játéktevékenységhez, illetve a tanuláshoz szükséges fejlesztési eszközöket részben a költségvetésből, részben adományokból és rendezvényeink bevételéből finanszírozzuk
  - gyermekkönyveket
  - játékeszközöket
  - technikai eszközöket
- az óvodai tanuláshoz szükséges szemléltető eszközöket, fejlesztési eszközöket az óvónők egyénileg készítik
  - meséhez, vershez, dramatizáláshoz szükséges eszközök, bábok
  - beszédfejlesztéshez szükséges eszközök, kártyák, képek
  - játékhöz kellékek
  - énekes játékokhoz (fejdíszek...)
  - saját IKT eszközök

II/1. Az óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

3-6-7 éves gyermekeink személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztésével Istent ismerő, szüleit tisztelő, a keresztyén értékeket belsővé érlelő gyermekek nevelése, akik fogékonyak a természeti-társadalmi értékek befogadására, védelmére és tisztelik múltunkat, embertársainkat.

- a) A 3-6 éves gyermek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, az egyéni sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével.
- b) A környezetét ismerő, környezetében eligazodó, ahhoz alkalmazkodni tudó, környezettudatos gyermekek nevelése, szocializálása.
(együttműködés, kapcsolatteremtés, tolerancia, kulturált magatartás szokásai)

- c) Az óvodai nevelés alapfunkciója értelmében érzelmi, testi, értelmi képességek fejlesztése, különös tekintettel az egészséges életmód, egészséges környezet, egészségügyi szokások kialakítása.
- d) A speciális céljaink, a gyermekek fejlesztése, a hátrányok kompenzálása (ismeretek, alapvető tapasztalatok, beszédkorrektúra, testi hibák, edzettség, stb.)
- e) Az óvodáskor végére testileg, lelkileg, szociálisan, egészségesen fejlődő: a megváltozott környezethez alkalmazkodni tudó gyermek nevelése.
- f) A nevelés céljait a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva kívánjuk megvalósítani.

Feladataink:

A nevelési célok elérése érdekében az alábbi feladatokat kívánjuk megvalósítani:

- *Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.*
- *Az óvodai nevelés alapfunkciójának szakszerű ellátása, optimális feltételek biztosítása.*
- *Az óvodáskorú gyermekek testi és lelki, szociális szükségleteinek kielégítése:*
- *Környezettudatos magatartás megalapozásával, egészség fejlesztése, védelme*
  - Az egészséges életmód kialakítása
  - Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
  - Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósulása
  - Az óvoda hagyományainak ápolása
- *Különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés.*
- *Az erkölcsi tulajdonságok, szokás és normarendszer megalapozása.*
- *Szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.*

Munkánkban fontos alapelv, hogy:

- Erősítjük a jól kialakult óvónői párok együttműködését
- Az óvónő a modell szerepét betöltse, erre alkalmas legyen.
- (Az érzelmek kifejezésének, az emberi magatartásnak és beszédnek fontos szerepe van.).
- A gyermeket az óvodában tisztelet, bizalom, elfogadás, szeretet és megbecsülés öveze, (a 3-6 éves gyermekek számára az **érzelmi biztonság** alapszükséglet) *segítse egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.*
- A csoportokban stabil szokásrendszer alakuljon ki.
- A pedagógiai munkát tudatosság, rendszeresség jellemezze.
- *Az alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.*
- *Gondoskodunk a gyermeki szükséglet kielégítéséről.*

- Gondoskodunk a komplex tevékenységeken keresztül a műveltségterületek közvetítéséről, a gyermek egyéni képességeihez igazodva.
- Az óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.
- Változatos tevékenységeket biztosítunk a kisgyermek fejlődéséhez (különös tekintettel – a mással nem helyettesíthető – játéokra).
- Legfőbb módszerként: a buzdítást, dicséretet, pozitív példa kiemelését alkalmazzuk.
- Legjellemzőbb nevelési attitűd: az odafigyelő, megértő, segítő legyen.
- Az alapprogram szemlélete alapján a családi nevelés kiegészítését vállaljuk.
- A gyermek megismerési vágyának felkeltése, motiválása a különböző tevékenységek elvégzésére.
- Az óvoda-iskola átmenet beilleszkedés közvetett segítése.
-

A szakmai munka fejlődését segíti:

- Az óvodapedagógusok állandó tapasztalatcseréje, együttműködése a tagóvodákkal.
- Más település óvodáival való szakmai kapcsolattartás, munkadélutánok, rendezvények, munkaközösségek, teamek.
- Az ön- és továbbképzések.
- A POK által szervezett szakmai bemutatók vállalása.

II/2. Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. Nevelőmunkánkban kiemelt szerepe van az egészséges életmódra nevelésnek, az egészséges életvitel igényének kialakításának, a gyermekek testi fejlesztésének.

A 2,5-6 éves gyermek alapszükséglete, hogy gondoskodjanak róla, s minél kisebb, annál jobban igényli azt.

Gondozás közben fontos: -az összehangoltság

- sürgetésmentes munka
- kommunikáció
- érzelem kinyilvánítása.

A GONDOZÁST az óvodai nevelés alapvető tevékenységének tekintjük. E tevékenység a kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, jó közérzetét, megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülését, hozzájárul az egész személyiség alakulásához.

A gyermek növekedésében, fejlődési ütemében egyéni sajátosságok mutatkoznak, melyeket a gondozásban is nagyon fontos figyelembe venni.

A fejlődési folyamat egyrészt genetikailag meghatározott, másrészt a környezeti tényezők befolyásolják (segíthetik, vagy lassíthatják).

Lelki egészség megővése, mentálhigiénés szemlélet kialakítása, kiegyensúlyozott közegben.

A KÖRNYEZET: a gyermekeket érő külső hatások összességét jelenti. E környezet harmonikus kialakítása minden óvónő saját ízlése szerint történik, figyelembe véve, hogy a kisgyermekek egyéni fejlettségük és egészségi állapotuk szerint eltérő módon és értékben képesek alkalmazkodni.

Nevelőmunkánkban fontos hogy a családból kiszakadva biztonságos „szociális fészkekbe” kerüljön minden kisgyermek, hogy egészségesen fejlődhesen.

Az EGÉSZSÉG: szomatikus, pszichés, szociális elégedettséget, harmóniát jelent.

Az egészség megőrzésére irányuló gondozás, a személyi – és környezet higiéniét, valamint a pszicho-higiéniét is magába foglalja. A fejlesztés csak azután kezdődhet, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, pozitív élményei vannak, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben, ismeri a felnőtteket és a gyermekeket. Azok a gyermekek, akik viselkedési nehézséggel küzdenek (gátlás, agresszivitás, figyelem-, magatartás zavar), különösen sok figyelmet, megértő nevelői magatartást igényelnek.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások az óvodánkban:

- Naponta vitamin-gyümölcsnap szervezése a csoportokban
- Minden év novemberében: Egészségnevelési hét szervezése a szülők és gyermekek számára az egészséges életmód megalapozásának céljából

Az egészség megőrzése, az egészséges életmód kapcsán kötelező napirendi tevékenységek:

- Mindennapi mozgás – lehetőleg a szabadban
- Kirándulások a természetben
- Szabad levegőn tartózkodás (minden nap)

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére (óvodapedagógus, dajka) vonatkozó feladatok, sikerkritériumok:

- Nyugodt, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- Az egészséges környezet biztosítása
- A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése
- A gyermek megfelelő gondozottságának, ápoltságának biztosítása
- A napi életritmus megszervezése
- Táplálkozási, étkezési szokások megismertetése
- Testápolási, tisztasági igényük kialakítása, fejlesztése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, *óvása, megőrzése*
- A gyermek testi képességeinek fejlesztése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének kielégítése
- A gyermek pihenés-alvás szükségletének kielégítése
- *Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés*
- *Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelések ellátása*
- A gyermek ismereteinek, tapasztalatainak gazdagítása változatos tevékenységek szervezésével

A gyermek egészséges nevelése csak a szülőkkel közösen lehetséges. Fontos a szülők szemléletének kialakítása is. A gyermekek közvetett egészséges életmódját szolgálják azok az egész-

ségnevelési programok, melyeket minden év novemberében szervezünk (törekedve az aktuális témára és szülői igényekre).

A gyermekek egészséges fejlődését közvetlenül szolgálják a havonként folyamatosan megszervezett gyümölcsnapok, amikor minden gyermek, otthonról hoz az óvodába gyümölcsöt, zöldséget és ezt közösen fogyasztják el. A gyermekek szociális körülményeiből adódóan olykor alapvető higiénés szokásokat kell megismertetnünk.

Preventív feladatokat látunk el, a hetenkénti lúdtalpas -tartásjavító-speciális tornával.

Folyamatos szűrővizsgálatokra – védőnői, háziorvosi – kerül sor.

Figyelemmel kísérjük az anamnézis során felderített betegségeket (asztma, allergia, cukorbetegség, epilepszia).

A betegségek kialakulását igyekszünk kiküszöbölni a higiénés szabályok maximális betartásával.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A környezetünk rendje váljék belső igényünké
- Ügyelnek saját külsejükre, higiénájukra
- Ruhájukat összehajtva a helyére teszik
- Öltözködnél törekednek az önállóságra (gombolásnál, cipőfűzésnél)
- Higiénikusan étkeznek, esztétikusan terítnek, halkán beszélgetnek, az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják
- Önállóan dönti el az elfogyasztott étel, ital mennyiségét
- Tisztálkodási eszközöket használják (zsebkendő, fogkefe, törölköző, fésű) funkciójának megfelelően
- A testápolási szokásokat elsajátítják, szükségletükké válik

A gyermekek testi képességei fejlődését segítheti - amennyiben lehetőségünk van- az úszás-előkészítés, vízhez szoktatás programmal.

II/3. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, ebből a tényből, hogy az EMBER egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény.

A gyermekfejlődő SZEMÉLYISÉG. Ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében a személyiség szabad kibontakozásában, a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Fontos, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú legyen.

A CSALÁD szerepe jelentős a környezeti hatások közül, mint az első szocializációs színtér, mely a gyermeket formálja.

A családok különböző módon viszonyulnak a gyerekekhez, a gyerekeknek a családban elfoglalt helyéhez, más-más szerepet szánnak neki a családi életben belül.

A család mellett az óvodának igen fontos szerepe van: tudatosan alakítja, építi azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és társas érintkezés elemi formái egységet alkotnak. Az óvodáskorú gyermek érzelmi állapotát az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben él.

A gyermek érzelmi alapigénye: a biztonságérzet, védettségérzet, szeretet, otthonosság érzése.

Az érzelmi nevelés feladatai:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- Egymáshoz való alkalmazkodás, egymás elfogadása.
- Az óvónő- gyermek, a dajka-gyermek és a gyermekek közötti jó kapcsolat kialakítása.
- A mások iránti tisztelet és a megbecsülés érzésének fejlesztése.
- A szeretet és kötődés, az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- *Modell értékű legyen az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.*
- *A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyerekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus..) közreműködésével.*

Céljaink elérése érdekében az óvoda egész közösségére vonatkozó feladatok, sikerkritériumok:

- Az óvodába lépéstől pozitív érzelmi hatások, *pozitív attitűdök* érik a gyermeket.
- Segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását, *különbözőségük elfogadását, tiszteletét.*
- Teremtsünk lehetőséget a gyermek társas kapcsolatainak fejlődéséhez (kommunikálás, kompromisszumok, együttműködés, stb.).
- Alakuljon ki az egymásra odafigyelés képessége (névnapok a csoportban, hiányzó gyermekek számontartása).
- Az érzelmi biztonságot adó, a szeretetteljes- *kiegyensúlyozott* óvodai légkör és környezet megteremtése, *az önkifejező, önérvényesítő törekvések segítése.*
- Óvodáskor végére a gyermek érzelmileg is kiegyensúlyozottá válik.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Pozitív viszony alakul ki az óvoda dolgozóival, társaikkal. A kicsiket segítik, ragaszkodnak a felnőttekhez. Érzelmeket kifejezésre juttatják.
- Igényévé válik a helyes viselkedési szokás, szabály, rend betartása. Egymástól is elvárják a szabályok betartását.
- Önként segítenek egymásnak, együttműködik a közösséggel.
- Bízni önmagukban.
- A konfliktushelyzetet próbálják megoldani – nem tettelegességgel! –
- Ragaszkodnak, érdeklődnek társaik iránt.
- Érdeklődő, motivált magatartást tanúsít, befogadóvá válik.
- Az akadályokat, konfliktusokat igyekeznek megoldani, éretté válnak az iskolára.
- *Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldre való kötődés alapja.*

A szocializáció szempontjából fontos a közös élményre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodás gyermek a mások cselekvésének eredményét megfigyelve tanul, és utánzás illetve modellkövetés útján sajátítja el magatartásmódokat, tevékenységi formákat, értékeket. A vegyes életkorú csoportban (részben osztott, osztatlan) gazdagabb a szocializáció lehetősége. Az óvónő és dajka személyiségének, modell értékével hat a csoportszerveződés folyamatára, serkentője a gyerekek egyéni fejlődésének, miközben maga is a közösség tagja. Különösen 2,5-6 éves korban meghatározó az óvodapedagógus személyisége, hiszen a gyermekválogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretet és az érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. A gyermek magával hoz bizonyos értékeket a családból. Az óvónő és a dajka biztonságot, harmóniát sugárzó egyénisége hat a gyermek személyiség fejlődésére.

Az egyéni bánásmód:

- Az egyéni bánásmóddal biztosítjuk, hogy a gyerekek a rájuk jellemző sajátos vonásokkal megfelelően váljanak a közösség tagjává.
- Az egyéni bánásmód megvalósításának alapvető feltétele, a gyerekek életkori és egyéni jellemzőinek ismerete.
- A gyermek teljes önállóvá válásának elősegítése.
- Figyelmet fordítunk az egyéni képességfejlesztésnél a: kiemelt képességű gyermekek, illetve a hátrányok csökkentését szolgáló, fejlesztő programok alkalmazásának (1. sz. melléklet)
- minden gyermeknek találjuk meg az értékeit, erősségeit

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladatok, sikerkritériumok:

- Segítsük a gyermek **erkölcsi** tulajdonságainak (pl. segítőkészség, önzetlenség, figyelem, együttérzés, akarat, önállóság, kitartás, önfegyelem, feladat-szabálytudat) fejlődését.
- Érzelmi biztonság, tevékenység szükséglet kielégítése.
- Közös élmények, együttes tevékenységek szervezése.
- Közöségi szokások kialakítása, erősítése.
- Különös gondoskodást, differenciálást igényelnek a kiemelkedő képességű, illetve retardált *ill., a HHH gyermekek* fejlesztése (mikro csoportos, *egyéni* tevékenységek szervezésével kívánjuk felismerni és megoldani a gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit)

II/4. Az anyanyelvi-értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Óvodánkban a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve próbálunk a gyermeknek változatos tevékenységet biztosítani, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről, játékos formában.

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladatok és sikerkritériumok:

- A gyermek érzékszervei útján – látás, hallás, tapintás – az őt körülvevő valóságról minél sokoldalúbb tapasztalatot nyújtunk.
- A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése.
- Észlelési képességeit, finommotoros képességeit koordináljuk össze.
- A gyermek érdeklődésének felkeltése, tartós figyelmének fejlesztése.

- A gyermeket képessé tenni az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására, értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás) fejlesztése.
- Ismeretek alapján, egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat, irányított, majd önálló megoldásra ösztönözni.

II/5. Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása a nevelés különböző területein belül:

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása az egész óvodai nevelő tevékenységben kiemelt jelentőségű, *minta és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével)*. A szocializáció folyamatában a beszéd, a gyerek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, a gondolkodásnak a legfőbb eszköze. A beszédkapcsolatok alapja az óvónők és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony, jó csoportlégkör.

A kommunikációs helyzetek kialakításának lehetőségei:

- egymás meghallgatása
- *kommunikációs kedvének fenntartása*
- a gyermeki kérdések érvényesülése, *támogatása*
- a válaszok igénylése, *a gyermekek meghallgatása*
- az egyéni beszéd-sajátosságok figyelembe vétele
- a beszédhibák felismerése, korrekciója
- *az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés*
- *a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése*

E fontos szempontok a napi tevékenység egészét áthatják. Az anyanyelv fejlesztéséhez az anyanyelvi játékok az óvodás gyermek életkori sajátosságának megfelelőek. Ezek mindegyike játékos mozgásra, cselekvésre, érzelmi pozíciójára építve szolgálja a beszéd fejlesztését. Az egészséges gyerek számára a beszéd könnyen elsajátítható, de sajnos nem minden családban megfelelő a beszédkörnyezet, nem mindenhol törődnek igazán gyerekek beszédével, beszédhibájával. Ezért érezzük fontosnak az óvodába bekerülő gyerek beszédállapotát megismerni. Ezek ismeretében tudjuk tudatosan gazdagítani, fejleszteni, formálni beszédképességüket, szókincsüket.

A kommunikációs nevelés áthatja a nevelési folyamat egészét. A kommunikációs képesség fejlesztésére alkalmat nyújt az együtt játszás nap, mint nap.

A közös játék során a gyermekekben feloldódnak a gátlások, az oldott légkörben könnyebben kerül felnőttel és gyermekkel kommunikatív kapcsolatba. A játék közben „észrevétlen” hatnak egymásra, gondolataikat közlik egymással, a tárgyakkal való manipuláció során tapasztalatokat, ötleteket szereznek. A játék során újabb kifejezésekkel, szavakkal gazdagodik szókincsük, fokozódik beszédkedvük. A mindennapi mese is ezt a célt szolgálja.

Az óvodapedagóguson kívül modell értékű az óvoda más dolgozóinak kommunikációja.

Az anyanyelvi nevelés célja:

- *az anyanyelv ismertetése*
- *megbecsülésére*
- *szeretetére nevelés*
- *a kommunikáció*
- *a kommunikációkülönböző formáinak differenciált fejlesztése*
- *a nevelő tevékenység egészére hatása*

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- *a gyermekek természetes beszéd kedvének fenntartása*
- *a gyermekek beszédre ösztönzése*
- *beszélő környezet teremtése*
  - beszédeszlelés*
  - beszéértés*
  - szóbeli emlékezet fejlesztése*
  - szókincs (relációs és általános) gyarapítása*
  - szófaji gazdagság megalapozása*
  - folyamatos összefüggő, tiszta beszédre ösztönzés*
  - nyelvi kifejezőkészség alakítása*
  - nyelvi készség fejlesztése*
  - kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása,*
  - *egyéni bánásmód*
  - differentiált fejlesztés alkalmazása*
  - együtműködés a logopédussal*
  - együtműködés a családdal*
  - *szociokulturális háttér figyelembe vétele*
  - differentiált készség, képességfejlesztés megvalósítása*
  - nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozás támogatása*
  - migráns gyermekek differentiált támogatása, a magyar nyelv elsajátításában.*

II/6. Az óvodai élet megszervezése:

Az óvodai nevelés céljait, feladatait a gyermek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük. Az óvodapedagógusok a nevelési folyamatot tudatos átgondolással építik. A fejlesztést éves, fél-éves periódusban gondoljuk át, konkrét formában, kéthetes periódusban.

A gyermek személyiség fejlesztése feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében szerzett ismereteinek, tapasztalatainak, élményeinek, tevékenységeinek beépítését a nevelő munka egészébe. A tervezésénél nem az ismeretanyag növelésére, a tárgyi tudás felhalmozására, hanem a több alkalommal, sokoldalúan különböző aspektusból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Többoldalú, alaposabb tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés segítségével tervezzük meg. a heti ütemterv megírása (benne a tapasztalat tartalma és a tevékenység megtervezése) az óvodapedagógus számára a napi vázlatot is megadja, így nem szükséges a napi vázlatírás. Fontos azonban az a dokumentum, amelyben feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy egyéni differentiált fejlesztés megtervezésével, konkrét megfigyelések adjanak alapot. Óvodánkban az adott lehetőségek döntik el, hogy milyen csoportszervezési formát alkalmaznak az óvodapedagógusok. Ezt a gyermek fejlettségi szintje és szükséglete, aktualitás, a helyi szokások, igények határozzák meg.

Az óvodapedagógus számára a tapasztalás megszervezéséhez a kiindulópont a gyermek spon-tán, önállóan szerzett ismeretei.

Az élményszerző – és tapasztalatszerző séta során részt vesz a csoport óvodapedagógusa és dajka néni.

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladatok, sikerkritériumok:

- *hogy minden gyermekben megtaláljuk és megerősítsük a benne rejlő értéket*
- *a kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekeket felismerjük, tovább fejlesszük*

- a gyermeket aktivitásra, a problémák megoldására, kifejtésére bátorítsuk (általános tendencia, hogy sok a gátlásos, visszahúzódó gyermek, ezért minél több sikerélményhez kell juttatni őket)
- elegendő idő biztosítása a tevékenykedésre, tapasztalatszerzésre
- a nevelőmunka folyamatos elemzése, értékelése
- az iskolára való alkalmasság előkészítése: **nem a tárgyi tudás felhalmozását**, hanem a gyermek **TESTI, LELKI, SZOCIÁLIS** érettségének, fejlettségének elérését kell, hogy jelentse egyéni képességei alapján.

II/7. Az óvodai nevelés szerkezeti keretei

- Vegyes csoportokon belül, a teljes nevelési folyamatban, a gyermeki tevékenységre, sokoldalú, komplex, változatos tapasztalatszerzésre építünk.
- A tanulási folyamat, mely a nevelési folyamatban szervesen illeszkedő, irányított tapasztalatszerzést jelent.
- A csoport szerkezete vegyes.
- A napi folyamatban lehetőségünk van a differenciált fejlesztésre.

A vegyes életkorú csoportok szervezése óvodánkban

A vegyes életkorú csoportok szervezését kezdetben a kényszer szülte: a demográfiai mozgás következtében nem mindig lehetett homogén csoportot kialakítani.

A heterogén csoportok kialakítása kicsit kényszer, kicsit divat, de úgy érezzük, számtalan nevelési lehetőséget rejt magában. Ezek közül néhány:

- A nagyobb gyermekek felelősségérzete a kicsik iránt megsokszorozódik.
- A fejlettebb gyermekek magatartása a kicsik számára példa, követendő minta, utánzásra serkentő húzóerőt jelent.
- A testvérek egymáshoz kötődése tovább erősödhet.
- A kicsik változatos élethelyzetben meg tanulnak a nagyokhoz alkalmazkodni, önmagukat érvényesíteni, elfogadni mások segítségét az önállóságuk megtartásával.
- Az osztatlan csoport hasonlít a család összetételére, így a kisebbek számára biztonságérzetet ad.
- A kicsik nagyobb társaiktól élményeket, érdekességet, tapasztalatokat szerezhetnek, így a szociális tanulás felgyorsul.
- Az ingerszegény környezetből jövő, ismerethiánnyal szenvedő gyermekek értelmi fejlődését felgyorsítja a sokszori ismétlés (a visszatérő folyamatokban történő gyakorlás).
- A lassan fejlődő gyermekek többször is esélyt kapnak az újrakezdésre.
- A közösségi élmény: eközben a gyermeket észrevétlenül motiválja a toleranciára, együttműködésre, alkalmazkodásra.

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladat, sikerkritériumok:

Erősíteni a minták adására képes gyermekek magatartását, és mintakövetésre ösztönözni a lassabban fejlődőket.

A nevelés időkeretei

A gyermekek számára nyugodt, kiegyensúlyozott környezet megteremtését a hetirend és a napirend biztosítja. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a szabad levegőn való minél hosszabb tartózkodás, a stabil szokásrendszer, a mozgásos tevékenységek, a pihenés biztosítása. Ezért a nap folyamán 10,30-12,00-ig a szabad levegőn tartózkodnak a gyermekek. Délután 16,00 órától. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a JÁTÉK kapja. A napirend rugalmassága lehetővé teszi az egyes tevékenységek zavartalan befejezését:

- igazodik a különböző tevékenységekhez
- a gyermek egyéni szükségleteihez
- tekintettel van a helyi szokásokra
- figyelembe veszi a tevékenységek közötti harmonikus arányokat.

A napirend, a hetirend: módosítható, változtatható, figyelembe véve a tevékenységek komplexitását, az aktualitást, illetve a gyermek egyéni szükségletét. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül magvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát, *a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezését, szervezését.*

Javasolt napirend

6,30	Nyitás, gyülekező, játék
8,30	Tevékenységekben megvalósuló tanulás Szabad játék tevékenységek, mese, mozgás Csendes percek
	Áhítat vagy Biblia ismeretek
9,00	- folyamatos étkezés kezdete
10,00	- <i>játékos</i> tevékenységek, egyéni- differenciált fejlesztések
10,30	- öltözködés, udvari játék, séta
11,45	- készülődés az ebédhez, tisztálkodás, terítés
12,00	- ebéd, tisztálkodás, fogmosás, vetkőzés, pizsamába öltözködés
12,45	- altató mese, zene
13,00	- pihenés
14,30	- ébredés, öltözködés, tisztálkodás
15,00	- uzsonna
15,30	- prevenciós fejlesztések (lúdtalp, egyéni fejlesztés, tartásjavító torna, beszédfejlesztés), tánc, tehetséggondozás, hazabocsájtás
16,30	- zárás

Javaolt hetirend

A hetirenddel biztonságérzetet, rendszerességet, folyamatosságot nyújtunk a gyermekek számára, a napi tevékenységek megszervezéséhez. A hetirend a napirendhez hasonlóan év közben változhat: a befogadás, a visszazoktatás idején. A rugalmas napi- és hetirend a gyermek észrevétlen szabályozójává válik: a szokásrendszer teljes elsajátításával.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Dél előtt Csendes percek Áhítat vagy Biblia ismeretek	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése (természeti-emberi környezet)	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú tapasztalatok)	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés komplex tevékenységgel Ének-zene, énekes játék, gyermektánc komplex tevékenységgel	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés komplex tevékenységgel Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka komplex tevékenységgel	Mozgás komplex tevékenységgel Verselés, mesélés Angol nyelv?
Délután	Logopédia Lúdtalpas-, tartásjavító torna	Fejlesztés	Lúdtalpas-, tartásjavító torna Beszédfejlesztés	Lúdtalpas-, tartásjavító torna Beszédfejlesztés	Lúdtalpas-, tartásjavító torna Beszédfejlesztés

A heti napirend rugalmas kialakítása az óvodapedagógus feladata, figyelembe véve az adott csoport és a gyermekek képességeit, az adott időkereten belül.

Fontosnak tartjuk, hogy legyen idő, az óvoda alapfunkció jó ellátására.

Céljaink megvalósítása érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladatok:

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését a következő dokumentumok, feljegyzések szolgálják.

A nevelőmunka dokumentálása:

- Kétheti, tanulási – negyedévi nevelési terv készítése
- Hetirend, napirend összeállítása
- Egyéni fejlődési napló vezetése, a gyermek szociális fejlődésének üteméről, érettségéről, megfigyeléséről, fejlesztéséről.
- Mérések a gyermek értelmi képességének szintjéről a programunkhoz megfelelően.

A mérés szempontjai:

- Befogadás
- Önállóság fejlődése
- Játék, szocializációs folyamat
- Kommunikációs képesség

- Kognitív képesség
- Cselekvés képesség
- = Komplex fejlettségi mutató vezetése

A mérések eredményeiről a szülőket – folyamatosan

- *félévente*
- *egyéni konzultáció formájában tájékoztatjuk*

Cél: hogy minden óvodapedagógus tudja, melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

Méréseket: a gyermek óvodában érkezésétől évente végezzük iskolába menetelig.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

II/8. Az óvoda kapcsolatai:

Az óvodai nevelés a **CSALÁDI** nevelésre épül. A családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Az óvoda nem vállalhatja át a család nevelési feladatainak megoldását.

Az együttműködés és kapcsolattartás formái óvodánkban:

- Anyás befogadás
- Naponkénti személyes találkozás (pillanatnyi lehetőség a tájékoztatásra, hosszú beszélgetésre nincs mód)
- Nyílt nap (az év bármely időszakában, előre megbeszelt időpontban, lehetőség a gyermek óvodai életének közvetlen megfigyelésére)
- Szülői értekezletek (a szülők megismerhetik az óvoda rendjét, szokásait, elvárásait, feladatait)

II/9. Hagyományok az óvodánkban

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Néphagyományok ápolása:

Az évszakokhoz kapcsolódó egyes jeles napok, ünnepek, szokások megismertetése, felelevenítése. Ezek jelentős része a naptári évhez, az évszakok változásához, napfordulókhoz, mezőgazdasági munkákhoz, állami-egyházi ünnepekhez fűződnek.

Hitélet az óvodában: a székhelyóvoda pedagógiai programja szerint -vallási nevelés tartalma és a Református Egyház ünnepi alkalmai szerint.

III/1. Játék:

A 3-6 éves gyermek alapvető, legfontosabb, legfejlesztőbb, komplexitásra leginkább alkalmas tevékenysége. Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze: a gyermek szinte észrevétlenül tanul, a játékban feldolgozhatja élményeit, szorongásait. A környező világról a játékon keresztül szerezhet legtöbb ismeretet. Munkánkban ezt a tevékenységformát tudatosan próbáljuk felhasználni a nevelési cél eléréséhez (mind a spontán, mind az irányított tevékenységet egyaránt).

A gyermek megismerheti az óvodában, hogy mi mindent csinálhat. A lehetőségek kapuját kitarjuk előttük, azt azonban tudniuk kell, hogy ez nem korlátlan szabadságot (anarchiát) jelent. A kisgyermek számára a játékhoz utánozható mintát adhat a szülő és az óvodapedagógus. A felnőtt jelenléte ad segítséget, kezdeményezést, a gyerekek közötti játékapcsolat kialakulásához. A játék folyamatában fejlődhet a társakkal való együttműködés, magatartási-, viselkedési szabályok. A játékszerek használatát folyamatosan ismertetjük meg, hogy később önállóan is kezelhessék. *A játék: élményt adó, kreativitást fejlesztő és erősítő. Érvényesüljön a szabad játék túlsúlya.*

Játéktevékenységek:

- gyakorlójáték
- konstruáló játék
- szabályjáték
- énekes játékok (hagyományok felelevenítése)
- szimbolikus-szerepjáték

A játék folyamatosságát úgy értelmezzük, hogy: a játék, munka, tanulás – mint a fejlesztés tartalmi – komplexen érvényesüljenek, *kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.*

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékos forma:

- *a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti*
- *másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánozza.*

Óvodapedagógus feladatai, a különböző játékformáknál:

- *játék feltételeinek megteremtése*
- *tudatosan megengedő, elfogadó*
- *játékelképzelések megbeszélésének inspirálása*
- *bizalmat sugárzó, biztonságot adó, támogató jelenlét*
- *pedagógiai optimizmus*
- *potenciális partner, akit érdekel, mit játszanak a gyermekek*
- *játszótárs választás segítése*
- *kreativitás ösztönzése, támogatása*
- *gyermeki kérdésekre adott válaszokkal segítség*
- *cél: a játék kibontakoztatása, nem a fejlesztése*
- *csak szükség esetén, agresszivitáskor vagy balesetveszélykor avatkozik be*
- *szabad játékban az aktuális fejlettségi szint nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése, megvalósítása lehetséges.*
- *Interakciók (együttműködés) kölcsönös viszony tartalmának fejlesztése*
- *Társas kapcsolatok formálása:- együttműködés fejlesztése*

- kezdemenyezőkészség erősítése
- kölcönös viszony
- önértékelés,
- önérvényesítés
- önbizalom formálása
- együttműködés a szülőkkel, óvodapedagógus társsal, pedagógiai munkát segítőkkal
- közösségi élet formálása - normák megbeszélése szülőkkel, ped. munkát segítőkkal
  - játékszabály
  - véleménynyilvánítás
  - konfliktus helyzetekre megoldáskeresés formája
- megfelelő játszóhely biztosítása, életkori sajátosságot figyelembe véve
  - belső terek tagolása
  - intimebb részek kialakítása
  - egyéni játékokra alkalmas hely
  - zajos tevékenységnek hely
  - mozgásos tevékenységnek hely
  - csendesebb elmélyülés lehetősége

Sikerkritériumok:

- Felfedezi, megismeri a környezetét
- Felfedezi, megismeri önmagát
- Felfedezi, megismeri korlátait, lehetőségeit
- Felfedezi, megismeri emberi kapcsolatait.
- A játék közben egyéni képességei optimálisan fejlődjenek.

ANYANYELVI NEVELÉS feladata a szabad játékban a sajátos kommunikációs stílus, nyelvi formák gazdagítása.

- az elfogadott normák, értékek nyelvi megfogalmazása konfliktus kezelésekor, agresszivitás tapasztalásakor
- csúfolódást kezelni
- árulkodást kezelni
- verekedést kezelni
- saját érdeket érvényesíteni
- saját érdek érvényesítésének gátat szabni
- gyermekek közötti pozíciók (vezető egyéniségek) kommunikációs, metakommunikáció megfigyelése
- gátlásos gyermekek oldása, kifejező készségének segítése
- sajátos nevelési igényű, HH, HHH gyermekek beilleszkedésének támogatása, biztonságot adó jelenlét a játékba, nyugodt, boldog atmoszféra teremtése, spontán párbeszéd helyzet mellett tervszerű anyanyelvi fejlesztés; logopédussal való együttműködés
- beszédkedv, közlésvágy motiválása
- a gyermeki közlésre figyelés
- hiteles (verbális és metakommunikációs) válaszadás a kérdésekre
- fogalomalkotás segítése, szókincsgazdagítás

Céljaink elérése érdekében az óvoda egész közösségére vonatkozó feladatok:

- Egyéni bánásmód
- Differenciált reakció, indirekt irányítási szerepvállalás
- A nyugodt, elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül megfelelő idő és hely biztosítása a gyermek számára.
- Megfelelő játékszerek, anyagok, eszközök folyamatos biztosítása.

- Megfelelő lehetőségek, ötletek, élmények (egyéni, közös) biztosítása, figyelembe véve a gyermek önállóságát.
- *Játéktámogató magatartás*
- *Reflektív (visszaható) magatartás*

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A viselkedési-, magatartási elvárások – az óvoda által preferált – a társas viselkedésükben, közösségi tevékenységeikben megmutatkozik.
- A normák betartására képesek a különböző játékfajták végzésénél.
- Képes nyugodt, türelmes építő-, konstrukciós szabályjátékra.
- Szívesen vállalják a szerepek kiosztását.
- Játékaik tartalmasak.
- Az együttes játékban képesek türelmesen, kitartóan részt venni.
- *A felnőtthez hasonlóvá válás igénye – kíváncsiság, felfedező hajlam*
- *Tevékenységi vágya – szocializáció indítékok – pszichés szükséglet egyéni képességeinek megfelelő.*

Megfelelő légkör

Arra törekedünk, hogy a gyermek számára óvodába kerüléstől biztonságos, kiegyensúlyozott, barátságos, szeretetteljes légkört biztosítsunk. A gyermeknek joga van: a nyugalomhoz, a zavartalan játékhoz, a csendhez, az elevenséghez, a sok meséhez, tapasztalatok szerzéséhez. A vegyes életkorú gyermekeknél még szembeütőbbek ezek a törekvések, és az egymásra odafigyelés, odafordulás, segítségadás, alkalmazkodás szabályai.

Megfelelő hely

Az egyik csoportszoba tágassága nagyobb mozgási lehetőséget biztosít a gyermekek számára. A különböző játéktevékenységek végzése egy időben is lehetséges (mozgásos tevékenységek a bordásfalon, szerepjáték, festés, ...). Az udvar tágas, füves és betonos részén a nap bármely szakában, bármennyi időt tölthetnek a gyerekek. A csoportban és udvarban vannak állandó és ideiglenes játszóhelyek.

Játékidő

A játékidőt folyamatosan, zavartalanul biztosítani kell. A gyülekezés ideje alatt lehetőség van a két csoport együtt játszására. A gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy a tízórait szükségletének megfelelő tempóban fogyassza el, és folytassa a megkezdett játékot. A játékidő az udvaron eltöltött időszakban is folyamatos, az ebéd megkezdéséig.

Játékeszköz

A gyermek számára mindaz eszköz, ami körbe veszi, motiválja, fejleszti. A játékeszközöket tanulja meg rendeltetésének megfelelően használni, megbecsülni. Fontos, hogy a nap folyamán a gyermek számára elérhető és használható legyen. *Az eszközök megosztását csoportokon belül az óvodapedagógusok rugalmasan, ill. előzetes egyeztetés alapján használják.*

Játékmódszer

Az óvodapedagógus – ha szükséges – ötletet adhat, kezdeményezhet, irányíthat, megfigyelhet, vagy konfliktusok megoldásában segíthet. A megfigyelés nagyon fontos: mert ez a tevékenység adhatja a legteljesebb képet a gyermekről: értelmi fejlettségéről, beszédképességéről, szociális helyzetéről:

- az óvodás gyermek leghatékonyabb személyiségfejlesztési területe a játék
- a gyermek fejlődése itt nyomon követhető
- ismereteiről, hiányairól itt lehet meggyőződni
- kommunikáció, metakommunikáció itt mérhető
- lelki sérülések itt fedezhetők fel
- családbeli – óvodai csoporton belüli szerep itt mérhető

III/2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, mely a gyermek számára játékos jellegű tevékenység és *cselekvő tanulás, tapasztalás*. A munka jellegű tevékenységek: önkiszolgálás, naposság, kerti munka, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoporttársakkal együtt végzett, később önálló tevékenységek, növény-, állatgondozás *vagy egyéb munka*. A gyermekek minden olyan tevékenységet elvégezhetnek, amihez kedvük van, és testi épségüket nem veszélyezteti. A munka jellegű tevékenységek az életre való felkészítést, a személyiségük fejlesztését szolgálják. A munkavégzés során fontos, hogy a gyermek számára biztosítsuk az önállóságot, az óvoda mindennapjaiba rendszeresen, folyamatosan épüljön bele. A gyermek óvodába lépéstől fokozatosan önállóan végzi a testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendbetartásával kapcsolatos teendőket. A munka tartalma lehet még: virágoskert-zöldségeskert gondozása, madár gondozása, levelek, termések gyűjtése, környezetük rendbe rakása, játékok javítása, rendezése, csoportszobák díszítése, stb.

Lehetőség a környezet megismerésére, a tapasztalatszerzésre. A gyermeki munkaértékelést igényel. Az értékelés formája:

- folyamatos
- konkrét
- reális
- a gyermeknek saját magához mérten fejlesztendő.

Céljaink elérése érdekében az óvoda közösségére vonatkozó feladatok, sikerkritériumok:

- *A gyermeki munka az óvodapedagógustól konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.*
- Minden gyermek számára, életkoruknak megfelelően biztosítsuk az önkéntes, önálló, önkiszolgáló munkatevékenységet, tapasztalati lehetőségeket, a munkatevékenységhez szükséges megfelelő eszközöket.
- A gyermek akkor is kapjon lehetőséget a munka elvégzésére, ha tevékenységi vágya és képessége nincs teljesen összhangban.
- A nyugodt, kiegyensúlyozott munkához megfelelő légkört biztosítsunk.
- *A közösségi kapcsolatok alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.*

Naposság:

A naposi munka gyakorlása önkéntes formában történik, senkit nem kényszerítünk erre a feladatra. A nap folyamán a következő naposi munkák adódnak:

- termék átrendezése
- eszközök kiosztása
- csoportszoba rendben tartása
- étkezéssel kapcsolatos teendők (terítők felterítése, kancsók, szalvéták kiosztása, kenyér osztása, teríték leszedése)

Alkalomszerű munkák:

Olyan munkafeladatokat jelent, melyek szintén biztosítják a közös együttműködés lehetőségét. Részben ismétlődő, részben esetleges feladatokat.

Vegyes csoportban nem csak egyéb megbízatásokat, ajándékkészítést, a környezet rendjének biztosítását jelenti, hanem a kisebbek segítségét (ami természetesen nem válhat kényszerűvé), a teremrendezést, a játékjavítást is, babaruhák javítása, elrakása, könyvek, játékok elrakása.

Fontos, hogy: életkori sajátosságának megfelelően kapjon segítséget minden gyermek a feladatok elvégzéséhez.

Növény gondozás

A növények gondozásával ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyermekek (ültetés, öntözés, etetés, itatás), miközben átélik és megfigyelik a közreműködésük nyomán létrejött változásokat. A növénygondozás az óvodapedagógussal közösen történik az óvoda udvarán, illetve a teremben: veteményes-gyógynövényes és virágoskert gondozása, csíráztatás, gereblyezés, locsolás. A zöldségsarkokban a növények gondozását folyamatosan közösen-önállóan végzik.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- szívesen vesznek részt a növények gondozásában
- szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat
- önként, igényesen, örömmel végeznek munka jellegű tevékenységet
- örömmel végeznek közös tevékenységet
- az elvégzett feladatok jelentőségének meglátása
- az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka különbségének érzékelése

ANYANYELVI NEVELÉS feladatai a munka jellegű tevékenységekben:

- udvarias megszólítás, ok-okozati összefüggések,
- cselekvésre szólítás, műveletek megnevezése,
- utánzásra késztetés
- kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései
- munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak

III/3. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a játékba ágyazott. A gyermeket a kíváncsiság, a megismerési vágy ösztönzi a tevékenységre, a tapasztalatszerzésre. Közben újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul, ami nem lehet véletlenszerű! Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és az egyéni képességek fejlesztése.

A tanulás formái az óvodában; *kiemelt kompetenciák fejlesztése a tanulás folyamatában:*

- *érzelmek közvetítése*
- *interaktivitás az együttlétekben*
- *játéktevékenységbe épülő, és megvalósuló*
- *utánzásos-modellközvetítéses magatartás, viselkedéstanulás (szokások elsajátítása)*
- *spontán játékos cselekvések, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja*
- *a gyermek kérdéseire épülő ismeretszerzés*
- *az óvodapedagógus által irányított megfigyelések, tevékenységek*
- *az ismeretanyagok feldolgozása: egy héten keresztül minél változatosabb formában történik*
- *a témakörök maguktól kínálják a többszemponú feldolgozást (egy téma jelenti az integráció vezérfonalát)*
- *projekt rendszerben való feldolgozás*
- *a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása*

„Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.”(Alapprogram)

Az óvodai tanulás elvei

- A tanulás tartalma (a tapasztalatok) elsősorban a gyermekek közvetlen környezetéből származzanak és a gyermek meglévő tapasztalatára, élményeire, ismereteire épüljön.
- Célszerű szervezési és munkaforma megválasztása, differenciálása.
- Differenciált tevékenységek tervezése, vezetése
- A gyermeki kompetenciák megfogalmazása.
- A spontán tapasztalatok rendezése.
- A tanulást támogató közeg megteremtése az óvoda minden területén.

ANYANYELVI NEVELÉS feladatai a tanulásban:

- *beszédre ösztönző közeg*
- *meghallgatás, meghallgattatásra nevelés*
- *erkölcsi értékhordozás*
- *beszédfegyelem*
- *sokszínű változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálását minden esetben verbális megerősítés kíséri.*
- Egyszerre kevesebbet, de minőségben mégis több, komplexebb ismeretet kapjanak a

- gyermekek, közvetlen tapasztalással.
- Minden gyermek egyéni fejlettségének megfelelően végezhesen sokoldalú tevékenységet.
- Lehetőség biztosítása: a minél több érzékszervet igénybevevő tapasztaláshoz, a sokoldalú cselekedtetéshez, gyakorláshoz. (Ezek akkor vésődnek be mélyen, ha érzelmek kísérik, és élménnyé válnak.)
- Olyan tanulási tapasztalatok biztosítása, melyek később meghatározzák az iskolai tanuláshoz való viszonyukat is.
- *A felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásnak erősítése.*

Fontosnak tartjuk, hogy:

- a tanulási tevékenységekbe önként és örömmel vegyenek részt
- a sikerélményekkel próbáljuk erősíteni a gyermek önbizalmát
- *a tevékenységben megvalósuló tanulás feltétele, a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés, lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése*
- *minden gyermeknek megtalálni az értékét, az kerüljön megerősítésre*

Játékba integrált tanulás formái:

- *utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alakítása)*
- *spontán játékos tapasztalatszerzés*
- *cselekvéses tanulás*
- *a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés*
- *az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés felfedezés*
- *a gyakorlati problémamegoldás*

III/4. A Helyi Pedagógiai Programunkba beépítjük a Tehetséggondozó műhelyeinket (a napi komplex tevékenységekben alkalmazzuk)

- „Csodavilág” (természetismeret, környezetvédelem)
- „Kézműves, művészeti műhely”(festés, agyagozás, linózás, kézműves technikák)
- „Környezet és számítástechnika (óvodai speciális számítógépes program)
- „Tudorkák” (gyógynövények megismerés, gyógynövényes kert gondozása)
- „Perdülj” (énekes játék, néptánc)
- „Tappancs”(lúdtalp és tartásjavító torna)
- „Liccs-loccs” (beszédfejlesztés)

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban, sikerkritériumok:

- *Támogató környezet megteremtése, mely a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire épít.*
- *Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)*
- *A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.*
- *Megfelelő feladatok, lehetőségek felkínálása.*
- *A gyermek önállóságának, figyelmének, feladattudatának fejlesztése.*
- *Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel*

segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

III/5. Verselés, mesélés

Az óvodás gyermek számára ahhoz, hogy irodalmi élményhez jusson, közvetítőre van szüksége. Szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, zenével, énekkel, mozgásos játékkal.

A kisgyermek számára a mondóka, vers, dúdoló érzelmi élményt ad. Kezdetben a gyermek a befogadó, az óvodapedagógus az előadó. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának, feloldja a kisgyermek szorongásait. *Érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítője. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mese a csodákkal és átváltozásokkal ráébereszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.*

Az év folyamán a 2,5- 3-4 éveseknek ajánlott: 8-10 mondóka, vers
5-10 új mese

az 5-6-7 éveseknek ajánlott: 4-5 mondóka, kiszámoló
10-15 új vers
10-20 új mese

A tevékenységhez felhasznált eszközök:

- a csoportszoba tárgyai
- bábok (sík, kesztyű, ujj, ...)
- mesekönyvek
- diafilmek
- fejdíszek, paraván
- *IKT eszközök*

Mesélni, *mondókázni, verselni* minden nap szükséges az óvodában. Nem különül el a minden napi mese, illetve az elalvás előtti mese, mindkettő fontos a maga idejében. Fontos, hogy minden nap meséljünk valamilyen formában, az anyag változatos legyen. Az óvodába kerüléstől kezdve fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségei szerint mesét- verset mondhasson, mesét dramatizálhasson. A vegyes életkorú csoportban figyelmet igényel a kicsik türelme, halandzsázó beszédjátékaik, a dramatikus játékok beépülnek a mindennapi tevékenységekbe.

A mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása fontos.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A népi vagy irodalmi művek válogatásánál gondolnunk kell a heti Bibliai történet üzenetére, mondanivalójuk erősítheti egymást. Természetesen sohasem keverjük össze a kettőt, csupán a morális gondolat komplexitására gondolunk. A Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztény ünnepi alkalmakra tervezzük.

Az óvodapedagógus feladatai, sikerkritériumok:

- a gyermekekkel *a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket ismertessük meg, (migráns állapot figyelembe vétele) a nemzetiségi identitáserősítésre kerüljön.*
- a kisgyermek számára biztosítsuk a mindennapos mesélést, *mondókázást*
- az irodalmi élmény befogadásához nyugodt, csendes légkört kell teremteni
- az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközökkel, anyagokkal, barkácsolási lehetőségekkel
- a gyermekeknek legyen lehetőségük a nekik tetsző mesét többször is meghallgatni, illetve eljátszani
- négy évszaknak megfelelő anyagfelosztás alapján történik a feldolgozás
- *az erkölcsi nevelés lehetősége*
- *szülőföld szeretetére, nemzethez tartozásra nevelés*
- *napi pszichikus szükséglet*
- *esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása*
- *a gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja*
  - *saját vers, mesealkotás megalapozása változatos módszerekkel*
  - *a gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése*
  - *a felnőtt által megkezdett mese befejezése, kiegészítés, átalakítása*
  - *mese feldolgozása (rajz, képolvasás) közös vagy egyéni beszélgetés*
  - *önálló mesemondás*
  - *saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez*

AZ ANYELVI NEVELÉS feladatai a vers, mese tevékenység területén:

- *kifejező előadásmód*
- *az irodalmi nyelvi –stilisztikai eszközeinek használata*
- *életkornak, fejlettségnek megfelelő anyagválasztás*
- *a gyermeki beszéd, kommunikáció tudatos fejlődése, fejlesztése érdekében mintaadás*
- *beszédfejlesztő módszerek alkalmazása:*
  - *anyanyelvi játékok*
    - *vers, mesereprodukálás*
    - *drámajáték és dramatizálás*
    - *bábjáték*
- *beszédszlelés fejlesztése*
- *a tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése*
- *megértés-reprodukció fejlesztése*
- *helyes légzés*
- *tiszta hangzók ejtése*
- *artikuláció*
- *beszédtempó*
- *ritmus - hangsúly-hanglejtés- szókincs*
- *mondatalkotás, mondatfűzés*
- *helyes nyelvtani struktúra*
- *verbális és nonverbális jelzések azonossága*
- *interakció (kölcsonhatás) megjelenítése*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Megjegyeznek 10-15 mondókát, 15-20 verset, 15-20 mesét.
- A mese, vers, bábozás, dramatizálás irodalmi élményt nyújt, hatása játékaiban, nyelvi kifejezőképességükben egyre inkább tapasztalható.
- Meséket, történeteket tud kitalálni, ezt mozgással is kifejezi.
- Önként és szívesen mesél, bábozik, dramatizál saját és mások örömeire.
- Szívesen, türelemmel hallgatja a mesét.
- Megjegyzi, szívesen ismétli a verseket, mondókákat.

III/6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodában az éneklés, az *ölbeli játékok*, a *népi gyermekdalok*, az *énekes játékok*, zenélés élményt, örömet nyújtó legyen a gyermekek számára. Egyidejűleg hasson a gyermek érzelmére, értelmére. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, körjátékra, néptáncra. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet, *felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.*

Az óvodában a népdalok, néptáncok, népi játékok, a hagyományok megismerését segítik. Szinte valamennyi ünnephez tartozik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének-zene, az énekes játékok, az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanazon óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy a séták és kirándulások.

Ez a tevékenység sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. A nap bármelyik szakában adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A gyermekek ének-zenei kultúrájának fejlesztéséhez, megalapozásához, a néphagyomány őrzéséhez: Forrai Katalin Ének-zene az óvodában c. anyag-összeállítását használjuk elsősorban.

A zenehallgatás megválasztásánál:

- *Keresztény liturgia figyelembe vétele*
- *Nemzeti hagyományok ápolása*
- *Nemzetiségi és a migráns gyermekek figyelembe vétele*

Az óvodapedagógus feladata az ének-zene, énekes játék, gyermektánc megszervezésében, **sikerkritériumok:**

- *zene iránti fogékonyság erősítése*
- *zenei érdeklődés felkeltése*
- *zenei ízlés világ formálása*
- *esztétikai fogékonyság fejlesztése*
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek biztosítása (meghitt, nyugodt befogadó légkör).
- A zenei élmények, tapasztalatok tudatos fejlesztése, rendezése.
- Az év folyamán

5-6-7 éveseknek ajánlott

6-10 új dalos játék
5-10 ünnepi dal
10-15 új dalos játék

ANYANYELVI NEVELÉS az ének, zene, énekes játékokban:

- beszéd és zenei hallás fejlesztése
- helyes légzéstechnika segítése
- beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése
- beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás
- hangzók helyes formálásának gyakorlása
- az egyéni megszólalás bátorítása, természetes játékhelyzetben

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás, hangképzés, kreativitás) és zenei kreativitásának alakításában.

- A tevékenység során felhasznált eszközök:
  1. ritmus- és dallamjátszó hangszerek
  2. fejdíszek
  3. népi eszközök (kosár, kendő, köcsög,...)
  4. termékek
- Játékidőben kapjanak lehetőséget a gyermekek az egyéni és csoportos éneklésre.
- A mozgásos dalos játékok a kicsik biztonságérzetét, érzelmeit gazdagíthatják.
- A nap folyamán dalos játékok megismerése, a gyakorlási lehetőség biztosítása, az ehhez szükséges eszközök biztosítása.
- Törekedjünk a tiszta éneklésre, az igényes zenehallgatásra, hangszerjátékra.
- A zenei tevékenységgel segítsük elő a gyermekek rendezett, esztétikus mozgásfejlődését.
- A zenehallgatás bármely tevékenységhez kapcsolható. *A zenehallgatás anyaga megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is.*
- *A klasszikus és kortárszene is szerepet kapjon.*

Táncos játékok

A táncos játék az óvodai ének-zene szerves része. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozdulatok, elemek, gesztusok ösztönösen kísérik a dalokat. Ezek az egyszerű, természetes mozdulatokat (a dal ritmusára történő lépegetés, forgás) nőnek bele természetes folytatásként a táncba. Táncnak nevezhető pl. a páros forgó vagy a játékos ki-befordulás, egyszerű lépések, vonulás, bújós játékok, páros vonulások, körbe forgások. A 2,5-3-6 éves korú gyermek számára a népi gyermekjáték egyszerű, természetes, játékos mozdulatai, táncos formái felelnek meg alkatának, értelmi képességének. A mozgás végzése megosztott figyelmet kíván a gyermektől, emlékezete, logikus gondolkodása, megfigyelőképessége finomodik.

A táncos mozgás fejlődését elősegítő legfontosabb feladatok, sikerkritériumok:

A gyermek életkorának megfelelő művészi értékű zenei-mozgásos anyag felhasználásával ösztönös mozgásigényének kielégítése, ritmusérzék fejlesztése, a harmonikus mozgás elősegítése.

A mozgásos anyaggal az értelmi képességek, a térérzék, alkalmazkodási képesség fejlesztése, esztétikai érzékének, érzelmi életének gazdagítása. A táncos mozgás célja: hogy a gyermeknek ne csak ismereteket adjunk, hanem hogy testileg egészséges, szellemileg-lelkileg harmonikusan képzett, fegyelmezett emberré neveljük. A gyermek 2,5-3 évesen a mozgáskészségek sokaságát sajátítja el, erős mozgásigény, összerendezetlen mozgás, túlmozgás, nagy mozgás

jellemzi. A megterhelést nehezen és fokozatosan képes elviselni. Az egyre fokozódó önállósághoz a mozgások koordinációjára van szükség. Az egészséges kisgyermek megfelelő mozgásfejlődését a szeretetteljes óvónői attitűd, a sikeres mozgások többszöri ismétlése biztosítja.

„És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, igen jó.”

Mózes I. 31.

Táncos mozgások az óvodai ünnepeken

„Az ünnepek fontos események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, a hagyományokat közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet jelentős eseményeit a gyermekhez. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és következményei illeszkedjenek az óvoda természetes életének menetébe.”

A **gyermektánc** a napi tevékenységeink része.

Óvodánkban a következő ünnepek adnak alkalmat a rendszeres táncos mozgások bemutatására:

- tavaszköszöntő délután
- anyák napja
- évzáró-ballagás
- szüretelés
- községi rendezvények

E tevékenységhez felhasznált szakirodalom, tematika: „**Így tedd rá**”

III/7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,

A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, az eszközök használatával.

A gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás a gyermek kedvenc tevékenységei. E tevékenységek gyakran járnak együtt viszonylagos rendtelenséggel, mely kapcsolható a munkatevékenységek végzéséhez (pl. a csoportszoba rendbetétele). A csoportokban minden gyermek számára elérhető – a nap folyamán bármikor – tevékenységéhez szükséges eszközkészlet (a csoportokban ezeknek az eszközöknek állandó helyük van).-egészségre ártalmatlan, tárolásban is takarékos, kreativitásra ösztönző-

Ezek a tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a gyermek képplasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességének alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma és szín képzeteinek gazdagodását, esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat. A napirenden belül állandó tevékenységként szerepel. *Egyes technikák: munkafogások, változatos megoldások, technikai eszközök, természetben található eszközök, anyagok alkalmazása.*

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus feladata a rajzolás, mintázás, kézi munka megszervezésénél, sikerkritériumok:

- alakítsuk ki igényüket az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

- hogy a gyermekeket megismertessük a különböző anyagokkal, technikákkal
- biztosítsuk a zavartalan, sokrétű tevékenykedés külső feltételeit és tegyük képessé a gyermeket – szokás kialakításával – a tevékenység végzése mellett a környezet rendben tartására
- a tevékenységek megszervezéséhez pedagógiai tartalmat adjanak az ünnepek, az évszakok, a természet változásai, szépségei, a gyermek környezetében előforduló tárgyak, események
- adjunk lehetőséget a gyermeknek arra, hogy képességeit bármikor kipróbálhassa, ehhez kapjon minél több bátorítást, ötletet, útmutatást, dicséretet – képességének megfelelően
- *a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön*
- *épített környezet kincseinek bemutatása*

A tevékenységhez felhasznált eszközök:

festék (olaj, akril) ragasztó, színes papír, rajzlap, hurkapálca, karton, flakon, doboz, ecsetek, anyag, gyurma, textil, gipsz, színes ceruza, zsírkréta, filctoll, fonal, tű, cérna, termés, gyöngy, irodaszer, linómetsző eszközök, festő állvány

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen készítenek önállóan és csoportosan eszközöket, ajándékokat.
- Az alkotásokról véleményt tudnak megfogalmazni.
- A „képben” gyönyörködni, rácsodálkozni tudnak.
- Plasztikai munkájuk egyre részletezőbb, egyéni, igényes.
- A közös kompozíciók készítésében szívesen részt vesznek.
- Alkotásaikban a színességre törekednek, megfogalmazzák kedvenceiket.
- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg elképzeléseiket.
- A kiállítás, ill. galéria fogalmának használata.

ANYANYELVI NEVELEÉS feladata rajz, festés, mintázás, kézi munka tevékenységben:

- *a beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési mód, közlő nyelv*
- *az alkotó tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozások*
- *a spontán beszéd formáinak fejlesztése:*
  - *szándéknyilvánítás*
  - *az eszközök megnevezése*
  - *aktív, passzív szókincs bővítése*
  - *véleménynyilvánítás*
  - *kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése*

III/8. Mozgás

Az óvodáskorban a mozgás, a testi fejlesztés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti, kiegészíti. Fontos, hogy naponta a szabad levegőn végezzék a gyermekek a mozgást. A napi tevékenységekben fontos, hogy az ülással járó tevékenységeket és a mozgást felváltva biztosítsuk, az egyoldalú terhelés elkerülése végett.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

4. A spontán - a játékokban, azon belül a szabad játékokban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk:

- Valamennyi gyermek számára mindennapos mozgás, rendszeres mozgásszervezés, szabad mozgáslehetőség kihasználása, mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése, mozgásigény különbözőség figyelembe vétele, életkornak megfelelő mozgásigény kielégítése, változatos, differenciált párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra eltérő közegben is (udvaron, aszfalt pályán, séta alkalmával) a mozgás segítségével fejlődjenek az egyes érzékelési területek (tapintás, nyomás..)
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a motoros képességek, kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése.
- A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára a lehetőséget biztosítsunk. (az óvodai nevelés minden napján)

A mozgásfejlesztés feladatai:

- A gyermekek az alapvető mozgásformák rendszeres gyakorlása által szerezzenek minél sokoldalúbb mozgástapasztalatokat.

- A nagymozgások egyre inkább finomodjanak (változatos lehetőségeket biztosítva a kéz finom mozgásainak fejlesztéséhez).
- Segítsük a gyermekek harmonikus, összetett mozgását.
- A mozgásos játékok, a torna a gyermekek természetes mozgását fejlesztik (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességet: az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, *társra figyelés* fokozatos fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata a mozgásos tevékenységek megszervezésével kapcsolatban, sikerkritériumok:

- A napi 15-20 perces nyugodt, derűs légkörű, játékokban gazdag, kellő intenzitású és terhelést biztosító, mindennapos mozgás megszervezése.
- A mozgásfejlesztéshez szükséges feltételek biztosítása.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos mozgásanyagok megválasztása.
- A gyermek lehetőséget kapjon, hogy minden nap minél hosszabb ideig a szabad levegőn tartózkodjon, mozogjon.
- A mozgáshoz szükséges megfelelő helyet biztosítsunk.

Óvodánkban a mozgást fejlesztő lehetőségek színtere:

- Az óvoda betonos és füves udvara (futás, járás, gurulás, mászás, kúszás, stb.).
- Az óvoda melletti aszfaltos terület (labdajáték, játék, futás).
- Mászókak, hinták (egyensúlyérzék fejlesztése).
- Állványon felfüggesztett gyűrű, létra (testi képességek fejlesztéséhez).
- A közeli tornacsarnok (nagymozgásokra ad lehetőséget rossz idő esetén).
- Hosszabb séták, kirándulások a szabadban (a mozgásöröm és szellemi fejlődés együtthatalma).
- Úszás-előkészítés, vízhez szoktatás (szervezett formában, tanév végén, igény és lehetőség szerint).
- A csoportszobában végzett talajtorna a nap bármely időszakában.
- Bordásfalon nyújtógyakorlat végzése a nap bármely időszakában.
- Láb- és tartásjavító torna (a csoportszobában és a szabadban).

A tevékenységhez felhasznált eszközök:

Sportszerek (tornapad, labda, kötél), karika, babzsák, szalag, greiswaldi szer, csúszda, bordásfal, szőnyegek, mászóka, magasugró, lábkorongok.

A mozgás helyi szervezeti formái:

A hét napjain mindennapi mozgás 10-20 perc

- heti egy mozgás: csoportszobában vagy szabadban, vagy tornacsarnokban
- délutáni pihenőidőn túl: kéthetente láb- és tartásjavító torna
- heti egy alkalommal délután ritmikus mozgásfejlesztés vagy gyógytestnevelés

Játékos láb- és tartásjavító torna

Az óvodáskorban jelentkező mozgásszervi problémák leggyakrabban lábstatikai rendellenességet (általában lúdtalp, lapos talp), tartáshibák, kezdődő mellkas- és gerinc deformitások tüneteit mutatják. Fájdalom ebben az időszakban még ritkán jelentkezik, de az ügyetlenebb mozgás, fáradékonyság, később a sportteljesítményekben való elmaradás már jól érzékelhető

következményt jelentenek. A gyermek mozgásszervi fejlődésében a láb- és gerinc hangsúlyos szerepet kap. Az óvodáskorú gyermek mozgásigénye igen nagy. Kielégítése: a mozgás rendszeressége, a mozgásszervek, főleg az izomzat egészséges fejlődését szolgálják. Mind a lábstatikai, mind a testtartás szempontjából az izomzat képviseli azt a legfontosabb struktúrát, mely a tartáshibák, deformitások megelőzésében, csökkentésében a döntő tényezőt jelenti. A játékos lábtorna az óvodai élet szervezeti keretében alkotó módon illeszthető (alkalmazható délelőtt vagy délután pihenés után). A játékos láb-és tartásjavító torna célja:

- a mozgásszervi betegségek megelőzése, a gyermek mozgásszervi fejlődésének harmonikus fejlesztése
- alkalmazásával a láb, fogó funkcióját gyakorolják játékos mozgással
- mint aktív mozgástevékenység fejlessze a lábat, mint mozgásszervet, tökéletesítse, gazdagítsa működését, segítse új mozgásformák kialakítását
- a láb teljesítőképessége – a gyakorlatok által – megnő, rugalmasabban, harmonikusabban viseli a testsúlyt

Kiegészítő terápiák: - szenzomotoros tréning (vesztibuláris ingerlésen keresztül a hibás rendszer korrekciója)

- *percepciófejlesztés (vizuális, auditív, kinezetikus, taktilis.)*
- *vizuomotoros és grafomotoros koordináció fejlesztése*
- *alapozó terápia elemei (idegrendszer szerveződését szolgáló eljárások)*

E tevékenységhez felhasznált szakirodalom, tematika:

Kemény Gáborné: Segédanyag a játékos láb- és tartásjavító tornához c. könyv alapján.
Mezei József: Általános testtartásjavító gyakorlatok gyűjteménye /Flaccus/

A tevékenységhez felhasznált eszközök: szőnyegek, mini-matt elemei, játékeszközök, kavics, termések, ceruza, labda, karika, szalvéta, labda, korong.

Úszás-előkészítés, vízhez szoktatás lehetősége az óvodában

Az úszás-előkészítés, vízhez szoktatás ideje: a nevelési év végén, lehetőségeinkhez mérten, szülői igény szerint a környék melegvizű strandján szervezzük. Fontosnak tartjuk a víz mellett élő gyermekek vízhez szoktatását – mint új mozgáslehetőséget, valamint a későbbi iskolai úszásoktatás megalapozását.

A tevékenységhez felhasznált eszközök:

- úszódeszka
- karika
- labda

A vízhez szoktatás célja:

- a víz tulajdonságainak megismertetése
- a víz, levegő, nap edző hatásainak kihasználása
- a vízben való biztonságos mozgás elsajátítása, mozgáskoordináció fejlesztése
- úszáshoz szükséges mozgáskészségek kialakítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a versenyjátékoknál betartják a szabályokat
- szeretnek mozogni, türelmesek, kitartóak a mozgásos játékokban

- a versenyjátékokban betartják a szabályokat
- tudnak a térben tájékozódni, ismerik az irányokat
- ütemtartással is tudnak járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- szeretnek futni, futó-forgójátékokban kitartóak
- az ugrásokat, mászásokat, kúszásokat szakszerűen végzik
- a dobás technikáját alkalmazzák, labdajátékot szívesen játsznak

ANYANYELVI NEVELÉS feladatai a mozgástevékenységekben

- világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása
- a konkrét mozgásos tapasztalatok szókincsbővítéssel történő megerősítése
- a szakkifejezések használatakor az elvont gondolkodás fejlődése
- a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével

Mozgásos játék:

- domináns eleme az aktív mozgás
- beletartozik a gyermek természetes mozgásnak minden formája
- különféle eszközökkel egyedül v. társakkal végzett játékok (labdázás..)
- elsősorban mozgásfejlődését, téri tájékozódását segítik
- tartalma gazdag
- a mozgások széles skálája, intenzitása, és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

Anyanyelvi nevelés a különböző tevékenységi formáknál

A külső világ tevékeny megismerésénél:

- a környezettel kapcsolatos megfigyelések, beszélgetések
- személyek, tárgyak, jelenségek, cselekvések, történések megismerése
- élmények, tapasztalatok szerzése és átadása

A matematikai tapasztalatok szerzésénél:

A gyermekek megfogalmazhatják tapasztalataikat, észrevételeiket, megállapításait, kérdéseiket, így folyamatos tapasztalási és beszédhelyzetek teremtnének.

Gazdag beszédlehetőséget teremt a gyermek számára a rajzolás, festés, mintázás kézi munka adta lehetőség. Közben elmondhatják élményeiket, kérdéseiket, véleményüket, beszélgethetnek, értékelhetnek, fantáziájuk, kreativitásuk megfogalmazódik.

Az ének-zene, énekes játék, gyermektánc, magukban hordozzák a kommunikációs készség fejlesztésének lehetőségét. Fontos: a tiszta, szép kiejtés, mély-magas, halk-hangos, dalban és szóban történő kifejezése. A rendszeres tánc az érzelmek kifejezését és fejlődését segíti.

A mozgások során a beszédértés kap szerepet, hiszen az a gyermek képes elvégezni a gyakorlatot, aki érti a kifejezéseket, a tartalmát, jelentését.

A versek, mesék a nyelvi nevelés eszközei. A versek, mesék, mondókák, az irodalmi művek szójelentése, szókészlete, a fordulatai szóbeli kifejezésre ösztönzik a gyermeket. A gyermek számára a mindennapi mese nagyon fontos, megerősíti önbizalmát, beszédkedvét, fejleszti képzeletét, oldja félelmeit, feszültségét.

A külvilág hangjainak, jelenségeinek felismerése az élő környezetben és hangkazettáról. Zörejek, hangok észlelése, megfigyelése, megnevezése, az ezzel kapcsolatos tapasztalatok megfogalmazása. A beszédfejlettség szintjének megállapításához méréseket végzünk, a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően.

A speciális beszédfejlesztés és korrekció megvalósítása a délutáni tevékenységben a mellékelt tematikája alapján történik.

A tevékenységhez felhasznált eszközök: kártya, léggömb, szívószál, fejdísz, labda, magnó, kazetta, könyvek, IKT eszközök.

III/9. A külső világ tevékeny megismerése

I.Természeti – ember – tárgyi környezet

II.Matematikai tartalmú tapasztalatok

I.Természeti – emberi – tárgyi környezet megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A kisgyermek érdeklődése során tapasztalatokat szerez a *szűkebb* és tágabb környezetéről, melynek kapcsán pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez. Közben felfedezi a környezetét, életkornak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges ismereteket szerez. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a táj, a helyi *hagyományok*, néphagyományok, szokások *a családi a tárgyi kultúra értékeit*, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. E fejlesztési tartalmat négy témakörre bontottuk: őszi, téli, tavaszi, nyári.

A témakörhöz szervesen kapcsolódnak a természetvédelmi feladatok, illetve a munkafolyamatok. A megismerési folyamatban a közvetlen megfigyelésre, tapasztalatszerzésre építünk! A tapasztalatszerzés általában a valódi környezetben, a szabad természetben zajlik. A séták, kirándulások, az óvoda kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tapasztalási (tanulási) lehetőséget kínálnak a gyermek számára. A gyermekek a megfigyelések során értékes tapasztalatokhoz jutnak a természeti-társadalmi környezetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről.

- A gyermekeknek életkoruknak megfelelően ismereteik legyenek a családról, családtagokról, munkájukról, az egymáshoz való viszonyról.
- Ismerkedjenek új óvodai környezetükkel, az itt dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel, a szokásrendjével.
- Ismerkedjenek a testükkel, funkcióival, gyakorolják tisztántartásukat, ismerjék érzékszerveiket, funkcióit, védelmét.
- Gyakorolják a gyalogos közlekedést, figyeljenek az úton közlekedő járművekre, közlekedési eszközökre (légi, vízi, vasúti), a helyes viselkedés szabályára.
- Figyeljék meg a napszakokat, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Szerezzenek tapasztalatot az évszakok változásáról. A természet jellemzőiről, az időjárás változásairól, színeiről.
- A környezet megismerésének fontos része a növény- és állatvilág megismerése, védelme, gondozása.
- *A teremtett világ és az ember által épített világ megismerése*
- *A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi*

alkotásokhoz.

Az óvodapedagógus feladata a természeti- emberi- tárgyi környezet megismerésénél, sikerkritériumok:

- A gyermekek óvodán kívüli tapasztalataira is építünk.
- Tegyük lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, minél több tapasztalat szerzését.
- *Ismerje meg a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeit.*
- *Tanösvények, tájvédelmi helyek, kőzetek, fák megismerése, a védelem fontossága.*
- *Egyházi kapcsolatok, templom, harang.*
- *A helyi hagyományokat, a nemzeti örökség megismerése.*
- *A kísérletek gyakorlatának rendszerré tétele.*
- Biztosítsunk időt, helyet, eszközt, alkalmat a spontán szerzett tapasztalat és ismeretszerzéshez.
- Arra törekedjünk, minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek a természeti és társadalmi környezetükből.
- A megismeréssel kapcsolatos tevékenységeket, kezdeményezéseket a szabad természetben szervezzük lehetőség szerint.
- A természetes anyagok: a célszerűségi, esztétikai szempontok érvényesítése mellett érdekes a gyermekek számára, hogy a környezetben is megtalálhatók, gyűjthetők. (pl. toboz, makk, gesztenye, csuhéj, stb.)
- Környezetvédelmi feladat: a gyermekek megismerés után becsülik meg, tartásuk rendben, gondozzák környezetüket.

A tevékenységhez felhasznált eszközök: IKT eszközök, képkártya, társasjáték, CD, feladatlapok, könyvek, lexikonok, munkafüzetek, öntözőkanna, kerti szerszámok (kapa, gereblye, ásó, lapát, vödör, talicska, kosár).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Örömmel, figyelmesen vesznek részt az élményszerző, tapasztalatszerző sétákon.
- Beépülnek az alapvető viselkedési, magatartási normák, szokások, melyek a természeti-társadalmi környezet alkalmazkodásához szükségesek.
- Jól érthető a beszéde.
- Irányokat (jobbra-balra) megkülönböztetik, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé...)
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma szerint.
- A közlekedési eszközöket, elemi közlekedési szabályokat ismerik, betartják.
- Ismerik környezetük növényeit, azok gondozását.
- Ismerik a házi - vadon élő állatokat, madarakat, bogarakat.
- Érdeklődéssel vesznek részt a nem közvetlen környezetükről szóló bújáráskodásban, lexikonozásban, anyaggyűjtésben.
- Megismerik környezetükben lévő intézményeinket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat, alkotó embereket.
- Az évszakok változásait felismerik, az ezzel kapcsolatos megfigyelésekről, tapasztalatokról szívesen beszélgetnek. Felismerik a napszakokat. Rácsodálkoznak, érzékelik az évszakok szépségeit.

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek (tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, születési idejét).
- *Környezettudatos gondolkodás kialakítása.*
- *Tanulja meg az értékek védelmét, megőrzését.*

Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek

Matematikai tartalmú tapasztalatokat a gyermekjátékos tevékenység közben szerezzen. A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok megismerése. A megfigyelések alkalmával a gyermekek vegyék észre a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóságát (szétválogatható tulajdonságaik saját szempont szerint).

Sorba rendezést végezhetnek mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint. Mérések, becslések végzése mennyiségekkel, halmazokkal, egységekkel. Geometria körében tapasztalatok szerzése (síkbeli alkotásokkal, építéssel). Térbeli-síkbeli tájékozódás.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése, azokat a gyermeki tevékenységeiben alkalmazza. A mennyiségi, alak, mozgásbeli és téri viszonyokat: ítélőképessége alakul, tér-sík-mennyiség szemlélete fejlődik.

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzésének formái:

- A tevékenységek folyamatos cselekedtetéssel párosuljanak.
- Spontán játékos tapasztalatszerzések, megfigyelések.
- Bevezetés alapvető matematikai ismeretekbe (matematikai tartalmú játékok).
Feladat: a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építeni.
- A gyermek 5-6-7. életévében – intenzívebb fejlesztési szakasz.
Feladat: mennyiségi - téri - formai tapasztalatok megszerzettetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása, sokoldalúbb összefüggések feltárása.
- Játék- és szabadidőben egyaránt létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére.
- *Problémahelyzetek teremtése, mérlegelése*
- *A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése*
- *Differenciált fejlesztés*

Az óvodapedagógus feladata a matematikai tartalmú tapasztalatok megismerésében, sikerkritériumok:

- *Elősegíteni e gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.*
- A matematikai képességek fejlesztését játékba építetten, játékosan valósítsuk meg.
- A tapasztalatszerzésnél a gyermek már meglévő ismereteire, élményeire kell támaszkodni, fokozatosan bővíteni.
- A feladatunk a tevékenységek, feladatok, eszközök biztosítása, melyek lehetővé teszik a matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzését.
- *A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésébe, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréje.*

A tevékenységhez szükséges eszközök:

Mágnes, dominó, színes rúd, geometriai forma, mini-matt, kártya, társasjáték, logikai játék, feladatlapok, munkafüzetek számológép, mágneses tábla, mérő eszközök, mérleg.

ANYANYELVI NEVELÉS a matematikai tartalmú tapasztaltatásban:

- verbális fejlesztés a spontán és irányított beszélgetésekkor
- információ szerzés a sokoldalú tapasztalatok szerzéséhez
- aktív-passzív szókincsgyarapodás, mennyiségi és minőségi szinten
- fogalmak bővítése
- új fogalomrendszer alakulása
- a beszéd és mondatalkotás aktiválása

Képességek kibontakoztatása, differenciált fejlesztés.

A gyermeki személyiségen belül a fejlődés egyenetlen. A képességfejlesztés akkor hatékony, ha nem az életkort vesszük alapul, hanem azt, hogy a gyermek képessége az adott helyzetben milyen fejlett, s milyen mértékben fejleszthető. A képességfejlesztés feltétele: a gyermek fejlettségi szintjének ismerete. Elsődleges feladatunk a képességek, cselekvéses tevékenységek során történő fejlesztés. Így az érzékelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás, kommunikációs képesség fejlesztése.

A gyermekek fejlesztése csoportban, mikro csoportban egyénileg történik. A csoportok kialakításánál 5-10 gyermek vesz részt állandó vagy esetleges módon. A csoportban, mikro csoportban és egyénileg történő foglalkoztatás történhet a közvetlen tapasztalat vagy élményszerző séták alkalmával.

IV/1. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Célunk:

- Hogy óvodáskor végére 6-7 éves korra minden gyermek önmaga lehetőségéhez, képességének megfelelően alkalmassá váljék az iskolai élet megkezdésére. A gyermek érdekeiből kiindulva a tankötelezettség időpontját a gyermek fejlettsége és életkora határozza meg!
- Hogy óvodáskor végére a kisgyermekek többsége testileg, lelkiileg, szociálisan a megváltozott környezethez alkalmazkodni tudjon.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség.

Testileg:

- Egészségesen fejlődő, összerendezett, harmonikus legyen a mozgása. Viselkedését és szükségleteit képes legyen irányítani, kielégíteni.

Lelkileg:

- Egészségesen fejlődő, nyitott, érdeklődővé váljon. Érzékelése, észlelése differenciálódjon. Folyamatosan, érthetően, képességeinek megfelelően kommunikáljon. Elemi ismeretekkel rendelkezzen önmagáról és környezetéről. *Monotónia tűrése, kudarc-tűrési képessége önmagához képest megfelelő legyen.*

Szociálisan:

- Váljék éretté, a megváltozott környezethez alkalmazkodni tudjon! Önállósága, önfelegyelme, feladattartása, kitartása egyre eredményesebb legyen. Egyre több szabályhoz tudjon alkalmazkodni. Váljék alkalmassá a kapcsolatteremtésre, együttműködésre. A tanítót és társait képes legyen elfogadni.

- *Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.*
- *Az óvodapedagógusok napi munkáját az SNI gyermekekhez alkalmazott szakember véleménye alapján a gyermek ismeretében tanácsokkal, javallatokkal, gyakorlati útmutatással segítik.*
- *Fontos az együttműködés: szülők, óvodapedagógusok a nevelést segítő gyógypedagógusok között.*

ANYANYELVI NEVLÉS feladata az óvodáskor végére

- *A megváltozott élethelyzetben, közegben képes legyen a gyermek a személyét érintő kérdésekre bővített mondatokban válaszolni.*
- *Vegyen fel szemkontaktust.*

Óvodánkban – amennyiben óvodáskor végén az iskolaérettség kérdéses – a csoportvezető óvónők – a tagóvoda vezetővel illetve a szülővel egyeztetve – a gyermeket a megyei nevelési tanácsadóhoz küldik vizsgálatra.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a megfelelő fejlettségéi szint.

„A gyermek személyiségének harmonikus kibontakozásához boldog, szeretetteljes, megértő légkörre van szükség.”

(Gyermekei Jogok Egyezménye)

„Az óvodapedagógiai munka nemcsak szakma, hanem hivatás is, és mivel a gyermekek érdekeit szolgálja, nem mindegy, hogy mit teszünk, mit érzünk, mit valósítunk meg.”

(Villányi Györgyné: Tartalmi változások az óvodai nevelésben)

Egyéb hagyományok

1. Befogadás

A szülőknek lehetőségük van, hogy a gyermek számára az új környezet megismerését megkönnyítsük oly módon, hogy ők maguk is részt vesznek bizonyos ideig a folyamatban. Így lehetőség van az óvodai szokások megismerésére is. A legtöbb szülő él ezzel a lehetőséggel. Az eredmény abban mutatkozik, hogy a gyermekek számára könnyebb az új környezetbe való beilleszkedés.

2. November

Egészségnevelési hónap keretében szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsokat adunk a szülőknek.

Az egészségnevelési héten: közös programokat szervezünk, pl.:

- közös torna, séta
- közös salátakészítés
- közös egészséges ételek készítése, kóstolása

A legaktuálisabb témákat keresve – előadások szervezése a szülők illetve az érdeklődő lakosság részére (házi orvos – gyermekbetegségekről általában, fogorvos – fogápolás, betegség

megelőzés az óvodáskorban, természetes gyógymódok, egészségmegőrző programok, gyermekorvos, védőnő – gyermekbetegségek, azok kezelése, pszichológus – magatartási-viselkedési problémák). Az előadásokat szép számmal látogatják a szülők az óvoda szervezésében.

3. December 6.

A mikulás ünnep megszervezésében a szülők szintén jelentős részt vállalnak közösen az óvodapedagógusokkal. Az ünnepet nyílt formában szervezzük. A két csoport ajándékot készít egymásnak.

4. Karácsony

A gyermekek és szülők számára meghitt, bensőséges perceket jelentenek. Különböző formában történik a megszervezése:

- Nyílt: a két csoport közösen ad műsort a szülők részvételével.
- Zárt: a két csoport meghitt hangulatban ünnepli, egymást megajándékozzák.

A karácsonyi ünnepet a gyermekek megvendégelése zárja.

Az ünnepet megelőzően mézeskalácsot készítünk a gyermekekkel.

Ellátogatunk és megajándékozunk az Idősek Otthona lakóit.

Betlehemezés.

Községi Mindenki Karácsonya: melynek szervezője az óvoda. Helye: Református templom.

5. Farsang, Tavaszköszöntő délután

A tavaszköszöntőt a szülők nyílt formában igénylik megszervezni. Ennek előkészítésében, lebonyolításában szintén részt vállalnak. A legelső és leglátogatottabb tavaszi ünnepe az óvodának.

6. Március 15.

Részt veszünk a települési megemlékezésen.

7. Húsvét

- Húsvéti ünnepkör
- Ünnepi készülődés: tojásfestés különböző technikával (tojásfestő műhely szülőkkel, idősekkel) a locsolkodás szokásainak felelevenítése.

8. Anyák napja:

Az ünnepet csoportonként vagy együttesen szervezzük. Az óvodában műsort készítünk az édesanyáknak, ajándékkal kedveskedve. Átlátogatunk, köszöntjük az Idősek otthonában az édesanyákat.

9. Gyermeknap

Keretében óvodai kirándulás szervezése távolabbi helyekre.(Környezetünk megismerése).

Kirándulás szervezése a szomszéd települések nevezetességeihez.

Bábszínház, zenés színház szervezése.

Színházlátogatás.

10. Évzáró-ballagás

Az évzáróra mindkét csoport külön készül „műsor csokorral”, mely a nagycsoportosok ballagásával zárul. Nyílt rendezvény formájában zajlik.

11. Úszás, vízhez szoktatás lehetősége

Az évvárót követő néhány napon történik, szülői igény és lehetőség alapján. Minden gyermek részt vehet, minden óvodai dolgozó részt vállal a lebonyolításban, szervezésében.

12. A környékben élő (fazekas) népművészek, festők munkájának megismerése.

**A Tiszaszőlősi Cseperedő Óvoda
pedagógiai programja**

1. Bevezető

1.1 Helyzetelemzés

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket”

Márk 10.14.

Tagóvodánk a Tiszaszőlősi Cseperedő Óvoda az alábbi funkciókat látja el:

Alapfeladataink:

- az óvodáskorú gyerekek nevelése, testi-lelki szükségleteinek kielégítése
- az egészséges életmód megalapozása, alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- a keresztény értékek átadása, az Isten iránti hit, szeretet közvetítése

Tiszaszőlős település Jász – Nagykun – Szolnok Megyében található, 1618 lélekszámú (2017-es adat) község. Intézményünk fenntartója a Tiszafüredi Református Egyházközség.

Óvodánk településünk központjában, a református templom szomszédságában helyezkedik el. Közel van az orvosi rendelő, a könyvtár és a református általános iskola. Az épület régi, többszörösen felújított és bővített. Csoportszobáink felszereltsége jó. A 3 csoport részére 2 mosdó és WC helyiség biztosított, továbbá van egy mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdó is. A csoportszobákon kívül: 1 tornaszoba, illetve foglalkoztató helyiség, 1 tálalókonyha, 1 iroda, 1 dajkaszoba, illetve öltöző, továbbá egy felnőtt mosdó, illetve vécé, valamint a folyosó, ami gyermeköltözőként is funkcionál áll rendelkezésre. Udvarunk tágas, 80%-a füves terület, napos és árnyékos helyek egyaránt vannak. Fűtésünk: biomassza fűtésrendszer, gázfűtéses.

2003-ban csatlakoztunk a szennyvízhálózatra és a világosítás korszerűsítése is ebben az évben történt.

2005-ben: 1 csoportszoba mennyezetének javítása, felújítása, lambériázása, padlózat laminálása valósult meg, majd 2010-ben átfogó felújításra került sor: teljes tető- és vizesblokk csere került kivitelezésre.

2019-ben egy új csoportszobával és hozzátartozó mosdóval, illetve mozgáskorlátozott mosdóval bővült intézményünk, továbbá egy belső parkoló is kialakításra került a hátsó udvarban.

Az óvoda sajátos arculatát a keresztényértékek, és a művészeti nevelés határozzák meg. Fontosnak tartjuk továbbá a fenntarthatóságra nevelést, és a környezettudatos szemlélet megalapozását. Eddigi munkánkra, hagyományainkra építve, az új elemek beépítésével legfontosabb feladatunknak a kiegyensúlyozott testi-lelki nevelést, az iskolai életmódra felkészítést, a keresztény értékek közvetítését jelöltük meg.

A tagóvoda személyi feltételei:

Az óvoda dolgozói	Jelenleg (fő)
Felsőfokú végzettségű, kinevezett óvodapedagógus	4+1
Pedagógiai asszisztens	2
Pedagógiai munkát segítő dajka	3
Konyhalány	1
Fejlesztő pedagógus	3 fő utazó
Logopédus	2 fő utazó

2. Óvodakép, Gyermekkép, Pedagóguskép

2. 1. Óvodakép

„...mert nem azok az igazak Istenek előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik.”

Róm. 2. 13.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő,
- szociális,
- nevelő-személyiségfejlesztő funkció

teljesítése közben az óvoda közvetlenül segíti a következő életszakaszba / kisiskolás kor/ való lépéshez szükséges pszichikus funkciók fejlődését.

Óvodaképünk:

Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit a személyi, tárgyi és szakmai feltételek biztosításával.

A beíratott gyermekek számára megteremtjük az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört a befogadás változatos módszereivel.

Az óvoda funkciói:

Az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciók közvetetten segítik a következő életszakaszba / kisiskolás/ átlépéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a gyerekek fejlődésének nyomon követésével.

Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, az óvodapedagógusok a nevelő munkát személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

A roma etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a nemzeti és önmegőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önmegőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az ingergazdag környezet biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

2.2. Gyermekkép

Óvodai nevelésünk központjában a **GYERMEK** áll, aki mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Fejlődését meghatározó tényezők:

- a genetikai adottságok
- az érés sajátos törvényszerűségei
- a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó és törekszünk, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Óvodánk nem ad teret semmiféle előítélet kibontakozásának. Az óvodás korú gyermekek tudnak nevetni, felfedezni és csodálkozni, vonzódnak a meséhez, a zenéhez, az alkotó tevékenységekhez és szeretnek mozogni.

Valljuk, hogy a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe a meghatározó. Gyermekeink nevelésében fontos, megkerülhetetlen szempont Jézus Krisztus fundamentuma. Minden, ami ebből következik, nevelésünk lényege:

A Krisztusi szeretetben felnövő gyermek az,

- aki szereti és tiszteli szüleit, és embertársait
- aki tevékenységével Isten dicsőségét szolgálja
- aki odafigyel szerető gondoskodással a másakra, s ha vét is ellene, meg tudja követni őt
- aki nem csak mondja, hanem érzi is, hogy Isten nem személyi válogató, és minden hozzá igyekvő embert egyaránt szeret, fajra, nemre való tekintet nélkül
- aki védi a teremtet világot, megbecsüli az épített világot is, és nem tiporja el azt sem, amit nem ő készített

„...nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket”

János 15.16.

2.3. Pedagóguskép

A nevelőkkel szembeni elvárások:

A kölcsönös tisztelet és szeretet az alapja minden emberi kapcsolatnak. A társadalomban minden embernek megvan a maga feladata, amelyet ha tisztességesen, becsülettel végez, mindannyiunk javát szolgálja. Alapfeltétele tehát, hogy tiszteljük az emberben az embert. Gyermkeinket csak akkor tudjuk jól és helyesen nevelni, ha ennek a kölcsönös tiszteletnek és elfogadásnak kisugárzását látja rajtunk: szülein és nevelőin egyaránt.

Fontos a tudásunk és az ismereteink gyarapítása, ám ez ne öncél legyen, hanem a nevelés és Isten szolgálatába állított eszköz. A pedagógus személyisége, a példa ereje és értékkövető szerepe az egyházi intézményeknél még fokozottabban jelenik meg. Számukra létkérdés a hit és erkölcs kérdéseiben ellentmondást nem tűrő Isten parancsolatait magáénak tudó személyiség jelenléte, aki úgy szereti a rábízott gyermeket, mint saját gyermekeit. Minden tudását és erejét arra fordítja, hogy lelkük, szellemük és értelmük kiteljesedjék. A kisgyermek a példát látja a vele foglalkozó ember személyiségén keresztül, megnyilvánulásaiban, tetteiben a követhető, az utánosztható modellt jelenti, ezért a pedagógusnak egész személyiségéből sugároznia kell a szeretetet, a támaszt, segítséget, hogy megkapja azt az érzelmi biztonságot, amelyre szüksége van.

A keresztyén pedagógus életében mértékadó erkölcsi érték a Tízparancsolat, mely minden emberi törvény alapja. Számára a kisgyermek nevelése nem hivatás, hanem több ennél: szolgálat, melynek egész lényét, személyiségét alárendeli, s ez határozza meg életét. A belőle áradó Krisztusi szeretetnek nem csupán a gyermek felé kell sugároznia, hanem szülei, s embertársaik felé is. A keresztyénhívő pedagógusnak műveltségben, s a tudás megszerzésében is elől kell járnia. Hitelessége a világszemlélet megértése szempontjából is fontos, mely optimista és etikus. Meg kell tehát felelnünk annak az akaratnak, amely ebbe a szolgálatba emelt bennünket. A gyermek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani. Legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátásához ismerje meg a speciális eljárásokat, módszereket. Tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvodapedagógus párjával és munkatársaival.

Az óvodapedagógusok fontos feladata, hogy a nevelő munkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megismertetésében, gyakorlásában, rögzítésében. A dajkák az óvodapedagógusok irányításával szorosan kapcsolódnak a csoportok mindennapi életéhez, eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

Közösségünk olyan óvodapedagógusokból és a pedagógiai munkát segítő munkatársakból áll, akikre a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet, környezettudatos, környezetre figyelő magatartás jellemez.

Együtt a családokkal:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia* fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Nevelőtestületünk fejlesztési területei:

1. A hitéleti szellemiség megismerése, átadása a gyermekeknek, és családjaiknak.
2. Nevelőtestületen belül célszerű, egyenletesen elosztott feladatmegosztás a feladataink megoldásában.
3. Szakmai igényesség, önképzés, továbbképzéseken való részvétel fejlesztése, - tapasztalatok átadása
4. Az egyéni kezdeményezések bátorítása – pozitív megerősítéssel.
5. Az önértékelés, önkontroll, korrekcióra való készség fejlesztése, az önmegvalósításra törekvés ösztönzése a feladatok lebontása által.
6. A HPP megvalósításának értékelésében nagyobb szerepet kell kapnia a nevelőtestület önértékelésének.
7. Hospitálások szervezésével a tapasztalatok átadása, óvodán belül, és a tagintézmények között.
8. A nevelői stílus, az óvodapedagógusi kommunikáció hatékonyságának fejlesztése.
9. Erkölcsi elismerés összhangjának megteremtése a nevelőtestület önértékelésével.

* *Reziliencia = a változásokkal való adaptív megküzdés*

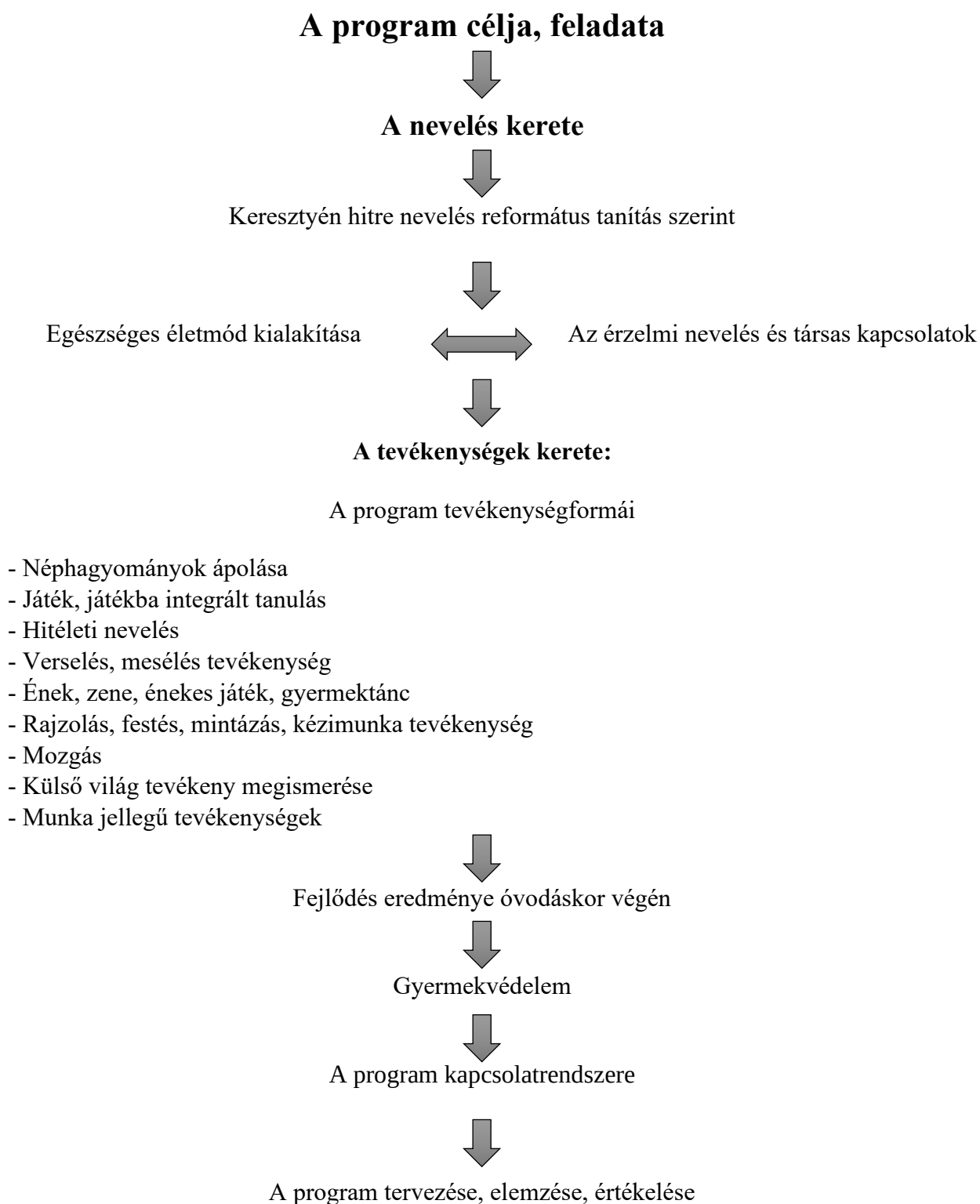
Partneri kapcsolatokból adódó feladatok:

1. Szociális érzékenység megtartása.
2. A korai beóvodáztatás érdekében a védőnővel, gyermekorvossal, háziorvossal, a kapcsolat erősítése.
3. Szülői klub működésének segítése az óvodaérettség, családi nevelés hangsúlyozása, érzelmek, értékek, szükségletek kidomborítása céljából.
4. Mentálisan sérült családok segítése.
5. A szülő aktívabb bevonása az óvodai életbe.

Alapelveink:

- Életkori egyéni sajátosságok figyelembevételével a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, az esélyegyenlőség megteremtésére törekszünk.
- Bátorító, elfogadó pedagógiai elv: óvodánkban a gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, megbecsülés, szeretet övezi.
- Komplexitás elve: az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban sajátítják el a gyermekek.
- Természet közelség: falusi gyermekeket nevelünk, akiknek a valósággal való kapcsolata tág lehetőséget biztosít a fejlesztésükre.
- Együttműködés elve: a családi nevelésre építve, azt kiegészítve végezzük nevelő munkánkat.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmát tiszteletben tartjuk.

3. A program rendszerábrája

4. Az óvodai nevelés célja, feladatai

4.1. Az óvodai nevelés célja

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakuljon:

- az egészséges sokoldalú személyiség,
  - a gyermekek környezettudatos szemlélete,
  - a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség.
  - a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok, és csökkenjenek a sajátosságokból adódó különbségek.
  - A tehetséges gyermek átlag feletti speciális egyéni képességei kerüljenek felszínre és intenzíven fejlődjenek.
  - A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyeik növekedjenek, az indulási hátrányaik csökkenjenek, az iskolába való átmenetük zökkenőmentesebbé váljon.
  - Célunk a környezettel való együttélésre nevelés, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes és mesterséges ember által létrehozott környezetet is.

4.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodás gyermek testi-lelki szükségletének kielégítése.

- Önfelkészítő szükségletek kielégítése
- Egészséges életmód alakítása
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Közösségfejlesztő szükségletek kielégítése
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, valamint azon képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolathoz, a környezeti problémák iránti érzékenységhez, valamint a helyes értékrendszerhez, és környezettudatos élethez.
- A néphagyományok ápolására, szeretetére, tiszteletére való nevelés

4.3. Hitélet az óvodában:

A székhelyóvoda nevelési tartalma és a református ünnepek rendje szerint.

4.4. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód alakításának célja:

- Az egészség védelmére, az egészség értéként való kezelésére nevelés, az egészség magatartási szokásainak alakításával.
- A gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődésének elősegítése, az egészségvédő szokások elsajátíttatása révén: a testápolás, az étkezés, az öltözködés, az egyéni igényeknek megfelelő pihenés, illetve a mozgás segítségével a helyes életritmus alakításával.
- Az egészséges, és biztonságos környezet (óvoda épülete, udvara) megteremtésével megfelelő feltételek biztosítása az óvoda egészséges életmódra nevelési feladatainak megvalósításához.
- A nevelési területhez kapcsolódó prevenciós, alkalmanként korrekciós feladatok ellátása az óvodai élet során.
- Öntevékeny, változó feltételekhez való magatartás kialakítása az egészséges életmód egyes területeit illetően, különös figyelemmel a szabadidős tevékenységekre, illetve a szülőkkel, partnerekkel való együttműködési formákra.
- Pozitív attitűdök alakítása az egészséget preferáló magatartási szokások iránt.
- (a helyes egészségi ismeretek beépítésével, a dolgozók mintaadásával az egészséget veszélyeztető magatartási formák elutasításával, stb.)

Az egészséges életmód kialakításának feladatai:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvoda nevelési feladata:

1. A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
2. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a gyermeki testi képességei fejlődésének segítése.
3. A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldegek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
4. A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
5. a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

- A gyermekekhez kapcsolódó gondozási tevékenységek szintjének megállapítása óvodába lépéskor anamnézis felvételével, majd a változások rögzítése személyiséglapon.
- A gyermekek fizikai, biológiai fejlődéséhez egyéni szükségleteikhez igazodó életritmus (napirend) kialakítása.
- A testápolási szokások alakítása, rögzítése, esetleges korrekciója az intim légkör biztosításával (óvodapedagógusok, dajkák). Az önállóság szintjének fokozását, az egyéni bánásmód és a differenciált nevelési elv alapján, a következetesség, rendszeresség módszereit alkalmazva alakítjuk. A gyerek testének ápolásához (bőr- és köröm ápolás, fogmosás, hajápolás, test nyílások tisztántartása) szükséges eszközök megfelelő számában való biztosítása, és azok higiénijének rendszeres ellenőrzése és megőrzése.
- A családdal való együttműködés eredményeként a gyermek számára az egészséges, praktikus, szabad mozgást segítő öltözet támogatása, különösképpen a cipő használatára. Az öltözködés esztétikájának megérettetése a mindennapokban. A ruházat óvása és rendezettségének biztosítása, az öltöző rendjére vonatkoztatva is. Az önállóság fokozása az öltözködés terén az eltérő fejlődési szintek figyelembevételével. (dajkák, bevonása a mintaadásba).
- Az óvoda nyújtson modellt a családoknak az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában. (étkezési szokások, étrend, terítés, alapanyagok, ünnepek, hagyományok alkalmával stb.)
- A napirendi tevékenységek szervezésében a gyermekek egyéni igényeinek megfelelően, a folyamatos étkezés biztosítása (tízórainál). Az önálló terítés során, fontos az eszközök biztos kezelése/hordása, az esztétikus elhelyezése az asztalnál. A táplálkozási szokások körének bővítése az egyéni szükségletnek megfelelő táplálékmenyiség megítélésére, elfogyasztására, illetve az evőeszközök használatára odafigyelve.
- Az eltérő táplálkozási szokásokat/rendellenességeket a szülők segítségével való feltárása (a fentebb említett anamnézissel), kellő toleranciával a fejlesztés lehetőségeinek biztosítása. A folyadékpótlásról minden napszakban folyamatosan gondoskodni szükséges. (a hőmérsékleti viszonyokhoz, napszakokhoz, évszakokhoz igazodva)
- A pihenéshez szükséges feltételek megteremtésével (szellőztetés, portalanítás, csoportszoba átrendezése, átöltözés pizsamába, stb.), az eltérő alvásigényeket figyelembe véve biztosítjuk a nyugodt regenerálódást. A biztonságos, nyugodt légkör kialakítását mesével, énekkel, altató zenével segítjük.
- A napi tevékenységek szervezésénél az óvodapedagógus biztosítja a megfelelő időtartamú szabad levegőn való tartózkodást. Az óvoda adottságait figyelembe véve – nagy udvar, terasz – biztosított a minél hosszabb idejű levegőn tartózkodás. Kedvező időjárási viszonyok mellett indokolt a napi tevékenységek szabadban történő megszervezése. Évszaktól függetlenül lehetőségeinkhez mérten megoldjuk a gyermekek szabadban való levegőztetését, az immunrendszer erősítése, a mozgásigény kielégítése illetve a felfrissülés érdekében. Az óvodapedagógusok feladata a mindennapi szabad levegőn tartózkodás megszervezése mozgásos játékokkal, a szabadjátékok feltételeinek biztosításával.
- Odafigyelünk a biztonságos, egészséges és balesetmentes környezet megteremtése. A biztonsági intézkedéseket az óvoda házirendjében, és szervezeti – és működési szabályzatában részletesen ismertetjük.

4.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja: A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, beszédkedvük felkeltése és fenntartása, illetve a beszédhallás és szövegértés fejlesztése

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- Az anyanyelvi- kommunikációs képességek fejlesztésének megkülönböztetett szerepet biztosítunk.
- Az anyanyelv ismeretének, használatának szintje meghatározza az értelmi képességek fejlődését, ezért az óvodai élet minden területén segítjük a nyelvi fejlesztés megvalósulását.
- Az egyéni fejlődési tempót és az egyéni sajátosságokat maximálisan figyelembe vesszük.
- A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése érdekében élményalapú beszélgetéseket, tevékenységekbe épített és önállóan szervezett anyanyelvi játékokat kezdeményezünk. Az óvodapedagógusok a mindennapi tevékenységekbe ágyazott anyanyelvi játékok kezdeményezésével segítik a gyerekek anyanyelvi fejlődését.
- A beszédprodukció tartalmi bővítését szókincs és grammatikai jellegű játékokkal segítjük.
- A beszédprodukció formai bővítését beszédtechnikai játékokkal, gyakorlatokkal készítjük elő.
- A tiszta beszéd kialakulását a nagymozgások koordinálásának fejlesztésével is segítjük.
- A speciális beszédfejlesztést igénylő gyerekek részére logopédiai ellátást biztosítunk.

Intellektuális szükségletek kielégítése (értelmi nevelés) alapelvei:

- A gyermekek tájékozottságának megismerése.
- Egyéni és közös tapasztalataikra épülő ismeretszerzés biztosítása.
- Az utánzásos tanulás és a problémakereső, problémamegoldó próbálkozásokra, felfedezésekre épülő gondolkodás megalapozása.
- Szükség esetén az egyén fejlettségétől függő óvodapedagógusi minta, modell nyújtása (egy probléma többféle megoldásának keresésére ösztönzés).
- A gondolkodási struktúra megalapozása a logikai műveletek végzésével (tevékenységekben, élethelyzetekben).
- A felismerés, a megtapasztalás, a saját élményű tanulás, a tudás örömeinek felébresztése.
- A tevékenységekben, multi szenzoros úton, több csatornán (érzékelés: látás, tapintás, hallás, mozgás...) keresztül történő megismerés biztosítása.
- Az eredményre törekvés a nehézségeket legyőző, újrakezdő, önkorrektúra képes magatartás erősítése.
- A gyermekek érdeklődésére épülő információfeldolgozás (tervezés).

- Alkalmanként a gyermekek tájékozottságának pedagógiai értékelése (folyamatban, vagy folyamat végén – mérőeszközzel és elemzéssel).
- Az egyéni erősségek és gyenge pontok ismeretében a gyermekek differenciált fejlődésének segítése.
- A tanulás iránti vágy felkeltése, a tanulás, a felfedezés, a megismerés megszerettetése.

Esztétikai szükségletek kielégítésének alapelvei:

- A környezet (természeti és társadalmi) esztétikai hatásainak észleltetése, a befogadásra nevelés.
- Az esztétikai élményszerűség biztosítása.
- Az esztétikai szükségletek fejlesztése (igény, ízlés formálása) az ingergazdag, esztétikus környezettel, tárgyi világgal, és a művészetek eszközeivel.
- Az esztétikai tevékenységek önkifejező szerepének támogatása (a gyermekről szerezhető információk elemzésének biztosítása).
- A felnőtt és gyermek tevékenységében az esztétikai élményszerűségekre törekvés.
- Az esztétikai tevékenységek természetéből adódó komplexitás érvényesítése (az élmények, az alkotó tevékenységek biztosítása).
- Az esztétikum által közvetített etikai értékek felfedeztetése (a társadalmi környezetben).
- Az esztétikai ízlés megalapozásával, az egyéni eltérések toleranciájának érvényesítése.
- Az egyéni fejlődési ütemhez, érdeklődéshez és élményvilághoz alkalmazkodó differenciált fejlődés segítése.

4.6. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„Szeresd felebarátodat, mint saját magadat! Ezeknél nincs nagyobb parancs.”

Márk 12.31.

Célja: Olyan erkölcsi tulajdonságok kialakítása, mely által a gyermekeink fogékonnyá válnak embertársaik tiszteletére, és egymás iránti szeretetteljes törődésre.

Feladatai:

- Közös élmények, és tevékenységek során olyan erkölcsi tulajdonságok kialakítása, mely által a gyermekek számára örömet jelent az együttlét.
- Elősegíteni a gyermekek társas kapcsolatainak kialakulását.
- Kapcsolatukat hasssa át az egymás iránt érzett tisztelet, felebaráti szeretet.
- A felnőttek keresztény értéket közvetítsenek, és legyenek alkalmasak a rábízott gyermekek hitben való nevelésére.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

Az érzelmi biztonság megteremtése már az óvodába lépést megelőzően a leendő óvodásoknak szervezett programokkal kívánjuk biztosítani:

- nyílt napok szervezésével.
- családlátogatások alkalmával.

A befogadás folyamata:

Lehetővé tesszük az anyás befogadást, megkönnyítve ezzel a gyermekek első találkozását a számukra ismeretlen felnőttekkel és az új tárgyi környezettel.

Biztosítjuk az egyéni bánásmódot a közösségen belül.

Alapelvek:

- Az énkép pozitív irányú erősítése.
  - Az individuum különbségeinek megismertetésével, a másság elfogadására, tolerálására nevelés.
  - A családok eltérő értékrendjének ismeretében, az etikai értékek, erkölcsi szokások differenciált fejlődésének segítése.
  - A humanisztikus magatartás megalapozása.
  - Az erkölcsi érzelmek dominanciájának biztosítása.
  - Az erkölcsi ítéletek (kategóriák, fogalmak) tartalmi megalapozása.
  - Az önfegyelem fejlesztése (motivált, érdekes, tevékenységekre épülő helyzetekben).
  - A magatartás belső fékjeinek megerősítése (a szabályokkal való azonosulás, önkontroll és mások befolyásolásának támogatásával).
  - Az identitástudat erősítése: a családhoz tartozás, a hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, múltja, és szimbólumai, ünnepei.
  - Az egyéni és a közösségi érdekeket összeegyeztető, egyezkedésre épülő kompromisszumkereső magatartás megalapozása.
  - Az egyénnel, a családdal való kapcsolattartásban előítélet mentességre törekvés.
  - Az önérvényesítés és az alkalmazkodás harmóniájának megalapozása.
- a. Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása, hogy a gyermekek értelmes kooperációra (együttműködésre) alkalmassá váljanak a közösségben. Ez egyaránt értendő a gyermek - gyermek, gyermek – felnőtt kapcsolatra.
  - b. Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásokra, a konfliktusos helyzet kivédésére, megfelelő reagálásra a felnőtt segítsége nélkül, hatékonyan érzik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, színvonalas teljesítményen keresztül történik.
  - c. Értékek, normák kialakítása
  - d. A gyermekek, közösségi életre való felkészítésük során kielégíthetik természetes társas szükségleteiket, megismerik és gyakorolhatják a társas együttélés alapvető szabályait a szokás-normarendszer megalapozásával, miközben alakul.

- Az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
- Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása.

A közösségi nevelés

A nevelés során a gyermek közösségbe, társadalomba való beilleszkedés folyamatának elősegítése, melynek során a gyermek tanulja meg megismerni önmagát, társakhoz való viszonyát és sajátítsa el az együttélés szabályait:

- az együttműködést
- az alkalmazkodást
- a másakra figyelést
- az alapvető udvariassági szokásokat
- alakuljanak ki a társas viszonyok
- gyermek-gyermek közötti
- gyermek-felnőtt közötti
- viselkedési normák, szabályok:

Tanulja meg a tevékenység közbeni viselkedésformákat, fejlődjön a társas tevékenységekben, a szociális képességekben (kitartás, pontosság, türelem stb.)

- A társas kapcsolatban fejlődjön önértékelése, énképe
- Ismerje meg a közösség szokásait, hagyományait
- Az egocentrizmus kiteljesedésének visszaszorítása
- Kommunikálás (saját érzések, gondolatok, szükségletek kifejezése)
- Konszenzus-megegyezés, érdekek összehangolása
- Kooperáció – együttműködés másokkal.

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Napirend

Időtartam	Tevékenység
06:30 - 10:30	- Szabad játéktevékenység - Játékba integrált tanulás, egyéni vagy mikrocsoportos folyamatos tevékenység - Csendes percek - Áhítat vagy Biblia ismereti foglalkozás - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Verselés, mesélés - Mozgás - A külső világ tevékeny megismerése - Munkajellegű tevékenységek - Egyéni foglalkozások - Gondozási feladatok, testápolás - Folyamatos tízórai
10:30 - 11:45	- Udvari szabad játék
11:45 - 12:30	- Gondozási feladatok, testápolás - Ebéd
12:30 - 15:00	- Gondozási feladatok, testápolás - Pihenés, alvás
15:00- 17:00	- Gondozási feladatok, testápolás - Uzsonna - Tehetségműhelyek - Szabad játék - Hazabocsátás

5.2. Hetirend

Az óvodai tevékenységek tervezett, kötött, és kötetlen formában történnek, csoportonként eltérő heti rendben.

Ajánlás a heti rend elkészítéséhez:

- Csendes percek heti 5x
- Áhítat vagy Biblia ismereti foglalkozás heti 1x
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység heti 1x
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc heti 1x
- Verselés, mesélés heti 5x

- Mozgás heti 1x
- Mindennapos mozgás heti 5x

5.3. Néphagyományápolás

Nevelőtestületünk szerint az óvoda természetes közege a nemzeti és vallási hagyományok őrzésének, ápolásának, megélésének. A népi kultúra szájáról szájra hagyományozódik, ismerjük azok lényegét, jelképeit, fontosnak tartjuk ezek átadását a gyermekek és családjaik számára.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

a.) Verselés, mesélés

- népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések

b.) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene, népi hangszerek készítése

c.) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- szövés, fonás, gyöngyfüzés, agyagozás, mézeskalács – sütés

d.) A külső világ tevékeny megismerése

- jeles napok, népszokások

Óvodánk jeles napjai:

- Szüret	szeptember
- Márton nap	november 11.
- Advent	november 30-a utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig
- Borbála Nap	december 4.
- Mikulás	december 6.
- Karácsony	december 25-26.
- Újév	január 1.
- Farsang	február (vízkeresztől hamvazószerdáig)
- Nemzeti ünnep	március 15.
- Húsvét	március 22. és április 25. között Virágvasárnap /Húsvét előtti vasárnap/
- Május elseje	május 1.
- Anyák napja	május első vasárnapja

A jeles napok tartalma:

Szüret szeptember

Nyílt nap keretén belül, az óvoda udvarán, a helyi hagyományokat figyelembe véve, eredeti eszközökkel, / szőlőgyűjtés, darálás, préselés, mustkóstolás / szüreti mulatságot rendezünk,

melyre a gyermekek népi játékokat adnak elő. Alkalmanként néptáncosok bemutatója is van, illetve táncház mindenki részére.

Márton nap november 11.

Családi délután keretében libás témájú kézműves foglalkozást tartunk a gyermekeknek és családjaiknak csoportonként. Lámpást készítünk, libazsíros kenyeret eszünk, s végül megvárva a besötétedést a lámpásokkal az óvoda körül teszünk egy közös sétát.

Advent

Borbála Nap december 4.

Mikulás december 6.

Luca nap december 13.

Karácsony december 24-26

3-4 évesek:

- Megismerkednek a gyermekek az advent jelképeivel: koszorú, gyertya, karácsonyfa
- Az adventi kalendárium alapján minden nap készülnek egyszerű feladatokkal a karácsonyra.
- Rövid dalt, mondókát tanulnak meg a Mikulást és a karácsonyt várva.
- A vízbe tett cseresznyeágot és az ültetett Luca-búzát figyelemmel kísérik.
- Készítünk egyszerű fenyődíszet az otthoni karácsonyfájukra.

4-5 évesek:

- Segítenek az adventi kalendárium és koszorú elkészítésében.
- Naponta megnézik, mik a további feladatok a kalendáriumban.
- Festünk, a gyermekekkel közösen, sütünk mézeskalácsot, készítünk fenyődíszeket.
- Mikulás és karácsony előtt tanulunk verset és dalt.
- Almát és mézes diót ropogtatunk, gyertyát gyújtunk.
- Vízbe állítunk cseresznyeágot és ültetünk Luca-búzát.

5-6-7 évesek:

- Az óvodapedagógus segítségével adventi kalendáriumot valamint koszorút készítünk
- a megbeszélt feladatokból naponta kibontunk egyet és megoldjuk azokat.
- Verset, dalokat tanulunk a Mikulást és a karácsonyt várva.
- Asztali díszet készítünk karácsonyra.
- Étkezési szokások: almát gerezdelünk, diót törünk, tököket és mézeskalácsot sütünk, a mézeskalácsot ki is díszítjük.
- Ajándékot készítünk a szülőknek karácsonyra.

Farsang

Télbúcsúztató napszokás (vízkeresztől hamvazószerdáig tart)

Óvodánkban farsang hetet szoktunk tartani: minden nap beöltözhetnek jelmezbe, egy héten keresztül.

3-4 évesekkel:

egyszerű technikával papírálarcot díszítünk, jelmezbe öltözünk, kedvünk szerint táncolunk.

4-5 évesekkel:

farsangi álarcot díszítünk, farsangi játékokat játszunk. Tréfás verseket, dalokat, meséket hallgatnak ebben az időben. Egyszerűbb mondókákat tanulnak.

5-6 évesekkel:

bálba hívogatót, farsangi dalokat tanulunk, részt vesznek a csoportszoba feldíszítésében és szüleik segítségével saját jelmezt készítenek, ezekben vonulnak fel nagy csinnadrattával. Így búcsúztatjuk a telet. Általában táncmuzika szól napokon keresztül és utolsó nap finom süteményekkel, fánkkal, üdítőkkel mulatságot rendezünk. Az óvó néni mesélőadással kedveskednek a gyerekeknek. A mulatság végén táncmuzika tartunk.

Húsvét

3-4 évesek:

- locsolóverset tanulunk, tojásokat festünk közösen a gyermekekkel
- tojáskereső, ügyességi játékokban vesznek részt

4-5 évesek:

- Tojásokat díszítünk változatos technikákkal és feldíszítjük a csoportszobát, locsolóverset tanulunk.

5-6-7 évesek:

Festéssel díszítjük az ablakokat. Verseket, mondókákat tanulunk locsolkodáshoz, eljátsszuk a locsolkodást (meglocsolják a fiúk az óvónőket és a lányokat), a lányok saját maguk készített hímes tojással köszönik meg a locsolást. Süteményt sütünk a lányokkal, és megvendégeljük a fiúkat.

Május elseje

3-4 évesek:

Körbejárjuk a nagyok által feldíszített májusfát, tavaszi dalokat énekelve.

4-5 évesek:

A fiúkkal az udvaron májusfát díszítünk a lányoknak, majd a lányok a fiúkkal közösen körbe táncolják.

5-6-7 évesek:

A fiúk a színes szalagokat önállóan készítik el a májusfa díszítéséhez. Kis segítséggel díszítik fel az udvart. A lányokkal örömmel fogadjuk, körbe táncoljuk a fát, és a süteménnyel megkínáljuk a fiúkat.

Pünkösöd

Családi délután keretében ügyességi játékokon mérhetik össze bátorságukat, kitartásukat, ügyességüket a gyerekek, akik közül a játék végén Pünkösdi királyt és királynét választunk. A szülők közreműködésével terülj-terülj asztalka várja a családi délután résztvevőit.

Ismerkedés a környékünkön még élő népi kismesterségekkel, népművészeti alkotásokkal

Célunk: Megismerkedni azokkal az emberekkel, akik aktívan gyakorolják mesterségüket, megfigyeljük tevékenységüket és munkaeszközeiket.

Lehetőségeink településünkön:

- Novák Bálint kosárfonó munkájának megtekintése.
- A Szőlőszem Farmon lévő fafaragások, népművészeti motívumok megfigyelése.

Lehetőségeink Tiszafüreden:

- Szűcs Imre Fazekas Népművészet mestere
- Nagyné Török Zsóka Népi Iparművész
- Horváth Tibor Bőrműves, Népművészet mestere
- Horváthné Csanálosi Katalin Népi Iparművész
- Kiss Pál Múzeum időszakos kiállítások
- Nyúzó Gáspár fazekas tájház

- Ünnepeink:

Március 15.- Nemzeti ünnep

Csoportonként emlékezünk meg erről az ünnepről. A nagyobb gyermekekkel zászlót festünk, kokárdát készítünk. Elsétálunk a közeli kopjafához, ahol elhelyezzük a zászlókat és az alkalomhoz illő dalt éneklünk.

Anyák napja - Május eleje – nyílt nap

A gyermekek verssel, saját készítésű ajándékkal köszöntik az Édesanyjukat, Nagymamájukat a csoportszobában szervezett műsor keretében, ahol alkalomhoz illő zenével és dekorációval fogadjuk a vendégeket.

Gyermeknap: - Május utolsó hete -nyílt nap

Jó idő esetén, az udvaron zajlik. Bábelőadást, változatos programokat szervezünk, ahol a szülő gyermekével együtt jól érezheti magát, közös élményekkel gazdagodhatnak. Erre a napra visszavárjuk a volt óvodásainkat, illetve meghívjuk a leendő óvodásainkat is. Az élményeket a szülők által szervezett vendéglátással gazdagítjuk.

Évzáró, ballagás:- május vége – nyílt ünnep

Az évzárón a gyermekek a tanév során tanult dalokból, versekből, dramatikus játékokból adnak ízelítőt, valamint a ballagók elmondanak néhány búcsúzó versikét.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái

Életkori jellemzők, melyeket figyelembe veszünk a tevékenységek szervezése során:

- A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból, ezért törekednünk kell arra, hogy a gyermeket olyan hatások érhék, amelyek környezetük felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik őket.
- Megismerő tevékenységét érzelmei, kíváncsisága és tevékenységi vágya vezérli. Nemcsak tevékenykedni akar, de ismereteit, tapasztalatait is tevékenységei által szerzi. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tapasztalás és folyamatos tevékenység (játék, munka, tanulás) közben érzékelje a környező valóságot és dolgozza fel ezt a maga számára.
- A gyermek motivált állapota lehetőség arra, hogy segítsük a megismerő, felfedező, kísérletező tevékenységét, segítsük abban, hogy fedezze fel és cselekvően részt vegyen környezetének alakításában.
- A világból annyit ismer meg, amennyit érzékszerveivel felfog. Szervezzük úgy az óvodai életet, hogy mód legyen szemlélődni az őt körülvevő világról, világ rejtelméről lehetőleg minden érzékével megtapasztalhatta azt.
- A gyermek szinkretikus* gondolkodása következtében a környezetet a maga egészében, körvonalában, totalitásában érzékeli, a számára érdekessé emeli ki, ez lesz számára a dolgokhoz, jelenségekhez tartozó lényeges – ezért fontos feladat az ok-okozat megvártatása.
- A világ felfedezése a képszerű szemléletes gondolkodás fejlődése segíti a nyelvi-kommunikációs képesség fejlődését.
- Ismereteit, tapasztalatait társaival közösen szerzi az együttműködés során, így társas kapcsolatainak bővülése olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segíti, mint pl. segítségnyújtás, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, egymás sikerének elismerése.
- A gyermek pszichikus fejlődése a külvilággal való kölcsönhatásban alakul. Minden, amit lát, hall, tapasztal, amivel tevékenykedik, ismerkedik, új magasabb szintű képességek kibontakozását eredményezik.
- A természetre figyelő, óvó-védő, környezettudatos szemlélet és magatartás, a személyiségfejlődés legfőbb mutatója.

*Óvodás korban a gyermek tudatos tapasztalatszerzésre törekszik, ezt bizonyítja a többször feltett „Miért?” kérdés. Ebben az időszakban jellemző az értelmi szinkretizmus, azaz a sajátos világkép kialakítása, ahol a hiányzó elemeket fantáziával kiegészíti.

6.1. A játék

Játékfelfogásunk szerint a játék azt fejezi ki, hogy: „A gyermek játéka olyan sajátos, szabadon választott öntevékenység, mely külső céltól független, melyet örömszerzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legoptimálisabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.”

/Kovács György - Bakosi Éva, 2007./

A játéktevékenység célja:

- A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

- A 3-6-7 éves gyermekek fejlődésének, az életkoruknak megfelelően sokféle, a gyermek fejlődését elősegítő játéktevékenység biztosítása.
- A gyermek egyéni szükségleteinek kielégítésével, a harmonikus fejlődés elősegítése. Ez legnagyobb mértékben a belülről fakadó tevékenységekkel, azaz sokféle játékkal oldható meg.
- A játék élményszerűségének biztosítása.
- Széleskörű választási lehetőséggel a gyermekek önkifejezési formáinak gazdagítása.

A játékkal összefüggő feladatainkban az alábbi szempontok érvényesüljenek:

- A játék legyen örömforrás.
- Legyen a játék szabadon választott önkéntes tevékenység mely sajátosan céltudatos, amelynek van komolysága és jellemzője a játéktudat.
- Az óvodai játék legyen közösségi jellegű, belülről motivált élmény, tapasztalatszerzés
- Nevelő hatása tudatosan alakított feltételek mellett érvényesüljön.
- Az óvodapedagógus szükség és igény szerint legyen résztvevője és kezdeményezője a játéknak.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játék során.
- A szabad játékban jelenjen meg a természetes anyagok felhasználása.

Fontos elemnek tartjuk:

- a játék feltételeinek megteremtésében a gyerekek aktív bevonását – élmény, eszközkészítés, helykijelölés,
- az elegendő játékidő, és a játék tiszteletét.
- a szabad játék hangsúlyos érvényesülését- zavartalanságát- az óvodapedagógus tudatos és reflektív szemléletű jelenlétét indirekt támogatással.
- a játék differenciált támogatását, a gyermek egyediségéhez igazodóan,
- a játékalkalmak sérthetlenségének biztosítását.
- nevelői tevékenységünkben a játékos tevékenységek beiktatásával nem csorbíthatjuk a szabad játékválasztás kereteit, lehetőségeit.
- az egyes játékfajták arányainak biztosítását az életkori sajátosságok figyelembevételével,
- hogy egyetlenegy játékfajta sem ölelheti fel az irányított tanulás jellegét.

A játékformák, játéktípusok tartalmi alapján:

- funkciós – gyakorló
- szimbolikus - szerepjáték
- konstruáló – építő
- szabályjáték

Szociális jellege szerint:

- a gyermekek egyedüli játéka
- gyermek-gyermek közös játéka
- gyermek-felnőtt közös játéka

A kezdeményező személye szerint:

- egy gyermek
- gyermekcsoport
- gyermek-felnőtt közös kezdeményezése

A történetiségét tekintve:

- múltat idéző játékok
- a jelenből táplálkozó játékok
- jövőbe mutató játékok

A játéknak a többi játékhoz, tevékenységhez való viszonya szerint:

- önálló, szabad játék
- komplex szabad játék (több játékforma együtt, ill. egymás után)
- kezdeményezett játék

6.2. Verselés, mesélés

A mese a gyermekek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A népi vagy irodalmi művek válogatásánál gondolnunk kell a heti Bibliai történet üzenetére, mondanivalójuk erősítheti egymást. Természetesen sohasem keverjük össze a kettőt, csupán a morális gondolat komplexitására gondolunk. A Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztény ünnepi alkalmakra tervezzük.

Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan helye van a népmeséknek, népi mondókáknak, népi rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. /ONOAP/

Célja: maradandó komplex élménykövetítés (esztétikai, erkölcsi, nyelvi) az irodalom szeretetének megalapozása, az olvasóvá nevelés folyamatának elindítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése.

Feladata:

- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Átéltető esztétikai élmény nyújtása.
- A fantázia működésének segítése.
- Önkifejezés, önismeret elősegítése
- A gyermek látókörének bővítése, a világ sajátos megismerésének biztosítása.

- A belső képteremtés képességének fejlesztése, amely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás.
- Lehetővé tenni az anyanyelv szépségének megismerését.
- A gyerekek közösen átélt élményhez juttatása.
- Derűs, vidám és nyugodt óvodai mindennapok megteremtésének elősegítése.
- Természetes, és újrahasznosított anyagok felhasználása a mesék feldolgozásához szükséges eszközökhöz.
- A hagyományos népi kultúra megismertetése a magyar népmesék, népi rigmusok átadásával.

Az irodalmi nevelés tartalma:

A mindennapos mesélés, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mese és vers örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. Fontos, hogy a gyermek érdeklődésének frissessége megmaradjon.

A kíváncsisága a környezeti valóság, az emberek s önmaga iránt egyre fejlettebb tartalommal újra és újra feltörjön. Ezért az irodalmi repertoárnak összhangban kell lennie a gyermeki szükséglettel. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az irodalmi nevelés kiválasztásának meghatározó tényezői:

1. a művek művészi értéke
2. a műfaji változatosság
3. az irodalmi alkotások témái.
4. az irodalmi élményátadás formája, módja, eszközei

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodás kor a magyar zenei anyanyelv megalapozásának korszaka, keresztény énekeink kiválasztásánál épp úgy követelmény a hangterjedelem figyelembevétele, mint más daloknál.

Célja:

A zene megszerettetése és a zene iránti érdeklődés felkeltése. A gyermek fogékonyságára, tevékenységi vágyára alapozva, életkori sajátosságaihoz igazodó, könnyen befogadható népművészeti örökség átadása. Komplex személyiségfejlesztés a gyermekdalokban összekapcsolódó, együtt jelenlévő zene, mozgás, verbalitás, vizualitás által.

Feladata:

- Az eredeti népi játékokkal, néptánc alapelemeivel, utánzáson alapuló megismerkedés segíti elő nemzeti kultúránk ápolását, a szülőfölddel való kötődés, hazaszeretet erősítését.
- A magyar népzene iránti pozitív érzelmi viszony alakítása, megszerettetése, sajátos jegeinek megéreztetése.
- Esztétikus, szép mozgás végzésével, külső-belső harmóniájuk megteremtése.
- Zenei anyanyelvük megalapozása
- Az együttlét társas örömeinek, az együtténeklés, játszás közösségformáló erejének megéreztetése.
- Változatos zenei élményhez juttatás.
- Lehetőség szerint a tevékenységek szabadterén, a szabad levegőn történjenek.

Tartalma:**A zenei nevelés anyaga:**

- A környezet hangjainak megfigyelése.
- Magyar népi mondókák, ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, ünnepi népszokások dallamai, és mondókái.
- Komponált gyermekdalok, igényesen válogatott kortárs zenei művek, rokon és más népek dalai, játékaik.
- Keresztény gyermekénekek

A zenei képességfejlesztés területei:

1. Éneklési készség
2. Ritmus készség
3. Hallás készség
4. Formaérzék készsége
5. Zenehallgatási készség
6. Alkotó készség

1. Éneklési készség fejlesztése

- Tiszta éneklés kialakítása (ld. zenei nevelés anyaga), hallásutáni daltanítással, sokszori gyakorlással és ismétléssel, kis hangterjedelmű dalokon, megfelelő hangmagasságon.

2. Ritmuskészség fejlesztése

- Egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák illetve dalok megszólaltatása az egyenletes lüktetés és a ritmus különböző mozgásformákkal, megfelelő tempóban való hangoztatásával.

3. Halláskészség fejlesztése

A tiszta éneklésre épülve, s az óvodapedagógus fejlesztésének eredményeként alakuljon ki a gyerekek hangmagasság (magasabb-mélyebb), dinamikai (halkabb – hangosabb) érzéke, hangszínérzéke és belső hallása.

4. Formaérzék fejlesztése

Rövid, négylüktetésnyi (bipódikus) ritmus illetve dallammotívumok hosszának és hangsúlyának megéreztetése, kifejezése énekléssel és mozgással.

5. Alkotókészség fejlesztése

Az óvodapedagógus juttassa el a gyerekeket a spontán improvizációtól a szándékos improvizációig úgy, hogy legyenek képesek a gyerekek oldott zenei légkörben az elsajátított mondókák és dalok összetevőit (mozgást, játékot, szöveget, ritmust, dallamot) önállóan variálni, vagy ismert elemekből új összetevőket kitalálni.

6. Zenehallgatási készség

A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően legyenek képesek rövid, élményt adó, elsősorban élőzenei bemutatásokat figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni.

Az óvodapedagógus feladata:

- sokat és tisztán énekeljen, törekedjen a zenei élmény nyújtására
  - az életkornak megfelelő hangterjedelmű énekeket válasszon
  - az alapvető feltételeket teremtsen meg az énekes játékokhoz
  - segítse elő és formálja a gyermek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását
  - gyűjtsön népi énekes játékokat, ezeket gyakran játssza a gyermekekkel
  - gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen
- fejlessze a gyermek ritmusérzékét, hallását, zenei mozgását
- ösztönözze a gyerekek zenei alkotókedvének kialakulását
  - használja ki a zene elcsendesítő, feszültségoldó hatását
  - vegye figyelembe az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál az igényességet, az évszakokhoz, néphagyományokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó anyagot válasszon
  - a zenehallgatás anyaga tartalmazza nemzeti, etnikai, kisebbségi csoportok dalait, zenéit, multikulturális műveket.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Kialakítjuk gyermekinkben a szépség iránti vonzódás igényét, mely által kifejezésre juttatják Isten teremtett világához fűződő csodálatukat.

Célja:

Eltérő fejlettséget és fejlődési ütemet figyelembe véve a látás útján történő megismerő, befogadó és alkotó tevékenység fejlesztése. Síkon és térben történő vizuális tevékenység során fejlődjön, bontakozzon ki a gyermekek egyénisége és kommunikációs képessége. Alakuljon ki a világ szépségeire való rácsodálkozás képessége és mélyüljön el annak képi világában.

Feladata:

- A tevékenységek során a gyermekek megismertetése az anyagok tulajdonságaival, megmunkálási és kifejezési lehetőségeinek sokféleségével, az eszközök használatával.
- A gyermekek tér-, forma-, és színeképzeleteinek gazdagítása.
- Tevékenységek biztosítása, melynek során fejlődik a gyermekek esztétikai érzéke és szép iránti nyitottsága.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- Képzőművészeti, és népművészeti alkotásokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés.
- Képesek legyenek esztétikai ítéletek alkotására.
- A természet feleslegesnek tűnő elemeiben is fedezzék fel a kreatív felhasználási módokat.

A vizuális tevékenységek tartalma:

- A technikai eljárások, fogások megismertetése, rajzolás, festés, mintázás, építés, plasztika, kézimunka területén. Változatos eszközöket, anyagokat, tereket használjanak a gyerekek.
- A gyerekek figyelme irányuljon rá a környezetükben lévő jelenségekre.
- A tevékenységek során ismerkedjenek meg a népi hagyományok eszközvilágával, díszítőművészet motívum elemeivel.
- különböző technikai eljárások kombinálása.
- differenciált segítségnyújtás egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva.
- Játékos problémahelyzetek alkalmazása a vizuális tevékenységek során

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus tudatos, tervszerű felkészülése a tevékenységekre.
- Biztosítja a szükséges feltételeket: hely, idő, eszköz, anyag, valamint az előzetes élmény, tapasztalatszerzés lehetőségét
- Megfelelő szervezeti formák kialakítása a gyermekek tevékenyedési vágyának kielégítésére.
- Nyugodt, oldott légkör, műhelyhangulat kialakítása az alkotó tevékenységekhez.
- Érvényesítse az alkotó játékosság elvét.
- Legyen aktív résztvevője és modellje a környezetalakításnak, a felfedezéseknek, ugyanakkor önállóságra serkentsen.
- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás domináljon, a gyerekek munkáit értékként kezelje.

- Ösztönözze a kommunikáció gazdagodását: új fogalmak, oksági összefüggések felfedezését.
- Ismertesse meg az eszközök használatát, a technikai eljárásokat.
- A tevékenységhez megfelelő térvizonyok /természetes fény/ biztosítása.
- Lehetőség szerint szabad levegőn történő tevékenykedés.
- Alakítsa ki a gyermekekben – mintaadással is a helyes testtartás igényét

6.5. Mozgás

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A szervezett tevékenységen túl megjelenik a szabad játékban, a környezet- és az egészségtudatos nevelés minden területén.

„ a tornának, játékos mozgásnak teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában a nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.”

/ONOAP/

Célja:

A sokféle mozgás-lehetőséggel elősegíteni a gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődését, az egészség megóvását, és kedvezően befolyásolni az egész szervezet fejlődését.

Feladata:

- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése.
- A mozgásigény kielégítésére, a mozgás megszerettetésére, a helyes testtartás kialakítására törekvés.
- A motoros képességek fejlesztésével a mozgásügyességük fokozása, megfelelő ütemű fejlesztése.
- A testnevelési játékok segítségével az együtt mozgás örömeinek megéreztetése, közös mozgásélmény biztosítása.
- A kézi szerek széles tárházának használatával a finommotorika, a mozgásügyesség fokozása.
- A mozgáson keresztül az érzelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása, ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával.
- Lehetőség szerint a tevékenységeket szabad téren, szabad levegőn végezzük, a természet adottságait kihasználva.

Szervezetten két formában valósul meg:

- mindennapos mozgás keretében
- mozgás tevékenység keretében heti egy alkalommal

Ezen kívül lehetőség van a spontán megjelenő mozgásos játékokra is.

A mozgás tartalma:

1. Testnevelési és népi játékok
2. Gimnasztikai feladatok
3. Főgyakorlatok
4. Atlétika
5. Labdagyakorlatok

1. Testnevelési játékok:

Az óvodásgyermek fő tevékenysége a játék. Ennek megfelelően a mozgásos tevékenységek nagy részét is a játék teszi ki. Csaknem valamennyi motoros képesség fejlesztését szolgálja.

A játék fajtájának megválasztása, számának meghatározása a gyermekek életkorának, képességszintjének, figyelembevételével történik.

Felosztás:

- Motoros képességfejlesztés
- Futójátékok
- Állóképesség, reakció gyorsaság, téri tájékozódóképesség, kinezetikus differenciáló képesség, reakció-,
- ritmus-, egyensúlyozási képesség.
- Fogójátékok
- Versengések
- Sorversenyek
- Váltóversenyek

2. Gimnasztikai feladatok:

Fokozzák az együttmozgás örömét, annak esztétikáját. Lehetőséget adnak a szervezet teljes átmozgatására, bemelegítésére. Megőrzik és javítják a vázizomzat fejlődését, a testtartást, a lábboltozat fejlesztését. Elősegítik a testséma fejlődését, az irányok rögzülését, a szem-kéz koordináció alakulását.

Felosztás:

- Motoros képességfejlesztés
- Szabad gyakorlatok
- Mozgásgyorsaság, erő, egyensúlyozási képesség.
- reakció-, ritmus, kinezetikus differenciáló képesség
- mozgékonyaság – hajlékonyaság.
- Kéziszer gyakorlatok
- Társas gyakorlatok
- Pad gyakorlatok
- Bordásfal gyakorlatok

3. Főgyakorlatok:

A motoros képességek általános fejlesztése valósul meg a főgyakorlatok technikájának elsajátítása során. Fejlődik a gyermekek mozgásjártassága, mozgáskészsége. A sokoldalú tapasztalatszerzés fokozza a mozgásműveltséget, a mozgáshoz való pozitív viszonyt. A differenciált fejlesztés lehetőséget biztosít az egyéni tempóban való fejlődéshez.

Felosztás:

- Motoros képességfejlesztés
- Kúszás csúszás mászás
- Állóképesség
- A test általános ereje
- Reakció gyorsaság
- Téri tájékozódó-képesség,
- Kinesztetikus differenciáló képesség
- Reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
- Hossztengely körüli gurulás
- Guruló átfordulás előre
- Kiscsikó-rugdalozás
- Zsugorkanyarlati átu grás padon
- Pad végéről mélyu grás
- Pad végéről felfelé történő u grás
- Nyuszi u grás padon
- Nyuszi u grás leterpesztéssel
- Bordásfalon lefüggés láb mozgásokkal
- Kúszás csúszás mászás

4. Atlétika

- Helyből és nekifutásból távol u grás
- Alap állóképesség,
- Gyors erő,
- Reakció gyorsaság
- Téri tájékozódó-képesség,
- Kinesztetikus differenciáló képesség,
- Reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
- Helyből és nekifutásból magasu grás
- Kislabda hajítás távolba különböző kiinduló helyzetekből
- Vízszintes és függőleges célba dobás
- Futás különböző tempóban (lassú, közepes, gyors)
- Belegyorsuló futás

- Futás tempóváltoztatással

5. Labdagyakorlatok

- Labda gurítás
- Állóképesség, reakció gyorsaság
- Téri tájékozódóképesség, kinesztetikus differenciáló képesség,
- Reakció-, ritmus-, egyensúlyozási képesség.
- Labda feldobás-elkapás
- Labda leütés-elkapás
- Folyamatos labdavezetés
- Különböző átadási módok társnak

Az óvodapedagógus feladata:

Feltételek biztosítása: hely (pormentes, balesetmentes), eszközök, idő, színvonalas tartalmi kidolgozás (ütemterv, heti-napiterv)

A mozgás során az aktív bekapcsolódásban az óvodapedagógusok részéről fontos a mintaadás, a szép, esztétikus mozgáskövetés hangsúlyozása.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

„És látá Isten hogy minden, amit teremtett vala, igen jó”

Mózes 1.31.

Célja: A teremtett világra rácsodálkozó, s azt óvó védő, valamint környezetünk formálásában aktívan részt vevő gyermekek nevelése.

Feladata:

A gyermekek életkoruknak, egyéni képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szintű ismereteket szerezzenek az őket körülvevő világról, a világ jelenségeiről, természeti és társadalmi környezetükről. Pozitív érzelmi viszony alakuljon a természethez az emberi alkotásokhoz, ismerkedjenek a védelmükkel.

A gyermekek, miközben felfedezik a környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jussanak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.

A tevékenység tartalma:

1. A környező világ megismerése

- természeti
- társadalmi
- családi és tárgyi kultúra
- szülőföld (lakóhelyi környezettel)
- jelenségekkel, folyamatokkal való ismerkedés, tapasztalatszerzés
- helyi hagyományok ápolása
- környezetvédelem
- környezettudatos magatartás megalapozása
- fenntarthatóságra nevelés

2. Matematikai-tapasztalatszerzés

- környezetben
- tevékenységekben
- élethelyzetekben szerezhető matematikai tapasztalatok

Óvodapedagógus feladata

- A természetre és emberi alkotásokra figyelő óvó-védő szemlélete alapján együttműködésre épülő tevékenységeket szervezzen a gyerekek számára.
- A gyermekek belső szükségleteire építve sokszínű, komplex tevékenységeket biztosítson, életkori sajátosságok és egyéni eltérések figyelembevételével.
- Vegye figyelembe a gyermekek cselekvő aktivitását
- Használja ki a természetes élethelyzeteket

- Szabad, spontán szerzett tapasztalatok rendszerezésével láttassa meg az ok-okozati összefüggéseket.
- A tágabb környezet megismerése érdekében szervezzen sétákat, kirándulásokat az élmények és tapasztalatok biztosításával.
- A környezetvédelem a környezettudatos magatartás megalapozása, kialakítása kiemelt feladata legyen!

6.7. Munkajellegű tevékenységek, gyermekmunka

Célja: A munka iránti szeretet, és annak eredményét megbecsülő, s a dolgozó ember felé tisztelettel közeledő gyermek nevelése.

Feladata:

- a gyerekek személyiségének fejlesztése a munka jellegű játékos tevékenységek során.
- tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát.
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakítása.
- a közösségért végzett tevékenység értelmének, örömének megéreztetése.
- folyamatos alkalmi megfigyelés, és gyűjtögetés a természetben.

Tartalma:

Az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, vagy egyéb munka, a környezet, - a növény-, és állatgondozás.

Munkafajták:

1. Önkiszolgálás

- testápolás
- étkezés
- öltözködés

2. A környezet rendjének megőrzése, fenntartása (szelektív hulladékgyűjtés)

3. Alkalomszerű munkák

4. Közösségi munkák

5. Naposi munka

6. Növény- és állatgondozás (a családi gazdaságok látogatásával)

Megjelenési formái:

- felnőttel közösen
- önállóan végzett
- gyermekek közösen végzett tevékenységek.

Óvodapedagógus feladata:

- a gyereket ráébressze a saját személye körüli teendők elvégzésének fontosságára
- támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira,
- szokásalakítás, szükségletek kielégítésének segítése,
- önállóságra nevelés, felelősség, kitartás, eredményre törekvés,
- együttműködési képesség fejlesztése,
- legyen alapvető örömforrás (összpontosítást, erő kifejtést igényel, sikerélményt eredményez, stb.).

Az önkiszolgáló munkákon túl az óvodapedagógus fokozatosan vezesse be- a gyermekek fejlettségének megfelelően a többi munkafajtát is.

- a környezet rendjének megőrzése /tárgyak, játékok helyrepackolása, teremrendezés, alakítás stb../
- alkalomszerű megbízások adása,
- egyéni megbízás alapján a felnőtteknek segítség,
- kisebbek, rászorulóknak segítése /gombolás, cipőkötés/ az önkiszolgáló munkáknál,
- élősarok folyamatos gondozása,
- játékok tisztántartása,
- az udvar, kert rendjének megőrzése, szépítés, ápolás.

A munka az óvodáskorú gyermek számára játékos tevékenység, gyakran nem is választható szét a munka és a játék. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója a gyermekek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése.

6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Célja: Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek tapasztalatainak bővítése, rendezése. A tanulás irányítása során, az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulási tevékenységekben alkalmazott alapelveink:

- A tanulás elsődleges színtere a játék.
- A játéktevékenységben történő spontán tanulás feltételeinek biztosítása.
- Az utánpótlásos tanulás mellett a próbálkozásra, gyakorlati problémamegoldásra
- Kísérletezésre, felfedezésre épülő tanulás támogatása, a gyermek cselekvő aktivitásának erősítése.
- A tapasztalás útján történő felfedező tanulás hangsúlyozása.
- A spontán, játékos, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés dominanciájának biztosítása. – A nonverbális úton, tevékenység közbeni tanulás megszervezése.
- Az életszerű helyzetek megteremtése.
- Az élményszerű, sikerorientált személyiségfejlesztés.
- A gyermeki kíváncsiságra, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő tapasztalat, ill. elemi ismeretszerzés biztosítása.

- Az ismeretek felhalmozása helyett, a gyerekek képességbeli fejlődésének elősegítése.
- A differenciált képességfejlődés elősegítése.
- A tevékenységek gyermeki érdeklődésre való építése
- Az integratív-komplex tanulási folyamat alkalmazása, a tevékenységformák komplex megjelenésével.
- Az eltérő képességű gyerekek fejlődésének elősegítésével: a prevenció és a tehetség-gondozás felvállalása.
- A kooperatív tanulás formáinak alkalmazása (mikro-csoportos formák).
- A tanulást támogató környezet megteremtése.

Iskola-előkészítő tevékenység

Az iskolai életre való felkészítésünk már kiscsoportos korban indul és azt követően folyamatosan zajlik. Ez a feladat kiemelt terület nevelőmunkánkban, amelyet az alábbiak indokolják:

- a jogszabályi környezet miatt a gyerekek átlépése az iskolába kötelező 6. életévük betöltésével,
- a tiszaszőlősi általános iskola, az anyaintézmény kiemelt képzési területe az angol idegen nyelv oktatása, komoly követelményeket állít a gyerekek elé,

A nagycsoportos gyermekek számára a mindennapi foglalkozásokon felül iskola-előkészítő foglalkozásokat is tartunk - heti rendszerességgel. Az iskola-előkészítő foglalkozások legfontosabb feladata, hogy felkészítse őket a zökkenőmentes iskolakezdsre, kiemelten foglalkozzon azokkal a területekkel, amelyek az első osztályban a leghangsúlyosabbak.

Az olvasás, írás és számolás későbbi tanulását játékos, a gyerekek életkorának megfelelő módszerekkel készítjük elő. Mindemellett kiemelten kezeljük a feladattudat, a feladattartás és a koncentrációs képesség fejlesztését is, mely az iskolakészültség egyik fokmérője, előfeltétele.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek képességeinek, egyéni fejlettségének megfigyelésére, mérésére, hogy megfelelő fejlesztésben részesülhessenek, lemaradás esetén időben segítséget kaphassanak. Az óvodapedagógusok külső szakemberek segítségével folyamatosan nyomon követik a gyermekek fejlődését, melyről a szülőket is tájékoztatják.

A nagycsoportosokat logopédus is felméri, a szűrés során vizsgálja többek között a diszlexiára utaló tüneteket, és a grafomotoros képességeket is. Ha szükséges, beszédterápiás foglalkozás során esetén figyelem, emlékezet és feladatértést fejlesztő foglalkozásokat is tartunk a „kiszűrt” gyerekek számára.

Iskolára való felkészítés kiscsoporttól nagycsoportig

Az óvodai nevelő munka célja, hogy az óvodás kor végére a gyermekek az iskolai kezdésre alkalmassá váljanak. Szert tegyenek azokra a testi, lelki, szellemi és szociális képességekre, amelyek alapvető jelentőségűek ahhoz, hogy az iskolában sikerélményeket és barátokat szerezzenek.

Ennek érdekében:

- megalapozzuk és fejlesztjük azokat az alapvető szokásokat, viselkedési formákat, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedés feltételei,
- fejlesztjük a tanuláshoz, eredményes iskolai teljesítményhez szükséges jártasságok, készségek, képességek és akarat tulajdonságok rendszerét.

Ahhoz, hogy a gyermek az iskolában megtanuljon számolni, olvasni és írni olyan szerzett tulajdonságokkal, olyan mozgáskészséggel, olyan viselkedéssel kell rendelkeznie, melyek az iskolai munkánál szükséges finommotorikát, téri orientációt, stb. erősítik. Éppen ezért az óvoda feladata felkészíteni a gyermekeket olyan játékos készségfejlesztéssel, melyre később az iskolai munka, tanulás épülhet. A fejlesztő munkánkban a fokozatosság érvényesül, mely a kisgyermeki fejlődés fokozataihoz és az egyéni adottságaihoz alakítunk.

Iskola-előkészítő foglalkozás nagycsoportosok számára

Az iskola-előkészítő foglalkozások célja:

- általános motorika, nagymozgás fejlesztése
- ritmus fejlesztése
- finommozgás fejlesztése
- testséma fejlesztése
- lateralitás fejlesztése
- téri orientáció fejlesztése
- időbeli tájékozódás fejlesztése
- vizuális észlelés és emlékezet fejlesztése
- hallási észlelés és emlékezet fejlesztése
- figyelem, gondolkodás fejlesztése
- szóbeli kifejezőkészség fejlesztése

Tanulási folyamat lehetséges formái:

1. Játéktevékenységben

- Önkéntes, szabadon választott
- Önkéntes, természetes tanulási folyamat

2. Munka jellegű tevékenységben

- Utánzásos
- Minta-modellkövetéses tanulás

3. Tudatos tervszerű tanulási folyamatban

- Kezdeményezett tanulás
  - spontán helyzetekben

- játékos helyzetekben
  - kezdeményezett játékban
  - munkában
  - tevékenységekben
  - élményszerzéskor
- Kötött jellegű tanulás
- felajánlott tevékenységekben
  - együttes kötelező
  - választható
  - kötelezően választható

7. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és más-salhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.,

Az általános iskola

NEVELÉSI PROGRAMJA

**„ÚGY RAGYOGJON A TI VILÁGOSSÁGOTOK AZ
EMBEREK ELŐTT,
HOGY LÁSSÁK JÓ CSELEKEDETEITEKET,
S DICSŐÍTSÉK A TI MENNYEI ATYÁTOKAT”
(MT 5:16)**

3. NEVELÉSI PROGRAM

3.1. Pedagógiai hitvallásunk

- ✱ **A református iskolák pedagógusa tisztában van azzal, hogy keresztyén erkölcsi alapelvek csak Isten igéjének útmutatására adott engedelmes válaszként érvényesülhetnek nevelői-oktatói munkájában és kollegiális-testvéri kapcsolataiban.**
- ✱ **A református iskolák pedagógusa tisztában van azzal, hogy Isten igéjében az evangélium és a törvény egységet képez.**
- ✱ **A református keresztyén pedagógusnak hivatás és magánéleti gyakorlatában a TÍZ-PARANCSOLATOT kell követnie.**
- ✱ **A keresztyén pedagógus és tanítvány kapcsolata akkor megfelelő, ha elfogadják egymás szerepeit, annak tartalmi jellemzőit, s tisztában vannak a magukéval; nyíltak, azaz egyenesek és őszinték egymáshoz, s ezzel nem élnek vissza; értékelik, becsülik egymást és munkatársaikat az esetleges konfliktusok ellenére is; kapcsolatukra a kölcsönös függőség jellemző.**
- ✱ **A keresztyén nevelő hivatásának gyakorlása közben nem a saját népszerűségére törekszik, hanem a szigorú szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására.**
- ✱ **A nevelő tanítványait kellő bölcsességgel formálja és koruknak, nemüknek megfelelő magatartásformával irányítja.**
- ✱ **A békességre való törekvés a nevelői közösség erénye.**
- ✱ **A keresztyén nevelő szereti intézményét és a jó sáfár és a gondos gazda hűségével szolgálja.**
- ✱ **A nevelő a szülőktől a gyermekükért végzett pedagógusi tevékenységért ellenszolgáltatást nem vár és nem is fogad el.**

3.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.2.1. Alapelveink

Iskolánk pedagógiai törekvéseit a keresztyén szellemű értékek kialakítása, a személyiség sokoldalú *kompetencia alapú* fejlesztése határozza meg.

Fontosnak tartjuk, kiemelten kezeljük:

- A gyermekek **biztonságban és jól érezzék magukat** intézményünkben.
- Kiemelt feladatunk a **tanulók egyéni képességeinek megfelelő** haladási ütem biztosítása, a saját tapasztaláson alapuló megértés, az érzelmi intelligencia fejlesztése, a kulturális alapter technikák tökéletesebb elsajátíttatása, a **szilárd alapkészségek megalapozása**.
- Az iskolában minden tanulónak, a **hátrányos megkülönböztetés** minden szervezeti és gyakorlati formájának **kizárásával**, esélyt teremtünk szociokulturális, tanulási, szocializációs hátrányai kompenzálására, a kiemelkedő képességű tanulóknak lehetőséget biztosítunk tehetségük kibontakoztatására.
- A **komplex személyiségfejlesztés** magában foglalja a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét. Ehhez **fejlett kommunikációs** képességekre és **értékelvű** viselkedéskultúrára van szükség, amely a társadalmi beilleszkedés és az egyén boldogulásának egyik alapvető feltétele. A társadalmi modernizáció megköveteli **legalább egy idegen nyelv alapos ismeretét**, valamint az „információs társadalom” kihívásaival való lépéstartást.
- A tanulói teljesítmények értékelésénél a **személyre szóló fejlesztő értékelést**, a folyamatos pozitív megerősítés gyakorlatát követjük.
- A legfontosabb a **tanulás megtanulására**, és a tanulás folyamatos fenntartására való képesség. A kompetens ember nemcsak képes valamire, hanem egyúttal elkötelezett a cselekvésre, felelősnek érzi magát saját cselekedeteiért, és cselekvő helyzetbe akarja magát hozni.

A református intézményekben folyó nevelői és oktatási munkát az alábbi reformátori alapelvek határozzák meg:

- ✱ *Solus Christus (egyedül Krisztus)*
- ✱ *Sola Gratia (egyedül kegyelemből)*
- ✱ *Sola Fide (egyedül hit által)*
- ✱ *Sola Scriptura (egyedül a Szentírás).*

Tudjuk, hogy a hit ajándék és nem érdem. Nem lehet kiérdemelni jó magaviselettel, származással, híres ősökkel. Hitre nevelni sem igazán lehet. A mi felelősségünk az ige magvainak elvetése.

3.2.2. Értékek

Nem állítunk tanulóink elé elérhetetlen célokat, csupán irányokat jelölünk ki, hogy közösségi magatartásukban törekedjenek a keresztyén értékrendet betartani. Ez a közös értékrend az alapja iskolánk közösségeinek:

- * törekvés az egészséges életmódra;
- * az érték és a tartalom közötti biztos választás képessége;
- * becsületesség, egyenesség, őszinteség, megbízhatóság;
- * kíváncsiság és tudásvágy;
- * tolerancia és szolidaritás, odafigyelés;
- * a másik ember tisztelete és a szeretni tudás; segítőkészség, felelősségérzet;
- * a szűkebb és tágabb környezet szeretete és védelme;
- * kötődés a családdhoz és az iskolához; társas érzékenység;
- * magyarság- és európaiság-tudat;
- * önfegyelem és a másokra figyelés képessége;
- * szorgalom és türelem a munkában;
- * törekvés széles körű műveltségre; nyitottság;
- * reális önismeret és erre alapozott döntésképesség;
- * vitakészség és kifejezőkészség;
- * innovatív készség, kreativitás;

3.2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

Nevelési céljaink:

- Tanulóink a magyar református iskolák nemes hagyományaihoz hűen, az **evangéliumi hit és erkölcs szellemében nevelkedjenek.**
- Olyan személyiségjegyek kialakítása a cél, melynek birtokában tanulóink képesek lesznek **a konstruktív életvezetésre**, környezettudatos magatartásra, **az egészséges értékalkotó tevékenységre**, képesek lesznek az élethosszig tartó tanulásra, az információs és kommunikációs technológiák alkalmazására.
- Nemzeti kultúránk és történelmünk főbb eseményeinek, kiemelkedő személyiségeinek és hagyományainak megismertetésével, mindezek megbecsülésére, **a haza, a szülőföld iránti szeretetre neveljük** tanulóinkat.
- **Más népek** hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, **megbecsülésére neveljük** tanítványainkat.

Oktatási céljaink:

- Stabil **alapkészségek kialakítása**, a kulcskompetenciák fejlesztése, a tanulási szokások, az önművelési igény megalapozása.
- Minden gyermek számára képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak megfelelő ismeretek, programok, tevékenységi formák nyújtása, amelyek segítik őket a pályaválasztásban, **felkészítik a továbbtanulásra**.
- **Esélyteremtő, együtt nevelő pedagógiai környezet** megteremtésével segítjük tanulóink értelmi és érzelmi fejlődését.

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében:

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Az integrációs oktatásban résztvevő tanulók százalékos aránya a teljes osztálylétszámmal, ill. évfolyam létszámmal viszonyítva megfelelően a jogszabályban előírtaknak.

Célunk továbbá:

- időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét,
- megnyerni a szülőket a tanulók együttnevelésére,
- elérni, hogy eredményesen befejezzék a középiskolát,
- sikeresen tudjanak piacképes szakmát választani.

Sikerkritériumok:

Nevelési céljainkat, feladatainkat megvalósultnak tekintjük ha:

- Sikerül tanulóinkkal elsajátíttatnunk a helyi tantervekben továbbhaladási feltételként meghatározott ismeretanyagot, kifejlesztjük az adott életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő kulcskompetenciákat, képességeket, készségeket, gondolkodási műveleteket, a kulturált magatartási szokásokat.
- Az előző ötéves átlagot figyelembe véve: nem következik be csökkenés a tantárgyi tanulmányi eredményekben, a különböző szintű és tartalmú versenyeken elért eredményekben.
- Javulnak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulási mutatói.
- A közvetlen illetve közvetett partnerek körében végzett, az iskola működésével, eredményességével, hatékonyságával kapcsolatos elégedettségi vizsgálatok tapasztalatai pozitív irányú változást mutatnak.
- Különböző pénzügyi források, pályázatok igénybevétele, megszerzésével biztosítani tudjuk a hatékony nevelő-oktatómunka, a tanórán kívüli tevékenységi formák, a szabadidő hasznos eltöltésének személyi tárgyi feltételeit.

- A felzárkóztatásra szoruló gyermekek fejlesztése az év végi mérésekkel alátámasztva fejlődést mutat.
- A beilleszkedési zavarral küszködő gyermekek a közösség tagjaivá válnak.
- Szülők, tanulók, nevelők együtt tudnak működni, a konfliktusokat, vitás helyzeteket kompromisszumra törekvően oldjuk meg.
- Nem növekszik az iskolai balesetek száma.
- Sikerül gazdag programkínálattal élnünk a gyermekek felé.

3.2.4. A felsorolt alapelvek és célok a nevelés-oktatás terén az alábbi gyakorlati feladatokat állítják iskolánk elé

- Tiszafüred és Tiszaszőlős református identitású alapfokú iskolájaként elsődleges feladatunknak tartjuk a város református gyülekezetéhez tartozó szülők felé, hogy kereszteményi fogadalmukhoz híven, ne csak hitben nevelhessék, hanem hitben nevel-tethessék gyermekeiket.
- Intézményünk nyitott más felekezetű családok számára, amennyiben azonosulni tudnak nevelési, oktatási célkitűzéseinkkel.
- A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészetek Iskola és Óvoda legfőbb nevelési célja, hogy diákjait a magyar református iskolák nemes hagyományaihoz hűen, az evangéliumi hit és erkölcs szellemében nevelje.
- Nevelőmunkánk a tanulónak, mint Isten teremtményének, mint embernek a tiszteletéből indul ki. Az iskola ennek szellemében ösztönzi az önálló gondolkodás kialakulását, a kezdeményezőkészséget, ugyanakkor tudatosítani kívánja diákjaiban kötelességeiket is.
- **Oktatási feladatainkat életkori sajátosságokhoz és egyéni adottságokhoz illesztett korszerű ismeretanyag közlésével, magyar és református kulturális kincsünk örök értékeinek tanításával valósítjuk meg. Célunk elsődlegesen a stabil alapkészségek kialakítása, a tanulási szokások, az önművelési igény megalapozása.**
- **Diákjainkat felkészítjük a továbbtanulásra. Középiskolát, szakképző intézményt választó tanulóinkat iskolaválasztásuknak megfelelően segítjük felkészülésükben.**

3.2.5. A pedagógiai alapelvek érvényre juttatását, az értékek közvetítését, céljaink elérését, feladataink megvalósítását szolgálják iskolánk pedagógusai által alkalmazott eljárások, módszerek

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelőhatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Az alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- követelés, - gyakoroltatás, - segítségadás, - ellenőrzés, - ösztönzés,	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	- Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanuló önálló elemző munkája.	- A betartandó magatartási normák elvárások, ismertetése. - Vita, vélemény.

3.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Az ismeretanyag tanításával egy időben közvetít a pedagógus értelmi, érzelmi, erkölcsi mintákat, melyek meghatározó módon épülnek be a gyermek személyiségébe, befolyásolva későbbi lehetőségeit.

A református elemi iskola színvonalának alapvető meghatározója pedagógusai egyénisége, szaktudása, szolgáló hite. A pedagógusnak vezető, szervező, mintaadó szerepet kell betöltenie.

A pedagógiai hatást a gyermek személyiségfejlesztésében a tanár személyiségén túl a gyakorlatban a következő feltételek segítik:

- A pedagógus minél több időt töltsön tanítványaival, és minél hosszabb ideig érvényesüljenek az azonos pedagógiai elvárások.
- Az azonos gyermekcsoportban dolgozó nevelők együttműködően építsenek egymás munkájára. Iskolánkban ezeknek az elveknek az érvényesülését segíti az egész napos oktatási rend, tantestületünk egymást segítő, egymás munkájára figyelő felelős, szolidáris magatartása.
- A város zaklatott élete gyermekeink lelkivilágára jelentősen hat. Ezt a hatást igyekszünk ellensúlyozni a reggeli Biblia melletti beszélgetésekkel. A napi 10 percek sokszorosan megtérülnek. A gyerekek elmondják gondolataikat, megbeszélik egy-egy Ige aktuális mondanivalóját, de szólhat a Csendes percek az osztályt foglalkoztató problémáról is.
- Eközben valamennyi pedagógusunknak lehetősége nyílik tanítványai lelki fejlesztésére, s közben önmaga is fejlődik.
- A gyerekek a különböző tanáregyéniségek segítségével a napi dolgokban kapnak útmutatást, valós problémáikra bibliai választ.
- A református iskolák oktatási nevelési rendszerének kohéziója, összetartó lényege, a Biblia tanításaira épülő pedagógiai munka.
- Nem korlátozódhat tantervi keretek közé csupán, hiszen az egyházi iskolák identitását nem a hittanórák adják, hanem az egész napra kiterjedő, a gyermekek személyiségét és kapott talentumait szem előtt tartó nevelőmunka.
- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részét képezi a toleranciára való nevelés, a sajátos élethelyzet elfogadása, segítség mások gondjainak megoldásában, a konfliktusok agressziómentes kezelése.

3.4. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel:

- a táplálkozás,
- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
- a családi és kortárskapcsolatok,
- a környezet védelme,
- az aktív életmód, a sport,
- a személyes higiénia,
- az elsősegély-nyújtás alapismeretei.

2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- testnevelés órák;
- játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon;
- az iskolai sportkör foglalkozásai;
- tömegsport foglalkozások;

b) a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai.

ISKOLAI KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegítik;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
- a környezet fogalmával,
- a földi rendszer egységével,
- a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
- a környezetvédelem lehetőségeivel,
- lakóhelyünk természeti értékeivel,
- lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival.

2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a) a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai;
- b) az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák és a mezőgazdasági és életvezetési ismeretek tanóráin feldolgozott ismeretek;
- c) a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
  - mezőgazdasági és életvezetési ismeretek,
  - a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában.

3.5. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az iskola pedagógiai programjában a fontos célkitűzések között szerepel.

3.5.1. A közösségfejlesztés színterei:

- A család
- Gyermekközösségek
- Osztályközösségek
- Iskolai közösség
- Református Egyházközség

Ezek hatása összeadódik és hozzájárul:

- a tanuló közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

3.5.2. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell: az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró - személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.

- Az önkormányzás képességének kialakítása.

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel fokozatosan fejlődve közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek. Az akaraterő, a figyelem fejlesztésének egyik hatékony és természetes eszköze a sport.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és a keresztyén ember viselkedési normáihoz – iránymutató, következetes nevelői magatartás mellett - tapasztalatokat gyűjthetnek.

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

3.5.3. Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai

Az egyén szintjén alapvetően két egymással szemben álló gondolkodásmód létezik: az individuális és a kollektív gondolkodásmód. Az iskola egyik fontos feladata, hogy a család, az egyházi közösség, az iskolai szintén is megtanulják a kollektív gondolkodásmódot.

A közösségfejlesztésnél kiemelt kompetenciafejlesztési területek:

- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére.
- Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- Szociális kompetencia fejlesztése: empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség.

3.5.4. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az intézmény szabályozza a közvetlen és közvetett partnerekkel történő kommunikációját, az őket érintő információ teljes körű nyilvánossá tételét és hozzáférhetőségét.

Iskola:

· Pedagógusokkal:

Munkaterv szerint, illetve igény szerint *testületi értekezletet*, munkaértekezletet tartunk. A munkaközösségek éves munkatervüknek megfelelően *üléseznak*, a munkaközösség-vezetők folyamatosan tartják a kapcsolatot munkaközösségük tagjaival, ezáltal is segítik a megfelelő információáramlást.

· Pedagógiai munkát segítő munkatársakkal:

A nem pedagógus dolgozók tájékoztatása az őket érintő kérdésekről az iskolavezetés feladata.

· Diákokkal, tanulókkal:

A nevelőtestületi megbeszélések során felmerült, a tanulókat érintő ügyeket az osztályfőnökök továbbítják.

Elektronikus naplóba az osztályfőnök írja be: a szülői értekezlet, időpontját, dicséreteket, büntetéseket.

· Szülőkkel:

▪ Szülői értekezlet

Az iskolában minden évben legalább 2 alkalommal szülői értekezletet kell tartani.

8. osztályos tanulók szüleinek pályaválasztási szülői értekezleteket szervezünk, ahol a beiskolázási tudnivalókról tájékoztatjuk őket.

▪ Nyílt nap:

Az intézményben folyó munka megismerésének segítésére munkaterv szerinti időpontban nyílt napot szervezünk.

▪ Családlátogatás:

A nevelők (iskolában osztályfőnökök) a kapcsolat mélyítése, a gyermekek környezetének jobb megismerése érdekében családlátogatást szerveznek, ha szükséges, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős és a családsegítő szolgálat bevonásával.

· *Szülői Szervezettel:*

A Szülői Szervezet elnökével és tagjaival az iskolavezetés, valamint az osztályfőnökök tartják a kapcsolatot. Részt vesznek az iskolai rendezvények szervezésében, lebonyolításában, iskolai ünnepségeken, alkalmakon.

· *Fenntartóval:*

Az intézmény igazgatója és igazgató-helyettesei tartják a rendszeres kapcsolatot.

3.6. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

1. A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titok megőrzése.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás:

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.

- A helyi tanterv követelményeinek elsajátíttatása a nevelő által tanított tanulók körében.
3. *A tehetséges tanulók gondozása:*
- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
  - Iskolai tanulmányi, sport- és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
  - Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
  - A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
4. *A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése:*
- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
  - A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
  - A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
  - A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
  - Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.
5. *A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása:*
- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
  - Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdelután, karácsonyi ünnepség, rendhagyó irodalom óra, könyvtári foglalkozások.)
  - Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
  - A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok, szervezése.
6. *Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel:*
- Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
  - Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.
7. *Munkafegyelem, a munkához való viszony:*
    - A munkaköri köteleességek teljesítése.
    - Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
    - Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
    - Az egyes, tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.
  8. *Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében:*
    - Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
    - Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
    - Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
    - Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.
  9. *Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés:*
    - Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
    - Továbbképzéseken való részvétel.
    - A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
    - Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.
  10. *Az iskolai munka feltételeinek javítása:*
    - Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
    - Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
    - Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása (innováció).
    - Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
    - Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.
  11. *Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában:*
    - Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
    - Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
    - Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.
  12. *Aktív részvétel a tantestület életében:*
    - A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
    - Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
    - Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiben.

13. *Az iskola képvisellete*

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

14. *A vezetői feladatok ellátása*

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

15. *Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal*

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

3.7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A tanítási óra

A református iskola nevelési színtere nem szorítkozik a tanítási órára. Az iskola nevelői a tanulók egész napi viselkedését figyelemmel kísérik, segítik a közösségeket az egységes értékrend kialakulásában. A keresztyén pedagógus egyszerre nevel és oktat, személyes példájával, útmutatásaival, elvárásaival azon munkálkodik, hogy az iskola tanulói egy azonos mértéken nyugvó, de egyéniségükben és képességeikben eltérő, egymást megbecsülő és szerető közösséggé formálódjanak.

A tanítási órán pedagógusaink igyekeznek felkelteni és ébren tartani tanulóink természetes kíváncsiságát, kialakítani bennük kapott lehetőségeik, talentumaik megbecsülését. Fontosnak tartjuk a tanulói akarat és önfegyelem fokozatos, életkorilag és egyénileg eltérő ütemű fejlesztését, a tanulási kedv fenntartását.

A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, aktivitását biztosítják. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részét képezi a toleranciá-

ra való nevelés, a sajátos élethelyzet elfogadása, segítség mások gondjainak megoldásában, a konfliktusok agressziómentes kezelése.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat az alaposság és a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

- Az első évfolyamon a legfontosabb feladat a tanulók iskolai beilleszkedésének segítése, biztonságérzetük, tanítóik iránti bizalmuk kialakítása. A biztos betűismeret megtanítása, a matematikai műveleti fogalmak megértetése az egyéni fejlődési tempóhoz és az életkor fiziológiai lehetőségeihez igazított tananyag, az egyéni képességekhez mért értékelés segítik a korai tanulói kudarcok elkerülését, lehetővé teszik a nyugodt légkörű fejlesztést. A biztosan elsajátított, jól használható alapok a későbbi évek hatékonyságát, a gyerekek tanulási teljesítményét növelik.
- A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak. A tanulók különböző szintű megoldásait beillesztik az óra menetébe, mindenkinek megadva a továbbfejlődés lehetőségét. Egymás gondolatait, ötleteit meghallgattatják, az egymásra figyelő magatartást igyekeznek kialakítani.
- Az 5-8. évfolyamon az angol nyelv tanítása magasabb óraszámban történik. Így lehetőség van a tanulók képességfejlesztésére (logikus, problémamegoldó gondolkodás, olvasás, helyesírás) időt fordítani, irodalmi műveket közösen feldolgozni, azok erkölcsi, közösségfejlesztő tanulságait megbeszélni. Ezáltal nem csupán a tanulók irodalmi műveltségét munkálni, hanem a magyar református értékrendet, mint összetartozásunk alapját közvetíteni.

3.8. Tanítási órán kívüli tevékenységek

Hitéleti alkalmak, hagyományaink

Tanévnyitó és tanévzáró istentiszteleteinket, valamint egyházi ünnepeinket, az iskolát életre hívó gyülekezet iránti kötődés kifejezéséként a templomban tartjuk. A szülők és a nevelőtestület jelenlétükkel is megtisztelik a szolgáló osztályt, ahol egy évfolyam tanulói szolgálnak műsorral. A tanulók hozzászoknak a nyilvános szerepléshez, az előadás felelősségéhez, a műsor közbeni egymásra figyeléshez.

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, az iskolavezetés munkájának segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskola diákönkormányzati munkáját a 4-8. osztályokban megválasztott osztályképviselőkből álló vezetőség irányítja. A diákönkor-

mányzatba való bekerülés feltételét a diákok által megalkotott működési szabályzat határozza meg.

A diákönkormányzat tevékenységét az iskolai diákönkormányzatot segítő pedagógus patronálja. Rendszeresen ülésezik.

Délutáni foglalkozás

A törvény előírásainak megfelelően - ha a szülők igénylik -, az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 5-8. évfolyamon tanulószoba működik. Az alsó tagozaton egész napos tanítási rendben működik az iskola. A tanulószobák működtetésénél figyelembe vesszük az egyéni elfoglaltságokat, zeneiskola, néptánc, sportkörök, stb.

Diákétkeztetés

Alsó és felső tagozatos tanulóinknak igény szerint napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítunk.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segíthetik.

Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók számára egyéni képességfejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A tanulási zavarokkal küzdő gyermekek számára gyógypedagógiai ellátást biztosítunk. Az első évfolyam preventív tanítási szemlélete segíti a lassabban haladók fejlődését is.

Évi rendszeres tematikával versenyekre, pályázatokra felkészítő foglalkozásokat tartunk. Az egyéni felkészítéseket is nevelőink végzik.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével az igazgató dönt.

Iskolai sportkör

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelés órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedő, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente legalább egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. A tanulmányi kirándulás kapcsolódik az évfolyam tananyagához, s évfolyamonkénti rendszeresége van.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését, a tanulók művelődését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások.).

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését az iskolai könyvtár segíti.

3.8.1. Művészeti intézményekkel való együttműködés

Tanulóink közül többen a Fekete László Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola növendékei. A két intézmény a tanulók érdekében együttműködik.

A tanórai foglalkozásokon és a délutáni ellátásban egyenlő esélyt biztosítunk minden tanulóknak, különösen a sajátos- vagy a hátrányos helyzetére való tekintettel.

3.8.2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Pedagógiai elveink következtében valamennyi pedagógusunk közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pe-

dagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén: fel kell ismerni, és fel kell tární a tanulók problémáit, meg kell keresni a problémák okait, segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához, szükség esetén megbeszélve a helyi gyűlekezet lelkészével. Súlyosabb esetben jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik az illetékes:

- egyházközséggel,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- nevelési tanácsadóval
- gyermekorvossal,
- védőnővel, rendőrséggel.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- Keresztyén pedagógusok felelős, odafigyelő magatartása,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- a családi életre történő nevelés,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabad idejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatról, szolgáltatásokról.

3.9. Osztályfőnöki munka tartalma, feladatok

1. Az osztályfőnök feladatai:

- Megfelelő magaviseletű, az iskolai diákönkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló tovább haladásának feltételeiről.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.

- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a KRÉTA elektronikus naplóban. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az elektronikus naplót, ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

3.9.1. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök az osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított intézményi munkaterv és az osztályfőnöki tanmenet alapján végzi.

Az osztályfőnöki munka felépítése:

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról:

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról:

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (egyéni munkarend alapján tanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statistikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról:

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályzatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dícsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dícsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dícsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői
A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
Továbbtanulás iskolatípusok szerint
Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya
Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya
Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma és aránya
Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya
- A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén
- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).

- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

3.10. A szakmai munkaközösségek együttműködése

1. Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
2. A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:
  - a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
  - iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
  - iskolán kívüli továbbképzések,
  - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.

A közösségfejlesztés, mint az egyik legfontosabb feladat az folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. *Alapvető feladatunk a tanulók közösségben, illetve a közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása.*

Ezek a következők:

1. Az iskolai élet egyes területeihez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, ezek tudatos, tervszerű fejlesztése.
2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembe vétele a közösségfejlesztés során Nevelői alkalmazkodás az életkorral változó közösségi magatartáshoz.
3. Az önkormányzás képességének kialakítása (célkitűzés – összehangolt tevékenykedés – a cél megközelítése vagy elérése – értékelés). A diákönkormányzat, mint a tanulók közösségek érdekképviselői szerve, meghatározott szabályok alapján működik.
4. A tanulói közösségek tevékenységének tudatos és folyamatos megszervezése. Fontos a nevelői és közösségi ráhatás az aktív részvételre. Ebben az aktív részvételben magatartási, viselkedési tapasztalatot szereznek.

5. A közösség egyéni arculatának kialakítása. Hagyományteremtés és hagyományápolás annak érdekében, hogy erősítse az összetartozás érzését, megalapozza, fejlessze a helyes viselkedési normák elsajátítását.
6. A közösségben a közösségért végzett aktivitás megalapozása, erősítése.
7. Egyén és közösség – fogalomtisztázás (érdekek, értékek, sikerek súlypontosítása). A nevelés az új pedagógiai elképzelések szerint is közösségben történik – az általános iskolában -, hangsúlyos elemként jelenik meg az egyéni érdek demokratikus eszközökkel való érvényesítése.

3.11. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

3.11.1. Különleges bánásmódot igénylő tanulókra vonatkozó tevékenységek

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása intézményünkben:

Nevelőtestületünk vállalja azoknak a gyermekeknek szakszerű oktatását, nevelését, akiknek valamelyik képességükben zavar mutatkozik. Így vállaljuk a diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás, figyelemzavarban szenvedő tanulók fejlesztőpedagógiai megsegítését. A különleges gondoskodás keretében történő ellátás során a következő alapelveket vesszük figyelembe:

- Igyekszünk szorongásmentes iskolát biztosítani a tanulási nehézségekkel küzdők számára, tiszteletben tartva az egyéni különbségeket.
- Igyekszünk megakadályozni, hogy a gyengén vagy rosszul teljesítő tanulók elmagányosodjanak, peremhelyzetbe kerüljenek.
- Tehát a nevelést, oktatást olyanná kell formálnunk, hogy a gyermekek jól tudjanak fejlődni.
- Szorosabbra kell fűznünk a kapcsolatot a szülőkkel a fejlesztés érdekében, hiszen a sikeres korrekció mindkét fél részéről alkalmazkodást, egymáshoz való igazodást igényel. Nagy empátiás készséget igényel minden pedagógus részéről, de különösen a fejlesztő pedagógus részéről ez a munka.
- Alapvető feltétel tehát pedagógusaink szemlélete, módszerei, segítőkészsége, kreativitása, hiszen olyan komplex feltételrendszert kell kiépíteni, amely maximálisan segíti a sajátos nevelési igényű tanulókat.
- A differenciálás az a folyamat, amelynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségletéhez igazítja.

Differenciálási lehetőségek adódnak:

- a tananyag tartalmának, felosztásának szintjén,
- az óra szervezésében,
- az egyes gyermekekkel való foglalkozás módjában,

- a tanulási ütemben,
- az alkalmazott módszerekben,
- a számonkérés módjában,
- az értékelés módjában.

Mindehhez egyrészt segítséget nyújtanak a Szakértői Bizottság egyes gyerekekre vonatkozó korrekciós és nevelési tanácsai, a javasolt pozitív diszkrimináció lehetőségei. Legfontosabb szerepe a fejlesztést végző pedagógusnak van. Ő az, aki mind a szülőkkel, mind a pedagógusokkal tartja a kapcsolatot, tájékoztatja őket a problémák általa megismert okokról, a megoldás lehetőségeiről, folyamatosan konzultál velük. Olyan légkört kell teremteni a fejlesztő foglalkozásokon, hogy a gyerekek megérezzék, hogy a pedagógus valóban segíteni akar. A fejlesztő munka korrekció, nem korrepetálás. Elsősorban a zavart szenvedett képességek fejlődését kell elősegíteni, természetesen ezt csak ismeretanyaggal együtt lehet. Egy-egy gyermek fejlesztése hosszú, tervszerű munkával lehet sikeres, amely akár több évig is eltarthat.

Sajátos nevelési igényű tanuló

Amennyiben a tanuló sajátos nevelési igényű és a szakértői bizottság alapján felmentést kap az értékelés és minősítés alól, felzárkóztatásra, fejlesztésre kerül sor a hatályos törvény által meghatározott és biztosított időkeretben.

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- délutáni egyéb foglalkozások,
- az egyéni foglalkozások,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

3.11.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Az iskola pedagógiai programja lehetőséget nyújt a különböző képességű gyermekek önmagukhoz mért folyamatos fejlesztésére. Az iskolaérettség megállapítása azért fontos feladatunk, hogy tanulóink nagyobb tanulási kudarc nélkül, az osztályismétlések elkerülésével végezhesék el az iskolát. Az érettnak minősített tanulóval szemben kötelességünk, hogy megtaláljuk a számára kedvező tanulási motiváció lehetőségeit, elősegítsük az évfolyamokon való folytonos haladást, képességeinek, készségeinek fejlődését. A református iskolák kötelessége, hogy tanulóit megtanítsa kapott talentumaik használására. Az oktatási folyamatba épített tantárgyi mérések lehetővé teszik az egyénenkénti korrekciót.

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák, KIP
- tevékenységközpontú pedagógiák

3.11.3. A differenciált tanulásszervezés formái

- **individuális tanulás:**

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

- **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség–, képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva). Nő az ön-irányítás szerepe.

3.11.4. A tehetséggondozásban, képességfejlesztésben végzett tevékenységek

Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése:

- a sokféle alapkészség képesség megalapozása,
- a pedagógiai programba épített kreatív gondolkodás fejlesztése,
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások:
  - iskolai sportkör;
  - a szakkörök;
  - versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
  - a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
  - az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
  - a művészeti intézménnyel való együttműködés,
  - a továbbtanulás segítése.

3.11.5. A kompetenciafejlesztés keretében:

- Olyan légkör biztosítása, amely ösztönzi a problémamegoldást, a kreativitás fejlődését.
- A könyvtárhasználat, az információszerzés képességének elsajátíttatása (projekt-feladatok, gyűjtőmunkák, kutatások, tanulói előadások előkészítése, internet stb.).
- Különösen fontos a szociokulturális hátránnyal rendelkező, tehetséges tanulók fokozott egyéni megsegítése, az eredményesség méltó elismerése, jutalmazása. Mind ezek érdekében felhasználjuk a kompetencia alapú oktatás támogató környezetét és eszköztrendszerét (differenciált fejlesztés különböző módjait).
- A délutáni foglalkozás, valamint a tehetséggondozásra biztosított órák hatékonyabb felhasználása.
- A tömegsport foglalkozások, a mindennapi sportolás feltételrendszerének biztosítása, a testkultúra fejlesztése.
- Versenyeztetési, szerepeltetési, pályáztatási lehetőségek biztosítása, a tehetséges tanulók menedzselése.

3.11.6. A Komplex Instrukciós Program

A program a hátrányos helyzetű gyerekek integrációs oktatásának megvalósítására alkalmas nevelési-oktatási módszer.

A program során a legfontosabb fejlesztendő kulcskompetenciák a következők:

- Szociális és életviteli kompetenciák.
- Általános megismerő kompetenciák.
- Együttműködésre képessé tevő kompetenciák.

A Komplex Instrukciós Program olyan tanítási módszer, mely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejező készség tág határok között mozog. A Program a következők miatt alkalmas a hátrányos helyzetű, tanulásban lemaradt tanulók esélyegyenlőségének megteremtésére az osztálytermi munkában:

- Az osztályon belüli rangsorbeli problémák már az iskola kezdő szakaszában felismerhetőkké és kezelhetőkké válnak.
- A csoportfoglalkozások alatt a heterogén összetételű osztályokban a speciális instrukciós eljárás alkalmazásán keresztül lehetőség nyílik a tanulóknak az együttműködési normákra történő felkészítésére.
- Sokféle, eltérő képességet megmozgató tananyag alkalmazásával a felszín alatt megbúvó képességek kibontakoztatására is van lehetőség.

A módszer elvei a következők:

1. Differenciált, nem rutinszerű feladatok alkalmazása, mely minden esetben nyitott végű, több megoldást kínáló, sokféle, eltérő képességek mozgósítására alkalmas feladatot jelent.

2. A felelősség megosztásának elve magába foglalja az egyén felelősségét a saját teljesítményéért és a csoport felelősségét az egyén teljesítményéért.
3. A tanulók munkájának ellenőrzése a normákon és a szerepeken keresztül történik. A közös munkában az alábbi együttműködési normák betartása valósul meg:
  - „Jogod van a csoporton belüli segítségkérésre bárkitől.”
  - „Kötelességed segíteni bárkinek, aki segítségért fordul hozzád.”
  - „Segíts másoknak, de ne végezd el helyette a munkát!”
  - „Mindig fejezd be a feladatod!”
  - „Munkád végeztével rakj rendet magad után!”
  - „Teljesítsd a csoportban a kijelölt szereped!”

A Komplex Instrukciós Programban a csoporttevékenység az osztálytermi munka magja, de nem kizárólagosan. A csoporttevékenység beépül a tananyagba. A tanárok a módszert akkor alkalmazzák, amikor a cél a konceptuális tanulás, a magasabb rendű gondolkodás és a tartalom mély megértése. Továbbra is módszereink közé tartozik az ismeretek tényszerű közlése, a frontális osztálytanítás.

A Komplex Instrukciós Program alkalmazására lehetőség van többek között egy anyag-rész összefoglalásánál, egy új tananyag-rész előkészítésénél, de új ismeret szerzésére és feldolgozására is alkalmat adhat. Ez a csoportmunkát a tanítási órák körülbelül egyötödében alkalmazzuk.

A csoportmunkának elemei a csoport-feladatlapok a háttér információt nyújtó adatlapok, az egyéni feladatlapok, illetve a munkához szükséges eszközök, anyagok. Bár az órai munka legfontosabb része a csoportfeladat, a munka minden esetben egyéni feladatmegoldással zárul.

Logikai Táblajáték Program alkalmazásának célja:

- a) a gyerekek értelmi képességének fejlesztése;
- b) a szabadidő igényes, tartalmas eltöltése;
- c) hagyományápolás;
- d) a társas élet, szociabilitás erősítése.

Bővebben:

- b) A szabadidő tartalmas eltöltése:

Ma, amikor a tömegkultúrában teret hódít az igénytelenség (pl. a kereskedelmi televíziók műsorai), a nihilizmus, szükség van olyan tevékenységekre, amelyek a fejlődést szolgálják szellemi, lelki téren egyaránt. Ennek a célnak kiválóan megfelelnek a táblajátékok.

- c) Hagyományápolás:

A homo ludens fogalma régóta ismert. Minden korban szeretett az ember játszani, versenyezni. Táblajátékok sokasága származik rég, vagy nemrég letűnt korokból.

S maga a lényeg: egy, két, vagy több ember leül játszani szabályok szerint egy asztal mellé, vagy egy szőnyegre, ez már hagyományápolás is.

- d) A társas élet erősítése:

A logikai játékokon keresztül fejlődik a gyerekek kapcsolatteremtő képessége.

Lehetőség van az IPR alkalmazására az intézményünkben, amennyiben pályázati vagy a fenntartó által biztosított keret van erre.

3.11.7. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

Tevékenységi körünkbe tartozik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítése az esélyteremtés, a hátrányok leküzdése céljából. Az együttnevelés keretében végzett fejlesztés terv szerint történik, amelynek kidolgozása évenkénti.

A terv elemei:

- az egyéni képességekhez és lehetőségekhez igazított iskolakezdés és oktatás-nevelés megszervezése;
- egész napos oktatási rend az alapkészségek elsajátításának időszakában;
- délutáni foglalkozás;
- a diákétkeztetés;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott támogatások;
- együttműködés egyházakkal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése, a szegregációmentes környezet kialakítása, fenntartása alapvető jelentőségű. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása törekszik intézményünk kiemelt prioritása.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünkben érvényesíteni kell, különösen:

- a követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés,
- a nevelésben-oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

Az óvodából iskolába lépő kisgyermek

- gondos beillesztése;
- biztonságérzetük megteremtése;
- szerető gondoskodás;

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató foglalkozások;
- egész napos, a tanuló teljes személyiségét fejlesztő oktatási-nevelési program;
- lelki, erkölcsi nevelés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- nevelők és a szülők gyülekezeti kapcsolata;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

3.11.8. Az EFOP_3.1.5-16:2016-00001 számú A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása pályázat 2020-2023 közötti fenntartási időszakának tevékenységei

A tevékenységek az 1. számú mellékletben olvashatók.

3.12. A tanulók részvételi jogai, gyakorlási rendje az intézményi döntési folyamatban

A tanulási-tanítási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében:

- több lehetőséget biztosítunk a személyes kapcsolatok alakulására, különös tekintettel a pedagógus-diák és a pedagógus-szülő viszonyra;
- nagyobb szabadság megteremtésével adunk lehetőséget a diákoknak idejük szabadabb beosztására, a feladatok közötti választásra;
- csökkentjük a tanulás versenyjellegét, erősítjük az együttműködést;
- a frontális tanulásszervezést kiegészítjük kooperatív és más tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel;
- a tananyag problémaközpontú megfogalmazásával és feldolgozásával érdekessé tesszük a gyerekek számára a tanulást, lehetőséget adunk kreativitásuk fejlesztésére.

3.13. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái

A református iskola céljai és feladatai között szerepel hitvallásának megfelelően, hogy segítse a szülőt gyermeke nevelésében.

3.13.1. A szülők, tanulók és pedagógusok együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

A szülőkkel való kapcsolattartás igen fontos, hiszen ideális esetben, ha az iskola és a szülői ház nevelési alapelvei, pedagógiai céljai egybeesnek, egymást erősítik. A valóságban ez nem mindig van így.

Nagyon fontos tehát, hogy a szülő megismerkedjen az iskola alapelveivel, tisztában legyen az elvárásokkal.

Ugyanakkor a nevelőknek is törekedniük kell arra, hogy minél inkább megismerjék az egyes tanulók családi körülményeit, időben észleljék az esetleges konfliktushelyzeteket, s ha lehetséges, segítséget nyújtsanak a problémák megoldásában.

3.13.2. A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmai

Szülők az iskolában:

A gyermeknevelésben kétségkívül a szülő felelőssége a legnagyobb. Lehetővé kell tehát számára tenni, hogy gyermekét iskolai körülmények között is láthassa anélkül, hogy a tanulási, nevelési munkát zavarná.

Olyan alkalmakat kerestünk, ami a gyermek szempontjából is előnyös megoldás.

Első osztályos kisdíákjaink gyorsabb és harmonikusabb beilleszkedését eredményezi, ha szülei reggelente bekísérik őt az iskolába. A tanítónő így néhány szót válthat a szülővel, ami a hatékonyabb foglalkozást elősegítheti. Így a család és az iskola között napi kapcsolattartás alakul ki, amit legjobb tudásunk szerint igyekszünk a gyermek érdekében használni.

Hagyomány az osztályonkénti szülőkkel együtt tartott kirándulás, közös program szervezése, ahol a szülők egymással is megismerkedhetnek, és kötetlen formában beszélgethetnek.

Szülői értekezlet

A félévenként tartott rendszeres szülői értekezletek a következők:

- első osztályos tanulók szüleinek évkezdő tájékoztatója.
- A többi osztályban évente legalább két alkalommal szülői értekezlet.
- Nyolcadik osztályos szülők szülői értekezlete a továbbtanulásról, pályaválasztásról.

Tervezzük nyílt napok tartását, hogy a szülők bepillantassanak oktató- nevelő munkánkba illetve gyermekeik munkájába.

Írásbeli tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, viselkedéséről

A tanulók életkorának megfelelően kapnak szerepet a KRÉTA-naplóba, bizonyítványba kerülő érdemjegyek. Az első évben a tanulók szöveges értékelést kapnak. Ebben nem a pillanatnyi teljesítmények, egyes dolgozatok jegyeinek összegzését végezzük, hanem a gyermek képességeiben, készségeiben elért fejlődést jelezzük. Második évfolyamtól fokozatosan szoktatjuk tanulóinkat teljesítményük mérésére, arra törekedve, hogy a későbbiekben is a tudás, a megértés kapjon elsődleges szerepet tanulásukban és ne a jegyekért folyó küzdelem. Az I. félévben még szövegesen értékeljük a tanulókat, a második félévben már érdemjegyekkel.

Felső tagozaton a szülőkkel való találkozás ritkább, ezért nagyobb jelentőséget kap a jegyek ellenőrzése, valamint az e-naplón keresztül történő tájékoztatás.

3.13.3. Szülői képviselet

Az iskolánkban és a tagiskolában is szülői közösség működik. Osztályonként 2-2 megválasztott taggal. A szülői közösség elnöke tart kapcsolatot az iskola igazgatójával.

3.13.4. A tanulókkal való kapcsolattartás

Intézményünk a személyiség és közösségfejlesztő munkájában együttműködik a szülőkkel, a szülők közösségeivel, *a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal, a Kovács Pál Művelődési Központtal, a Városi Könyvtárral, a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal és civil szervezetekkel.*

3.14. Az egyéni munkarendben tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Az egyéni munkarend *szabályzatban* van rögzítve.

3.15. A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének sorrendjére vonatkozó helyi szabályok

3.15.1. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei

1. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
2. A két tanítási nyelvű osztályba jelentkezők képességvizsgálaton vesznek részt. Ez a játékos foglalkozás 60 percet vesz igénybe. Azt vizsgálja a fejlesztő pedagógus által, hogy a gyermek a különböző képességterületeken eléri-e az életkorának megfelelő fejlettségi szintet, amely alapján a felvételi sorrend kialakítható.
3. Az 1. évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
  - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
  - a szülő személyi igazolványát;
  - a gyermek lakcímkártyáját;
  - a gyermek TAJ kártyáját;
  - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
  - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
  - a szülő személyi igazolványát;
  - tanuló lakcímkártyáját;
  - a TAJ kártyáját;
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;

- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
5. A többi esetben tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
  6. Ha az átvételt kérő tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minősítésű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.
  7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

3.16. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
  - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
  - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
  - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:
  - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
  - támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybevétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan, mezőgazdasági és életvezetési ismeretek.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással kapcsolatos projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

4. HELYI TANTERV

4.1. Bevezető

Iskolánkban általános műveltséget és művészetet alapozó, a tanulók képességének, tehetségének és érdeklődésének megfelelően továbbtanulásra, pályaválasztásra, társadalmi beilleszkedésre felkészítő nevelés és oktatás folyik.

4.2. Tantervi jellemzők, a módosítás sajátosságai

- Az Európai Unió kulcskompetencia keretrendszerének beépítése.
- Az újrafogalmazott kiemelt fejlesztési feladatok beépítése a műveltségi területekbe.
- A tanulási stratégiák hangsúlyosabb megjelenítése.
- Az egyéni boldogulás szempontjából kiemelten fontos élethosszig tartó tanulásra történő felkészülés, illetve felkészítés lehetőségei.

4.2.1. A választott kerettanterv megnevezése

A közismereti tantárgyakból az Emberi Erőforrások minisztere által kiadott kerettantervre, **hittan** tantárgyból a Református Pedagógia Intézet által szakértett kerettantervet használjuk.

4.2.2 A VÁLASZTOTT KERETTANTERV, A TANÍTOTT KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMAIK (ÓRATERV)

Óraterveink és tantervünk összeállításakor arra törekedtünk, hogy a törvényi előírásokat betartva a választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal figyelembe véve a **2020/2021-es** tanévben bevezetett új NAT-ra épülő új óraszámokat.

Tantárgyak	Műveltségi terület	Évfolyam/tanév			
		1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	Matematika	4	4	4	4+1
Hittan	Ember és társadalom	1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret	Természettudomány és földrajz			1	1
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelv	+2	+2	+2	2+1
Ének-zene	Művészetek	2	2	2	2
Vizuális kultúra	Művészetek	2	2	2	1
Technika és tervezés	Technológia	1	1	1	1
Digitális kultúra	Technológia			1	1
Testnevelés	Testnevelés és egészségfejlesztés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám		22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	2
Hittan****	Ember és társadalom	1	1	1	1
Maximális órakeret		24	24	24	25
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Matematika				+1
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Élő idegen nyelv	+2	+2	+2	+1

Tantárgyak	Műveltségi terület	Évfolyam			
		5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+1	3
Matematika	Matematika	4+1	4+1	3+1	3+1
Történelem	Történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	Történelem és állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret	Történelem és állampolgári ismeretek		+1		
Hittan****	Ember és társadalom	1+1	1+1	1+1	1+1
Természettudomány	Természettudomány és földrajz	2	2		
Kémia	Természettudomány és földrajz			1	2
Fizika	Természettudomány és földrajz			1	2
Biológia	Természettudomány és földrajz			2	1
Földrajz				2	1
Első élő idegen nyelv	Idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene*	Művészetek	2	1	1	1
Vizuális kultúra	Művészetek	1	1	1	1
Dráma és színház**	Művészetek	1			
Technika és tervezés***	Technológia	1	1	1	
Digitális kultúra	Technológia	1	1	1	1
Testnevelés	Testnevelés és egészségfejlesztés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	Testnevelés és egészségfejlesztés	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám		27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret		1	2	2	2
Hittan****	Ember és társadalom	1	1	1	1
Maximális órakeret		28	28	30	30
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Magyar nyelv és irodalom			+1	
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Matematika	+1	+1	+1	+1
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Hon- és népismeret		+1		
Szabadon választható, de helyi tanterv szerint kötelező	Technológia				+1

* Az ének-zene tantárgy magában foglalja az Egyházi ének tantárgyat is az 5. évfolyamon.

** Dráma és színház tantárgy az 5 évfolyamban heti egy óraszámra került az órahálóba.

*** A technika és tervezés tantárgy C modulja, vagyis a kertészeti technológia került az órahálóba az 5-8. évfolyamokon.

**** Hittan többlet órakeret egyházi intézményekben az Nkt. 6. melléklete szerint.

4.2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Pedagógiai munkánk során csak olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, feladatgyűjtemény) használunk a tananyag feldolgozásához, melyet a művelődési és köznevelési miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége, a tanítók, tanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt tájékoztatja az iskola. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók;
- a taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen javító esetben vezetünk be;

Az iskola – pénzügyi lehetőségeihez mérten – saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára.

Az információs bázis a minőségelvű rendszer fontos eleme, amely segít a biztonságos tankönyvkiválasztásban. Választásunkban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, tehát megbízható és szép tankönyvet adjunk a gyerekek kezébe. A tankönyvválasztás olyan piaci jellegű szabályozó, amely elősegíti, a jövőben még inkább megvalósítja a minőségelv érvényesülését.

Az iskolai tankönyvhasználat sarkalatos pontjai:

- a tanár és a tankönyv közötti összhang, azonosulás vagy alkalmazkodás;
- a tankönyv szerepe a pedagógus felkészülésében, tanmenet és óraterv készítésében;
- a tankönyv tanórai kiaknázásának lehetőségei;
- a tankönyv, mint közös nevező a számonkérésben, értékelésben;
- a tantestület egysége, illetve a módszerek tudatosítása;
- a szülők bevonása a tankönyvek értékeinek kibontakoztatásába.

A választott tankönyvek használatára jól felkészült pedagógusok is sokat segíthetnek abban, hogy a gyermekek is hatékonyabban használják tankönyveiket.

Taneshközök használata

Minimális programnak tekinthető, hogy valamennyi neveléssel-oktatással foglalkozó személy elsajátítsa az alapvető oktatási eszközök kezelését.

Tudjon minden nevelő dokumentumlámpát, projektort, interaktív táblát és panelt, laptopot, tabletet használni, illetve az említett eszközöket eredményesen alkalmazni a nevelési-oktatási folyamatban.

Minden típusú taneshközre szükség van a tanítás-tanulás folyamatában ahhoz, hogy a nevelés-oktatás minőségét, nagyobb hatékonyságát biztosítsuk.

Ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű kihasználással párosul.

4.2.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1–2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzés és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- az egészséges életvitel kialakításához az környezetismeret gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

A 3–4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat.

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;

- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

Az 5–6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A 7–8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

4.2.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a hatályos köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében.

4.2.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Minél fiatalabb a tanuló, annál fontosabb számára az azonnali visszajelzés, a rendszeres és javított értékelés, ami első évfolyamon nem a minősítést jelenti, hanem a továbbfejlődés lehetőségét és irányát mutatja a kisgyermeknek.

Első-második évfolyamon az írásbeli munka ellenőrzése naponta történik. A tanító útmutatására a tanuló javítja saját hibáit. Ez történhet tanítási óra közben folyamatosan, vagy rádiórozható tanítói hibajelöléssel.

A matematikában a javítási módszer gyorsabb változtatását a számolási pontosság és a figyelem fejlesztése indokolja.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (a 4. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél: a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban vagy írásban is ellenőrzik; az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:

- az ének-zene, a rajz, a számítástechnika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrzük.)

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak - fejlődtek-e vagy hanyatlottak - az előző értékelés óta.

Az írásbeli és szóbeli beszámoltatás aránya körülbelül 50-50 %-os. Az ellenőrzés célját, módját nyilvánossá tesszük a tanulók előtt.

Az írásbeli beszámoltatás formái a következők:

- kisdolgozat,
- nagydolgozat,
- tájékoztató felmérés,
- tudáspróba,
- témazáró feladatsor,
- házi fogalmazás,
- idegen nyelvi teszt,
- jegyzet,
- vázlat.

A pedagógus módszertani szabadsága megnyilvánul abban, hogy a fenti beszámoltatási formákat milyen módon értékeli (szövegesen, vagy érdemjeggyel). Alapelv azonban, hogy a félévi illetve év végi érdemjegy kialakításakor súlyozottan be kell számítani a témazáró nagydolgozatokra kapott osztályzatokat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, amennyiben a tanuló diszgráfiás, nem kérhető számon írásban.

Pillanatnyi ötlettől vezérelve nem lehet dolgozatot íratni. A kollégáknak egyeztetni kell azt is egymással, hogy melyik osztályban melyik napon kívánnak az írásbeli beszámoltatás formájával élni.

Egy tanítási napon maximum 3 tantárgyból írhatnak írásbeli dolgozatot a tanulók. Hétvége után az első tanítási napon a 3 helyett 2 írásbeli dolgozat az elfogadható.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk.
- A szöveges értékelés formái a tanulmányi munkára vonatkozóan a következők: kiváló; jó; megfelelt; felzárkóztatásra szorul.
- Egy tanév során szöveges értékelést alkalmazunk: Az első évfolyam végén a tanulók bizonyítványába az kerül bejegyzésre, hogy a tanuló a tantervi követelményeknek megfelelt-e, illetve melyik tantárgyból érdemel dicséretet vagy melyik tantárgyból volt gyenge. Az első évfolyamon évet kell ismételnie, ha tanulmányi követelményeit hiányzás miatt nem teljesítette.

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon a tanuló értékelése érdemjegyekkel történik.

- Osztályozni olyan dologra, mint „nincs kész a házi feladatom, vagy otthon felejtettem a füzetem” csak sorozatos előfordulás (minimum 3 alkalom) után lehet. Ez azonban a tantárgyi osztályzatba nem számítható be. Ugyanígy a magatartás sem értékelhető tantárgyi osztályzattal.
- A pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben a helyi tanterv szerint meghatározott tantárgyakból rendszeresen érdemjegyekkel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. A félévi és az év végi osztályzatot

az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell adni.

A Pedagógiai program mellékletét képezi a Tanulmányok alatti vizsgák szabályzata.

4.2.7. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülőket, a tantárgy iránt aktívan érdeklődőket) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (délutáni foglalkozás) ideje nem lehet több 1–1,5 óránál.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei az anyagi lehetőségek függvényében:

- Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, hogy több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

4.2.7.1. Nívócsoportos oktatás magyar és matematika, angol tárgyból

Intézményünkben az oktatási törvény előírásai szerint a helyi tanterv alapján folyik az oktató-nevelő munka.

Ez akkor működik eredményesen, ha lehetőleg minden tanulónak biztosítja az öt leginkább fejlesztő, minél inkább személyre szabott pedagógiai eljárásokat.

Ezért: iskolánk magyarból és matematikából, angoltól megteremtette a nívócsoportos oktatás rendszerét, körülményeit és tárgyi, szakmai feltételeit a 4. évfolyamtól. Több közös gyakorlás, gyakoribb egyéni segítség:

- a. összetettebb feladatok, differenciáló munka
- b. önálló munkavégzés, kiegészítő tananyag feldolgozása, versenyfelkészítés

A csoportok kialakításában figyelembe vesszük:

Az előző osztály félévi és év végi jegyét.

Osztályosként májusban írt felmérő eredményét (a teljesítmény százalékos arányában). Az átlagok növekvő sorrendbe történő rendezésével alakul ki kettő csoport, ügyelve arra, hogy a csoportok létszáma arányos legyen.

Átjárhatóság:

A csoportok közötti váltás csak év elején lehetséges tanári illetve szülői kezdeményezésre. Amennyiben az év végi eredménye 2 jeggyel eltér az előző év végi jegyétől, a szaktanár javaslatára másik csoportba kerülhet. Ez egyaránt érvényes az érdemjegy javulása és romlása esetén.

A csoportbontás gyakorlata:

1. A tanulók 45 perces felmérő dolgozatot írnak május második felében. A felmérés időpontjáról a tanulókat és szülőket egy héttel korábban értesítjük. A dolgozat anyagát a szaktanárok a tantárgyi követelménynek figyelembe vételével állítják össze.
2. A felmérőket a szaktanárok javítják, a teljesítés eredményét százalékban jelölik meg. A szülők tájékozódhatnak a százalékos eredményről.
3. Augusztus 31-ig a szakmai munkaközösség kialakítja a csoportokat. Erről a tanulók az első tanítási napon kapnak tájékoztatást.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a tovább haladáshoz.

Ha a tanuló a 2-8. tanév végén bármely tantárgyból szerez "elégtelen" osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

Az 1-3. évfolyamon tanuló gyermek csak akkor utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanórai foglalkozásokról történt igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a 250 órát, illetve egy tantárgyból a tanítási órák 30 %-át.

Az évfolyamismétlésre utasítás szándékáról a szülőt értesíteni kell, amennyiben a gyermek igazolatlanul hiányzott a tanítási órákról. Az értesítés során a szülőt tájékoztatni kell a mu-

lasztás következményeiről. (Első igazolatlan mulasztás esetén iskolai értesítés, ismételt mulasztás esetén gyermekjóléti szolgálat közreműködésével szülő felkeresése.)

A Pedagógiai program mellékletét képezi az “Egyéni munkarend szabályzata”.

4.2.8. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

A testnevelés helyi tanterveiben szerepeltetjük a tanulók fizikai állapotának évente legalább egyszer történő mérésének kötelezettségét. A mérést évenkénti gyakorisággal végezzük el a testnevelési órákon a *NETFIT* rendszer alkalmazásával. A tanulók általános fizikai teherbíró képességének értékeléséhez és minősítéséhez használt NETFIT (fizikai fitness mérése) alapmérései az alábbiak:

- **Testösszetétel és tápláltsági állapot**
- **Ütemezett hasizom teszt**

Cél: A hasizmok erő-állóképességének mérése.

- **Törzsemelés teszt**

Cél: A hátizmok erejének mérése.

- **Ütemezett fekvőtámasz teszt**

Cél: A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

- **Kézi szorítóerő mérése**

Cél: Az alkar izmainak maximális erejének mérése.

- **Helyből távol ugrás teszt**

Cél: A láb dinamikus erejének mérése.

- **Hajlékonysági teszt**

Cél: Az ízületi mozgásterjedelem és a térdhajlító izmok nyújthatóságának vizsgálata.

- **Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter)**

Cél: Az aerob kapacitás mérése.

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók a mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke. A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre hozzáférhetőek legyenek. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérését minden tanév március és április hónapjában bonyolítjuk le. A mérés alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják.

4.2.9. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Az iskola egészségnevelési elvei:

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- stresszkezelés,
- önismeret, önbecsülés megerősítése,
- célok megfogalmazása és kivitelezése,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás, döntéshozás,
- kortárs csoport nyomásának kezelése,
- segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- elutasítási készségek fejlesztése.

Egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az egészségkultúra összetevői, amelyekre nevelőmunkánkban kiemelt figyelmet fordítunk:

- egészséges táplálkozás,
- rendszeres testmozgás,
- higiénés magatartás,
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.

Az egészséges életvitelre nevelés az egész nevelőtestület feladata, de különösen fontos a hittan, a biológia és a testnevelés tantárgyakban.

Az oktató- nevelő munkában törekedni kell, hogy minden tanuló megtalálja az Istentől kapott küldetését, mely meg kell, hogy jelenjen

- a helyes táplálkozásban (a tanuló tudatos étkezési kultúrájával védje saját egészségét és hasson a környezetére, amely ki kell, hogy hasson az életének hosszára és annak minőségre);
  - a rendszeres testmozgásban, amely ki kell, hogy egészítse a tanuló helyes életvezetését a jó testi- lelki egészségét (szív- és érrendszer, izomtömeg, idegrendszer terhelhetősége, optimális testtömeg, helyes énkép);
  - a helyes higiénia kialakításában. A kéz, eszköz és környezet fertőtlenítési módját, anyagait, a fontosabb fertőzési forrásokat, a prevenciót.
- Meg kell őket ismertetni az egészségkárosító anyagok hatásaival. Fel kell készíteni őket a használatuk következményeivel. Olyan életvitelt kell kialakítani, mely megóvja őket a devianciáktól (alkohol, nikotin, kábítószer).

4.2.10. Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés csak az iskolai oktatással egységben, attól el nem különítve értelmezhető, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát,
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre,
- elemi ismereteket közvetíteni a tanulók számára,
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát,
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel,
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre, az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítására.

Harmadik és negyedik évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát,
- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket,
- mintákat adni a természet megismeréséhez,
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét,
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét,
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert.

Ötödik és hatodik évfolyam:

- képi megismerési formákkal tovább fejleszteni a természettel kialakult kötődést,
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat,

- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során,
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit,
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét,
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan.

Hetedik és nyolcadik évfolyam:

- elvont megismerési formákat is felhasználva tovább fejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést,
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést,
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán,
- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét.
- a környezetkímélő életmód fontosságának megértetése a tanulókkal,
- a fenntartható jövő és környezet igényének, a pozitív jövőképnek a kialakítása.

5. MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ PROGRAM- JA

5.1. A két tanítási nyelvű oktatás az általános iskolában

A **magyar-angol két tanítási nyelvű képzés** azt jelenti, hogy nemcsak a célnyelvet (angol nyelv), hanem több tantárgyat is angol nyelven oktatunk. A két tanítási nyelvű iskolai oktatás célja, hogy az anyanyelvi és az idegen nyelvi tudást egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlessze, a tanulókat megtanítsa az idegen nyelven való tanulásra, képessé tegye őket az idegen nyelvű információk feldolgozására, nyelvtudásuk aktív használatára.

Kisgyermekkorban az idegen nyelv tanulása nagymértékben a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. Ezért a program tudatosan épít a gyerekek azon tulajdonságára, hogy a nyelvet szinte észrevétlenül, könnyedén, gátlások nélkül képesek elsajátítani. A kisgyerekek hangképzése rugalmasabb, az angol nyelvű óravezetést természetesebbnek fogadják el, olyan nyelven szólalnak meg, amelyen beszélnek hozzájuk.

A korai, két tanítási nyelvű iskolai oktatásban az angol nyelv és más tantárgyak angol nyelven történő oktatása, tanulása egyidejűleg kezdődik. Az általános iskolában a nyelvvoktatás korai bevezetése miatt a beszédértés és a beszédkésztség fejlesztése az elsődleges, míg a hagyományos nyelvi képzés esetén éppen ezek kerülnek háttérbe. Amikor a tanulók szókincsükben elérnek egy magasabb nyelvi szintet, más tartalmú tantárgyakat vezetünk be. A későbbiekben egyenletesebb a négy nyelvi készség (beszédértés, beszéd, olvasás- és íráskészség) használata, a tanulók többet kommunikálnak szóban és írásban egyaránt.

A profilból adódik, hogy a tanulók nemcsak a nyelvórán találkoznak az angol nyelvvel. A tantárgyak tartalma iránti érdeklődés felkeltése az a módszer, amely motiválja a nyelvtanulást. A tanulókat a téma, az információ érdekli, és ha a témákat kiterjesztjük, s egy-egy tantárgyként tekintjük, akkor elérkeztünk a két tanítási nyelvű oktatás lényegéhez, melyben a célnyelv a közvetítő, a nyelv a tudás megszerzésének eszköze. Tartalomközpontú lesz oktatásunk, integrálhatjuk a tantárgyakat, arra alapozhatunk, hogy a diákok az anyanyelvükön megszerzett tudásuk egy részét idegen nyelven is ki tudják fejezni, s amit elsajátítottak az angolórán, annak hasznát látják más tanórákon is. Ezen kívül a két tanítási nyelvű program segít abban, hogy a tanulók elsajátítsák a különféle nyelvtanulási technikákat, megismerjék saját tanulási stílusukat, így számukra később könnyebbé válik más idegen nyelvek tanulása.

Az idegen nyelv tanítása a gyakorlati nyelvi készségek elsajátításán kívül lehetővé teszi egy másik kultúra értékeivel való megismerkedést is. A célnyelvi és az anyanyelvi kultúra összehasonlításával egymás mélyebb megértéséhez is eljuthatnak a tanulók, ezáltal toleranciát fejleszthetünk ki bennük más emberek szokásai, hagyományai és életformája iránt, ugyanakkor így jobban megismerik nemzeti értékeinket, megtanulhatják azt is, hogy saját kultúránk ugyanolyan értékekkel bír, mint más népeké. Ily módon erősödik bennük a saját hazájuk,

anyanyelvük és gyökereik iránti tisztelet, valamint növekszik a mások iránti érdeklődés, türelem és megértés. Ezek a tulajdonságok különösen fontosak Magyarországon is, hiszen az Európai Unió tagországaiban alapértékek.

5.2. Jogszályi háttér

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveinek kiadásáról

5.3.A Nemzeti Alaptanterv és a magyar-angol két tanítási nyelvű oktatás

A két tanítási nyelvű oktatás bevezetése kitűnően szolgálná a NAT elveit, szemléletét, valamint a kulcskompetenciák fejlesztését és a kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítását.

A NAT által meghatározott, fejlesztendő kulcskompetenciák

- Hatékony, önálló tanulás
- Anyanyelvi kommunikáció
- ***Idegen-nyelvi kommunikáció***
- Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia
- Matematikai kompetencia

Ezekon kívül a NAT számos olyan fejlesztési területet említ, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi. Így kiemeli a kritikus gondolkodás, a krea-

tivítás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia, valamint az érzelmek kezelésével kapcsolatos képességeket és ezek változatos fejlesztését. A kulcskompetenciák és ezen képességek eredményes fejlesztése csak akkor lehetséges, ha az iskola nevelési, tanítási-tanulási folyamata teret biztosít színes, sokoldalú tanulásnak, melyben a tanulók minél teljesebben bontakoztathatják ki személyiségüket.

Korunkban a gyors fejlődés következtében megnőtt tudástartalom, ismeretanyag kezelhetlensége felszínre hozta az értékes hagyományok megtartása mellett új oktatási szemlélet, struktúrák kialakításának, mások által már kipróbált eredményes jó gyakorlatok, programok alkalmazásának igényét.

Ma már számos általános és középiskolában folyó pedagógiai munka bizonyítja, hogy az idegennyelvi kommunikáció fejlesztésének leghatékonyabb és legeredményesebb módja a két tanítási nyelvű oktatás.

A NAT-ban meghatározott fő fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- A tanulás tanítása
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra
- Hon- és népismeret
- Testi és lelki egészség
- Környezettudatosságra nevelés
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Gazdasági nevelés

Az idegen nyelv (angol) és a kiválasztott idegen nyelven oktatott tantárgyak (ének-zene, vizuális kultúra, környezetismeret, testnevelés, történelem, természetismeret, célnyelvi civilizáció, digitális kultúra) alapelvei, céljai, fejlesztési feladatai és tartalma teljes mértékben összhangban vannak a NAT kiemelt fejlesztési feladataival.

- **Énkép, önismeret;**– fejlesztési feladatoknak a program akkor tesz eleget, amikor olyan motiváló tanulási környezetet teremtünk a tanulók számára, amelyben elősegíthetjük személyiségük fejlődését, önmaguk megismerését. A Nemzeti alaptantervben megnevezett nevelési értékek abban az esetben épülnek be a fejlődő személyiségbe, ha a tanulási tartalmak elsajátítása során a tanulók maguk is aktívan részeseivé válnak ezen értékek felismerésében, megnevezésében. A program keretében fejlesztjük a tanulók megismerési képes-

ségeit, az eligazodást, a tanulást, a tudást, az emberi kapcsolatokat, az együttműködést, képességeket az információk megtalálásához, megértéséhez, felhasználásához, közvetítéséhez nemcsak az anyanyelv, de az idegen nyelv tudatos és igényes használata segítségével.

- **Hon- és népismeret, Környezettudatosságra nevelés** - fejlesztési feladatoknak a program akkor tesz eleget, amikor a *környezetismeret, a természetismeret tantárgyak* témáinak felhasználásával megismertetjük a tanulókat lakóhelyük, szűkebb, tágabb környezetük, hazájuk, Magyarország jellegzetességeivel, jelképeivel, kulturális hagyományaival, környezeti állapotával, az ezekre ható folyamatok hatásaival, környezettudatos óvó magatartás kialakításával.
- **Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés; Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra** - fejlesztési feladatoknak a program akkor tesz eleget, amikor a *történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és a célnyelvi civilizáció tantárgyak* oktatása folyamán a tanulók megismerkedhetnek nemcsak az oktatott idegen nyelvet anyanyelvként használó országok, de más országok földrajzi jellemzőivel, történelmi sajátosságaival, művészeti életével, kulturális örökségével, hagyományaival, az ott élő emberek életmódjával. Beteiktést nyerhetnek a modern demokráciák működésébe. A tanulók az Európai Unió polgáraiaként fogják felnőtt életüket élni, ezért a két tanítási nyelvű program olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagítja a tanulókat, amelyek birtokában meg tudják találni helyüket az európai, illetve a világ nyitott társadalmaiban.
- **Testi és lelki egészség** - fejlesztési feladatnak a program akkor tesz eleget, amikor *környezetismeret és testnevelés tantárgyak* oktatása folyamán a tanulókat az egészséges életmódra, egészségi állapotuk javítására, testi és lelki egészségük megóvására, s mindennek eredményeként a harmonikus élet értéként való tiszteletére oktatjuk és neveljük.
- **A tanulás tanítása** - fejlesztési feladatnak a program akkor tesz eleget, amikor felkelti a tanulók érdeklődését a különböző témák iránt és a témák feldolgozása során fokozatosan elsajátíttatja az eredményes tanulás módszereit, technikáit (csoportos tanulás, kooperatív csoportmunka, önművelés igényének és szokásainak kibontakoztatása, stb.) A *digitális kultúra tantárgy* oktatása folyamán megismerteti a tanulókat az informatikai eszközök használatával, melyek új lehetőségeket teremtenek az információszerzésben, cserében, az adatgyűjtésben, témafeldolgozásban, forrásfelhasználás technológiájában, az interneten való keresés stratégiájában, az ismeretek átadásában, a kísérleteken alapuló tanulásban, valamint a csoportos tanulás módszereinek kialakításában.
- **Felkészülés a felnőtt létre; Gazdasági nevelés** - fejlesztési feladatoknak a program akkor tesz eleget, amikor a tanulók számára olyan feltételeket, tevékenységeket biztosít, amelyek elősegítik, hogy kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek olyan témákban és ér-

deklódásuknak megfelelő területeken, amelyek önismeretüket fejlesztve utat mutatnak a pályaaorientáció területén is.

A KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁS

(részlet a 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról)

5.4.A két tanítási nyelvű iskolai oktatás célja és feladata

2. § (1) A két tanítási nyelvű oktatás az anyanyelvi tudás fejlesztése és a magyar kultúra megismerése mellett a tanulók magas szintű idegennyelv-tudását és az idegennyelv-tanulás képességének fejlesztését szolgálja. Ennek érdekében a két tanítási nyelvű oktatás a következő célok megvalósítását szolgálja:
- a) az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és ki-egyensúlyozott fejlesztése,
  - b) a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása,
  - c) a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése,
  - d) a nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek fokozott kihasználása,
  - e) a két tanítási nyelvű középiskolai oktatás befejezését követően a tanulók legyenek képesek arra, hogy felsőfokú tanulmányaikat a magyar nyelv mellett a célnyelven is folytathassák, továbbá tanulmányaik befejezését követően a hivatásukat a cél-nyelven is magas szintű nyelvtudással műveljék.
- (2) A magyarországi két tanítási nyelvű iskolai oktatás vállalja a célnyelvi műveltség, a kulturális tudatosság intenzív fejlesztését annak érdekében, hogy a tanulók megismerkedjenek a célnyelv országaival, értsék azok kultúráját és empátiával viszonyul-
janak hozzá.
- (3) A két tanítási nyelvű oktatás során az iskola biztosítja, hogy a célnyelvű országok ci-
vilizációjának oktatása önálló tantárgy keretében kerüljön megszervezésre.
- (4) A célnyelvi civilizáció oktatása során az iskola biztosítja azt is, hogy a tanulók elsajá-
títsák a célnyelvi országok földrajzával, gazdaságával, társadalmi viszonyaival, iro-
dalmával, történelmével, kultúrájával kapcsolatos főbb ismereteket.

5.5. A két tanítási nyelvű általános iskola helyi tantervének elkészítésé- re vonatkozó sajátos szabályok

3. § (1) Az iskola helyi tanterve elkészítésénél és elfogadásánál
- a) a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló miniszteri rendelet mellékleteként kiadott kerettantervben foglalt szempontokat,

- b) a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Nat) foglalt szempontokat,
- c) az 1–4. mellékletben foglalt szempontokat, a tantervébe beépíti.

(2) Az iskola a helyi tantervében a célnyelven tanított tantárgyak körét az alábbiak közül határozza meg:

- a) az 1–2. évfolyamon: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, környezetismeret, életvitel és gyakorlat,
- b) a 3–4. évfolyamon: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, környezetismeret, életvitel és gyakorlat,
- c) az 5–6. évfolyamon: ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, természetismeret, célnyelvi civilizáció, digitális kultúra, történelem,
- d) a 7–8. évfolyamon: biológia, földrajz, fizika, kémia, célnyelvi civilizáció, matematika, digitális kultúra, történelem,

(3) Ha az iskola a (2) bekezdés c)–e) pontja alapján a történelem tantárgyat célnyelven tanítja, akkor a történelem tantárgyra vonatkozó tantárgyi kerettantervben foglalt, a magyarság történelmével kapcsolatos tantárgyi tartalmakat és az ahhoz kapcsolódó fejlesztési feladatokat a történelem tantárgyi kerettantervi tematikai egységekhez igazodva magyar nyelven köteles tanítani.

- 4. §** (1) A két tanítási nyelvű iskolai oktatás csak akkor szervezhető meg az iskolában, ha az adott iskola összes évfolyamára kiterjed.
- (2) Az iskola a két tanítási nyelvű oktatás során a célnyelv mellett mindegyik évfolyamon legalább három tantárgyat célnyelven tanít.

A két tanítási nyelvű általános iskolai oktatásban elérendő célnyelvi szintek

- 11. §** (1) A két tanítási nyelvű általános iskolai oktatás célja, hogy az abban részt vevő tanulók legalább hatvan százaléka a célnyelvből
- a) a hatodik évfolyamon a KER szerinti A2,
  - b) nyolcadik évfolyamon a KER szerinti B1 szintet elérje.

A célnyelven oktatott tantárgyak kiválasztása

Az általános iskoláskorú gyermekek megfelelő nyelvi fejlődésének szempontjából döntő jelentőségű a célnyelven oktatott tantárgyak kiválasztása. A célnyelven tanítható tantárgyak kiválasztásának esetében lényeges, hogy ez a tantárgyak tartalmának figyelembe vételével történjen, azonban fontos szempontnak kell lennie annak is, hogy ezek a tantárgyak mennyire szolgálják az idegen nyelvi kompetenciák és készségek (olvasott és hallott szöveg érté-

se, írás és beszéd) kiegyensúlyozott fejlesztését. Az idegen nyelv és a tantárgyak célnyelven történő oktatása párhuzamosan folyik, így a nyelvtudás szintje is befolyásolja az átadható tudás mennyiségét és minőségét.

A tantárgyak kiválasztásának szempontjait a következőkben foglaltuk össze:

Alsó tagozaton:

- Életkori sajátosságok
- Motiváló tevékenységek
- Témák
- Nyelvi szint
- Rendelkezésre álló tankönyvek
- Célnyelv képzettségű tanító

Felső tagozaton:

- Előzetes nyelvtudásra épülés
- Nyelvi készségek megfelelő szintű fejlesztése
- A megszerezhető tudás mennyisége és minősége
- Sikerélmény a tanulás során
- Megfelelő idegen nyelvtanulási stratégiák elsajátításának segítése
- Rendelkezésre álló tankönyvek
- Megfelelő szakos tanári ellátottság (célnyelv + tantárgy szak)

Angol nyelven oktatott tantárgyak

A megfogalmazott érvek és más intézmények tapasztalatai alapján, a 6 – 14 éves gyermekek életkori sajátosságait, a nyelvi készségek egyensúlyban történő fejlesztésének szempontjait figyelembe véve az alábbi tantárgyakat tanítjuk a célnyelven.

Évfolyam	Tantárgy
1 - 2.	Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés, Testnevelés
3 - 4.	Környezetismeret, Vizuális kultúra, Technika és tervezés. Testnevelés
5.	Természetismeret, Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Angol célnyelvi civilizáció, Digitális kultúra
6 – 8.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Angol célnyelvi civilizáció, Digitális kultúra

A korai nyelvoktatási szakaszban a tantárgyak és a célnyelv tanítása egyidejűleg kezdődik, mivel a célnyelv tanulását nem kötjük már meglévő nyelvtudáshoz. Itt a beszédértés és beszédképesség fejlődése az elsődleges, mely vonzó tevékenységeken keresztül, a gyerekek aktív részvételével, játékos formában, holisztikus módon valósítható meg. Ezért az 1 – 4. évfolyamon erre a legalkalmasabb tantárgyak az ének-zene, a vizuális kultúra, a technika és tervezés, és a testnevelés, mert ezek tananyaga vonzó tevékenységekkel párosulnak, valamint témáit tekintve a környezetismeret.

Az 5 – 8. évfolyamon kiválasztott tantárgyak (természetismeret, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, angol célnyelvi civilizáció, digitális kultúra) tartalma biztosítja a kommunikatív nyelvi kompetenciák és egyéb nyelvi készségek fokozatos, sokoldalú fejlesztését, a használható nyelvtudás elsajátítását.

ÉNEK-ZENE

Az ének-zene célnyelvi tanítására az első négy évfolyam a legmegfelelőbb, mert a gyerekek ebben az időszakban a legfogékonyabbak az idegen nyelvű dalok és mondókák befogadására, szívesen és felszabadultan játszanak. A dalok hallás utáni tanulása gyors sikerélményt nyújt, a szövegek tartalmát és nyelvtani szerkezeteit memóriájuk megőrzi, s ezek későbbi tanulmányaik során előhívhatóak lesznek. A nyelv ritmusát, a helyes kiejtést könnyen elsajátítják, s a dalok előadása lehetőséget nyújt mozgásra is, ezáltal a szavak jelentésének megértését is segíti.

TESTNEVELÉS

A testnevelés tantárgy is éppen a mozgáson keresztül segít az utasítások és a szókincs tanításában, ezért kiválóan alkalmas a korai szakaszban a célnyelvi oktatásra. A testnevelés tantárgy természetéből adódóan ugyan a kommunikáció eléggé egyoldalú, többnyire a tanár részéről történik, de kiválóan fejleszti a gyerekek passzív szókincsét.

VIZUÁLIS KULTÚRA

A vizuális kultúra célnyelvi oktatása szintén tág teret enged a témák és a nyelvi kifejezőeszközök összehangolására. Az elkészült alkotások leírása az első osztályban használt szavaktól és egyszerű mondatmintáktól az évek folyamán eljut az alkotások komoly elemzéséig. Ezen az úton az összes nyelvi készség jelentős mértékben fejleszthető, és a művészet által nyújtott sokszínű témák nagyban hozzájárulnak az általános műveltséghez is.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

KÖRNYEZETISMERET, TERMÉSZETISMERET

A környezetismeret tantárgyat angol nyelvű oktatását a 3. évfolyamon vezetjük be, mert az 1-2. évfolyamon tanított készségtárgyak és célnyelv témáiban (pl. állatok, növények, gyümölcsök, időjárás, stb.) alapszókincsében, valamint nyelvi szerkezetek terén megfelelően előkészítik a környezetismeret angolul nyelven történő tanítását. A környezetismeret tantárgy és

későbbiekben a természetismeret tantárgy témakörei egyszerre nyújtanak jó lehetőséget a nyelvi fejlesztésre, (hiszen az iskoláskorú gyerekek nagyon fogékonyak minden környezetükkel kapcsolatos témára) és a környezettudatos magatartás kialakítására, mely korunkban elengedhetetlenül szükséges. A környezeti jelenségek leírása, a problémák feltárása, a megoldások keresése lehetőséget biztosítanak a célnyelv széleskörű használatára és jó ütemű fejlődésére.

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

Ez a tantárgy számtalan lehetőséget nyújt történetmesélésre, érvelésre, viták lebonyolítására, esszéírássra, projekt munkák készítésére, idegen nyelvi forrásanyagok felhasználására, mely tevékenységek mindegyike a nyelvi készségek magas szintű és sokoldalú fejlesztését szolgálja. A történelem célnyelvi oktatása nem áll szemben a hazafias neveléssel, sőt erősíti azt, hiszen képessé teszi a diákokat arra, hogy országunk történelméről, történelmi hagyományairól autentikus információt közvetítsenek szerte a világban. Viszont a tantárgy oktatásánál figyelembe kell venni két fontos szempontot. Az egyik, hogy a megfelelő történelmi szemléletmód kialakítása olyan magyar anyanyelvű történelem tanárt kíván, akinek egyben nyelvtanári képesítése is van. A másik szempont az egyetemes és a magyar történelem külön választása. Így az irányelvek előírása szerint az egyetemes történelmet célnyelven, a magyar történelmet magyar nyelven tanítjuk.

DIGITÁLIS KULTÚRA

Az informatika nyelve eredendően az angol. Az informatikai alapismeretek szükségességének létjogosultságát nem kell bizonygatnunk, hiszen az informatika mindennapi életünk szerves részévé vált. A 21. században nélkülözhetetlen az informatikai tudás, amelynek megszerzését és megalapozását minél fiatalabb életkorban kell megkezdeni. Ma már a digitális írástudást az általános műveltség részeként említik, amelynek hiánya hátrányos helyzetbe hozhatja annak nélkülözőjét. Az informatika idegen nyelven való tanulása egyértelműen előnyhöz juttatja a diákokat a majdani munkaerő piacon.

A választott kerettanterv, az iskolában tanított kötelező és választható tantárgyak és óraszámok

Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított közismereti tantárgyakból az Emberi Erőforrások minisztere által kiadott kerettanterveket, a szabadon tervezhető órakeret terhére betervezett angol nyelv és célnyelvi civilizáció tantárgyakból az irányelvek mellékletében szereplő kerettanterveket, hittan tantárgyból a Református Pedagógia Intézet által szakértett kerettantervet használjuk.

Az angol nyelven oktatott tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében meg-
egyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és
követelményekkel, viszont kiegészülnek a nyelvi tartalmakkal és követelményekkel.

**A VÁLASZTOTT KERETTANTERV, A TANÍTOTT KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TAN-
TÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMAIK (ÓRATERV)**

Óraterveink és tantervünk összeállításakor arra törekedtünk, hogy a törvényi előírásokat betartva a speciális angol nyelvi képzés mellett kellő hangsúlyt és időkeretet kapjon minden más művelődési terület.

Az intézmény a pedagógiai programjában az Nkt. 26. § (2) bekezdésében foglaltak alapján rendelkezik a miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete *(kék színnel jelölve)* legfeljebb tíz százalékának felhasználásáról, valamint a kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető *(zöld színnel jelölve)*, és a NAT által biztosított két tanítási nyelvű oktatásra fordítható *(piros színnel jelölve)* órák számával.

Tantárgy	Évfolyam / NAT bevezetésének időpontja							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5+1	5+1	4	4	3	3+1
Dráma és színház							1	
Idegen nyelv (angol)	2+2+1	2+2+1	2+2	2+2+1	3+2	3+2	3+2	3+2
Célnyelvi civilizáció					1	1	1	1
Matematika	4	4	4	4	4	4	3+0,5	3+1
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								0,5
Hon- és népismeret (6. évfolyamon)						1		
Hittan ****	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret			1+1	1+1				
Természettudomány					2	2		
Biológia							1,5	1,5
Fizika							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1	1+1	1+0,5	1	1
Dráma és színház (7. évfolyamon lesz)								
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra/Informatika			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3 2	3 2	3 2	2 3	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	0,5	0,5	0,5
10% átcsoportosítható mennyiség órában (Nkt.26.§ (2))	2	2	2	2	3	3	3	3
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23	27	26+1	28+1	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3	1	3	3	3
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30
Két tanítási nyelvű órakeret*	2	2	2	2	2	2	2	2
Hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	26	29	29	31	30	32	35	35

Felhasznált órák száma	26	26	26	27	30	30	32	32

* *A sárga mezők az angol nyelven tanított tantárgyakat, azok óraszámát, valamint az évfolyamot jelölik, ahol a tantárgy oktatása angol nyelven történik.*

**** Hittan többlet órakeret egyházi intézményekben az Nkt. 6. melléklete szerint.

5.6.A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A két tanítási nyelvű programban a csoportbontások fő szervezési elve az irányelvek 6. § (2) bekezdése.

„A két tanítási nyelvű iskolai oktatásban a célnyelvet és a célnyelven tanított tantárgyakat a készségtárgyak kivételével – a helyi tantervben meghatározottak szerint – csoportbontásban kell megszervezni.”

Így alsó tagozaton csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet és a környezetismeretet. Felső tagozaton az idegen nyelvet, a célnyelvi civilizációt, a történelmet, a természetismeretet, és a digitális kultúrát.

Ezekon felül csoportbontásban zajlik felső tagozaton a technika, életvitel és gyakorlat tanítása.

A tanulók csoportokba sorolását, a csoportok összetételét a pedagógiai-szakmai szempontok, illetve a csoportdinamika figyelembevételével minden esetben az osztályban tanító pedagógusok közössége határozza meg.

5.7.Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok a nem angol nyelven tanított tantárgyak esetében igyekeznek csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használni a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a **testnevelés**, a **vizuális kultúra**, valamint a **technika, életvitel és gyakorlat**.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A tankönyvrendelést és a taneszközök kiválasztását minden évben körültekintő gondossággal a legfrissebb információk, jogszabályok figyelembe vételével kell elkészíteniük.

A tankönyvválasztás elsődlegesen a hivatalosan tankönyvvé nyilvánított tankönyvekből történik.

A tankönyvek kiválasztásánál alapvető szempontnak tartjuk, hogy a felmenő évfolyamok tankönyvei, tematikájuk egymásra épüljenek.

Az 1-4. évfolyamokon a tanulók heti órarendjét úgy alakítjuk ki, hogy az egyes tanítási napokon használt tankönyvek tömege a három kilogrammot ne haladhassa meg.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusáig szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

Az iskola – pénzügyi lehetőségeihez mérten – saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára.

A két tanítási nyelvű oktatásban használható tankönyvek nem szerepelnek a hivatalos tankönyvek listáján, ezért beszerzésük nem ingyenes. A gyermek két tanítási nyelvű programba való bekerülése esetén a szülőnek vállalnia kell a szükséges tankönyvek beszerzését.

Az angol nyelven oktatott tantárgyak tankönyvei

Évfolyam	Tantárgy	Tankönyvek (<i>Műszaki Könyvkiadó</i>)
1.	Ének-zene Vizuális kultúra	Music Book 1 <i>Szerző: Paschekné Borbély Mónika</i> Let's Play with Art 1 <i>Szerző: Kovácsné Gaál Éva</i>
2.	Ének-zene Vizuális kultúra	Music Book 2 <i>Szerző: Paschekné Borbély Mónika</i> Let's Play with Art 2 <i>Szerző: Kovácsné Gaál Éva</i>
3.	Környezetismeret Vizuális kultúra	Nature and Science for Children Class 3 <i>Szerző: Vizi Andrea</i> Let's Play with Art 3 <i>Szerző: Kovácsné Gaál Éva</i>
4.	Környezetismeret Vizuális kultúra	Nature and Science for Children Class 4 <i>Szerző: Vizi Andrea</i> Let's Play with Art 4 <i>Szerző: Kovácsné Gaál Éva</i>
5.	Természetismeret Történelem, társ. és állampolgári ismeretek Célnyelvi civilizáció	Science Book 5 <i>Szerző: Farkasné Megyeri Veronika</i> History 5 <i>Szerző: Botosné Csatlós Csilla - Horváth Orsolya - Király Ágnes</i> Civilisation 5-6 <i>Szerző: Bártfai-Juhász Gabriella</i>
6.	Informatika Történelem, társ. és állampolgári ism. Célnyelvi civilizáció	Information Technology 6 <i>Szerző: Holtner Rita</i> History 6 <i>Szerző: Botosné Csatlós Csilla - Horváth Orsolya - Király Ágnes</i> Civilisation 5-6 <i>Szerző: Bártfai-Juhász Gabriella</i>
7.	Informatika Történelem, társ. és állampolgári ism. Célnyelvi civilizáció	Information Technology 7 (Jegyzet) <i>Szerző: Holtner Rita</i> History 7 <i>Szerző: Horváth Orsolya - Király Ágnes</i> Civilisation 7 – The UK <i>Szerző: Bártfai-Juhász Gabriella</i>
8.	Informatika Történelem, társ. és állampolgári ism. Célnyelvi civilizáció	Information Technology 8 (Jegyzet) <i>Szerző: Holtner Rita</i> History 8 <i>Szerző: Horváth Orsolya - Király Ágnes</i> Civilisation 8 – The USA <i>Szerző: Bártfai-Juhász Gabriella</i>

A program megvalósításához szükséges személyi feltételek

A programban a különböző **kompetenciák, készségek** fejlesztése áll a tanítás középpontjában, melyek megkövetelik a változatos tanulói tevékenységformák következetes alkalmazását. Ezért szükséges, hogy a programban tanító pedagógusok gazdag és korszerű módszertani apparátussal rendelkezzenek (pl.: változatos munkaformák, differenciálás, kooperatív tanulási technikák, projektmunka, kiegészítő anyagok használata, digitális eszközök alkalmazása).

Mivel a program épít a tantárgyak közötti integráció lehetőségeire (környezetismeret, vizuális kultúra, természetismeret, stb.) ezért a pedagógusnak ismernie kell e tantárgyak követelményeit és tartalmait.

A program megfelelő szintű működtetéséhez egy osztályra tervezve az alábbi pedagógusokra és végzettségekre van szükség:

1-4. évfolyamon:	1 tanító	idegen nyelvi tanítói vagy tanító idegen nyelvi speciális kollégiumi végzettséggel
	1 napközis tanító	alapszintű idegen nyelvi tudással (javasolt)
	1 anyanyelvi lektor	pedagógiai végzettséggel és kisiskolás korú gyerekek körében szerzett tanítási tapasztalattal (javasolt)
5-8. évfolyamon:	1 tanár	történelem - idegen nyelvi végzettséggel
	1 tanár	digitális kultúra- idegen nyelvi végzettséggel
	1 tanár	biológia vagy földrajz - idegen nyelvi végzettséggel
	1 anyanyelvi lektor	pedagógiai / tanári végzettséggel (javasolt)

5.8. A program megvalósításához szükséges tárgyi feltételek

Nagyon fontos tárgyi feltétel a külön idegen nyelvi tanterem, ahol minden az idegen nyelvi környezetet idézi és a nyelvtanulást segíti.

Ezen kívül fontos, hogy ne csak az idegen nyelvi tanteremben, de a gyerekek osztálytermében is legyen, főleg 1-4. évfolyamon:

- elég szabad hely a mozgáshoz (pl. szituációs játékok, körjátékok, sorversenyek, párkeresés, osztálytermi felmérés készítése),
- mesesarok: körbeülésre alkalmas terület szőnyeggel,
- mozdítható asztalok és székek (hogy az óra jellegének megfelelően átrendezhető legyen a tanterem),
- nagyméretű tábla (színes krétákkal vagy tollakkal),
- projektor, interaktív tábla

- poszterek, képsorozat, (pl. ábécé, állatok, számok, mondókák), szemléltető képek, nyelvtani táblázatok, a célnyelvi és EU országok térképe
- szabad hely a falon a gyerekek idegen nyelvi aktuális munkái, projektjei számára
- szókártyák, képkártyák, (idegen nyelvi) társasjátékok, akár több játzócsoportnak megfelelő mennyiségben,
- jó minőségű, nyelvtanításra alkalmas CD-lejátszó, DVD lejátszó (DVD-k), és számítógép(ek)/laptopok/tabletek (megfelelő nyelvi és egyéb szoftverekkel, internetes hozzáféréssel).
- idegen nyelvi kiskönyvtár (lehetőség az iskolai és az otthoni olvasásra, felszerelve nagyalakú mesekönyvekkel, képeskönyvekkel, dalos és mondókás kötetekkel, szintezett olvasmányokkal, képes szótárakkal, közepes nagyságú szótárakkal, nagyméretű szótárakkal, informatív kiskönyvekkel, gyerekeknek szóló folyóiratokkal, országismereti könyvekkel, prospektusokkal, étlapokkal, egyéb autentikus anyagokkal, stb.),
- multimédiás anyagok,
- lehetőleg témaközpontú idegen nyelvi tankönyvcsalád,
- tanári kézikönyvek, szak módszertani könyvek és egyéb szakkönyvek.

5.9. A magyar-angol két tanítási nyelvű programba jelentkező tanulók felvételének, átvételének elvei

Minden speciális oktatási program célja az abban tanulók hatékony és eredményes fejlesztése, valamilyen speciális kompetencia vagy tudás sikeres megszerzése érdekében. A tanulók számára az a jó program, amely a sikert hosszú távon tudja garantálni. A korai nyelvtanulás sikeressége számos külső és belső tényező függvénye, melyek megléte vagy hiánya miatt nagy egyéni különbségek figyelhetők meg az elsajátítás mértékében. A nyelvtanulás szempontjából kiemelkedő jelentéssel bírnak bizonyos személyiségjegyek is (pl. nyitott, kommunikatív, együttműködő, jó memóriával rendelkező, gátlásoktól mentes, autonóm tanulásra képes személyiség), és a nyelvérzék, mely az idegen nyelvi képességek összefoglaló, hétköznapi elnevezése.

Egy tanuló, aki híján van idegen nyelvi képességeknek egy olyan speciális programban, mint pl. a két tanítási nyelvű program, ahol tantárgyi tartalmakat is el kell sajátítani idegen nyelven kudarcra van ítélve.

A korai két tanítási nyelvű oktatásban a tapasztalatok szerint nem a gyerek „szuper intelligenciája”, hanem viszonylag jó értelmi képességek mellett olyan egyéni tulajdonságai is befolyá-

solják tanulmányi teljesítményét, mint pl. jól terhelhető, motiválható, közösségben jól dolgozó, megfelelő figyelem koncentrációval rendelkező, feladatkövető, stb.

A fent említett nyelvi képességek és egyéb adottságok hiánya mellett a kognitív funkciók (gondolkodás, emlékezés, észlelés, figyelem) deficitjei, vagyis a rész-képesség zavarok is megnehezítik az idegen nyelv tanulását. Ha a kognitív folyamatok bármelyike sérült vagy alulműködik, akkor a gyermek számára a nyelvtanulás örömteli, sikerélményt nyújtó tevékenység helyett kínkeserves és csekély eredménnyel járó gyötrődéssé válik.

Ezért a fentebb leírt speciális igények szükségessé tesznek egy előzetes játékos, a gyermekek képességeinek megismerését szolgáló foglalkozást. Erre a foglalkozásra a hivatalosan elrendelt beiratkozási időpont előtt kb. 4-6 héttel kerül sor.

A játékos foglalkozásról:

- 3 helyszínen tanítói, fejlesztőpedagógusi, tehetségfejlesztő végzettségű pedagógusok végzik, színhelyenként 2-8-an.
- A tanítók megfigyelik a gyerekek tevékenységét, együtt játszanak velük, és előre elkészített értékelő lapokon jegyzik a tapasztaltakat. A foglalkozások befejeztével összesítésre és értékelésre kerülnek a teljesítmények az igazgató és az igazgatóhelyettes jelenlétében.
- Az érintett szülők a játékos képesség vizsgálat eredményéről az iskola honlapján tájékozódhatnak. Az eredményeket a szülők megnézhetik, azokat egy évig őrizzük.
- A foglalkozásokon minden évben más, de jellegében hasonló feladatokat kell elvégezni.
- A tanítók csoportosan, majd egyénenként foglalkoznak a gyerekekkel, életkori sajátosságait figyelembe véve, játékosan, nagy empátiával.

Az iskola jogosult arra a Pedagógia Programot betartva, hogy a gyermek képességeinek ismeretében a törvényes képviselő részére javaslattal éljen a gyermek felvételét illetően.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az iskola igazgatója a jogszabály és a fenntartó által engedélyezett első osztályos létszámkeretet a felvételére javasolt és felvételét kérő gyermekek jelentkezése alapján feltölti. Az előírt és engedélyezett létszámkereten felüli jelentkezőket létszámhiány miatt az iskola elutasítja.

5.10. A Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Program Helyi Tantervei

1 – 4. ÉVFOLYAM:

➤ ANGOL NYELV

- **ÉNEK – ZENE**
- **VIZUÁLIS KULTÚRA**
- **TECHNIKA – ÉS TERVEZÉS**
- **TESTNEVELÉS ÉS SPORT**
- **KÖRNYEZETISMERET**

5 – 8. ÉVFOLYAM:

- **ANGOL NYELV**
- **CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ**
- **TERMÉSZETISMERET**
- **TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK**
- **DIGITÁLIS KULTÚRA**

Angol nyelv

1 – 4. évfolyam

A célnyelv oktatása a két tanítási nyelvű általános iskolában

Élő idegen nyelv tudása nélkül számunkra nem létezhet európaiság, s e nélkül gyakorlatilag kizárt, hogy az európai oktatási rendszerekbe bekapcsolódhassunk. Világszerte keresik a hatékonyabb idegen nyelv elsajátításnak különböző lehetőségeit, s eljutottak azokhoz a “rejtett tartalékokhoz”, amelyek a gyermekkori nyelvi fogékonyságban, idegéletteni, pszicholingvisztikai, szociolingvisztikai sajátosságokban rejlenek.

Ezeknek a követelményeknek kiválóan megfelelnek az egyre jobban elterjedt két tanítási nyelvű iskolák, ahol a tanulók már néhány hónap elteltével képesek arra, hogy idegen nyelven is egyszerű mondatokkal kommunikáljanak. A 6-7 éves korosztály életkori sajátossága, hogy gátlás nélkül, játékos tevékenységeken keresztül sajátítja el az idegen nyelv alapjait, és szinte észrevétlenül jut meghatározott ismeretek birtokába.

Az idegen nyelvi szoktatásban nagy szerepe van a motorikus és emocionális elemeknek, a tárgyakkal való manipulálásnak, a rajznak, az imitációs mozgásnak, az énekes és táncos játékoknak. Éppen emiatt van nagy jelentősége a készségtárgyak, pl. ének-zene, rajz, és testnevelés idegen nyelven való oktatásának is.

Az angol nyelv oktatásának alapvető célja a Közös európai referenciakerettel (a továbbiakban: KER) összhangban a tanulók célnyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a minden tevékenységhez, így a nyelvi kommunikációhoz is nélkülözhetetlen motivációval.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az angol nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, amelyek szintén erősíthetik a motivációt. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezért ezeket integráltan tanítjuk.

Iskolánkban a célnyelv tanulása és a célnyelven történő tanulás egyszerre kezdődik, hogy már kisgyermekkorban kialakuljon és fenn is maradjon a nyelvtanulás iránti pozitív attitűd, így az első és a további idegen nyelvek tanulása is sikeres legyen. Ehhez szükséges a folyamatos megerősítés, a pozitív tanári visszajelzés, melynek nyomán kialakul a tanulók önbizalma és beszédbátorsága. Ebben az oktatási formában kiváló lehetőség nyílik a nyelvi tehetség korai felismerésére, kibontakoztatására és fejlesztésére.

A két tanítási nyelvű általános iskolai oktatás jellemzője a kommunikációs helyzeteken alapuló, játékos nyelvtanulás korai megkezdése. A nyelvtanulás során a tanulók fejlettségi szintjüknek, életkori sajátosságaiknak megfelelő, ugyanakkor kihívást jelentő érdekes nyelvi tevékenységekben vesznek részt. A célnyelvet, amellyel minden esetben valamilyen kommunikációs szituációban, kontextusban találkoznak, kezdetben az anyanyelvi fejlődés mintájára sajátítják el. A célnyelvvel való ismerkedés középpontjában a kezdeti szakaszban a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció fejlesztése áll. Ennek következtében kialakul és folyama-

tosan fejlődik a tanulók beszédészlelése, beszédértése, spontán beszéde és beszéd bátorsága, ami megfelelő alapot teremt a nyelvi készségek további fejlesztéséhez és fejlődéséhez.

A nyelvtanítás során arra törekszünk, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. A két tanítási nyelvű oktatásban anyanyelvi lektor is részt vesz, aki kiemelkedő szerepet játszik a tanulók mindennapi szóhasználatának, kommunikációs készségének, valamint kommunikációs stratégiáinak kialakításában és fejlesztésében. Jelenléte segíti az autentikus kommunikációs helyzetek kialakulását, a tanulók hozzászoknak ahhoz, hogy olyan embereket is meg kell érteniük, akik csak a célnyelvet beszélik. Az anyanyelvi lektor feladata elsősorban a kommunikációs készségek fejlesztése, de meghatározó szerepe van a kultúraközvetítés, az interkulturális kompetencia fejlesztésében is.

A célnyelvi kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd kialakítása, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot is.

A két tanítási nyelvű iskoláknál a KER szerinti legalacsonyabb követelményszint a 4. évfolyam végén jelenik meg először. Ennek sikeres teljesítése érdekében ez a kerettanterv meghatározza a 2. évfolyam végére elérendő készségeket is, a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció területén. A 4. évfolyam végére a A1-es szint elérése a követelmény.

5.11. A két tanítási nyelvű oktatás célkitűzései és feladatai

- Tudatosítsuk, hogy a tanulók anyanyelvükön kívül más nyelven is kommunikálhatnak, idegen nyelven is kifejezhetik magukat, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájukat egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlesszük.
- Alakítsuk ki a nyelvtanulás iránti pozitív hozzáállásukat.
- Ösztönözzük a tanulókat az idegen nyelven való kommunikációra, s ehhez teremtsünk olyan légkört, amelyben önbizalmuk fokozatosan fejlődik.
- Fejlesszük kiemelten beszéd- és hallásértési készségüket életkoruknak és gondolkodási szintjüknek megfelelően.
- Értjük el, hogy tanulóink életkoruknak és egyéniségüknek megfelelően sajátítsák el az idegen nyelv tanulásának célravezető módszereit.
- Emeljük készség szintre az idegen nyelv jellegzetes hangjainak képzését, mondatdallamának, ritmusának és hangsúlyozásának helyes használatát.
- Célunk, hogy életkori sajátosságuknak megfelelő témákban tudjanak írásban és szóban megnyilvánulni, véleményt nyilvánítani. Tudjanak beszélgetést kezdeményezni, folytatni és az idegen nyelvet a hétköznapi kommunikációs helyzetekben használni.
- Bővítsük a világról alkotott elképzelésüket, alakítsuk ki bennük az Európához tartozás érzését. Ismertessük velük azt a tényt, hogy ma már Európában alapkövetelmény egy idegen nyelv kommunikációképes ismerete.
- Adjunk betekintést a célországok kultúrájába és civilizációjába, hogy ezek értékeinek megismerésével és megbecsülésével, azokat a saját kultúrájukkal összehasonlítva a magyar kultúrát is tágabb összefüggéseiben lássák. Alakítsuk ki bennük más népek és etnikumok, társadalmi csoportok elfogadását, tolerálását, és hívjuk figyelmüket a hasonlóságokra és különbségekre.
- Hangsúlyozzuk, hogy egy idegen nyelv tudása alapja lehet egy újabb elsajátításának, és eszköze más ismeretek szerzésének. Fejlesszük a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítását.
- Jelentsen számukra örömet az idegen nyelvű kommunikáció, információszerzés, olvasás.

- Fejlesszük önbizalmukat az idegen nyelvű kommunikáció terén, s ehhez biztosítsunk számukra olyan lehetőségeket, hogy a célnyelvet szóban (televízió, diákcsera) és írásban (olvasás, levelezés) használhassák és ezeken keresztül személyiségükben is gazdagodjanak.
- Célunk, hogy a tanulók a más műveltségi területeken szerzett készségeket és ismereteket alkalmazzák idegen nyelven, valamint az idegen nyelvi órákon szerzett ismereteiket más tantárgyak tanulása során.
- Fejlesszük intenzíven a célnyelvi műveltséget.
- Fejlesszük kreativitásuk projektek készítése által is.
- A projekt a tanuló munkája, amelyet vizuális vagy auditív eszközök felhasználásával önállóan, párban vagy csoportban készít, s ebben kifejezésre juttatja egyéni elképzeléseit, kreativitását. A projekt lehet tabló, hangfelvétel, videofelvétel, kollázs, kérdőív és ennek feldolgozása, a tanuló által írt vers, prózai alkotás, feladatsor, rejtvény, stb.
- Juttassuk a tanulókat a nyolcadik osztály végére középszintű nyelvtudáshoz.

Kapcsolat egyéb műveltségi területekkel

A tantárgy oktatási céljának meghatározásakor már szembevetendő, hogy igen szoros kapcsolatban áll egyéb műveltségi területekkel, felhasználja az iskolában az idegen nyelven megszerzett, de természetesen a magyar nyelven oktatott ismereteket is.

Anyanyelv és irodalom

Az anyanyelv és irodalom tanítása nemcsak az anyanyelvi kultúra oktatását szolgálja, hanem célja az irodalmi műveltség megalapozása is, melybe beletartozik a célnyelvi országok irodalma is. A tanulók biztatást kapnak arra, hogy ismerjenek meg minél több irodalmi alkotást könnyített feldolgozás formájában, vagy olvassák el azokat részben vagy egészben, eredetiben és magyar fordításban.

Amikor a tanulók a célországban élő emberek életmódjával, szokásaival és hagyományaival ismerkednek, szókincsük bővül. Tudatosabban alkalmazzák a különböző stílusokat is annak tudatában, hogy a társadalmi-kulturális környezet határozza meg az általuk kiválasztott nyelvi elemek értékét, pl. udvarias megszólítás, közvetlen stílus, durva kifejezések stb.

Ember és társadalom

Igen közvetlen a kapcsolat az idegen nyelv_tantárgy és az ember és társadalom műveltségi terület között. A célország múltja, hagyományai és társadalmi rendszere, intézményeinek ismerete nélkül sokszor érthetetlenek bizonyos kifejezések, bizonyos szituációk, az egyes emberek közötti kapcsolat.

Nagy szerepe van az ember és társadalom műveltségi területnek abban is, hogy a tanulóknak erősíti a nemzeti és állampolgári tudatot, valamint a személyiség tiszteletét. Növeli megértésüket más népek kultúrájával szemben, toleranciára nevel, arra tanít, hogy a népek egymásra vannak utalva.

Ember és természet

E műveltségi terület szintén jól kapcsolható az idegen nyelv tantárgyhoz, hiszen a természet-ismeret annak fontos témája. A célországok és saját hazánk növény- és állatvilágának ismerete, valamint a természeti környezet bemutatása lényeges ahhoz, hogy az ott élő embereket jobban megismerjük és megértsük.

A tantárgy korszerű oktatása tartalmazza az egészséges életmódra nevelést is, így módon ezen keresztül foglalkoznunk kell az emberek életmódjával és a szabadidő eltöltésével, fel kell hívnunk a figyelmet a környezeti ártalmakra, s az emberek felelősségére, segítenünk kell a környezetbarát szemlélet elsajátítását azáltal, hogy megismertetjük a tanulókkal más kultúrák pozitív példáit e téren.

Földünk és környezetünk

Az anyanyelvi országok népeinek megértéséhez mindenképpen szükséges ismerni azt a szűkebb és tágabb környezetet, annak természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel, ahol lakói élnek. A célországok és hazánk földrajzi helyzete, felszíne, éghajlata, tájai, ipara, települései, népességének száma és összetétele stb. mind meghatározók ebben a tekintetben.

Az ember és természet műveltségi területnél már említett környezetvédelem témakör itt is kapcsolódási lehetőség.

Művészetek

A művészetek műveltségi terület alapja a nemzeti és egyetemes kultúra, így a célországok és a világ megismeréséhez feltétlenül hozzátartozik, ezen kívül saját hazánk hagyományairól és kiemelkedő alkotásairól is tudniuk kell a tanulóknak ahhoz, hogy azt másokkal megismertethessék.

Az ének-zene érzelmi hatása miatt jól közvetíti a nyelvet, miközben jelentős mértékben hordoz ismereteket az illető nép hagyományairól, ünnepeiről, örömről és bánatáról. Nagy segítség, hogy az első évfolyamokban ezt a tantárgyat a sok két tannyelvű osztályban idegen nyelven tanulják, és a használatban lévő nyelvi tankönyvek is szép számban tartalmaznak dalokat. A rádió és televízió is sok mai témát feldolgozó dalt sugároz, ezek nagyon motiváló hatással vannak a fiatalokra, némelyik tankönyvszerző a tananyag részeként is alkalmazza azokat.

Az énekeken kívül felhasználhatók az oktatásban azok a mondókák és játékok is, amelyek ritmusosságukkal könnyebbé teszik a nyelvtanulást, de ezen kívül sokszor megértésükhöz a múlt és a hagyományok ismerete is szükséges.

Ha a vizuális kultúra oktatása szintén idegen nyelven történik, ennek részét képezi a célország képzőművészete is.

A magyar televízió és a nálunk forgalomba kerülő filmek, valamint a műholdas csatornák által közvetített adások szintén kitekintési lehetőséget adnak az adott kulturális területre, szinte észrevétlenül rengeteg információt szolgáltatnak célnyelvű országokról.

Általános fejlesztési követelmények 1-4. évfolyamon

- Tudatosuljon a tanulóknál az a tény, hogy anyanyelvükön kívül idegen nyelven is kifejezhetik magukat.
- Merjen idegen nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen bátorsága és önbizalma ezen a téren, s jusson el arra a szintre, hogy gátlások nélkül kommunikál.
- Értse meg az egyszerűbb nyelvi információkat.
- A tanult szókincs felhasználásával legyen képes kifejezni magát egyszerűbb élethelyzetekben és kommunikálni más anyanyelvű társakkal a célnyelven.
- Legyen képes egyszerűbb írott információk megértésére az aktív szókincsnek megfelelően.
- Legyen képes saját magáról és környezetéről információ nyújtására, használatára.
- Tanulóink számára váljon természetessé a nyelv eszközként való használata.

- Ismerje más népek életének, szokásainak, kultúrájának főbb jellemzőit, vonásait.
- Szerezzen alapismereteket a világról, a célnyelvi országokról, az ott élő emberekről.
- Fejlődjön személyisége sokirányúan a nyelvtanulás során (nyitottság, előítéletektől való szabadulás, önbizalom, kommunikációs igény, helyes értékrend, vállalkozó szellem, ambíció, érzelmi gazdagodás, önismeret).
- Ismerkedjen az idegen nyelv tanulásának különféle stratégiáival, tanulási technikáival.
- Fejlődjenek készségei az idegen nyelv tanulása során (figyelem, memória, feladatmegoldás, együttműködés, önálló tanulás).
- Legyen képes az alapszintű nyelvismeret birtokában tovább fejleszteni angol nyelvtudását a következő iskola szakaszban.

A tantárgy óraszámja

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	180	180	180	180

Az órakeret felhasználásának tervezésekor a következő szempontokat vegyük figyelembe:

- alsó tagozaton az életkori sajátosságok miatt a tanult anyag gyakorlására és a folyamatos ismételésre helyezzük a hangsúlyt.
- 3. évfolyamtól kezdődően az éves órakeretbe beépül legalább 5 témazáró dolgozat.

A két tanítási nyelvű oktatás elengedhetetlen feltétele – amit az eddigi tapasztalatok is igazolnak az idegen nyelv csoportbontásban való tanítása, mert a tantárgyi követelmények teljesítése csak így biztosított.

Kulturális ismeretek

Metakommunikációs elemek: testbeszéd, kézjelek, üdvözlés

Mindennapi élet: üdvözlés, elköszönés, megszólítás,

Célországok neve, nemzeti színei, ünnepei és az ezekhez tartozó hagyományok

Gyerekdalok, mondókák, kiszámolók, dalok, táncok, rövid mesék

A lakókörnyezet jellegzetes tárgyai

Étkezési szokások

Közlekedési eszközök

Iskolai szokások

Ruházkodás

Életmód, jellegzetes sport

Környezethez való viszony

A kerettanterv a kétéves fejlesztési ciklusok végén a fejlesztési egységek céljaiból és tartalmából kiindulva határozza meg a *fejlesztés várható eredményét*, kapcsolódva a szakasz végére elért KER-szinthez.

1 – 2. évfolyam

A nyelvtanulás az első két évfolyamon játékos ismerkedést jelent a célnyelvvel, megalapozva a későbbi tudatos nyelvhasználatot. Elsődleges célja, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését az idegen nyelvek tanulása iránt a pozitív attitűd és a tartós motiváció kialakításával.

Fontos cél továbbá, hogy a nyelvtanulás a kezdetektől élmény, érdekes tapasztalat legyen a tanulók számára.

Ebben a szakaszban elsősorban a beszédészlelés, beszédlátás kialakításával és a hallás utáni szövegértés fejlesztésével történik a kommunikatív kompetenciák megalapozása. A nyelvtanulás a tanulók által értelmezhető szituációkban, kommunikációs helyzetekben, a beszélt nyelven keresztül valósul meg, játékokra, dalokra, mondókákra, rövid párbeszéd feloldozására épülő kreatív és motiváló folyamat során. Az egyre bővülő feladatok, kommunikációs helyzetek révén megtanulják kifejezni magukat az adott szituációkban, megismétlik, utánozzák a hallottakat. A hallott szövegeket cselekvéshez, szituációhoz kötik, így azok megértése és felidézése is könnyebbé válik.

A korai nyelvtanulásban kiemelt szerepe van a hallás utáni szövegértésnek, a szókincsfejlesztésnek, a szóbeli interakciónak. A nonverbális eszközökkel támogatott hallott szöveg segíti a tanulókat abban, hogy kikövetkeztessék és megértsék a mondanivaló lényegét.

Az élő beszéd, kommunikáció egyúttal mintát nyújt a kifejezések használatára, amelyeket kellő ismétlés, gyakorlás után már egyedül is képesek alkalmazni. A kisgyermekkor, hallás utáni nyelvtanulás nagymértékben segíti a szókincs bővülését, a kiejtés, az intonáció, a beszédtempó célnyelvnek megfelelő fejlesztését.

Nagy szerepe van a megértést segítő eszközöknek, a célnyelvi kommunikáció nonverbális elemekkel való támogatásának: a testbeszédnek, képeknek, tárgyaknak, történetek eljátszásának. A saját tapasztalás, tevékenység útján rögzült kifejezések a későbbiekben könnyen előhívható ismeretekké válnak. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermeki kreativitást, lehetőséget adnak arra is, hogy megtanuljanak élni a nonverbális kifejezőeszközökkel is. Ebben az életkorban az is fontos, hogy a tanulók minden érzékszervükkel részt vegyenek a nyelvi tevékenységekben, kapjanak vizuális megerősítést, és kézbe vehető tárgyakat is használjanak a nyelvtanulás során.

A célnyelvi írás-olvasás készségének célzott fejlesztése akkor kezdődhet el, amikor anyanyelvükön már írnak és olvasnak a tanulók. A második évfolyam elején már játékos formában ismerkednek a tanult szavak szóképpel és leírásával, illetve rövid nyomtatott formában megjelenő mondatok olvasásával.

A tanulási folyamatban a tanuló egész személyisége formálódik, anyanyelvi és célnyelvi kompetenciái egymással kölcsönhatásban fejlődnek. Fontos a változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó célnyelvi órávezetés. A vizuális elemekben gazdag tantermi környezet és eszközrendszer ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is segít a megértésben, és motiváló hatással bír.

A nyelvtanulás során a tanuló sokszor találkozik más tantárgy, műveltségi terület tartalmával, mint a nyelvtanulást segítő eszközzel vagy információ forrással. Leggyakrabban a készségtárgyak, természetismeret tantárgyak tartalmi kerületei kerülnek be a tanórai munkába. Fejleszti a tanulói kreativitást, ha lehetőséget kapnak a különböző tanórákon elsajátított szókincs célnyelvi órán való alkalmazására.

A tanórai tevékenységek egy része csoport- vagy pármunkában történik. Ezek a feladatok anyanyelvi fejlesztésen túl jó lehetőséget adnak a tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	A tanuló magával hozza meglévő tapasztalatait, elképzeléseit. Otthon és az óvodában szerzett készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	A tanuló képes követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott, célnyelven történő óravezetést; követi a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésére; felismeri és végrehajtja az általa már hallott utasításokat; a hallott szöveg tartalmát különböző módokon (mozgás, hang, rajz) meg tudja jeleníteni; képes rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoritereként elmondani; tud egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni; megérti a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.

A fejlesztés tartalma
A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, az artikulációs bázis fejlesztése, speciális hangzók, hanglejtés, szóhangsúly megismerése, megfigyelése.   A nonverbális elemekkel támogatott célnyelvi óravezetés megértése.   Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, szavakból, rövid mondatokból álló kijelentések megértése.   Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, nonverbális elemekkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, szerepjáték stb.).   A személyi adatokra és konkrét szükségletekre vonatkozó egyszerű kifejezések megértése.   Az életkornak megfelelő, ismert témakörhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegek bemutatásának követése.   Tanári beszéd és/vagy hangzóanyag hallgatása, együtt mondása után közös vagy önálló ismétlés.   A kiejtés, intonáció, hangsúly játékos gyakorlása (pl. hangerőváltással, érzelmek kifejezésével, mozgás kíséretével).   <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált történetek, cselekvéssorok, mesék, rövidfilmek, tanárral, tanulótársakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	A tanuló magával hozza meglévő tapasztalatait, elvárásait. Otthon és az óvodában szerzett tapasztalatok, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, motivációja. Játékok, szituációs feladatok az otthoni és az óvodai életből.
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	A tanuló képes aktívan részt venni az interakciót igénylő célnyelvi gyermekjátékokban; részt vesz egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul; be tud kapcsolódni az egyszerű játékos feladatokba; legyen képes megválaszolni egyszerű kérdéseket a közvetlen szükségletek vagy jól ismert témák területén, illetve azokra reagálni; tudjon másoktól dolgokat kérni és másoknak dolgokat adni; képes tevékenységekkel reagálni egyszerű tanári utasításokra pl. mozgás, rajzolás; képes a célnyelvi normáknak megfelelő kiejtés, intonáció és beszédtempó utánzás alapján történő elsajátítására.

A fejlesztés tartalma
Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás rövid válaszokkal.   Cselekvéssel ismert szituációs játékokhoz, tantermi játékokhoz való kapcsolódás.   Néhány egyszerű, mindennap használt mondat szerkezet korlátozott mértékben történő alkalmazása példa alapján.   A legegyszerűbb mindennapi udvarias üdvözlési és búcsúzási, bemutatkozási formulák használata.   Kérés, köszönet, sajnálkozás kifejezése.   Nagyon rövid, különálló, többnyire előre begyakorolt megnyilatkozások megértése és reagálás azokra.   Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal, tanárral.   Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel.   Bekapcsolódás nonverbális elemekkel támogatott, közös szöveg- és mesemondásba ismert szavak, kifejezések ismétlésével.   <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, mondókák, gyermekversek, rövid, képpel illusztrált történetek, rövid párbeszéd.

1. évfolyam

Témakörök

*A témakörök átcsoportosíthatók (lásd: NAT)

/ / óraszámok jelölési módja

Az én világom: az én személyem, bemutatkozás (név, életkor, nemzetiség /célnyelvi és saját/, hím/nőnem megkülönböztetése) köszönési formák /20/

Család: szűkebb családi kör, (apa, anya, testvér, nagymama, nagypapa) /15/

Környezetünk: iskola, lakás, legfontosabb tárgyak megnevezése (fontosabb bútorok, játékok, használati tárgyak), alapszínek, néhány tulajdonság, főbb irányok, számok: 1-10-ig), természeti környezet (néhány növény, állat megnevezése, időjárás) /30/

Ünnepek: családi és hagyományos ünnepek /10/

Étkezés: néhány étel és ital megnevezése /15/

Testünk, testrészeink: főbb testrészek /20/

Öltözködés: fontosabb ruhadarabok /25/

Mindennapi életünk: a mindennapi élet cselekvései, utasítások, kérések a tanórán /30/

Mondókák, dalok, játékok, egyszerű mesék /15/

Kommunikációs szándékok

Köszönések; bemutatkozás

Jókívánságok

Dolgok azonosítása, megnevezése

Kérés, megköszönés; bocsánatkérés

Utasítás, felszólítás

Fogalomkörök – nyelvtan

Az idegen nyelv hangjainak kiejtése, szó- és mondathangsúly, intonáció
(Határozott és határozatlan névelők („a, an”))

Főnevek többes száma

Létezés kifejezése („to be” ige jelen idejű alakjai)

Birtoklás kifejezése („to have got”)

Alapvető minőségi viszonyok

Alapvető térbeli viszonyok

Mennyiségi viszonyok kifejezése (számok 1-20-ig)

Személyes névmások alanyesetű alakjai (I, You, He, She, It)

Birtokos névmások (egyes szám 1. és 2. személyben: „my, your”; („’s” birtok receptive jel)

Felszólító mód a megértés szintjén

„can” módbeli segédige (tudás, képesség kifejezésére)

„there is, there are” szerkezet

„like” főnévi szerkezettel

Egyszerű állító és kérdő mondat

A kiegészítendő és eldöntendő kérdések szerkezetének előkészítése

Az egyszerű jelen idő a megértés szintjén

A legfontosabb kérdőszavak („Who? What? Where?”)

Térbeli viszonyok kifejezése („in, on, under, near, behind”)

A továbbhaladás feltételei az 1. évfolyamon

A minimális követelményt vastag **betűvel jelöltük.*

Szókincs: 150 aktív és 50 passzív lexikai egység

Beszédértési készség

A tanuló értse meg és tudja követni a tanár egyszerű utasításait.

Értse meg a tananyaghoz kapcsolódó egyszerű nyelvi szerkezetű, a tanult lexikán túl nem lépő **kérdéseket, közléseket,** ha azok idegen nyelvű irodalmi kiejtéssel, élőbeszédben vagy hang-szalagról hangzanak el.

A tanuló vegyen részt egyszerű kommunikációs helyzetekben.

Beszédkészség

A tanuló tudjon köszönni, köszönést elfogadni idegen nyelven.

Tudjon az anyanyelvétől eltérő hangokat utánozni és megközelítően helyes hanglejtéssel ill. intonációval **szavakat, egyszerű mondatokat kimondani,** 4-5 mondatos párbeszédet folytatni.

Tudjon gyermekverseket, kiszámolókat, mondókákat társaival, ill. önállóan **elmondani,** idegen nyelvű **gyermekdalokat közösen** vagy egyedül is **elénekelni.**

Tudjon képekről egyszerű mondatokban beszélni.

Vegyen részt a tanult idegen nyelvű gyermekjátékokban, valamint az életükből vett szituációkban, manuális tevékenységekben idegen nyelven is.

Ebben az osztályban írni és olvasni még nem tanulnak. E két alapkészség kimunkálása a második osztályban kezdődik.

2. évfolyam

Témakörök

Az én világom: a napszak szerinti köszönés, az én személyem, bemutatkozás, bemutatás, ismerkedés, kapcsolatfelvétel személyesen és telefonon, egyszerű személyleírás, lakcím, mit szeretek, mit nem /25/

Család: tágabb család, barátok /20/

Környezetünk: lakóhely, (falu, város, néhány jármű), főbb épületek, ház, lakás (szobák, berendezési tárgyak) színek bővítése /35/

Időjárás: évszakok /15/

Öltözködés: az évszakoknak megfelelő ruhadarabok /15/

Állatok világa: ház körül és vadon élő állatok megnevezése, egyszerű leírása /20/

Étkezés: alapvető zöldségek, gyümölcsök, élelmiszerek, ételek és italok, vásárlás, számok (0-100-ig) /25/

Ünnepek: jókívánságok /10/

Mondókák, dalok, játékok, egyszerű mesék /15/

Kommunikációs szándékok

Köszönések; üdvözlések, megszólítás

Információkérés és -adás

Dolgok, emberek azonosítása, megnevezése
Emberek, helyek leírása.
Tetszés - nem tetszés kifejezése
Utasítások, felszólítások bővebben

Fogalomkörök – nyelvtan

Helyes kiejtés, hangsúly és intonáció gyakorlása
Határozott és határozatlan névelők
Főnevek többes száma (néhány rendhagyó)
Felszólító mód
A jelen idő kijelentő módban való használata
Személyes és birtokos névmások
Fontosabb elöljárószók
Létezés kifejezése
A folyamatos jelen idő bevezetése
Birtoklás kifejezése
Mennyiségi viszonyok kifejezése (számok 20-ig)
Fontosabb kérdőszavak („Who? What? Where? When? Whose?”)
Az egyszerű mondatok szórendje
Térbeli viszonyok kifejezése („in, on, under, behind, near, next to, above”)
A tanult szavak helyesírása

A továbbhaladás feltételei az 2. évfolyamon

Szókincs: 300 aktív és 100 passzív lexikai egység

Beszédértési készség

Legyen képes a tanuló hallott, a normális beszédtempónál kissé lassabban elhangzott a tanult lexikán túl nem lépő mondatokat, néhány mondatos, egyszerű szöveget megérteni. Ismerjenek fel számukra fontos részleteket, információkat néhány mondatos egyszerű közlésekben.

A tanuló értse meg az óravezetéssel kapcsolatos közléseket, utasításokat, kérdéseket.

Legyen képes a hallott utasításoknak, felszólításoknak és információknak megfelelően reagálni.

Beszédkésztség

Tudjon begyakorolt, elsajátított szavakkal alkotott egyszerű mondatokat ismételni illetve, kimondani.

Tudjon a tanult témakörökben egyszerű kérdéseket feltenni, és ezekre válaszolni, reagálni.

Legyen képes a tanuló a tanult témakörökben 4-5 mondatos önálló gondolatközlésre.

Tudjon képekről több rövid mondatban beszélni.

Törekedjen a helyes hanglejtés, hangsúly és ritmus használatára.

Olvasásértési készség

Ismerjék fel és értsék meg a tanult szavakat és kifejezéseket, egyszerű mondatokat.

Tudjon a tanult témakörökben egyszerű utasításokra olvasás alapján reagálni.

Legyenek képesek rövidebb tanult szöveget helyes kiejtéssel, hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban felolvasni és az ellenőrző kérdésekre választ adni.

Írásbeli készség

Tudjon ismert szavakból álló szöveget lemásolni, illetve tollbamondás után az ismert szavakat leírni.

Legyen képes a tankönyvhöz tartozó munkafüzet feladatait írásban megoldani.

Tudja az ismert szavak hiányzó betűit pótolni.

3 – 4. évfolyam

A 3. évfolyam megkezdésekor a tanulók már két év hallás utáni nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek, felismerik, megértik a rövid szavak, egyszerű mondatok írott alakját.

Hozzászoktak a célnyelvi óravezetéshez, követik a rövid, egyszerű utasításokat. Már ismernek hangzó szövegeket, megtették az első lépéseket a célnyelvi interakció területén, a pozitív tanári visszajelzések kialakították az egészséges nyelvhasználói önbizalmat.

A 3–4. évfolyam egyik legfontosabb célja, hogy fenntartsa a tanulók nyelvtanulás iránti pozitív attitűdjét, hogy továbbra is örömet leljék a nyelvhasználatban.

A korábbiakhoz hasonlóan fontos cél a beszédértés és a kommunikációs készség fejlesztése, amelyben most már nagyobb szerepet játszik az összefüggő beszéd. Ezekhez a fejlesztési célokhoz társul az értő olvasás, illetve a célnyelvi írás fejlesztése.

A készségek fejlesztése komplex módon, valós kommunikációs helyzeteken alapul. A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos feladatokat kapjanak, az ismeretek rögzítése tevékenykedtetés útján történjen.

A témakörök részben ugyanazok, mint az előző fejlesztési szakaszban, de a tantárgyi tartalmak gazdagodásának megfelelően bővülnek is.

Ebben az időszakban jelentősen növekszik a tanulók szókincse, elkezd kialakulni tantárgyspecifikus szakszókincsük is a célnyelven tanult tantárgyak révén. A célnyelven tanult tantárgyak keretében megtanult szavak, kifejezések többségének használatára a célnyelviórákon is van mód, ami kiváló lehetőséget teremt a kreativitás kibontakoztatására és az önálló nyelvhasználat fejlesztésére. A tantárgyi integráció kihasználásával a szókincsfejlesztés hatékonyabbá válik, több lehetőség adódik a szövegértő olvasás fejlesztésére is.

Az anyanyelvi lektor bevonásával megkezdődik az egyszerűsített szövegezésű, esetenként anyanyelven már ismert mesék, történetek feldolgozása. Ez a szövegértési feladatok megoldásán túl dramatizálásra, mesemondásra, mesék, történetek rajzos megjelenítésére is lehetőséget ad, teret enged a változatos munkaformáknak. Így az anyanyelvi kommunikációval kölcsönhatásban fejlődik a célnyelvi kommunikáció, hiszen ebben az életkorban ugyanazokat a játékos kommunikációs tevékenységeket végzik mind az anyanyelvi, mind a célnyelvi órákon. Az egyszerűsített formában leírt, feldolgozott alkotások révén kialakulhat a tanulók érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi és művészeti alkotásai iránt.

A tanulók a célnyelv sajátos mondatszerkezeteivel kontextusba ágyazva ismerkednek meg, így épülnek be a nyelvhasználatukba. Már sor kerül az egyszerű szabályszerűségek tudatosítására, de mindig csak akkor, ha azok a nyelvtanulás során már többször előfordultak, ismertté váltak a tanulók számára. Fontos, hogy a szabályszerűségeket a tanulók fedezzék fel, és a pedagógus segítségével ők vonják le a következtetéseket.

Az előző szakaszhoz képest nagyobb hangsúlyt kap az önálló tanulásra való felkészítés, az egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

A szakasz végére az elérendő cél a KER szerinti A1-es szint.

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése, begyakorolt rövid párbeszéd követése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló követi a kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetést; megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, kevesebb nonverbális elemmel támogatott és bővülő szókinccsel megfogalmazott, de továbbra is rövid, egyszerű tanári utasításokat; megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdéseket, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozásokat; felismeri a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; egyre önállóbban alkalmaz néhányat a megértést segítő alapvető stratégiák közül.

A fejlesztés tartalma
A kissé komplexebb formában elhangzó és kevesebb nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések; a közös munka megszervezése, eszközhasználat).   Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (pl. játékos feladatok; manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek).   Rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése a tanulóhoz közel álló, ismert témákról.   Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának, előadásának aktív követése; a szövegekben a tanult nyelvi elemek felismerése, következtetések levonása a témára, lehetséges tartalomra vonatkozóan; a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő, változatos feladatok segítségével.   A megértés során a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás.   Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan.   Különböző beszélők, köztük a célnyelvet anyanyelvként használók egyre nagyobb biztonsággal történő megértése, amennyiben azok a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat kihangsúlyozva, megismételve beszélnek.   <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanulótársakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Begyakorolt rövid párbeszédekben, interakciót igénylő tevékenységekben való részvétel egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát; Megfelelően szerkesztett kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre; rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról; képes rövid, egyszerű szövegek másokkal való közös előadására; képes az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

A fejlesztés tartalma
A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel.   Rövid válaszokkal, cselekvéssel való reagálás ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.   Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva.   Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.   Begyakorolt beszédfordulatokkal való kommunikálás (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).   Meg nem értés esetén nonverbális elemekkel, pl. testbeszéddel támogatott ismétlés, magyarázat kérése.   Néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerése és alkalmazása (pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás).   Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel.   Dalok, mondókák, versek, mesék, történetek előadásában, szóbeli nyelvi játékokban való aktív részvétel.   Nonverbális elemekkel támogatott történet elmondásába való bekapcsolódás az ismert szavak, kifejezések, beszédfordulatok szintjén.   <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> dalok, mondókák, versek, mesék, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Aktív részvétel az órai tevékenységekben, a célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések, valamint a korábban feldolgozott szövegek megértése. Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról. A megismert versek, mondókák felidézése.
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	A tanuló rövid, egyszerű szövegeket mond el, illetve párbeszédet ad elő társaival közösen, tanári segítséggel; egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírást ad saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről; használ néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát; köötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket; munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be; képes kreatívan alkalmazni a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét; képes elmondani egy-egy megtanult szöveget a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.

A fejlesztés tartalma
Gyermekirodalmi mű (pl. vers, dal, mese), történet, cselekvéssor közös vagy önálló előadása társak, másik osztály, szülők vagy tanárok részére.   Felkészülést követően nonverbális elemekkel támogatott egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal.   Minta alapján, tanári segítséggel összefüggő szöveg alkotása; szavak, szócsoportok, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű köötőszavakkal (pl. és, de, azután).   Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása és értékelése (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése).   Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével).   A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: dalok, versek, mesék, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	A tanulónak minimális ismeretei vannak a célnyelv írott változatának sajátosságairól. Az egyszerű szavak, nagyon rövid mondatok nyomtatott képét felismeri, jelentésüket többnyire megérti.
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a célnyelven történő olvasás közti különbséget; felismeri és megérti az egyszerű mondatokban, rövid szövegekben az ismert szavakat és kifejezéseket a megértést segítő elemekre támaszkodva;

	megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét; egyszerű, autentikus szövegekből kiszűr néhány alapvető információt; az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatokat végez el; képes kreatívan használni készségeit, képességeit az olvasott szövegek értelmezéséhez; kialakul érdeklődése a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.

A fejlesztés tartalma	
Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése. Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása). Egyszerű, különböző műfajú szövegek olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása. Különböző műfajú szövegek (pl. versek, mesék, történetek, fabulák, viccek) közös olvasása. Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű információ szerzése. Rövid, egyszerű, írott utasítások követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás). Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, mesék, dalszövegek, novellák). <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:</i> történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.	

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A tanulónak tapasztalata van a célnyelven való írás területén. Az egyszerű, rövid szavakat, mondatokat felismeri, megérti. A tanult, rövid szavakat le tudja másolni, hallás után leírni.
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	A tanuló képes felismerni az anyanyelven és a tanult célnyelven történő írás közti különbséget; ismeri az adott nyelv ábécéjét; különböző nyelvi tevékenységek során rövid szavakat, mondatokat másol, illetve ír le; különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegeket alkot, adott mintát követve; írásban személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre válaszol; közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatokat végez el; bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe; képes kreatívan alkalmazni a nyelvi órákon és a célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, tudását az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írása során.

A fejlesztés tartalma

Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása.

Rövid mondatok írása egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával (pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése).

Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása (pl. hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail).

Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok kitöltése.

Projektmunka készítése (pl. posztterek, hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertető).

Az életkornak megfelelő irodalmi művek (pl. mesék, történetek) bizonyos elemeinek megváltatása, átírása.

Különböző típusú szövegek kreatív írása (pl. napló, dalszöveg, listaversek, szabadversek).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, dalszöveg, keresztretjvény.

3. évfolyam

Témakörök

Az én világom: ismerkedés, üdvözlési formák, személyi adatok, külső-belső tulajdonságok, testrészek, egészség, betegség, érzelmek kifejezése/20/

Család: rokon kapcsolatok kifejezése, családfa, barátok /15/

Tágabb környezetünk: ház, lakás, berendezések és hozzá kapcsolódó tevékenységek, üzletek, épületek, néhány országnév, nemzetiség /25/

Természeti környezetünk: állatok, növények és élőhelyeik, házi kedvencek és gondozásuk /20/

Mindennapi életünk: napirend, hónapok, hét napjai, heti terv, idő, dátum kifejezése, szabadidő (hobby, sport), étkezés, ételek, ételek készítése, éttermi étkezés /30/

Iskola: tanszerek, az osztályterem berendezése és jellemzése, taneszközök /20/

Vásárlás: árufajták, a célnyelvi ország pénzneme, a számok 100-ig /25/

Ünnepek Halloween, hálaadás, karácsony, születésnapok, húsvét, anyák napja/10/

Mondókák, dalok, játékok és mesék /15/

Kommunikációs szándékok

Információ kérése és adása különböző szituációkban (vásárlás, iskola, szabadidő, tájékozódás stb.)

Dolgok, emberek azonosítása, megnevezése

Egyetértés, egyet nem értés kifejezése, vélemény kérése, kifejezése

Képesség, felszólítás, tiltás

Tetszés - nem tetszés kifejezése

Utasítások adása

Udvarias kérés kifejezése

Fogalomkörök – nyelvtan

Jelen idő (folyamatos jelen, egyszerű jelen használata)
Birtokviszony
Főnevek egyes és többes száma
Mennyiségi viszonyok (számok 21-1000-ig), tőszámnevek, sorszámnevek
Egyes módbeli segédigék („can”)
Felszólító mód
Az ige infinitív alakja („want to”+ ige)
Néhány előjárósó
Kérdőszavak
Az ABC, a tanult szavak helyesírása
A tagadás egyes formái
Az egyszerű mondat szórendjei

A továbbhaladás feltételei az 3. évfolyamon

Szókincs: 400 aktív és 200 passzív lexikai egység

Beszédértési készség

Értsék meg a tanult témákban a tanult nyelvtani jelenségek keretei között az élő nyelvnek megfelelő beszédtempóban folytatott rövid beszélgetést, ha az nem tartalmaz ismeretlen szavakat és megfelel az idegen nyelv köznyelvi kiejtési normáinak.

Tudjanak a témákkal kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani (pl. hiányzó információk kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állítások eldöntése, utasítások követése)

Beszédkészség

Alakuljon ki a helyes hangsúly, hanglejtés és hangképzés.

A tanulók legyenek képesek egy adott témakörön belül mások által kezdeményezett beszélgetésben részt venni, **tudjanak megválaszolni a tananyaggal, személyükkel és környezetükkel kapcsolatos** beszédhelyzetben feltett kérdéseket, illetve kérdések feltevésével kezdeményezzenek egyszerűbb beszélgetéseket. Gyakran előforduló helyzetekben bátran használja az idegen nyelvet.

Tudjon előadni rövid jeleneteket, színdarabokat.

Tudjanak a tanulók a témakörökben megismert szavakkal egyszerű mondatokat alkotni.

Legyen képes a tanuló a tárgyalt témakörökben 4-5 mondatos önálló gondolatközlésre és információadásra. Tudjon beszélni röviden környezetéről tevékenységeiről.

Memoriterként tanuljanak meg rövid szövegrészeket, párbeszédeket, mondókákat, ismerjenek dalokat.

Olvasásértési készség

Tudjanak az olvasott szövegekkel kapcsolatban egyszerű feladatokat megoldani.

Legyenek képesek rövid szövegrészeket megérteni, azoknak tartalmát kérdésekre angolul foglalják össze, alakuljon ki a néma olvasás és a szövegértés készsége is egy-egy rövidebb szövegrész kapcsán.

Tudjanak tanult szövegeket helyesen értelmezve felolvasni.

Írásbeli készség

Ismerjék az adott idegen nyelv magyartól eltérő betűinek és hangkapcsolatainak írásmódját.

Legyenek képesek ismert szavakat másolás vagy diktálás alapján helyesen leírni.

Tudjanak összekevert betűkből ismert szavakat alkotni, hiányos szavakat illetve szöveget pótolni.

Tudjanak nyelvi modell alapján önállóan egyszerű szöveget megszerkeszteni.

4. évfolyam

Témakörök

Tágabb környezetünk: országok, nemzetiségek, nyelvek, utazás, nyaralás /25/

Természeti környezet: állatok egyszerűbb jellemzése /25/

Étkezés: Étel- és italfajták, bevásárlás, főzés, egyszerű receptek, ízek, étkezés az étteremben, ételkínálás /20/

Mindennapi életünk: tárgyak leírása, szín, forma, anyag, méret. Mindennapi és szabadidős tevékenységek /30/

Család: foglalkozások, munkahelyek, egy család napirendje /20/

Iskola: tantárgyak, órarend, az én iskolám, osztálytársak, iskolák a különböző országokban/15/

Életmód: egészség és életmód /15/

Ünnepek /15/

Mondókák, dalok, játékok, mesék, jelenetek /15/

Kommunikációs szándékok

Emberek, helyek, állatok, folyamatok leírása

Emberek, dolgok összehasonlítása

Információ kérése és adása különböző szituációkban

További utasítások adása

Meghívás

Térbeli viszonyok: irányok, helyek, méretek, súly, űrtartalom egyszerű kifejezése SI mértékegységek szerint

Vélemény kérése, kifejezése

Tetszés - nem tetszés

Modalitás: akarat, kívánság, szándék

Képesség, szükségletek kifejezése

Helyeslés

Fogalomkörök – nyelvtan

Igeidők és igealakok használata a különböző idegen nyelvek sajátosságainak figyelembevételével (folyamatos, egyszerű jelen, egyszerű múlt- a szabályos és rendhagyó múlt idejű igék, jövő).

További módbeli segédigék

Létezés kifejezése

Melléknevek fokozása

Hasonlító mondatok melléknevekkel

Határozószók

Felszólító mód

Countable + uncountable (some, any)

Kérdőszavak

A továbbhaladás feltételei az 4. évfolyamon

Szókincs: 600 aktív és 300 passzív lexikai egység

Beszédértési készség

Értse meg a tanuló az élőbeszédnek megfelelő tempójú idegen nyelvű óravezetést.

Fokozatosan értsék meg a tanár rövid, egyszerű célnyelvi szómagyarázatát, amennyiben az ismert nyelvi elemeket tartalmaz.

Értse meg a köznyelvi ejtési normának megfelelő anyanyelvi beszélőt is, ha annak beszéde a szokott beszédtempónál valamivel lassúbb és a globális értést gátló mértékben ismeretlen lexikát és nyelvtant nem tartalmaz. Értse meg a gépi hangot is, ha az a fenti kritériumoknak megfelel.

Legyen képes a tanuló az ilyen hallott szövegekben a szövegösszefüggés felismerésére, a hallott történet főbb mozzanatainak követésére és felidézésére. **Találják meg a tanulók a hallott szövegben a számukra fontos információt.**

Legyenek képesek megoldani hallott szöveghez kapcsolódó feladatokat.

Beszédkésztség

Szóbeli megnyilatkozásait megközelítően helyes kiejtéssel tegye.

Tudjon a beszélgetés során udvariasan hozzászólni, véleményt alkotni.

Ismerje a formális szóbeli érintkezés életkorának megfelelő formáit.

A tanulók idegen nyelven röviden foglaljanak össze ismert szövegeket.

Életszerű szituációkban folytassanak egyszerű párbeszédet.

Tudjanak a tanult anyaggal kapcsolatban információt kérni és adni, tárgyakat, jelenségeket egyszerűen leírni, tudjanak ismert témakörökhöz tartozó képekről néhány összefüggő mondatot, történetet, mesét alkotni, elmondani.

Az idegen nyelvi memória fejlesztése céljából tanuljanak meg rövidebb nyelvi egységeket is.

Legyen képes beszédszándékát és véleményét a tanult témakörökben megfelelő nyelvi eszközökkel kifejezni.

Olvasásértési készség

Olvassanak fel a tanulók ismert szövegeket helyes kiejtéssel.

Legyenek képesek az ismert szövegek lényegét kiemelni vagy összegezni, illetve a kért információkat a szövegben megkeresni.

Ismerkedjen meg a tanuló a korának megfelelő egy- és kétnyelvű szótár használatával.

Fokozatosan ismerkedjenek meg egyszerűbb autentikus szövegekkel.

Tudjon az olvasott szövegekkel kapcsolatban igényesebb feladatokat megoldani.

Írásbeli készség

Legyenek képesek ismert szavakból álló, ismert nyelvtani jelenségekre épülő szövegeket tollbamondás után leírni.

Tudjanak feldolgozott szövegekhez egyszerű kérdéseket feltenni és feltett kérdésekre írásban, válaszolni.

Tudjanak írni meghívót, üdvözlőkártyát, egyszerű levelet megfogalmazni, ismerjék ezek formai szabályait.

Legyenek képesek rövid irányított fogalmazást írni.

Általános minimum követelmények a 4. évfolyam végére

A nyelvhasználat szintje (megegyezik az Európai Tanács által kiadott ajánlás A 1 szintjével)

Tartalom	Nyelvhelyesség	Folyamatosság	Interakció	Koherencia
Rendelkezik a legalapvetőbb szókinccsel, melyek személyes élményekhez kapcsolódnak, és a mindennapi konkrét szituációkra vonatkoznak.	Alapvető, egyszerű, begyakorolt mondatmodelleket, nyelvtani szerkezeteket tud használni.	Főleg rövid, előre begyakorolt mintamondatok alapján fejezi ki gondolatait, rövid szüneteket tartva, hogy megkeresse a megfelelő kifejezéseket, kiejtse a kevésbé ismert szavakat és viszsza kapcsolódjon a kommunikációba.	Képes személyes jellegű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni, amelyben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész. A kommunikációban gyakori az ismétlés az újrafogalmazás és a javítás.	Szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat összekapcsol.

Ellenőrzés, értékelés

Az ellenőrzés, értékelés nagyon fontos a tanár és a tanuló számára egyaránt. Így a tanulási folyamat mindkét szereplője visszajelzést kap a folyamat sikeréről vagy kudarcairól. Fontos, hogy az ellenőrzés, értékelés, minősítés mindig segítőkész szándékú, folyamatos, rendszeres és következetes legyen. Az írásbeli és szóbeli ellenőrzést, értékelést megfelelő arányban kell alkalmazni.

Ellenőrzés módja			
Beszédértési készség	Beszédalképesség	Olvasásértési készség	Írásbeli készség
1. osztály			
1. A tanár vagy anyanyelvi beszélő által elmondott a tanuló szókincsére épülő, egyszerű nyelvi szerkezeteket tartalmazó mese, történet lerajzolása. (pl. szereplők, jelenetek) 2. Szóbeli utasítások alapján kép rajzolása.	1. Beszélés vagy beszélgetés ismert képekről használva az elsajátított szókincsét, nyelvtani szerkezeteket. 2. Egyszerű párbeszéd folytatása a tanuló személyével kapcsolatos téma-körökben.	-	-
2. osztály			
Hallás utáni egyszerű feladatokat tartalmazó szövegértő teszt megoldása (pl. képkiegészítés, összekötés, párosítás, színezéssel vagy egyéb módon megjelölés)	1. Beszélés vagy beszélgetés képekről rövid mondatokkal már jól használva a mintamondatokat. 2. Egyszerű párbeszéd folytatása különböző, tanult témakörökben. 3. Tanult szavakat és kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó rövid, egyszerű szöveg hangos olvasása.	Tanult szavakat és kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó rövid, egyszerű szöveg elolvasása. 1.A tartalomra vonatkozó kérdésekre válaszadás. 2. Egyszerű szövegértési teszt megoldása.	1. Ismert, tanult szavak másolása, tollbamondás utáni leírása. 2. Ismert, tanult szavakból álló rövid szöveg lemásolása.
3. osztály			
Hallás utáni egyszerű feladatokat tartalmazó szövegértő teszt megoldása. (pl. képkiegészítés, összekötés, megjelölés, igaz – hamis állítások, kevés hiányzó információ kitöltése, válaszadás egyszerű kérdésekre)	1. Beszélés vagy beszélgetés képekről rövid, önállóan alkotott mondatokat használva. 2. Egyszerű párbeszéd kezdeményezése, bekapcsolódás párbeszédbe különböző, tanult témakörökben.	Tanult szavakat és kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó rövid szöveg néma elolvasása. 1.A tartalomra vonatkozó kérdésekre válaszadás. 2. Egyszerű szövegértési teszt megoldása. 3. Tanult szavakat és kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó szöveg hangos olvasása helyes értelmezéssel.	1. Ismert, tanult szavak tollbamondás utáni leírása. 2. Összekevert betűkből értelmes szavak alkotása. 3. Minta után rövid, egyszerű szöveg alkotása.

4. osztály			
1. Hallás utáni szövegértő teszt megoldása. (pl. képkiegészítés, összekötés, megjelölés, igaz – hamis állítások, kevés hiányzó információ kitöltése, keresése válaszdás egyszerű kérdésekre) 2. Egyszerű szömagyarázat alapján tanult szavak felismerése.	1. Beszélés vagy beszélgetés képekről önállóan alkotott mondatokat használva. 2. Párbeszéd kezdeményezése, bekapcsolódás párbeszédbe különböző, tanult témakörökben. 3. Tárgyak, jelenségek egyszerű leírása. 4. Rövid memoriterek elmondása.	Tanult szavakat és kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó szöveg néma elolvasása. 1. A tartalomra vonatkozó kérdésekre válaszadás. 2. Szövegértési teszt megoldása. 3. Tanult szavakat, kifejezéseket, nyelvtani szerkezeteket tartalmazó szöveg hangos olvasása helyes értelmezéssel és megközelítően helyes kiejtéssel.	1. Ismert, tanult szavakat, nyelvtani jelenségeket tartalmazó szöveg tollbamondás utáni leírása. 2. Rövid, irányított fogalmazás írása. 3. Egyszerű levél, meghívó írása.

A tanulók 1. osztályos és a 2. osztályos I. félévi értékelése szöveges:

- Excellent (kitűnő megfelelt)
- Very good (jól megfelelt)
- Good (megfelelt)
- Unsatisfactory or Bad (nem felelt meg)

Az 2 – 4. osztályban írásbeli tesztek értékelésekor általánosan meghatározott százalékos határok:

- jeles: 90% felett
- jó: 75% felett
- közepes: 55% felett
- elégséges: 35% felett
- elégtelen: 35% alatt

Az 1 – 4. osztályban a szóbeli ellenőrzés, értékelés esetében a következő szempontokat vesszük figyelembe prioritási sorrendben:

- az egyes témakörökben elsajátított szókincs
- a tanult mintamondatok alkalmazása, használata (nyelvhelyesség)
- kiejtés
- hangos olvasás
- folyamatosság
- tanórai megnyilvánulások, hozzászólások

A tanulók elsajátított tudásának mérése, teljesítményének értékelése történhet egy – egy specifikus területen (pl. szókincs, nyelvtan) vagy anyagrészek befejezése után komplex méréssel (szókincs, nyelvtan, olvasásértés, íráskészség)

Az értékelés történhet anyagrészen belül, lezárásaként, fél évkor, év végén.

Tanszerek, taneszközök

Tankönyv, munkafüzet, tanulói füzet. CD-k DVD-k, magnó, DVD lejátszó, interaktív tábla, kiegészítő anyagok, magazinok, egy és kétnyelvű szótárak, térképek, módszertani segédkönyvek, készség és szókincsfejlesztő könyvek, szemléltető eszközök, TV, számítógép, angol nyelvű szoftverek, jól felszerelt könyvtár, anyanyelvi tanár.

Angol nyelv

5-8. évfolyam

Bevezetés

A célnyelv oktatásának alapvető célja a Közös Európai Referenciakerettel (a továbbiakban KER) összhangban a tanulók célnyelvi kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a minden tevékenységhez, így a nyelvi kommunikációhoz is nélkülözhetetlen motivációval.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik a célnyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységet végeznek. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és projektmunkának, amelyek szintén erősíthetik a motivációt. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezért ezeket integráltan tanítjuk.

A két tanítási nyelvű oktatási program terjed és népszerűsége egyre nő hazánkban. A korai nyelvoktatás előnye, hogy kisgyermekkorban még nem alakul ki a későbbi életkorban sokakra oly jellemző gátlás, a gyerekek játéknak tekintik a nyelvtanulást. A gyermekek igen fogékonyak, hangképző szerveik jobban alkalmazkodnak az idegen nyelv hangjaihoz.

Az idegen nyelv tanulása lehetővé teszi egy másik kultúra sajátos értékeivel való megismerkedést is, a gyakorlati nyelvi készségek elsajátításán kívül a tanulóknak erősödik saját anyanyelvük és kultúrájuk értékelése, valamint növekszik a mások iránti érdeklődés, türelem és megértés.

A nyelvtanulás fejleszti a gyerekek memóriáját, figyelmét, gondolkodását, viselkedését, önbizalmát, nyitottabbak lesznek, megértőbbek, együttműködőbbek, önállóbbak, érzelmi-leg gazdagodnak.

Anyanyelvünket nem sokan beszélik a világon. Az idegen nyelv oktatásának legfontosabb célja az, hogy minél inkább fejlődjön a gyerekek kommunikációs készsége, s az angol nyelv segítségével tudjanak kapcsolatot teremteni másokkal.

Az angol nyelv tanításának célja

- A tanulók nyelvtudása érje el a **középhaladó** szintet a nyolcadik osztály végére.
- A tanulók nyelvtudása olyan gyakorlati szókincsen alapuljon, hogy a tanult témakörökön belül mind szóban, mind írásban középszinten tudjanak kommunikálni.
- Automatikusan és tudatosan is tudják alkalmazni a tanult nyelvtani szerkezeteket.
- Érjük el, hogy tanulóink életkoruknak és egyéniségüknek megfelelően sajátítsák el az idegen nyelv tanulásának sajátos módszereit.
- Legyenek képesek ezen a szinten életkori sajátosságaiknak megfelelő témákban írásban és szóban megnyilvánulni, gondolataikat és véleményüket kifejezni, beszélgetést kezdeményezni, folytatni, tudják használni az angol nyelvet a hétköznapi kommunikációs helyzetekben.

- Bővüljön a világról alkotott elképzelésük, alakuljon ki bennük az Európához tartozás érzése.
- A tanulók alkalmazzák idegen nyelven a más műveltségi területeken szerzett készségeket és ismereteket, valamint az idegen nyelvi órákon szerzett ismereteiket használják fel más tantárgyak tanulása során.
- Ismerjék meg a nem nyelvi elemek szerepét is a kommunikációban.
- Ismerjék meg a fent említett országok közösségeinek kultúráját, társadalmi szokásait, viselkedési formáit a mindennapi életben és az emberi kapcsolatokban.
- Kapjanak betekintést az angol nyelvű országok kultúrájába és civilizációjába, és ezek értékeinek megismerésével és megbecsülésével, azokat a saját kultúrájukkal összehasonlítva a magyar kultúrát is tágabb összefüggéseiben lássák.
- Ismerjék fel, hogy egy idegen nyelv tudása alapja lehet egy újabb elsajátításának, és eszköze más ismeretek szerzésének.
- Nőjön önbizalmuk az angol nyelvű kommunikáció terén, s ehhez biztosítani kell számukra az olyan lehetőségeket, hogy az angol nyelvet szóban (televízió, diákcsera) és írásban (olvasás, levelezés) használhassák.
- Fejlődjön kreativitásuk a projektek készítése által. A projekt a tanuló munkája, amelyet vizuális vagy auditív eszközök felhasználásával önállóan, párban vagy csoportban készít, s ebben kifejezésre juttatja egyéni elképzeléseit, kreativitását. A projekt lehet tábló, hangfelvétel, videofelvétel, kollázs, kérdőív és ennek feldolgozása, a tanuló által írt vers, prózai alkotás, feladatsor, rejtvény, stb.
- Jelentsen számukra örömet az angol nyelvű kommunikáció, információszerzés, olvasás.

Az angol nyelv tanulásának és tanításának sajátosságai

- A nyelvtanulás élvezetes cselekvés lehet.
- A tanulók hatékonyabban tanulnak, ha önálló gondolkodásra készítik őket, és ha bevonják őket a tanulási folyamat tudatos irányításába.
- Amennyire lehet, a tananyagnak a valóságról kell szólnia és a valósághű idegen nyelvet kell bemutatnia.
- Sok mindent a tanulók maguk is felfedezhetnek az idegen nyelvben, anélkül, hogy mindig a tanárok adnák meg a szükséges információkat.
- A tanulás részben tudatos, részben tudat alatti folyamat.
- A tanulás akkor a leghatékonyabb, ha az agy mindkét féltekéjét stimuláljuk.
- Más országok kultúrájának megismerésével magunkról, saját kultúránkról is többet tudunk meg.
- Az idegen nyelvű kommunikáció által a tanulók önbizalma nő, személyiségükben is gazdagodnak.

Személyi feltételek

A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve szerint a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak között kell, hogy legyen legalább egy olyan pedagógus, akinek a célnyelv az anyanyelve.

A sikeres kisgyermekkori nyelvoktatás érdekében ideális és hatékonyabb, ha az alsó tagozatban olyan pedagógusok oktatják az angol nyelvet, akik tanítói végzettséggel is rendelkeznek, mert ők jobban ismerik az ebben az életkorban alkalmazható módszereket.

A két tanítási nyelvű oktatás keretében a tanórák (a célnyelv és a választott tantárgyak) a kötelező óraszám minimum harmincöt százaléka. Tanácsos, hogy a célnyelvet tanító tanár nagy vonalakban ismerje az angolul oktatott tantárgyak tananyagát, hogy az beépíthető és bővíthető legyen a további célnyelvi órákon is.

A tanárok rendszeres részvétele továbbképzéseken, módszertani konferenciákon az idegen nyelv tanításának fontos feltétele.

Tárgyi feltételek

Elengedhetetlen a korosztálynak megfelelő tankönyvcsalád, melynek jellemzője, hogy a tankönyvön kívül munkafüzet, Audio CD, tanári kézikönyv, valamint DVD és tesztfüzet is tartozik hozzá.

Az alapvető technikai eszközök: magnetofon, interaktív tábla, projektor, videó, számítógépek CD-ROM-mal és Internettel, írásvetítő, CD lejátszó, DVD-lejátszó, videokamera, fénymásoló, fényképezőgép.

Mindenképpen fontos a megfelelő nyelvi környezet kialakítása is az iskolában, célszerű az angolórát az e célra kialakított nyelvi szaktanteremben tartani, ahol rendelkezésre állnak a megfelelő technikai taneszközök, valamint a térképek, poszterek, táblázatok és illusztrációk.

Tanárok számára ajánlott kiadványok

Az alábbiakban felsorolt témájú és tartalmú kiadványok szükségesek az iskola számára ahhoz, hogy az angol nyelvet színvonalasan tanítsák az angoltanárok.

Módszertani szakkönyvek:

- szókincstanításra,
- nyelvtanításra,
- a négy alapkészség (beszéd, írás, olvasás és hallás utáni megértés) fejlesztésére,
- kommunikációs készség fejlesztésére,
- a célnyelvi kultúra tanítására,
- daltanításra,
- videofilm használatára,
- kiejtés tanítására,
- számítógép alkalmazására,
- interaktív anyagok használatára
- project készítésére,
- drámajátékok alkalmazására,
- a munka szervezésére,
- szótárhasználatra,
- irodalom tanítására,

- Internet használatára,
- képek és szemléltető eszközök alkalmazására,
- tanítási és tanulási módszerek, nyelvi játékok, rejtvények alkalmazására,
- hibajavításra,
- tesztelésre és értékelésre.

Forrásanyagok:

- nyelvtani gyakorlókönyvek,
- fénymásolható feladatok,
- hangkazetták, audio CD-k, hanganyagok hallás utáni megértéshez,
- szókincsfejlesztő gyakorlókönyvek,
- dal, mondóka és jazz chants gyűjtemények,
- egynyelvű és kétnyelvű, tematikus és képes szótárak,
- könnyített, és szintnek terjedelmében megfelelő angol nyelvű irodalmi olvasmányok,
- az angol anyanyelvű országokat bemutató szöveges, hang- és video anyagok, CD-ROM-ok, interneten fellelhető anyagok,
- képes szemléltető eszközök (szókártyák, képek, poszterek, táblázatok, térképek, reáliák),
- nyelvi játékok gyűjteménye,
- előadható drámák, színdarabok.

Értékelés, ellenőrzés a magyar-angol két tanítási nyelvű programban

Az értékelés a tanulási-tanítási folyamat szerves része. Rendszeres ellenőrzés szükséges ahhoz, hogy mind a tanuló, mind a tanár állandó visszajelzést kapjon arról, hogy a tanuló milyen mértékben tudta elsajátítani a tananyagot, a tanár pedig tájékozódjon arra vonatkozóan, hogy a tanulási folyamat mennyire sikeres.

Az **ellenőrzés** legyen:

- folyamatos, rövidebb szakaszokra kiterjedő, visszajelzést ad a tanulóknak haladásukat illetően, a tanárokat pedig a tanulási folyamat sikerességéről tájékoztatja, meghatározza a további feladatokat.
- rendszeres, kapcsolódjon a tantervben meghatározott szakaszokhoz a témákat, a beszéd-szándékokat és a fogalomköröket (nyelvtant) illetően.
- terjedjen ki a négy nyelvi alapkészségre: hallott szöveg értése, beszédkésztség, olvasott szöveg értése és íráskészség.
- átfogó, ne csak az adott csoportban tanított konkrét tananyaghoz kapcsolódjon, hanem terjedjen ki párhuzamos tanulócsoportokra is évfolyami szinten egy-egy nagyobb szakasz lezárásaként.

A tesztek alkalmazási területe iskolai szinten

Teszt típus	Cél	Célcsoport	Terület	Szakasz
Diagnosztikai	Fejlesztendő területek meghatározása	Csoport, évfolyam	Alapszókincs, nyelvtan	Tanév eleje
Teljesítmény	Értékelés, minősítés	Csoport, évfolyam	Szókincs, nyelvtan, nyelvi készségek	Félévi és év végi
Nyelvi jártasság	A nyelvi jártasság megállapítása	Csoport, évfolyam	A nyelv integrált használata	Nyolcadik évfolyam vége
Besoroló	Szintfelmérés	Osztály	Szókincs, nyelvtan, nyelvi készségek	Tanév eleje

A felsorolt teszt típusok alkalmazása iskolai szinten, mely a csoportok nyelvtudásának mérésére vonatkozik, az iskolában tanító nyelvtanárok megegyezésén alapul, a tesztek tartalmát a munkaközösségek állítják össze a helyi tanterv követelménye szerint és az iskolai ütemtervhez igazítva. A tesztek típusát és tartalmát az iskolavezetés és az angol munkaközösségek együttesen határozzák meg és rögzítik az éves munkatervben.

A *diagnosztikai* tesztek alkalmazhatók egy-egy meghatározott terület felmérésére pl. igeidők használata évfolyami szinten vagy párhuzamos csoportokban.

A *besoroló* tesztek az osztályok képességek szerinti csoportba sorolásához szükségesek, valamint arra az esetre, ha más intézményből a program szerint működő csoportba kíván belépni a tanuló.

Az évfolyami szintű minden csoportra kiterjedő *teljesítmény* tesztekre szükség van az egységes értékelés érdekében, de a tartalmat, a prioritásokat a munkaközösség éves munkaterve határozza meg.

Az egyes csoportokban tanító nyelvtanárok saját teszteket állítanak össze, illetve közösen is kidolgozhatnak egy-egy feladatsort annak értékelésére, hogy ellenőrizzék, hogy a tanulók a rövidebb anyagrészeket mennyire sajátították el. Ha a tanár célja egy nagyobb tananyagegység összefoglalása, akkor a feladatok típusai széles skálán mozogjanak, a nyelvi elemeket (szókincset, nyelvtant) és készségeket minél átfogóbban kérje számon. A tanulók értékelésének szintén folyamatosnak és a témához képest sokoldalúnak kell lennie. A tanár igyekezzen minél változatosabb, több készséget is fejlesztő illetve mérő feladatokat készíteni ennek ellenőrzésére.

A tesztek feladatsorának összeállításakor a tanárnak figyelembe kell vennie azt is, hogy a teszt könnyű, közepes és nehezebb feladatokat egyaránt tartalmazzon, s lehetőség szerint több készséget is mérjen.

Értékelés osztályzatokkal

Az iskolai egységes értékelés érdekében a munkaközösség tagjainak meg kell egyezniük a *szakszerű szempontrendszerben*, és a mérendő területekben.

Az *osztályozási kritériumok* két nagy csoportra oszthatók:

- nyelvi helyesség
- kommunikatív tartalom.

Szóbeli teljesítmény értékelésének szempontjai:

- információmennyiség
- kiejtés
- beszédfolyamatosság
- nyelvhelyesség
- szókincs
- memoriter
- hangos olvasás
- kommunikációs készség

Írásbeli teljesítmény értékelésének szempontjai:

fogalmazás:

- információmennyiség
- helyesírás
- nyelvhelyesség
- kreatív gondolkodás
- tartalom
- szókincs választékossága
- műfaji sajátosságok
- külalak
- stílus
- témazáró:
- információmennyiség
- helyesírás
- nyelvhelyesség
- szókincs

Összehasonlításul az alábbiakban felsoroljuk prioritási sorrendben, hogy az 1–4. évfolyamon a szóbeli ellenőrzés, értékelés esetében mely szempontokat veszünk figyelembe:

- az egyes témakörökben elsajátított szókincs
- a tanult mintamondatok alkalmazása, használata (nyelvhelyesség)
- kiejtés
- hangos olvasás
- folyamatosság
- tanórai megnyilvánulások, hozzászólások.

A tanulók elsajátított tudásának mérése, teljesítményének értékelése történhet egy – egy specifikus területen (pl. szókincs, nyelvtan) vagy anyagrészek befejezése után komplexméréssel (szókincs, nyelvtan, olvasásértés, íráskészség)

Az értékelés történhet anyagrészen belül, lezárásaként, fél évkor, év végén.

Az írásbeli tesztek értékelésekor általános szempont a százalékos meghatározás.

Az **5-8. évfolyamon** alkalmazott százalékban megadott határok átváltása osztályzatokra:

- jeles: 100-90%
- jó: 89-80%
- közepes: 79-60%
- elégséges: 59-50%
- elégtelen: 50% alatt

Ezekről az általános szempontokról a nyelvtanár indokolt esetben eltérhet, több csoportra illetve egy-egy évfolyamra vonatkozó mérés esetén az érintett tanárok közös döntése legyen a ponthatárok meghatározása.

A **tanórai aktivitás** is része a tanuló teljesítményének, így feltétlenül figyelembe kell venni az értékeléskor. Az órai munkában való részvétel értékelését a tanárok egyéni módszereik szerint alkalmazhatják, jó teljesítmény esetén például a tanár jó ponttal értékelheti a teljesítményt, s így ösztönözheti a tanulókat jobb munkára és nagyobb aktivitásra.

A tanórai aktivitás értékelésének szempontjai:

- együttműködés a tanárral
- együttműködés a többi tanulóval
- a feladatok végrehajtásának szintje
- önálló feladatok vállalása

Külön feladatként szerepel a csoportokban elkészített *projekt*, mely jellegénél fogva jeggyel nem értékelhető, de a tanulók részvétele, aktivitása az év végi jegyben érvényesül, illetve egyéni feladatként értékelhető. Amennyiben a projekthez önálló kiselőadás is párosul, illetve önálló munka, ez külön is osztályzat értékű. Ez esetben az osztályzatot egy szempontrendszer alapján alakítja ki a tanár a tartalom, az információmennyiség, a kreativitás, a feldolgozás szintje és megjelenítése, a nyelvhelyesség, a kiejtés vagy helyesírás.

Az **osztályzat** kialakításakor azok a szempontok érvényesek, amelyeket a nyelvi készségek elsajátítására vonatkozóan a nyelvtanárok szóbeli és írásbeli esetében egységesen megállapodtak. A tantárgy speciális tartalma miatt az önálló véleményalkotás és vitakészség szintjét is figyelembe kell vennünk.

Segítsük a tanulók részvételét a különböző általános iskolai versenyeken és vetélkedőkön, ahol felhasználhatják a tantárgy keretében tanultakat, illetve ösztönözzük őket arra, hogy jelentkezzenek egy a korosztályuknak és nyelvtudásuknak megfelelő angol anyanyelvű vizsgára.

A nyelvtudás és a tantárgyi tudás értékelése az angolul oktatott tantárgyak esetében

A tanulóknak a magyar nyelven oktatott tantárgyak a kerettantervben meghatározott szerinti követelményszintet kell teljesíteniük. Az angol nyelven oktatott tantárgyak értékelésekor a helyi tantervben foglalt szempontok az irányadók.

Elsődleges a szaktárgyi tudás, értékeléskor az angol nyelvhelyesség (kiejtés, helyesírás, nyelvtan) annyiban számít, hogy a tanuló angol nyelven egyértelműen és érthetően tudja visszaadni tudását. A számonkérés során kerülni kell az olyan típusú feladatokat, amelyek meghaladják a tanulók elvárható nyelvi készségszintjét.

Óraszámok

A tantárgy óraszámát évfolyamonként heti 5 óra, évi 180 óra, melyben lehetőséget kell biztosítani a célnyelvi kultúra megismertetésére is. A célnyelvi kultúra tananyaga beépíthető a célnyelvi órák anyagába, de javasoljuk külön tantárgyként való oktatását is.

Fejlesztendő kulcskompetenciák

Nyelvi kommunikáció	Szókincs Nyelvtani ismeretek Nyelvi funkciók Szóbeli kapcsolattartás Szövegtípusok megértése Nyelvi stílusok érzékelése és alkalmazása Kommunikációs helyzetek változatai
Szövegértési-szövegalkotási kompetenciák	Beszédképesség, szövegek megértése, értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Írás, szövegalkotás A tantárgyakon átívelő tanulási képesség Az ítéletképeség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék
A hatékony, önálló tanulás	írás, olvasás, számolás saját tanulási stratégia összpontosítás tanulás céljának mérlegelése közös munka támogatás kérése
Környezettudatosságra nevelés	fenntartható fejlődés állampolgári köteleességek személyes felelősség válságjelenségek fogyasztás és erőforrások
A tanulás tanítása	Érdeklődés Önállóság könyvtári és más információforrások előzetes tudás mozgósítása csoportos tanulás módszerei az emlékezet erősítése jegyzetelési technikák forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás

Képességlista

Adottsághoz kötött képességek fejlesztése a következő területeken zajlik: észlelés, képzelet, figyelem-koncentráció, emlékezet, felidézés, gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, összefüggések felfogása, kiegészítés, általánosítás, konkretizálás, rendezés, analógia, szembeállítás)

Gondolkodási képességek: feladatmegoldó logikai-algoritmikus, ítéletalkotás, következtetés, fogalomalkotás, problémamegoldó (asszociáció, rugalmasság, megértés, könnyedség, értékelés, bírálat, választás, döntés)

Szociális képességek: szerepészlelés, kooperáció, tolerancia, empátia, figyelmesség, konfliktuskezelés.

Tanulási képességek: (tanulási) önismeret, önértékelés, tanulástervezés/szervezés, szabályalkotás, szabályfelfedezés, ismeretalkalmazás.

Nyelvi kommunikációs képességek:

Beszédképességek

- reprodukív: felolvasás, vers-és prózamondás, rövid történet reprodukálása, kérdések megfogalmazása,
- félreprodukív: tartalomismertetés, történet reprodukálása, kérdések megfogalmazása, szabályok felidézése és felhasználása,
- spontán: önálló gondolatok megfogalmazása, helyzet azonosítása, szándéknyilvánítás, véleménynyilvánítás, tájékoztatás, kreatív, a beszédhelyzethez alkalmazkodó szövegalkotás.

Beszédértés-képességek

- reprodukált szöveg befogadása,
- félreprodukív szöveg befogadása: beszélő szándékának megértése, szövegtípus azonosítása
- spontán beszéd értése.

Írásképeségek

- reprodukív: másolás, diktálás utáni írás, olvasott-hallott szöveg felidézése,
- félreprodukív: jegyzetelés, vázlatkészítés, kulcsszó-gyűjtés, nyomtatványkitöltés, szerepviszonynak megfelelő nyelvi eszközök használata,
- spontán, kreatív.

Olvasási képességek

- szavak felismerésének képessége, jelentéstulajdonítás, tájékozódó olvasás, elemző olvasás.

Nyelvi normatív és korrekciós képességek

- helyesírás,
- helyes ejtés

nem nyelvi kommunikációs képességek

- térközszabályozás
- testtartás
- gesztikuláció
- mimika
- tekintet
- hanghordozás.

TANANYAG

5. évfolyam

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Az 5–6. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A1 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” és ezen belül „minimumszintű” nyelvismerettel rendelkeznek. Az előző fejlesztési szakaszokban – elsősorban osztálytermi keretek között – már számos olyan helyzetben kipróbálták magukat, amelyekben bizonyos feladatok megoldásához elengedhetetlenül szükségük volt a nyelvismeretre. Tisztában vannak azzal, hogy személyes boldogulásuk egyik fontos feltétele a használható nyelvtudás. Megismerkedtek különféle hallott és olvasott célnyelvi szövegekkel, fejlődött a beszédképességük. Megtanulták, hogy az írást az célnyelv tanulásának szolgálatába állítható, és egyszerű formában önkifejezésre is tudják használni. A feldolgozott tartalmak révén bepillantottak egy idegen kultúrába, és lehetőségük nyílt azt összevetni a magyarral. A célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, speciális kifejezéseit kreatívan használhatták a célnyelvi órákon. A nyelvtanulás során kapott pozitív visszajelzések önbizalmat adtak nekik, és néhány alapvető nyelvtanulási stratégia elsajátításával megtették az első lépéseket az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Az 5–6. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók célnyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése. Ez továbbra is szoros kölcsönhatásban történik az adott életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével, elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, a szociális kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, valamint a hatékony, önálló tanulás területén. Egyre nagyobb szerepet kap a digitális kompetencia. A tanulás tartalmi révén további kapcsolódási pontok alakulnak ki a természettudományos és technikai kompetencia, valamint a munkaformák révén a kezdeményezőképesség kompetenciaterületével. A két tanítási nyelvű oktatás órakeretébe az 5–6. évfolyamon lép be a célnyelvi civilizáció tantárgy, melynek ismereteit felhasználva további lehetőség nyílik az interkulturális ismeretek fejlesztésére. A tantárgyi integráció keretében a tanulók megtanulják célnyelven bemutatni hazánk ünnepeit, értékeit kortársaiknak. Így a szociális és állampolgári kompetencia árnyaltabban, bővebb tartalommal kerülhet fejlesztésre a célnyelvi órák során.

A nyelvi készségek fejlesztése komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak. A tanulók egyre több autentikus szövegfajtaival ismerkednek meg, bővül a szókincsük, szélesedik nyelvtani ismereteik köre, egyre magabiztosabban tudják megvalósítani beszédszándékaikat. Amellett, hogy az új nyelvtani szerkezetekkel a korábbi fejlesztési szakaszokhoz hasonlóan továbbra is kontextusba ágyazva ismerkednek meg, egyre jobban érdeklik őket a nyelvben előforduló szabályszerűségek és az anyanyelvükhöz hasonló vagy attól eltérő nyelvtani jelenségek. A helyes nyelvhasználatban segítik őket azok a nyelvtani szabályok, amelyeket maguk fedeznek fel és fogalmaznak meg. Ugyancsak hathatós segítséget jelent számukra, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, önálló javításában. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek.

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi lektor a szóbeliség mellett egyre nagyobb szerepet vállal az írásbeli kommunikáció fejlesztésében, a célnyelvre jellemző formák, kifejezések használatának bemutatásában, gyakorlásában. A tanulók különböző szövegfajtákkal találko-

nak ebben a szakaszban, olyanokkal is, melyeknek a formai követelményei eltérnek a hazaitól (pl.: levélírás).

A korábbi témakörök az 5–6. évfolyamon tovább bővülnek és mélyülnek azáltal, hogy a tanulók érdeklődése és igényei szerint új szempontokból kerülnek feldolgozásra. Ezek és az újonnan feldolgozásra kerülő témák is összhangban állnak a NAT-ban megadott más műveltségi területek tartalmaival, és lehetővé teszik, hogy a tanulók a nyelv eszközével alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témákkal is foglalkozzanak, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat.

Ebben a fejlesztési szakaszban tovább bővül a megismert és alkalmazott nyelvtanulási stratégiák köre. Ezek elsajátítása lehetővé teszi, hogy a tanulók egyre inkább az iskolán kívül is hasznosítsák, fejlesszék nyelvtudásukat. A célnyelv tanulása és a célnyelven történő tanulás révén egyre inkább megtapasztalják azt is, hogy a nyelvtanulás nem öncélú tevékenység, s azt, hogy a nyelvnek fontos szerepe van az információszerzésben.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 6. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet.

Beszédszándékok

- Bemutatkozás, bemutatás, önjellemzés, személyleírás, családtagok jellemzése, családi kapcsolatok leírása.
- Érdeklődés hogylét iránt. Fizikai, lelki állapot leírása.
- Utasítások követése és átadása.
- Képesség kifejezése.
- Tárgyak, dolgok megnevezése, leírása.
- Véleményadás és -kérés.
- Udvarias kérdés és reagálás udvariasan.
- Köszönet kifejezése.
- Tudás / nemtudás kifejezése.
- Értés / nemértés kifejezése.
- Szándék, akarat, szükségesség kifejezése.
- Bocsánatkérés, sajnálat.
- Ok - okozat kifejezése.
- Azonosságok és különbségek leírása.

Nyelvtani fogalomkörök

Az eddig tanultak tudatosítása, új fogalmak bevezetése jelen, múlt, jövő időben

- A létige jelen, múlt és jövő időben, állító és tagadó alakban, az összes számban és személyben.
- A személyes névmások tárgyesete. Személyes névmások prepozíciókkal.
- A határozott és határozatlan névelő további használata.
- Mutató névmások különböző használatban.
- Az állító és kérdő mondatok szórendje jelen és múlt időben. Kiegészítendő és eldöntendő kérdések. Rövid és teljes válaszok.
- Megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek.
- Főnevek többes száma. Néhány rendhagyó többes számú főnév.
- A birtoklás és a birtokviszony kifejezésének különböző nyelvtani formái.
- A jelen és jövő idő kifejezése egyszerű és folyamatos jelen idővel.
- Egyszerű múlt idő. Szabályos és rendhagyó igék.
- A befejezett jelenidő kifejezése.
- Az időhatározók helye a mondatban.
- Modális jelentések kifejezése.
  - * képesség
  - * engedély
- Elöljárószók
- A legfontosabb kérdőszók.
- Hangtani ismeretek
  - * egyes hangok kiejtése és fonetikus átírása
  - * szóhangsúly
  - * intonáció
  - * szóhangsúly és ritmus
  - * a múlt idejű igék helyes kiejtése.
- Minőség és mennyiség kifejezése
  - * fizikai jellemzők
  - * kort jellemzők
  - * számok ezerig
  - * sorszámnevek
  - * dátum
- Az egyszerű angol mondat tipikus szórendje
- A leggyakoribb kötőszók.

Témakörök

Ajánlott témakörök

Család

Én és a családom.
Családtagok bemutatása.
Családi események, közös programok.
Családi ünnepek.
Napirend.
Mindennapi életünk

Otthon

Otthonom, szűkebb környezetem.
Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak.
Kedvenc játékaim.
Lakóhelyem, tágabb környezetem.

Étkezés

Napi étkezések
Kedvenc ételeim, italaim.
Egészséges táplálkozás.
Receptek, főzés, sütés.

Idő, időjárás

Az óra.
Évszakok és hónapok.
A hét napjai és napszakok.
Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése.

Öltözködés

Évszakok és ruhadarabok.
Kedvenc ruháim.
Divat.

Iskola, barátok

Iskolám, osztálytermünk.
Tantárgyaim, tanáraink.
Osztálytársaim, barátaim.
Tanórán kívüli közös programjaink.
Iskolai élet más országokban.

Kapcsolódási pontok

Magyar nyelv és irodalom, történelem: család és lakóhely.
Erkölcstan és etika: társas kapcsolatok, szokások.
Életvitel és gyakorlat: időbeosztás, napirend.

Természetismeret: lakóhelyi környezet.
Matematika: tájékozódás a térben, halmazok.
Hon- és népismeret: az én városom, falum.
Célnyelvi civilizáció: lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országgal.

Természetismeret: az ember megismerése és egészsége: étrend.
Matematika: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
Célnyelvi civilizáció: jellegzetes ételek itthon, s a célnyelvi országokban.

Természetismeret: az időjárás tényezői, ciklusok a természetben.
Matematika: számok írása, olvasása.
Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.

Történelem: öltözködés, divat.
Matematika: halmazok.

Erkölcstan és etika: társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat.
Anyanyelv: ajánlott és kötelező szépirodalmi művek.
Célnyelvi civilizáció: iskolai élet a célnyelvi országokban.

Szabadidő, szórakozás

Szabadidős tevékenységek, ked-
venc időtöltésem.

Internet, interaktív játékok.

Közös időtöltés barátokkal.

Testnevelés és sport: sportok.

Ének - zene: zenehallgatás.

Dráma és tánc: színház, előadások.

Rajz és vizuális kultúra: múzeumok, kiállítások.

Ünnepek és szokások

Az én ünnepeim.

Ünnepek itthon és a nagyvilágban.

Történelem: hétköznapiak, ünnepek.

Célnyelvi civilizáció: célnyelvi országok ünnepei.

Város, bevásárlás

Városok, települések, falvak.

Épületek, utcák.

Tájékozódás, útbaigazítás.

Üzletek, bevásárlóközpontok, piac.

Vásárlás.

Az én városom/falvam.

Történelem: falvak és városok, közlekedés Matematika:
irányok, térbeli alakzatok.

Életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás.

Hon- és népismeret: az én városom, falum.

A továbbhaladás feltételei**Család**

- A tanuló legyen képes adatlapot kitölteni saját magáról, illetve a szükséges információk birtokában másokról.
- Adatlap alapján legyen képes másokat röviden jellemezni.
- Legyen képes külső jegyek alapján írásban és szóban rövid személyleírást adni.
- A tanuló tudja magát kb. 150 szóval írásban és szóban jellemezni.
- Tudjon rövid bemutatkozó levelet írni az angol levélforma szabályai szerint.
- Olvasott illetve hallott szöveg alapján legyen képes megérteni híres emberek életének legfontosabb eseményeit és ezekről jegyzeteket készíteni.
- Legyen képes szóbeli és/vagy írásbeli interjút készíteni valakivel legfontosabb személyi adatairól, illetve tudjon ilyen interjú kérdéseire válaszolni.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.
- A tanuló legyen képes szűk családjának tagjait és legjobb barátját a legfontosabb külső és belső tulajdonságaival írásban és szóban jellemezni.
- Készítse el a saját családfáját, és beszéljen a rokoni kapcsolatokról.
- Olvasott illetve hallott szöveg alapján legyen képes megérteni híres családok életútját.
- Tudjon beszélni saját családjának ünnepi hagyományairól.
- Hasonlítsa össze a magyar és angolszász ünnepek hagyományait.
- Tudjon beszélni a család mindennapi életéről, a közös programokról, kedvenc időtöltéséről.
- Legyen képes családjáról interjút adni és készíteni.

Otthon

- A tanuló legyen képes lakókörnyezetének szóbeli és írásbeli bemutatására lakcímének megadásával (ország, város, kerület, városrész, utca, házszám, irányítószám).
- Részletesen írja le a lakóépületét, a lakás helyiségeit, azok berendezését szóban és írásban.
- Ismerje a különböző háztípusokat, és hasonlítsa össze a tipikus angolszász és magyar lakóházakat.
- Lakóhelyével kapcsolatos olvasott vagy hallott szöveg alapján legyen képes felismerni és kiemelni a vonatkozó lényeges elemeket.
- Ismerje a főbb középületeket, és röviden tudja bemutatni szűkebb környezete és Magyarország nevezetességeit.
- Legyen képes kb. 150 szóban fogalmazást írni jelenlegi vagy elképzelt otthonáról.
- Adott szituációban legyen képes útbaigazítást adni és kérni gyalogosan és járművel.
- Ismerje az alapvető információs és figyelmeztető táblákat és közlekedési szabályokat.

Étkezés

- A tanuló tudja a legalapvetőbb élelmiszerek, étel és italfajták, konyhai eszközök nevét.
- Legyen képes beszélni mindennapi étkezéseiről, kedvenc ételeiről.
- Tudja összehasonlítani a magyar és az angolszász mindennapi és ünnepi ételeket és étkezési szokásokat.
- Értse meg olvasott vagy hallott szöveg alapján az ételkészítés és a receptek alapvető kifejezéseit, és maga is legyen képes leírni egy-két egyszerűbb ételspecialitás receptjét.
- Legyen képes röviden kifejteni véleményét az egészséges táplálkozásról, és értse meg az ezzel kapcsolatos szövegeket.

Évszakok, időjárás

- A tanuló tudja az időjárással kapcsolatos szavakat, kifejezéseket, legyen képes leírni a természet változásait.
- Tudja jellemezni Magyarország éghajlatát és a főbb éghajlati zónákat.
- Legyen képes szituációs játékokban az időjárásról beszélgetést folytatni.
- Tudjon kb. 150 szavas fogalmazást írni egy-egy évszokról (az időjárásról, a természet változásairól, az öltözködésről, az évszakhoz kapcsolódóan a szabadidős illetve sporttevékenységekről).

Öltözködés

- Tudja a tanuló a különböző évszakokban viselt alapvető ruhadarabok és kiegészítők nevét, az alapvető sportruházat és ismerje egyenruhák szókincsét.
- Hasonlítsa össze a hétköznapi és alkalmi viseleteket.
- Legyen képes rövid véleményt nyilvánítani mások öltözködéséről, a divatról.

- Értse meg az öltözködéssel kapcsolatos szóbeli és írásbeli szövegek lényegét.
- Legyen képes az emberek ruházatának leírására, tudja ismertetni a ruhák anyagát, mintáját, színét, fazonját.

Az iskola világa

- Tudja a tanuló iskoláját megnevezni, legyen képes azt részletesen bemutatni.
- Tudja ismertetni órarendjét, a tantárgyakat és a tanórán kívüli foglalkozások lehetőségeit.
- Indokolja meg, hogy mely tantárgyakat miért szereti.
- Tudja ismertetni szóban és írásban egy átlagos iskolai napját és a legfontosabb iskolai szabályokat.
- Legyen képes összehasonlítani a magyar és az angol iskolai életet.
- Írjon kb. 150 szavas fogalmazást a múlt/jövő iskolájáról vagy egy általa elképzelt ideális iskoláról.

Mindennapi életünk, szabadidő, szórakozás

- A tanuló tudja az idő kifejezését angol nyelven.
- Legyen képes szóban és írásban beszámolni napirendjéről, iskolai és iskolán kívüli tevékenységéről.
- Tudjon beszélni a családi munkamegosztásról, állatok és növények gondozásáról, fejtse ki véleményét a kisállatok tartásának előnyeiről és hátrányairól.
- Ismerje a szabadidő eltöltésének lehetőségeit.
- Legyen képes interjút készíteni másokkal a szabadidő eltöltéséről, és tudjon válaszolni ilyen jellegű kérdésekre.
- Értse meg olvasás vagy hallás után a napirendre vonatkozó szövegek lényegét.
- Adott információ alapján legyen képes beszámolni mások napirendjéről.
- Írjon kb. 150 szavas fogalmazást saját mindennapi életéről vagy egy általa elképzelt ideális napról.

Vásárlás

- A tanuló tudja néhány gyakori szaküzlet, a legalapvetőbb árucikkek nevét.
- Egyszerű vásárlási szituációkban tudja eljátszani a vásárló és az eladó szerepét néhány üzlettípusban (élelmiszerbolt, ajándékbolt).
- Hallás után legyen képes megérteni az árucikket, mennyiségeket, árakat.

A továbbhaladás feltételei készségek szerint

Beszédértés

Előzetes tudás

A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.

- A tanuló értse meg és kövesse a tanár utasításait. Alakuljon ki a közös csoportnyelv.
- Ismerje fel és értse meg új szövegkörnyezetben is a tanult szavakat, kifejezéseket.
- Legyen képes hosszabb szövegből, amelyben néhány, a megértést nem akadályozó ismeretlen szó is van, kiszűrni a fontos információkat megadott megfigyelési szempontok alapján.
- Értsen meg rövid, összefüggő szöveget a tanult témákban.
- Ismerje fel a különböző szövegtípusokat, műfajokat: monológ, párbeszéd, közlemény, interjú, leírás, elbeszélés, vers, dal, mese, jazz chant, mondóka.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanulókkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Beszédképesség

Előzetes tudás

A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció, valamint felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.

- A tanuló kiejtésében ne legyenek megértést akadályozó hibák.
- Tudja az angol nyelv hangjait helyesen képezni, kiejteni, a tanult szavakat helyes kiejtéssel és hangsúllyal használni.
- Törekedjen a különböző mondattípusokat helyes intonációval mondani.
- Közelítsen az anyanyelvi beszélők beszédritmusához.
- Nem verbális eszközökkel (gesztusokkal, mimikával) is kísérje mondandóját.
- Tudjon válaszolni a tanult témákkal kapcsolatban eldöntendő és kiegészítendő kérdésekre.
- Memorizáljon és adjon elő közösen feldolgozott rövid szövegeket, párbeszédet, verseket, dalokat, 'jazz chant'-eket.
- Legyen képes egyszerű információkat kérni és adni a tanult témákban.
- Tudjon önállóan, összefüggően mintaszöveg alapján beszélni a tanult témákban a gyakorolt szövegtípusokban.
- Tudjon segítséget kérni, ha megértési nehézségei vannak: ismétlés, magyarázat kérése, visszakérdezés alkalmazása, illetve szükség esetén a mondanivaló átfogalmazása, egyszerűsítése, pontosítása a kommunikáció érdekében.
- Észlelt (hallott/látott) jelenségekre, pl. váratlan osztálytermi történésekre, helyzetekre való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Rövid párbeszédek, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.

Olvasásértési készség

Előzetes tudás

A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.

- A tanuló ismerje fel és értse meg a tanult, önmagukban vagy ismert szöveggörnyezetben álló szavakat, ismert elemeket tartalmazó kifejezéseket, nyelvi fordulatokat, mondatokat.
- Ismerje fel a különböző szövegtípusokat és műfajokat (leírás, elbeszélés, jellemzés, párbeszéd, interjú, ismertetés, mondóka, vers, stb.)
- Értse meg a tankönyv, a munkafüzet, a feladatlapok utasításait, tudja azokat néma olvasással olvasni.
- Legyen képes tanári bemutatás vagy magnóról való meghallgatás után ismert szavakat tartalmazó szöveget hangosan, helyes kiejtéssel és intonációval, érthetően felolvasni.
- Legyen képes a szöveg lényegére, általános vagy speciális információkra irányuló olvasásra.
- Ismerje fel az egyszerűbb, összetartozó lexikai egységeket.
- Tudja használni a képes szótárakat.
- Rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegek megértése (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról).
- Lényeges információk megtalálása egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben).
- Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése.
- Egyszerű használati utasítások, instrukciók megértése, követése.
- Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból.
- Egyszerű, rövid történetek, mesék, versek és egyszerűsített célnyelvi irodalmi művek olvasása.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

Írásbeli kifejezőkészség

Előzetes tudás

A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról, valamint különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.

- A tanuló tudjon tollbamondás után helyesen leírni tanult szavakat, egyszerű mondatokat.

- Tudjon összekapcsolni képeket, szavakat.
  - Legyen képes összekevert szavakból mondatot alkotni.
  - Tudja párbeszéd, rövid szöveg összekevert elemeit sorrendbe rakni.
  - Egyszerű mondatokat tudjon hiányzó szavakkal kiegészíteni.
  - Legyen képes a tanult kötőszókkal (and, but, first, next, after, that, then, finally) mondatokat összekötni, illetve ezek segítségével mondatokat alkotni.
  - Tudjon adatlapot, köz-véleménykutató kérdőívet kitölteni.
  - Minta alapján tudjon üdvözlőlapot, rövid bemutatkozó levelet írni az angol levélírás szabályainak megfelelően, tudja a lapot, levelet megcímezni.
  - Minta alapján tudjon különböző típusú szövegeket írni (fogalmazás, bevásárló lista, leírás, jellemzés, egyszerű ételrecept).
  - Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula).
  - A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel (pl. szövegkiemelés, internetes, vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diasor).
- tartalmakkal való megtöltése (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS

6. évfolyam

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

Az 5–6. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A1 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” és ezen belül „minimumszintű” nyelvismerettel rendelkeznek. Az előző fejlesztési szakaszokban – elsősorban osztálytermi keretek között – már számos olyan helyzetben kipróbálták magukat, amelyekben bizonyos feladatok megoldásához elengedhetetlenül szükségük volt a nyelvismeretre. Tisztában vannak azzal, hogy személyes boldogulásuk egyik fontos feltétele a használható nyelvtudás. Megismerkedtek különféle hallott és olvasott célnyelvi szövegekkel, fejlődött a beszédképességük. Megtanulták, hogy az írás a célnyelv tanulásának szolgálatába állítható, és egyszerű formában önkifejezésre is tudják használni. A feldolgozott tartalmak révén bepillantottak egy idegen kultúrába, és lehetőségük nyílt azt összevetni a magyarral. A célnyelven tanult tantárgyak szókincsét, speciális kifejezéseit kreatívan használhatták a célnyelvi órákon.

A nyelvtanulás során kapott pozitív visszajelzések önbizalmat adtak nekik, és néhány alapvető nyelvtanulási stratégia elsajátításával megtették az első lépéseket az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Az 5–6. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók célnyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése. Ez továbbra is szoros kölcsönhatásban történik az adott életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével, elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, a szociális kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, valamint a hatékony, önálló tanulás területén. Egyre nagyobb szerepet kap a digitális kompetencia. A tanulás tartalmi révén további kapcsolódási pontok alakulnak ki a természettudományos és technikai kompetencia, valamint a munkaformák révén a kezdeményezőképesség kompetenciaterületével. A két tanítási nyelvű oktatás órakeretébe az 5–6. évfolyamon lép be a célnyelvi civilizáció tantárgy, melynek ismereteit felhasználva további lehetőség nyílik az interkulturális ismeretek fejlesztésére.

A tantárgyi integráció keretében a tanulók megtanulják célnyelven bemutatni hazánk ünnepeit, értékeit kortársaiknak. Így a szociális és állampolgári kompetencia árnyaltabban, bővebb tartalommal kerülhet fejlesztésre a célnyelvi órák során.

A nyelvi készségek fejlesztése komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak. A tanulók egyre több autentikus szövegfajttával ismerkednek meg, bővül a szókincsük, szélesedik nyelvtani ismereteik köre, egyre magabiztosabban tudják megvalósítani beszédszándékaikat.

Amellett, hogy az új nyelvtani szerkezetekkel a korábbi fejlesztési szakaszokhoz hasonlóan továbbra is kontextusba ágyazva ismerkednek meg, egyre jobban érdeklik őket a nyelvben előforduló szabályszerűségek és az anyanyelvükhöz hasonló vagy attól eltérő nyelvtani jelenségek. A helyes nyelvhasználatban segítik őket azok a nyelvtani szabályok, amelyeket maguk fedeznek fel és fogalmaznak meg. Ugyancsak hathatós segítséget jelent számukra, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, önálló javításában. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek.

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi lektor a szóbeliség mellett egyre nagyobb szerepet vállal az írásbeli kommunikáció fejlesztésében, a célnyelvre jellemző formák, kifejezések használatának bemutatásában, gyakorlásában. A tanulók különböző szövegfajtákkal találkoznak ebben a szakaszban, olyanokkal is, melyeknek a formai követelményei eltérnek a hazaitól (pl.: levélírás).

A korábbi témakörök az 5–6. évfolyamon tovább bővülnek és mélyülnek azáltal, hogy a tanulók érdeklődése és igényei szerint új szempontokból kerülnek feldolgozásra. Ezek és az újonnan feldolgozásra kerülő témák is összhangban állnak a NAT-ban megadott más műveltségi területek tartalmaival, és lehetővé teszik, hogy a tanulók a nyelv eszközével alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témákkal is foglalkozzanak, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat.

Ebben a fejlesztési szakaszban tovább bővül a megismert és alkalmazott nyelvtanulási stratégiák köre. Ezek elsajátítása lehetővé teszi, hogy a tanulók egyre inkább az iskolán kívül is hasznosítsák, fejlesszék nyelvtudásukat. A cél nyelv tanulása és a cél nyelven történő tanulás révén egyre inkább megtapasztalják azt is, hogy a nyelvtanulás nem öncélú tevékenység, s azt, hogy a nyelvnek fontos szerepe van az információszerzésben.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 6. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet.

Beszédszándékok

- Tárgyak leírása (It's made of...)
- Udvarias kérdés (Can I have...? Will you...?)
- Engedély kérése, engedélyezés kifejezése, tiltás (Can I...? You can... You mustn't...)
- Kötelezettség kifejezése (have to/don't have to)
- Vélemény kérése, véleménynyilvánítás (What do you think of...? I think...)
- Szándék, akarat kinyilvánítása (I'm going to... I'd like to...)
- Jövendőlés (will/won't)
- Érdeklődés, javaslat (What would you like to do? Let's... How about...?)
- Elégedettség/elégedetlenség kifejezése tetszés/nem tetszés (I like.../don't like...+ -ing, Want+ to+infinitive)
- Következtetések

Nyelvtani fogalomkörök

- It's made of...
- Az egyszerű múlt idő biztos használata szabályos és rendhagyó igékkel.
- Megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek, rendhagyó többes számok.
- További mennyiségi kifejezések, egységnyi mennyiségek (a lot/lots of, much, many, a piece of, a bit of).
- Az egyszerű jövő idő (Simple Future Tense).

- A jövő idő kifejezésének lehetőségei (Present Continuous Tense, to be going to, Present Simple).
- A shall/will segédigék használata udvarias kérdésekben.
- A modalitás további formái (must/mustn't, have to/don't have to).
- A melléknevek fokozása.
- A hasonlító mellékmondatok.
- Szóláshasonlatok magyar és angol megfelelői.
- A befejezett jelen idő – Present Perfect Tense (képzése, jelentése, használata).
- Szabályos és rendhagyó igék harmadik alakja.
- Újabb kérdőszók használata (How long? How far? Since when?).
- A legáltalánosabb állandósult szókapcsolatok, kifejezések.
- A határozókkal bővített mondat szórendje.
- Gyakori hely-, idő- és módhatározószók.
- Évszámok, dátumok helyes írásmódja és hangoztatása.
- Az idő kifejezésének biztos tudása.
- Visszaható névmások.
- A feltételes segédige bevezetése.
- Valószínűség kifejezése (there must be).
- There is/There are szerkezet biztos használata jelen, múlt és jövő időben.
- Hangtani ismeretek (a fonetikus jelek biztos ismerete, szóhangsúly, intonáció, hangsúly+ritmus, liaison+ritmus).

Témakörök

Az 5. évfolyamon megismert témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők, ezért az új témák mellett ezek is szerepelnek a táblázatban.

Ajánlott témakörök	Kapcsolódási pontok
Család Családtagok bemutatása. Rokonsági kapcsolatok. Családi események, közös programok. Családi ünnepek, hagyományok. Napirend. A múlt és a jövő családja. Munkamegosztás a családban.	Magyar nyelv és irodalom: család és lakóhely. Erkölcstan: társas kapcsolatok, szokások. Technika, életvitel és gyakorlat: időbeosztás, napirend.

Otthon Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. A jövő lakása és városa. Különös házak a világban. Környezetünk védelme. Közlekedés a múltban, a jelenben és a jövőben.	Természetismeret: lakóhelyi környezet. Matematika: tájékozódás a térben, halmazok. Hon- és népismeret: az én városom, falum. Célnyelvi civilizáció: lakóhelyem jellegzetességei, összehasonlítása a célnyelvi országgal.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés. A konyha berendezése, gépek, eszközök. Vendéglátás. Étkezés gyorsétteremben. Más országok étkezési szokásai.	Természetismeret: az ember megismerése és egészsége: étrend. Matematika: halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Célnyelvi civilizáció: jellegzetes ételek itthon és a célnyelvi országokban.
Idő, időjárás Időjárás, időjárási jelenségek megfigyelése. A Föld éghajlati zónái. Időjárás-jelentés. Az évszakok jellemzése Magyarországon és a világ más tájain.	Természetismeret: az időjárás tényezői, ciklusok a természetben. Matematika: számok írása, olvasása. Állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.
Öltözködés Évszakok és ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Dívat. Kiegészítők. Az alkalomnak megfelelő öltözködés. Ruhakészítés, öltözködési tanácsok.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: öltözködés, divat. Matematika: halmazok.
Sport Testrészek és mozgás. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.	Természetismeret: az ember megismerése és egészsége: testrészek. Testnevelés és sport: mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.
Város, bevásárlás Az én városom/falvam. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Üzletek osztályai, nyitvatartási idő. Vásárlás, pénznemek, a fizetés módjai. Mértékegységek.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: falvak és városok, közlekedés. Matematika: irányok, térbeli alakzatok. Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. Hon- és népismeret: az én városom, falum.

Utazás, pihenés, közlekedés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Jegyváltás, utazás. Közlekedés a múltban, a jelenben és a jövőben. Eltérő közlekedési szokások.	Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés. Hon- és népismeret: az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. Célnyelvi civilizáció: hazánk, s a célnyelvi országok látnivalói, nevezetességei.
Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa.	Magyar nyelv és civilizáció: olvasóvá nevelés. Vizuális kultúra: képzeletem világa, műalkotások.
Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim, múzeumlátogatás.	Ének-zene: zenehallgatás. Vizuális kultúra: múzeumok, kiállítások.

A továbbhaladás feltételei

Család

- A tanuló legyen képes családjának tagjait bemutatni, jellemezni szóban és/vagy írásban.
- Tudjon beszélni rokoni kapcsolatokról családfa alapján.
- Olvasott illetve írott szöveg alapján legyen képes megérteni híres családok életútját.
- Tudjon beszélni saját családja ünnepi hagyományairól.
- Legyen képes összehasonlítani a magyar és angolszász családi ünnepi hagyományokat.
- Legyen képes szóban és írásban interjút készíteni és adni családjáról.
- Tudjon kb. 150 szóban fogalmazást írni/véleményt alkotni a jelen és a jövő családjáról.

Otthon

- A tanuló legyen képes lakókörnyezetének szóbeli és írásbeli bemutatására lakcímének megadásával (ország, város, kerület, városrész, utca, házszám, irányítószám).
- Részletesen írja le lakóépületét, a lakás helyiségeit, azok berendezését (szóban és írásban).
- Ismerje a különböző háztípusokat, hasonlítsa össze a tipikus angolszász és magyar lakóházakat.
- Lakóhelyével kapcsolatos olvasott vagy hallott szöveg alapján legyen képes felismerni és kiemelni a vonatkozó lényeges elemeket.
- Ismerje a főbb középületeket, röviden tudja bemutatni szűkebb környezete és Magyarország főbb nevezetességeit.
- Ismerje fel és ismertesse egy általa választott, lehetőleg célnyelvi ország vagy város nevezetességeit.
- Legyen képes kb. 150 szóban fogalmazást írni jelenlegi vagy elképzelt otthonáról.

- Adott szituációban legyen képes útbaigazítást adni és kérni az utcán.
- Ismerje az alapvető közlekedési szabályokat, közlekedési táblákat.

Étkezés

- A tanuló tudja az alapvető élelmiszerek, étel- és italfajták, konyhai eszközök nevét.
- Legyen képes beszélni mindennapi étkezéseiről, kedvenc ételeiről.
- Tudja összehasonlítani a magyar és az angolszász mindennapi és ünnepi ételeket és étkezési szokásokat.
- Értse meg olvasott vagy hallott szöveg alapján az ételkészítés és a receptek alapvető kifejezéseit, és maga is legyen képes leírni egy-két egyszerűbb ételspecialitás receptjét.
- Legyen képes röviden kifejteni véleményét az egészséges táplálkozásról, és értse meg az ezzel kapcsolatos szövegeket.
- Tudja az ételkínálás és vendéglátás kifejezéseit, és szituációs játékokban legyen képes eljátszani a vendég és/vagy vendéglátó szerepét.
- Legyen képes kifejteni véleményét az egészséges táplálkozásról, szóban és írásban.
- Éttermi szituációs játékokban legyen képes eljátszani a vendég és a felszolgáló szerepét.

Idő, időjárás

- A tanuló tudja az időjárással kapcsolatos szavakat, kifejezéseket, legyen képes leírni a természet változásait.
- Tudja jellemezni Magyarország éghajlatát és a főbb éghajlati zónákat.
- Legyen képes szituációs játékokban az időjárásról beszélgetést folytatni.
- Értse meg olvasott vagy hallott szöveg alapján az időjárás jelentést vagy előrejelzést, és maga is tudjon ilyet készíteni ilyet adatok és térkép segítségével.
- Legyen képes beszélgetést folytatni az időjárásnak az ember életére gyakorolt hatásáról.
- Tudjon kb. 150 szavas fogalmazást írni egy-egy évszokról (az időjárásról, a természet változásairól, az öltözködésről, az évszakhoz kapcsolódóan a szabadidős, ill. sporttevékenységekről).

Öltözködés

- Tudja a tanuló a különböző évszakokban viselt ruhadarabok és kiegészítők nevét, az alapvető sportruházatot és ismerje az egyenruhák szókincsét.
- Hasonlítsa össze a hétköznapi és alkalmi viseleteket.
- Legyen képes rövid véleményt nyilvánítani mások öltözködéséről, a divatról.
- Értse meg az öltözködéssel kapcsolatos szóbeli és írásbeli szövegek lényegét.
- Ismerje a jó megjelenés feltételeit.
- Legyen képes leírni a különböző hajviseleteket.
- Tudja bemutatni emberek ruházatát, a ruhák anyagát, mintáját, színét, fazonját.

Sport

- A tanuló ismerje a főbb sportágak neveit, a felszerelések nevét, a különböző sportpályák elnevezéseit. Hallott szövegben ismerje fel ezeket, és legyen képes megszerezni a hallott információkat (pl. táblázat kitöltése).
- Tudja írásban és szóban jellemezni kedvenc sportját, annak szabályait.
- Ismerje a főbb sportversenyek elnevezéseit.
- Legyen képes egy általa választott sportverseny (pl. Olimpia) jellemzésére szóban és/vagy írásban.
- Tudjon kb. 150 szóban fogalmazást írni a sport, a testmozgás jelentőségéről életünkben.

Város, bevásárlás

- A tanuló tudja néhány gyakori szaküzlet, a legalapvetőbb árucikkek nevét.
- Egyszerű vásárlási szituációkban tudja eljátszani a vásárló és az eladó szerepét néhány üzlettípusban (élelmiszerbolt, ajándékbolt).
- Hallás után legyen képes megérteni és lejegyezni az árucikkeket, mennyiségeket, árakat.
- Legyen képes kifejtetni a véleményét a kis üzletek és a szupermarketek előnyeiről és hátrányairól szóban és írásban.
- Tudja a hazájában és az angolszász országokban használatos pénznemek nevét, a fizetési módokat (készpénz, bankkártya, hitelkártya).
- Ismerje az alapvető mértékegységeket (gramm, liter, méter stb.), azok különbségeit Magyarországon és az angolszász országokban.

Utazás, pihenés, közlekedés

- A tanuló legyen képes egy utazással, pihenéssel kapcsolatos élményéről kb. 150 szó terjedelemben fogalmazást írni.
- Ismerje a témához kapcsolódó szókincset.
- Szituációs játékban legyen képes jegyet váltani adott járműre.
- Tudjon felvilágosítást kérni és adni közlekedéssel kapcsolatban.
- Ismerje a gyalogos és kerékpáros közlekedés főbb szabályait, a főbb közlekedési táblákat.
- Tudja a főbb közlekedési eszközöket, módokat, ezek (szárazföldi, vízi, légi járművek) közül néhányat megnevezni.

Fantázia és valóság

- A tanuló tudjon egy általa választott könyv cselekményéről, szereplőiről beszámolót tartani, véleményét az adott műről kifejtetni és indokolni.

- Hallott szöveg alapján legyen képes egy történet szereplőit megnevezni, a történet főbb vonalait kérdések, hiányos mondatok segítségével vázolni.
- Tudjon kb. 150 szóban megadott témára saját történetet kitalálni/írni.

Zene, művészetek

- A tanuló tudja a célnyelven jellemezni kedvenc együttesét/zeneszerzőjét.
- Tudjon néhányat megnevezni a filmtörténet legnagyobb alkotásai közül, egy szabadon választott filmről tudjon a célnyelven legalább 2 percig összefüggően beszélni / 150 szóban fogalmazást írni.
- Rendelkezzen a művészet témájához kapcsolódó alapvető szókinccsel (film/mozi, színház, hangszerek, képzőművészeti ágak).
- Tudjon rövid fogalmazást/párbeszédet írni egy szabadon választott képzőművészeti alkotásról.
- Készítsen legalább egy kreatív feladatot a témában (zene/film/képzőművészet/színház/ egyéb művészeti ág).

A továbbhaladás feltételei készségek szerint

BESZÉDÉRTÉS

Előzetes tudás:

A1 nyelvi szint, azaz a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasításokat.
- Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket.
- Felismeri a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat, és tud ezekből következtetni a szövegek témájára, tartalmára.
- Követi az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét.
- Képes kiszűrni a lényegeset és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva.
- Egyre önállóbban alkalmaz néhány, a megértést segítő alapvető stratégiát.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Dalok, versek, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a korosztálynak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanulókkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

BESZÉDKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció. Felkészülés után rövid szöveg elmondása a tanuló számára ismert témában.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló egyre bővülő szókincssel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről.
- Saját munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel mutatja be.
- Rövid, egyszerű történetet mesél el.
- Egyszerű állításokat, összehasonlításokat, magyarázatokat, indoklásokat fogalmaz meg.
- Egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtaikat használ.
- Lineáris kötőszavakkal kapcsol össze szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket, történéseket és ok-okozati összefüggéseket fejez ki.
- Képes alkalmazni a megértést segítő legfontosabb stratégiákat.
- Kialakulóban van készsége a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértésére.
- Beszédében alkalmazza a célnyelvi normához közelítő kiejtést, intonációt és beszédtempót.
- A tanuló képes kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban számára ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal.
- Kérdéseket tesz fel kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat.
- Megteszi az első lépéseket a célnyelv spontán használata útján.
- Képes tudatosan alkalmazni egyre több kompenzációs stratégiát, hogy megértse magát, illetve megértse beszédpartnerét.
- Megnyilvánulásaiban törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
- Képes egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni észlelt (hallott/látott) jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, helyzetekre).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

rövid párbeszéddek, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán illetve különbözőségén, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások, rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.

OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A1 nyelvi szint, azaz közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket, felismeri és megkülönbözteti az egyes műfajokat (leírás, történet, párbeszéd, jellemzés, ismertetés, interjú, vers, szépirodalmi részlet, stb.).
- Felismeri az egyszerűbb, összetartozó lexikai egységeket.
- Megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben.
- Megérti az életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, kiszűri a szövegekből az alapvető információkat (levél, SMS, blogbejegyzés, elektronikus üzenet, hirdetés, prospektus, étlap, menetrend, rövid újságcikk, programfüzet).
- Az olvasott szövegekre vonatkozó feladatokat végez el.
- Képes meglevő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez.
- Ismeri a szótárhasználat módját, a rövidítések jelentését, a szócikkek felépítését, nyomtatott és elektronikus szótárak segítségével rendszeresen bővíti szókincsét.
- Növekszik tájékozottsága a célnyelvi kultúráról.
- Fokozódik érdeklődése a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

Ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, mesék, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

ÍRÁSBELI KIFEJEZŐKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A1 nyelvi szint, azaz rövid, egyszerű mondatok írása ismert témákról; különböző műfajú és a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása mintát követve.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes szavak és rövid szövegek másolására, diktálás utáni leírására.
- Összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról.
- Az írást a kommunikáció eszközeként használja egyszerű interakciókban.

- Gondolatait egyszerű kötőszavakkal (and, but, or, so, then, for example, when stb.) összekapcsolt mondatokban fejezi ki.
- Kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról.
- Felismeri és követi az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit.
- Egyszerű szövegeket ír kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet).
- Egyszerű írásos mintákat követ, ezek kreatív átdolgozására képes, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal tölti meg írásművét (pl. egyszerű, személyes témákról minta alapján vers, dalszöveg, rapszöveg írása).
- Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeit követi saját írásmű készítése során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula).
- Mondanivalóját vizuális eszközökkel is közvetíti (pl. szövegkiemelés, internetes vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diasor).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások:

leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, e-mail, SMS.

7. évfolyam

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

A 7-8. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A2 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” nyelv- ismerettel rendelkeznek. Ebben a szakaszban a megalapozott kompetenciák további fejlesztése a legfontosabb pedagógiai feladat.

A tanulók nyelvtudása lehetővé teszi, hogy célnyelven is szerezzenek információt a körülöttük lévő világról és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek. Motivációjukat növeli, hogy a két tanítási nyelvű osztályokban a nyelvoktatás lehetőséget biztosít bizonyos tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására. Az ott szerzett speciális tudás, szókincs integrálható különböző munkaformákban (projektmunka, önálló előadások), bemutatható a nyelvórákon is.

A NAT fejlesztési területei és nevelési céljai ebben a képzési szakaszban is a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Fontosak a korosztályi sajátosságok, építhet a tanár többek között az önkifejezés igényére és a nyelvi kreativitásra. A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás és a tanulók számára is átlátható értékelés.

A tanulók nyelvtudásuk, motivációjuk alapján már képesek célnyelven olvasni a korosztályuknak megfelelő regényeket, novellákat, s ez az egyik legjobb lehetőség a kontextuson alapuló szövegértés fejlesztésére. Egy-egy jól megválasztott irodalmi alkotás olvasása, feldolgozása során a tanulók sokkal többet tudnak meg a célnyelvről, mint amire a tanórai keretek lehetőséget adnak. Egy-egy irodalmi mű közös feldolgozása az anyanyelvi lektor kiemelt feladata lehet.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók elérjék a B1 szintet. Az eltelt időszak intenzív nyelvtanulása során kialakult a tanulók hatékony nyelvtanulási stratégiája. Ennek segítségével az általános iskolai tanulmányok befejezése után képesek lesznek önállóan is fejleszteni nyelvtudásukat.

Beszédszándékok

- Véleménykérés What do you think of it/him/her/them? gondolkodás Well... Hm... véleménynyilvánítás I think ... I'm sure ....., egyetértés Yes. (That's) right, I agree (with you), ellenvetés Yes, but ... I don't agree (with you)
- Vásárlás - ruha, cipő Can I try it/them on? It's / They're a bit small / big. Have you got (a) bigger one / smaller ones? -- gyógyszerárban Have you got anything for a ...?
- Kérdezés időtartamra, távolságra How long? How far?
- Személyek külsejének leírása the boy in jeans/with glasses.
- Kölcsönzés, kölcsönkérés, kívánság kifejezése Can I borrow...? Could you lend me...
- Csodálkozás, meglepetés kifejezése.

- Tanácsok adása If I were you, I'd .... I wouldn't .... Try ....ing.... Why don't you....? You should..... You shouldn't .... Don't do .....

Nyelvtani fogalomkörök

- Jövőbeni lehetőség (may, may not).
- Feltételes mód I. II. (first conditional, second conditional).
- Used to - a múltban szokásos cselekvés kifejezése.
- Néhány igei szerkezet infinitive és - ing- s alakkal (ask, invite, teach, tell, want, let, make, help, catch, hear, see, stop, watch).
- Dátum kifejezése.
- Igék közvetett és közvetlen tárggyal (give, take, show, offer, say, tell).
- Igevonzatok (phrasal verb (+object) + participle).
- A Present Perfect Tense biztos használata és jelentései (just, since, for, ever, never).
- A célhatározó kifejezése főnévi igenévvel.
- A tagadva - kérdő mondatok (negative questions).
- Az utánvetett kérdés (questions - tags).
- A műveltetés kifejezése a make segédigével.
- Mozgással kapcsolatos prepozíciók.
- Páros kötőszók (either ... or).
- Határozószók képzése -ly végződéssel.
- A folyamatos múlt idő képzése, használata, összehasonlítása az egyszerű múlt idővel.
- Hiányos segédigék jövő ideje (can és will be able to, must és will have to).
- Szenvedő szerkezet egyszerűbb kifejezései jelen, múlt, jövő időben.
- Változó szóhangsúlyok.

Témakörök

Az eddig/előző évfolyamokon feldolgozott témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, egy magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők.

Ajánlott témakörök	Kapcsolódási pontok
Család Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa. Családtagok, rokoni kapcsolatok, a családtagok viszonya egymáshoz. A tanuló helye a	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok; család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás.

családban. A család származása, ősök. A család fontossága és szerepe a változó társadalomban és egyes országokban. Helyes viselkedés, magatartási formák.	
Otthon Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok. Toleranciára, másság elfogadására nevelés. Lakóhelyünk a világban, országunk bemutatása (földrajzi és társadalmi viszonyok, történelmünk főbb eseményei és nagyjai). Magyarország hagyományai, jelképei (zászló, címer, himnusz, koronázási ékszerek), ezek összehasonlítása más országokéval. Különböző vallások, hiedelmek, rítusok. Fővárosunk és Magyarország egy nagyobb városának bemutatása. Egy célnyelvi város bemutatása. A városi közlekedés, tömegközlekedés. Veszélyek az utcán. Bűnözés.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> család és lakóhely. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> eltérő életmódbeli szokások a célnyelvi országokban. <i>Erkölcstan:</i> társadalmi felelősségvállalás.
Étkezés Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban. Tipikus ételek. Alapvető étel- és italfajták. Az asztalterítés és kellékei. Ételkínálás és vendéglátás. Ételkészítés, a receptek tipikus kifejezései, mennyiségi egységek, instrukciók. Néhány tipikus magyar és külföldi ételspecialitás receptje. Az egészséges táplálkozás szabályai. Romlott és elrontott ételek kifejezései, szókincse. Tartósítás régen és ma. Ünnepi ételek. Éttermek (hagyományos és gyorséttermek)	<i>Biológia-egészségtan:</i> táplálkozás. <i>Kémia:</i> egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes ételei, táplálkozási szokásai.

előnyei, hátrányai). Ételrendelés, az étlap kínálata, foglalkozások. Étkezés a szabadban (kirándulás, piknik). Élelemszerzés a múltban, illetve nehéz körülmények között.	
Idő, időjárás Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák. Az előző évfolyam azonos témaköre kibővített, árnyaltabb szókincssel.	<i>Földrajz:</i> éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. <i>Fizika:</i> természeti katasztrófák.
Öltözködés Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa. Ruhadarabok és kiegészítők. Az alkalomnak megfelelő öltözködés. Sportruházat, divat. Ruhakészítés, öltözködési tanácsok. Híres ruhadarabok története (garbó, blue jeans, kardigán) Híres tervezők és modellek. Egyenruhák, munkaruhák.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat. <i>Erkölcstan:</i> szokások, társadalmi szabályok.
Sport Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	<i>Biológia-egészségtan:</i> az ember megismerése és egészsége. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok jellegzetes spotjai.
Iskola, barátok Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban. Az oktatási rendszer és különböző iskolatípusok Magyarországon és más országokban. Iskolai élet az angolszász országokban. Az én ideális iskolám és ideális tanárom. A nyelvtanulás céljai, jelentősége.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, segítő kapcsolat. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok iskolarendszerei

Szabadidő, szórakozás Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal. Gyűjtemények. Kedvenc állatok tartása. Sport (tömegsport és versenysport, sportágak és sportolók), sportolási lehetőségek. Sportrendezvények (olimpiák, bajnokságok, versenyek) Veszélyes és különleges sportok. A szabadidő eltöltésének módjai (aktív és passzív pihenés): Olvasás (napilapok, magazinok, képregények, szépirodalom, kedvenc írók és könyvek, olvasási szokások, könyvtárban) Moziban (filmek és filmműfajok, kedvenc filmek és színészek, jegyváltás). Televízió (TV-nézési szokások, kedvenc műsorok, veszélyek). Rádió- és zenehallgatás (kedvenc műsorok és adók, kedvenc zenék). Színházban (a színház bemutatása, nézőtér, színpad, drámai műfajok, kedvenc darabok és színészek, színházi foglalkozások, jegyváltás). Múzeumok Magyarországon és a nagyvilágban. A számítógép (részei, szerepe a modern életben). Barkácsolás, kirándulás, horgászás, kertészkedés, varrás, sütés-főzés. Jellegzetes angol hobbik, Baráti összejövetelek. Vakáció, utazás. Magyarországi kedvelt kirándulóhelyek, idegenforgalmi központok. Néhány angliai idegenforgalmi látványosság. Utazási irodában.	<i>Testnevelés és sport:</i> sportok. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások. <i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> különleges hobbik, sportok célnyelvi országokban.
Természet, állatok Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	<i>Biológia-egészségtan:</i> a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. <i>Földrajz:</i> földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hobbiállatok gondozása.

Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hétköznapiak, ünnepek. Ünnepeinek eredete és szokásrendje <i>Célnyelvi civilizáció:</i> szokások, ünnepek összehasonlítása a célnyelvi országokéval.
Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. <i>Földrajz:</i> országok, városok, a hazai táj, a világörökség elemei. életvitel és gyakorlat: közlekedés, vásárlás. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazánk nevezetességeinek bemutatása célnyelven.
Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.	<i>Földrajz:</i> tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Biológia-egészségtan:</i> az erdők világa. A hazai táj, a világörökség elemei. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> hazai nevezetességek bemutatása, célnyelvi országok nevezetességeinek megismerése.
Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzoletem világa. Utazás a jövőbe.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzoletem világa. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kötelező és ajánlott irodalmi válogatás.
Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap. Moziban (filmek és filmműfajok, kedvenc filmek és színészek, jegyváltás). Televízió (TV-nézési szokások, kedvenc műsorok, veszélyek). Rádió- és zenehallgatás (kedvenc műsorok és adók, kedvenc zenék). Színházban (a színház bemutatása, nézőtér, színpad, drámai műfajok, kedvenc darabok és színészek, színházi foglalkozások, jegyváltás). Múzeumok Magyarországon és a nagyvilágban. Koncertek, hangversenyek.	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.
Környezetünk védelme Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Madarak és Fák Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.	<i>Biológia-egészségtan:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága. <i>Fizika:</i> energiatermelési eljárások. <i>Földrajz:</i> globális problémák, Fenntarthatóság, védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.

	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás, egészséges életmód.
Egészséges életmód A rendszeres testedzés. A helyes táplálkozás. Betegségek és megelőzésük. Az emberi test részei. Egészséges életmód (táplálkozás, sport). Egészségtelen életmód, civilizációs betegségek (stressz, elhízás, mozgáshiány és ezek következményei). Szenvedélybetegségek (dohányzás, alkoholizmus, drog, AIDS). Testi és szellemi fogyatékos emberek, helyük a társadalomban. Híres felfedezések, tudósok az orvostudományban. Az orvosnál. Gyógyszertárban.	<i>Biológia-egészségtan:</i> betegségek megelőzése. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód. <i>Célnyelvi civilizáció:</i> célnyelvi országok egészségügyi ellátási rendszere
Felfedezések Nagy földrajzi felfedezések. Híres felfedezők és életútjuk.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> felfedezők és feltalálók. a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
Tudomány, technika Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.	<i>Biológia-egészségtan:</i> tudománytörténet. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
Múltunk és jövőnk Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző korszakok, globális problémák. <i>Földrajz:</i> településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> a munka világa. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaaorientáció: szakmák, foglalkozások.
Média, kommunikáció Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapi életben. Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hírközlés. <i>Biológia-egészségtan:</i> kommunikáció az állatvilágban. <i>Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek:</i> a média és a nyilvánosság szerepe. <i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
Földünk és a világűr A naprendszer és a bolygók. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	<i>Földrajz:</i> égitestek. <i>Fizika:</i> a naprendszer objektumai, a világűr

Bolygónk a Naprendszerben. A Föld és más bolygók. A Föld éghajlata, felszíne, kontinensek, óceánok, tengerek. Az éghajlat és a növényzet összefüggése. A tápláléklánc. Magyarország és más tájak jellemző honos állatai. Veszélyeztetett állatok és növények. A modern élet hatásai környezetünkre (ózonlyuk, savas eső). Környezetvédelem és környezeti kultúra a mindennapi életben. Természeti katasztrófák.	megismerésének eszközei. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben.

A továbbhaladás feltételei

Család

- A tanuló legyen képes szóban és írásban önmagát, családtagjait, barátait jellemezni külső és belső tulajdonságok alapján.
- Tudjon beszélni a családtagok egymáshoz való viszonyáról és a családi munkamegosztásról.
- Legyen képes vitában kifejezni saját véleményét a generációs különbségekről, a barátságról.
- Olvasás alapján legyen képes önismereti kvízek és horoszkópok szövegét a saját szintjén megérteni, és azokat szóban összefoglalni.
- Legyen képes különböző viselkedési formákat szituációkban eljátszani.
- Tudjon beszélni a családnak a társadalomban és a magánéletben való fontosságáról.
- Legyen képes összehasonlítani a család változó szerepét a társadalomban Magyarországon és külföldön, a múltban és jelenben.
- Fogalmazza meg elképzeléseit a jövő családjáról.

Otthon

- A tanuló legyen képes részletesen bemutatni lakókörnyezetét szóban és írásban.
- Legyen képes összehasonlítani a különféle településtípusokat, a városi és a vidéki életet, környezetet, életvitelt.
- Tudja szóban és írásban bemutatni országát (földrajzi helyzet, lakosság, társadalmi viszonyok, jelképek, főbb történelmi események), és tudjon másoknak erre vonatkozóan kérdéseket feltenni.
- Írjon fogalmazást Magyarország számára kedves tájáról 150-200 szóban.

- Ismertesse egy célnyelvi város nevezetességeit.
- Legyen képes megérteni olvasás vagy hallás útján a városi közlekedéssel kapcsolatos szövegek lényegét.
- Legyen képes véleményét kifejteni a városi közlekedés problémáiról.
- Tudja bemutatni fővárosunk és egy célnyelvi ország nagyvárosának tömegközlekedését.

Étkezés

- A tanuló tudja a tanult élelmiszerek, étel- és italfajták, elkészített ételek, konyhai eszközök és felszerelések megnevezését.
- Tudjon beszélni mindennapi étkezéseiről, kedvenc és nem szeretett ételeiről.
- Legyen képes kifejteni véleményét az egészséges táplálkozásról.
- Legyen tisztában a magyar és az angolszász étkezési szokásokkal, azok eltérő sajátosságaival, előnyeivel, hátrányaival. Tudjon ezekről beszélgetést folytatni és tudja szóban vagy írásban ezeket bemutatni.
- Tudja az ételkínálás és vendéglátás kifejezéseit.
- Szituációs játékokban legyen képes eljátszani a vendég és az otthoni vendéglátó, illetve az éttermi kiszolgáló szerepét.
- Legyen képes összehasonlítani a különböző típusú éttermeket, és kifejteni a véleményét azok előnyeiről, hátrányairól.
- Értse meg olvasott vagy hallott szövegek lényegét a témában.
- Legyen képes maga is leírni egy-két ételreceptet.

Időjárás

- A tanuló tudja az időjárással kapcsolatos szavakat, kifejezéseket, legyen képes leírni a természet változásait.
- Tudja jellemezni Magyarország éghajlatát és a főbb éghajlati zónákat.
- Legyen képes szituációs játékokban az időjárásról beszélgetést folytatni.
- Értse meg olvasott vagy hallott szöveg alapján az időjárás jelentést vagy előrejelzést, és maga is tudjon ilyet készíteni ilyet adatok és térkép segítségével.
- Legyen képes beszélgetést folytatni az időjárásnak az ember életére gyakorolt hatásáról.
- Tudjon kb. 250 szavas fogalmazást írni egy-egy évszokról (az időjárásról, a természet változásairól, az öltözködésről, az évszakhoz kapcsolódóan a szabadidős, ill. sporttevékenységekről).

Öltözködés

- Tudja a tanuló a különböző évszakokban viselt ruhadarabok és kiegészítők nevét, az alapvető sportruházatot és ismerje az egyenruhák szókincsét.
- Hasonlítsa össze a hétköznapi és alkalmi viseleteket.

- Legyen képes rövid véleményt nyilvánítani mások öltözködéséről, a divatról.
- Értse meg az öltözködéssel kapcsolatos szóbeli és írásbeli szövegek lényegét.
- Ismerje a jó megjelenés feltételeit.
- Legyen képes leírni a különböző hajviseleteket.
- Tudja bemutatni emberek ruházatát, a ruhák anyagát, mintáját, színét, fazonját.

Sport

- Az előző évfolyamokon tanultakat legyen képes magasabb szinten alkalmazni.
- Legyen képes kb. 250 szóban fogalmazást írni a sport, a testmozgás jelentőségéről.
- Tudja írásban és szóban jellemezni kedvenc sportját, annak szabályait.

Iskola, barátok

- A tanuló legyen képes iskoláját (épület, tantermek, egyéb létesítmények, berendezések, felszerelési tárgyak), az iskola diákjait, tanárait, más dolgozóit részletesen bemutatni.
- Írjon fogalmazást 200-250 szóban egy számára ideális iskoláról.
- Tudjon jellemzést adni az általa ideálisnak tartott tanárról.
- Legyen képes összehasonlítani a magyar és a célnyelvi országok oktatási rendszerét, iskolatípusait.
- Tudja kifejtetni véleményét a nyelvtanulás céljáról, fontosságáról.
- Legyenek ismeretei a hatékony tanulási módszerekről és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.

Szabadidő, szórakozás

-
- A tanuló tudja a témában tanult szavakat.
- Legyen képes beszámolni saját kedvenc időtöltéséről.
- Tudjon beszélgetést folytatni a szabadidő eltöltéséről.
- Tudja a tanult sportágak nevét, és legyen képes beszélgetést folytatni a szabadidős, illetve a versenysportokról, ezek előnyeiről és esetleges hátrányairól.
- Legyen tisztában a szabadidő eltöltésének lehetőségeivel, tudjon beszámolni előzetesen gyűjtött, vagy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján a szabadidő eltöltésének szokásairól.
- Legyen képes összehasonlítani a különböző tevékenységi formákat.
- Legyen képes érvelni a sport fontossága, a szabadidő hasznos eltöltése mellett.
- Szituációs játékokban legyen képes játszani a közösen feldolgozott párbeszéd alapján olyan szerepeket, melyben javasol vagy elfogad/visszautasít lehetőséget egy-egy szabadidős tevékenységgel kapcsolatban.

- Legyen képes érvelni a válogatás nélküli, túlzott tv-zés ellen.
- Tudja röviden ismertetni egy olvasásélményét (főbb szereplők, idő, helyszín, rövid cselekmény).
- Ismerje fel a tanult nevezetességeket, és röviden mutassa be azokat.
- Szituációs játékokban tudjon színházba, moziba jegyet váltani, utazási irodában érdeklődni, utat foglalni.

Természet, állatok

- A tanuló tudja a témában tanult szavakat.
- Tudjon beszélgetést folytatni élőhelyének természeti környezetéről.
- Legyen képes jellemezni a Föld éghajlatát, éghajlati öveit, kontinenseit, vizeit, hegységeit, térkép segítségével.
- Mutassa be a hazánkban honos állatokat.
- Legyen képes részletesen jellemezni kedvenc állatát, annak külsejét, testfelépítését, életmódját.
- Tudja a főbb rendszertani elnevezéseket angol nyelven.

Ünnepek és szokások

- Ismerje hazánk főbb történelmi ünnepeit, népi hagyományait.
- Legyen tájékozott a célnyelvi országok hagyományairól, ünnepeiről.
- Tudjon egy-egy ünnepet részletesen, szóban vagy írásban is bemutatni.

Város, bevásárlás

- Tudja alkalmazni és bővítsé az előző évfolyamokon megszerzett tudását a témában: üzletek, bevásárlás, pénznemek.
- Tudja jellemezni hazánk főbb nevezetességeit, építészeti emlékeit.
- Tudjon világörökségi helyszíneket megnevezni hazánkban, ill. a célnyelvi országokban.

Utazás, pihenés

- A tanuló ismerje a témához kapcsolódó szókincset.
- Legyen képes eddig tanult ismereteit egyre gazdagabban, sokrétűbben felhasználni: közlekedési eszközök, utazás, jegyvásárlás, repülőtéri tájékozódás, utazás különböző közlekedési eszközökkel.
- Legyen képes utazási élményeiről írásban/szóban kb. 200-250 szóban beszámolni.

Fantázia és valóság

- A tanuló tudjon egy általa választott könyv cselekményéről, szereplőiről beszámolót tartani, véleményét az adott műről kifejtteni és indokolni.
- Hallott szöveg alapján legyen képes egy történet szereplőit megnevezni, a történet főbb vonalait kérdések, hiányos mondatok segítségével vázolni.
- Tudjon kb. 200-250 szóban megadott témára saját történetet kitalálni/írni.

Zene, művészetek

- A tanuló tudja célnyelven jellemezni kedvenc együttesét/zeneszerzőjét.
- Tudjon néhányat megnevezni a filmtörténet legnagyobb alkotásai közül, egy szabadon választott filmről tudjon a célnyelven legalább 3 percig összefüggően beszélni / 200-250 szóban fogalmazást írni.
- Rendelkezzen a művészet témájához kapcsolódó bő szókinccsel (film/mozi, színház, hangszerek, képzőművészeti ágak).
- Tudjon kb. 200 szóban fogalmazást, vagy párbeszédet írni egy szabadon választott képzőművészeti alkotásról.
- Készítsen legalább egy kreatív feladatot a témában (zene/film/képzőművészet/színház/ egyéb művészeti ág).

Környezetünk védelme

- A tanuló legyen képes bemutatni, összehasonlítani bolygónkat más égitestekkel.
- Legyen képes jellemezni a Föld éghajlatát, kontinenseit, vizeit, hegységeit térkép segítségével.
- Mutassa be a hazánkban honos állatokat.
- Legyen képes fogalmazást írni kb. 200-250 szóban saját választása alapján egy veszélyeztetett vagy kihalt állatról.
- Legyen képes kifejtteni véleményét a mindennapok környezetvédelméről.
- Értse meg olvasás vagy hallás alapján a természeti környezettel, környezetvédelemmel, természeti katasztrófákkal kapcsolatos szövegek lényegét.
- Ismerje a modern élet környezetre gyakorolt hatását.

Egészséges életmód

- A tanuló tudja a tanult testrészeket.
- Legyen képes beszélni az egészséges életmód fontos összetevőiről, a helyes táplálkozásról, a sport fontosságáról.
- Legyen képes ismertetni az egészségtelen életmódot és annak következményeit felsorolni.
- Tudjon fogalmazást készíteni a fenti témában.

- Tudjon beszélgetni a fogyatékos emberek életéről, helyükről a társadalomban.
- Legyen képes beszámolni a tanult híres tudósokról, felfedezésekről, orvosi találmányokról.
- Tudja a leggyakoribb betegségek nevét, ismerje azok tüneteit, gyógymódjait.
- Adott szituációban legyen képes egy orvosi vizsgálat jellemző szerepeit eljátszani.
- Legyen képes beszámolni emlékezetes tömegkatasztrófákról, túlélésekről.
- Olvasás vagy hallás alapján értse meg a témával kapcsolatos szövegek lényegét.

Felfedezések

- A tanuló ismerje a témához kapcsolódó szókincset (kontinensek, országok, égtájak stb.).
- Legyen képes egy nagy felfedező életét, felfedezéseit bemutatni.
- Tudjon kb. 200-250 szóban fogalmazást készíteni a fenti témában.
- Végezzen önálló kutatást egy-egy felfedezésről; kiselőadásban, tablón mutassa be ennek eredményét.

Tudomány, technika

- A tanuló ismerje a témához kapcsolódó szókincset.
- Legyen képes egy nagy magyar/célnyelvi országbeli feltaláló életét, találmányát/találmányait bemutatni.
- Tudjon kb. 200-250 szóban fogalmazást készíteni a fenti témában.
- Végezzen önálló kutatást egy-egy feltalálóról/a tudomány fejlődéséről, vívmányairól; kiselőadásban, tablón mutassa be ennek eredményét.
- Legyen képes a célnyelven beszámolni feltételezéseiről a jövő technikai vívmányait illetően.

Múltunk és jövőnk

- A tanuló legyen képes a célnyelven beszámolni családjáról, gyökereiről.
- Készítsen egyszerű családfát családjáról.
- Ismerje iskolája történetét, tudja jellemezni az iskolaépületet.
- Végezzen kutatást lakóhelye múltjáról, ennek eredményét mutassa be a célnyelven.
- Készítsen fogalmazást kb. 200-250 szóban a jövő iskolájáról.
- Készítsen kreatív feladatot: a jövő városa/Földünk jövője témában.

Média, kommunikáció

- A tanuló legyen képes a célnyelven összefoglalni az Internet előnyeit és hátrányait kb. 200-250 szóban.

- Ismerje a közösségi oldalak használatához szükséges célnyelvi szókincset.
- Tudjon új kommunikációs formákkal kommunikálni (pl. 'chat', Viber, Facebook, Twitter, stb. posztok, kommentek) idegen nyelven.
- Tudjon e-mailt írni a célnyelven, megadott témában.
- Tudja ismertetni a verbális és nonverbális kommunikáció különbségeit a célnyelven.
- Ismerje a különböző médiumok nevét, alapvető jellemzőit a célnyelven.

Földünk és a világűr

- Értse meg olvasás vagy hallás alapján a Földünkkel, a világűrrel kapcsolatos szövegek lényegét.
- Ismerje a modern élet környezetre gyakorolt hatását, erről legyen képes idegen nyelven számot adni.
- Ismerje a naprendszer és a bolygók, a tengerek és óceánok neveit a célnyelven.
- Ismerje a Föld éghajlati öveinek, felszíni formáinak, kontinenseinek neveit a célnyelven.
- Tudjon fogalmazást írni kb. 200-250 szóban egy képzeletbeli utazásról az űrben.

A továbbhaladás feltételei készségek szerint

BESZÉDÉRTÉS

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókincset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik.
- Képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén.
- Képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
- A tanuló megérti a természetes beszédtempót megközelítő, rövid, mindennapi és a fenti témákról szóló szöveget.
- Tudja értelmezni a beszélő szándékát, ha az egy mindennapi témáról az előző szintnél több ismeretlen lexikai elemet használva beszél.
- A tanuló a szövegkörnyezetből tud következtetni az ismeretlen nyelvi elemekre.
- Megérti az előző szintnél változatosabb és összefoglalóbb jellegű kérdéseket és tud azokra válaszolni.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók.

BESZÉDKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról. Részt vesz rövid beszélgetésekben. Kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben. Egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.

A tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni.
- Képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban.
- Ismeri a leggyakoribb kommunikációs foratókönyveket, és tudja alkalmazni ezeket.
- Stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.
- A tanulóban megerősödnek a kompenzációs stratégiák.
- A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni.
- Érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására.
- Képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejezteni.
- Tud az előző szintnél árnyaltabban, bővebb szókinccsel összefüggően beszélni a mindennapi életben a vele, a családjával és a társával történekről.
- Tudja a tanultakat saját egyéni életére, körülményeire alkalmazni.
- Tud beszélni, beszélgetést kezdeményezni, véleményt nyilvánítani a tanult témákban.
- Tud képről vagy képekről történetet kitalálni.
- Kiejtésben nincsenek értést akadályozó hibák.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszéd, utasítások, interjúk, viták, leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

OLVASÁSERTÉSI KÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében. Megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket.
- Képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.
- A tanuló tudja a tankönyvben szereplő, illetve közösen feldolgozott irodalmi alkotásokból vett részleteket olvasni és értelmezni.
- Tud a szintjének megfelelő szövegeket jó kiejtéssel, helyes intonációval felolvasni.
- Használ egy- és kétnyelvű szótárt.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak. Ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban írásban kifejezi. Minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír az őt érdeklő, ismert témákról.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról.
- Tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről.
- Képes írásbeli interakciót elkezdeni, fenntartani és befejezni.
- Tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletéről.
- Minta alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.
- A tanuló gyakorolja az előző szinten megismert szövegalkotási technikát.
- Tud jelenségeket, dolgokat írásban visszaadni, leírást elbeszéléssel vegyíteni.

- Tud történetet befejezni, kitalálni és azt 200-250 szóban megfogalmazni.
- Tud hosszabb levelet fogalmazni, betartva a levélírás szabályait.
- Használja az egynyelvű és kétnyelvű szótárakat.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszter szövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

8. évfolyam

Heti óraszám: 5 óra

Éves óraszám: 180 óra

A 7-8. évfolyamon a célnyelvet tanuló diákok A2 szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. Ez a KER megfogalmazásában azt jelenti, hogy „alapszintű” nyelvismerettel rendelkeznek. Ebben a szakaszban a megalapozott kompetenciák további fejlesztése a legfontosabb pedagógiai feladat.

A tanulók nyelvtudása lehetővé teszi, hogy célnyelven is szerezzenek információt a körülöttük lévő világról és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek. Motivációjukat növeli, hogy a két tanítási nyelvű osztályokban a nyelvoktatás lehetőséget biztosít bizonyos tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására. Az ott szerzett speciális tudás, szókincs integrálható különböző munkaformákban (projektmunka, önálló előadások), bemutatható a nyelvórákon is.

A NAT fejlesztési területei és nevelési céljai ebben a képzési szakaszban is a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Fontosak a korosztályi sajátosságok, építhet a tanár többek között az önkifejezés igényére és a nyelvi kreativitásra. A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás és a tanulók számára is átlátható értékelés.

A tanulók nyelvtudásuk, motivációjuk alapján már képesek célnyelven olvasni a korosztályuknak megfelelő regényeket, novellákat, s ez az egyik legjobb lehetőség a kontextuson alapuló szövegértés fejlesztésére. Egy-egy jól megválasztott irodalmi alkotás olvasása, feldolgozása során a tanulók sokkal többet tudnak meg a célnyelvről, mint amire a tanórai keretek lehetőséget adnak. Egy-egy irodalmi mű közös feldolgozása az anyanyelvi lektor kiemelt feladata lehet.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók elérjék a B1 szintet. Az eltelt időszak intenzív nyelvtanulása során kialakult a tanulók hatékony nyelvtanulási stratégiája. Ennek segítségével az általános iskolai tanulmányok befejezése után képesek lesznek önállóan is fejleszteni nyelvtudásukat.

Beszédszándékok

- Mi történne, ha ...? What would happen if ...?
- Felszólítás valamely cselekvés elvégzésére.
- Kötelezettségek kifejezése.
- Jobban tetted volna, ha ... You'd better ....
- Napirend, órarend daily routine, timetable
- Beszélgetés magunkról, egymásról.
- Következtetések levonása.
- Segítség kérése, felajánlása May / Can /Could I help you (do something)? Do you need any help? Would you like me to (do something)? Can anybody help me?
- Használati utasítás megértése, adása.
- Beszélgetés jövőben bekövetkező eseményekről (arrangements for the future).

- Mások szavainak közvetítése (reported speech, questions).
- Visszautalás valamire.
- Lehetőségek kifejezése s/he might possibly ... s/he could ...

Nyelvtani fogalomkörök

- Feltételes mód III. (third conditional) típusa.
- Kötelezettség, szükségesség, felszólítás, tiltás, a szükségesség hiánya (must, have to, don't have to, don't need to, mustn't)
- Következtetés, találgatás múlta jelenre (must, may, might, could).
- Múltbeli szokásos cselekvés kifejezése (used to, would).
- A szenvedő szerkezet újabb igeidőkkel.
- A függő beszéd (reported speech), függő kérdés (reported questions), függő felszólítás (reported command), jelen idejű és múlt idejű bevezető igével.
- A befejezett múlt idő (Past Perfect Tense) képzése, használata.
- Néhány mértékhatározó és jelző (extremely, really, very, quite, rather, fairly, slightly, a bit, not very).
- A jelzők sorrendje a jelzős szerkezetekben.
- Műveltetés have segédigével.
- Óhajtás (I wish, If only...)

Témakörök

Az eddig/előző évfolyamokon feldolgozott témakörök a tanulók életkorának megfelelően új szempontból, egy magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők.

Ajánlott témakörök	Kapcsolódási pontok
Család Családi és rokonsági kapcsolatok. Családok a múltban, ma és a jövőben Generációs különbségek, ellentétek. Öröklött tulajdonságok. Kihez hasonlítok? Családi hagyományok, ünnepek. Hogyan ünnepelünk? Baráti kapcsolatok. Miért van szükség barátokra? Emberek megfigyelése, megismerése. Könnyen befolyásolható vagy? Különböző embertípusok. Befelé forduló és kifelé forduló emberek (Extroverts and introverts). A másság, különösség, az átlagtól való eltérés. Viselkedés, problémamegoldás különböző élethelyzetekben.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: család, otthon; az ember az időben: gyermekkor, felnőttkor, öregkor. <i>Hon- és népismeret:</i> családjunk története <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás.

Otthon – tágabb környezetünk Lakóhelyem, tágabb környezetem. Magyarország Európában és a világban. Országunk bemutatása: földrajzi és társadalmi viszonyai, sorsfordító történelmi eseményei, hagyományai, jelképei, nemzeti ünnepei. A világörökség részei Magyarországon és a célnyelvi országokban. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Turistaként itthon és külföldön. Híres tájak. Tömegközlekedés és utazás. Veszélyek az utcákon. Bűnözés. Közlekedési balesetek. Otthontalanok.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> család és lakóhely. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum.
Étkezés Mindennapi étkezéseink. Különbségek az étkezési szokásokban, tipikus ételek. Alapvető étel- és italfajták. Az asztalterítés és kellékei. Ételkínálás, vendéglátás. Ételkészítés, a receptek tipikus kifejezései, mennyiségi egységek, instrukciók. Néhány tipikus magyar és külföldi ételspecialitás receptje. A konyha berendezése, konyhai eszközök. Az egészséges táplálkozás szabályai. Romlott és elrontott ételek kifejezései, szókinccse. Tartósítás régen és ma. Ünnepi ételek. Éttermek (hagyományos és gyorséttermek előnyei, hátrányai) Ételrendelés, az étlap kínálata, foglalkozások. Étkezés a szabadban (kirándulás, piknik). Élelemszerzés a múltban, illetve nehéz körülmények között.	<i>Biológia-egészségtan:</i> táplálkozás. <i>Kémia:</i> egészséges táplálkozás: a zsírok és cukrok szerepe. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi munkamegosztás. <i>Matematika:</i> halmazok, diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
Idő, időjárás Az előző évfolyam azonos témaköre kibővített, árnyaltabb szókinccsel. Időjárési rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.	<i>Földrajz:</i> éghajlat és lakóhelyek; időjárási, éghajlati elemek. <i>Fizika:</i> természeti katasztrófák.
Öltözködés Ruhadarabok és kiegészítők. Az alkalomnak megfelelő öltözködés. Sportruházat, divat. Ruhakészítés, öltözködési tanácsok.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> öltözködés, divat. <i>Erkölcstan:</i> szokások, társadalmi szabályok.

Híres ruhadarabok története (garbó, blue jeans, kardigán) Híres tervezők és modellek. Egyenruhák, munkaruhák.	
Sport Az előző évfolyam azonos témaköre, kibővített szókinccsel. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	<i>Biológia-egészségtan:</i> az ember megismerése és egészsége. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok, sportversenyek, szabályok.
Iskola, barátok Az oktatási rendszer és különböző iskolatípusok Magyarországon és más országokban. Iskolai élet az angolszász országokban. Az én ideális iskolám és ideális tanárom. A nyelvtanulás céljai, jelentősége. Továbbtanulási tervek és lehetőségek. Tanulási módszerek, felkészülés vizsgákra. Agytorna, a két agyfélteke. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	<i>Erkölcstan:</i> társas kapcsolatok: barátság, szeretet, tisztelet, egymás segítése.
Szabadidő, szórakozás A szabadidő eltöltésének módjai (aktív és passzív pihenés): • olvasás (napilapok, magazinok, képregények, szépirodalom, kedvenc írók és könyvek, olvasási szokások, könyvtárban) • moziban (filmek és filmműfajok, kedvenc filmek és színészek, jegyváltás). • televízió, Internet (TV-nézési/internetezési szokások, kedvenc műsorok, veszélyek). • interaktív játékok • rádió- és zenehallgatás (kedvenc műsorok és adók, kedvenc zenék). • színházban (a színház bemutatása, nézőtér, színpad, drámai műfajok, kedvenc darabok és színészek, színházi foglalkozások, jegyváltás). • múzeumok Magyarországon és a nagyvilágban. • a számítógép és egyéb elektronikus eszközök (tablet, okostelefon stb.) szerepe a szabadidős tevékenységekben • barkácsolás, kirándulás, horgászás, kertészkedés, varrás, sütés-főzés. • jellegzetes angol hobbik, • baráti összejövetelek.	<i>Testnevelés és sport:</i> sportok. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások. <i>Informatika:</i> Az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.

Természet, állatok Az éghajlat és a növényzet összefüggése. Magyarország és más tájak jellemző honos állatai. Néhány egzotikus állat és növény. Valóság és képzelet. Természeti katasztrófák. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	<i>Biológia-egészségtan:</i> a természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. <i>Földrajz:</i> földrészek és óceánok, felszínformák, hazánk természeti adottságai; Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> hobbiállatok gondozása.
Ünnepek és szokások Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban – különös tekintettel a célnyelvi országok ünnepeire.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hétköznapiak, ünnepek. <i>Hon- és népismeret:</i> találkozás a múlttal: ünnepeink eredete és szokásrendje.
Város, bevásárlás Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látványosságok, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.	<i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, térbeli alakzatok. <i>Földrajz:</i> országok, városok. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedés, vásárlás.
Utazás, pihenés Hobbik, gyűjtemények. Kedvenc állatok tartása. Sport (tömegsport és versenysport, sportágak és sportolók), sportolási lehetőségek. Sportrendezvények (olimpiák, bajnokságok, versenyek) Veszélyes és különleges sportok. Vakáció, utazás. Magyarországi kedvelt kirándulási helyek, idegenforgalmi központok. Néhány angoliai idegenforgalmi látványosság. Utazási irodában.	<i>Földrajz:</i> tájékozódás a földrajzi térben, Európa, Európán kívüli kontinensek, tájak, országok. <i>Biológia-egészségtan:</i> az erdők világa. <i>Hon- és népismeret:</i> az én városom, falum, a hazai táj, a világörökség elemei.
Fantázia és valóság Kedvenc olvasmányaim, könyveim. Képzeletem világa. Utazás a jövőbe.	<i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa.
Zene, művészetek Kedvenc zeném, együttesem. Film- és színházi élményeim. Kedvenc múzeumom. Kiállítások, rendezvények, koncertek. Zenei világnap.	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Dráma és tánc:</i> színház, előadások. <i>Vizuális kultúra:</i> múzeumok, kiállítások.
Környezetünk védelme A modern élet hatásai környezetünkre (ózonlyuk, savas eső, túlnépesedés, hulladéktárolás-	<i>Biológia-egészségtan:</i> környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága.

és újrahasznosítás, energiatermelés- és felhasználás). Környezetvédelem és környezeti kultúra a mindennapi életben. Energiatermelés és takarékoság az energiával Veszélyeztetett állat- és növényvilág. Nevezetes napok: Fák és madarak Napja, a Víz Világnapja, a Duna Napja. Szelektív hulladékgyűjtés. Környezettudatos viselkedés.	<i>Fizika:</i> energiatermelési eljárások. <i>Földrajz:</i> globális problémák, fenntarthatóság, védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás, egészséges életmód.
Egészséges életmód Az emberi test részei. Egészséges életmód (táplálkozás, sport). Egészségtelen életmód, civilizációs betegségek (stressz, elhízás, mozgáshiány és ezek következményei). Korunk betegségei (AIDS, allergia, gerincbetegségek). Szenvedélybetegségek (dohányzás, alkoholizmus, kábítószer). Híres felfedezők és felfedezések az orvostudományban. Állatkísérletek. Múlt-, jelen- és jövőkutatás. Az orvosnál. Kórházban. Balesetek, sérülések. Életmentés, túlélés. Hagyományos gyógymódok, természetgyógyászat.	<i>Biológia-egészségtan:</i> betegségek megelőzése. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód.
Felfedezések Nagy földrajzi felfedezések Híres felfedezők és életútjuk.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> felfedezők és feltalálók. <i>Hon- és népismeret:</i> a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
Tudomány, technika Feltalálók és találmányok. Híres feltalálók és életútjuk. A jövő technikai vívmányai.	<i>Biológia-egészségtan:</i> tudománytörténet. <i>Hon- és népismeret:</i> a magyar tudomány és kultúra eredményei a világban.
Múltunk és jövőnk Családom múltja, gyökereim. Az én jövőm. Iskolám múltja, jelene. A jövő iskolája. Lakóhelyem régen és most. A jövő városa. Földünk jövője.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> különböző korszakok, globális problémák. <i>Hon- és népismeret:</i> Az én világom. Találkozás a múlttal. <i>Földrajz:</i> településtípusok; környezettudatosság, környezetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> a munka világa. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció: szakmák, foglalkozások.

Média, kommunikáció Internet, interaktív játékok, közösségi oldalak. Infokommunikációs eszközök a mindennapokban. A média szerepe a hétköznapi életben. Testbeszéd. Kommunikáció az állatvilágban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hírközlés. A média és a nyilvánosság szerepe. <i>Biológia-egészségtan:</i> kommunikáció az állatvilágban. <i>Informatika:</i> az információs technológián alapuló kommunikációs formák, médiainformatika.
Földünk és a világűr Bolygónk a Naprendszerben. A Föld és más bolygók. A Föld éghajlata, felszíne, kontinensek, óceánok, tengerek. A Nap és a csillagok. Utazások az űrben.	<i>Földrajz:</i> égitestek. <i>Fizika:</i> a naprendszer objektumai, a világűr megismerésének eszközei. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben.

A továbbhaladás feltételei

Család - emberi kapcsolatok

- A tanuló tudja a témakörökben tanult szavakat, kifejezéseket.
- Legyen képes szóban és/vagy írásban önmagát, egy családtagját vagy egy barátját jellemezni.
- Beszéljen a családtagok egymáshoz való viszonyáról.
- Legyen képes néhány mondatban kifejezni véleményét a generációs különbségekről, a barátságról.
- Olvasás alapján legyen képes az életkorának megfelelő önismereti kvízek, horoszkópok kérdéseit, szövegét megérteni, és azokat szóban röviden összefoglalni.
- Legyen képes különböző viselkedési helyzeteket szituációkban eljátszani.
- Legyenek ismeretei a család múlt-, jelen-, és jövőbeli szerepéről, fontosságáról.
- Fogalmazza meg elképzeléseit saját jövőbeni családjáról.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Otthon - Tágabb környezetünk

- A tanuló tudja a témakörben tanult szavakat, kifejezéseket.
- Tudja szóban és írásban bemutatni országát (földrajzi helyzet, lakosság, társadalmi viszonyok, jelképek, főbb történelmi események), és tudjon másoknak erre vonatkozóan kérdéseket feltenni.
- Írjon fogalmazást Magyarország számára kedves tájáról 250 szóban.

- Mutassa be Magyarország és/vagy egy célnyelvi ország világörökséghez tartozó nevezetességét.
- Legyen képes megérteni olvasás vagy hallás útján a városi közlekedéssel kapcsolatos szövegek lényegét.
- Legyen képes véleményt kifejteni a városi közlekedés problémáiról.
- Tudja bemutatni fővárosunk és egy célnyelvi ország nagyvárosának tömegközlekedését.
- Tudjon beszélgetni utazásról, utazási lehetőségekről.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Étkezés

- A tanuló tudja a tanult élelmiszerek étel- és italfajták, elkészített ételek, konyhai eszközök és felszerelések megnevezését.
- Tudjon beszélni a mindennapi étkezéseiről, kedvenc és nem szeretett ételeiről.
- Legyen képes kifejteni véleményét az egészséges táplálkozásról.
- Legyen tisztába a magyar és az angolszász étkezési szokásokkal, azok eltérő sajátosságaival, előnyeivel, hátrányaival. Tudjon ezekről beszélgetést folytatni és tudja szóban vagy írásban ezeket bemutatni.
- Tudja az ételkínálás és vendéglátás kifejezéseit.
- Szituációs játékokban legyen képes eljátszani a vendég és az otthoni vendéglátó, illetve az éttermi kiszolgáló szerepét.
- Legyen képes összehasonlítani a különböző típusú éttermeket, és kifejteni véleményét azok előnyeiről, hátrányairól.
- Értse meg olvasott vagy hallott szövegek lényegét a témában.
- Legyen képes maga is leírni egy-két ételreceptet.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Időjárás, öltözködés

- Tudja a tanuló a különböző évszakokban viselt ruhadarabok és kiegészítők nevét, az alapvető sportruházatot és ismerje az egyenruhák szókincsét.
- Hasonlítsa össze a hétköznapi és alkalmi viseleteket.
- Legyen képes rövid véleményt nyilvánítani mások öltözködéséről, a divatról.
- Értse meg az öltözködéssel kapcsolatos szóbeli és írásbeli szövegek lényegét.
- Ismerje a jó megjelenés feltételeit.
- Legyen képes leírni a különböző hajviseleteket.
- Tudja bemutatni emberek ruházatát, a ruhák anyagát, mintáját, színét, fazonját.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Sport

- Az előző évfolyamokon tanultakat legyen képes magasabb szinten alkalmazni.
- Legyen képes kb. 250 szóban fogalmazást írni a sport, a testmozgás jelentőségéről.
- Tudja írásban és szóban jellemezni kedvenc sportját, annak szabályait.

Az iskola világa

- A tanuló legyen képes iskoláját (épület, tantermek, egyéb létesítmények, berendezések, felszerelési tárgyak), az iskola diákjait, tanárait, más dolgozóit részletesen bemutatni.
- Írjon fogalmazást 250 szóban egy számára ideális iskoláról.
- Tudjon jellemzést adni az általa ideálisnak tartott tanárról.
- Legyen képes összehasonlítani a magyar és a célnyelvi országok oktatási rendszerét, iskolatípusait.
- Tudja kifejteni véleményét a nyelvtanulás céljáról, fontosságáról.
- Legyenek ismeretei a hatékony tanulási módszerekről és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Legyen képes felsorolni a magyarországi továbbtanulási lehetőségeket, elmesélni egyéni terveit.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Szabadidő, szórakozás

- A tanuló tudja a témában tanult szavakat.
- Legyen képes beszámolni saját kedvenc időtöltéséről.
- Tudjon beszélgetést folytatni a szabadidő eltöltéséről.
- Tudja a tanult sportágak nevét, és legyen képes beszélgetést folytatni a szabadidős, illetve a versenysportokról, ezek előnyeiről és esetleges hátrányairól.
- Legyen tisztában a szabadidő eltöltésének lehetőségeivel, tudjon beszámolni előzetesen gyűjtött, vagy a rendelkezésre bocsátott adatok alapján a szabadidő eltöltésének szokásairól.
- Legyen képes összehasonlítani a különböző tevékenységi formákat.
- Legyen képes érvelni a sport fontossága, a szabadidő hasznos eltöltése mellett.
- Szituációs játékokban legyen képes játszani a közösen feldolgozott párbeszéd alapján olyan szerepeket, melyben javasol vagy elfogad/visszautasít lehetőséget egy-egy szabadidős tevékenységgel kapcsolatban.
- Legyen képes érvelni a válogatás nélküli, túlzott tv-és ellen.
- Tudja röviden ismertetni egy olvasásélményét (főbb szereplők, idő, helyszín, rövid cselekmény).
- Ismerje fel a tanult nevezetességeket, és röviden mutassa be azokat.

- Szituációs játékokban tudjon színházba, moziba jegyet váltani, utazási irodában érdeklődni, utat foglalni.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Természeti környezetünk

- A tanuló tudja a témában tanult szókincset.
- A tanuló legyen képes bemutatni, összehasonlítani bolygonkat más égitestekkel.
- Legyen képes jellemezni a Föld éghajlatát, kontinenseit, vizeit, hegységeit térkép segítségével.
- Mutassa be a hazánkban honos állatokat.
- Legyen képes fogalmazást írni kb. 250 szóban saját választása alapján egy veszélyeztetett vagy kihalt állatról.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Ünnepek és szokások

- Ismerje hazánk főbb történelmi ünnepeit, népi hagyományait.
- Legyen tájékozott a célnyelvi országok hagyományairól, ünnepeiről.
- Tudjon egy-egy ünnepet részletesen, szóban vagy írásban is bemutatni.

Város, bevásárlás

- Tudja alkalmazni és bővítse az előző évfolyamokon megszerzett tudását a témában: üzletek, bevásárlás, pénznemek.
- Tudja jellemezni hazánk főbb nevezetességeit, építészeti emlékeit.
- Tudjon világörökségi helyszíneket megnevezni hazánkban, ill. a célnyelvi országokban.

Utazás, pihenés

- A tanuló tudja a témában tanult szavakat.
- Tudja a tanult sportágak nevét, és legyen képes beszélgetést folytatni a szabadidős, illetve a versenysportokról, ezek előnyeiről és esetleges hátrányairól.
- Tudja röviden ismertetni egy olvasásélményét (főbb szereplők, idő, helyszín, rövid cselekmény).
- Ismerje fel a tanult nevezetességeket, és röviden mutassa be azokat.
- Szituációs játékokban tudjon színházba, moziba jegyet váltani, utazási irodában érdeklődni, utat foglalni.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Fantázia és valóság

- A tanuló tudjon egy általa választott könyv cselekményéről, szereplőiről beszámolót tartani, véleményét az adott műről kifejtteni és indokolni.
- Hallott szöveg alapján legyen képes egy történet szereplőit megnevezni, a történet főbb vonalait kérdések, hiányos mondatok segítségével vázolni.
- Tudjon kb. 250 szóban megadott témára saját történetet kitalálni/írni.

Zene, művészetek

- A tanuló tudja célnyelven jellemezni kedvenc együttesét/zeneszerzőjét.
- Tudjon néhányat megnevezni a filmtörténet legnagyobb alkotásai közül, egy szabadon választott filmről tudjon a célnyelven legalább 3 percig összefüggően beszélni / 250 szóban fogalmazást írni.
- Rendelkezzen a művészet témájához kapcsolódó bő szókincssel (film/mozi, színház, hangszerek, képzőművészeti ágak).
- Tudjon kb. 250 szóban fogalmazást, vagy párbeszédet írni egy szabadon választott képzőművészeti alkotásról.
  - Készítsen legalább egy kreatív feladatot a témában (zene/film/képzőművészet/színház/egyéb művészeti ág).

Környezetünk védelme

- Legyen képes kifejtteni véleményét a mindennapok környezetvédelméről.
- Értse meg olvasás vagy hallás alapján a természeti környezettel, környezetvédelemmel, természeti katasztrófákkal kapcsolatos szövegek lényegét, tudjon válaszolni az ezekkel kapcsolatos kérdésekre.
- Ismerje a modern élet környezetre gyakorolt hatását, és legyen képes erről beszélgetést folytatni.

Egészséges életmód

- A tanuló tudja a tanult testrészeket.
- Legyen képes beszélni az egészséges életmód fontos összetevőiről, a helyes táplálkozásról, a sport fontosságáról.
- Legyen képes ismertetni az egészségtelen életmódot és annak következményeit felsorolni.
- Tudjon fogalmazást készíteni a fenti témában kb. 250 szóban, amelyben felhívja a figyelmet a veszélyekre, és tanácsokkal tud szolgálni ezek elkerülésére.
- Legyen képes beszámolni a tanult híres tudósokról, felfedezésekről, orvosi találmányokról.
- Tudja a leggyakoribb betegségek nevét, ismerje azok tüneteit, gyógymódjait.

- Adott szituációban legyen képes egy orvosi vizsgálat jellemző szerepeit eljátszani.
- Tudja a leggyakoribb balesetek, sérülések kifejezéseit.
- Legyen képes beszámolni emlékezetes tömegkatasztrófákról, túlélésekről.
- Legyenek ismeretei a hagyományos- és természetgyógyászatról.
- Olvasás vagy hallás alapján értse meg a témával kapcsolatos szövegek lényegét.
- Készítsen legalább egy projectet a témában.

Felfedezések

- A tanuló ismerje a témához kapcsolódó szókincset (kontinensek, országok, égtájak stb.).
- Legyen képes egy nagy felfedező életét, felfedezéseit bemutatni.
- Tudjon kb. 250 szóban fogalmazást készíteni a fenti témában.
- Végezzen önálló kutatást egy-egy felfedezésről; kiselőadásban, tablón mutassa be ennek eredményét.

Tudomány, technika

- A tanuló ismerje a témához kapcsolódó szókincset.
- Legyen képes egy nagy magyar/célnyelvi országbeli feltaláló életét, találmányát/találmányait bemutatni.
- Tudjon kb. 250 szóban fogalmazást készíteni a fenti témában.
- Végezzen önálló kutatást egy-egy feltalálóról/a tudomány fejlődéséről, vívmányairól; kiselőadásban, tablón mutassa be ennek eredményét.
- Legyen képes a célnyelven beszámolni feltételezéseiről a jövő technikai vívmányait illetően.

Múltunk és jövőnk

- A tanuló legyen képes a célnyelven beszámolni családjáról, gyökereiről.
- Készítsen családfát családjáról.
- Ismerje iskolája történetét, tudja jellemezni az iskolaépületet.
- Végezzen kutatást lakóhelye múltjáról, ennek eredményét mutassa be a célnyelven.
- Készítsen fogalmazást kb. 250 szóban a jövő iskolájáról.
- Készítsen kreatív feladatot: a jövő városa/Földünk jövője témában.

Média, kommunikáció

- A tanuló legyen képes a célnyelven összefoglalni az Internet előnyeit és hátrányait kb. 250 szóban.
- Ismerje a közösségi oldalak használatához szükséges célnyelvi szókincset.

- Tudjon új kommunikációs formákkal kommunikálni (pl. 'chat', Viber, Facebook, Twitter, stb. posztok, kommentek) idegen nyelven.
- Tudjon e-mailt írni a célnyelven, megadott témában.
- Tudja ismertetni a verbális és nonverbális kommunikáció különbségeit a célnyelven.
- Ismerje a különböző médiumok nevét, alapvető jellemzőit a célnyelven.

Földünk és a világűr

- Értse meg olvasás vagy hallás alapján a Földünkkel, a világűrrel kapcsolatos szövegek lényegét.
- Ismerje a modern élet környezetre gyakorolt hatását, erről legyen képes idegen nyelven számot adni.
- Ismerje a naprendszer és a bolygók, a tengerek és óceánok neveit a célnyelven.
- Ismerje a Föld éghajlati öveinek, felszíni formáinak, kontinenseinek neveit a célnyelven.
- Tudjon fogalmazást írni kb. 250 szóban egy képzeletbeli utazásról az űrben.

A továbbhaladás feltételei készségek szerint

BESZÉDÉRTÉS

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókincset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű közlések lényegét.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló ismerős témákról folyik.
- Képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén.
- Képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
- A tanuló megérti a természetes beszédtempót megközelítő, rövid, mindennapi és a fenti témákról szóló szöveget.
- Tudja értelmezni a beszélő szándékát, ha az egy mindennapi témáról az előző szintnél több ismeretlen lexikai elemet használva beszél.
- A tanuló a szövegkörnyezetből tud következtetni az ismeretlen nyelvi elemekre.
- Megérti az előző szintnél változatosabb és összefoglalóbb jellegű kérdéseket és tud azokra válaszolni.

- A tanuló olyan egyszerű, autentikus szöveget is megért, amelyben számára ismeretlen információ van.
- Ismert szövegösszefüggésekben próbálja a hallgatás előtt megjósolni, hogy várhatóan miről lesz szó.
- A tanuló nyelvtanulók számára leegyszerűsített irodalmi műveket értő módon olvas, hallgat.
- A beszédértési technikák alkalmazásával tudja követni az őt érdeklő műsorokat a rádióban és a televízióban.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók.

BESZÉDKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról. Részt vesz rövid beszélgetésekben. Kérdés és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben. Egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról.

A tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni.
- Képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban.
- Ismeri a leggyakoribb kommunikációs forráskönyveket, és tudja alkalmazni ezeket.
- Stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.
- A tanulóknak megerősödnek a kompenzációs stratégiák.
- A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja magát fejezni.
- Érthetően tud a folyamatoshoz közelítően beszélni, képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére, szükség szerinti módosítására.
- Képes valamely gondolat vagy probléma lényegét megközelítő tartalmi pontossággal kifejezni.
- Tud az előző szintnél árnyaltabban, bővebb szókinccsel összefüggően beszélni a mindennapi életben a vele, a családjával és a társával történekről.
- Tudja a tanultakat saját egyéni életére, körülményeire alkalmazni.
- Tud beszélni, beszélgetést kezdeményezni, véleményt nyilvánítani a tanult témákban.
- Tud képről vagy képekről történetet kitalálni.

- A tanuló kiejtésében nincsenek értést akadályozó hibák.
- A tanuló meg tudja fogalmazni és indokolni véleményét.
- Tud odafigyelni a másik beszélőre, tudja érdeklődését kimutatni és a hallottakra reagálni.
- Szerepjátékokban, pár- és csoportmunkában tud kezdeményezni, váratlan fordulatokra reagálni.
- Törekszik a helyes intonációra és a nyelvhelyességre.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszéd, utasítások, interjúk, viták, leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében. Megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket.
- Képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét.
- A tanuló tudja a tankönyvben szereplő, illetve közösen feldolgozott irodalmi alkotásokból vett részleteket olvasni és értelmezni.
- Tud a szintjének megfelelő szövegeket jó kiejtéssel, helyes intonációval felolvasni.
- Használ egy- és kétnyelvű szótárt.
- Megérti az ismeretlen elemeket és az új információt is tartalmazó autentikus szövegek lényegét.
- Tud következtetni az ismeretlen elemekre a szövegösszefüggésből, ki tudja keresni a számára fontos információkat.
- Képes feldolgozni egy-egy könnyebb verset, adaptált novellát.
- A tanulóban felébred az idegen nyelven való olvasás igénye.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfűzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszám-

moló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Előzetes tudás:

A2 nyelvi szint, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak. Ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban írásban kifejezi. Minta alapján néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír az őt érdeklő, ismert témákról.

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról.
- Tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, és véleményéről.
- Képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni.
- Tud jegyzetet készíteni olvasott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletéről.
- Minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.
- A tanuló gyakorolja az előző szinten megismert szövegalkotási technikát.
- Tud jelenségeket, dolgokat írásban visszaadni, leírást elbeszéléssel vegyíteni.
- Tud történetet befejezni, kitalálni és azt 200-250 szóban megfogalmazni.
- Tud hosszabb levelet fogalmazni, betartva a levélírás szabályait.
- A tanuló képes saját véleményét írásban egyszerűen megfogalmazni és álláspontját indokolni.
- Változatos műfajokban képes fogalmazásokat írni (beszámoló, riport, interjú, ismertetés).
- Társaival közösen nagyobb osztályprojectet képes készíteni (osztályújság, rádióadás).
- Törekszik a nyelvhelyességre.
- Használja az egynyelvű és kétnyelvű szótárakat.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások: hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszter szövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internetes profilok; tényszerű információt nyújtó illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt illetve tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek/e-mailek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapszövegek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén

B1 szintű nyelvtudás.

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló, ismerős témákról folyik.

A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogulni, képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni és stílusában a kommunikációs helyzethez alkalmazkodni.

A tanuló képes begyakorolt szerkezetekkel érthetően, a folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét a kapott információhoz képest megközelítő tartalmi pontossággal fejti ki.

A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, az érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő, autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegekben az általános vagy részinformációkat.

A tanuló több műfajban is képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban már megjelennek a műfaji sajátosságok és különböző stílusjegyek.

A nyelvhasználat szintje

Összehasonlításul táblázatba foglalva közöljük a kiindulásul szolgáló 4. évfolyam végi kiindulási és a 8. évfolyam végi várhatóan elérendő szintet.

A nyelvhasználat szintje a 4. évfolyam végére

Megegyezik az Európai Tanács által kiadott ajánlás (KER) A1 szintjével

Tartalom	Nyelvhelyesség	Folyamatosság	Interakció	Koherencia
Rendelkezik a legalapvetőbb szókinccsel, melyek személyes élményekhez kapcsolódnak, és a mindennapi konkrét szituációkra vonatkoznak.	Alapvető, egyszerű, begyakorolt mondatmodelleket, nyelvtani szerkezeteket tud használni.	Főleg rövid, előre begyakorolt mintamondatok alapján fejezi ki gondolatait, rövid szüneteket tartva, hogy megkeresse a megfelelő kifejezéseket, kiejtse a kevésbé ismert szavakat és visszakapcsolódjon a kommunikációba.	Képes személyes jellegű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész. A kommunikációban gyakori az ismétlés az újrafogalmazás és a javítás.	Szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat összekapcsol.

A nyelvhasználat szintje a 8. évfolyam végére

Megegyezik az Európai Tanács által kiadott ajánlás (KER) B1 szintjével

Tartalom	Nyelvhelyesség	Folyamatosság	Interakció	Koherencia
Elégséges nyelv- ismerettel és elegendő szó- kinccsel rendel- kezik ahhoz, hogy kifejezze magát olyan té- mákban, mint a család, hobbi, érdeklődési kör, munka, utazás és mindennapi események, de megszólalásai- ban még lehet bizonytalan.	Meglehetősen pon- tossággal, ruti- nosan alkalmaz- za a gyakran használt kifeje- zéseket és mon- datszerkezeteket kiszámítható helyzetekben.	Egyszerű folya- matos szöveget tud alkotni is- mert vagy érdek- lődési körébe tartozó témák- ban. Még tarthat rövidebb szüne- teket, hogy meg- találja a megfele- lő szavakat, kife- jezéseket, nyelvi fordulatokat és kijavítsa magát	Képes kezdemé- nyezni, fenntar- tani és befejezni egyszerű beszél- getést olyan té- mákban, ame- lyek számára ismerősek vagy érdeklődési kö- rébe beletartoz- nak. Képes el- ismételni olyan információkat, melyek segítik a kölcsönös meg- értést.	Össze tudja kap- csolni gondola- tait, leírja a kü- lönböző esemé- nyeket, vázlato- san meg tudja indokolni állás- pontját, terveit.

A helyi tanterv készítéséhez felhasznált dokumentumok:

- Célnyelvi központi kerettanterv a két tanítási nyelvű általános iskolák számára
- RAABE helyi tantervépítő kézikönyv
- a Budapesti Evangélikus Gimnázium tanárai: Bartháné N. Katalin - Borbáthné B. Judit - Szálcáné Gyapay Márta - Szita Zsuzsanna: Angol tantervek nyolcosztályos gimnáziumok részére (Nemzeti Tankönyvkiadó)
- Hudák Ilona : Angol tanterv 8+2 évfolyamra
- dr. Vámos Ágnes előadása az értékelésről és osztályzásról
- OK Tanterv (Minősített tanterv OKI) - Idegen nyelv (angol)
3-10 Szinva tanterv (Bodnárné, Lipuschtné)
- OK Tanterv (Minősített tanterv OKI) - Eszterházy Angol 3-10 (Vigné Bognár Ilidkó)

A helyi tanterv aktualizálásához felhasznált dokumentum:

A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) számú EMMI rendelet 2. számú melléklete: *Kerettanterv a két tanítási nyelvű általános iskolai célnyelvi oktatáshoz*, <http://kerettanterv.ofi.hu/index.html>

Ének – zene angol nyelven:

Az ének- zene a művészeti nevelés része. A művészet alapvető emberi szükséglet, a művészi alkotás pedig az ember legősibb kifejezési módja.

A művészet köznevelésben betöltött szerepe nem önmagáért való, feladata egyensúlyt teremteni az értelmi-érzelmi intelligencia fejlesztésében. A tanuló belső világának érzelmi gazdagsága pozitívan hat a gondolkodás, a kreativitás, az emlékezőtehetség képességeire. A művészetoktatás a Nat nélkülözhetetlen része, a transzfer hatás következtében tartalmi alkotóelem lehet minden tantárgy eredményes tanításának. A művészeti nevelés önálló tantárgyként az ének-zene, illetve a vizuális kultúra oktatásában valósul meg.

A művészeti neveléshez kapcsolódó eredményes készségfejlesztés tanári vezetéssel, a tanár és a tanuló együttműködését igénylő, élményt jelentő, aktív alkotó tevékenységen keresztül valósítható meg az iskolában. Iskolánkban évek óta érvényesül a művészeti nevelésben a komplex szemléletmód. Ezt a jó gyakorlatot követjük a továbbiakban is.

A tanórai keretek között, mindenki számára elérhető művészeti nevelés célja olyan képességek fejlesztése, melyek elősegíthetik a harmonikus társadalmi együttélést, azaz a művészeti tantárgyak a művészet eszközeit a személyiség egészének fejlesztése érdekében használják fel. A művészeti tanóra egyrészt keretet biztosít a művészet különböző területeinek megismerésén keresztül az érdeklődés felkeltésére, az esztétikai alapfogalmak elsajátítására, ízlésformálásra, másrészt a mérlegelő gondolkodás és a minőségi alkotómunka iránti igény kialakítására.

Az *ének-zene tantárgy* oktatása, a magyar ének-zene oktatás Kodály Zoltán zenepedagógiai és nemzetnevelési elveire épül. A köznevelésben részt vevő minden tanuló számára elérhető fejlesztő tevékenység elsősorban az énekhangra támaszkodik. Átala és a zeneoktatás fontos részeként szereplő, a relatív szolmizáció eszközével tanítandó zenei írás-olvasás elsajátításának célja, hogy kialakuljon az értékközpontú zenei anyanyelv értő szeretete.

Az ének-zene oktatásban kiemelt szerepet kap az éneklés, kóruséneklés. A tanórákhoz közvetlenül kapcsolódóan védett idő biztosítása szükséges az eredményes iskolai kórusműködés érdekében.

A kodályi filozófia lényege a közösségben éneklés, hiszen azok az ismeretek, melyeket a tanulók az énekórán megtanultak, művészi alkotómunkában nyernek jutalmat. A kórusban a karvezető irányításával a különböző képességű tanulók együtteséből új, közösségi érték jön létre, melyet egyénileg nem tudnának létrehozni. A tanulók megtanulnak alkalmazkodni, felelősséget vállalni, egy célért odaadóan dolgozni, igényességet, fegyelmet, egymásra való figyelmet tanulnak.

Iskolánk két tanítási nyelvű általános iskola. Profilunkból adódóan az ének-zenei nevelés és oktatás angol nyelven történik. Az alaptantervben és a helyi tantervünkben megjelenő célok és feladatok ezeken a tanítási órákon is érvényesülnek.

Alapelvek és célok:

- Az ének-zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú.
- Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).
- Az aktív zenei tevékenységek, mint a közös éneklés, zenélés, alkotás és zenés tematikus projektekben való részvétel, segítik az adott művészeti élmény elmélyülését. Teret adnak az önkifejezés, kreativitás kibontakozásának, és az empátia kialakításának.
- A zenetörténeti, zeneelméleti és kulturális műveltség a zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódóan az értő befogadást és a mérlegelő gondolkodást fejlesztik. A tanuló képes lesz a művészi gondolatok és az őt körülvevő hétköznapi világ közötti kapcsolatok meglátására, valamint az eltérő látásmódok megértésére és elfogadására is.
- A hatékony zenei nevelés figyelembe veszi a tanuló életkori sajátosságait és kognitív képességeit.
- Az oktatásspecifikus céljait alsó és felső évfolyamokon, valamint a középfokú nevelésben is ezekre a kritériumokra alapozza. A hallás-és ritmikai készségek az agy fiatalkori plaszticitásának köszönhetően az alapfokú képzés 1–4. évfolyamain fejleszthetők a leghatékonyabban.
- Az alapszintű zenei írás-olvasás **eszköz jellegű**. Célja, hogy segítse a tanulót az éneklésben és a zene mint univerzális jelrendszer megértésében. A relatív szolmizáció első sorban a tiszta éneklés, az intonáció fejlesztése céljából jelenik meg. A törzshangok neveinek ismerete a zene tágabb megértését, a jelrendszerben való logikus gondolkodást segíti.
- A zeneelméleti ismereteket a pedagógus a tanulók életkori sajátosságaihoz és képességeihez mérten a tanórák szabadon felhasználható részében mélyítheti. Kodály Zoltán zenei nevelési elvei lényegének megfelelően, mely az élményszerzés legfontosabb forrásaként a kóruséneklést nevezi meg, a Nat lehetőséget biztosít a tanórán kívüli zenei tevékenységek iskolai keretek közti és azon túli szerveződése számára, melyhez a köznevelés és a kultúrát közvetítő intézmények, szervezetek együttműködése elvárható és szükséges.
- Az ének-zene tanulása elsősorban a készségeket és az ezeket megalapozó képességeket fejleszti. A tanulók nem azonos képességszintről indulnak és nem is azonos eredményességgel végzik tanulmányaikat. Ezért az értékelés alapja az ének-zene tanulás minden életkori szakaszában alapvetően a tanulói aktivitás, lelkesedés, kooperativitás, illetve a tanulási képességek változása, a tanuló önmagához mért fejlődési szintje kell, hogy legyen.

Az ének-zene tanításának célja, hogy a tanuló:

1. megszeresse az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül;
2. keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket;
3. zenei képességei fejlődjenek az éneklésen, a ritmikai- és hallásfejlesztésen keresztül, valamint sajátítsa el az ezeket támogató zeneelméleti alapismereteket;
4. érzelmi intelligenciája, képzelete és kreativitása fejlődjön, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességeire is;
5. komplex látásmódja kifejlődjön a zene társadalmi, történelmi és kulturális kontextusában történő megértésével;
6. elősegítse önállóságát és önkifejezését a társas és egyéni alkotóművészeti tevékenységek művelésén és a véleményformálás fejlesztésén keresztül;
7. megerősítse empátiáját a zenei tevékenységekben való közös együttműködéssel, egymás zenei produkciójának, véleményének, ízlésének tisztelettel való befogadásával.
8. Iskolánk helyi profiljának megfelelően ismerjék meg a gyerekek más népek dalait, elsősorban az angol nyelvterület zenei alkotásait, hagyományait, zenei, művészeti értékeit.

Az ének-zene angol nyelvű tanításának célja:

1. Az angolszász országok kultúrájának megismertetése és megszerettetése az angol nyelvű gyermekdalok és mondókák segítségével.
2. A zenei képességek fejlesztése mellett az elsajátított dalok és mondókák nagymértékben hozzájárulnak az angol nyelv tanításához, illetve kiegészítik azt.
3. Lehetőséget nyújt a természetes nyelvhasználatra és az adott korosztály életkori sajátosságait figyelembe véve valódi sikerélményt nyújt az éneklésben és az angol nyelvhasználatban egyaránt.
4. Az angolul elhangzott utasítások, dalos játékok szabályának megértése, játékokba való örömteli bekapcsolódás.
5. A gyermek aktív részvétele a tanórákon.

A tantárgyhoz kapcsolódó alap angol szókincs:

- *általános óravezetési szókincs:* köszönés, óravezetés utasításai (Stand up., Sit down., Sing., Say the rhythm., Clap., One more time., Repeat it, please! Sing the song., Try it alone., Continue singing., Next exercise. Open your exercise book

- Five lined stave , rest, tá, titi, note, tune, rhythm, sol-fa exercise, hand sing, sing, song, ledger line, on the ...line, in the... gap, first, second, third, fourth, fifth, - What can you hear? It's a....

FŐ TÉMAKÖRÖK AZ 1–4. ÉVFOLYAMON

1. Zeneművek, énekes anyag
2. Zeneművek, zenehallgatás
3. Zenei ismeretek, ritmikai fejlesztés
4. Hallásfejlesztés
5. Zenei írás, olvasás

Órakeret:

- **Intézményünkben az ének-zene óraszám: 36 óra**
- **1-4 évfolyamon heti óra (1 angol nyelvű tanítási óra)**

1. évfolyam

Az ének- zene tanítás témakörei minden tanítási órán megjelennek, ezért nem szükséges az óraszám bontás. Az arányok az osztályban tanuló gyerekek érdeklődésétől, készségeitől, képességeitől, és zenei előképzettségüktől függ. Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet, és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörökön belül megjelenő fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik. Ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Témakör	Zeneművek, énekes tananyag	Minden tanórán
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az ének-zene tanításának fő célja az alsó tagozaton az éneklés megszerettetése, a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzése, a zenei anyag örömteli, játékos formában történő feldolgozása énekléssel és mozgással, dramatizált előadással, a zene keltette gondolatok, érzelmek szóbeli és képi kifejezésével. Dalkezdés megadott hangról c’–d” hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra. Angol nyelvű gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, sétálók, körjátékok.	
Fejlesztési ismeretek Szeressék meg a gyerekek az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül; Keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket 20 angol nyelvű dal/mondóka ismerete, szép kiejtéssel, helyes ritmussal, hanglejtéssel való előadása Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekeljenek, képesek legyenek az új dalokat rövid előkészítést	Tanulási eredmények 1. Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra és a daloknak megfelelő tempóra. 2. Ismer legalább 20 angol nyelvű dalt. 3. A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor változatosan tudja használni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; 4. Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; 5. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz. <u>Ajánlott angol nyelvű dalanyag:</u> 1. Ickle Ockle 2. Good morning, good morning 3. Are you sleeping? 4. See-saw song 5. Autumn song 6. Rain rain go away 7. Doggie doggie 8. Incy wincy spider	

követően hallás után könnyedén megtanulni.	9. Step, step, clap, clap 10. One little, two little.... 11. Jingle bells 12. If you are happy 13. Ladybird 14. Old Mac Donald 15. Once I caught a fish 16. I'm a little teapot 17. Come to my party 18. Baa, baa, black sheep 19. The colour song 20. 20. Good bye song
Fogalmak	gyermekdal, halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, szöveg, dal- lam loud, quiet, high, deep, fast, slow, tune, text, animals

Témakör	Zeneművek, zenehallgatás	Minden tanórán
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Kövesse a gyermek a tanító által énekelt dalokat belső hallással, figyelmesen. A zeneművek befogadásában kreatívan használja képzeletét. Adott szempontok alapján figyelje meg a hallgatott zeneművet.	
Fejlesztési ismeretek A tanuló képzeletének és komplex látásmódjának folyamatos fejlesztése céljából biztosítani kell számára a széles körű zenei tapasztalatszerzés lehetőségét. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt.	Tanulási eredmények: 1. Életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével megfigyeli a különböző műfajú és stílusú zenéket. 2. Kreatívan használja képzeletét a zeneművek befogadása során. 3. Hallás után meg tudja különböztetni a zenei hangot a zörejektől. 4. Meg tudja különböztetni a női és férfi hangot. 5. Nem zavarja társait a zenei élmény befogadásában.	

Kiemelt szerepet kapnak a gyermekjátékdalok és táncok, melyek elősegítik a nemzeti kultúra megismerését és megszeretését.	
Fogalmak	Zenehallgatás, hangszer, női hang, férfi hang, zene, zöreij Fontos, hogy a gyerekek ki tudják fejezni az érzelmeiket a zenehallgatással kapcsolatosan, ezért az érzelmeiket kifejező szavak szókincs bővítése fontos feladat. listening to music, instrument, music, words expressing emotions, male voice, female voice Instruments: drum, tambourine, triangle, cymbals, castanets

Témakör	Zenei ismeretek, ritmikai fejlesztés	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A ritmikai és hallásfejlesztés segítik a koordinációs képességek intenzív fejlődését. A relatív szolmizáció elsősorban az intonáció és a felismerő kottaolvasás fejlesztését támogatja. A zenei ismeretek hozzájárulnak a megtapasztalt élmények tudatosításához. A tantárgy tartalmában és módszertanában a közösségi jelleg jelen van az aktív órai tevékenységekben, gyermekjátékokban és a kóruséneklésben. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt. További cél, hogy a tanuló a környezetében fellelhető hétköznapi tárgyakat, természetben talált anyagokat, használati eszközöket, valamint az emberi testet hangszerként is használja, amivel kibontakoztathatja zenei kreativitását. Az új ritmikai és dallami elemek alapos begyakorlása.	

Fejlesztési ismeretek	Tanulási eredmények 1. Fogalmi szinten megkülönbözteti az egyenletes lüktetést és a dalritmust. 2. Tudja a dalokat egyenletes ritmussal kíséni tapssal, dobbantással, kopogással vagy ritmushangszerekkel kíséni 3. Tudja hangoztatni a dalok ritmusát daléneklés közben 4. Ismerje a negyed és nyolcad értékeket, és a nekik megfelelő szünetjelet. 5. Segítséggel rendezze a ritmusképleteket kettes ütembeosztás szerint.
Fogalmak	rhythm, break, even pulsation, song rhythm, beats 2, pulse, double bar

Témakör	Hallásfejlesztés	Minden órán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hallásfejlesztés minden témakörben megvalósul, úgy a daltanulásnál, mint a zenehallgatások során. Fontos figyelembe venni a gyerekek egyéni adottságait, és az előképzettségüket. Olyan hangmagasságban énekeljenek a gyerekek, amelyik nekik a legkényelmesebb. Ez a kiindulási alap.	
Fejlesztési ismeretek Tudja megkülönböztetni a zenei hangot a zörejektől. Igazítsa hangmagasságát a hallott dallamvonalhoz Fedezze fel a környezetében lévő hangokat, tudja ezeket megkülönböztetni. Érzékelje a különbséget a női és férfihang között, az énekhang és a hangszeres játék között. Tudja érzékelteni a dinamikai jeleket: halk- hangos, magas-mély, gyors, lassú.	Tanulási eredmények 1. Érzékeli a gyermek hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; 2. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi. 3. A tanult dalokat felismeri a tanító hangszeres játékából vagy dúdolásból.	
Fogalmak	halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, női hang, férfihang, zörej, zenei hang loud, quiet, high, deep, fast, slow, female voice, male voice, instrument voice , musical sound	

Témakör	Zenei írás, olvasás	minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az alapszintű zenei írás-olvasás eszköz jellegű. Célja, hogy segítse a tanulót az éneklésben és a zene mint univerzális jelrendszer megértésében. A relatív szolmizáció elsősorban a tiszta éneklés, az intonáció fejlesztése céljából jelenik meg. A törzshangok neveinek ismerete a zene tágabb megértését, a jelrendszerben való logikus gondolkodást segíti. A zeneelméleti ismereteket a pedagógus a tanulók életkori sajátosságaihoz és képességeihez mérten a tanórák szabadon felhasználható részében mélyítheti.	
Fejlesztési ismeretek Ismerje meg e gyermek a vonalrendszert. Tudja, hogy a zenei hangok vonalon vagy vonal közben helyezkedhetnek el. Ismerje a lá, szó, mi, hangok nevét, kézjelét és egymáshoz viszonyított helyét a vonalrendszerben.	Tanulási eredmények 1. Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető lá, szó, mi, dó szolmizációs hangokat, kézjelről énekel; 2. A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; 3. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat. 4. Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
Fogalmak	vonalszisztéma, vonal, alatt, között felett, vonalon, lá, szó, mi, kettes ütem, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel line system, line, under, above, on the line, between...line, repeat, double bar, repeat-mark, hand mark, la, so, me, re, do	

2. osztály

Témakör	Zeneművek, énekes tananyag	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az ének-zene tanításának fő célja az alsó tagozaton az éneklés megszerettetése, a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzése, a zenei anyag örömteli, játékos formában történő feldolgozása énekléssel és mozgással, dramatizált előadással, a zene keltette gondolatok, érzelmek szóbeli és képi kifejezésével. Autentikus angolszász gyermekdalok, angol nyelvű dalok és mondókák elsajátítása, ezekhez való mozgások megtanulása.	

Fejlesztési ismeretek	Tanulási eredmények
Szeressék meg a gyerekek az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül; Keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket. 20 angol nyelvű dal/mondóka ismerete, szép kiejtéssel, helyes ritmussal, hanglejtéssel való előadása. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekeljenek, képesek legyenek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.	1. Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra és a daloknak megfelelő tempóra. 2. Ismer legalább 20 angol nyelvű dalt és mondókát. 3. A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor változatosan tudja használni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; 4. Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; 5. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz. 6. Érzékeli a hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben. 7. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi; <u>Ajánlott angol nyelvű dalanyag:</u> 1. If you're wearing red today... 2. Autumn leaves are falling down 3. Doctor Foster 4. Knick Knock Trick or Treat 5. Miss Polly had a dolly 6. The rainbow song 7. Santa is his name O 8. Little snowflake 9. Hokey Pokey 10. This is me 11. Five little ducks 12. Fishy fishy in the brook 13. Row, row row your boat 14. Five fat sausages 15. I am blue 16. Easter time is here 17. The best sounds around 18. The toy song 19. Let's drive in the car 20. Little Miss Muffet

Fogalmak	gyermekdal, halk- hangos. magas- mély, gyors- lassú, szöveg, dallam, folk song, loud, quiet, high, deep, fast, slow, tune, text, farm animals, pets, vehicles, transport, colours, foods and drinks, body parts, toys, clothes

Témakör	Zeneművek, zenehallgatás	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai Fejlesztési ismeretek A tanuló képzeletének és komplex látásmódjának folyamatos fejlesztése céljából biztosítani kell számára a széles körű zenei tapasztalatszerzés lehetőségét. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt.	Kövesse a gyermek a tanító által énekelt dalokat belső hallással, figyelmesen. A zeneművek befogadásában kreatívan használja képzeletét. Adott szempontok alapján figyelje meg a hallgatott zeneművet. A hallgatott cselekményes és programzenék hallgatása közben illusztráció készítése. A megismert művek megtekintése különböző feldolgozásokban. Tanulási eredmények: 1. Életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével megfigyeli a különböző műfajú és stílusú zenét. 2. Válaszolni tud a megadott megfigyelési szempont alapján felmerülő kérdésekre. 3. Kreatívan használja képzeletét a zeneművek befogadása során. 4. Hallás után meg tudja különböztetni a zenei hangot a zörejek-től. 5. Meg tudja különböztetni a női és férfihangot. 6. Meg tudja különböztetni a hegedű, zongora, furulya hangját. 7. Meg tudja nevezni, hogy vonós vagy fúvós hangszerek hangját hallja. 8. Nem zavarja társait a zenei élmény befogadásában.	

Fogalmak	Zenehallgatás, hangszer, női hang, férfi hang, zene, zörej, zongora, hegedű, furulya, vonós hangszerek, fúvós hangszerek. Fontos, hogy a gyerekek ki tudják fejezni az érzelmeiket a zenehallgatással kapcsolatosan, ezért az érzelmeket kifejező szavak szókincs bővítése fontos feladat. listening to music, instrument, music, wind instruments, string instruments, piano, flute, violin, words expressing emotions, male voice, female voice

Témakör	Zenei ismeretek, ritmikai fejlesztés	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A ritmikai és hallásfejlesztés segítik a koordinációs képességek intenzív fejlődését. A relatív szolmizáció elsősorban az intonáció és a felismerő kottaolvasás fejlesztését támogatja. A zenei ismeretek hozzájárulnak a megtapasztalt élmények tudatosításához. A tantárgy tartalmában és módszertanában a közösségi jelleg jelen van az aktív órai tevékenységekben, gyermekjátékokban és a kóruséneklésben. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt. További cél, hogy a tanuló a környezetében fellelhető hétköznapi tárgyakat, természetben talált anyagokat, használati eszközöket, valamint az emberi testet hangszerként is használja, amivel kibontakoztathatja zenei kreativitását. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által).	
Fejlesztési ismeretek	Tanulási eredmények 1. Fogalmi szinten megkülönbözteti az egyenletes lüktetést és a dalritmust. 2. Tudja a dalokat egyenletes ritmussal kíséni tapssal, dobantással, kopogással vagy ritmushangszerekkel kíséni. 3. Tudja hangoztatni a dalok ritmusát daléneklés közben. Érzékeli és hangoztatja az egyenletes lüktetést, az ütemhangsúlyt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben. 4. Ismeri a negyed, nyolcad és fél értékeket, és a nekik megfelelő szünetjelet. 5. felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlődőjelet. 6. Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket. Érzékeli az összefüggést a szöveg és a dal ritmusa között.	

Fogalmak	ritmus, tá, titi, tá-á, szün, szü-ün, egyenletes lüktetés, dalritmus, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kettes ütem, négyes ütem rhythm, break, even pulsation, song rhythm, beats 2 and 4, pulse, quarter note, half note, whole notes

Témakör	Hallásfejlesztés	Minden órán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hallásfejlesztés minden témakörben megvalósul, úgy a daltanulásnál, mint a zenehallgatások során. Fontos figyelembe venni a gyerekek egyéni adottságait, és az előképzettségüket. Olyan hangmagasságban énekeljenek a gyerekek, amelyik nekik a legkényelmesebb. Ez a kiindulási alap. Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatásával, kézzel. Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.	
Fejlesztési ismeretek Tudja megkülönböztetni a gyermek a zenei hangot a zörejektől. Igazítsa hangmagasságát a hallot dallamvonalhoz Fedezze fel a környezetében lévő hangokat, tudja ezeket megkülönböztetni. Érzékelje a különbséget a női és férfihang között, az énekhang és a	Tanulási eredmények 1. Érzékeli a gyermek hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; 2. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi. 3. A tanult dalokat felismeri a tanító hangszeres játékából vagy dúdolásból.	

hangszeres játék között. Tudja érzékelteni a dinamikai jeleket: halk- hangos, magas- mély, gyors, lassú.	
Fogalmak	halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, női hang, férfihang, zörej, zenei hang, gyermek hang loud, quiet, high, deep, fast, slow, female voice, male voice, instrument voice, musical sound, child voice

Témakör	Zenei írás, olvasás	minden tanórán
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az alapszintű zenei írás-olvasás eszköz jellegű. Célja, hogy segítse a tanulót az éneklésben és a zene mint univerzális jelrendszer megértésében. A relatív szolmizáció elsősorban a tiszta éneklés, az intonáció fejlesztése céljából jelenik meg. A törzshangok neveinek ismerete a zene tágabb megértését, a jelrendszerben való logikus gondolkodást segíti. A zeneelméleti ismereteket a pedagógus a tanulók életkori sajátosságaihoz és képességeihez mérten a tanórák szabadon felhasználható részében mélyítheti.	
Fejlesztési ismeretek Ismerje meg e gyermek a vonalrendszert. Tudja, hogy a zenei hangok vonalon vagy vonal közben helyezkedhetnek el. Ismerje a lá, szó, mi, hangok nevét, kézjelét és egymáshoz viszonyított helyét a vonalrendszerben.	Tanulási eredmények 1. Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető lá, szó, mi, ré dó, alsó lá szolmizációs hangokat. Kézjéről énekel. 2. A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; 3. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat. 4. Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
Fogalmak	vonalszám, vonal, alatt, közt, fölött, vonalon, lá, szó, mi, ré, dó, alsó lá, kettős ütem, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kézjel	

	line system, line, under, above, on the line, between...line, first, second, third, fourth, fifth, lower la, hand sign, repeat, rest, sol-fa exercise, double bar, repeat-mark, hand mark, la, so, me, re, do

3.osztály

Témakör	Zeneművek, énekes tananyag	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az ének-zene tanításának fő célja az alsó tagozaton az éneklés megszerettetése, a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzése, a zenei anyag örömteli, játékos formában történő feldolgozása énekléssel és mozgással, dramatizált előadással, a zene keltette gondolatok, érzelmek szóbeli és képi kifejezésével. Autentikus angolszász gyermekdalok, angol nyelvű dalok és mondókák elsajátítása, ezekhez való mozgások megtanulása. Angol dalok éneklése közben az angol szavak helyes ejtésének gyakorlása. Helyes légzőtechnika gyakorlása.	
Fejlesztési ismeretek Szeressék meg a gyerekek az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül; Keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket. 20 angol nyelvű dal/mondóka ismerete, szép kiejtéssel, helyes ritmussal, hanglejtéssel való előadása Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekeljenek, képesek legyenek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Ismerkedés a célnyelvi ország kultúrájával. Eltérő szokásainkkal való megismerkedés	Tanulási eredmények 1. Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra és a daloknak megfelelő tempóra. 2. Ismer legalább 20 angol nyelvű dalt. 3. A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor változatosan tudja használni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; 4. Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; 5. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz. 6. Érzékeli a hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben. 7. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi;	

közben szociális kompetencia fejlesztése. Fogalmak	<u>Ajánlott angol nyelvű dalanyag:</u> 1. Scarecrow song 2. Picking up apples 3. Apples and bananas 4. Why do leaves change colours? 5. The hedgehog song 6. It's Halloween night 7. Owl song 8. Ten little turkeys 9. I'm a little snowman 10. We wish you a merry Christmas 11. Happy new year 12. The body bop 13. The song of face 14. The solar system song 15. The spring song 16. Five little flowers 17. I'm a little leprechaun 18. Hungry caterpillar 19. Ice cream song 20. I had a little turtle gyermekdal, halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, szöveg, dallam folk song, loud, quiet, high, deep, fast, slow, tune, text, farm animals, pets, vehicles, transport, colours, fruits, vegetables, foods and drinks, body parts, toys, clothes, Thanksgiving, turkey, the solar system, seasons, St Patrick's day

Témakör	Zeneművek, zenehallgatás	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kövesse a gyermek a tanító által énekelt dalokat belső hallással, figyelmesen. A zeneművek befogadásában kreatívan használja képzeletét. Adott szempontok alapján figyelje meg a hallgatott zeneművet. A hallgatott cselekményes és programzenék hallgatása közben illusztráció készítése. A megismert művek megtekintése különböző feldolgozásokban.	
Fejlesztési ismeretek A tanuló képzeletének és komplex látásmódjának folyamatos fejlesztése céljából biztosítani kell számára a széles körű zenei tapasztalatszerzés lehetőségét. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt.	Tanulási eredmények 1. Életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével megfigyeli a különböző műfajú és stílusú zenéket. 2. Válaszolni tud a megadott megfigyelési szempont alapján felmerülő kérdésekre. 3. Kreatívan használja képzeletét a zeneművek befogadása során. 4. Hallás után meg tudja különböztetni a zenei hangot a zörejeiktől. 5. Meg tudja különböztetni a női és férfihangot. 6. Meg tudja különböztetni a hegedű, zongora, furulya hangját 7. Meg tudja nevezni, hogy vonós, fúvós vagy ütős hangszerek hangját hallja. 8. Ismerje meg a szimfonikus zenekar hangzását. 9. Nem zavarja társait a zenei élmény befogadásában.	

Fogalmak	Zenehallgatás, hangszer, női hang, férfi hang, zene, zörej, zongora, hegedű, cselló, gordonka, nagybőgő, furulya, vonós hangszerek, húros hangszerek fúvós hangszerek, szimfonikus zenekar, ütős hangszerek, zeneszerző, emberi hangfajok: szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, baszsus hang Fontos, hogy a gyerekek ki tudják fejezni az érzelmeiket a zenehallgatással kapcsolatosan, ezért az érzelmeiket kifejező szavak szókincs bővítése fontos feladat. listening to music, instrument, music, wind instruments, stringed instruments, percussion instruments, symphonic band, composer, piano, flute, violin, cello, double bass, words expressing emotions, male voice, female voice, human voices: soprano, mezzo, alt, tenor, baritone, bass

Témakör	Zenei ismeretek, ritmikai fejlesztés	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A ritmikai és hallásfejlesztés segítik a koordinációs képességek intenzív fejlődését. A relatív szolmizáció elsősorban az intonáció és a felismerő kottaolvasás fejlesztését támogatja. A zenei ismeretek hozzájárulnak a megtapasztalt élmények tudatosításához. A tantárgy tartalmában és módszertanában a közösségi jelleg jelen van az aktív órai tevékenységekben, gyermekjátékokban és a kóruséneklésben. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt. További cél, hogy a tanuló a környezetében fellelhető hétköznapi tárgyakat, természetben talált anyagokat, használati eszközöket, valamint az emberi testet hangszerként is használja, amivel kibontakoztathatja zenei kreativitását.	
Fejlesztési ismeretek	Tanulási eredmények 1. Fogalmi szinten megkülönbözteti az egyenletes lüktetést és a dalritmust. 2. Tudja a dalokat egyenletes ritmussal kíséni tapssal, dobantással, kopogással vagy ritmushangszerekkel kíséni	

	3. Tudja hangoztatni a dalok ritmusát daléneklés közben. Érzékeli és hangoztatja az egyenletes lüktetést, az ütemhangsúlyt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben. 4. Ismeri a negyed, nyolcad, fél, egész, az önálló nyolcad, és a szinkópa értékeket, és a nekik megfelelő szünetjeleket. 5. felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű, egész értékű ritmusokat, a negyed, fél és egész értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es 4/4 ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet. 6. Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket. Érzékeli az összefüggést a szöveg és a dal ritmusa között.
Fogalmak	ritmus, tá, titi, tá-á, tá-á-á-á, szün, szü-ün, szü-ü-ü-ün, egyenletes lüktetés, dalritmus, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kettes ütem, négyes ütem, páros ütem rhythm, break, even pulsation, song rhythm, beats 2 and 4, pulse, quarter note, half note, whole note, eighth note, 16th note, four four time signature, four beats in a measure, two beats in a measure, beat, bar line, double bar, repeat- mark

Témakör	Hallásfejlesztés	Minden órán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A hallásfejlesztés minden témakörben megvalósul, úgy a daltanulásnál, mint a zenehallgatások során. Fontos figyelembe venni a gyerekek egyéni adottságait, és az előképzettségüket. Olyan hangmagasságban énekeljenek a gyerekek, amelyik nekik a legkényelmesebb. Ez a kiindulási alap.	
Fejlesztési ismeretek Tudja megkülönböztetni a gyermek a zenei hangot a zörejektől. Igazítsa hangmagasságát a hallott dallamvonalhoz Fedezze fel a környe-	Tanulási eredmények 1. Érzékeli a gyermek, felnőtt hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; 2. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi. 3. A tanult dalokat felismeri a tanító hangszeres játékából vagy dúdolásból.	

zetében lévő hangokat, tudja ezeket megkülönböztetni. Érzékelje a különbséget a női és férfihang között, az énekhang és a hangszeres játék között. Tudja érzékelteni a dinamikai jeleket: halk- hangos, magas- mély, gyors, lassú.	
Fogalmak	halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, női hang, férfihang, zörej, zenei hang, gyermek hang, szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus hang, loud, quiet, high, deep, fast, slow, female voice, male voice, instrument voice, note, child voice, soprano, mezzo, alt, tenor, baritone, bass

Témakör	Zenei írás, olvasás	minden tanórán
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az alapszintű zenei írás-olvasás eszköz jellegű. Célja, hogy segítse a tanulót az éneklésben és a zene mint univerzális jelrendszer megértésében. A relatív szolmizáció elsősorban a tiszta éneklés, az intonáció fejlesztése céljából jelenik meg. A törzshangok neveinek ismerete a zene tágabb megértését, a jelrendszerben való logikus gondolkodást segíti. A zeneelméleti ismereteket a pedagógus a tanulók életkori sajátossága- ihoz és képességeihez mérten a tanórák szabadon felhasználható rész-ében mélyítheti.	

Fejlesztési ismeretek Ismerje meg e gyermek a vonalrendszert. Tudja, hogy a zenei hangok vonalon vagy vonal közben helyezkedhetnek el. Ismerje a lá, szó, mi, hangok nevét, kézjelét és egymáshoz viszonyított helyét a vonalrendszerben.	Tanulási eredmények 1. Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető lá, szó, mi, ré dó, alsó lá szolmizációs hangokat. Kézjelről énekel. 2. A dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja; 3. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat. 4. Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 5. Megismeri, éneкли és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait. 6. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat;
Fogalmak	vonalrendszer, vonal, alatt, között, fölött, vonalon, lá, szó, mi, ré, dó, alsó lá, felső dó, alsó szó, kettes ütem, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kézjel line system, line, under, above, on the line, between...line, first, second, third, fourth, fifth, lower la, top la, hand sign, repeat, rest, solfa exercise, double bar, repeat-mark, hand mark, la, so, me, re, do

4. osztály

Témakör	Zeneművek, énekes tananyag	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az ének-zene tanításának fő célja az alsó tagozaton az éneklés megszerettetése, a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzése, a zenei anyag örömteli, játékos formában történő feldolgozása énekléssel és mozgással, dramatizált előadással, a zene keltette gondolatok, érzelmek szóbeli és képi kifejezésével. Autentikus angolszász gyermekdalok, angol nyelvű dalok és mondókák elsajátítása, ezekhez való mozgások megtanulása. Angol dalok éneklése közben az angol szavak helyes ejtésének gyakorlása. Helyes légzőtechnika gyakorlása.	
Fejlesztési ismeretek Szeressék meg a gyerekek az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül; Keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket. 20 angol nyelvű dal/mondóka ismerete, szép kiejtéssel, helyes ritmussal, hanglejtéssel való előadása.	Tanulási eredmények 1. Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangai sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra és a daloknak megfelelő tempóra. 2. Ismer legalább 20 angol nyelvű dalt. 3. A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor változatosan tudja használni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; 4. Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; 5. A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz. 6. Érzékeli a hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben. 7. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi;	

Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekeljenek, képesek legyenek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. Ismerkedés a célnyelvi ország kultúrájával. Eltérő szokásainkkal való megismerkedés közben szociális kompetencia fejlesztése.	<u>Ajánlott angol nyelvű dalanyag:</u> 1. The salmon dance 2. Five little speckled frog 3. If you are happy 4. Autumn song 5. Skeleton dance 6. Halloween song 7. Thanksgiving fest 8. Tropical fruit song 9. Christmas time is here 10. Rudolph the red nosed reindeer 11. Drunken sailor 12. Water song 13. The wheels on a bus go round... 14. Dance, dance leprechaun dance 15. Recycle song 16. Space song 17. Twinkle, twinkle little star 18. Easter bunny song 19. Mother's day song 20. Three little birds
Fogalmak	gyermekdal, halk- hangos. magas- mély, gyors- lassú, szöveg, dallam, motolla, műdal, más népek dalai, kánon folk song, children's song, loud, quiet, high, deep, fast, slow, tune, text, tradition, art song, canon, songs of other nation

Témakör	Zeneművek, zenehallgatás	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Kövesse a gyermek a tanító által énekelt dalokat belső hallással, figyelmesen. A zeneművek befogadásában kreatívan használja képzeletét. Adott szempontok alapján figyelje meg a hallgatott zeneművet. A hallgatott cselekményes és programzenék hallgatása közben illusztráció készítése. A megismert művek megtekintése különböző feldolgozásokban.	
Fejlesztési ismeretek A tanuló képzeletének és komplex látásmódjának folyamatos fejlesztése céljából biztosítani kell számára a széles körű zenei tapasztalat-szerzés lehetőségét. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt.	Tanulási eredmények 1. Életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével megfigyeli a különböző műfajú és stílusú zenét. 2. Válaszolni tud a megadott megfigyelési szempont alapján felmerülő kérdésekre. 3. Kreatívan használja képzeletét a zeneművek befogadása során. 4. Hallás után meg tudja különböztetni a zenei hangot a zörejektől. 5. Meg tudja különböztetni a női és férfihangot. 6. Meg tudja különböztetni a hegedű, zongora, furulya hangját 7. Meg tudja nevezni, hogy vonós, fúvós vagy ütős hangszerek hangját hallja. 8. Ismerje meg a szimfonikus zenekar hangzását. 9. Tudja megkülönböztetni az egyszólamú és többszólamú dalokat, kórusműveket.	

Fogalmak	Zenehallgatás, hangszer, női hang, férfihang, zene, zörej, zongora, hegedű, cselló, gordonka, nagybőgő, furulya, vonós hangszerek, húros hangszerek fúvós hangszerek, szimfonikus zenekar, ütős hangszerek, zeneszerző, emberi hangfajok: szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus hang, obsitos katona, többszólamú, egyszólamúság Fontos, hogy a gyerekek ki tudják fejezni az érzelmeiket a zenehallgatással kapcsolatosan, ezért az érzelmeiket kifejező szavak szókincs bővítése fontos feladat. listening to music, instrument, music, wind instruments, stringed instruments, percussion instruments, symphonic band, composer, piano, flute, violin, cello, double bass, words expressing emotions, male voice, female voice, human voices: soprano, mezzo, alt, tenor, baritone, bass, polyphonic, monophonic

Témakör	Zenei ismeretek, ritmikai fejlesztés	Minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A ritmikai és hallásfejlesztés segítik a koordinációs képességek intenzív fejlődését. A relatív szolmizáció elsősorban az intonáció és a felismerő kottaolvasás fejlesztését támogatja. A zenei ismeretek hozzájárulnak a megtapasztalt élmények tudatosításához. A tantárgy tartalmában és módszertanában a közösségi jelleg jelen van az aktív órai tevékenységekben, gyermekjátékokban és a kóruséneklésben. A tanítási órák keretében az éneklési és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva a tanuló különböző mozgásos játékokban vesz részt. További cél, hogy tanuló a környezetében fellelhető hétköznapi tárgyakat, természetben talált anyagokat, használati eszközöket, valamint az emberi testet hangszerként is használja, amivel kibontakoztathatja zenei kreativitását.	

Fejlesztési ismeretek	Tanulási eredmények
	1. Fogalmi szinten megkülönbözteti az egyenletes lüktetést és a dalritmust. 2. Tudja a dalokat egyenletes ritmussal kíséni tapssal, dobantással, kopogással vagy ritmushangszerekkel kíséni. 3. Tudja hangoztatni a dalok ritmusát daléneklés közben. Érzékeli és hangoztatja az egyenletes lüktetést, az ütemhangsúlyt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben. 4. Ismeri a negyed, nyolcad, fél, egész, az önálló nyolcad ritmusértékeket, és a nekik megfelelő szünetjeleket, a szinkópa, éles ritmus, nyújtott ritmus ritmusmotívumokat. 5. Felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű, egész értékű ritmusokat, a negyed, fél és egész értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es 4/4 és 3/4 ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet. 6. Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket. Érzékeli az összefüggést a szöveg és a dal ritmusa között. 7. Reprodukálja a tanult ritmusokat mozgással, testhangszerrel, valamint egyszerű ritmushangszerekkel.
Fogalmak	ritmus, tá, titi, tá-á, tá-á-á-á, szün, szü-ün, szü-ü-ü-ün, egyenletes lüktetés, dalritmus, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kettes ütem, négyes ütem, páros ütem, páratlan ütem, nyújtott ritmus, éles ritmus, ütemmutató rhythm, break, even pulsation, song rhythm, bar line, double bar, repeat- mark, beats 2 and 4, even, nonesuch, extended rhythm, sharp rhythm, pulse

Témakör	Hallásfejlesztés	Minden órán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai Fejlesztési ismeretek Tudja megkülönböztetni a gyermek a zenei hangot a zörejektől. Igazítsa hangmagasságát a hallot dallamvonalhoz Fedezze fel a környezetében lévő hangokat, tudja ezeket megkülönböztetni. Érzékelje a különbséget a női és férfihang között, az énekhang és a hangszeres játék között. Tudja érzékeltetni a dinamikai jeleket: halk- hangos, magasmély, gyors, lassú.	A hallásfejlesztés minden témakörben megvalósul, úgy a daltanulásnál, mint a zenehallgatások során. Fontos figyelembe venni a gyerekek egyéni adottságait, és az előképzettségüket. Olyan hangmagasságban énekeljenek a gyerekek, amelyik nekik a legkényelmesebb. Ez a kiindulási alap. Tanulási eredmények 1. Érzékeli a gyermek, felnőtt hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; 2. A tanár által énekelt dalokat belső hallással követi. 3. A tanult dalokat felismeri a tanító hangszeres játékából vagy dúdolásból.	

Fogalmak	halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú, női hang, férfihang, zörej, zenei hang, gyermekhang, szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus hang, egyszólamú, többszólamú loud, quiet, high, deep, fast, slow, female voice, male voice, instrument voice, child voice, soprano, mezzo, alt, tenor, baritone, bass, polyphonic, monophonic

Témakör	Zenei írás, olvasás	minden tanórán
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az alapszintű zenei írás-olvasás eszköz jellegű. Célja, hogy segítse a tanulót az éneklésben és a zene mint univerzális jelrendszer megértésében. A relatív szolmizáció elsősorban a tiszta éneklés, az intonáció fejlesztése céljából jelenik meg. A törzshangok neveinek ismerete a zene tágabb megértését, a jelrendszerben való logikus gondolkodást segíti. A zeneelméleti ismereteket a pedagógus a tanulók életkori sajátossága-ihoz és képességeihez mérten a tanórák szabadon felhasználható részében mélyítheti.	
Fejlesztési ismeretek Ismerje meg e gyermek a vonalrendszert. Tudja, hogy a zenei hangok vonalon vagy vonal közben helyezkedhetnek el. Ismerje a lá, szó, mi, hangok nevét, kézjelét és egymáshoz viszonyított helyét a vonalrendszerben.	Tanulási eredmények 1. Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető lá, szó, mi, ré dó, alsó lá szolmizációs hangokat. Kézjelről énekel. 2. A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; 3. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat. 4. Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. 5. Megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait. 6. Tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat. 7. Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző ma-	

	gasságokban írható, olvasható. 8. Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmi-zációs hangokat, kézjelről énekel. 9. A tanuló rövid dallamokat reprodukál.
Fogalmak	vonalsrendszer, vonal, alatt, kötözz, fölött, vonalon, lá, szó, mi, ré, dó, alsó lá, felső dó, alsó szó, fá, ti, kettes ütem, ütemvonal, záró vonal, ismétlőjel, kézjel line system, line, under, above, on the line, between...line, first, second, third, fourth, fifth, la, so, me, re, do, lower la, top do, lower so, fa, ti, hand sign, bar, tact, bar line, double bar, repeatmark, hand mark

ÁTFOGÓ CÉLKÉNT KITŰZÖTT, VALAMINT A FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK) AZ 1–4. ÉVFOLYAMON

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra és a daloknak megfelelő tempóra;
2. ismer legalább 180 gyermekdalt, más népek dalait
3. a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor változatosan tudja használni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
4. hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
5. a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
6. fogalmi szinten megkülönbözteti az egyenletes lüktetést és a ritmust;
7. érzékeli és hangoztatja az egyenletes lüktetést, az ütemhangsúlyt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben;
8. felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
9. felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat (szinkópa, nyújtott és éles ritmus), az egész értékű kottát, a pontozott fél értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel, valamint tájékozódik a 4/4-es és 3/4-es ütemben;

10. megkülönbözteti a páros és a páratlan lüktetést;
11. ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
12. érzékeli a hangok magasságának változásait, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;
13. a tanár által énekelt dalokat belső hallással követi;
14. megismeri, énekli és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
15. ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat, kézjelről énekel;
16. a dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja;
17. tanári segítséggel képes leírni és olvasni egyszerű ritmusokat, dallamfordulatokat;
18. érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható;
19. reprodukálja a tanult ritmusokat mozgással, testhangszerrel, valamint egyszerű ritmushangszerekkel.

ZENEI BEFOGADÓKÉSZSÉG

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. a zeneművek befogadásában kreatívan használja képzeletét;
2. adott szempontok alapján figyeli meg a hallgatott zeneművet.

ZENEI ALKOTÓKÉSZSÉG

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. egyszerű ritmussorokat rögtönöz;
2. különböző hangszíneket, hangmagasságokat, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál;
3. rövid dallamsorokat rögtönöz.

KULTURÁLIS MŰVELTSÉG ÉS KULTURÁLIS BEFOGADÓKÉSZSÉG

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein, tematikus projektjein;
2. megismeri a gyermekdalokhoz kapcsolódó játékokat.

ÖNÁLLÓ TANULÁS FEJLESZTÉSE

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. a tanári instrukciók alapján alakít, finomít zenei előadásmódját;
2. életkori sajátosságának megfelelően képessé válik a zeneművek érzelmi és intellektuális befogadására

Vizuális kultúra angol nyelven:

Az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat.

Iskolánk két tanítási nyelvű intézmény, melynek keretében az élő idegen nyelv tanulása mellett, a tanulók bizonyos tantárgyak elméleti részével a célnyelven ismerkednek meg és sajátítják el azt. A rajz – és vizuális kultúra angol nyelven történő oktatásának a célja, hogy a tanulók anyanyelvi és az idegennyelvi kommunikatív kompetenciáját egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlessze. Az új anyag célnyelven történő elsajátításának eredménye a globálisan gondolkodó diák. Az itt megszerzett komplex tudást tanulóink az élet minden területén kamatoztatni tudják.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyervehető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális

elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumként digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személység fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a

feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúráközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkéek legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A tanulók értékelése

A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés feltételei. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellen-súlyozására igen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a fejlesztés centrikus vizuális kultúra tanulása alapvetően két célt szolgál: a kezdeti motiváltság és az örömteli alkotás fenntartását, valamint a vizuális műveltség megalapozását.

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömet, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két évfolyamon a gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva a vizuális kultúra részterületei közül a belső képek kialakulását segítő „Kifejezés, képzőművészet” és a „Tárgy- és környezetkultúra” elsősorban a tárgykészítés és téralkotás tevékenységével kerüljön túlsúlyba.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotó munka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

Az 1–2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 144 óra.

1. évfolyam

Az 1. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 (heti 2óra)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Projektórák	4
Összes óraszám:	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Horizontálisan beépül a többi témakörbe
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/ konstruálás, tárgyalakotás). A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. <i>Ének-zene:</i> emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangszín, ritmus szerint. Kísérletek oldatokkal, fény-nyel, hővel. <i>Matematika:</i> változás kiemelése, az időbeliség megértése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; - rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, , formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; - elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; - saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; - saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; - a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; - saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; - korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élmény szerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt;	

	- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; - valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; - adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tábló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben). Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi. Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet. Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománc-képei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei. Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló. Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei. Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erő-	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek. <i>Ének-zene:</i> Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zöreje. <i>Matematika:</i> Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetszetek képzetben.

sító vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával. Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pástorterművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával. Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is .	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelésifejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; - a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; - egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; - adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; - pontosan ismeri nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével. Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcátábla, házszámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése). Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal). Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalatás díszítményként: huszárcsákó, párta). Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.		<i>Matematika:</i> tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> jelzőtáblák
Kulcsfogalmak/fogalmak	Jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Médiahasználat-Valós és virtuális információk	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési - oktatási szakasz végére: - saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; - adott cél érdekében fotót készít; - valós vagy digitális játékményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Régi magyar reklámok (pl. "Hurka Gyurka", "Ezt nem lehet megunni", "Bontott csirke", "Forgó morgó" stb.) megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban). Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése. Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történetben. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Mesék, narratív történetek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Álló- és mozgókép- Kép, hang, történet	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelm kifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: - az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; - adott cél érdekében fotót készít; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; - időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjeleníti; - saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; - adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása").	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.
Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film Magyar népmesék, Rófus Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.	Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis).
Rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naple-	A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történet-

mente, Luca-búza fejlődése). Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. "pörgetős mozi").	ben. Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével, adott vagy választott témáról. <i>Ének-zene:</i> Emocionális érzékenység fejlesztése. A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Tapasztalat a zenei jelenségekről.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6.Természetes és mesterséges környezet-Valós és kitalált tárgyak	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; - alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, kötöz, fűz, mintáz; - gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; - adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemzőértelmező rajzolása. A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomtat). Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás). Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása). A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. Elképzeltek, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromlótű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi). Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedés, környezetünk. <i>Matematika:</i> Képzeletben történő mozgatás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7.Természetes és mesterséges környezet-Közvetlen környezetünk	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; - képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; - adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; - saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékoztatót segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és magyarázata. Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élmény-		<i>Ének-zene:</i> Hangszerek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat

szerű vizuális megjelenítés.	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Építészet, műemlék, műemlékvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8.Projektórák	Órakeret 6 óra
	Az intézmény profiljához illeszkedő tematikus projekt tevékenységek.	

Továbbhaladás feltételei

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődik.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.

SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődik.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során.

2. évfolyam

A 2. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
Projektórák	6
Összes óraszám:	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	Órakeret Horizontálisan beépül a többi témakörbe
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok felismerése és használata. Színek érzelmikifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és térábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl.: szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl.: rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás). A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl.: tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében. Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl.: nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során. Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. <i>Ének-zene:</i> emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangszín, ritmus szerint <i>Matematika:</i> változás kiemelése, az időbeliség megértése.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok felismerése és használata. Színek érzelm kifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérvék, karakterérvék fejlesztése.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; - rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; - egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; - elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; - saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; - a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; - saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; - korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; - azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; - valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátssza, elmesél; - adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Elképzeltek vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tábló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi. Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel. Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet. Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei. Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló. Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei. Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek. <i>Ének-zene:</i> Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zöreje. <i>Matematika:</i> Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetszetek képzeletben

Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolozott, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával. Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is. Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/ karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltoszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatói szakasz végére: - a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; - a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; - egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; - adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; - pontosan ismeri államcímernk felépítését, összetevőit, színeit
Ismeretek/fejlesztési követelmények A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szó-kártya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével. Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok-felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házzsámtábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése). Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal). Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban. Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímern, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címern, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotó munka során (pl. tárgyalakotás díszítményeként: huszárcsákó, párta). Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, mádrmotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.	Kapcsolódási pontok <i>Matematika:</i> tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> jelzőtáblák. <i>Környezetismeret:</i> A térkép legfontosabb elemeinek felismerése. Jelek, jelzések. Természeti jelenségek, természetes anyagok.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbálizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; - adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; - valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Régi reklámok megnézéséhez kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése. Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban). Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése. Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történetben. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Mesék, narratív történetek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbálizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelmek kifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; - adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; - időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjeleníti; - saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; - adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek "szinkronizálása").	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.
Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film : Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.	Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis).
Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).	A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálat futó történetekben.
Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotó munkában (pl. "pörgetős mozi").	Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével adott vagy választott témáról.

	<i>Ének-zene:</i> Emocionális érzékenység fejlesztése. A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Tapasztalat a zenéjelenlésekről.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Természetes és mesterséges környezet – Valóság és kitalált tárgyak	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méretviszonyok, irányok, arányok, téri helyzetek, rész-egész viszony felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: - elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; - alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; - gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez; - adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemzőértelmező rajzolása. A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomtat). Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfüzés, agyagozás). Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: Cifra palota, Kecs-kemét, magyar várak képei.	Matematika: Képzeletben történő mozgás. Hajtás, szétvágás síkmet-szetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Funkció, hagyomány, kézműves technika, díszítés, minta, öltözők.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Minőségek, méret-viszonyok, irányok, arányok, téri helyzetek, rész-egész viszony felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: - egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; - saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; - képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; - adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; - saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs). A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata. A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szeméthyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett). A gyűjtés segítségével a szűkebb lakóhely választott részletének makettezése vagy megépítése egyszerű anyagokból, a tér játékos bemutatása érdekében, csoportmunkában is. Helyi múzeum, kiállítás, helytörténeti gyűjtemény, tájház látogatása, azzal kapcsolatos ismeretszerzés alapján élményszerű vizuális megjelenítés.	<i>Ének-zene:</i> Népzene énekléssel, ritmikus mozgással, néptáncsal. Hangszerek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. <i>Matematika:</i> objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészet, műemlék, műemlékvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Projektórák	Órakeret 6 óra
	Az intézmény profiljához illeszkedő tematikus projekt tevékenységek.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	– Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése. – Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. – Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. – A felszerelés önálló rendben tartása. – A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése. – A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. – Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése. – Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára. – A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. – Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése. – Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat. – Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése. – A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását). – A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése. – Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése. – Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei

- Képzeloerő, belső képalkotás fejlődik.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszköz-használat.
- A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása, felismerése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3–4. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el. A gyerekek rajzoló, ábrázoló képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoport alapos ismeretének birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik. A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is. —A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képkészítés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat. A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulótársaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

3–4. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 72 óra.

3. évfolyam

A 3. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 36

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	8
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	3
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	8
Projektórák	3
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Síkbeli és térbeli minőségek, méretviszonyok, irányultság felismerése és használata. Színek érzelmkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése. Műalkotások csoportosítási módjainak alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése). Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs). Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével. Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözködés, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával. Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére: – élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; – korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt; – rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; – saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; – saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő	

	szempontjából szövegesen elemesz, összehasonlít; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; – valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusán feldolgozza: rajzol, fest, formáz, eljátszik, elmesél; – saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. – egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – saját és mások érzelmeit, hangulatait segítségével megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti; – azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; – időbeli történeteket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjelenít; – adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Változatos mesés térben játszódó magyar népmese különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése). Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése). Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmasé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése) . Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs). Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrésztlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl.	<i>Matematika:</i> mennyiségi tulajdonságok, becslés, összehasonlítás, viszonyítás. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. A mindennapi konfliktusok feldolgozása drámajátékkal.

rajz, festés, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével. Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése). Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett). Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére: - élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít; - korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, formáz, épít, és magyarázza azt; - rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; – saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, ki egészíti, magyarázza; - saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja; - képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; - valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, eljátszik, elmesél;	

	- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. - egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; - elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; - saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti; - azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; - időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti; - adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörorok, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tábló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalakításban.	<i>Matematika:</i> Tájékozódás a térben. A változás kiemelése. Az időbeliség. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Információ-hordozók. Látványokverbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei. <i>Környezetismeret:</i> változások, folyamatok, növények, állatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére: – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társával is megvitatja; – valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, eljátszik, elmesél; – a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; – az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; – az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; – azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
Ismeretek/fejlesztési követelmények Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátzása).	Kapcsolódási pontok <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Többmondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött

	Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttekintése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	tapasztalatokról, megfigyelésekről. A cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata, címadás. Az olvasmányokhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése, megosztása. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Hasonlóságok és a különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban. <i>Technika és tervezés:</i> szabadidős tevékenységek <i>Erkölcstan:</i> Szabadidő, példaképek, fantáziavilág, realitás, önkifejezés, önbizalom
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása. Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében. Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére: – saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társával is megvitatja; – az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; – időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; – saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>

ábrázolása, dramatikus előadása. Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével. Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. Történetek, mesék, népmesék képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével, különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.	Olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése. Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok–kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. <i>Erkölcstan:</i> Erkölc, erkölcstelenység tapasztalása példaként. Szerepek a családon, közösségen belül. A jó és rossz megjelenítése a művészetben. <i>Ének-zene:</i> A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Hangszín-érzelem, különböző élethelyzetben más a hangunk.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyszerű hagyományos és kézműves technikai fogások ismerete. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek alkalmazása. Egyszerűsítés, díszítés. Hétköznapi és művészi, kultikus tárgyak felismerése, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelésfejlesztési céljai	Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyökedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve). Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). Dramatikus játékhöz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal). Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére: – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; – alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; – adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;

	– különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; – különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít; – gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagytással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív tovább alakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján "miskakancsó családjának" megjelenítése). Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése. érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése). Ünnepek iskolai bemutatásához, átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedés, környezetünk. <i>Matematika:</i> Képzeletben történő mozgás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyal- kötés (pl. őszi: őszi termésleányok, termésbábok levelekből, tárgyal- kötés őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehem figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtün- derek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alati világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyal- kötés.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a tanév végére: – egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábokat, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; – különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, formáz, épít; – alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; – adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; – saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;	

	– különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
– Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalakítás (pl. őszi: őszi termésleányok, termésbábok levelekből, tárgyalakítás őszi termésleányból (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg). – Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészker) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épületípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. – Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). – A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. – Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában. – Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában. – Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalakítás. – Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).	Matematika: tájékozódás az időben.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Projektórák	Órakeret 3 óra
	Az intézmény profiljához illeszkedő tematikus projekt tevékenységek.	

Továbbhaladás feltételei

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei

- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok felismerése és használata.

- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

4. évfolyam

A 4.évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 36 (heti 1óra)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	8
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	3
Álló- és mozgóképek – Kép, hang, történet	4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	8
Projektórák	3
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, kép- zelet, személyes élmények	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése). Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és térrendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése). Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László. Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással). Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása). Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei. Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy). Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében. Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotói képességek fejlesztése). Játékelmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása).	

	Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése, a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére: – élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; – korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; – rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; – saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; – saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését; – valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; – saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti. – egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti; – azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; – időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;

	– adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése). Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs). Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével. Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözködés, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével. Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor. <i>Matematika:</i> Rajz és szöveg értelmezése: a lejátszott történés visszaidézése; az elmondott, elolvasott történés visszaidézése. Jelértelmezés.

Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomtat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása). Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy). Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében. Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése). Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása). Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegyek, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása. Időbeliség, minőségellentétek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tábló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére: – a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; – az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez; – egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; – pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit; – adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; – saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban. Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézágyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából. Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is. A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás,), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film,) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is. Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.	<i>Matematika:</i> Statikus szituációk, lényegkiemelés. Képzeletben történő mozgás. Testháló elképzelése. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kulcsszókeresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Médiahasználat – Valós és virtuális információk	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetesmegnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társával is megvitatja; – valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; – a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; – az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemmez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; – az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; – azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket; – adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; – adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása). Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal). A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más eszközzel is (pl. drámajátékok). A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője. Levélírás, levélcímzés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módja. Környezetismeret: a helyes önismeret kialakításának megalapozása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában. Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére: – az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; – időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít; – saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; – adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít. – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Optikai különlegességek, lehetetlenségek létrehozása, a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában. Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat,) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában. Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más-eszközzel is (pl.drámajátékok). A könyvtár mint információs központ, a tanu-

	lás bázisa, segítője. Levélírás, levélcímzés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyszerű hagyományos és kézműves technikai fogások ismerete. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek alkalmazása. Egyszerűsítés, díszítés. Hétköznapi és művészi, kultikus tárgyak felismerése, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése). Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás). Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiskegyezés stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére: – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; – alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; – adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; – különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál; – különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; – gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemzőértelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához. Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl.papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve). Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl., fonás, hímzés, , agyagozás). Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése. Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy,	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban. Környezetismeret: az anyagfajták megmunkálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Ritmushangszerek, ritmikai többszólamúság.

dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével. Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötés, varrás, dróttal).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzsminta.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba. Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. Anyaggyűjtés, csoportmunka.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére: – egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza; – elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; – képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja; – különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít; – alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz; – adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás kü-

	lönböző technikáit egyénileg és csoportmunkában; – saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít; – különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalgotás (pl. ős: őszi termésleányek, termésbábok levelek-ből, tárgyalgotás őszi terméséből (koszorú, füzér); tél: tobo-zokból karácsonyfa, betlehem figurák készítése, hóvár, hószo-bor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virág-szőnyeg). Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos paraszt-ház, színház, uszoda, templom, fészér) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jel-lemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében. Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, fé-lelmes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szo-ba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes élményeket és történeteket bemutató alkotó felada-tokba. Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkció-val való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában. Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élmé-nyéhez köthető tárgyalgotás. Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funk-ciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjté-se, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában.	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak ki-emelése (analizálás); összehasonlítás, azono-sítás, megkülönböz-tezés; osztályokba soro-lás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonya-iban. Környezetismeret: az anyagfajták megmun-kálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus hangszerek, ritmikai többszólamú-ság.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, pa-rasztház.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Projektórák	Órakeret 3 óra
	Az intézmény profiljához illeszkedő tematikus projekt tevékenységek.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	• Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. • Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. • Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. • A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. • Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése. • A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép). • Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően. • Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás. • A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése. • Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása. • A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban. • A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése. • A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése. • Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

SNI (sajátos nevelési igényű) tanulók követelményei

- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok használata.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondása és ábrázolása.

Technika – és tervezés angol nyelven:
1. évfolyam

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	1	36

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Kapcsolódás az iskolai projekthét programjához	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/Fejlesztési célok	1. Anyagok a környezetünkben 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 4 Óraszám: 15
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítségével.	

	Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1 Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés. <i>Környezetismeret:</i> anyagok, érzékszervek, érzékelés. <i>Matematika:</i> Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés.
1.2 Képlékeny anyagok, papír 2.1 - 1.3 faanyagok, szálak anyagok, textilek alakítása Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gyúrással, lapítással, gömbölyítéssel, hengerítéssel, mélyítéssel, mintázással. Papír alakítása tépéssel, hajtogatással, nyírással, ragasztással, gyűrővel, gömbölyítéssel.	Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése). <i>Erkölcstan:</i> az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.

Szálas anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, és egyéb kézműves technikák). Takarékos anyagfelhasználás.	
1.3. – 2.2 <i>Építés</i> Építés építőelemekből (pl. konstrukciós játékok – faépítő, LEGO – felhasználásával) utánzással, kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, anyagtakarékosság, építőelem.

Tematikai egység/Fejlesztési célok	3. Otthon – család – életmód	Óraszám: 7
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti megismerése során. A környezet- és egészségtudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása. A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása. Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel. Szókincsbővítés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
3.1.Élet a családban Hétköznapi és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családtagok bemutatása családrajzzal. Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció. <i>Környezetismeret:</i> család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiénié.	

<i>3.2. Biztonságos otthon</i> Házimunkák számbavétele. Munkamegosztás a családban. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: elektromosság, gyúlékony vegyszerek.	<i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben – időtartam, nap, napszakok. <i>Erkölcstan:</i> Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim. Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.
<i>3.3. Családi időbeosztás</i> Tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, napirend készítése. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.	
<i>3.4. Tisztaság és rend</i> Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Takarékosság energiával, vízzel.	
<i>3.5. Táplálkozás</i> Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelvei. Étrend összeállítása képek válogatásával.	
<i>3.6. Testápolás</i> Higiéné. Kézmosás, körömápolás, moskodás, fürdés, hajmosás eszközei és anyagai.	
<i>3.7. Célszerű öltözködés</i> A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés.	
<i>3.8. Növényápolás, állatgondozás</i> Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, lakhely, családi ház, lakás, otthon, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékoság, hulladék.

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap. Baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.		Környezetismeret: szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. Erkölcstan: családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.
4.2. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az érzések megfogalmazása.		
4.3. A közösségért végzett munka Teremdekoráció		
Kulcsfogalmak, fogalmak		Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén		Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése. A háztartási és közlekedési veszélyek

	tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése. Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, textilek alakítása. Építés mintakövetéssel és önállóan. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az útesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközleke-

	dési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Tematikai egység/fejlesztési célok	5. Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: közlekedés és óvatosság, fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az óvoda (majd iskola) és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>5.1. Gyalogos közlekedés szabályai</i> A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa és a gyalogos közlekedésnél jelentős jelzőtáblák ismerete.	<i>Környezetismeret:</i> közlekedési eszközök. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).	
<i>5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai</i> A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.		

5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekekülés, gyerekzár.

2. évfolyam

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	1	36

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Kapcsolódás az iskolai projekthét programjához	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/Fejlesztési cél	1. Anyagok a környezetünkben 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 4 Óraszám: 15
Előzetes tudás	Eszközhazsnálat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A munka során felhasználandó anyagok technológiai tulajdonságainak megtapasztalása, irányított (felhasználás célja szerinti) vizsgálata. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítségével. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig. Kézügyesség fejlesztése. Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben. Tanulási szokások (sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság) alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés. Környezetismeret: anyagok, érzékszervek, érzékelés. Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés.

2.2. <i>Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szál as anyagok, textilek alakítása</i> • Képlékeny anyagokból (só-liszt gyurma, agyag, tészta) formák alakítása • Papír alakítása. • Fűzőlap munka. • Faanyagok (hurkapálca, fenyőléc) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással. • Fémhuzal alakítása hajlítással. • Szál as anyagok, fonal jellemzőinek vizsgálata (elemi szál, ágak, sodrat). • Egyszerű fonalmunkák (sodrás, fonás, csomózás, pompon készítése) és egyéb kézműves technikák (nemezelés, gyöngyfűzés). • Gombfelvarrás. • Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával. • Tárgyak készítése természetes anyagokból (termésekből, csuhéból stb.) • Maradék anyagokból és hulladékból készíthető tárgyak. • Takarékos anyagfelhasználás. • A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.	Tárgyak, alakzatok összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése). <i>Erkölcstan:</i> az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, átalakított anyag, sablon, mintaelem, szál as anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény.

Tematikai egység	3. Otthon – család – életmód	Óraszám: 8
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>3.1. Családi rendezvények, ünnepek, események</i> Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	<i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. <i>Erkölcstan:</i> családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.
<i>3.2. Iskolai és osztályrendezvények</i> Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
<i>3.3. A közösségért végzett munka</i> Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felso-

	rolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztaltszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölesönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események</i> Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.	<i>Környezetismeret:</i> szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. <i>Erkölcstan:</i> családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.	

<i>4.2. Iskolai és osztályrendezvények</i> Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünnepség lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (programfüzet, díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok, az átélt érzések megfogalmazása.	
<i>4.3. A közösségért végzett munka</i> Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása. Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról. A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása. A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet. Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete. Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén. A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása. Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás. Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete. Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek magabiztos alakítása. Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata. A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

	Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az útesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása. Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megismert szabályok és fogalmak	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>5.1. Gyalogos közlekedés szabályai</i> A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az útesten.		<i>Környezetismeret:</i> közlekedési eszközök. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).

A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa, a rendőri karjelzések és a gyalogos közlekedés jelzőtábláinak ismerete	
<i>5.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai</i> A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.	
<i>5.3. A közlekedésben rejlő veszélyek</i> A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása. Helyes magatartás a baleseti helyszínen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;

- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;

3. évfolyam

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	1	36

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Kapcsolódás az iskolai projekthét programjához	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám:4 Óraszám: 15
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel. Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
Nevelési, fejlesztési célok	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kezűgyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenykedtetés minden fázisában.	

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 4 Óraszám: 15
Előzetes tudás	A természetes anyagok tulajdonságai, felismerhetőségük. Tárgyak készítése mintakövetéssel. Eszközök használata balesetmentesen. A feladatmegoldásokhoz szükséges ismeretek alkalmazása.	
Nevelési, fejlesztési célok	Az ismeretek megszerzéséhez megfigyelések végzése, tapasztalatok gyűjtése. A természetes anyagok vizsgálata egyszerű, fizikai módon (tapintás, szaglás, mérlegelés, csiszolás, szögbeütés, nyírás, vágás). Elővigyázatosság a vizsgálatok közben. A tárgyak készítésekor az anyagok, eszközök és szerzőszámok balesetmentes használata, biztonságos munkavégzésre törekvés. A veszélyhelyzetek felismertetése, azok kivédése. A kezűgyesség és a mozgáskoordináció, valamint a jó testtartás elsajátíttatása. Rend, tisztaság megteremtése, megőrzése a tevékenységek minden fázisában.	
Ismeretek, fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
1.1. Ismerkedés a felhasznált anyagokkal: Beszélgetés az előállíthatóságukról, a kitermelési folyamatokról és a tulajdonságaikról. (papírok, textilek, kemény és puhafa, alumínium és acélhuzalok, lemezek, hulladék anyagok)		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szakszavak jelentése, azok helyesírási gyakorlása. Szövegértés, fogalmak magyarázata.
2.1. Tárgyak készítése: A tárgyak készítésének megtervezése, előrajzolás, sablon alkalmazásával, ismerkedés a körvonalarajzzal, tárgykészítés mintakövetéssel. Egyszerű használati tárgyak készítése, természetes anyagok, hulladék anyagok felhasználásával: papírból, fából, fémből, pl.: (mikulás, könyvjelző, papírdoboz, repülő, karácsonyfadísz, virágkaró, viráglétra, fényképtartó, bábok nemzeti ünnepre, tojástartó húsvétra, díszkendő anyák napjára).		<i>Matematika:</i> Mérés mérőeszközökkel, becslés, szerkesztés vonalzó használatával. <i>Vizuális kultúra:</i> rajzeszközök használata, alaklemezről rajzolás, szabadkézi rajzkészítés, körvonalarajzok értelmezése. <i>Környezetismeret:</i> A felhasznált anyagok tulajdonságainak vizsgálata és tapasztalati úton megfigyelések végeztetése.

<i>2.2. A technika vívmányainak mindennapi használata</i> A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók. Technikatörténeti érdekességek.	
Kulcsfogalmak, fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.

Tematikai egység	3. Otthon – család - életmód	Óraszám: 8
Előzetes tudás	A közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról. Munkamegosztás a családban, odafigyelés egymásra. Iskolai szokások ismerete. Tapasztalások a környezet alakításáról. Információszerzés, a kapott információk felhasználása.	

Nevelési, fejlesztési célok	Az elvárt jó magatartási formák gyakoroltatása, udvariasság, engedelmesség, alkalmazkodás, segítőkészség, tolerancia, együttműködő képesség. Vélemények megfogalmazása, az érvek közlése indoklással.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
3.1. <i>Önismeret, önkiszolgálás, önkiszolgáló tevékenység gyakorlása.</i> Egyszerű hideg étel készítése (pl.: szendvics+limonádé)		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szakszöveg használat, szakszavak helyesírása, beszédkultúra fejlesztése, mondatalkotás.
3.2. <i>Ünnepeink, családi ünnepek. Születésnapok a családban, hagyományok, karácsony, farsang, húsvét.</i> Az ünnepek hangulatához illő dekoráció készítés papírok felhasználásával. Ajándékozás, ajándékok becsomagolása.		<i>Matematika:</i> Alapműveletek, problémák megfogalmazása, megoldása, mérés, mérőeszközökkel.
3.3. <i>Egészség, betegség.</i> Egészségünk fogalma, az egészség megőrzése érdekében teendőink. A betegség tünetei. Hogyan védekezhetünk a betegségek ellen? Öltözködés az időjárásnak megfelelően.		<i>Környezetismeret:</i> Rokoni kapcsolatok, ünnepek, emberi test felépítése, egészséges életmód.

3.4. Gazdálkodás, környezettudatosság. Tevékenységeink megtervezése, végrehajtása. Tanulás, szabadidő eltöltése időbeosztás arányos legyen. Víz és elektromos áram használata takarékosan. Közvetlen környezetünk védelme, szemétyűjtés és tárolás szelektíven, felhasználás hasznosan.	<i>Erkölcstan:</i> Önismeret, énkép, felelősség önmagunkért, családtagjainkért, osztálytársainkért, iskolatársainkért, a körülöttünk élő embertársainkért.
3.5. A háztartásban használt takarítószeres és eszközök. A kozmetikai szerek hatásainak értelmezése, használati utasítások elemzése. A különböző károsító hatások megelőzési lehetőségei.	
3.6. Tisztálkodás, öltözködés. Növények, állatok gondozása a lakásban és a ház körül. Személyi higiénia, mosakodás, fürdés, fogmosás fontossága.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyi (épített) környezet, gazdálkodás, költségvetés, bevétel, kiadás, megtakarítás, zsebpénz, mosószer, tisztítószer, egészség, betegség.

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	A családi, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok. Helyi, hagyományos szokások ismerete. Közvetlen környezetben ismert és gyakorlott szakmák, hivatások bemutatása.	
Nevelési, fejlesztési célok	A közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének gyakorlata. Ismerkedés a tervezéssel, szervezéssel. Munkavégzés egyénileg és közösen. A tapasztalatok elemzése, esetleges hibák megszívlelése, és értékelés. A szakemberek emberi tulajdonságainak értékelése, megbecsülése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

4.1. <i>Iskolai és osztályrendezvények:</i> Iskolai és osztályrendezvények (pl.: mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, gyermeknap, osztálykirándulás, születésnap, játszódélután, nemzeti ünnepek). Az osztályteremben a berendezés és a teremdíszítés elkészítése az ünnepnek megfelelően. Az ünnephez szükséges kellékek (meghívó, díszletek, jelmezek) előkészítése, vagy beszerzése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzésekről megfogalmazások.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés, szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. <i>Környezetismeret:</i> Hagyományos és megszokásos napok, ünnepek. <i>Erkölcstan:</i> Hagyományok, szokások, élmények elemzése, feldolgozása.
4.2. <i>A közösségért végzett tevékenység:</i> A tanterem dekorációjának megtervezése, faliújság készítése. Mit tehetünk iskolánk esztétikumának külső és belső környezetének megóvásáért (a munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése, pl.: tanterem előtt dekorálás, a folyosók tisztaságára ügyelés).	

Tematikai egység	5. Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	Az útesten való átkelés szabályainak fegyelmezett alkalmazása. Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben (gyalogos közlekedés, személygépkocsiban és közlekedési eszközökön való közlekedés).	
Nevelési, fejlesztési célok:	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok pontos ismerete. A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a fegyelmezett, elővigyázatos biztonság elsajátítására. Az életkori sajátosságoknak megfelelően közlekedési balesetek elemzése. (a baleset lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
5.1. <i>Gyalogos közlekedési ismeretek:</i> A gyalogos közlekedés szabályai helyben, lakott területen és a lakott területen kívüli közlekedés. Elsőbb-ségi helyzetek a gyalogos közlekedésben. A közlekedés tapasztalatairól természetes anyagok segítségével, közlekedési szituációk megjelenítése (pl.: társasjátékok, faépítő, lego felhasználásával).		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szakszöveg értelmezése, szövegmondás gyakorlá-sa, piktogramok készítése. <i>Környezetismeret:</i> a lakókörnyezet részletes megismerése, térképismeret. <i>Erkölcstan:</i> Udvariasság a közlekedésben, helyes beszédstílus, tiszteletadás, segítség-nyújtás a bajban.
5.2. <i>Kerékpározási alapismeretek</i> A kerékpárút közlekedési jelzései. Jelzőtáblatípusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táb-lák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken.		
5.3. <i>Közösségi közlekedés és morál a tömegközleke-désben</i> Viselkedési szabályok a tömegközlekedési eszközök használata közben. (pl.: kirándulások al-kalmával jegykezelés, leszállási szándék jelzése). Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés gyakorlása gyalogosan és helyi közlekedési eszköz használatá-val.		
5.4. <i>Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtu-datos közlekedés</i> Bemutatás (pl. az internet felhasználásával) száraz-földi, vízi és légi közlekedési eszközökről A közleke-dési eszközök környezetkárosító hatásai (levegő és víz károsítása, ezek megelőzhetősége). Veszélyforrá-sok a közlekedésben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelző készülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg)közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, kerékpározás, forgalomtól elzárt terület, irányjelzés, bekanyarodás, károsanyag-kibocsátás, légszennye-zés, védőfelszerelés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.	

4. évfolyam

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	1	36

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Anyagok a környezetünkben	4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
Otthon – család – életmód	7
Jeles napok, ünnepek	5
Közlekedés	3
Kapcsolódás az iskolai projekthét programjához	2
Összes óraszám:	36

Az életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja 4. évfolyamon, hogy a gyermek a saját közegében (lakóhely, család, iskolaközösség) közvetlen tapasztalásokkal, megfigyelésekkel, életkori sajátosságainak megfelelő tevékenykedtetéssel, tovább bővítse ismereteit az őt körülvevő világról.

A mindennapok gyakorlatában az életviteli ismeretek mellett a kézügyesség, a kreatív gondolkodás fejlesztésével, az örömteli tanulásra, az alkotó munkavégzésre ösztönzés. Az önálló ismeretszerzés gyakoroltatása, új tanulási módszerek alkalmazásával, az egyéni alkotó munkavégzés mellett a csoportos feladatvállalás alkalmazására szoktatás, hogy a társas kapcsolatok építésének elemeivel is megismerkedjenek. A tevékenykedtetés közbeni magatartási szabályok megkövetelése.

Hasznos tárgyak készítése önálló tervezéssel, kivitelezéssel, miközben a helyes test-tartás, erőkifejtés fejleszthető, ezzel párhuzamosan az anyagok átalakíthatóságát, a szerkezet és funkció, a kivitelezés esztétikuma és használhatósága közötti összefüggést megértethetjük. A helyes munkafogások végzése közben a balesetmentes szerszám és eszközhasználat érvényesül.

A tárgykészítés folyamatában a becslés, mérés, összehasonlítás, mennyiségi fogalmak elmélyítése. Előtérbe kerül a műszaki rajz alapelemeinek jelentése, alkalmazása. (vonalfajta neve, jelentése, rajzolása)

A kerékpáros közlekedés magatartási szabályainak megismertetése, gyakoroltatása. A gyalogos és a kerékpáros közlekedésben rejlő veszélyek, veszélyhelyzetek felismerése, megelőzésük, segítségnyújtás elemi teendői. A kerékpárosokra és a gyalogosokra vonatkozó útburkolati jelek, jelzőtáblák jelentése és alkalmazkodás a szabályok betartása, figyelmes fegyelmezett közlekedéshez.

A közösségek szerepe a tanuló életében. Feladatok vállalása közösségben (család, osztály, iskola, sportolási, kulturális és egyéb közösségekben). Személyes felelősség vállalása, belátása és érvényesítése a közösségekben.

Egyszerű munkatevékenységekkel a szakmák jellemzőinek megismertetése, különböző foglalkozások eljátszása. Katasztrófavédelmi alapismeretek elsajátíttatása.

Tematikai egység	1. Anyagok a környezetünkben 2. Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	Óraszám: 4 Óraszám: 15

Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges ismeretek szerzése, és célszerű felhasználása. Tapasztalatok megfogalmazása, a probléma, az igény felismerése. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés, értékelés mintakövetéssel. A felhasználásra kerülő anyagok vizsgálati teendői, az eszközös, szerszámok felismerése, célszerű használata.
A tematikai egység nevelés-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Műszaki rajzi alapismeretek felelevenítése, bővítése, rajzkészítés, és rajzolás gyakorlása. A feladatok végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése, eleinte mintakövetéssel, később önállóan. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos, képi mintakövetésből származó utasítások, tervek végrehajtása. Figyelem és elővigyázatosság a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságos tevékenység végrehajtására. A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése, megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése. Az eszközök, szerszámok célszerű, rendeltetésszerű biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó test-tartás, megfelelő erőfelfejtés képességének fejlesztése. Munka közbeni rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>1.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival.</i> Anyagvizsgálat: ránézéssel, tapintással, szaglással, majd különféle próbák végzésével. Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti összefüggés megfigyeltetése. Az anyagok tulajdonságai és felhasználási lehetőségeiket befolyásoló tényezők.	<i>Magyar Nyelv- és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szakszöveg. <i>Környezetismeret:</i> Anyagi tulajdonságok. <i>Matematika:</i> Becslés, mérés, szabad kézi rajz, szerkesztőrajz, mennyiségek közötti összefüggések feltárása. Vizuális kultúra, rajzeszközök használata, épületek jellemzői. <i>Erkölcstan:</i>
<i>2.1. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása.</i> A hímzés eszközei, hímzőtű, hímző cérna. Ajándéktárgy készítése hímzéssel, pl. Karácsonyra, Anyák napjára, Húsvétra hímzett kép, vagy színes falikép készítése. (száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, goblein öltés) és gyakorlása. Papír és filcanyag, festék, ragasztó felhasználásával, adventi naptár, mécses tartó, ujjbábok, udvari bolond, virágos tojástartó koszorú, cukorvirág készítése. A tárgyak készítése közben utalás az alapanyagok gyártási technológiájára. A szövés alapelemeivel való megismertetés, körömfonás, szalagszövés. Faanyagok, gyurma és papír felhasználásával házikó, csuszka, papírábra készítése. Modellek összeállítása, természetes és mesterséges anyagok felhasználásával	Szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése. Tárgyaink világa. A világöröksége.

(pl. hídmodell, repülőgép, szélkerék, közlőmű, vitorlás hajó és KRESZ táblák modellezése). Épület makettek, jármű modellek készítése, fa és fémépítő, valamint legójáték felhasználásával. A különféle munkadarabok, modellek, makettek elkészítése során becslés, mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása. A kéziszerszámok biztonságos használatának gyakoroltatása, tárolása, a veszélyforrások felismertetése használat közben. A munkahely rendjének megteremtése és megőrzése.	
<i>2.2. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel</i> A mérés és rajzolás eszközei és használatuk. Méretarányok felismertetése. Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal) ismerete és rajzolásának gyakoroltatása. Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése és készítése.	
<i>2.3. Mindennapos használati tárgyaink</i> A gyerekek által használt tárgyak értéke, tulajdonságai, alapanyaguk előállítási módjuk, az előállításuk folyamatábrája. A tárgyak használata közbeni veszélyforrások, bal-	

eset megelőzés, segítségnyújtás. A tárgyak értékeinek megőrzése. (iskolai felszerelése, játéktárgyak, sporteszközök, otthoni tárgyak)	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, alapanyag, félkész termék, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, anyagi tulajdonságok, becslés, mérés, méretarány, méretek, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, mesterséges anyag, előállítási folyamat, sablon, szál as anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékoság, értékmegőrzés, újra hasznosítás, építmények, építő elemek, körvonalrajz, alaprajz, műszaki rajz.

Tematikai egység	3. Otthon – család - életmód	Óraszám: 8
Előzetes tudás	Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról, a családi tagok feladatvállalásáról. Egészséges munkamegosztás, elemi munkaszokások ismerete, annak gyakorlása. Generációs kapcsolatok a családban. A családi tagok feladatai, tevékenységi szerepük. A közvetlen környezet jellemzői, természeti és mesterséges anyagok. Információszerzés lehetőségei, (könyvtár, internet, média).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív akarati tulajdonságok, és az elvárt jó, magatartási jellemzők fejlesztése. (önállóság, segítőkészség, másokra való odafigyelés, tolerancia, engedelmesség, udvariasság) Elvárások, normák megfogalmazása. Együttműködés a családtagokkal, munkájuk jó szándékú értékelése, vélemények megfogalmazásának gyakorlása egyszerű indoklással. A család takarékos gazdálkodás formáinak elsajátítása, életkori sajátosságuknak megfelelően.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
3.1 Önkiszolgálás-vendéglátás: Családi élethelyzetek, életszínterek, a konyha, mint az életkészítés színtere. A konyha kialakulásának történeti áttekintése. Egyszerű étel készítése, pl.: szendvics és tea. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás. Családtagok feladatai, egységes munkamegosztás otthon. Önkiszolgáló feladatok gyakorlása. Vendégvárás, vendégek fogadása otthon és az iskolában.		<i>Magyar nyelv-és irodalom:</i> Szókincsbővítés, szövegalkotás, szövegértés, a szaknyelv használata, beszéd kultúra, kommunikáció.

<i>3.2 Családi ünnepek:</i> Ünneplés a családban. Karácsony, Anyák napja, Húsvét. Szokások és hagyományok gyűjtése. Alkalomhoz illő ajándéktárgyak készítése. Az ünnepi dekorációk jelentése, készítése. Információk megkeresése, és csoportosításuk különböző szempontok szerint. Az ünnepek jelentése, felkészülés, tervezés, végrehajtás és az elvégzett feladatok értékelése.	<i>Matematika:</i> Problémamegoldás, tájé- kozódás térben és idő- ben, alpműveletek. <i>Környezetismeret:</i> Család, rokonság, egészséges életmód. <i>Erkölcstan:</i> Egészség, környezeti hatá- sok, önis- meret, felelősség, példa- kép, kapcsolatépítés és kapcsolattartás.
<i>3.3. Önismeret:</i> Mire vagyok képes. Önjellemzés, a családban betöltött szerepem, az osztályközösségben egyenrangú elhelyezé- sek. Saját munkák értékelése, a hibák felvállalása, korrigá- lás tevékenység végzése közben. Tudatosság az ismeretek elsajátítása és a gyakorlati feladatok megoldása közben.	
<i>3.4. Gazdálkodás a családban:</i> Bevételi és kiadási források elvégzése, jelentésük, zseb- pénz kezelése és beosztása. Takarékoskodás otthon és az iskolában, egyénileg és közösen, energiával, pénzzel, fo- gyasztási cikkekkel. Helyes időbeosztás.	
<i>3.5. Egészséges életvitelünk:</i> Az egészséggel kapcsolatos fogalmak tisztázása, egészség, betegség. Egészséges környezet kialakítása, teendőink ennek érdekében, az egészséges tiszta környezet megóvá- sa. (víz, levegő) Egészségkárosító, környezetkárosító hatá- sok a közvetlen környezetben, a háztartásban és a közle- kedésben. Megelőzés, kármentesítés. Kapcsolódás a kör- nyezetbarát gazdálkodási programokhoz (szelektív hulla- dékgyűjtés, a hulladékok újra hasznosításának lehetősé- gei).	

Tematikai egység	4. Jeles napok, ünnepek	Óraszám: 4
Előzetes tudás	A szülők körében ellátott foglalkozások, szakmák ismerete. Baráti, iskolai és lakóhelyi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány helyi szokás és helyi hagyomány ismerete. A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyes foglalkozások és szakmák értékeinek felismerése, azok megbecsülésére való nevelés. Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. Az ünnepekre való felkészülés, az ünneplés, az ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés, esetleg átalakítás, ezen részek gyakoroltatása játékos és önálló, vagy csoportos formában. A feladatok megosztására és a részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására való szoktatás, a kockázati tényezők felismerése, mérlegelése, beépítése a lebonyolításba. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) elemzése, értékelése, a hibák elismerése és megszüntetése, ezek kiküszöbölése a későbbiek folyamán. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
4.1. A lakóhelyen, vagy az iskola közelében működő vállalkozás megismerése: Lehetőség szerint az üzem meglátogatása, ahol a szakemberek munkáját láthatják a tanulók. Előzetes megfigyelési szempontok adásával irányított megfigyelés és jegyzetelés végeztetése. A látogatást követően a tapasztalatok megbeszélése és rögzítése.		Magyar Nyelv-és irodalom: Szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata. Környezetismeret: Szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.
4.2. Iskolai és osztályrendezvények: Iskolai és osztályrendezvények (pl.: Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek, az iskola hagyományos ünnepei) előkészítése és lebonyolítása. Az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet, díszletek,		Erkölcstan: Hagyományok, szokások, ünnepek, élmények feldolgozása.

jelmezek, stb.) előállítás, vagy beszerzése. Az átélt érzések megfogalmazása, a közös tapasztalatok megbeszélése és esetleges rögzítése.	
4.3.A közösségért végzett munka: A közösségi tér, közösséghez alakítása: tanterem dekoráció, faliújság készítése, zöldsarok kialakítása (dísznövények, akvárium). Az iskola esztétikus, harmonikus, külső és belső környezetének kialakításában való részvétel a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően. A munka megszervezése, lebonyolítása és értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnepek, nemzeti ünnepek, egyházi ünnepek, munkaszervezés, programszervezés, értékelési szempontok.

Tematikai egység	5. Közlekedés	Óraszám: 3
Előzetes tudás	A gyalogos közlekedés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés, csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogos közlekedést szabályozó jelzések ismerete. (jelzőtáblák, jelzőlámpák, útburkolati jelek) Helyes viselkedés a közlekedési eszközökön. (személyautó, autóbusz, villamos, metró, és vonat)	
Nevelési, fejlesztési célok	A biztonságos gyalogos közlekedési ismeretek megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet szabályainak ismeretbővítése. Figyelem, fegyelem fontossága, minden közlekedési helyzetben. Közlekedési balesetek lehetséges okainak feltárása, teendők az elhárításuk és megelőzésük érdekében. Segítségnyújtás közlekedési balesetben, a lehetőségek felismertetése, és gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése, kerékpározás fogalomtól elzárt területen és kerékpárúton, gyakorlás közlekedési szakember jelenlétében. A városi, országúti, vasúti, vízi-és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>5.1. Gyalogos közlekedési ismeretek:</i> A 3. évfolyamon tanult közlekedési ismeretek felelevenítése (pl.: konstrukciós játékok, faépítő és lego) felhasználásával, közlekedési szituációk lejátszása.	<i>Magyar nyelv-és Irodalom:</i> Beszéértés, szaknyelv használata, szövegértés, folyamatábrák, piktogramok. <i>Környezetismeret:</i> Lakóhelyismeret, térképismeret, menetrendismeret. <i>Erkölcstan:</i> Közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.
<i>5.2. Kerékpározási alapismeretek:</i> A kerékpár részei, működése, közlekedés biztonsági állapota, kötelező felszerelési tárgyai, biztonsági eszközök. Közlekedés lakóövezetben és kerékpár úton. A kerékpárút közlekedési jelzéseinek megismerése. Jelzőtábla típusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya közösen használt területeken.	
<i>5.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben:</i> Viselkedési szabályok a közösségi közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése. Balesetmentes, fegyelmezett, figyelmes viselkedési szabályok a helyben használt közlekedési járműveken. Kiránduláson, gyalogtúrákon, a szabályok gyakorlati alkalmazása.	
<i>5.4. Közlekedési eszközök, környezet és egészségtudatos közlekedés:</i> A szárazföldi, vízi-és légi közlekedés eszközei. Egészségünk és a kerékpáros közlekedés közötti kapcsolat. Közlekedési környezetünk veszélyforrásai. A szabályok be nem tartásából fakadó veszélyek.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelzőkészülék, alul és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg) közlekedés. Helyi és helyközi közlekedés. Forgalomtól elzárt terület. Kerékpározás irányjelzései, bekanyarodás, megállás, újraindulás. Biztonsági szabály. Udvariassági szabály, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelések.

Testnevelés angol nyelven:

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompentenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárgy a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítja, formálja. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek

átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógus végez. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégíteni, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élet-hosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járul hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez mint nevelési célhoz.

A testnevelés kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesülnie kell a fokozatosság elvének. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezzük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erőikifejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékossága iránt.

Az alsó tagozatos testnevelés célja – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akaratni készségeinek

formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futá-

sok, ugrások és dobások alaptechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet. A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarccal megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelki erő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevésséssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenségszintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrálóképességük szétszórt, rövid ideig tart, így kiemelt szempont a változatos óraszervezési eljárások alkalmazása, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész cél az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekből szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőltetett formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére

gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldói gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékkeént kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részeként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatai. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulóknak vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata” kiegészítő szövege.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarat tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

Intézményünk két tanítási nyelvű iskola. Ezáltal a heti öt óra testnevelés megoszlása a következőképpen alakul: három óra angol nyelvű – és két óra magyar nyelvű tanítási óra. A célnyelvi órák legfőbb nevelési-oktatási céljai közé tartozik az utasítások megértése célnyelven – és azok követése/végrehajtása. Egyszerre közösségformáló és kommunikációs készségeket fejlesztő játékok, gyakorlatok végrehajtása. A tanulók motiváltságának növelése a mozgás iránt a játékos feladatok beiktatásával és az angol nyelv szeretetének elmélyítése.

1-2. évfolyam

Ahogy az első önálló lépések, úgy az 1–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömezés mozgáson keresztüli kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségekben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelem szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A testnevelés kerettanterv a korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartja az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékoság kerül előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökken a kudarcélmény lehetősége. Ennek megvalósításában szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközrendszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei,

hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

Ezen szenzitív időszak mozgásformája az úszás – mint az egész életen át preventív, rekreációs, kondicionális jelleggel is alkalmazható tevékenység. Ekkor kezdődik a vízhez szoktatás, melynek keretében az esetleges gátlások türelmes és játékos formában oldhatók.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezése teszi lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítve a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe kell venni a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények kevésbé lehetnek egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzásra alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratú erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen véggez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait; megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

Az értékelés lehetőségei a testnevelés órákon

- Aktív részvétel a tanórákon
- A szabályok pontos ismerete és betartása
- A természetes mozgásformákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete
- Alapvető rendszabályok legfontosabb veszélyforrásainak, balesetvédelmi szempontjainak ismerete és betartása
- Fegyelmezett gyakorlás, odafigyelés a társakra
- Célszerű eszközhasználat
- A feladatvégrehajtások pontossága és célszerűsége

Az 1–2. évfolyamon a testnevelés tantárgy óraszám: 360 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám		
	Összes	1. évfolyam	2. évfolyam
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	30	15	15
Kúszások és mászások	30	15	15
Járások, futások	30	15	15
Szökdelések, ugrások	30	15	15
Dobások, ütések	24	12	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	40	20	20
Labdás gyakorlatok	35	20	15
Testnevelési – és népi játékok	40	20	20
Küzdőfeladatok – és játékok	36	18	18
Foglalkozások alternatív környezetben	55	30	25
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	10	-	10
Összes óraszám	360	180	180

A rendelkezésre álló szabad órakeret a témakörök között van elosztva, valamint a tanulók fizikai állapotfelmérésére (TFR) használható fel.

1. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	15
Kúszások és mászások	15
Járások, futások	15
Szökdelések, ugrások	15
Dobások, ütések	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	20
Testnevelési – és népi játékok	20
Küzdőfeladatok – és játékok	18
Foglalkozások alternatív környezetben	30
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	-
Összes óraszám	180

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	Órakeret 15 óra
Fejlesztési cél	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test és tér érzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek		
• A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése • 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása • Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása • Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban • Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal • A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása • A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása • A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása		

Fogalmak	menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Témakör	Kúszások és mászások	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint a kölyökatlétika mozgás anyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek	
• A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése • Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használatával előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) • Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók • Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése • Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése • Kúszó és mászó csapatjátékok • Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában • Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban • Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával • Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése	
Fogalmak	utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltztatás, sorverseny, váltóverseny

Témakör	Járások, futások	Órakeret 15 óra

Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint a kölyöklétika mozgás anyagának beépítésével.
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációi változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy változó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal • Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) • Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra • A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái • Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal • Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással • Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett • Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből • Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal • Folyamatos futások 4-6 percen keresztül	
Fogalmak	járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

Témakör	Szökdelések, ugrások	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint a kölyökatlétika mozgás anyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - A különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére - Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú - felületekre fel és le - Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása - Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba - Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével		

Fogalmak	felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus

Témakör	Dobások, ütések	Órakeret 12 óra
Fejlesztési célok	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – helyi feltételek szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben - Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben - Alsó dobás két kézzel társhoz - Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben - Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra - Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre - Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben		
Fogalmak	dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal	

Témakör	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; • a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- A helyes testtartás tudatosítása
- A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel
- Függésben alaplendület
- Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén)
- Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak	egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

Témakör	Labdás gyakorlatok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése. A taktikai gondolkodás megalapozása a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjátékelőkészítő kisjátékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása • Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása • A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással • Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe		

vagy változó irányokba • Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) • Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival) • A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések • A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása	
Fogalmak	mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

Témakör	Testnevelés és népi játékok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása. Az improvizációs készség fejlesztése, felszabadult és kreatív tánc keretében. A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjátékelőkészítő kisjátékokban; • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása
- A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl.
- váltó- és sorversenyek) által
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időnként nélkül
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása
- Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése
- Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése
- Néptánc: szabadon választható

Fogalmak	szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Órakeret 18 óra
Fejlesztési célok	Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás fejlesztése. A sérülésmentes esés technikák kialakításának elkezdése, a húzások-tolások, emelések és hordások optimális erőnkifejtéssel történő végrehajtása.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; • vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal • Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása • A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával • Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása • A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfelada-		

tok során • A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése • A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül	
Fogalmak	húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérintések, kézérintések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret 30 óra
Fejlesztési célok	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.	
Előzetes tudás	Az iskolaérettségnek megfelelő ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; • a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére • tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése
- A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése
- A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása
- Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)
- Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása
- Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése
- Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás)

Fogalmak

időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem

2. évfolyam

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	15
Kúszások és mászások	15
Járások, futások	15
Szökdelések, ugrások	15
Dobások, ütések	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	20
Labdás gyakorlatok	15
Testnevelési – és népi játékok	20
Küzdőfeladatok – és játékok	18
Foglalkozások alternatív környezetben	25
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	-
Összes óraszám	180

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test és tér érzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése • 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása • Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása • Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban • Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szergyakorlatokkal • A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása • A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása • A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása		

Fogalmak	menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Témakör	Kúszások és mászások	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint a kölyökatlétika mozgás anyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.	
	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek	
• A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése • Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használatával előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is) • Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók • Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése • Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése • Kúszó és mászó csapatjátékok • Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában • Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban • Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával • Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése	
Fogalmak	utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúszás, katonakúszás), irányváltztatás, sorverseny, váltóverseny

Témakör	Járások, futások	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése – lehetőség szerint a kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal • Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás) • Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra • A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái • Saroklendítés, térdemelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal • Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással • Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett • Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből • Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal • Folyamatos futások 4-6 percen keresztül	
Fogalmak	járás, utánzó járás, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás

Témakör	Szökdelések, ugrások	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A cselekvésbiztonság formálása. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése. A mozgás tanulás folyamatában a természetes hely és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint a kölyökatlétika mozgás anyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - A különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére - Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le - Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása - Ugrások, szökdelések páros és egy lábon egyenlő és változó távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30-40 cm-es szivacsra - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba - Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével		
Fogalmak	felugrás, elugrás, indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus	

Témakör	Dobások, ütések	Órakeret 12 óra
Fejlesztési célok	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – helyi feltételek szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái - Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben - Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben - Alsó dobás két kézzel társhoz - Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben - Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra - Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre - Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben		
Fogalmak	dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal	

Témakör	Támasz-, függés és egyensúlygyakorlatok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési cél	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; • a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése
- A helyes testtartás tudatosítása
- A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése
- Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok)
- Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása
- Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscselekvésekkel
- Függésben alaplendület
- Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélén)
- Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellő, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint utánzó támaszgyakorlat végrehajtása
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban
- Statikus mellő, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások
- Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal
- Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása

Fogalmak

egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, főkajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás

Témakör	Labdás gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A sportjátékok alapszabályai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése. A taktikai gondolkodás megalapozása a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.	
	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása • Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása • A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással • Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba • Magasan (fej fölött) érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele (Manó röpi alapok) • Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival) • A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések • A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása	
Fogalmak	mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés

Témakör	Testnevelés és népi játékok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása. Az improvizációs készség fejlesztése, felszabadult és kreatív tánc keretében. A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességei.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre • épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása
- Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktér felölélő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése
- Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása
- A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása
- A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása
- Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénsyszer nélkül
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A tánc verbális és nem verbális (gesztus) rendszerének elsajátítása, valamint a csoport tagjaival való érintkezés szabályainak gyakorlása
- Az alakzatváltással, illetve párban megvalósuló népi játékokkal a test oldaliságára, valamint az alaklátásra vonatkozó ismeretek tudatosítása, a téri tájékozódó képesség fejlesztése
- Az énekléssel kísért játékok gyakorlása által a ritmustartás és ritmusérzékelés képességének fejlesztése
- Néptánc: szabadon választható

Fogalmak

szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Órakeret 18 óra
Fejlesztési célok	Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás fejlesztése. A sérülésmentes esés technikák kialakításának elkezdése, a húzások tolasok, emelések és hordások optimális erő kifejtéssel történő végrehajtása.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; • vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű testtest elleni küzdelmet valósít meg.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom • kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal • Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása • A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával • Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása • A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során • A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése • A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolasokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül		
Fogalmak	húzások, tolasok, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérítések, kézérítések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt	

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret 25 óra
Fejlesztési célok	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.	
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult ismeretek és képességek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; - a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezetére és tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése - A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése - A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása - Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák) - Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása - Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése - Szabadtéri akadálypályák leküzdése - Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás)		
Fogalmak	időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, síelés, korcsolyázás, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Fizikai állapotfelmérés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A felmérni kívánt teljesítményben megszerzett kellő fizikai állapot, gyakorlottság.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az egészséges életmód fontosságának, megőrző szerepének növelése, népszerűsítése, tudatosítása a tanulók körében. Megszerezzék azokat az alapvető ismereteket, melyek segítségével szinten tudják tartani, ellenőrizni, fejleszteni képesek saját fizikai állapotukat.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
TFR (Testnevelési Felmérő Rendszer) alapján történő egységes fizikai teljesítményt értékelő, 7 próbán alapuló mérést évente 2 alkalommal (ősszel és tavasszal) végezzük.		

3–4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Az időszak fő célja, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi.

A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A megfelelő vízbiztonság kialakítása után ebben a szakaszban nyílik lehetőség a tanulók számára kedvező úszásnem(ek) megtanítására, megtanulására és egyben kondicionális eszközként történő felhasználására.

A 3–4. évfolyamon, a prevenció szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelni kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A gyógytestnevelés testgyakorlatainak végrehajtása során a tanulóknál kialakul a korrekciós gimnasztika gyakorlatok precíz, pontos végrehajtása iránti igény. Emellett tudatosul, hogy mely testgyakorlatok segítik, illetve gátolják elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltoztatását.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;

– megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

Az értékelés lehetőségei a testnevelés órákon

- Aktív részvétel a tanórákon
- A szabályok pontos ismerete és betartása
- A természetes mozgásformákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete
- Alapvető rendszabályok legfontosabb veszélyforrásainak, balesetvédelmi szempontjainak ismerete és betartása
- Fegyelmezett gyakorlás, odafigyelés a társakra
- Célszerű eszközhasználat
- A feladatvégrehajtások pontossága és célszerűsége

A 3–4. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszám: 360 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám		
	Összes	3. évfolyam	4. évfolyam
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	28	14	14
Kúszások és mászások	28	14	14
Járások, futások	40	20	20
Szökdelések, ugrások	28	14	14
Dobások, ütések	24	12	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	36	18	18
Labdás gyakorlatok	30	15	15
Testnevelési – és népi játékok	40	20	20
Küzdőfeladatok – és játékok	30	15	15
Foglalkozások alternatív környezetben	56	28	28
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	20	10	10
Összes óraszám	360	180	180

A rendelkezésre álló szabad órakeret a témakörök között van elosztva, valamint a tanulók fizikai állapotfelmérésére (TFR) használható fel.

3. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – preven- ció, relaxáció	14
Kúszások és mászások	14
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	14
Dobások, ütések	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	18
Labdás gyakorlatok	15
Testnevelési – és népi játékok	20
Küzdőfeladatok – és játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	28
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	10
Összes óraszám	180

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	Órakeret 14 óra
Fejlesztési cél	A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.	
Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; - tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek - A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszer gyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban - Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása - Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban - Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer gyakorlatokkal - A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önál-		

lóan • A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása • Légzőgyakorlatok végrehajtása • A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása • A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése • Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére	
Fogalmak	menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötel-gyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Témakör	Kúszások és mászások	Órakeret 14 óra
Fejlesztési célok	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabilizálása és automatizálása tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	
	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása • Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerekek használatával • Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken • A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése • Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal • Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások • Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken • Akadálypályák leküzdése • Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok • Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken	
Fogalmak	függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

Témakör	Kúszások és mászások	Órakeret 20 óra
Fejlesztési cél	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabillá és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	

Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban • Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) • Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben • A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása • Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva • Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal • Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva • Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett • Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással • 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre • Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában • Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal • Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben • Folyamatos futások 6-8 percen keresztül	
Fogalmak	futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Témakör	Szökdelések, ugrások	Órakeret 14 óra
Fejlesztési cél	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabilizálása és automatizálása tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása - Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel - Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötléshajtás közben - Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) - Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel - Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba - Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra - Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve		

Fogalmak	lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötékhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

Témakör	Dobások, ütések	Órakeret 12 óra
Fejlesztési célok	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. A bátor, sikerorientált, motivált tanulás megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenységek mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alap mozgások vezető műveletei.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézből kézbe társnak
- Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- Fűles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra
- Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása
- Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak	egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

Témakör	Támasz-, függés- és egyensúly- gyakorlatok	Órakeret 18 óra
Fejlesztési cél	A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A torna jellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér, izom és egyensúly érzékelés továbbfejlesztése. Az esztétikus mozgás végrehajtásának rögzítése. Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.	
Előzetes tudás	A tanult tornaelemek felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett. Nyújtott karú támasz helyzetek. Eredményes mászó kulcsolás.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; • a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése
- A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- Zsugorfejlés elsajátítása
- Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan
- Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása
- Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása
- Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszeren
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
- Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon
- Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fo-

gástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal • Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) elsajátítása fokozódó gyorsasággal • Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során • Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása • A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között • Az ízületi mozgékony-ság képességeinek fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása	
Fogalmak	tarkóállás, kézállás, zsugorfejjállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Témakör	Labdás gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Fejlesztési cél	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékfeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.	
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakorló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték előkészítő kisjátékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.	

	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- A labdaérzékelt fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)
- Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző

célfelületre

- Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak	belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátékozása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

Témakör	Testnevelés és népi játékok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A közös játékeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgás válasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az én központúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése. A gyermek táncok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása.	
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív alapkészségek gyakorló és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték előkészítő kisjátékokban; • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.	

- **Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek**
- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által
- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban
- Célfelület nélküli emberfölyényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelület nélküli emberfölyényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal

• Néptánc – szabadon választható • Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése • A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csárdásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása • A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során • A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban	
Fogalmak	támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Órakeret 15 óra
Fejlesztési cél	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdések, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.	
Előzetes tudás	Elemi esés technikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; • vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül
- Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben
- A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása
- Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával
- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

Fogalmak

ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret 28 óra
Fejlesztési cél	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.	
Előzetes tudás	A szabadtéri és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárási körülmények hatása a testmozgásra. Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerről.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; - a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is	
Fejlesztési feladatok és eredmények		
- A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása - A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása - A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás) - Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal - A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás, síelés, korcsolyázás)		
Fogalmak	görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fizikai állapotfelmérés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A felmérni kívánt teljesítményben megszerzett kellő fizikai állapot, gyakorlottság	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életmód fontosságának, megőrző szerepének növelése, népszerűsítése, tudatosítása a tanulók körében. Megszerezzék azokat az alapvető ismereteket, melyek segítségével szinten tudják tartani, ellenőrizni, fejleszteni képesek saját fizikai állapotukat.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
TFR (Testnevelési Felmérő Rendszer) alapján történő egységes fizikai teljesítményt értékelő, 7 próbán alapuló mérést évente 2 alkalommal (ősszel és tavasszal) végezzük.		

4. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – preven- ció, relaxáció	14
Kúszások és mászások	14
Járások, futások	20
Szökdelések, ugrások	14
Dobások, ütések	12
Támasz-, függés – és egyensúlygyakorlatok	18
Labdás gyakorlatok	15
Testnevelési – és népi játékok	20
Küzdőfeladatok – és játékok	15
Foglalkozások alternatív környezetben	28
Fizikai állapotfelmérés (TFR)	10
Összes óraszám	180

Témakör	Gimnasztika és rendgyakorlatok-prevenció, relaxáció	Órakeret 14 óra
Fejlesztési célok	A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.	
Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; • tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete
- 2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése. Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékony, hajlékony fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal
- A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása
- Légzőgyakorlatok végrehajtása
- A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása
- A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Fogalmak

menet- és futásgyakorlatok, oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései

Témakör	Kúszások és mászások	Órakeret 14 óra
Fejlesztési cél	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabilizálása és automatizálása tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása • Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával • Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken • A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése • Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal • Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások • Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken • Akadálypályák leküzdése • Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok • Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken	
Fogalmak	függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés

Témakör	Járások és futások	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabillá és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; • a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban • Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal) • Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben • A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása • Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva		

• Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal • Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva • Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett • Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással • 30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre • Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában • Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal • Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben • Folyamatos futások 6-8 percen keresztül	
Fogalmak	futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés

Témakör	Szökdelések, ugrások	Órakeret 14 óra
Fejlesztési célok	A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely - és helyzetváltoztató mozgásformák stabillá és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimálisan precíz kialakítása. Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével. Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.	
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek , legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek • A Kölyökatlétika eszközeivel ugró és szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása • Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel • Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben • Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga) • Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel • Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba • Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra • Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve		

Fogalmak	lendületszerzés, ismétlésszám, ugrókötékhajtás, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám

Témakör	Dobások, ütések	Órakeret 12 óra
Fejlesztési célok	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. A bátor, sikerorientált, motivált tanulás megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenységek mindennapi életben való használatához A finommotorika fejlesztése – a helyi feltételek, szabályzás szerinti mértékben – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alap mozgások vezető műveletei.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása
- Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézről kézbe társnak
- Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel
- Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra
- A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben
- Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípoló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra
- Fűles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra
- Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése
- Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása
- Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása
- Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva

Fogalmak	egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése

Témakör	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	Órakeret 18 óra
Fejlesztési célok	A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A torna jellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér, izom és egyensúly érzékelés továbbfejlesztése. Az esztétikus mozgás végrehajtásának rögzítése. Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.	
Előzetes tudás	A tanult tornaelemek felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett. Nyújtott karú támasz helyzetek. Eredményes mászó kulcsolás. Magabiztos statikus és dinamikus egyensúlyi helyzetek.	

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; – a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése
- A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása
- Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében
- A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása
- Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével
- Zsugorfejlés elsajátítása
- Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan
- Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása
- Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása
- Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal
- Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószerényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken
- Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül
- Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével
- Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon
- Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal
- Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötelen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal
- Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során
- Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása
- A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek

között • Az ízületi mozgékonyág képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása	
Fogalmak	tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat

Témakör	Labdás gyakorlatok	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékfeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpon-túság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fej-lesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.	
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakor-ló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált ta-nulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egy-szerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat tel-jes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tu-datos alkalmazására törekszik, játék- és együttmű-ködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgás-formákat sportjáték előkészítő kisjátékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.	

	A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikusán változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével
- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkézes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba
- Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba
- A labdaérzékelt fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkényszer melletti feladatmegoldások bekapcsolása
- A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)
- Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusán változó mozgást végző célfelületre
- Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)

Fogalmak	belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátékozása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület

Témakör	Testnevelés és népi játékok	Órakeret 20 óra
Fejlesztési célok	A közös játékeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgás válasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az én központúság csökkenése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése. A gyermek táncok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása.	
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív alapkészségek gyakorló és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; • játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; • célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték előkészítő kisjátékokban; • labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása
- Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése
- A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása
- A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában
- A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által
- Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása
- A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkénszerű bekapcsolásával
- Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal
- Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- Néptánc – szabadon választható
- Szerep- és párválasztó játékok által a kör- és páros táncok előkészítése
- A körív mentén haladó lent- és fenthangsúlyos gyakorlatok (járás, futás, rida), a csár-

dásmotívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) elsajátítása
• A táncokban a csárdásmotívumok és mozgáselemek változatainak alkalmazása szabad improvizáció során   • A táncokban az egyes ugrástechnikák közötti különbségek felismerése, a 2/4-es lüktetésű zene hangsúlyainak érzékelése, alkalmazása a mozgásvégrehajtásban

Fogalmak	támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság

Témakör	Küzdőfeladatok és -játékok	Órakeret 15 óra
Fejlesztési célok	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdek, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.	
Előzetes tudás	Elemi esés technikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.	
Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; • a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait; • vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.	

Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek

- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása
- Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával
- A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat 76 jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül
- Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben
- A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk kulcsmozzanatainak tudatosítása
- Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával
- Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával

Fogalmak	ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás

Témakör	Foglalkozások alternatív környezetben	Órakeret 28 óra
Fejlesztési célok	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.	

Előzetes tudás	A szabadtéri és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárási körülmények hatása a testmozgásra. Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerrel.

Tanulási eredmények	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelésioktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: - ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben; - a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
Fejlesztési feladatok készségek és ismeretek - A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása - A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása - A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda, görkorcsolya, lovaglás) - Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal - A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrás, síelés, korcsolyázás)	
Fogalmak	görkorcsolyázás, sportöltözet, ütős játékok, lovaglás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fizikai állapotfelmérés	Órakeret 10
Előzetes tudás	A felmérni kívánt teljesítményben megszerzett kellő fizikai állapot, gyakorlottság.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életmód fontosságának, megőrző szerepének növelése, népszerűsítése, tudatosítása a tanulók körében. Megszerezzék azokat az alapvető ismereteket, melyek segítségével szinten tudják tartani, ellenőrizni, fejleszteni képesek saját fizikai állapotukat.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
TFR (Testnevelési Felmérő Rendszer) alapján történő egységes fizikai teljesítményt értékelő, 7 próbán alapuló mérést évente 2 alkalommal (ősszel és tavasszal) végezzük.

Környezetismeret angol nyelven

Tantárgyi célok, feladatok

A környezetismeret tantárgy célja, hogy felkeltse az érdeklődést a tanulóknál a környezetük iránt. Ezért a tantárgy tananyagát több műveltségi terület határozza meg. Legnagyobb részterülete a természetismeret témakör, melyet az "Ember és természetben" műveltségi terület tartalmaz. A társadalmi ismeretek témakör tartalmát az "Ember és társadalom" műveltségi terület határozza meg. Ebből az is kitűnik, hogy a környezetismeret egy komplex tantárgy, melynek fontos szerepe van a természettudományos gondolkodásmód megalapozásában.

Több témában kapcsolódik más műveltségi területekhez. A társadalmi ismeretek tananyagát az anyanyelv tantárggyal, a mérések témakört a matematika, míg az egészségtannal kapcsolatos ismereteket a technika tantárggyal közösen dolgozza fel. Témaköreit a megismerés módszereinek megtanításával és alkalmazásával, az életkornak megfelelő konkrét tapasztalatokon nyugvó, tevékenységeken alapuló megfigyelések segítségével dolgozzuk fel. A tantárgy tanítása során elsődleges feladat azoknak a megismerési képességeknek a fejlesztése, melyek lehetővé teszik a későbbiekben a természettudományos tantárgyak tanulását. Fontos, hogy a tanulók ismerkedjenek meg elemi fokon a kutató módszerekkel, vizsgálódjanak önállóan, szerezzenek közvetlen tapasztalatokat és állandóan bővíthető, tudományosan igazolt ismereteket a természeti és társadalmi valóságról.

A megismerés folyamatában, az életkori sajátosságokat figyelembe véve, az egyszerűtől a bonyolult, a közelitől a távoli felé haladunk. A tananyag elsajátítása során a gondolkodási műveletek egész sorát kell elvégezniük a tanulóknak. Megfigyelnek, analizálnak, szintetizálnak, kiegészítenek, válogatnak, rendszereznek, csoportosítanak, fogalmakat alkotnak, ítéletet mondanak, következtetnek. Az elmélet és gyakorlat egységének megteremtése, az ismeretek gyakorlati alkalmazása, cselekvésre készítő, teljesítményképes tudás elérése a környezetismeret alapvető feladata. A tanulási helyzetek differenciált megszervezésével fejleszthető a tanulók együttműködési, segítségnyújtási képessége. Mindezzel egyidejűleg fokozódik egymás iránti figyelmük, érzékenységük, nyitottságuk. Az együttes élmény nyújtotta érzelmek, elősegíthetik a tárgy tanulása iránti motivációt. A tantárgy akkor oldja meg eredményesen az elemi szintű természettudományos nevelés feladatát, ha gazdag módszertani kultúrával, a tanuló egész személyiségét mozgósítva a természet szeretetére, megismerésére és a környezetben észlelhető természet – társadalom kapcsolatának problémái elemzésére, megoldására vagy a megoldásban való részvételre ösztönöz. A testi és lelki egészség kibontakoztatásában legfontosabb feladat az egészségnek, mint értéknek a tudatosítása. Képessé kell tennünk a tanulókat a különböző veszélyhelyzetek (balesetveszélyes tevékenységek, viselkedések, fertőzésveszély, a közlekedés, a háztartás veszélyforrásai, a lakóhely balesetveszélyes helyei, természeti viszonyok) felismerésére, megelőzésére, elkerülésére, illetve meg kell taníta-

nunk arra, miként viselkedjék ilyen helyzetekben. Hangsúlyt kapnak a NAT legfontosabb céljai: a személyiségfejlesztő oktatás, a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálása, a nemzeti kultúránk, hagyományaink megismerése, a környezettudatos magatartás kialakítása, a megismerési képességek fejlesztése, az eredményes tanulási technikák elsajátítása.

Cél az érdeklődés felkeltése és szinten tartása a legkülönbözőbb interaktív módszerekkel (saját megfigyelésekkel, problémafelvető kísérletekkel) is. A tanulók az életkorukhoz és a 21. századhoz alkalmazkodó módszerek alkalmazásával nemcsak tudásra, és szemléletre tesznek szert, hanem megőrizhetik nyitottságukat, érdeklődésüket az ilyen témák iránt. A kíváncsiság pedig az újabb ismeretek megszerzésének hajtóereje. Az interaktív táblára készült mozaBook digitális tankönyvekben számos interaktív tartalom, tematikus eszköz és játék teszi érdekesebbé, könnyebben befogadhatóvá a tananyagot. A pedagógusok munkáját animációs, prezentációs és illusztrációs lehetőségek segítik. A mozaWeb-tankönyvek érdekesebbé teszik az otthoni tanulást, könnyebbé, átláthatóvá, befogadhatóvá a tananyagot. A webkönyvek internetes használatra, főleg otthoni felhasználásra készültek, tartalmazzák a nyomtatott kiadványok szöveges és képi tartalmát. Használatuk nem igényel külön programot, bármely böngészővel megnyitható.

Fejlesztési feladatok

A tanuló legyen nyitott a természet szépségei, értékei iránt. Tanuljon meg ismereteket szerezni közvetlen és közvetett módon. Tudja a megszerzett ismereteket csoportosítani, összehasonlítani, elmondani, leírni, ábrázolni. Legyen képes a megszerzett ismereteket, tapasztalatokat a mindennapi életben alkalmazni.

Ennek érdekében:

- tudjon ismeretekhez jutni különböző képi és szöveges ismerethordozók révén,
- legyen képes a különböző dolgokat, jelenségeket, folyamatokat elemi szinten megfigyelni,
- tanítói irányítással tudjon egyszerű kísérleteket, vizsgálódásokat végezni,
- legyen képes a tapasztalatokat elemezni, értelmezni, magyarázni, következtetéseket levonni,
- ismerje fel a mérésekhez, vizsgálódásokhoz szükséges eszközöket és használja azokat balesetmentesen,
- szerezzen gyakorlatot a mindennapi életben előforduló mérésekben, ezek mértékegységeinek (hosszúság, tömeg, térfogat, idő, hőmérséklet) használatában,
- szerezzen jártasságot a dolgok, élőlények, folyamatok, jelenségek megadott vagy tetszőleges szempont szerinti csoportosításában,
- legyen gyakorlata a különböző tárgyak, élőlények, jelenségek jellemzőinek elemi szintű összehasonlításában, a különbségek felismerésében,
- tudja az összehasonlítások során elkülöníteni a lényegest a lényegtelenről,
- legyen képes a megfigyeléseit egyszerű módon, saját szavaival elmondani, és tanítói segítséggel rajzban és írásban rögzíteni,

- ismerje fel közvetlen környezete élő és élettelen világának oksági összefüggéseit, és keressen ezekre egyszerű magyarázatot, ismerje fel a környezetében előforduló veszélyhelyzeteket,
- legyen képes felhasználni, alkalmazni a mindennapi életben a tanultakat,
- lássa meg a környezete és saját egészsége közötti összefüggést,
- igényelje az egészséges életkörülményeket,
- ismerje a biztonságot szolgáló szervezetek munkáját, – tudja, hogyan kell viselkedni vészhelyzetben.

Ehhez szükséges, hogy a tanuló:

Ismerje meg – megfelelő mennyiségben és mélységben – a környezetében előforduló anyagok jellemző tulajdonságait. Mindehhez az szükséges, hogy:

- megtapasztalja közvetlen környezete legfontosabb élő és élettelen anyagainak alapvető tulajdonságait,
- legyen tájékozott arról, hogy mely élelmiszerek fogyasztása szükséges a szervezet egészséges fejlődéséhez,
- tartózkodjon az élvezeti és kábítószeres kipróbálásától, – tudja, mely anyagok szennyezhetik a környezetét.

Legyen a tanulónak áttekintése a Föld és a földi élet változásairól. Tudja, hogy az idő múlásával az élőlények is változnak.

Ezért fontos, hogy:

- ismerje a napszakok és évszakok változását,
- szerezzon gyakorlatot az idő mérésében és az időtartamok becslésében,
- vegye észre, hogy a földi életben az idő múlásával minden megváltozik,
- ismerje fel közvetlen környezete és az élőlények változása közötti összefüggéseket,

Legyen tájékozott a tanuló az őt körülvevő világban. Ismerje az egyes tájak jellegzetességeit és az ott előforduló élőlények jellegzetességeit.

Ehhez az szükséges, hogy a tanuló:

- tudja a környezetében előforduló tárgyak méretét saját testméretéhez, majd szabvány mértékegységhez viszonyítani,
- legyen képes a tárgyak helyét, mozgását különböző nézőpontból jellemezni,
- tudjon lakóhelyén és annak környékén tájékozódni, útbaigazítást adni,
- ismerje a környezetében előforduló veszélyhelyzeteket,
- tudja, hol van a lakóhelye Magyarországon,
- ismerje az őt körülvevő táj jellegzetes felszíni formáit, vizeit, védett természeti értékeit, jellegzetes élőlényeit, hagyományait,
- ismerkedjen meg szűkebb környezete kulturális és vallási emlékeivel, hagyományaival,
- gyakorolja azokat a tevékenységeket, amelyek otthona, lakóhelye, szülőföldje és hazája megismeréséhez, megbecsüléséhez, szeretetéhez vezet.

A tanuló szerezzon jártasságot a természettudományos megismerésben. Legyen tájékozott arról, hogy a természettudományok fejlődése számtalan tudós munkájának az eredménye. Lássa, hogy ebben a munkában a magyar kutatók is jelentős szerepet töltenek be. Ismerkedjen meg néhány híres magyar kutató munkásságával.

Ezért fontos, hogy a tanulóknak:

- válják tudatossá, hogy a környezetről szerzett ismereteket megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük,
- tudja, hogy a természettel kapcsolatos ismereteit megfelelő ismerethordozók segítségével is fejlesztheti,
- figyeljen arra, hogy mindezekben téves nézetekkel is találkozhat, – értékelje, tisztelje a tudósok munkáját, eredményét.

A balesetek elkerülése érdekében a tanulóknak tudnia kell helyesen közlekedni.

Ehhez szükséges, hogy a tanuló:

- tudja a leggyakoribb balesetek megelőzésének lehetőségeit,
- tudjon segítséget kérni vészhelyzetben,
- alkalmazza a közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokásokat és illem-szabályokat,
- ismerje lakóhelye veszélyes részeit.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Ezért szükséges, hogy a tanuló:

- ismerje az egészségmegőrzés szabályait,
- legyen igénye a tisztaságra, a korszerű táplálkozásra, a mindennapos mozgásra és a szabadidő hasznos eltöltésére,
- alakuljon ki felelősségérzete saját és embertársai egészsége, környezetének állapota iránt,
- gyakorolja az egészség- és környezetvédelmet szolgáló tevékenységeket,
- alakítson ki harmonikus kapcsolatot a természeti és a társadalmi környezettel,
- ismerkedjen meg szűkebb környezete kulturális és vallási emlékeivel, hagyományai-val,
- gyakorolja azokat a tevékenységeket, amelyek otthona, lakóhelye, szülőföldje és hazája megismeréséhez, megbecsüléséhez, szeretetéhez vezet

Az értékelés alapelvei

Az értékelés alapja a tanulók folyamatos megfigyelése. Az értékelésnél az elsajátított ismeretek tudásszintje mellett a tevékenységek során tanúsított aktivitást, önmagához viszonyított előrehaladást, ismeretszerző tevékenységét, ismereteinek pontosságát, szilárdságát és kreatív alkalmazását egyaránt figyelembe vesszük. Ezért az egész oktatás folyamatában végzett munkát, a tanulók tudásszintjét differenciáltan, az oktatási folyamat során adott sokféle feladat és teljesítés figyelembevételével szabad csak értékelni.

Az értékelésnél mindig figyelembe kell venni a tantervi előírást.

Értékelési szempontok:

- Mennyire használja pontosan az elsajátított ismereteket.
- Mennyire tudja a megszerzett ismereteket egymásra építeni, illetve egymáshoz kapcsolni.
- Hogyan, milyen szinten használja a megismerési módszereket az önálló ismeretszerzésben.
  - Megfigyelési, mérési eredmények lejegyzésében való jártasság.
  - Összefüggések, oksági kapcsolatok felismerése.
  - A tanultak alapján elemi következtetések levonása.

Az ellenőrzés, értékelés módja:

- *Szóbeli értékelés* a tanév során folyamatosan történik.
- A tanulók félévkor és a tanév végén osztályzatot kapnak.
- A tanulók az ismereteikről szóban, rajzban, írásban számolnak be.
- Szóbeli *felelet* során egy-egy lecke anyagát kérjük számon.
- A témákat témazáró *felmérő* zárja.

3–4. évfolyam

Ebben a képzési szakaszban – az életkori sajátosságokhoz illeszkedve – tágul a megismerendő környezet: az iskola világából kitekintünk a felnőttek világa felé, miközben a szűkebb környezetből a tágabb környezetbe lépünk. Ennek kapcsán egy-egy jelenséggel kapcsolatos múltbeli elképzelések és modern magyarázatok, régi és mai alkalmazások vizsgálatára és értelmezésére is alkalom nyílik.

A 3–4. évfolyamon az egyszerűbb vizsgálatok mellett egyre nagyobb szerepet kapnak a módszeresebb megfigyelések. A rácsodálkozástól a tapasztalatok mind szabatosabb megfogalmazásáig jutunk el: innen vezet majd az út azok rögzítéséig, rendszerezéséig és a természethez intézett kérdéseknek megfelelő kísérletek megtervezéséig a magasabb évfolyamokban. Mindez megalapozza az igényt az információkeresésre, az önálló munkavégzésre.

Az emberi test működésével kapcsolatban a leíró megfigyelésen túllépve egyre fontosabbá válik az ok-okozati összefüggések feltárása. Emellett a divattal, szokásokkal kapcsolatos kritikus állásfoglalás, a tudás alkalmazásának igénye, az érvek és ellenrvek keresése és összevetése is fontos szerepet kap. Mindez a természettudományos műveltség megalapozásához elengedhetetlen.

Az élő és élettelen természeti jelenségek rendszerbe foglalásán, a kölcsönhatások feltárásán keresztül a megértés igényére helyezünk hangsúlyt. Kiemelt szerepet kap a környezettudatosság, illetve az ember és a természet harmonikus együttélési módjainak tisztelete, ilyen megoldások értékelése és keresése.

Az egyes foglalkozások, szakmák megismerésén keresztül azok tisztelete, a munka értékének megbecsülése, a kezdeményezőkézség és a segítő magatartás (önkéntesség) fejlesztése jelenik meg kiemelt nevelési célként.

A visszatérő témák lehetőséget adnak az ismeretek elmélyítésére, miközben a tanulók megtapasztalhatják, hogy a már elsajátított ismeretek, készségek, a már megszerzett tudás (legyen az még egyelőre bármilyen töredékes vagy esetleges is) hasznosíthatók az újabb ismeretek megszerzésekor. A közvetlen környezetben, a mindennapi életben megtapasztalható jelenségekből kiinduló, a problémák megértését célzó tanulás a természettudományos gondolkodás fejlődése mellett segíti az egyéni tanulási stílus kialakítását is. Ezzel alapozzuk meg az igényt a tudás folyamatos bővítésére, a tudomány fejlődésének követésére, a környezeti jelenségek megfigyelésére, a magyarázatok megtalálására.

Az önálló és kritikus információszerzés a természettudományos műveltség megalapozásának kulcseleme, de jelentős szerepe van a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, illetve az állampolgárságra, demokráciára való nevelésben is. A megvalósítást változatos tevékenységek: projektmunka, az érveken, tényeken alapuló vita, a különböző kollaboratív feladatok, szerepjátékok stb. segíthetik. Érdemes az írott információk mellett a különböző multimédiás és infokommunikációs források adta lehetőségeket is kihasználni. Ez a korosztály a képi információkra különösen fogékony, és képek segítségével igen hatékonyan fejezi ki magát. Erre építve nemcsak a hatékony, önálló tanuláshoz, hanem az esztétikaiművészeti tudatosság fejlődéséhez is hozzájárulhatunk.

A tantárgyi tartalmak és az aktív, problémaalapú tanulás módszerének alkalmazása jelentős szerepet játszanak a testi-lelki egészség alakulásában, a fenntarthatóság és a környezettudatos

szemlélet fejlesztésében, a hatékony, önálló tanulás különböző technikáinak megismerésében és gyakorlásában.

A lakóhely és az ország főbb nevezetességeinek megismerése és bemutatása, egy választott nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerésének kapcsán fejlődik az azonosságtudat, valamint a hazához és a lakóhelyhez való kötődés, a tudománytörténeti elemek pedig a tudomány és technika fejlődésének felismerését, az egyes találmányoknak az emberiség fejlődésében betöltött szerepének értékelését segítik elő.

A jeles napokkal kapcsolatos szokásoknak a természet változásával való összekapcsolása hozzájárul annak megértéséhez, hogy hagyományaink segítenek a természettel való kapcsolat újrafelfedezésében, megélésében és egyúttal életünket is strukturálják.

A megismerési folyamat irányításában általában, de a terepi látogatások és az önálló munka során különösen is fontos a tanító facilitátori szerepe és a segítő értékelés formáinak az alkalmazása.

3. évfolyam

Óraterv

Órakeret: heti 2 óra
évi 72 óra

Tematikai egység címe	Órakeret
Növények	7 óra
Állatok	11 óra
Halmazállapot-változások, oldódás, kölcsönhatás	18 óra
Testrészek, emberi tulajdonságok, Egészség és betegség	14 óra
Alapvető földrajzi ismeretek	12 óra
Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	10 óra
Az éves óraszám	72 óra

Tematikai egység: Növények (7 óra)**Előzetes tudás**

- ismeretek az élő környezetről, növényekről.

Nevelési- fejlesztési célok:

- a növényápolás legegyszerűbb műveletei
- Az élő természet alapismeretei.
- a természet és a környezet védelmének igénye.
- Helyes viselkedés a környezetben

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az élő természet alapismereti: A növények életéhez nélkülözhetetlen környezeti feltételei vizsgálata. A környezet változásának hatása a növények életére (pl. fény, talaj, időjárás, szennyező anyagok).</i> <i>Virágzó növények</i> <i>Fák</i> <i>A növényi élet évszakos ritmusa.</i> <i>Helyes viselkedés a természetben</i>	Növények fejlődésének, életjeleinknek megfigyelése. Növények fejlődéséhez szükséges feltételekkel való ismerkedés tapasztalat útján Virágzás folyamata Örökzöldek, lombhullatók hasonlóságai, különbségei Példák keresése lombhullató, örökzöld fákra. Eddigi tudás összegzése a fákról, új ismeretek szerzése. Évszakok hatása a növényekre- a növényi élet évszakos ritmusának megfigyelése. Viselkedési szabályok természetjáráskor, kiránduláskor. Zajmentes közlekedés, személtelhelyezés, tüzrakás szabályai.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hasonlatok, metaforák, szólásmondások (az idővel kapcsolatban). <i>Vizuális kultúra:</i> növények ábrázolása, felépítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	növény, fa, lágyszárú, fás szárú, virágzat, évszakok.

Tematikai egység: *Állatok* (11 óra)

Előzetes tudás:

- Növények, állatok, életjelenségei, felépítésük

Nevelési- fejlesztési célok:

- A környezet változásainak hatása az állatok életére.
- Az állatok évszakok szerinti viselkedése.
- A növények és állatok kapcsolata, egymásrautaltsága a természetben.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A környezet változásainak hatása az állatok életére.</i> <i>Az állatok évszakok szerinti viselkedése.</i> <i>A növények és állatok kapcsolata, egymásrautaltsága a természetben.</i>	Halak, hüllők, rovarok, békák, madarak, emlősök megfigyelése a természetben, videofilmen. Hogyan alkalmazkodnak az évszakokhoz, az időjárás változásaihoz. A növények rejtőzködő helyet, táplálékot biztosítanak az állatok számára. Az állatok segítenek a növények szaporodásában, életfeltételeik javításában. Táplálékláncot, táplálékhálózatok alkotása applikációs képekből többféleképpen. Indoklásuk. Hogyan befolyásolja az ember környezete alakulását? Pozitív és negatív emberi tevékenységek, ezek következményei. A természetvédelem és a fenntarthatóság kapcsolatának felismerése.	<i>Erkölcstan:</i> a természet tisztelete. <i>Vizuális kultúra:</i> Állatábrázolás

Kulcsfogalmak/ fogalmak	emlős, hüllő, madár, kültakaró, élőhely, táplálkozás, szaporodás. Fenntartóhatóság, egyensúly.

Tematikai egység: *Halmazállapot-változások, oldódás* (18 óra)

Előzetes tudás:

- Tapasztalatok a természet folyamataival kapcsolatban
- Halmazállapot-változások, oldódás.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az anyag, energia; hang- és fényjelenségek tanulmányozása.
- Az állandóság és változás megfigyelése saját vizsgálatok értelmezésén keresztül.
- A tudomány, technika, kultúra szempontjából az egyes jelenségek gyakorlati alkalmazásának megismerése.
- Ismerje, értse környezetében előforduló fizikai, természeti változásokat
- Legyen tudatában a környezetében előforduló esetleges balesetforrásoknak
- Ismerje a segélyhívó számokat (tűzoltóság, rendőrség, mentők)
- ismerje az iskolai poroltók működését
- Gyakorlatok: gyors kivonulás az iskola tűzriadó terve szerint

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az élettelen természet alapismerteti</i> <i>A környezetben előforduló anyagok mérhető tulajdonságai.</i> <i>A változások megfigyelése.</i> <i>A hőmérséklet változása. Halmazállapot változások a mindennapi életben. A víz előfordulási formái a természetben.</i>	Megfigyelések, tapasztalatok, mérési eredmények elmondása szóban, rögzítés írásban megbeszélés után. Rövid szövegek igazságtartalmának elemzése, megvitatása, eldöntése előzetes tapasztalatok, megfigyelések alapján. A különféle anyagok halmazállapotának főbb jellemzői. A halmazállapot-változás megta-	<i>Vizuális kultúra:</i> a természet változásai <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok a természetben

<i>Időjárási hatások.</i> <i>A fagyás, olvadás, oldódás, forrás, párolgás, lecsapódás megfigyelése. E jelenségek hasznosítása a mindennapi életünkben.</i>	pasztalása a természetben és kísérletek alapján. A levegő páratartalmának bizonyítása. A gőz feszítő erejének bizonyítása kísérlettel. Az égés. Éghető és éghetetlen anyagok. A tűz haszna, káros hatásai. Mi okozhat tüzet a háztartásban? (elektromos készülékek, gyufa, karácsonyfa, gyertya) Játékos vizsgálódások mágnesekkel. Különböző tűzoltási módszerek (homok, hab, víz). Az iskolai poroltó készülék használata. Gyakorlatok: gyors kivonulás az iskola tűzriadó terve szerint. Pánikhelyzet elkerülése, a tűzoltók telefonszáma. A megelőzés fontossága. Mit vonz a mágnes? Játékok különböző anyagokkal.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	kísérlet, égés, fagyás, párolgás, halmazállapot, halmazállapot-változás,	

Tematikai egység: Testrészek, emberi tulajdonságok, Egészség és betegség (14 óra)

Előzetes tudás:

- Testrészek, egészséges táplálkozás elemei, hőmérséklet.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az ember megismerése és egészsége, illetve a felépítés és működés kapcsolata szempontjából a betegségtünetek felismerésének képessége és a kezdeményező-készség fejlesztése, az egészségtudatos életmód kialakítása és gyakorlása.
- A felelősségtudat erősítése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Testünk és életműködésünk</i> <i>Az egészséges életmód, helyes napirend, életrend.</i> <i>Egészség, sport.</i> <i>Testünk mérhető tulajdonságai.</i> <i>A környezet változásainak hatása életünkre. A helyes táplálkozás.</i> <i>Fontosabb élelmiszerek, táplálkozási ártalmak.</i> <i>A légzés. A tiszta levegő fontossága. A betegség tünetei (rossz közérzet, láz, fájdalom, hasmenés, hányás, vérzés).</i> <i>A leggyakoribb fertőző betegségek.</i> <i>A betegségmegelőzés lehetőségei. A betegápolás, beteglátogatás szabályai.</i> <i>Mitől függ a gyógyulás?</i> <i>A gyógyítás. A körzeti orvos és a kórház feladatai. A gyógyszerár.</i> <i>Miért van szükség védőoltásokra?</i> <i>A védőoltások szerepe.</i> <i>Mi a teendő baleset esetén? Baleset: megelőzés, segélykérés, a mentők értesítése. A mentők munkája.</i>	Testrészek, testtájak Az életjelenségek változásainak megfigyelése saját testen és a társakén. A változatos étrend fontossága. Az étkezés és a betegségekkel szembeni ellenálló képesség közötti összefüggés. Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. Példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre, az időjáráshoz alkalmazkodó öltözködésre, az egészséges és a kevésbé egészséges élelmiszerekre. A betegségtünetek felismerésének gyakorlása esettanulmányokon keresztül. A fertőzés megelőzési módjainak gyakorlása. A lázmérők használata. A kulturált viselkedési szabályok és a betegségek, balesetek közötti összefüggések (pl. tisztálkodás, zsebkendőhasználat, udvariaság). A megelőzés szerepének felismerése. A mentők munkájának értékelése, tisztelete. Teendők, segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén	<i>Vizuális kultúra:</i> Drámajátékok, érzelmek megjelenítése <i>Testnevelés és sport:</i> a rendszeres testmozgás szerepe, stresszoldás. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a betegség tünetei, teendők betegség esetén.

	Dramatikus játékok. A veszélyhelyzet, a gyermekbalesetek okai, és a viselkedés közötti összefüggés.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	testrészek, egészség, betegség,	

Tematikai egység: Alapvető földrajzi ismeretek (12 óra)

Előzetes tudás:

– Előzetes ismeretek hazánkról, fővárosunkról, égtájakról

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Tájékozódási alapismeretek</i> <i>A tárgyak alaprajza. Kicsinyítés rajzolással.</i> <i>Útvonalrajzok, térképvázlatok készítése jól ismert terepről.</i> <i>Együttesen tervezett térképjelek használata.</i> <i>Az iránytű. A négy fő világtáj (mellékvilágtájak).</i> <i>Felszínformák.</i> <i>A lakóhely és környékének felszínformái. Állóvizek, folyóvizek.</i> <i>Hogyan alakítja az időjárás a felszínt?</i> <i>Országismeret</i> <i>Földünk, hazánk, lakóhelyünk.</i> <i>Elemi tájékozódás Magyarország domborzati térképén.</i> <i>A lakóhely megjelölése Magyarország megyéinek térképén.</i>	Útvonalak berajzolása az alaprajzba. Térképvázlat készítése az iskola környékéről. Jelek alkalmazása. Tájékozódás a szabadban iránytű segítségével. A felszínformák megismerése tanulmányi séta, videofilmek, képek segítségével. Kialakításuk homokozóban, terasztalon. Időjárási jelenségek előidézése kísérletekkel. Megfigyelés, következtetések levonása. Személyes élménybeszámoló, TV, video, dia, könyvek alapján életképek Magyarországról. Budapest nevezetességei, várostörténete. Országház (jelképek), hidak, színházak, Nemzeti Múzeum,	<i>Vizuális kultúra:</i> Drámajátékok. <i>Célnyelv:</i> Egyéni élménybeszámolók <i>Technika és életvitel:</i> Alaprajz készítése kicsinyítés, nagyítás <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nemzeti jelképeink <i>Rajz és vizuális kultúra:</i> jelek a térképen, nemzeti jelképeink Hazánk nevezetes építészeti remekei

<i>Lakóhelyünk: Tiszafüred</i> <i>Anyanyelvünk, jelképeink (címer, zászló, himnusz).</i> <i>Hazánk fővárosa Budapest. A lakóhely élete.</i>	Duna, Vár, Állatkert, Margitsziget, bevásárlóközpontok, közlekedés. Tapasztalatgyűjtés, megfigyelés. A lakóhely társadalmi, gazdasági, kulturális élete. Közlekedés, hírközlés, hagyományok, lakóhelyi közösségek. Kiállítás fotókból, rajzokból, fogalmazásokból, hagyományos eszközökből és az itt gyártott ipari termékekből. Idegenvezető játék a lakóhely nevezetes helyeire. Magatartásformák gyakorlása valós helyzetekben. Információ, jegyváltás, helyes viselkedés a különböző élethelyzetekben.	Országház, Nemzeti Múzeum fényképen való megfigyelése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészségmagatartás, betegség, gyógyítás, baleset, fogyaték.	

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén:

A tanuló

- ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;
- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedik segítségnyújtást igénylő helyzetekben;
- képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására;
- képes a fenntartható életmód jelentőségének magyarázatára konkrét példán keresztül;
- értelmezi a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében;
- képes az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- képes egy természetes életközösséget bemutatni;
- képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára az információkeresésben és a problémák megoldásában.

- Követi a célnyelvi óravezetést, véleményét a tanult szókinccsel, nyelvi fordulatokkal elmondja.
- Szóban és írásban célnyelven számot ad a tanultakról.

4. évfolyam

Óraterv

Órakeret: heti 2 óra

évi 72 óra

Tematikai egység címe	Órakeret
Állatok	16 óra
Növények	10 óra
Ember	11 óra
Alapvető földrajzi ismeretek	10 óra
Természeti változások	12 óra
Összefoglalásra, gyakorlásra, ismételésre szánt órakeret	13 óra
Az éves óraszám	72 óra

Tematikai egység: *Állatok* (16 óra)

Előzetes tudás:

- szerveződési szintek, életközösségek kapcsolatainak ismerete

Nevelési-fejlesztési célok:

- lág- és fás szárú növények elkülönítése
- Emlős, madár, gerinctelen állat tulajdonságainak ismerete
- Állatok táplálékláncba sorolása.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az élő természet alapismeretei</i> <i>A tanuló környezetében megfigyelhető élőhelyek jellemzői.</i> <i>Növény- és állatfajok jellemzői (testfelépítése, szervei, táplálkozása, szaporodása, viselkedése, alkalmazkodása a környezethez).</i> <i>Táplálkozási kapcsolatok.</i>	Egyszerű összefüggések keresése az élőlény élőhelye, életmódja és testfelépítése között. A helyi környezet és az élőlények környezetalakító hatásának vizsgálata. A lakóhelyen megfigyelhető néhány lágy- és fás szárú növény, valamint néhány emlős, madár, gerinctelen állat tulajdonságainak rendszerezett megismerése, ezek táplálékláncba sorolása.	<i>Angol nyelv:</i> <i>az élő környezethez kapcsolódó szavak elmélyítése, újak tanulása, egyszerű jelenidő alkalmazása</i> <i>Erkölcstan:</i> <i>Természet tisztelete, szeretete, védelme</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	növényevő, húsevő, mindenevő, szörzet, kültakaró, felépítés, élőhely, kotorék, táplálkozás, szaporodás, életfunkciók	

Tematikai egység: Növények (10 óra)

Előzetes tudás:

- Életfeltételek, tápanyagok, táplálék, évszakok.

Nevelési-fejlesztési célok:

- A felépítés és működés kapcsolatában az élőlények csoportosítása.
- A haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az élő természet alapismeretei</i> <i>A tanuló környezetében megfigyelhető élőhelyek jellemzői.</i> <i>Növény- és állatfajok jellemzői (testfelépítése, szervei, táplálkozása, szaporodása, viselkedése, alkalmazkodása a környezethez).</i> <i>Táplálkozási kapcsolatok.</i>	Egyszerű összefüggések keresése az élőlény élőhelye, életmódja és testfelépítése között. A helyi környezet és az élőlények környezetalakító hatásának vizsgálata. A lakóhelyen megfigyelhető néhány lágy- és fás szárú növény, valamint néhány emlős, madár, gerinctelen állat tulajdonságainak rendszerezett megismerése, ezek táplálékláncba sorolás.	<i>Matematika:</i> halmazok képzése. <i>Erkölcstan:</i> az egyéni felelősség kérdése a természetvédelemben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	növények részei, virág, mag, szaporítás, növények a táplálékláncban	

Tematikai egység: Az ember (11 óra)

Előzetes tudás:

- Testrészek.

Nevelési-fejlesztési célok:

- A mozgásjelenségek tanulmányozása során az állandóság és változás és kapcsolatuk felismertetése.
- Az ember megismerése és egészsége szempontjából a mozgás szerepének felismertetése az egészségmegőrzésben, a mozgásszervrendszer működésének alapvető megértetése.
- A felépítés és működés kapcsolatának beláttatása a ló testfelépítésének és mozgásának példáján.
- Az önismeret és az önreflexió fejlesztése a viselkedési helyzetek tanulmányozásán keresztül.
- Az ember megismerése és egészsége szempontjából az emberi magatartásformák megfigyelése, hasonlóságok és különbségek keresése az állati kommunikációval.
- A kapcsolatok és a közösség jelentőségének felismertetése az ember életében.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Testünk, életműködésünk.</i> <i>Az ember életkori szakaszai.</i> <i>A különböző korú emberek szervezetének, életműködésének, viselkedésének összehasonlítása.</i> <i>Táplálkozási betegségek és az egészséget károsító szokások (vegyszerek, mérgező anyagok).</i> <i>Szenvedélybetegségek: dohányzás, alkoholizmus, drogfogyasztás.</i> <i>Légúti betegségek, allergiát okozó növények.</i> <i>Kapcsolat a kisebbekkel, idősebbekkel és a társakkal. Barátság, szeretet.</i> <i>A reklámok hatása életmódunkra.</i>	Megfigyelés, mérések. Érzékszervi tapasztalások (testtartás, a haj, a bőr minősége). A vitaminok szerepe a táplálkozásban. Beszélgetés, példák a káros szenvedélyekről, és azok következményeiről. Az emberi kapcsolatainkat befolyásoló tulajdonságok. Példák, szituációk a mindennapi életből, az irodalomból. Plakátok, TV-reklámok megbeszélése, elemzése, hatásuk. Feldolgozás csoportmunkában. Kutatás a könyvtárban, videofilm.	<i>Vizuális kultúra:</i> arckifejezések, testbeszéd megjelenítése művészeti alkotásokon. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód, testmozgás <i>Ének-zene:</i> emberi konfliktusok megjelenése dalokban. <i>Matematika:</i> hasonlóságok és különbségek. <i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	testrészek, egészség, betegség, kommunikáció, metakommunikáció, együttélés.	

Tematikai egység: Alapvető földrajzi ismeretek (10 óra)

Előzetes tudás:

- Fő világtájak, tájékozódás vázlatrajz alapján, saját település neve, környezete.

Nevelési- fejlesztési célok:

- A rendszerben való gondolkodás fejlesztése: a rész-egész kapcsolat értelmezése hazánk földrajzi helyzetén belül.
- A helyi és nemzeti azonosságtudat megalapozása, alakítása.
- A lakókönyezettel és hazánkkal kapcsolatos pozitív attitűd megalapozása.
- A közlekedéssel kapcsolatos tudás bővítése.
- A térbeli tájékozódás fejlesztése, a térképhasználat előkészítése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Tájékozódási alapismeretek:</i> <i>„Amiről a térkép mesél...”</i> <i>A domborzat és vízrajz ábrázolása a térképen.</i> <i>Az életfontosságú víz.</i> <i>A vizek haszna.</i> <i>Elemi szintű tájékozódás</i> <i>Magyarország domborzatai és közigazgatási térképén.</i> <i>A lakóhely a térképen. Tájaink képekben.</i> <i>Országismeret:</i> <i>Magyarország és környezete.</i> <i>Szomszédaink, népcsoportok kisebbségek hazánkban.</i> <i>Magyarok a határokon túl.</i> <i>Településtípusok (város, falu, tanya).</i> <i>Hazánk természeti szépségei, kulturális emlékei, értékei képekben.</i> <i>Híres magyar, hírünk a világban.</i> <i>A lakóhely nevezetes szülöttei.</i> <i>Közlekedés:</i> <i>A kerékpáros közlekedés szabályai.</i> <i>A balesetek elkerülése.</i> <i>Utazás megtervezése.</i>	Tájékozódási gyakorlatok egyszerű tájolóval, a lakóhely térképével. Magyarország nagytájainak felismerése jellemző képek, leírások alapján. Tájékozódás a nemzeti parkok élővilágáról olvasmányszinten. Fotók, képek gyűjtése, táplók készítése. Nevezetes épületek, szobrok, templomok, népviseletek, népi építészet, hagyományok. Fotók, képek, könyvek gyűjtése, kiállítás. Egyéni élménybeszámolók, videofilmek alapján. A világörökség részei: Budapest dunai panorámája a várnegyeddel, az Aggteleki Nemzeti Park, Hollókő, a Pannonhalmi Apátság bemutatása röviden, könyvtárban való búvárkodás alapján. Híres magyarok. Kutatás a könyvtárban. A lakóhely híres szülötteinek felkutatása, tevékenységük. Gyakorlatok a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítására. A veszélyhelyzetek okainak elemzése. Vonat, autóbusz menetrend használata. Udvarias viselkedés a közlekedésben.	<i>Vizuális kultúra:</i> Drámajátékok. <i>Célnyelv:</i> Egyéni élménybeszámolók <i>Technika és életvitel:</i> Alaprajz készítése kicsinyítés, nagyítás <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nemzeti jelképeink <i>Rajz és vizuális kultúra:</i> jelek a térképen, nemzeti jelképeink -jelek- Hazánk nevezetes építészeti remekei: Országház, Nemzeti Múzeum fényképen való megfigyelése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rész-egész viszony, távolságbecslés, térkép, Magyarország, település, közlekedési eszköz, tömegközlekedés.

Tematikai egység: *Folyamatok a természetben* (12 óra)

Előzetes tudás:

- Hőmérséklet, az anyagok tulajdonságai.

Nevelési- fejlesztési célok:

- Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos magatartás erősítése.
- A papírgyártás megismerésén keresztül az ipari folyamat főbb lépéseinek megértése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása, a szelektív gyűjtés fontosságának felismertetése.
- A múzeumok munkájának értékelése.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az élettelen természet alapismeretei:</i> <i>Élőhelyünk a Föld.</i> <i>Időjárás, éghajlat.</i> <i>Az időjárás hatása életünkre.</i> <i>Környezetünk tisztasága, szennyezettsége</i> <i>(a talaj, a víz, a levegő, az erdők, az állatok, az emberiség veszélyeztetettsége).</i> <i>A szennyezettség hatása az élőlényekre.</i> <i>A megelőzés, a védekezés lehetőségei.</i> <i>Otthonunk tisztasága, szennyező forrásai.</i> <i>Mit tehetünk lakókörnyezetünk védelméért?</i>	Folyamatos megfigyelések, egyszerű vizsgálatok, kísérletek a levegő, a víz, a talaj tisztaságával kapcsolatosan. Levegő, víz, talajvizsgálat érzékszervekkel, egyszerű eszközökkel (nagyító, szűrőpapír, vattadarab). A különválogató hulladékgyűjtés szükségességének belátása, kezdemenyezés, segítségkérés a felnőttektől. A lakóhelyen és környezetében előforduló szennyező-anyagok hatás, tartós jelenlétének veszélyessége (füst, por, zaj, szennyvíz helytelen kezelése). Közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés a felszíni formákról és a vizekről.	<i>Matematika:</i> halmozok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> gyártási folyamatok. <i>Erkölcstan:</i> az egyéni felelősség kérdése.

	A víz minősége, okos használata, takarékoság. A víz, mint megújuló energiaforrás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Papírgyártás, újrahasznosítás, energiaforrás, energiatakarékosság.	

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén:

A tanuló

- ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;
- az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedik segítségnyújtást igénylő helyzetekben;
- képes a hosszúság és az idő mérésére, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslésére;
- képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására;
- képes a fenntartható életmód jelentőségének magyarázatára konkrét példán keresztül;
- értelmezi a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolatot kialakításában, illetve felépítésében;
- képes az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;
- képes egy természetes életközösséget bemutatni;
- képes egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezésére, ismeri az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartást;
- képes Magyarország elhelyezésére a földrajzi térben, ismeri néhány fő kulturális és természeti értékét;
- képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára az információkeresésben és a problémák megoldásában.
- képes az ismereteket célnyelven megismerni, elsajátítani.
- Jól követi a célnyelvi órávezetést, be tud kapcsolódni a beszélgetésbe, kifejezi az ismert témákkal kapcsolatos véleményét célnyelven a tanult szókincsben, és nyelvi szerkezetekkel.
- Szóban és írásban célnyelven számot ad a tanultakról.

Célnyelvi civilizáció

A két tanítási nyelvű oktatás során az iskola biztosítja, hogy a célnyelvű országok civilizációjának oktatása önálló tantárgy keretében kerüljön megszervezésre.

A célnyelvi civilizáció oktatása során az iskola biztosítja azt is, hogy a tanulók elsajátítsák a célnyelvi országok földrajzával, gazdaságával, társadalmi viszonyaival, irodalmával, történelmével, kultúrájával kapcsolatos főbb ismereteket.

Bevezetés

A célnyelvi civilizáció tantárgy tanításának az a célja, hogy a célnyelv használatával a tanulók tájékozottá váljanak a célnyelvi országok legtágabb értelemben vett kultúrájában. Ez felöleli a célországok földrajzát, gazdaságát, társadalmi viszonyait, történelmét, tudománytörténetét, tudományos-technikai vívmányait, irodalmát, művészetét, valamint a mindennapi élet kultúráját is. A tantárgy kiváló lehetőséget kínál a tantárgyközi integráció megvalósítására és a célnyelv iránti érdeklődés fenntartására.

A műveltségi tartalmak feldolgozása a kulcskompetenciák fejlesztésével együtt hozzájárul a tanulók személyiségfejlődéséhez; az önálló ismeretszerzés, a tájékozódás, a véleményformálás képessége mellett csiszolja a társas kompetenciákat; növeli az elfogadás, a tolerancia képességét; fejleszti a célnyelvi kommunikációs kompetenciát.

A célnyelvi civilizáció tantárgy – komplex jellegéből fakadóan – a tanulók életkorához igazítva szintetizálja a Nat nevelési célkitűzéseit.

A tanulók a tanulmányozott országok kultúrájának jellegzetességeit összehasonlítják a magyar kultúra értékeivel, így kiteljesedik az egyetemes és a magyar műveltségről alkotott képük, és el tudják helyezni a célnyelvi kultúrát a magyarság kultúrájával együtt az egyetemes értékrendben. Tanulmányaik segítségével felfedezik és megértik a célországokban honos etikai elveket, és összevetik ezeket a különböző kultúrák – köztük saját nemzetük – etikai elvéseivel, így gazdagodik erkölcsi világképük.

A tanulók értelmezik az anyanyelvi kultúrától eltérő társadalmi szokásokat és szabályokat (udvariassági szokások, megszólítások, nyelvi rituálék, testbeszéd, humor, stílusrétegek, dialektusok), ezáltal hatékonyabb kapcsolatteremtésre lesznek képesek magánemberként és munkájuk során is.

A tanulók képet kapnak a célországok gazdaságának globális és lokális problémáiról, a munka világáról, az életszínvonalról, foglalkoznak a fenntartható fejlődés kérdéseivel.

A célnyelvi civilizáció tantárgy tartalma megköveteli a folyamatos tájékozódást a célnyelvi országok hírforrásaiban. A tanulók nyomon követhetik a változásokat, megérthetik az egyes országok fejlődésének folyamatát, közben pedig gyakorolják a digitális és hagyományos médiumok használatát. Eleinte segítséggel, később önállóan értékelik a talált információk hitelességét. A hagyományos könyvtárhasználatot is gyakorolják, hogy magabiztosan tudjanak tájékozódni az idegen és a magyar nyelvű könyvtári gyűjtemények anyagaiban.

A célnyelvi civilizáció tanulása valós élethelyzetekre készíti fel a tanulókat, feladatok megoldása során fejleszti a problémamegoldó képességet. A tanulók információszerzés közben megtanulnak a célnyelven jegyzetelni, rendszeresen használják az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikákat a hangzó és az írott szövegek feldolgozásakor. Civilizá-

ciós tanulmányaik hozzájárulnak ahhoz, hogy gondolataikat, megállapításaikat kifejezzék és szabatosan indokolják a célnyelven. A tantárgy jó lehetőséget kínál a kooperatív tanulási technikák alkalmazására (mozaik módszer, projektmunka, szakértői csoport stb.).

A célnyelvi civilizáció tantárgy komplex jellegéből adódóan számos kulcskompetencia fejlesztését támogatja. A tanulók idegen nyelvű kommunikációja hitelesebbé válik azáltal, hogy szociokulturális ismereteik és interkulturális készségeik fokozatosan fejlődnek, gyakorlatot szereznek a kultúrák közötti párbeszédben. Ezek a készségek később is nagy segítséget jelentenek a kapcsolatteremtésben és a kapcsolatok fenntartásában.

Célnyelvi tanulmányaik során a tanulók megfigyelik, leírják, magyarázzák a szóban forgó területek természeti és mesterséges környezetét, azok jelenségeit és folyamatait, kutatják a környezettudatos életmód és fenntarthatóság legjobb gyakorlatát a célországokban, bővítik természettudományos műveltségüket a célországok tudományos-technikai vívmányainak megismerésével.

Megismerik a célnyelvi országok történelmének kulcsfontosságú eseményeit, az állam felépítését, az állampolgári jogokat, az aktuális politikai és társadalmi törekvéseket.

Megtanulják az emberi jogok tiszteletét, az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség megbecsülését. Tájékozódnak más országok kulturális örökségéről az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével. A tantárgy tanulására jellemző produktív és interaktív tevékenységek támogatják a művészeti alkotások értő és beleérző értelmezését a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is. A tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulóknál pozitív attitűd alakuljon ki a művészetek, a művészi kifejezés sokfélesége iránt, nyitottakká váljanak az esztétikai élmények befogadására.

Az önálló és csoportos problémamegoldó tevékenységek, a kooperatív módszerek alkalmazása felkészíti a tanulókat a csoportban folyó közös munkavégzésre. Megtanulják, hogyan alkalmazkodjanak társaikhoz, hogyan osszák meg ismereteiket, hogyan fogadják el, vagy hogyan vitassák mások véleményét. Kialakul reális önértékelésük, megtanulják elfogadni a kritikát, és mások értékelésének kulturált módját is gyakorolhatják. A folyamat eredményeképpen fejlődik személyiségük, erősödik belső motivációjuk, és kialakulnak önálló tanulási stratégiáik, ami az egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen feltétele.

A két tanítási nyelvű általános iskolai képzésben a célnyelvi civilizáció óraszámja az 5–8. évfolyamon heti 1 óra.

Az éves óraszám témakörönkénti felosztása a helyi tantervben jelenik meg, amelynek elkészítése és az arányok kialakítása során figyelembe kell venni a célnyelven tanított tantárgyakhoz kapcsolódó, már meglévő és fejlesztendő célnyelvi készségeket, ismereteket.

A célnyelvi civilizáció tantárgy fejlesztési feladatai:

1. Ismeretszerzés célnyelven

2. Mérlegelő gondolkodás
3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven
4. Tájékozódás időben és térben

Bontásban lásd lent:

Ismeretszerzés célnyelven

	A	B
1	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
2	Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, célnyelven hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, különböző médiumok anyagából.	Ismeretszerzés célnyelven írt információs szövegekből, ezek rendszerezése és értelmezése. Vizuális rendezők (táblázatok, ábrák, vázlatok) készítése.
3	Információgyűjtés segítségével. Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben, ezek felhasználásával, tanári segítségével vázlat készítése célnyelven. Információgyűjtés könyvtárban. A megismert információk csoportosítása, a különbségek és hasonlóságok felismerése.	Önálló információgyűjtés célnyelven adott témához különböző szövegekből, médiumokból, ezekhez rövid szöveges tartalmi ismertető készítése célnyelven. A megismert információk csoportosítása, rendszerezése, összehasonlítása.
4	Autentikus szövegek, a célországokra jellemző dalok, mondókák felhasználása a célországban élők szokásainak megismeréséhez.	Filmek, képek, egyszerűsített szövegezésű szépirodalmi alkotások felhasználása a célországokban élők szokásainak, hagyományainak, életmódjának megismeréséhez.
5	Atlaszok, gyermeklexikonok használata.	Segédkönyvek, kézikönyvek, digitális és nyomtatott atlaszok, térképek, digitális és nyomtatott lexikonok használata. Az olvasmányok lényegét kiemelő vázlat készítése célnyelven.
6	Közös forráskeresés célnyelven az internet lehetőségeit felhasználva.	Az interneten található digitális források felhasználása, azok előnyeinek, korlátainak és kockázatainak ismeretével.

Mérlegelő gondolkodás

	A	B
1	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
2	A célnyelv országai hazánkétól eltérő sajátosságainak felismerése.	A célnyelvi országok társadalmi berendezkedéséről szerzett ismeretek alapján kérdések megfogalmazása.
3	Híres emberek, történelmi hősök külső és belső tulajdonságainak bemutatása, véleményezése.	Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése. Sorsdöntő események hatásainak elemzése.
4	Adott témával kapcsolatos eltérő vélemények értékelése.	Tények és vélemények megkülönböztetése újságcikkekben.
5	Kitalált személyek és történelmi szereplők megkülönböztetése.	Igaz történetek és legendák valóságtartalmának, összefüggéseinek vizsgálata.
6	Kérdések önálló megfogalmazása az adott témával kapcsolatban.	Feltevések megfogalmazása a célnyelvi országokról tanult ismeretek kapcsán.
7	Önálló vélemény megfogalmazása eseményekről és személyekről.	Önálló vélemény megfogalmazása történelmi eseményekről, szereplőkről.

Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

	A	B
1	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
2	Beszélgetés a célnyelvi országok szokásairól, hagyományairól.	Összefüggő szövegalkotás írásban és szóban a célnyelvi országokról kulcsszavak, kifejezések felhasználásával.
3	Önállóan gyűjtött képekből tabló készítése, ezekhez rövid magyarázat adása célnyelven.	Beszámoló, kiselőadás tartása célnyelven, ahol a cél a tanultak összefoglalása, önálló kiegészítése.
4	A téma előnyös és hátrányos jellemzőinek felsorolása. Egy-egy cselekvés mellett vagy ellen szóló érvek gyűjtése.	A tény és a vélemény megkülönböztetése.

5	Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembevétele.	Saját vélemény érthető megfogalmazása, a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése.
6	Tanultak kapcsán néhány mondatos összefüggő szöveg írása.	Fogalmazás írása valamely célnyelvi országban meglévő szokásról, hagyományról, összehasonlítás.

Tájékozódás időben és térben

	A	B
1	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam
2	Célnyelvi országok és fontosabb városaik azonosítása térképen.	Célnyelvi országok és a legfontosabb történelmi helyszínek azonosítása térképen.
3	Kronológiai adatok rendezése segítséggel.	Eseménye csoportosítása korok szerint. Egyes korszakok jellegzetességeinek megragadása és összehasonlítása.
4	A földrajzi környezet életmódra, a szokások kialakulására gyakorolt hatásának felismerése.	A földrajzi elhelyezkedés és a történelmi, társadalmi események közötti összefüggések felismerése.
5	A megismert események időrendbe állítása.	Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. A tanultak elhelyezése egy kiemelt időponthoz képest.
6	Egyes események, szokások megkülönböztetése aszerint, hogy a jelenhez, a múlthoz vagy a régmúlthoz tartoznak-e.	A tanult helyek megkeresése a térképen. Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről, elhelyezésük a megfelelő történelmi korszakban.
7	Párhuzamok és különbségek keresése Magyarország és a célország(ok) szokásai, hagyományai között.	Párhuzamok és különbségek keresése Magyarország és a célország(ok) társadalmi eseményei között térben és időben.

5–6. évfolyam

Az 5. évfolyam megkezdésekor a tanulók már négy éve tanulják a célnyelvet, így rendelkeznek alapvető információkkal a célnyelvi országokról. Nyelvi szintjük eléri a KER szerinti A1-es szintet.

A célnyelvi civilizáció tantárgy kiemelkedő szerepet játszik a kulcskompetenciák fejlesztésében, a nevelési célok elérésében. A tanítás során kulturális, technikai, történelmi, művészeti és természettudományos ismeretekhez jutnak a tanulók. Nem az ismeretek egyszerű befogadása a cél, hanem az ok-okozati összefüggések felismerése, az egyes események, szokások, jelenségek összehasonlítása. Az ismeretek elsajátítása során kialakul a tanulóban az érdeklődés a célnyelvi országok kultúrája iránt. A saját és a célnyelvi kultúrák megismerése, összehasonlítása révén bővül műveltségük, szélesedik látókörük, így fokozatosan kialakul elfogadó magatartásuk, és megbecsüléssel tekintenek az eltérő kultúrákra.

A célnyelvi civilizáció tantárgy esetében a tanulás, az információszerzés eszköze a célnyelv, így annak készség szintű felhasználására, célorientált gyakorlására ad lehetőséget. A tantárgy tartalma szoros kölcsönhatásban van más közismereti tárgyakkal. A célnyelvi országok sokoldalú megismerése természetes kapcsolódási pontokat kínál a tanulók számára földrajzi, történelmi, képzőművészeti, irodalmi ismereteik kreatív és interaktív felhasználásához. A tanulók az infokommunikációs technológiai eszközökkel (IKT) támogatott információszerzést és -feldolgozást is gyakorolhatják, kezdetben segítséggel, majd képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tananyag feldolgozása közben lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy a tanulók pár- és csoportmunkával, illetve a projektfeladatok során kibontakoztassák kreativitásukat, fontos a kreatív megnyilvánulások ösztönzése, elismerése.

A megjelölt témakörök nem választhatók mereven szét egymástól, közöttük tartalmi összefüggés, egymásra épülés, esetenként átfedés van. A tantárgy tanítása heti egy órában történik. Az éves óraszám témakörönkénti felosztása a helyi tantervben jelenik meg, amelynek elkészítése és az arányok kialakítása során figyelembe kell venni a célnyelven tanított tantárgyakhoz kapcsolódó, már meglévő és fejlesztendő célnyelvi készségeket, ismereteket.

	A	B
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok természetföldrajza, gazdasága
2	Előzetes tudás	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok elhelyezkedéséről, legalapvetőbb földrajzi adottságairól.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló térképen azonosítja a célországokat, képes megmutatni azok nagyobb városait, folyóit, tavait, hegyeit; következtetni tud a földrajzi elhelyezkedésből az életmódra; információt tud szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások) segítségével; ismeri a célnyelvi országok főbb közlekedési lehetőségeit, jellemzőit és a célnyelvi országok fizetőeszközeit, azok viszonyát a magyarországiéhoz.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok főbb városainak, legfontosabb domborzati és vízrajzi jellemzőinek felismerése, értelmezése térképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód között. A célnyelvi országok fizetőeszközének megismerése. Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák megismerése. A főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedés megismerése, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságai. Autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre. Térkép, vázlat segítségével a tanuló bemutat egy-egy célországot, vagy annak egy-egy területét.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Topográfiai jelképek, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek,

		időjárási-éghajlati elemek, településtípusok, a pénz világa, közúti közlekedés.

	C	D
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok történelme, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok jellegzetességeiről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes meghatározni a célnyelvi országok államformáját, időrendbe helyezi a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, ismeri az azokhoz köthető legfontosabb személyeket; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok hazai eseményeit a célnyelvi országokban történtekkel; össze tudja hasonlítani a célnyelvi és magyarországi iskolai élet főbb vonásait, felismeri az azonosságokat és különbségeket.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok államformáinak, legfontosabb szimbólumainak (zászló, címer) megismerése. Legfontosabb történelmi események megismerése, kronológiai sorrendbe helyezése. A magyar és a célnyelvi országok tanult történelmi eseményeinek összehasonlítása. Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk az ország életére. Diákélet, iskolai szokások a célnyelvi országokban és Magyarországon.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Társadalom, jelképek, a társadalmi együttélés szabályai, erkölcs, illem, jogok és kötelességek az iskolában.

	E	F
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok hagyományairól, szokásairól, ünnepeiről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes segítséggel információt gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életéről, jellemző életkörülményeikről; ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésük módját és szimbólumait; tud röviden ismertetni néhány, a célnyelvi országokra jellemző népszokást, kialakulásukkal és a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekkel; röviden be tudja mutatni a legelterjedtebb családi ünnepeket, és ismer néhány hozzájuk kapcsolódó, a magyartól eltérő szokást; képes ismertetni néhány tipikus tájjellegű ételt és italt; tudja egy-egy tipikus étel elkészítési módját, receptjét.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országokban lakó emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. A vidéki és a városi életmód jellegzetességei. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása. A célnyelvi országok családi ünnepeinek, népi hagyományainak, szokásainak megismerése.

		Népszokások, hiedelmek elmondása, kialakulásuk ismertetése vázlat segítségével. Vendégvárás, vendéglátás társadalmi szokásai nálunk és néhány célországban. Az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások ismertetése, jellemző ünnepi menü összeállítása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Városi és vidéki élet, család, állami és családi ünnepek, népszokás, hiedelem, életmód, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, nemzeti ételek, gyorséttermek.

	G	H
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	A célnyelv tanulása során a tanulóknak előzetes ismeretei vannak a célnyelvi országok jellemző, tradicionális sportágairól.
3	A tematikai egység nevelési – fejlesztési céljai	A tanuló képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző otthoni és házon kívüli szabadidős és hobbitevékenységeit; tud példát mondani kulturált szórakozási, szabadidős tevékenységekre; be tudja mutatni a célországokra jellemző nemzeti sportokat, ismeri a legjelentősebb sporteseményeket; képes összehasonlítani a célnyelvi országok és a hazai iskolai élet jellemző sporttevékenységeit.
4	Ismeretek, fejlesztési követelmények	Jellemző szabadidős tevékenységek bemutatása, összehasonlítása a hazaiakkal. A kulturált szórakozás, nyaralási és pihenési szokások bemutatása.

		Nemzeti sportok, sportágak megismerése, a szabályok bemutatása, a sport szerepe a mindennapi életben. Iskolai sporttevékenységek bemutatása, a különböző országok iskolai lehetőségeinek összehasonlítása. Ismert és eredményes sportolók bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Egészséges életmód, sportolás, fair play, szabadidő hasznos eltöltése, kulturált szórakozás, hobbi.

	I	J
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művészete
2	Előzetes tudás	A célnyelv tanulása során szerzett ismeretek a célnyelvi országok gyermekirodalmáról.
3	A tematikai nevelési - fejlesztési céljai	A tanuló ismer a célországokhoz köthető legendákat, történeteket, irodalmi alkotásokat, tudja ezeket valóságtartalmuk alapján csoportosítani (mondák, legendák vagy valós megtörtént események); ismeri a legjelentősebb legendákban, történelmi leírásokban szereplő személyeket; ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető író, költőt, gyerekverset, irodalmi alkotást; ismeri a célnyelvi országok leghíresebb múzeumait, néhány, ezekben kiállított tárgyat; ismer néhány, a célnyelvi országokhoz köthető képzőművészt, zeneszerzőt és zenészt.
4	Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Különböző műfajú irodalmi szövegek megismerése, azok tartalmának felhasználása a célnyelvi országok történelmének feldolgozásában. A valóságon és a legendákon alapuló történetek szétválasztása.

		Irodalmi alkotások (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások) megismerése. A legjellemzőbb képzőművészeti műalkotások, múzeumi tárgyak felismerése. A célnyelvi ország leismertebb képzőművészeinek, íróinak, költőinek megismerése. Zenekari művek, dalok, népdalok, rigmusok megismerése, célnyelvi országok szerinti csoportosítása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Legenda, mítosz, történelmi szemelvény, irodalmi műalkotás, meghatározó képzőművészeti alkotás, klasszikus és popzene.

	K	L
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása külföldieknek
2	Előzetes tudás	Az iskolai tanulmányok során és az iskolán kívül szerzett tapasztalatok a hazai ünnepek köréről. A tanuló ismeri szülőhelyét, azt el tudja helyezni az ország térképén. Ismeri az ország főbb hegy- és vízrajzi jellemzőit.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló rendelkezik alapvető célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes bemutatni hazánk földrajzi jellemzőit; fel tudja sorolni, egy-két mondatral ismerteti hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit a már megismert időszakokból; legjelentősebb történelmi e bemutatja nemzeti jelképeinket, ünnepeinket; legfontosabb hagyományainkat; tud leírást adni arról az iskoláról és településről, ahol tanulmányait folytatja; seményeit a már megismert időszakokból; képes bemutatni kedvenc magyar íróját.

4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	Ismeri és használja a történelmi események, földrajzi adottságok, jellegzetességek bemutatásához szükséges célnyelvi szókincset. Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájegységeinek, hegyeinek, folyóinak megnevezése, bemutatása. Történelmi csomópontok, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. Idegenvezetői szerepjáték arról a városról, ahol tanul (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képzőművészeti alkotás bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város és a vidék természeti, kulturális értékei.

	M	N
1	A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismeri a célországok földrajzi elhelyezkedését, geográfiai jellemzőit. Időrendbe tudja helyezni a legmeghatározóbb történelmi eseményeket, személyeket, észreveszi az ok-okozati összefüggéseket. Ismeri a célnyelvi országok és hazánk nemzeti jelképeit, szimbólumait, a legfontosabb nemzeti és családi ünnepeket, szokásokat, ezeket összehasonlítja a magyarországiakkal. Össze tud hasonlítani célnyelvi országokhoz, illetve hazánkhoz köthető népszokásokat, hiedelmeket. Felismer célországokhoz köthető művészeti, zenei alkotásokat, ismer híres múzeumokat.

7–8. évfolyam

Ebbe a szakaszba érve a diákok már két éve tanulják a célnyelvi civilizáció tantárgyat, nyelvtudásuk a KER szerinti A2 szinten van. Nyelvtudásuk lehetővé teszi, hogy idegen nyelven is szerezzenek információkat a körülöttük lévő világról, és ezzel a lehetőséggel tudatosan éljenek. Motivációjukat növeli, hogy a célnyelvi civilizáció tanulása során a már meglévő földrajzi, történelmi, irodalmi, zenei, képzőművészeti ismereteiket felhasználhatják, továbbfejleszthetik. Ez kreativitásra, elemző, analízáló gondolkodásmódra ad lehetőséget, s egyben segíti őket a megfelelő, egyéni tanulási stratégia kialakításában.

A tantárgy tanulása során mélyebben megismerik a célnyelvi országok történelmét, gazdaságát, hagyományait, kultúráját, művészetét. Párhuzamot vonnak ezek hazai vonatkozásaival, s megtanulják a célnyelvi és a magyarországi jellemzőket összehasonlítani, bemutatni. A tudományos életben elért magyar eredmények, világhírű tudósaink munkásságának megismerése, bemutatása hozzájárul a nemzet szellemi és tárgyi öröksége iránt érzett megbecsülés kialakításához. Ezek a tevékenységek erősítik interkulturális készségeiket és a nemzeti öntudatot is.

A feladatok jellege, tartalma egyre több lehetőséget biztosít az önálló kutatómunkára, egyéni és csoportos előadásokra. A tanulók megfogalmazhatják feltevéseiket, következtetéseiket, gyakorolhatják a kulturált vitát, a tényeken alapuló érvelést.

A 7–8. évfolyamon az előző szakaszok témakörei életkoruknak, s a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteknek megfelelően koncentrikusan bővülnek, egymásra épülnek.

A 8. évfolyam végére a tanulók képessé válnak arra, hogy a célnyelv használatával önállóan is megismerkedjenek más kultúrákkal, és összehasonlítsák ezeket, valamint be tudják mutatni Magyarország természeti, történelmi, szellemi értékeit. Nyitottabbá válnak a világra, interperszonális kapcsolataikban elfogadóbbak, toleránsabbak lesznek.

	A	B
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok természetföldrajza
2	Előzetes tudás	A célnyelv országaira vonatkozó általános ismeretek (fekvés, főváros, folyók, éghajlat). A tanuló ismeri a nemzeti jelképeket, szimbólumokat.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes tájékozódni, információt gyűjteni és következtetéseket levonni leírásokból, táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, térképekből; tud következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból az ország jellemzőire: az életmódra, a kulturális szokásokra, a mindennapi életre; tud információt szerezni az ország természeti adottságairól autentikus anyagok (prospektusok, útleírások, ismeretterjesztő filmek) segítségével.
4	Ismeretek/ fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok földrajzi fekvésének, felszínének, felszínformáinak, tájegységeinek és legfontosabb vízrajzi jellemzőinek bemutatása, jelölése kontúrtérképen. Ok-okozati összefüggések megállapítása a földrajzi helyzet, az éghajlat és az időjárási viszonyok, valamint az életmód és a kulturális szokások között. Autentikus anyagok felhasználása, értelmezése, mint az ismeretszerzés egyik forrása. Egyéni vagy csoportos előadások készítése, információszerzés célnyelven egy-egy adott témáról.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Topográfia, nemzeti jelképek, szimbólumok, felszíni formák, víztípusok, éghajlati és földrajzi övezetek, településtípusok, időjárási és éghajlati tényezők.

	C	D
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok gazdasága
2	Előzetes tudás	A tanuló már foglalkozott egyes célnyelvi országok gazdaságával a Földünk és környezetünk műveltségterület keretében.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismeri a célnyelvi országok alapvető gazdasági ágazatait, a főbb, idehaza is ismert márkákat;
		ismeri a jelentős ipari találmányokat, feltalálókat, ezeknek az ország gazdaságára gyakorolt hatását;
		képes információt gyűjteni aktuális és alapvető gazdasági kérdésekről;
		képes megérteni a célnyelv országainak célnyelven írott gazdasági híreit.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok gazdasági adottságainak, jellemzőinek megismerése.
		Néhány ipari találmány, ezek hatása az ország gazdaságára.
		Nemzetközi viszonylatban is híres termékek, márkák, és a Magyarországon jelenlévő nagyvállalatok ismerete.
		A lakosság életszínvonalának megismerése, néhány összefüggés felismerése az életszínvonal és a gazdasági teljesítmény között.
		Önálló ismeretszerzés nyomtatott termékek és a média segítségével.
		Hírek, információk megértése célnyelven.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Gazdasági ágak, ágazatok, szektorok, ipari találmány, globalizáció, nemzetközi szervezetek, multinacionális vállalatok.

	E	F
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok történelme, politikai, társadalmi viszonyai
2	Előzetes tudás	A tanuló már ismeri a célnyelvi országok államformáját, meghatározó történelmi eseményeit. A médiumokban már sok tanuló figyelemmel kíséri a bel- és külföldi politikai híreket.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A tanuló képes időrendbe helyezni a történelmi eseményeket, ismeri azoknak az országra, világra gyakorolt hatásait; össze tudja hasonlítani az azonos történelmi időszakok meghatározó, hazai és célnyelvi országokhoz kötődő eseményeit, észreveszi az azok közötti összefüggéseket; ismeri a vallás és a legnagyobb működő egyházak szerepét egyes célnyelvi országokban.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok elhelyezése, összehasonlítása a nemzetek közösségében (államforma, méret stb.) Magyarország és a célnyelvi országok történelmi eseményeinek, politikai berendezkedésének összehasonlítása. A legfontosabb vallások, egyházak megismerése. Kulturális sajátosságok, különbségek felismerése. A társadalmat érintő alapvető globális problémák tudatosítása (bűnözés, droghelyzet), és a segítségnyújtás lehetőségeinek feltárása. Kiemelkedő történelmi személyiségek megismerése, hatásuk a társadalmi folyamatokra.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Társadalom, államfő, politikai intézményrendszer, az emberi alapjogok, vallás, történelmi egyházak.

	G	H
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Mindennapi élet, hagyományok, szokások, ünnepek a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	A tanulónak vannak ismeretei a célnyelvi országok mindennapjairól, a társas együttélés szokásairól, a hagyományokról, ünnepekről.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes információkat gyűjteni a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, a mindennapi életről, jellemző életkörülményeikről; tud a társadalmi érintkezés, az etikett legfontosabb szabályainak megfelelően viselkedni; ismeri a tipikus célnyelvi családmódot; ismerteti a célnyelvi országokra jellemző népszokásokat, népzenei műveket, népművészeti jellegzetességeket, összehasonlítja ezeket a magyarországiakkal; tud példát mondani kiemelkedő jelentőségű kulturális eseményekre, fesztiválokra; ismeri az állami és családi ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	A célnyelvi országokban élő emberek jellemző életmódjának, mindennapi életének megismerése. Szövegből, filmből információgyűjtés, szokások, hagyományok leírása, összehasonlítása. A célnyelvi országok társadalmi érintkezési formáinak megismerése, a reagálás gyakorlása. Jellemző népzenei, népművészeti alkotások ismerete. Kulturális események, fesztiválok jelentőségének megismerése, összekapcsolása különböző művészeti ágakkal. Gasztronómia, az adott tájegységre, országra jellemző ételek, étkezési szokások, tipikus étel elkészítési módjának ismertetése.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Városi és vidéki élet, család, nagycsalád, életmód, népzene, népművészet, étkezési szokások, kiegyensúlyozott táplálkozás, tradicionális ételek.

	I	J
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Szabadidő, sport a célnyelvi országokban
2	Előzetes tudás	A tanuló saját tapasztalatainak és tanulmányainak megfelelően számos ismerettel rendelkezik a sport- és szabadidős tevékenységekről.
3	A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A tanuló ismeri és használja a tömegkommunikációs csatornákat a sportokkal, egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére; tud logikusan, a megfelelő szókincs használatával érvelni sportágakkal, sporteseményekkel, egészséges életmóddal kapcsolatos kérdésekben; tisztában van a sport jelentőségével és szerepével a célnyelvi országban és hazánkban; képes bemutatni a célnyelvi országok jellemző szabadidős tevékenységeit, legfontosabb kulturális eseményeit, fesztiváljait; tud példát mondani a kulturált szórakozási, szabadidős lehetőségekre, helyszínekre.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Szabadidősport, tömegsport, élsport, fair play, dopping, életvitel, egészséges életmód, helyes táplálkozás, élettani hatások, szabályok, felszerelések.

	K	L
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	A célnyelvi országok irodalma, művésze- te, tudományos élete
2	Előzetes tudás	A tanulónak már vannak ismeretei a cél- nyelvi országok irodalmi alkotásairól (mondókák, versek, ifjúsági irodalmi alkotások). Megismerte a legjellemzőbb képzőművé- szeti műalkotásokat, múzeumi tárgyakat.
3	A tematikai egység nevelési - fejlesztési cél- jai	A tanuló ismeri a célnyelvi országok né- hány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadómű- vészt; ismeri a célnyelvi országok legje- lentősebb tudományos-technikai vívmá- nyait és tudósait, képes bemutatásukra; be tudja mutatni a célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületét, a korszak és az épület jellemzőivel; ismeri a tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepét a kul- túra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban; ismer néhány humoros írást, viccet, me- lyek a célnyelvi országok jellemzőit mu- tatják be.
4	Ismeretek/ fejlesztési követelmények	A célnyelvi országok néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerző- jének, képző- és előadóművészenek meg- ismerése. Tudományos-technikai felfedezések, tudósok megismerése, a felfedezések hatásainak bemutatása. A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú épületének, a korszaknak és az épület jellemzőinek bemutatása.

		A célnyelvi országok néhány kiemelkedő fontosságú múzeumának, színházának megismerése. A tömegkommunikációs eszközök (pl. rádió, televízió, internet) szerepe a kultúra közvetítésében és népszerűsítésében a célnyelvi országokban és hazánkban. Néhány humoros írás, vicc megismerése, mely a célnyelvi országok jellemzőit mutatja be.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Klasszikus és kortárs irodalom, képzőművészeti korok, festészet, építészeti stílusok, tömegkommunikáció, tudomány, technika, találmányok, vívmányok, előadó- művészet: zene, filmművészet, színház-művészet, klasszikus és kortárs művészek.

	M	N
1	Tematikai egység / Fejlesztési cél	Magyarország bemutatása más országokban élő embereknek
2	Előzetes tudás	A tanuló az iskolai tanulmányok során megismerte Magyarország természetföldrajzát, történelmét, legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit, a tudományos életben betöltött szerepét.
3	A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló rendelkezik az információgyűjtéshez szükséges célnyelvi szókinccsel a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és földrajz tantárgyak témakörében; képes hazánk földrajzi jellemzőit, tájegységeit bemutatni; összehasonlítani a célországok földrajzi adottságaival; kronológiai sorrendbe tudja állítani, jellemzi hazánk legjelentősebb történelmi eseményeit, és azokat összehasonlítja a célnyelvi országok történelmi eseményeivel; ismeri és be tudja mutatni a hazai tudományos élet kiemelkedő szereplőit

		(pl.: Nobel-díjasok) és munkásságuk hatását a világra; képes bemutatni a legjelentősebb magyar városokat, a fővárost és annak nevezetességeit; képes bemutatni kedvenc magyar íróját, néhány irodalmi, képző- és filmművészeti alkotást.
4	Ismeretek / fejlesztési követelmények	Hazánk földrajzi fekvésének, nagy tájainak, hegyeinek, folyóinak bemutatása. Történelmi események időrendbe állítása, azok hatásainak, következményeinek bemutatása. A főváros és nagyobb városok bemutatása (elhelyezése az országban, főbb földrajzi, történelmi jellemzői, látnivalói). Hazánk összehasonlítása a tanult jellemzők alapján a célnyelvi országokkal. Hazai irodalmi mű, író, képző- és filmművészeti alkotás bemutatása. Tudományos eredmények, találmányok megismerése, tudósok bemutatása.
5	Kulcsfogalmak / fogalmak	Topográfiai, történelmi alapfogalmak, a város természeti, kulturális értékei, tudomány és technika, Nobel-díj.

	O	P
1	A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló be tudja mutatni a célnyelvi országok és Magyarország földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit. Ismeri a célnyelvi országok gazdasági fejlődésének legfontosabb állomásait, ennek az életszínvonalra gyakorolt hatásait. Időrendbe helyezi és összehasonlítja az azonos történelmi időszakok hazai és célnyelvi országbeli meghatározó eseményeit, felfedezi az azok közötti összefüggéseket. Célnyelven végez önálló gyűjtőmunkát a hagyományos és a digitális médiumok segítségével. Ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepek eredetét, ünneplésének módját és a megemlékezések szimbólumait. Ismeri a sport jelentőségét, szerepét a célnyelvi országok és hazánk lakosságának életében. Ismeri a célnyelvi országok és a hazai élet néhány kiemelkedő jelentőségű klasszikus és kortárs szerzőjét, képző- és előadóművészt. Ismeri és bemutatja a célnyelvi országok és Magyarország legjelentősebb tudományostechnikai vívmányait, tudósait. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait.

Óraszámok

A célnyelvi civilizáció tantárgy az 5-8. évfolyamon egyaránt heti 1 órában tanítjuk, tehát az évi óraszám összesen 36 óra.

A rendelkezésre álló órakeretből:

- 30 óra új anyag feldolgozására,
- 4 óra rendszerezésre,
- 2 óra a projektmunkák megbeszélésére fordítandó.

Az 5.-6. évfolyam az angol anyanyelvű országok általános bemutatását célozza, a 7.-8. évfolyam anyaga további részletesebb információt ad Nagy- Britannia, az USA, Kanada, Ausztrália és Magyarország megismeréséhez.

Szükséges taneszközök

E tantárgy általános iskolai oktatásának egyik problémája, hogy a korosztálynak és a tanulók nyelvismeretének megfelelő olyan tankönyv, amely a tervezett tananyagot teljes egészében tartalmazza, nem kapható. Többféle könyv szolgál segítségül a tananyagok feldolgozásához, feladatlapok készítéséhez, ami viszont fénymásolást igényel.

Számítógép, internet, ppt-s anyagok, okos TV, DVD lejátszó, CD, térképek, poszterek nagymértékben segítheti munkánkat.

A könyveken kívül DVD-n is beszerezhetők országokat, városokat bemutató dokumentum filmek, melyek előnye, hogy változtatható a nyelv vagy felirat.

A "Célnyelvi civilizáció" tantárgy kapcsolata más tantárgyak témáival

A "Célnyelvi civilizáció" tantárgy komplex ismereteket tanít, így módon számos tantárggyal összefüggésbe hozható, egyes esetekben pedig kimondottan a más szaktárgyak által tanított tananyagra épül. Épp ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy a szaktanárok egymás munkáját ismerjék és segítsék. Külön ki kell emelni a "Célnyelvi civilizáció" tantárgy szoros kapcsolatát a földrajzzal, a történelemmel és a művészettörténettel, hiszen a tanulóknak számot kellene adniuk arról, hogy megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a célország földrajzáról, történelméről és művészetéről.

Amennyiben egy két tanítási nyelvű általános iskola úgy dönt, hogy önálló tantárgyként vezeti be a Célnyelvi civilizációt, problémát okozhat a célnyelvi órák és a civilizációs ismeretek tantárgyi tartalmának pontos elhatárolása. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni szeretnénk, hogy a Célnyelvi civilizáció tanításakor nem a nyelvi készségek fejlesztése a fő cél, hanem az e kerettantervben megfogalmazott tantárgyi tartalmak, ismeretek elsődlegesek. Egy konkrét példán bemutatva: Míg a célnyelvi órán az **Étkezések, étteremben** téma keretében fejlesztjük a tanulók e témához kapcsolódó általános és kommunikációs kompetenciáját (szókincs, kiejtés, fogalomkörök, kommunikációs szándékok - például meghívás vacsorára -, szövegértés és szövegalkotás - például beszélgetés éttermi szituációban -, stílus, hangnem, stb.), addig a Célnyelvi civilizáció tanítása során - a célnyelvi órán tanultakra építve - megismertetjük őket a célnyelvi országok gasztronómiájával, gasztronómatörténetével. Az átfedések teljes mértékű kiküszöbölése természetesen nem lehetséges, erre nem is kell törekednünk, hiszen a

célnyelvi órán is dolgozunk például irodalmi vagy civilizációs témájú szövegekkel, és a civilizációs ismeretek célnyelven történő tanítása is fejleszti a tanulók nyelvi készségeit.

Tananyag

5. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Az órákon belül sor kerül:

- új anyag feldolgozására,
- rendszerezésre, gyakorlásra,
- projektmunkák megbeszélésére

***English-speaking countries* (6 óra)**

- nevük, földrajzi fekvésük, elhelyezkedésük, nemzetiségek, kontinensek **British Isles**
- az ide tartozó 8 ország nevei, fővárosaik, határaik, térképen való behatárolása
- Egyesült Királyság, Nagy-Britannia országai, különbségek
- néhány folyó, tó, hegy, tenger
- zászlóik színei, felismerése, eredete
- nemzeti jelképek, szimbólumok

***The UK : England, Wales, Scotland, Northern Ireland* (10 óra)**

- főváros, elhelyezkedés, főbb városok
- adatok: terület, népesség, államforma, nyelv, uralkodó,
- főbb látványosságok,
- közlekedés
- ünnepek, hagyományok: Halloween, Hálaadás, Karácsony, Új év

***England, London:* (10 óra)**

- főváros, miniszterelnök
- népszerű és fontos látnivalók, nevezetességek
- a királynő és a királyi család

Education, schools (6 óra)

- iskola típusok, iskolai élet,
- szokások, tantárgyak - egy átlagos nap

Témakörök az 5. évfolyam számára	
Témakör	óraszám
1. English-speaking countries, British Isles	6
Témakör	Kapcsolódási pontok
2. The UK: England, Wales, Scotland, Northern Ireland	10
1. English-speaking countries, British Isles	Személyiségfejlesztés Földrajz
	Ember és természet
2. The UK: England, Wales, Scotland, Northern Ireland	Földrajz Kultúra
Education, schools	6
Szabadon felhasználható:	Földrajz Történelem
• Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés (saját iskolák, iskolák ünnepei, hazám és/vagy célnyelvi országok)	Irodalom
	Művészettörténet
4. Education, schools	Információs és kommunikációs technológia Kultúra
ünnepei, szokásai stb.)	
és/vagy	
• Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően	
• Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában	
Összesen:	36

Szabadon felhasználható: (4 óra)

Értékelési rendszer:

A tanuló továbbhaladásának követelményeit az egyes iskolák pedagógiai programja tartalmazza.

Jelen helyi tanterv javaslata a továbbhaladás feltételeire a 5. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenetet mérésekor a szókincs, beszédkésztség,

beszédértést és íráskésztséget mérő feladatokat legalább 30 %-ban, a nyelvhelyességet 20 %-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok: minden készséget, és a nyelvhelyességet külön-külön értékelünk.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

6. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Az óra keretein belül sor kerül:

***Education, schools in Britain* (4 óra)**

- iskola típusok
- szokások, életkor, vizsgák
- hasonlóságok, különbségek

***British government* (5 óra)**

- kormányzás, alkotmány, parlament, vezetők, pártok

- gazdaság

British History (5 óra)

- kelták, vikingek
- Tudorok: VIII. Henrik, Mary, Elizabeth I, Stuartok

Famous people (5 óra)

- híres írók, uralkodók, királyok
- legendák, legendás személyek
- népszerű sztárok

The United States of America, Education, Festivals (8 óra)

- régiók, földrajzi elhelyezkedés,
- államok, főbb városok, főváros
- folyók, tavak, hegyek, nemzeti parkok
- kormányzási rendszere
- zászló, himnusz, elnök
- oktatás, ünnepek, sport

New York, Washington DC (3 óra)

- elhelyezkedés, szerep, látnivalók

Témakör	óraszám
1. <i>Education, schools in Britain</i>	7
2. <i>British government</i>	5
3. <i>British History</i>	5
4. <i>Famous people</i>	5
5. <i>The United States of America</i>	5
6. <i>Education in the USA</i>	2
7. <i>Festivals in the USA</i>	1
8. <i>American government, New York, Washington DC</i>	3
Szabadon felhasználható: Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés (saját iskolám, iskolám ünnepei, hazám és/vagy célnyelvi országok ünnepei, szokásai, stb.)	3

Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően és/vagy Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában	
Összesen:	36

Témakörök a 6. évfolyam számára	
Témakör	Kapcsolódási pontok
1. Education, schools in Britain	Személyiségfejlesztés Földrajz Ember és természet Környezetvédelem
2. British government	Történelem Irodalom Művészettörténet
3. British History	Információs és kommunikációs technológia Kultúra Történelem
4. Famous people	Művészetek Kultúra Történelem
5. The United States of America	Földrajz Ember és természet Kultúra Művészettörténet
6. American government, New York, Washington DC	Történelem Művészettörténet Földrajz

Értékelési rendszer:

A tanuló továbbhaladásának követelményeit az egyes iskolák pedagógiai programja tartalmazza.

Jelen helyi tanterv javaslata a továbbhaladás feltételeire a 6. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenetet mérésekor a szókincs, beszédkésztség,

beszédértést és íráskésztséget mérő feladatokat legalább 30 %-ban, a nyelvhelyességet 20 %-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok: minden készséget, és a nyelvhelyességet külön-külön értékelünk.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)

- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

7. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Az órákon belül sor kerül:

The British Isles (9 óra)

- UK országai
- Szigetek, folyók, tavak
- London, nevezetességek
- Nemzetközösség
- Gazdaság

The USA (6 óra)

- országai
- folyók, tavak, népszerű helyek
- Időjárás
- Nemzeti parkok

Canada, Australia, New-Zealand (5 óra)

- földrajzi elhelyezkedés
- tradíciók és szokások

The British government (5 óra)

- A királynő, a miniszterelnök szerepe
- Az alkotmány
  - A politikai pártok

The US government (5 óra)

- Felépítése
- Az elnök szerepe
- A zászló és himnusz

History of Great Britain and the USA (6 óra)

- fontosabb történelmi események, évszámok
- híres írók, történelmi személyek, vezetők, hírességek

Témakör	óraszám
1. <i>The British Isles</i>	9
2. <i>The USA</i>	6
3. <i>Canada, Australia, New Zealand</i>	5
4. <i>The British government</i>	5
5. <i>The US government</i>	5
6. <i>History of Great Britain and the USA</i>	6
Szabadon felhasználható: Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés (saját iskolám, iskolám ünnepei, hazám és/vagy cél-nyelvi országok ünnepei, szokásai, stb.) és/vagy Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően és/vagy Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában	
Összesen:	36

Témakörök a 7. évfolyam számára

Témakör	Kapcsolódási pontok
1. <i>The British Isles</i>	Személyiségfejlesztés Földrajz Ember és természet Környezetvédelem
2. <i>The USA</i>	Földrajz Kultúra Hagyományok
3. <i>Canada, Australia, New Zealand</i>	Hagyományok Szokások Tradíciók Kultúra
4. <i>The British government</i>	Történelem Hagyományok Politika Protokoll
5. <i>The US government</i>	Történelem Hagyományok Politika Protokoll
6. <i>History of Great Britain and the USA</i>	Ember és természet Történelem Kultúra Oktatás

Értékelési rendszer:

A tanuló továbbhaladásának követelményeit az egyes iskolák pedagógiai programja tartalmazza.

Jelen helyi tanterv javaslata a továbbhaladás feltételeire a 7. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenetet mérésekor a szókincs, beszédkészség,

beszédértést és íráskészséget mérő feladatokat legalább 30 %-ban, a nyelvhelyességet 20 %-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok: minden készséget, és a nyelvhelyességet külön-külön értékelünk.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában)
- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

8. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

Az óra keretein belül sor kerül:

***History of Great Britain and the USA* (5 óra)**

- fontos események, évszámok
- uralkodók, vezetők

***British and American literature* (4 óra)**

- Shakespeare, Bronte,
- Charles Dickens
- Mark Twain

***Life in the UK and in the USA* (4 óra)**

- szokások
- mindennapok

***The European Union* (3 óra)**

- országai
- szerepe
- háttere
- pénznem

***Hungary* (7 óra)**

- földrajzi fekvése, főbb tájai
- látnivalók, hungarikumok, ételek, híres emberek

Eating out (5 óra)

Entertainment,music (5 óra)

- brit, amerikai énekesek, együttesek
- színház, mozi
- kultúra, tradíciók

Témakör	óraszám
<i>1. History of Great Britain and the USA</i>	5
<i>2. British and American Literature</i>	4
<i>3. Life in the UK and USA</i>	4
<i>4. The European Union</i>	3
<i>5. Hungary</i>	7
<i>6. Eating out</i>	5
<i>7. Entertainment,music</i>	5
Szabadon felhasználható: Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés (saját iskolám, iskolám ünnepei, hazám és/vagy célnyelvi országok ünnepei, szokásai stb.) és/vagy Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően és/vagy Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában	3
Összesen:	36

	Kapcsolódási pontok
1. <i>History of Great Britain and the USA</i>	Földrajz Kultúra Hagyományok
2. <i>British and American Literature</i>	Irodalom, kultúra
3. <i>Life in the UK and USA</i>	Kultúra, szokások tradíciók
4. <i>The European Union</i>	Információs és kommunikációs technológia Kultúra Történelem Földrajz
5. <i>Hungary</i>	Hagyományok Szokások Tradíciók Kultúra Földrajz
6. <i>Eating out, eating habits</i>	Szokások, magyar-brit konyha, tradíciók
7. <i>Entertainment, music</i>	Művészetek Kultúra Történelem Irodalom

A továbbhaladás feltételei:

Beszédértési készség:

- A tanuló értse meg a tanárának ismert tananyaggal kapcsolatos egyszerű, idegen nyelven történő magyarázatát.
- Értse meg az ismert anyaggal kapcsolatos egyszerű kérdéseket, és tudjon rá válaszolni.
- Ismeretlen, nem túl nehéz szövegből képes legyen kiszűrni a lényegét.
- Értse meg a nyelvi szintjének megfelelő hanganyagot ismert témával kapcsolatban.

Beszédkésztség:

- A tanuló ismerje a célországra vonatkozó alapvető információkat, képes legyen egyszerű mondatokban fogalmazni. Tudjon információt kérni és adni.
- Tudjon az általa készített projektről beszélni.
- Kiejtésben ne legyenek megértést akadályozó hibái.
- Tudjon embereket, helyeket egyszerűen jellemezni. Tudja tetszését, nem tetszését kifejezni.
- Tudjon egy-egy híres eseményt vagy történetet elmesélni.

Olvasásértési készség:

- Tudjon a tanuló a maga tudásszintjén számára megfelelő szöveget tanári segítséggel megérteni.
- Olvasson el 1-2 angol nyelvű könnyített olvasmányt.
- Tudjon ismeretlen szövegből számára fontos információkat kiszűrni.
- Tudjon olvasott szöveggel kapcsolatos egyszerű feladatot megoldani.
- Legyen képes egyszerű olvasmány lényegét összefoglalni.

Írásbeli készség:

- Képes legyen ismert, megtanult szöveget kiegészíteni.
- Egyszerű, alapvető kérdésekre válaszolni az ismert anyaggal kapcsolatban.
- Tudja az anyaggal kapcsolatos feladatlapokat megoldani.

Tudjon a célországról vagy a lakóinak mindennapi életével kapcsolatos legjellemzőbb témákról egyszerű nyelven fogalmazni.

Természetismeret

5. évfolyam

A tantárgy óraszám

	5. évfolyam
Heti óraszám	2
Éves óraszám	72

1. Bevezetés

A természetismeret-tanítás szerkezete soros, ami azt jelenti, hogy az ötödik, hatodik évfolyam természetismeret-tanítása kapcsolódik az 1.-4. évfolyam alapozó képzéséhez, megerősítve és továbbfejlesztve a tanulók kulcsfontosságú alapképességeit. A tantárgy az Ember és természet, valamint a Földünk és környezetünk műveltségterület tartalmait és fejlesztési feladatait öleli fel. A körülöttünk lévő világ komplex megismerését szolgálja, melyben a különböző tudományterületek – a fizika, biológia-egészségtan, kémia, földrajz – ismeretei összekapcsolódnak, egymást kiegészítik, magyarázatul szolgálnak mesterséges és természetes környezetünkben lejátszódó jelenségek megértéséhez.

1.1. Kapcsolat egyéb tantárgyakkal

A természetismeret tanítása ötödik évfolyamon angol nyelven történik. Így természetesen legszorosabban az idegen nyelv tanítással – esetünkben az angol nyelvvel – van. Főbb elemei: a szövegértés, a szöveg egységei közötti tartalmi megfelelés felismerése; a szövegben elszórt, explicite megfogalmazott információk azonosítása, összekapcsolása, rendezése, a szöveg elemei közötti ok-okozati viszony magyarázata.

Fontos a kapcsolat rajz tantárggyal, hiszen a tanulóknak több alkalommal kell színeznük és egyszerű rajzokat készíteniük, amikkel segíthetjük a szemléltetést, fejlesztjük a vizuális képességeiket.

Művészettörténeti, vizuális kultúra tantárggyal kapcsolódási pont pl. megfigyelni a növények, állatok ábrázolását festményeken, grafikákon.

A technika és életvitel órákkal pedig a felhasználási területekkel kapcsolatban bővíthetjük ismereteiket.

1.2 Jellemzők

A természetismeret-tanítás az alapfokú nevelésben a fejlesztés kiemelt területe. Feladata hazánk élővilágának és földrajzi tulajdonságainak megismerése. A folyamat során különös szerepet kap a környezeti és környezettudatos nevelés, a mindennapjainkhoz kötődő környezet-, és természetvédelmi problémák iránti érzékenység növelése. A megismerés tanulók életkori sajátosságaihoz igazodik. A közelitől a távoli, az egyeditől az általános felé halad. Élmények, egyéni tapasztalatok megszerzésére törekszik. Kiemelt szerepe van a megfigyeléseknek, vizsgálódásoknak melyek tapasztalatait – tanári irányítás mellett – növekvő önállósággal képesek elvégezni, rögzíteni, értelmezni, miközben egyre nagyobb

jártasságot szereznek a balesetmentes eszközhasználatban, a csoportban végzett munka során a feladatok megosztásában és az együttműködésben.

Kiemelt területei:

- kommunikáció
- szövegértés, szövegalkotás
- tájékozódás térben
- anyagvizsgálat
- természetismereti fogalmak megértése és alkalmazása

1.3 A természetismeret idegen nyelvű tanításának sajátosságai

A természetismeret tantárgy angolul történő tanítása szükségessé teszi az angol nyelv tanításával való szoros együttműködést, melyet a helyi tanterv megírásánál természetesen figyelembe vettünk.

Az idegen nyelvű óravezetés célja, hogy integrálja az angol nyelv tanulása során szerzett ismereteket a természetismeret tantárgy tanulása során szerzett ismeretekkel.

Segíti a valódi nyelvhasználatot a mindennapi érintkezésben.

Az adott nyelvi szintnek megfelelően a tanulók szerezzenek jártasságot a tantárgy tanítása során használatos utasítások, kifejezések megértésében. Sajátítsák el a tantárgy speciális szókincsét.

Az angol nyelvű tankönyv segíti a szövegértés és lényegkiemelés technikájának elsajátítását, követve a tanulók nyelvi szintjének fejlődését.

1.4. Előzmény

- 1.-4. évfolyam számára előírt minimális teljesítmény:
- Biztos olvasási és írási képesség
- Önálló szövegalkotás, megfelelő nyelvi kifejezőkészség
- Önálló dokumentumgyűjtés és elrendezés
- Térszemléletben elemi jártasság

1.5 Szükséges oktatási eszközök

A tantárgy tanításához létfontosságú a tantermi felszerelés folyamatos újítása, hiszen technikailag, eszközökkel jól felszerelt iskola szükséges magas szintű oktatáshoz.

TANESZKÖZÖK:

- Magyar nyelvű tankönyv:
- Interaktív-tábla
- Diasorozat
- Írásvetítő transzparenszek
- DVD-filmek
- Térkép
- Növénygyűjtemények, állatpreparátumok
- Növények
- Laboratóriumi eszközök

5. évfolyam

Szabadon felhasználható órakeret: 12 óra

1. Témakör: Az őszi kert, a tavaszi kert

Órakeret: 27 óra

Előzetes tudás:

- A növény testének részei
- A növényekre jellemző életjelenségek
- Az ízeltlábúak, madarak és emlősállatok testfelépítése
- Az ízeltlábúak, madarak és emlősök életjelenségeinek jellemzése

A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai:

- A szerkezet és a működés összefüggéseinek felismerése a virágos növények testfelépítésén keresztül
- A zöldség-, és gyümölcsfélék szerepe az egészséges táplálkozásban, fogyasztásuk egészségvédelmi szabályainak megismerése
- A növények környezeti igénye – termesztése, valamint szerveinek felépítése – működése közötti oksági összefüggések feltárása, magyarázata
- A felépítés és a működés kapcsolatának megfigyelése a növények testfelépítésének példáján
- A fenntarthatóságot segítő szemlélet megalapozása a kártevők elleni védekezés kapcsán
- A rendezett, szép környezet iránti igény felkeltése. Az ember személyes felelősségének felismertetése a környezet alakításában
- A felépítés és a működés kapcsolatának bemutatása a házban és a ház körül élő állatok testfelépítésének, életmódjának vizsgálatán keresztül
- A tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztése az élőhely- szerkezet-életmód, a testfelépítés-működés-egyedfejlődés közötti oksági összefüggések feltárásával.
- A rendszerszemlélet fejlesztése az állatcsoportok jellemzőinek összegyűjtésével, a lényeges jegyek kiemelésével
- A hierarchikus rendszerezés elvének megismerése és alkalmazása
- Az ember és állatok sokrétű kapcsolatának megláttatása, a felelős állattartás igényének kialakítása, szokásrendszerének formálása
- Az egészséges életmódra való törekvés erősítése az állati eredetű táplálékok fogyasztásával kapcsolatos egészségügyi szabályok megismertetésével

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás környezetünkben – Anyag és közeg	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Anyagok érzékszerveinkkel észlelhető (megfigyelhető) és mérhető tulajdonságainak felismerése, mérése, természetes (arasz, láb, nap, év) és mesterséges mérőeszközök használata. Halmazállapotok és halmazállapot-változások megkülönböztetése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen környezet egyes anyagainak felismerése, megnevezése, bizonyos tulajdonságaik alapján történő csoportosítása, előre megadott halmazképző-fogalmak alapján. A kísérlet mint bizonyítási módszer alkalmazása anyagok tulajdonságainak meghatározásában, jelenségek felismertetésében. Gyakorlottság kialakítása a mennyiségi tulajdonságok mérésében.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Milyen közös és milyen eltérő tulajdonságai vannak a bennünket körülvevő anyagoknak? Miért és mivel lehet a testek egyes tulajdonságait megmérni? Miért nélkülözhetetlen a víz, a levegő és a talaj az élőlények számára? <i>Ismeretek:</i> Élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai, mérhető jellemzői. A, a levegő és a víz tulajdonságai, szerepük az élővilág és az ember életében (konkrét példák). Az anyagok különféle halmazállapotainak és a halmazállapot-változásainak összefüggése a hőmérséklettel. A víz tulajdonságai, megjelenési formái, jelentősége a természetben.	A környezetben előforduló élő és élettelen anyagok felismerése, csoportosítása megadott szempontok alapján, szempontok keresése. Mérési eljárások, mérőeszközök használata a hőmérséklet, hosszúság, időtartam mérésének önálló elvégzése során megadott szempontok alapján. A mért adatok rögzítése, értelmezése. A tömeg és a sűrűség, mint mennyiség. A különböző sűrűségű testek elhelyezkedése a vízben. Olvasás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás megfigyelése, példák gyűjtése a természetben, a háztartásban, az iparban. Hétköznapi és kísérleti tapasztalatok összehasonlítása, a közös vonások kiemelése. Olvasás és oldódás közötti különbség felismerése megfigyelés, kísérleti tapasztalatok alapján. A levegő egyes tulajdonságainak kísérletekkel való igazolása (össz-	<i>Matematika:</i> A becslés és mérés, mennyiségek nagyságrendi rendezése, számok, mérések, mértékegységek, mennyiségek használata, átváltás. Adatok lejegyzése, ábrázolása, rendezése, az adatok közötti kapcsolatok vizsgálata.

A levegő összetétele, a légnyomásváltozás okai.	szenyomható, a benne található egyik összetevő, az oxigén táplálja az égést, van tömege). A légnyomás elemi szintű értelmezése. A légnyomás változásának értelmezése konkrét példák alapján.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Anyag, élő-élettelen, halmazállapot, keverék, légnyomás, talaj, köztörmelék, humusz, talajnedvesség, tulajdonság, mennyiség, mértékegység; tömeg, sűrűség; levegő, víz, oldat,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	UNIT 3 Mi olvasható le a térképről?	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iránytű, alaprajz, fővilágtájak, térképvázlat, térkép.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben, térképen és földgömbön. A földrajzi tér hierarchikus kapcsolatainak felismertetése. Az elemi térképolvasás lépéseinek alkalmazása, a szemléleti térképolvasás megalapozása. A valóság és a térképi ábrázolás összefüggéseinek megvilágítása, a térképi ábrázolásmód korlátainak belátása. A különböző térképek jelrendszerének megismerése, értelmezése, felhasználása az információszerezés folyamatában. Átfogó kép kialakítása Magyarország világban elfoglalt helyéről.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> természetben. Hogyan készül a térkép? Miért van szükség térképre? Hogyan segíti a térkép jelrendszere ismeretlen tájak megismerését? Iránytű használata. Tájékozódás térképvázlattal. Útvonaltervezés térképen. Távolság mérése. Település- és turisztatérképek használata.	A térábrázolás különböző formáinak összehasonlítása. Térképvázlat készítése az osztályteremről. Méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggés megértése. A különböző térképek ábrázolási és tartalmi különbségeinek megállapítása. A térkép és a valóság közötti viszony megértése. Eligazodás terepen térképvázlattal. Irány meghatározása a valós térben. Az iránytű működésének mágneses kölcsönhatásként való értelmezése.	<i>Vizuális kultúra:</i> tárgyak körvonalainak síkbeli ábrázolása <i>Matematika:</i> Kicsinyítés-nagyítás arányosságának megértése, becslés és mérés, mennyiségek nagyságrendi rendezése, mértékegységek, mennyiségek használata, átváltás. Adatok lejegyzése, ábrázolása, rendezése, az adatok közötti kapcsolatok vizsgálata.

<i>Ismeretek:</i> Iránytű. Fő-és mellékvilágítjak. A valós tér átalakítása, alaprajz, térképszerű ábrázolás. A térábrázolás különböző formái – útvonalrajz, térképvázlat. A térképi ábrázolás jellemzői: égtájak, szín- és jelkulcs, névírás, méretarány, aránymérték. Térképajták: domborzati, köz- igazgatási, turista-, és kontúrtér- kép.	Irány és távolság meghatározása, mérése (digitális és nyomtatott) térképen. A vonalas mérték használata különböző térképe- ken, mérési gyakorlatok. A világtájak standard jelölési formája. A térkép jelrendszerének értel- mezése. Különböző jelrendszerű térképek elemzése, információ gyűjtése. Tájékozódás a földgömbön és a térképen. Földrészek, óceánok felismerése különböző méretará- nyú és ábrázolásmódú térképe- ken. Felszínformák – alföld, domb- ság, hegység, völgy, medence – ábrázolásának felismerése a tér- képen, színskála és a magassági számok jelentésének megértése. A földrajzi formák fogalmának kialakítása és felismerése térkép- ről. Európa és Magyarország tényle- ges és viszonylagos földrajzi fekvésének megfogalmazása.	<i>Fizika:</i> a mágneses tér szemléltetése, termé- szetben való előfordu- lásának bizonyítása.
1. Kulcsfogal- mak/ fogalmak	Fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, útvonalrajz, térképajták, térképvázlat, térkép. Térképi jelrendszer, domborzati, közigazgatási, turista- és kontúr- térkép, vonalas mérték, kicsinyítési arányszám, színskála és magassági szám. A domborzati formák neveinek ismerete. Hazánk fő tájegységeinek ismerete.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	UNIT 4 Időjárás és klíma	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A Nap látszólagos napi járása, a Nap mint energiaforrás, időjárás, hő- mérséklet, csapadék, szél.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Átfogó kép kialakítása a Naprendszer felépítéséről, Földünknek a vi- lágegyetemben elfoglalt helyéről. A Nap hatása a földi életre. A rendszerszemlélet fejlesztése a Nap, a Föld és a Hold mozgásai, a közöttük levő kölcsönhatások és következményeik vizsgálata során. Az oksági gondolkodás fejlesztése a természeti környezet jelenségei- nek – a Hold fényváltozásainak, a napszakok, évszakok és az éghajlati övezetek kialakulásának – magyarázata, a légköri alapfolyamatok kö- zötti oksági összefüggések feltárása során. Természeti törvények fel-	

	ismerése, alkalmazása a hétköznapi jelenségek értelmezésekor. Különböző típusú információforrások használatának gyakoroltatása éghajlati diagramok, tematikus térképek révén. A klímaváltozás és az emberi tevékenység közötti összefüggés felismerése, a személyes felelősség tudatosítása. A tudományos megismeréshez kötődő történeti szemlélet formálása.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Mit jelent az átlátszó tárgyak fogalma. Fényforrások a természetben, csillag fogalma. <i>Ismeretek:</i> A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben. Égitest, csillag, bolygó, hold. A Naprendszer. A Nap jelentősége. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mérete, távolsága, mozgása, kölcsönhatása. A Föld alakja. A tengely körüli forgás és a Nap körüli keringés következményei. A Nap hatása és a magassági szám befolyása a földi hőmérséklet alakulására. Időjárás, éghajlat és elemeik: napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél. Napi középhőmérséklet- és hőingás fogalmának kialakítása. Légköri alapfolyamatok: felmelegedés, lehűlés, szél keletkezése, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, a víz körforgása és halmazállapot-változásai. Éghajlat-módosító tényezők: földrajzi szélesség, óceántól való távolság, domborzat. A szél irányának meghatározása.	A Föld, a Nap és a Világegyetem közötti hierarchikus kapcsolat ábrázolása. A Napközpontú világkép egyszerű modellezése. A csillag és a bolygók közötti különbség felismerése. A holdfogyatkozás és napfogyatkozás, a Hold fényváltozásainak értelmezése modell vagy más szemléltetés alapján. A Föld gömbalakja, a napsugarak hajlásszöge és az éghajlati övezetek közötti összefüggés felismerése. Az éghajlati övezetek összehasonlítása. Az évszakok kialakulása és változásának magyarázata. Nap és a Föld helyzetének modellezése a különböző napszakokban és évszakokban. A csapadék és a szél keletkezésének leírása ábra vagy modellkísérlet alapján. A hőmérséklet változás okai. Napi középhőmérséklet, napi és évi közepes hőingadozás számítása. A fizikai jelenségek (nyomásváltozás, hőmérsékletváltozás, halmazállapot változások) bemutatása a csapadék és a szél keletkezésében. A légkör általános felmelegedésének helyi és globális követ-	<i>Vizuális kultúra:</i> szín-skála ismerete, árnyékolás megjelenítése. <i>Fizika:</i> a fény útja, fénytörés, a fehér fény bontása színekre prizma segítségével. <i>Matematika:</i> Fogalmak egymáshoz való viszonya. <i>Informatika:</i> információkeresés az interneten. <i>Matematika:</i> átlag számítás

Az időjárás elemei.	kezményeinek felismerése példákban. A szél erejének változása, skála szerinti csoportosítása. A csapadék formái. A víz körforgásának folyamata.	Fizika: a hőmérséklet mérése, mértékegységei, a víz halmazállapot változásai
Éghajlati övezetek.	Időjárási elemek szerepe az időjárásra és a klíma kialakításában, a kettő közötti különbség megértése. Az éghajlati övezetek elhelyezkedése a nevezetes szélességi körök mentén..	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világegyetem, Naprendszer, égitest, csillag, bolygó, hold, holdfázis, tengelyferdeség, Föld mozgásai: tengely körüli forgás, Nap körüli keringés, évszak, éghajlati övezet, éghajlat, kontinentális éghajlat, időjárás, napi és évi középhőmérséklet, napi hőingadozás, évi közepes hőingadozás, csapadék, szél, víz körforgása.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	UNIT 5 A Föld felszínének változásai	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A víz szerepe, előfordulása a természetben, a víz tulajdonságai. Folyó és állóvizek kategóriáinak ismerete, példák. A szél, a jég fizikai jelenségeként való ismerete. Kőzetformák, a talaj, az alföld fogalmainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A Föld felszínének alakulásáért felelős természeti erők ismerete, annak működése és következménye a Földre. A Föld vízkészlete, vizek rendszere. A hegységek kialakulása és formái, a földkérgi mozgások szerepe a hegységek képződésében. A talaj szerkezetének összefüggése, vízmegtartó képessége. A feltöltődés folyamatának megértése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Cseppkövek növekedése. Víz tisztítási eljárások Repedések keletkezése aszfalton. Miért kopnak a hegységek felszínei? Milyen erők alakítják a hegységeket? Hogyan keletkeztek a löszfalak? Lehet-e nyáron a hegyekben síelni?	A hőmérsékletváltozás hatása a kőzetekre, felaprózódás jelenségének megértése. A természeti erők (hőmérsékletváltozás, a jég, a szél) romboló és építő munkája, példákon keresztül szemléltetése. Az esővíz szerepe és ásványi anyagok kioldása a mészkőhegységekben, barlangok kialakulása. A folyó vizek hordalék képzése	Kémia: oldódás

Mi a különbség a völgyek kialakulása között? Hogyan alakul ki a folyók hordaléka? <i>Ismeretek:</i> Felszín alatti vizek: talajvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz jellemzői, jelentősége az ember életében, gazdasági életében. A belvizek kialakulásának okai és következményei. A folyók útja a forrástól a torkolatig (delta és tölcser torkolat). Vízgyűjtő terület, vízválasztó, vízjárás, folyók felszínformálása. Üledékes, vulkanikus és átalakult kőzetképződés jellemzői. A kőzetek kialakulása hogyan függ össze a kőzet szerkezetével?	és építő munkája, zátonyok és szigetek építése. A felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közötti összefüggés magyarázata. Felszín alatti vizek összehasonlítása, vizek különböző szempontú rendszerezése. Az időjárás, a felszínforma és a belvívveszély közötti kapcsolat bizonyítása. A legjelentősebb hazai álló-és folyóvizek, a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat felismerése a térképen. A hegységképződés formái és példái. A magyar hegységek nevei és elhelyezkedése. Kőzetformák csoportjai, szerkezeti tulajdonságai, kialakulásuk okai. Kőzetfelismerés- kőzetgyűjteményből. Alföldek kialakulásának menete és típusai. A föld és talaj fogalma, szerkezete, rétegei, a termőtalaj kialakulása és haszna, talajerózió jelensége és annak megakadályozása.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> folyami kultúrák. Egyiptom-Nílus. <i>Kémia:</i> kísérlet mészsók kioldása ecettel mészkőből és tojáséből. <i>Fizika:</i> fizikai vízszűrés különböző kőzeteken (homok virágföld, agyag).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kőzet mállás, felaprózódás, hőmérséklet ingadozás, építő és romboló természeti erők, lösz, gleccser, moréna, völgyek kialakulása, cseppkövek nevei, hordalék, kanyon, zátony és sziget fogalma, folyóvizek kategóriái, folyómeder és part fogalma, vízzáró réteg, felszín alatti vizek formái, talajvíz, vetődés, gyűrődés, vulkanikus hegyképződés, alvó és aktív vulkánok, üledékes-, vulkanikus-, átalakult kőzet fogalma, alföld, felföld, mélyföld, csatorna, humusz, termőtalaj, talajerózió.	

Történelem angol nyelven

1. Általános célok és feladatok

A történelem tantárgy a múlt ismeretét biztosítja, amely a társadalom közös emlékezeteként az emberi azonosságtudat egyik alapja. Ez az identitástudat sokrétű, a legszűkebb helyi közösségektől, a haza és a nemzet legnagyobb kohéziós erőt jelentő összefogó erején át, az európai kontinens közösségei által az emberiség egészéhez való tartozás érzéséig terjed. Kölcsönös függésünk megértése meghatározó jelentőségű, amely világtörténelmi látásmódot követel, és a különböző – főleg európai – kultúrák, de leginkább határainkon inneni és túli nemzeti értékeink megbecsülését jelenti. Így a történelem a tanulók társadalmi környezetben való eligazodásához, szocializációjához nyújt segítséget.

A történelem tanításának és tanulásának a célja olyan, hazánk és az emberiség múltjával kapcsolatos műveltség és képességek elsajátíttatása és elsajátítása, amely közös kommunikációs alapot szolgáltatva biztosítja egymás kölcsönös elfogadását a szűkebb és tágabb közösségek számára. Ennek során a tanuló megismerkedik a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll. Kiemelt cél annak érzékeltetése is, hogy a magyar nemzet történelme sokféle egyéb nemzetiség és etnikum együttműködésének az eredménye.

Szintén fontos a történelmi folyamatok megértetése és megértése, olyan történelmi tudat kialakítását megalapozva, amelynek révén egyrészt beláthatóvá válik, hogy a jelen a múlt történéseinek a következménye is; másrészt viszont az, hogy mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára.

A történelem tanulásának tehát nem pusztán az a célja, hogy megismerjük múltunkat, hanem az is, hogy jobban tudjunk tájékozódni a jelenben. Így az sem mellékes, hogy az iskola ösztönzi-e a gyermeket az aktív, cselekvő állampolgárként való életre, vagy az őket körülvevő világ társadalmi, közéleti és gazdasági problémáival akkor találkoznak először, amikor azokat már nekik maguknak kell megoldaniuk. A társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek témaköreinek feldolgozása – cselekvési minták, szituációs gyakorlatok bemutatásával, esetleg tapasztalatszerzési lehetőségek megteremtésével és bizonyos gyakorlatias készségek fejlesztésével – sokat tehet azért, hogy a fiatalok ne álljanak majd védtelenül bonyolult élethelyzetekben.

A múlt felidézésének igénye és az ehhez szükséges képességek fejlesztése csak akkor lehet eredményes, ha – figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait – élményszerű a tanítás. Az általános iskolai történelemtanításnak éppen ezért a múltat szemléletesen megjelenítő történettanításon kell alapulnia. A történetek a múlt színes, sodró valóságának, a valaha volt élet lehető lényegi teljességének képszerű felidézését jelentik. Segítik

átélni a tanulóknak a történeti valóságot, vagyis a segítségükkel juttathatjuk el tanulóinkat a történelmi elemzésig, a megfelelő következtetések, általánosítások segítségével a tudományosan megalapozott történelmi ismeretek rendszeréhez.

Mivel az 5–6. évfolyamos tanulók gondolkodása konkrét, ezért esetükben a múlt képszerű megjelenítése különös jelentőségű. Ennek érdekében a történetek megjelenítésén alapuló és tevékenység-központú feldolgozás a történelemtanítás alapelve, melynek eszközei között fontos szerepet játszik a jeles történelmi személyiségek bemutatása, valamint az egyes korok embereinek mindennapjait bemutató életmódtörténet.

A 7–8. évfolyamos tanulók gondolkodása már inkább elvont fogalmi szintű, amely képes a múlt valóságát az általánosítás magasabb szintjén, sokoldalúbb történelmi összefüggésekbe ágyazva feldolgozni. A történelem képszerű megjelenítését jelentő történettanításra azonban itt is szükség van, mely azonban már komolyabb elemzéssel társul, mivel ezek a tanulók képesek a történelem megismerésének, a jelenségek elemzésének magasabb szintjére is.

A két tanítási nyelvű tagozaton a történelem tantárgy oktatása angol nyelven folyik az 5-8. évfolyamon, amelynek legfőbb célja, hogy a tanulók az adott tantárgy területén bővítsék idegennyelvi szókincsüket, tudásukat. Képesek legyen a történelem területén a célnyelven történelmi kontextusú szövegek megértésére, gondolataik és véleményük kifejtésére, önálló feladatmegoldásra vagy szövegalkotásra. A tantárgy tanítása során nagyon fontos a folytonosság, a folyamatos visszajelzés, a motiváció és az érdeklődés fenntartása.

2. Fejlesztendő kompetenciák

A történelem megismeréséhez az ember és társadalom műveltségi terület egészére is érvényes fejlesztési területek – az ismeretszerzés és tanulás, a kritikai gondolkodás, a kommunikáció, valamint az időben és térben való tájékozódás – járulnak hozzá a legsajátosabb módon. Fontos, hogy a tanulók – az élethosszig tartó tanulás igényének megfelelően – képessé váljanak ismereteket meríteni szűkebb környezetükből, történetekből, könyvekből, képekből, tömegkommunikációs eszközökből, a világhálóról, statisztikai adatokból, grafikonokból, diagramokból, tárgyi és szöveges forrásokból és más ismerethordozókból. Az is lényeges, hogy az ezekből szerzett ismereteket egyre önállóbban és kritikusabban értelmezzék, és tudjanak belőlük következtetéseket levonni.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

2.1 A tanulás kompetenciái

A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozhat, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

2.2 Kommunikációs kompetenciák

A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

2.3 Digitális kompetenciák

A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

2.4 A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegyet, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását.

sát, amelynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

2.5 A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

2.6 A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értéktelítő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

2.7 Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálhatnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

Az 5–6. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás első két éve bevezet a történelem tanulásába. Olyan alapvető fejlesztési területek, nevelési célok állnak a középpontban, mint a nemzeti öntudat kialakítása, fejlesztése, a hazafias nevelés, az állampolgárságra és demokráciára nevelés megalapozása, valamint a tanulás tanítása. A kulcskompetenciák közül a szociális és állampolgári kompetencia, valamint a hatékony és önálló tanulás kiemelt jelentőségű. Fontos szempont az adott szakaszban a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási értékeinek a megismertetése, továbbá, hogy a tanulók bepillantást nyerjenek a történelmi múltat feldolgozó történész munkájába. Ajánlott a múzeumok, közgyűjtemények látogatása, rendeltetésük, szerepük megismertetése. Ez szolgálja a tantárgy vonzónak tétele mellett annak hitelességét is.

A rendszeres történelemtanítás az első két évben a történetek feldolgozásán, a jeles történelmi személyiségek és az adott korok mindennapjainak a bemutatásán alapul, kiemelten tárgyalva a magyar történelmi múlt sorsfordulóit. Ennek keretében fontos arra figyelni, hogy a magyarságot – egyebek mellett – a múltról szóló, a közösség többsége által ismert mondák, történetek, valamint a közös nyelv és hagyomány tartják össze. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a múlt megismerésével alakul ki az egyes ember történelmi látásmódja, a nemzedékek közös történetei pedig a nemzeti öntudat fejlesztését eredményezhetik. Ez a két év alapozza meg a tanulók időben és térben való tájékozódását. Mindezeknek a megvalósítása csak tevékenység-központú tanítással, változatos fejlesztési feladatok beiktatásával lehetséges. Törekedni kell a történelemtanítás élményszerűségére is, hogy a távoli korokat, az ott élő emberek világát életközeli tudjuk feldolgozni. A feldolgozás során támaszkodni kell a korszerű élénk, alkotó fantáziájára is. Fontos, hogy figyelembe vegyük az 5–6. osztályos tanulók jellemzően konkrét gondolkodását, amely a múlt képszerű megjelenítését igényli. Építenünk kell az alsó tagozatos történelmi tárgyú olvasmányok élményanyagára is.

1. A tanuló a 6. évfolyam végére a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduradalom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;

- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

2. Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények

2.1 Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretetről, önfeláldozásról és hősiességről meggyilkolásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;

- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

2.2 Ismeretszerzés és forráshasználat

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;

- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

2.3 Tájékozódás időben és térben

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

2.4 Szaktárgyi kommunikáció

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;

- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tabló, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

2.5 Történelmi gondolkodás

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre;

- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

3. A tanulók értékelése

3.1 A számonkérés formái lehetnek:

- Önálló szóbeli felelet.
- Önálló írásbeli felelet (röpdolgozat)
- Félévente legalább egy témazáró feladatlap megírása.
- A tanulókkal közös megállapodás alapján házidolgozat, esszé vagy kiselőadás elkészítése.

3.2 A tanulók értékelésének lehetséges szempontjai:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során.
- Házi feladatok megfelelő színvonalú elkészítése.
- Szóbeli és írásbeli feleletek, beszámolók esetében az összefüggő, követhető, logikus gondolatmenetre való törekvés.
- Képes-e önállóan felépíteni feleletét? Képes-e kérdéseket megfogalmazni?
- Az alapvető történelmi fogalmak helyes használata. Fontos események, személyek elhelyezése időben és térben, tájékozódás a történelmi térképen.
- Egyéni és csoportos képességfejlesztő feladatok (pl. forrás, kép, ábra, grafikon, diagram elemzés) megoldása.
- Projektumok (pl. tablók, szerkezeti és alaprajzok, makettek) egyéni vagy csoportos elkészítése.
- Tanórán kívüli információszerzés és gyűjtőmunka produktumainak bemutatása.

Az 5–6. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–10óra/tanév

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	A kerettantervben javasolt óraszám
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	13
A kereszténység	5
A középkor világi	13
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10
Új látóhatárok	11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15
Évente két mélységelvű téma	17
Összes óraszám:	136

Megjegyzés: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi.

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek 5. évfolyamra jutó órakeret elosztása

Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra

TEMATIKUS EGYSÉG	ÓRAKERET A KERETTANTERV ALAPJÁN	MÉLYSÉGELVŰ TÉMA ÓRASZÁMA	5. ÉVFOLYAMRA JUTÓ ÓRAKERET	TEMATIKAI EGYSÉG ÓRAKERETE ÖSSZESEN
SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM (<u>MÉLYSÉGELVŰ TÉMA: RÉGÉSZET</u>)	4	3		7
FEJEZETEK AZ ÓKOR TÖRTÉNETÉBŐL	18		+2	20
A KERESZTÉNYSÉG	2			2
A KÖZÉPKOR VILÁGAI	18		+2	20
KÉPEK ÉS PORTRÉK AZ ÁRPÁDKOR TÖRTÉNETÉBŐL (<u>MÉLYSÉGELVŰ TÉMA: A KERESZTÉNY MAGYAR KIALAKULÁSA 1000-1301</u>)	16	7		23
ÖSSZESEN	58	10	4	72
EBBŐL SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (ISMÉTLÉS, ÖSSZEFOGLALÁS, SZÁMONKÉRÉS CÉLJÁRA)				7

5.évfolyam:

Tematikai egység	Személyes történelem		Órakeret: 7 óra
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Körülöttem a történelem</i>	• Családi fotóalbum és személyes tárgyak. • Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. • Egy nap dokumentálása. • Kódexkészítés	<i>Fogalmak:</i> kódex, pergamen, papír, papírusz; a történelmi források és fajtáik; régészet. <i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.	• Egyszerű, személyes történetek elmesélése. • Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. • Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. • Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. • Múzeumi óra, vagy régészeti foglalkozás. • A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i>	• Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. • A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). • Személyes címer-, zászló- és pecsét-		

	készítés. • Az időszámítás.		
Tematikai egység: Fejezetek az őskor és az ókor történetéből			Órakeret: 20 óra
Előzetes tudás	Alsó tagozatos olvasmányok az őskori emberről és a Bibliából. Olvasmányok, filmek ókori görög és római mitikus és valós eseményekről, személyekről. A negatív számok használata a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság), a számok helye a számegyenesen. Az idő mérése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri az emberi munka és a környezethez való alkalmazkodás jelentőségét, valamint a különböző emberi közösségeknek (család, törzs stb.) az egyes történelmi korokban betöltött szerepét. Tudatosulnak benne az állam különböző társadalomszervező funkciói (munka megszervezése, védelem stb.). Belátja, hogy az emberi civilizációt sokak munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megóvásra érdemesek. Képes tankönyvi olvasmányok és képek által közvetített történetekből ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről, valamint azok valós és a fiktív elemeinek a megkülönböztetésére a régi korokról szóló történetekben. A történetek elmesélésével fejleszti szóbeli kifejezőmódját. Megérti az időszámítás jelentőségét és megismeri annak technikáját. Felismeri a történelmi térképek sajátosságait, a földrajzi térképekhez viszonyítva is.		

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Őskor</i>	- Az ember kialakulása - Vadászó, halászó, gyűjtögető életmód - Termelő életmód	<i>Fogalmak:</i> vadászat, halászat, gyűjtögetés, termelő életmód, állam, társadalom, öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légión, pun háborúk, a görög és a római történelem korszakai, népvándorlás. <i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila. <i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első	Őskor, régészet és túlélés összefüggéseinek felismerése Tájékozódás térképen: földrészek, tengerek, ókori területek felismerése Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása
<i>Ókori birodalmak</i>	- A víz szerepe, folyammenti birodalmak kialakulása - Államok tipizálása - Sumer, Perzsia, Fönícia, Izrael, India, Kína		
<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	- Földművelés a Nílus mentén. - Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. - A legjelentősebb találmány: az írás.		

<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	• Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. • Görög istenek, az olümpiai játékok. • Az athéni és spártai nevelés.	feljegyzett olümpiai játékok	képen, rekonstrukciós ábrán.
<i>Az ókori Róma öröksége</i>	• Róma alapítása a mondákban.	Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr.e. 44 Caesar halála, Kr. e. 490	A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése.
	• Egy római polgár mindennapjai. • A gladiátorviadatok és kocsiversenyesek. • Római emlékek Pannóniában.	marathóni csata, Kr.e. 27- Kr. u. 14 Augustus uralma, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.	Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén.
<i>A görög-római hadviselés</i>	• Görög hadviselés a marathóni csata példáján. • Nagy Sándor hadserege és hódításai. • Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. • Caesar légiói	<i>Topográfia:</i> Mezopotámia, Fönícia, Izrael, Kis-Ázsia, India, Kína, Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.	A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen.
<i>Képek a népvándorlás korából</i>	• A Római Birodalom szétesése. • A Hun Birodalom.		A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek összefoglalása.
			Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.

	• Attila és hadjárata: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).		

Tematikai egység: A kereszténység		Órakeret: 2 óra
Előzetes tudás	Alsó tagozatos olvasmányok a Bibliáról.	
	Olvasmányok, filmek ókori bibliai eseményekről, személyekről.	
	A negatív számok használata a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság), a számok helye a számegyenesen. Az idő mérése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló tisztában van a Biblia fogalmával, részeivel és azok különbségével. Belátja a vallási és a természettudományos magyarázatok közötti különbséget a világ jelenségeivel összefüggésben. Felismeri Jézus és az apostolok történelmi szerepét.	
	Képes tankönyvi olvasmányok és képek által közvetített történetekből ismereteket szerezni. Felismeri a történelmi térképek sajátosságait, a földrajzi térképekhez viszonyítva is.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Ószövetség népe</i>	• Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. • Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.	<i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás,	Teremtés és özönvíz többoldalú magyarázata Jézus élete legfontosabb eseményeinek

<i>Jézus élete, tanításai ke- és a kereszténység</i>	• Történetek az Újszövetségből. • A kereszténység főbb tanításai. • A kereszténység elterjedése. • A keresztény hitélet színterei • A kereszténység jelképei.	keresztység és úrvacsora. <i>Személyek:</i> Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. <i>Topográfia:</i> Fönícia, Izrael, Jeruzsálem, Betlehem.	bemutatása. Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap

Tematikai egység: A középkori világai		Órakeret: 20 óra
Előzetes tudás	Olvasmányok – mesék és valós történetek –, filmek a középkor világából/világáról: királyok, lovagok, polgárok, parasztok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri, hogy a különböző népek vallása, kulturális, társadalmi és gazdasági tevékenysége kölcsönösen hat egymásra. Látja, hogy a közösségeket a munka tartja fenn, a gazdasági fejlődés szempontjából pedig fontos az egyéni érdekeltiség, valamint azt, hogy a társadalmi életet a szellemi és anyagi viszonyok együttesen határozzák meg. Érzékeli, hogy a korok meghatározó vallási és szellemi irányzatainak (lovagi kultúra, humanizmus stb.) máig mutató hatásuk van. Felismeri a középkori keresztény államok kialakulása jelentőségét. Képes a középkori Európa főbb változásainak a bemutatására, meghatározó vallásainak megkülönböztetésére jellegzetességeik alapján. Sokoldalúan és kritikus szemlélettel megismeri a középkori ember életét, és. szóbeli kifejezőképességét fejleszti erről szóló történetek elbeszélésével.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i>	- Királyok és nemesek - Várepítész – híres magyar középkori várak. - Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyság élete).	<i>Fogalmak:</i> kora-középkori társadalom, feudalizmus/hűbériség, földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágyság, szolgáltatások, pápa, szerzetes, bencés – és pálos rend, kolostor, katolikus, román – és gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás. <i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.	A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).
<i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i>	- A középkori egyházszerkezet. - A szerzetesség és a kolostor. - Rómán és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek.	<i>Kronológia:</i> 476, 622, 800, 1096	
	Oktatás a középkorban.		
<i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i>	- A céhek. - A városi polgárok. - Városépítészet – híres magyar középkori városok - Könyvnyomtatás és reneszánsz.	<i>Topográfia:</i> Nyugat-római Birodalom, Bizánc, Arab Birodalom, Frank Birodalom, Német-római Birodalom, Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia.	A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
<i>A keresztes lovagok világa</i>	- Az iszlám–arab kihívás. - A nehézlovas harcmódor, a lovagi kultúra, a keresztesek.		

Tematikai egység: A magyarság történetének kezdetei		Órakeret: 23 óra	
Előzetes tudás	Magyar népmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi, mesefajták; mondák, regék, legendák. Alsó tagozatos olvasmányok a hunmagyar mondakörből, a vérszerződésről, a honfoglalásról, Szent Istvánról.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megbecsüli az országalapítók és -építők (uralkodók és közemberek) munkáját és emlékét. Felismeri a közösségi összefogás, áldozatkészség és helytállás erejét a haza építésében és védelmében. Értékeli hazánk európai keresztény államközösségbe való sikeres beilleszkedését, felismeri a keresztény értékrend máig ható elemeit és azok jelentőségét. Belátja, hogy az utókor a korszak szereplőit a közösség érdekében tett cselekedeteik alapján értékeli. Megismeri és feldolgozza a magyarság régmúltját, a tények és a vitatott kérdések (eredet, rokonság stb.) együttes feltárásával is. Felismeri a mondák és valóság közötti kapcsolatokat és ellentmondásokat egyaránt. Különböző források feldolgozása és ütköztetése révén fejleszti kritikai gondolkodását.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Történetek a magyarok eredetéről	- A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. - Finnugor kapcsolat - Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés.	<i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, Aranybulla, tatárok/mongolok, kunok.	A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése

<i>Honfoglalás és kalandozások</i>	• Álmos és Árpád alakja a krónikákban. • A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. • Történetek a kalandozó magyarokról.	<i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, III. András, Szent	és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről.
<i>Szent István és a magyar állam</i>	• Géza és István alakja a krónikákban. • István harca Koppánnal és a koronázás. • Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.	Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit. <i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, I. László 1077/1095, III. Béla 1172–1196, II. András 1205–1235, IV. Béla 1235–1270, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.	Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. A tanult uralkodók elhelyezése az időszalonon.
<i>Árpád-házi királyportrék</i>	• Szent László, a lovagkirály. • Könyves Kálmán, a művelt király. • III. Béla, a nagyhatalmú király. • II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás.	<i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpátmedence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia, Muhi, Németrómai Császárság.	

<i>Árpád-kori szentek</i>	• Szent Gellért. • Szent Erzsébet. • Szent Margit.		
<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i>	• A pozsonyi csata.		
	• Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. • Nomád támadások keletről: a kerlési csata.		
<i>Magyarország koronázási jelvényei</i>	• Szent Korona. • Palást, jogar, országalma		

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

6. évfolyamra jutó órakeret elosztása

Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra

TEMATIKUS EGYSÉG	ÓRAKERET A KERETTANTERV ALAPJÁN	MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA ÓRASZÁMA	6. ÉVFOLYAMRA JUTÓ ÓRAKERET	TEMATIKAI EGYSÉG ÓRAKERETE ÖSSZESEN
KÉPEK ÉS PORTRÉK A KÖZÉPKORI MAGYAR ÁLLAM VIRÁGKORÁBÓL (<u>MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA</u> : ANJOU-KOR)	10	2		12
ÚJ LÁTÓHATÁROK	11		+1	12
PORTRÉK ÉS TÖRTÉNETEK MAGYARORSZÁG KORA ÚJKORI TÖRTÉNETÉBŐL	14			14
ÉLET A KORA ÚJKORI MAGYARORSZÁGON	6			6
FORRADALMAK KORA	5	2	+3	10
A MAGYAR NEMZETI ÉBREDÉS ÉS POLGÁROSODÁS KORA (<u>MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA</u> : A REFORMKORI POLITIKA VAGY A SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETE)	15	3		18
ÖSSZESEN	61	7	4	72
EBBŐL SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (ISMÉTLÉS, ÖSSZEFOGLALÁS, SZÁMONKÉRÉS CÉLJÁRA)				7

6. évfolyam

Tematikai egység: Képek és portrék amagyar állam virágkoráról		Órakeret: 12 óra	
Előzetes tudás	Mesék, mondák és valós történetek a Hunyadiakról. A nándorfehérvári hősök.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tudatosul a tanulóban, hogy a királyokat, uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságaik és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet. Látja a törökellenes harcok hősiességének máig ható példáját. Felismeri az összefogás jelentőségét egy függetlenségéért küzdő nép életében. Látja a történelmi személyiség szerepét, jelentőségét, képes személyek, csoportok tetteinek megindokolására, valamint történetek mesei és valóságos elemeinek megkülönböztetésére. Megérti és értelmezi a képi és írásos források szövegét.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Magyar királyportrék a 14–15. századból	- Károly és az aranyforint. - Nagy Lajos, a hódító. - Luxemburgi Zsigmond, a császár.	Fogalmak: tartományúri hatalom, regálék, aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.	A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.
Hunyadi János, a törökverő	- Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. - A nándorfehérvári diadal.	Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.	
Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó	- Mondák és történetek Mátyás királyról. - A fekete sereg. - Mátyás reneszánsz udvara.	Kronológia: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nán-	A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.

		dorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.	

Tematikai egység: Új látóhatárok		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Olvasmányok a földrajzi felfedezésekről, elsősorban Kolumbuszról, valamint a felfedezések előtti Amerikáról. Iskolai és iskolán kívüli ismeretek a protestáns vallásokról és pénzügyi ismeretekről. Olvasmányok vagy filmélmények az európai és az orosz udvarokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulóban tudatosul, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Felismeri, hogy a felfedezők, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Látja, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázzák, gyarmatosítják a fejletlenebbeket, valamint, hogy az államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer háborúhoz vagy polgárháborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak. Felismeri a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Megérti a XVI-XVII. századi vallási megújulás okait és jelentőségét. Képes élményszerű ismeretek szerzésére a kora újkori „fényes udvarokról”, információk gyűjtésére, képi és szöveges források együttes kezelésére, a történelmi és földrajzi atlasz együttes használatára. Párhuzamokat keres megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	A felfedezők útjai.		
	- A világkereskedelem kialakulása. - Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.	<i>Fogalmak:</i> gyarmat, manufaktúra, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás. <i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz. <i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.	A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. A korai kapitalista társadalom kialakulásának bemutatása. A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. Érvelés a vallási türelem mellett.
<i>Korai kapitalizmus</i>	- A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. - A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. - Az első bankok és tőzsdék.		

<i>A vallási megújulás</i>	• Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. • Reformáció és a katolikus megújulás. • Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. • Vallási türelem Erdélyben.	<i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.	
<i>Az új világkép kialakulása</i>	• A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. • A középkort felváltó világkép: a felvilágosodás.		

Tematikai egység: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből		Órakeret: 14 óra
Előzetes tudás	Mondák és történetek Hunyadi Jánosról, a török ellenes harcok világáról, az „igazságos” Mátyásról, valamint a mohácsi tragédiáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hazafiság erősítése a hódítókkal szembeni védekezés, a hősi önfeláldozás példáin keresztül. A tanuló felismeri, hogy az ország közösségeinek széthúzása gyengíti a társadalom védekező képességét a hódítókkal szemben, az összefogás és az egységes fellépés azonban még egy vereség esetén is a behódolás helyett megegyezést eredményezhet. Felismeri a török terjeszkedés megállításának jelentőségét hazánk és Európa szempontjából. Érzékeli, hogy két nagyhatalom közötti helyzetünk fokozott terhet rótt a társadalom minden rétegére. Látja a politikai megosztottság következményeit. Észleli, hogy az egyeduralkodói törekvések saját céljával ellentétes hatást válthatnak ki. Képes egymásnak ellentmondó források értékelésére. Igény felkeltése múzeumok, várak felkeresésére határokon innen és túl.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztés feladatok
<i>A török háborúk hősei</i>	II. Lajos és a mohácsi csata. - Buda eleste és az ország három részre szakadása. - A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).	<i>Fogalmak:</i> szultán, szpáhi, janicsár, török hódoltság, abszolutizmus, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, szatmári béke, rendelet. <i>Személyek:</i> II. Ulászló, I. Szulejmán, II. Lajos, Jurisics Miklós, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia. <i>Kronológia:</i> II. Lajos 1516-1526, 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1532 Kőszeg, 1552 török hadjárat, 1566 Szi-	A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
<i>Bocskai, Bethlen és Zrínyi</i>	- Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. - Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. - Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. - Buda visszavétele: a török kiűzése.		

<i>II. Rákóczi szá- Ferenc és badságharca</i>	• Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig. • Történetek a Rákóczi szabadságharc idejéből. • A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés birodalommal.	getvár védelme, 1664 Zrínyi halála, 1686 Buda visszafoglalása, 1703– 1711 a Rákóczi- szabadságharc, III. Károly 1711-1740, Mária Terézia 1740-1780. <i>Topográfia:</i> Mohács, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Hódoltság, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.	A három részre szakadt ország térképének értelmezése. Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére. II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.
<i>Mária Terézia</i>	• Mária Terézia, a családanya és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. • Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).		Az abszolutista és a felvilágosult abszolutista kormányzati rendszer bemutatása.

Tematikai egység: Élet a kora újkori Magyarországon		Órakeret: 6 óra
Előzetes tudás	Történetek és események a török hódoltság, valamint a Habsburg-ellenes harcok, illetve a felvilágosult abszolutizmus idejéből.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szűkebb hazához való kötődés erősítése a korabeli életmód és helytörténeti ismeretek példáin keresztül. A tanuló felismeri, hogy az ország közösségeinek széthúzása gyengíti a társadalom védekező képességét a hódítókkal szemben. Az összefogás és az egységes fellépés egy kisebb, helyi közösség életében is fontos tényező. A tanuló nyomon követi a jelenlegi, soknemzetiségű Magyarország kialakulását. Felismeri a nemzetiségek békés egymás mellett élésének módjait. Maga előtt látja a társadalmi együttműködés példáit a lakóhelye történelmében is.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával</i>	• A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem.	<i>Fogalmak:</i> vilajet, szandzsák, közigazgatás, megye, járás, nemzetiség, ortodox, barokk, kamara, mezőváros. <i>Topográfia:</i> Kecskemét,	A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján.

<i>Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település bemutatásával</i>	• Magyarország újranevelése, újranevelése. • Népek és vallások együttélése. • A barokk városépítész. • Szolnok város 16-18. századi története.	Szolnok, Debrecen, Temesvár.	A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével. Szolnok a hódoltság és a Habsburg uralom idején.

Tematikai egység	A forradalmak kora	Órakeret 10 óra	
Előzetes tudás	Ismeretek olvasmányok és filmek alapján a francia forradalomról és Napóleonról. A gőz szerepe az első ipari forradalomban.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri, hogy a polgárosodással párhuzamosan az szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek együttese nagy társadalmi mozgósító erővel hat. Látja, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Látja a középkori államok és a polgári nemzetállamok közti különbségeket. Értékeli a polgári nemzetállammá válás békés és erőszakos útjait.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok

<i>Ipari forradalom</i>	• Gyapotból pamut. • A textilipar fejlődése. • A gőzgép. Bányászat, gyár- ipar, vasútépítés. • Gyerekek és felnőttek min- dennapjai egy iparvárosban.	<i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, sza- bad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forrada- lom, diktatúra, államfor- mák és kormányformák rendszere. <i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon. <i>Kronológia:</i> 1789 a fran- cia forradalom, a forrada- lom szakaszai, 1815 wa- terlooi csata <i>Topográfia:</i> Párizs, Habs- burg Birodalom, Oroszor- szág, Nagy- Britannia.	Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. Új kormányformák megismerése A francia forradalom értékelése; pozití- vumok és negatívumok azonosítása. Napóleon alakjának, történelmi szerepé- nek megítélése különböző források alap- ján.
<i>Társadalmi-politikai forradalom</i>	• A köztársaság kísérlete Franciaországban. • A forradalmi terror. • Napóleon a császár és hadvezér.		

Tematikai egység: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora		Órakeret: 18 óra
Előzetes tudás	A gőz szerepe az első ipari forradalomban. Olvasmányok Széchenyiről, a Lánchídról és Kossuthról. Alsó tagozatos olvasmá- nyok az 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri, hogy a polgárosodással párhuzamosan az szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek együttese nagy társadalmi mozgósító erővel hat. Látja, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Megérti, hogy az utókor nézőpontjából többnyire az válik történelmi személyiséggé, hőssé vagy mártírrá, aki a személyes érdekei elé a közösség hosszú távú érdekeit helyezi.			
	Hazafiságra nevelés a reformkor, a forradalom és a szabadságharc tanításának során. Megismeri és értékeli a korszak nagy történelmi személyiségei példamutató életét és munkásságát. Megismeri a reformkor legjelentősebb eredményeit, és értékeli ezek jelentőségét a korábbi magyarországi és a korabeli európai viszonyok tükrében. Képes a történeti forrásokon túl más tantárgyak ismereteinek, információinak felhasználására, következtetések levonására történelmi térképek segítségével.			
Részletes követelmények				
Témák	Altémák	Fogalmak adatok/Lexikák	és	Fejlesztési feladatok
A reformkor	• Széchenyi István alkotásai. • A jobbágyszabadítás kérdése. • A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.	Fogalmak: reformországgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, hadjáratok, fegyverletétel, passzív ellenállás, kiegyezés.		A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.
A forradalom	• A március 15-i események és a 12 pont. • Kossuth Lajos szerepe. • Az áprilisi törvények. • A Batthyány-kormány.	Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei		A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.

<i>Képek a szabadságharc történetéből</i>	• Történetek a szabadságharc idejéből. • Görgei Artúr, a hadvezér. • A tavaszi hadjárat. • A Függetlenségi nyilatkozat. A fegyverletétel és megtorlás – Arad.	Artúr, Dembinszki Henrik, Damjanich János, Klapka György, Ferenc József, Haynau, Alexander Bach, Deák Ferenc. <i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. január és március szolnoki csaták, 1849. május 21. Buda visszafoglalása, 1849. augusztus 13. Világos, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés. <i>Topográfia:</i> Bécs, Pest, Pákozd, Isaszeg, Buda, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.	A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. A szabadságharc hadjáratainak, hadmozdulatainak végigkövetése térképen. Szolnok szerepe a szabadságharcban. A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) A kiegyezési rendszer működésének megértése. A kiegyezés értékelése.
<i>A kiegyezés</i>	• Az ellenállás formái. • Deák Ferenc szerepe. • A kiegyezés megkötése. • Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.		

7-8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenység alapú tanulásnak továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történeti témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszsmetszeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése. A témakörökben mélység szintű téma feldolgozása került beillesztésre. Az órakeretben + órákkal jelölünk 7-8. évfolyamon egyaránt azt az időkeretet, amelyet a témakör feldolgozásához az órakeret biztosít.

1. A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont. *Tartalmi kulcsfogalmak:*

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduradalom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

2. Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények

2.1 Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;

- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

2.2 Ismeretszerzés és forráshasználat

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;

- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

2.3 Tájékozódás időben és térben

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

2.4 Szaktárgyi kommunikáció

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;

- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalta történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

2.5 Történelmi gondolkodás

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;

- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

3. A tanulók értékelése

3.1 A számonkérés formái lehetnek:

- Önálló szóbeli felelet.
- Önálló írásbeli felelet (röpdolgozat)
- Félévente legalább egy témazáró feladatlap megírása.
- A tanulókkal közös megállapodás alapján házidolgozat, esszé vagy kiselőadás elkészítése.

3.2 A tanulók értékelésének lehetséges szempontjai:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során.
- Házi feladatok megfelelő színvonalú elkészítése.
- Szóbeli és írásbeli feleletek, beszámolók esetében az összefüggő, követhető, logikus gondolatmenetre való törekvés.

- Képes-e önállóan felépíteni feleletét? Képes-e kérdéseket megfogalmazni?
- Az alapvető történelmi fogalmak helyes használata. Fontos események, személyek elhelyezése időben és térben, tájékozódás a történelmi térképen.
- Egyéni és csoportos képességfejlesztő feladatok (pl. forrás, kép, ábra, grafikon, diagram elemzés) megoldása.
- Projektumok (pl. táblók, szerkezeti és alaprajzok, makettek) egyéni vagy csoportos elkészítése.
- Tanórán kívüli információszerzés és gyűjtőmunka produktumainak bemutatása.

A 7–8. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 136 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–10 óra/tanév

Témakör	Javasolt óraszám
A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5
A Horthy-korszak	9
A második világháború	10
A megosztott világ	5
Magyarország szovjetizálása	10
A forradalomtól az ezredfordulóig	20
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5
A demokratikus állam	7
Régiók története	14
Mérlegen a magyar történelem	8
Évente két mélységelvű téma	12
Összes óraszám:	136

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

7. évfolyamra jutó órakeret elosztása

Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra

TEMATIKUS EGYSÉG	ÓRAKERET A KERETTANTERV ALAPJÁN	MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA ÓRASZÁMA	7. ÉVFOLYAMRA JUTÓ ÓRAKERET	TEMATIKAI EGYSÉG ÓRAKERETE ÖSSZESEN
A MODERN KOR SZÜLETÉSE	5		+1	6
A DUALIZMUS KORA: FELZÁRKÓZÁS EURÓPÁHOZ	4			4
AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS KÖVETKEZMÉNYEI	14		+2	16
TOTÁLIS DIKTATÚRÁK (MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA: EGY TOTALITÁRIUS DIKTATÚRA ALAPOSBAN BEMUTATÁSA)	5	2	+1	8
A HORTHY-KORSZAK	6			6
A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ	12			12
A MEGOSZTOTT VILÁG	6			6
MAGYARORSZÁG SZOVJETIZÁLÁSA	10	4		14
ÖSSZESEN	62	6	4	72
EBBŐL SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (ISMÉTLÉS, ÖSSZEFOGLALÁS, SZÁMONKÉRÉS CÉLJÁRA)				7

7. évfolyam

Tematikai egység: A modern kor születése		Órakeret: 6 óra	
Előzetes tudás	Jelentős események és történelmi személyiségek felidézése a középkori és az újkori Európa történetéből. Amerika felfedezése, a felfedezők élete. Találmányok, ipari fejlődés. Az 1848–1849-es magyar forradalom és szabadságharc eseményei.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri a nemzeti öntudatra és a hazafiságra nevelés megjelenésének jellemzőit, a nemzetépítést mint a közösségteremtés új formáját. Tudatosul benne a nemzetállamiság társadalmi összetartó ereje. Képes a középkor és az újkor egy-egy részterületének összehasonlítására, a XIX. századi Európa és Észak-Amerika történelme közös vonásainak egybevetésére. Felismeri, hogy a középkori és az újkori vezető államok közül néhány a XIX. században és ma is vezető szerepet tölt be a politikai és gazdasági életben. Megismeri és képes mérlegelni a tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív oldalát egyaránt. Megérti és értelmezi a változások lényegét, képes saját vélemény kifejtésére, önálló kutatómunkával történő alátámasztására. Képes az egyes események nyomon követésére és értelmezésére térképen, bizonyos tények, adatok felkutatásával.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A nemzeti eszme és a birodalmak kora	- A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. - A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén. - Gyarmatbirodalmak a világ térképén.	Fogalmak: olasz egység, német egység, polgárháború, nacionalizmus.	A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.

<i>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus</i>	• A liberalizmus. • A konzervativizmus. • A szocializmus és kommunizmus eszméje.	<i>Fogalmak:</i> liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus, imperializmus, központi hatalmak, Antant. <i>Személyek:</i> Cavour, Bismarck, Marx.	A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása.
	• A keresztényszocializmus.	<i>Kronológia:</i> 1861 Olaszország egyesítése, 1871 Németország egyesítése, 1861-65 amerikai polgárháború. <i>Topográfia:</i> Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.	A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.

Tematikai egység: A dualizmus kora: felzárkózás Európához		Órakeret: 4 óra	
Előzetes tudás	A forradalom és a szabadságharc történetének ismerete. A magyar polgári átalakulás elhelyezése időben és térben, a XIX. századi Európa viszonyai közepette. Iskolai megemlékezések: az aradi vértanúk emléknapja.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló a nemzetek közötti szembenállás feloldásaként felismeri és elfogadja a kölcsönös engedményeken alapuló meg-egyezés (kiegyezés) jelentőségét. Megismeri és megbecsüli a békés országépítő munka eredményeit, értékeit. Megismeri a magyar történelem kiemelkedő gazdasági és társadalmi folyamatait, fontosabb történéseit a XIX. század második feléből. Megérti, hogy az adott lehetőségek minél teljesebb körű kihasználása európai összehasonlításban is jelentős előrelépést hozott. Képes elemezni a korszak eredményeit, összehasonlítva a korábbi magyarországi fejlődés ütemével, illetve a korabeli európai viszonyokkal. Értékelése egy-egy jeles politikus, személyiség munkásságát.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A modernizálódó Magyarország	- Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. - Vasútépítés, folyósza-bályozás. - Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.	<i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció, dualizmus kori társadalom. <i>Személyek:</i> Andrássy Gyula.	A millenniumi Budapest bemutatása. A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek

<i>A millenniumi Magyarország</i>	• A soknemzetiségű ország. • A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. • A cigányság helyzete hagyományos mesterségek. • A millenniumi ünnepek. • A legjelentősebb kulturális alkotások.	<i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium. <i>Topográfia:</i> Budapest.	azonosítása. A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.

Tematikai egység: Az első világháború és következményei		Órakeret: 16 óra
Előzetes tudás	A XIX. századról szóló olvasmányok, filmek, képek. A nemzetállamok kialakulása Európában, mely folyamat konfliktusokhoz vezet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri az emberi élet értékeit kiélezett történelmi helyzetben, elutasítja a háború pusztításait, megérteti, elfogadja, sőt feladatának érzi a hősi halottak emlékének ápolását, felismeri a békés életviszonyok jelentőségét. Megismeri az első világháborúhoz vezető történelmi folyamatokat, benne a szövetségekötéseket. A téma hazai vonatkozásaihoz ismereteket merít önálló gyűjtő- és kutatómunkával. Képes önállóan tájékozódni, a katonai eseményeket nyomon követni a térképen. Tudatosul benne, hogy Európa történelmének addigi legvéresebb időszaka az első világháború volt.	
Részletes követelmények		

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az első világháború, Magyarországon a háborúban</i> <i>Magyarország 1918–1919-ben</i> <i>A trianoni békediktátum</i>	- A halálos lövés: a világháború kirobbanása. - A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. - Az állóháború. - Magyarok a világháborúban. - A hátsóország megpróbáltatásai - Lenin és a bolsevik hatalomátvétel. - A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. - Magyarország megszállásának folyamata. - A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. - Az ellenforradalom.	<i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, haditerv, front, állóháború, lövészárokharc, hátsóország, bolsevik, tanácsköztársasági államforma, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisan-tant. <i>Személyek:</i> IV. Károly, Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós. <i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. <i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Belgium, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Lengyelország, Ausztria, Szovjet-Oroszország.	A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkival. A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása. Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbom-

	• A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. • A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. • Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. • A kisantant.		lásának okairól. A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.

Tematikai egység: Totális diktatúrák		Órakeret: 8 óra	
Előzetes tudás	A XIX. század nagyhatalmainak ellentétei, a gyarmatosítás alakulása az előző évfolyam tanulmányai alapján. Az első világháború nagy csatái, új fegyverei, és a világégés következményei.		
A tematikai egység nevelési – fejlesztési céljai	A tanuló felismeri, hogy a háborút lezáró békéket kizárólag a győztesek érdekeinek megfelelően kötik meg. Felismeri a háború és a válságok következményeként a szélsőséges politikai erők befolyásának növekedésének és hatalomra jutásának veszélyeit, azonosítja a modern diktatórikus rendszerek jellemzőit, és elítéli azokat. Megismeri a háború utáni rendezést és következményeit. Képes nyomon követni térképen a területi változásokat. Megérti a történelmi összefüggéseket, egyszerűbb háborús forrásokat képes elemezni. Felismeri, hogy a két világháború közötti időszak a demokráciák és diktatúrák közti vetélkedés jegyében telt el.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/ Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kommunista Szovjetunió	• Lenin és Sztálin diktatúrája. • Az államosítás.	Fogalmak: leninizmus, államszocializmus, személyi kultusz, tisztogatás, GULAG, totális állam, nemzeti-	A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban.

	• A terror és a munkatáborok.	szocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.	A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.
<i>A nemzetszocialista Németország</i>	• Előkép: olasz fasizmus • A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. • A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. • A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.	<i>Személyek:</i> Lenin, Sztálin, Mussolini, Hitler. Kronológia: 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 Anschluss, müncheni egyezmény, 1939 a maradék-Csehszlovákia feldarabolása. <i>Topográfia:</i> Olaszország, Németország, Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok), Csehszlovákia.	

Tematikai egység: A Horthy-korszak		Órakeret: 6 óra	
Előzetes tudás	A dualizmus korának Magyarországa. Korábbi olvasmányok a trianoni békediktátumról és a trianoni Magyarországról. Iskolai megemlékezések: a nemzeti összetartozás napja.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló azonosítja nemzeti önvédelem és az önfeladás közötti különbséget, felismeri a politikai kalandorság jellemzőit és következményeit. Tudatosul benne a trianoni békediktátum és országcsontkítás igazságtalansága. Megérti, hogy egy-egy nemzet érdekérvényesítése legtöbbször egy másik nemzet kárára történik, így a vesztes fél ezt végzetes katasztrófaaként éli meg, mint Trianon esetében. Az ismeretek, információk, érvek, ellenérvek egymással szembe- és egymás mellé állításával önálló véleményt alkot az adott korszakról. Ezek alapján a korszak és szereplői tevékenységének kiegyensúlyozottan értékeli, elismerve azok eredményeit, de nem elhallgatva bűneit sem. Felismeri, hogy a két háború közötti magyar politikát döntően a trianoni döntésre választ adó revízió határozta meg. Képes térképen bemutatni a Trianont követő területi változásokat, majd a revíziók ideiglenes eredményeit.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A politika irányai	- Horthy, a kormányzó. - Antikommunizmus és revíziós törekvések. - A politikai antiszemitizmus. - Bethlen István miniszterelnöksége. - Külpolitikai kény-	<i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő, nemzeti munkaterv, győri program. <i>Személyek:</i> Teleki Pál, Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szentgyörgyi Albert, Gömbös Gyula, Darányi Kálmán. <i>Kronológia:</i> 1920–1944 a	A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján. Magyarország külpolitikai céljai-

	szerpályák.	Horthy - korszak.	nak és lehetőségeinek bemutatása.
<i>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés</i>	• Gazdasági eredmények. • Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője.		
	• Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. • Életmód, szabadidő, sport.		A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.

Tematikai egység: A második világháború		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Az első világháború utáni világról szerzett ismeretek. Események, társadalmi és kulturális törekvések, gazdasági törések a XX. század első felében. Iskolai megemlékezések: a holokauszt emléknapja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri a társadalmi kirekesztés különböző formáit, elutasítja az ún. fajelméletet, felismerve annak következményeit. Tudatosulnak benne a hátszínját sem kímélő háborús pusztítások. A frontkatonák és a civil lakosság személyes során keresztül felismeri a háború kegyetlenségének és a hősi helytállás kettősségét. Megismeri az emberiség legnagyobb háborújának fontosabb eseményeit, és önálló véleményt alkot azokról. A korszak tanulmányozása során erősödik benne a társadalmi igazságosság iránti igény, az emberi jogok és a demokratikus intézményrendszerek tiszteletének fejlesztése, valamint a béke megőrzése fontosságának belátása. Tudatosulnak benne azok az okok, amelyek a pusztító háborúhoz vezettek, és melynek része a népirtás és a holokauszt. Képes önálló tudásbővítésre az iskolán kívül szerzett ismeretek (pl. filmek) felhasználásával. Ismeri és (pl. időszalagon, rendszerező táblán) ábrázolni tudja a háború fontosabb történései időrendjét, képes a térképen az egyidejűleg több fronton (és földrészen) is zajló események nyomon követésére. Tájékozott a háború fontosabb szereplőiről, megfelelően értékelve a tevékenységüket.	
Részletes követelmények		

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Háború földön, tengeren és levegőben.</i>	- A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. - Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. - A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. - Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. - Európa felosztása	<i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, villámháború, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. <i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevel, Churchill, Teleki Pál, Kállai Miklós, Szálasi Ferenc.	A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kirobbantásában. A villámháború hadjáratai és a hadszínterek bemutatása. A második világháború fordulópontjainak felidézése. A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.

<i>Magyarország a világháború idején</i>	• A revíziós eredmények • A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. • Német megszállás. • A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. • A hadszíntérre vált Magyarország.	<i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1938-1941 területviSSzacsatolások, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.	Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése. A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. Ítélet megfogalmazása a második világháborús népi rtásokról és háborús bűnökről. A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján.
<i>A háború borzalmai</i>	• A totális háború. • A világháború fegyverei. • A hátszág szenvedései. • Az ellenállás formái. • A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.	<i>Topográfia:</i> Párizs, Moszkva, Sztálingrád, Kurszk, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Budapest, Auschwitz.	Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

<i>A holokauszt</i>	• A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. • Az európai és magyarországi zsidótörvények. • Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. • Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.		

Tematikai egység: A megosztott világ		Órakeret: 6 óra	
Előzetes tudás	A világháborúk története. A hírek egyre gyorsabb terjedésének történetisége, a napi aktuális események figyelése, az egyre szaporodó információk befogadása. Élmények, információk merítése a XX. századdal kapcsolatban más tantárgyakból, műveltségterületekből.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri az európai kontinens természetellenes megosztottságának veszélyeit, képes ennek személyes sorsokon keresztül való átélésére. Látja a nukleáris háború lehetőségének veszélyeit. Tudatosulnak benne a demokratikus és diktatórikus társadalmi rendszerek közötti különbségek az emberi szabadságjogok biztosítása terén. Feldolgozza XX. századi totális diktatúrák jellemzőit, megismeri az általuk elkövetett bűntetteket. Látja, hogy a demokrácia a közös döntés intézményrendszerének az emberi jogokat leginkább biztosító formája. Felismeri, hogy a közelmúlt eseményei nagyban meghatározzák napjaink történeteit. Képes önállóan tájékozódni és véleményt alkotni az adott kor fordulópontjairól, valamint különböző időszakokat összevetni, összefüggések megállapítása céljából. Érvelni tud az egyes történelmi folyamatok (pl. globalizáció) kérdésében. Képes akár egymásnak ellentmondó források értékelésére, értelmezésére a történelmi hitelesség szempontjából.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A hidegháború	• A kétpólusú világ, a vasfüggöny leereszkedése. • Németország kettéosztása. • Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai	Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, fegyverkezé-	A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.

<i>A Nyugat</i>	Egyesült Államok között. • Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba. • A nyugati demokrácia és piacgazdaság. • A jóléti társadalom. • Az új tömegkultúra kialakulása.	si verseny, piacgazdaság, jóléti állam. <i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy. <i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 NATO, 1950-1953 Korea, 1955 VSZ, 1962 Kuba. <i>Topográfia:</i> Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.	A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása.

Tematikai egység: Magyarország szovjetizálása		Órakeret: 14 óra
Előzetes tudás	A bolsevikok hatalomra kerülése Oroszországban. Tanácsköztársaság Magyarországon. A kommunista és szocialista eszmék. A második világháború következményei hazánkban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri Magyarország szovjet mintára történő erőszakos átalakítását, megérti a kommunista diktatúra jellegét és lényegét. Értékeli az 1956-ban az idegen elnyomás és zsarnokság ellen föllázadt emberek, közösségek bátorságát, feladatvállalását, adott esetekben hősiességét, a hazafiságra nevelés és a nemzeti öntudat megerősítése érdekében. Együtt érez a szabadságharc hőseinek és áldozatainak sorsával, szolidáris velük. Felismeri, hogy a XX. században a két totalitárius diktatúra miképpen és milyen áldozatok árán alakította a világ, és benne Magyarország sorsát. Megismeri a kommunista diktatúrák embertelenségét, az ebből fakadó elnyomás, az alacsony életszínvonal jellegzetességeit, a vasfüggöny mögötti bezártság képtelen világát. Ismeretek merít az akkor élt emberek visszaemlékezéseiből, valamint a vonatkozó múzeumok anyagából is. Véleményt fogalmaz meg, melyet képes vitában képviselni.	
Részletes követelmények		

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon</i>	- Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. - Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. - Az 1945-ös és 1947-es választások. - Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.	<i>Fogalmak:</i> malenkij robot, SZEB, kékcédulás választás, MDP, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH). <i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Farkas Mihály, Mindszenty József.	Magyarország szovjet megszállása, következményeinek felidézése. A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján.
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	- Az ÁVH működése. - A személyi kultusz. - Az egyházüldözés. - A tervgazdaság működése.	<i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra <i>Topográfia:</i>	A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. A határon túli magyarok

		Recsk, delta.	Hortobágy, Duna-	megpróbáltatásainak bemutatása különböző források alapján
<i>Deportálások „békeidőben”</i>	• A deportálások és üldözések okai. • A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások • Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. • Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.			

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

8. évfolyamra jutó órakeret elosztása

Tanévi óraszám: 72 óra (36 tanítási hétre számolva), heti óraszám: 2 óra

TEMATIKUS EGYSÉG	ÓRAKERET A KERETTANTERV ALAPJÁN	MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA ÓRASZÁMA	8. ÉVFOLYAMRA JUTÓ ÓRAKERET	TEMATIKAI EGYSÉG ÓRAKERETE ÖSSZESEN
A FORRADALOMTÓL AZ EZREDFORDULÓIG (MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA: 1956 TÖRTÉNETE, VAGY A KÁDÁR-RENDSZER TÖRTÉNETE, VAGY A RENDSZERVÁLTÁS TÖRTÉNETE)	20	4		24
EGYÜTTÉLÉS A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN	8			8
NÉPESEDÉS ÉS TÁRSADALOM	5		+3	8
A DEMOKRATIKUS ÁLLAM	7		+1	8
RÉGIÓK TÖRTÉNETE (MÉLYSÉGEKVŐ TÉMA: EGY SZABADONVÁLASZTOTT RÉGIÓ TÖRTÉNETÉNEK BŐVEBB BEMUTATÁSA.)	14	2		16

MÉRLEGEN A MAGYAR TÖRTÉ- NELEM	8			8
ÖSSZESEN	62	6	4	72
EBBŐL SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (ISMÉTLÉS, ÖSSZEFOGLALÁS, SZÁMONKÉRÉS CÉLJÁRA)				7

Tematikai egység: A forradalomtól az ezredfordulóig		Órakeret: 24 óra
Előzetes tudás	A Szovjetunió, a szovjet típusú rendszer története 1917–1962 között.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri 1956 előzményeit, az események menetét, valamint az 1956-ot követő kegyetlen megtorlást. Tudatosul benne a társadalom és a hatalom közötti kényszerű kompromisszum eredménye és kártékony volta. A tanuló felismeri a szovjet államberendezkedés fejlődésképtelenségét, tudatosulnak benne a bukás körülményei és következményei. Megismeri a két világrendszer vetélkedésének főbb történéseit. Felismeri a szovjet típusú országokban végbemenő rendszerváltozás lényegi elemeit. Képes önálló vélemény alkotására a XX. század kelet-közép-európai népeinek történetéről. Megismeri hazánk útját a forradalom utáni megtorlástól a kádári időszak, a „legvidámabb barakk” főbb eseményein keresztül a rendszerváltozá- sig. Képes a korszak főbb eseményeinek feldolgozására internet segítségével, korabeli sajtótudósítások és filmhíradók, va- lamint dokumentumfilmek felhasználásával. Megfigyeli a megélt és megírt történelem különbségeit családtörténeti elemek felhasználásával.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>Az 1956-os forradalom és szabadságharc</i>	Október 23., a forradalom ki- robbanása.	<i>Fogalmak:</i> Új szakasz, újratemetés, Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség,	Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről.
	- A pesti srácok és szabadsághősök. - A forradalom lakóhelyünnön és környékén. - Szovjet tankokkal a népakarat ellen. - A forradalom jelképei. - A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.	Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.	Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül.
<i>A kádári diktatúra</i>	- A kádári megtorlás. - A pártállam működése: az elnyomás változó formái. - Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.	<i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor. <i>Kronológia:</i> 1953 Nagy Imre	Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése. A Kádár-rendszer és napjaink

		kormánya, 1956. október 6 Rajk László újratemetése, 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 189. június 16. Nagy Imre újratemetése, 1989. október 23. a köztársaság kikiáltása,	életkörülményeinek összehasonlítása. A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek
<i>Élet a Kádár-rendszerben</i>	• A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. • A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. • A hiánygazdaság. • A második gazdaság kiépülése. • Életszínvonal-politika és eladósodás.		

<i>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</i>	• A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. • Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. • A tárgyalásos rendszerváltoztatás. • A kétpólusú világ megszűnése. • Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. • Antall József kormánya.	1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATOba. <i>Topográfia:</i> Corvin köz Mosonmagyaróvár.	A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
<i>Magyarország a rendszerváltoztatás után</i>	• A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése.		
	• A többpártrendszer működése. • Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek.		

	• A társadalom átalakulása. • Magyarország NATO tagsága.	

Tematikai egység: Együttélés a Kárpát-medencében		Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	A párizsi békerendszer rendelkezései, valamint a trianoni béke következményei. Iskolai rendezvény: a nemzeti összetartozás napja alapján szerzett ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felismeri, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modern kor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki. Képes önálló vélemény alkotására a XX. század közép-kelet-európai népeinek történetéről. Tudja, hogy jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők. Tudatosul benne a trianoni békediktátum és országcsonkítás igazságtalansága és a határon túli magyarságra gyakorolt negatív hatása. Megérti, hogy egy-egy nemzet érdekérvényesítése legtöbbször egy másik nemzet kárára történik. A megélt és megírt történelem különbségeinek megfigyelése családtörténeti elemek felhasználásával.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i> <i>A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig</i>	- Határon túli magyarlakta területek. - Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. - A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. - Kivándorlás és asszimiláció. - Magyarország nemzetiségi arányainak változása. - Az asszimiláció folyamata. - Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi né-	<i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció. <i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron. <i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások. <i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.	A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűsögre és helytállásra. A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktu-

	metek kitelepítése. • A hazai cigány/roma népesség története. • A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.		saira a történelem során. A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.

Tematikai egység: Népesedés és társadalom		Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	A korábbi történelmi korszakokkal összefüggésben tanult gazdálkodási módszerek, gazdasági-társadalmi berendezkedések. A polgári átalakulás elhelyezése időben és térben, a XIX-XX. századi Európa viszonyai közepette. Az európai és a magyar társadalom rétegei az ipari forradalom és a polgárosodás időszakában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Látja, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat. Tisztában van az ipari forradalmak és a globalizáció társadalmi és környezeti hatásaival. Képes a modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítására, a hasonlóságok és különbségek felismerésére. A megélt és megírt történelem különbségeinek és hasonlóságainak megfigyelése családtörténeti elemek felhasználásával.	
Részletes követelmények		

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
<i>A hagyományos/ agrártársadalmak</i>	• Letelepítés és élelemtermelés: növénytermesztés, állattenyésztés. • Önellátás, árutermelés, kereskedelem. • A népességnövekedés korlátai. • A hagyományos társadalom (hierarchia és család).	<i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció. <i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.	A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.
<i>A modern/ipari társadalmak</i>	• Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. • Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. • A migráció. • A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus). • A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.		

Tematikai egység: A demokratikus állam		Órakeret: 8 óra	
Előzetes tudás	Az ókori demokráciák ismerete. A modern államok demokratikus működése, az arra való igény. A polgári forradalmak kora.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri az állam demokratikus működésének feltételeit és jellemzőit. Tudatosulnak benne az állam különböző társadalomszervező funkciói. Belátja a demokratikus működés jelentőségét a modern kormányzati rendszerekben. Tisztában van alkotmány szerepével a magyar állam történetében és jelenkorában. Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A modern demokrácia gyökerei	- Az athéni demokrácia működése. - A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. - Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban.	<i>Fogalmak:</i> népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. <i>Személyek:</i> Periklész, George Washington. <i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni	A demokrácia kialakulása, átlomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. Csoportos szerepjáték demokra-

<i>A modern magyar állam</i>	• Az Alaptörvény. • Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. • Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer.	demokrácia fénykora, 1776 az Amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.	tikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában) • Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.

Tematikai egység: Régiók története		Órakeret: 14 óra
Előzetes tudás	Európa hidegháború alatti története. Ókori és középkori birodalmak, valamint elhelyezkedésük.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló megismeri az Európai Unió kialakulásának okait, az integráció eredményeit és problémáit. Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok. Tisztában van a jelenkor meghatározó gazdasági és politikai hatalmaival, azok megerősödésének folyamatával. Képes felismerni a szuperhatalmak és nagyhatalmak érdekeit, az érdekérvényesítés módszereit és erejét. Megérti, hogy a hatalmak érdekérvényesítése legtöbbször egy másik nemzet kárára történik. Képes önálló vélemény alkotására a XX. század közép-kelet-európai népeinek történetéről. Felismeri a jelenkori közép-európai helyzet történelmi gyökereit és képes azokat a jelenlegi Európa kontextusában kezelni. Ismeri a világvallások történelmi és politikai szerepét. Képes a jelenkori közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítására, a hasonlóságok és különbségek felismerésére.	

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyarország és az Európa Unió</i>	- Az Európai Unió születése és bővülése. - Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. - Magyarország európai uniós tagsága.	<i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán. <i>Személyek:</i> Lincoln, Gandhi, Mao Cetung.	Az Európai Unió céljainak felidézése. Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése

<i>Közép-Európa</i>	- A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). - A második világháború hadszíntere. - A szovjet megszállás. - A visegrádi együttműködés.	<i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba. <i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.	A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. Az Amerikai Egyesült

<i>Az Amerikai Egyesült Államok</i>	• Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. • Az amerikai polgárháború okai és eredményei. • Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.		Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról. Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása.
<i>India</i>	• Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. • A brit gyarmati uralom. • Gandhi és a függetlenségi mozgalom • A jelenkori India elmentmondásai.		
<i>Kína</i>	• Kína félgymarmati sorban. • A japán megszállás. • Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. • A gazdasági óriás.		

<i>A Közel-Kelet</i>	• Az Oszmán Birodalom felbomlása. • Izrael állam létrejötte. • Az olaj szerepe a régió történetében. • Az iszlám és az iszlamizmus. • Etnikai, vallási és gazdasági törvonalak.		A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.

Tematikai egység: Mérlegen a magyar történelem		Órakeret: 8 óra	
Előzetes tudás	A magyar nép eredetével kapcsolatos információk ismerete. A középkori magyar állam története. Török- és Habsburg-ellenes harcok. A polgárosodó Magyarország dilemmái és eredményei. A magyar polgári állam kialakulásának folyamata.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen napjainkig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.		
	Ismerje a meghatározó egyetemes- és magyar történelmi eseményeket, azok évszámait, helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.		
	Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.		
Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Lábnymaink a nagyvilágban	• Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). • Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás). • Világraszóló sportsikerek– magyarok az olimpiákon. • Magyar művészek a világban.	<i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása. A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében.

<i>A magyar megmaradás kérdései</i>	• Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. • A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása. • Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. • Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. • Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. • A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.		Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.

Digitális kultúra angol nyelven

Célok és feladatok

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli.

A tartalom, és a megvalósítás során alkalmazott módszerek:

Legfontosabb tartalmi elemek:

- az informatikai eszközök megismerése: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani
- megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldások elsajátítása, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével
- problémamegoldás digitális eszközzel
- algoritmikus gondolkodás fejlesztése
- tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítása

Megvalósítás során alkalmazott módszerek

- adott informatikai eszközök felhasználói szintű megismertetése
- ismeretek rendszerezése
- problémaorientált feladatmegoldás
- gyakorlati felhasználás
- tevékenykedtetés
- személyes élmény a megoldandó feladattal kapcsolatosan
- saját mobileszközök alkalmazása
- tantárgyi koncentráció
- problémák játékos, kreatív megközelítése

Kompetenciafejlesztés lehetőségei

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

Ellenőrzés, értékelés

Szummatív értékelést félévkor és év végén, valamint az iskola pedagógiai programjában megjelölt szakaszokban osztályzatok formájában adunk.

Az eredményes előrehaladás érdekében a tanulók munkájának és tudásának rendszeres ellenőrzése és értékelése, ami folyamatos szóbeli értékeléssel valósul meg.

Egy-egy témakör feldolgozása során a tanuló

- tanórai tevékenységét, elvégzett munkáját,
- elkészített dokumentumait,
- ismereteinek szintjét,
- fejlődését,
- órai aktivitását,
- együttműködését (a csoport- és projektmunkában való részvételét) értékeljük rendszeres szóbeli értékeléssel és havonta érdemjeggyel.

Elméleti ismeretek esetén alkalmazhatjuk

- a szóbeli feleltetést,
- írásos ellenőrzést,
- kiselőadások tartását.

Gyakorlati ismeretek esetén az ellenőrzés formája lehet

- írásos ellenőrzés,
- tanulói tevékenység megfigyelése.

Összetett projektfeladat esetén

- az önálló munkavégzés a tervezéstől a kivitelezésig
- a csoportos munkavégzés produktuma.

A tankönyvválasztás szempontjai

- megfelelő feldolgozásban tartalmazza a szükséges ismeretanyagot;
- adjon segítséget a gyakorlati munkához;
- ösztönözze a további önálló ismeretszerzést és számítógépes munkát;
- támogassa a csoportmunkát;
- korosztálynak megfelelő nyelvezet és stílus;
- az ábrák és képek mennyisége, minősége és tartalma igazodjon a fejlesztési követelményekhez;
- sokféle feladatot tartalmazzon a könnyűtől a nehézig;
- hardver- és szoftverfüggetlen legyen, vagy többféle lehetőséget mutasson be;
- megfelelően kezelje az informatika gyorsan változó részeit.

Javasolt taneszközök

- tábla + projektor   1 db
- számítógépasztal   tanulónként 1

- számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal tanulóként 1 felszerelés
- informatikai szoftverek, programok szükség szerint
- tablet tanulóként 1
- robotok 1 db
- digitális fényképező 1 db.

5-6. évfolyam témakörök áttekintő táblázata, alapóraszám 68 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	14
Online kommunikáció	5
Robotika	11
Szövegszerkesztés	12
Bemutatókészítés	8
Multimédiás elemek készítése	8
Az információs társadalom, e-Világ	6
A digitális eszközök használata	4
Összes óra-szám:	68

7-8. évfolyam témakörök áttekintő táblázata, alapóraszám 68 óra

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás és blokkprogramozás	15
Online kommunikáció	4
Robotika	8
Szövegszerkesztés	8
Bemutatókészítés	6
Multimédiás elemek készítése	6
Táblázatkezelés	12
Az információs társadalom, e-Világ	5
A digitális eszközök használata	4
Összes óra-szám:	68

5–8. évfolyam

A digitális kultúra tantárgy óraterve

Évfolyam	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Heti óraszám:	1	1	1	1
Éves óraszám:	36	36	36	36

5. évfolyam

	Tematikai egység	Órakeret
1.	A digitális eszközök használata	2 óra
2.	Az információs társadalom, e-Világ	3 óra
3.	Szövegszerkesztés	4 óra
4.	Bemutatókészítés	4 óra
5.	Multimédiás elemek készítése	8 óra
6.	Online kommunikáció	3 óra
7.	Robotika	8 óra
	Szabadon felhasználható óra	2 óra
	Összesen:	36 óra

6. évfolyam

	Tematikai egység	Órakeret
1.	A digitális eszközök használata	2 óra
2.	Az információs társadalom, e-Világ	3 óra
3.	Szövegszerkesztés	8 óra
4.	Bemutatókészítés	4 óra
5.	Online kommunikáció	2 óra
6.	Algoritmizálás és blokkprogramozás	14 óra
7.	Robotika	3 óra
	Összesen:	36 óra

7. évfolyam

	Tematikai egység	Órakeret
1.	A digitális eszközök használata	2 óra
2.	Információs társadalom, e-Világ	3 óra
3.	Szövegszerkesztés	4 óra
4.	Bemutatókészítés	3 óra
5.	Táblázatkezelés	8 óra
6.	Online kommunikáció	2 óra
7.	Multimédiás elemek készítése	3 óra
8.	Algoritmizálás, blokkprogramozás	7 óra
9.	Robotika	2 óra
	Szabadon felhasználható óra	2 óra
	Összesen:	36 óra

8. évfolyam

	Tematikai egység	Órakeret
1.	A digitális eszközök használata	2 óra
2.	Információs társadalom, e- világ	2 óra
3.	Szövegszerkesztés	4 óra
4.	Bemutatókészítés	3 óra
5.	Táblázatkezelés	4 óra
6.	Online kommunikáció	2 óra
7.	Multimédiás elemek készítése	3 óra
8.	Algoritmizálás, blokkprogramozás	8 óra
9.	Robotika	6 óra
	Szabadon felhasználható	2 óra
	Összesen:	36 óra

5. évfolyam

Tematikai egység	1. Digitális eszközök használata	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; • önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét • önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; • használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az informatikai eszközök egészére gyakorolt hatásai Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben	• A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban • Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata • Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül	<i>Technika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, hír, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés	

A témakör követelményei:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Tematikai egység	2. Az információs társadalom, e-Világ	Órakeret 3 óra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit; • ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.		
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Az információ szerepe a modern társadalomban Információkeresési technikák, stratégiák Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan	• Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek • Nyilvános és baráti fórumra hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése • A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése • Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata • Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról • Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamilyen keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése	Magyar	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; digitális eszközöktől való függőség		

A témakör követelményei:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Tematikai egység	3. Szövegszerkesztés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szövegszerkesztési alapelvek Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás Az információforrások etikus felhasználásának kérdése	- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése - Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai	

A témakör követelményei:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival

Tematikai egység	4. Bemutatókészítés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; • ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfijára vonatkozó alapelveket; • etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása Bemutatószerkesztési alapelvek A bemutató objektumaira animációk beállítása Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Az információforrások etikus felhasználásának kérdései	• Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása • Prezentáció készítése kis-előadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) • Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	prezentáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása	

A témakör követelményei:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Tematikai egység	5. Multimédiás elemek készítése	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; • digitális képeken képkorrekciót hajt végre.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Feladatléírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése	• Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában • A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában • A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából • Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges • Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában • Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában • Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás • Etikus és hatékony online kommunikáció a csoport-	<i>Rajz, Bármely tantárgy</i>

	munka érdekében • Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök • Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rajz, rastergrafika létrehozása, rastergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása	

A témakör követelményei:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Tematikai egység	6. Online kommunikáció	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; - ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás- és megosztás felhőszolgáltatások használatával	- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával - Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében - Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban - Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével	<i>Magyar</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás	

A témakör követelményei:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Tematikai egység	7. Robotika	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; - adatokat gyűjt szenzorok segítségével; - mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése Algoritmus készítése lépésekre bontással Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével Robotvezérlési alapfogalmak Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során	- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítás blokkprogramozás segítségével - Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán - Robotok vezérlése blokkprogramozással - Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása - A környezeti akadályokra reagáló robot programozása	<i>Matematika, Technika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	robot, szenzor, algoritmus, kódolás, vezérlés	

A témakör követelményei:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit,
- adatokat gyűjt szenzorok segítségével,
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

6. évfolyam

Tematikai egység	1. Digitális eszközök használata	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; • önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; • önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; • használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai A kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés Virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben	• A digitális eszközök feladatát segítő felhasználása projektfeladatokban • Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata • Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül	<i>Technika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés	

A témakör követelményei:

- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Tematikai egység	2. Az információs társadalom, e-Világ	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit; - ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az információ szerepe a modern társadalomban Információkeresési technikák, stratégiák Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan	- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek - Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése - A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése - Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata - Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról - Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése	Magyar
Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség	

A témakör követelményei:

- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér

Tematikai egység	3. Szövegszerkesztés	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesíráse ellenőrzés, elválasztás Az információforrások etikus felhasználásának kérdése	• Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése • Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü • Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék • Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése • Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakkal kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása	Bármely tantárgy

Kulcsfogalmak/ fogalmak	áthelyezés, szövegegységek, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

A témakör követelményei:

- Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket,
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Tematikai egység	4. Beutatókészítés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; • ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; • etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Feladateleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése A bemutató objektumaira animációk beállítása Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Az információforrások etikus felhasználásának kérdései	• Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása • Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) • Bemutató készítése projekt-munkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával	<i>Bármely tantárgy</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	prezentáció, animáció, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

A témakör követelményei:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Tematikai egység	5. Online kommunikáció	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; • ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával	• Elektronikus levél írás, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával • Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében • Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban • Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével	<i>Magyar</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás	

A témakör követelményei:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Tematikai egység	6. Algoritmizálás és blokkprogramozás	Órakeret 14 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; • egyszerű algoritmusokat elemez és készít; • ismeri a kódolás eszközeit; • adatokat kezel a programozás eszközeivel	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján A programozás építőkövei Számok és szöveges adatok A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben Elágazások, feltételek kezelése; többirányú	• Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése • Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése • Vezérlőszervezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása • Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén • Projekt munkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával • Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoport munkában	<i>Matematika</i>

nyú elágazás; ciklusok fajtái		• Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése • Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása	
Animáció, grafika programozása			
A program megtervezése, kódolása			
Tesztelés, elemzés			
		blokkprogramozási környezetben	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás		

A témakör követelményei:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
  - a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.

Tematikai egység	7. Robotika	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; - adatokat gyűjt szenzorok segítségével; - mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során	- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítás blokkprogramozás segítségével - Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán - Robotok vezérlése blokkprogramozással - Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása - A környezeti akadályokra reagáló robot programozása	<i>Matematika, Technika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés	

A témakör követelményei:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

7. évfolyam

Tematikai egység	1. Digitális eszközök használata	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; • önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét • önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; • használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben	• Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban • Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül • Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében • Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása • A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban • Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése	<i>Bármely tantárgy</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

A témakör követelményei:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Tematikai egység	2. Az információs társadalom, e-Világ	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; - ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése Az információ szerepe a modern társadalomban Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai	- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása - Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése - Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata - Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról - Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése - Többszempontú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában	Magyar

Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

A témakör követelményei:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Tematikai egység	3. Szövegszerkesztés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szövegszerkesztési alapelvek, szöveges dokumentum szerkezete Szöveget, képet, ábrát tartalmazó dokumentum létrehozása, formázása Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás Az információforrások etikus felhasználásának kérdése	• Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése • Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü • Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék • Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése • Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projektmunka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy	<i>Bármely tantárgy</i>

	földrajzi terület bemutatása	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szövegszerkesztési alapelvek, dokumentum szerkezete, objektumok, csoportmunka eszközei, információforrások etikus felhasználása	

A témakör követelményei:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Tematikai egység	4. Bemutatókészítés	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; • ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; • etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása Feladatléírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Az információforrások etikus felhasználásának kérdései		• Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) • Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával • Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással • Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása		

A témakör követelményei:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Tematikai egység	5. Táblázatkezelés	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; • problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével		- Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése - Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból - Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással - A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban - Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése - Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével	Bármely tantárgy
Kulcsfogalmak/ fogalmak	táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, függvények használata, adatok csoportosítása		

A témakör követelményei:

- matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használni táblázatkezelő programban;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Tematikai egység	6. Online kommunikáció	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; - ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolat-tartás Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával	- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával - Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében - Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban - Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével	Magyar
Kulcsfogalmak/ fogalmak	online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások	

A témakör követelményei:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Tematikai egység	7. Multimédiás elemek készítése	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; - digitális képeken képkorrekciót hajt végre.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek	• A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal • Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz • Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz • Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata • Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek	

A témakör követelményei:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Tematikai egység	8. Algoritmizálás, blokkprogramozás	Órakeret 7 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát; • egyszerű algoritmusokat elemez és készít; • ismeri a kódolás eszközeit; • adatokat kezel a programozás eszközeivel	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuslemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján Példák típusalgoritmus használatára A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása	• Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése • Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel • Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása • Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása • Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával • Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében • Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása • Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben	<i>Bármely tantárgy</i>

sa A program megtervezése, kódolása Animáció, grafika programozása Mozgások vezérlése Tesztelés, elemzés Az objektumorientált gondolkozás megalapozása Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkozás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás	

A témakör követelményei:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban

Tematikai egység	9. Robotika	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • adatokat gyűjt szenzorok segítségével; • mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével Szenzorok funkciói, paraméterei, használata Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projekt munkák során	- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása - Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása - A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően	Matematika, Technika
Kulcsfogalmak/ fogalmak	robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés	

A témakör követelményei:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.

8. évfolyam

Tematikai egység	1. Digitális eszközök használata	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; - önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét - önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat; - használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek	- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban - Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson	Bármely tantárgy

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei Az operációs rendszer segédprogramjai Az állományok és könyvtárak tömörítése Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése Alkalmazások a virtuális térben Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben	keresztül • Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében • Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása • A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban • Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök	
	operációs rendszere, operációs rendszerek eszközekezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés	

A témakör követelményei:

- tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Tematikai egység	2. Az információs társadalom, e-Világ	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri a digitális környezetet, az e-Világ etikai problémáit; - ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése Az információ szerepe a modern társadalomban Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponútú keresés A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai	- Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projektmódszerrel történő feldolgozása - Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése - Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata - Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról - Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése - Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában	<i>Magyar</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

A témakör követelményei:

- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
- ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Tematikai egység	3. Szövegszerkesztés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Tipográfiai ismeretek Feladatleírás, minta alapján dokumentumok szerkesztése Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése Táblázat beszúrása a szövegbe A táblázat formázása Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás Mentés különböző formátumokba Az információforrások etikus felhasználásának kérdése	• Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése • Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése • Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü • Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék • Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése	<i>Bármely tantárgy</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	tipográfia, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, webes dokumentumkészítés

A témakör követelményei:

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Tematikai egység	4. Bemutatókészítés	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; • ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; • etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában, tisztában a hivatkozás szabályaival	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban Iskolai, hétköznapi	• Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) • Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával • Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése • Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással • Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba	<i>Bármely tantárgy</i>

problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Az információforrások etikus felhasználásának kérdései		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása	

A témakör követelményei:

- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

Tematikai egység	5. Táblázatkezelés	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; • problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek Feladatok a cellahivatkozások használatára Relatív és abszolút cellahivatkozás Saját képletek szerkesztése Függvények használata, paraméterezés Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei Diagram létrehozása, szerkesztése Diagramtípusok	• Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése • Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból • A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban • Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése • Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése • Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése	

A témakör követelményei:

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Tematikai egység	6. Online kommunikáció	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló - ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; - ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás	Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával	<i>Magyar</i>
Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával	- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében - Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban - Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások	

A témakör követelményei:

- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Tematikai egység	7. Multimédiás elemek készítése	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; • digitális képeken képkorrekciót hajt végre.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba Feladatleírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében Csomópontműveletek	• A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal • Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz • Feladatleírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz • Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata • Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk	<i>Bármely tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek	

A témakör követelményei:

- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Tematikai egység	8. Algoritmizálás, blokkprogramozás	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát; • egyszerű algoritmusokat elemez és készít; • ismeri a kódolás eszközeit; • adatokat kezel a programozás eszközeivel	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése Algoritmus leírásának egy lehetséges módja Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján Példák típusalgoritmus használatára A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok Változók, értékadás Eljárások, függvények alkalmazása A program megtervezése, kódolása Animáció, grafika programozása Mozgások vezérlése Tesztelés, elemzés Az objektumorientált gondolkodás	• Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése • Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel • Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása • Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása • Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával • Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében • Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása • Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben	<i>Bármely tantárgy</i>

megalapozása Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	algoritmusok, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírás mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás	

A témakör követelményei:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokba

Tematikai egység	9. Robotika		Órakeret 6 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló • adatokat gyűjt szenzorok segítségével; • mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben		
Fejlesztési feladatok és ismeretek		Javasolt tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével Szenzorok funkciói, paramétereit, használata Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során		• A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása • Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása • A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően	Matematika, Technika
Kulcsfogalmak/ fogalmak	robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés		

A témakör követelményei:

- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit

6. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS Pedagógiai Programja

6.1. Bevezetés

Ennek a pedagógiai programnak az a célja, hogy a tanuló adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő alapfokú művészetoktatásban vegyen részt, ezzel is elősegítve a művészi kifejezőkészség megalapozását, a nemzeti hagyományok ápolását, nemzeti értékek megőrzését, és a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakítását.

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 97.§ (14) bekezdés értelmében a felülvizsgálat e területen is megvalósult annak érdekében, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelően történjen a működés.

A felülvizsgálat során figyelembe vett rendelkezések:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról
- 3/2011.(I.26.) NEFMI rendelet: alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának módosítása
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet: A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Ennek megfelelően tartalmazza:

- A művészeti iskolában folyó nevelés és oktatás céljait.
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján az intézmény egyes tanszakain, azon belül évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tantárgyak rendszerét, azok óraszámait, az előírt tananyagot és követelményeit.
- Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételeit.
- Az iskolai beszámoltatás, vizsgáztatás formáit, a szorgalom értékelésének, minősítésének formáit.
- Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elveit.
- A tehetséggondozás formáit és a tanulói kudarcélmény csökkentésére hozott intézkedések tervét.

Figyelembe veszi:

- Tiszafüredi Református Egyházközség elvárásait
- Az intézmény alapító okiratát
- A tanulók és a szülők jogos igényeit
- Társadalmi, szülői elvárásokat

6.2. Az intézmény általános pedagógiai célkitűzései a művészeti nevelésben

A művészeti iskola egyike a közoktatás azon színtereinek, ahol a nevelés hatékonyságának függvényében érték keletkezik. Ez az érték a művészeti oktatás képességfejlesztő és érték-közvetítő, speciális tehetséggondozó és személyiségfejlesztő hatásában rejlik. A művészeti nevelés az általános nevelésnek fontos része, azonban figyelembe kell venni, hogy a művészeti iskolai növendékek legnagyobb része nem lesz hivatásos művész, hanem a jó nevelőmunka alapján a művészeteket szerető és értő egyén. Az iskolai munka során a művészetek megkedveltetése az elsődleges feladat. A szülők, a gyermekek, mielőtt igénybe vennék az iskola szolgáltatásait, informálódnak arról, milyen pozitív vagy negatív jellemzői vannak az adott intézménynek. Lényeges elvárásuk, hogy harmonikus, nyugodt intézményi környezetben, jó hangulatban tanulhasson gyermekük. Legtöbbjük a művészeti nevelés jótékony emocionális, esztétikai nevelő hatása miatt iratja be a gyermekét, bízva az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő, jellemformáló hatásában. A művészeti oktatás-nevelés a piaci igényeket, elvárásokat jól felmérő művészeti iskolának abban kell jeleskednie, hogy a zárkózott gyermekekből kioldja a rossz hangulatot, feloldja zárkózottságukat, az aktív művészeti neveléssel örömet, és sikerélményt nyújtson számukra. Olyan tanulási klímát kell, hogy biztosítson az intézmény minden pedagógusa a tanulók számára, ami nyugalmat, kiegyensúlyozottságot, szeretetteljes légkört kell, hogy árásszon. A kiemelkedően tehetséges tanulók esetében, vagy azoknál, akik művészeti pályára készülnek, külön figyelmet fordítunk.

6.3. A művészeti nevelés alapelvei, céljai, feladatai

Intézményünk a képző és iparművészet, táncművészet, valamint a színművészet és bábművészet iránt érdeklődők számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott képességfejlesztésen van.

A tananyag eszköz, a tanulók értelmi, érzelmi kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás az erkölcsi és esztétikai nevelés eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

- **Célja:** A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda legfőbb nevelési célja, hogy művészeti ágak tanításának segítségével, diákjait a magyar református iskolák nemes hagyományaihoz hűen, az evangéliumi hit és erkölcs szellemében nevelje. A választott szakon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket; és az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.

- Alakítsa ki a kultúra iránti nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére. - Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi érintkezésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
- **Feladata:** Értékes tananyag tanításával, korszerű, vonzó módszerekkel alakítson ki olyan érzelmi kapcsolatot a tanulóknál a művészetek iránt, hogy az mindennapos szükségletükké váljék.
- A tanítás vezessen rá a művészetek közötti logikára, formai összefüggéseire.
- Ismertessen meg főbb művészeti stílusok sajátosságaival, történeti összefüggéseivel, más művészetekkel való kapcsolataival.
- Ösztönözze a tanulókat életkoruknak megfelelő, művészeti tárgyú könyvek, ismeretterjesztő könyvek olvasására.
- Készítse fel a szakirányú továbbtanulásra a művészeti pályára készülő tanulókat. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 16. § 1. 2. bekezdése)

Az intézményben három művészeti ágban folyik az alapfokú művészei oktatás:

- táncművészeti ág,
- képző- és iparművészeti ág,
- színművészeti-bábművészeti ág

Ennek megfelelően eredetileg a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet által megfogalmazott egyes művészeti tevékenységek célja és feladata került átvételre.

A 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. melléklete szerint – a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt be tudják fejezni.

A 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet – a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott – 2. mellékletét első alkalommal a 2011/2012. tanévben megkezdett képzésekre felmenő rendszerben tudtuk alkalmazni.

7. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI RENDELET 9.§(2) A PONTJA ALAPJÁN AZ INTÉZMÉNYBEN MŰKÖDŐ MŰVÉSZETI ÁGAK CÉL ÉS FELADAT RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA

7.1. Táncművészet

Cél és feladatrendszer: lehetőséget nyújtson a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevel. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterülete-

ken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. A tanulók képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik táncteknikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhettek jártasságot.

- Fejlessze a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi – lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét,
- neveljen egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat,
- készítse fel a szakirányú továbbtanulásra.

7.2. Színművészet

Cél és feladatrendszer: Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színművészeti nevelés lehetőséget biztosít a színművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait.

A képzés feladata (funkciója) az, hogy lehetővé teszi a színművészet területén a változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt, a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését.

A differenciált feladatokon keresztül a tanulók megismerik a dramatikus technikákat és a színházi konvenciókat, azok széles körű alkalmazását.

Lehetővé válik a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítése, számos élő és felvett színházi előadást - köztük társaik által készített produkciókat láthatnak.

Megélhetik a tanulók azt az élményt, hogy egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét, az önkifejezést, az önértékelést.

7.3. Képző- és iparművészet

Cél és feladatrendszer: A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve, gyarapítva ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. A tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhettek jártasságot. A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ága- it, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanu-

lókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában. A képző-és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

- Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére!
- Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit!
- Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző-és iparművészet műfaji sajátosságait!
- Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.
- Készítse fel a tanulót a látvány megfigyelésére, a vizuális információk, megértésére, a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra, tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolására, a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismertetése, a kifejezési eljárások használatára, élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére, az esztétikum felismerésére, értelmezésére, a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására, a vizuális művészetek, a környezet-és tárgykultúra megismerésére, a műelemzési eljárások alkalmazására!
- Tegye lehetővé a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését!
- Alakítsa ki a tanulóban az esztétikum iránti igényt, az esztétikai élményképességet, az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat!
- Fejlessze a teremítő képzeletet és az improvizációs készséget!

Személyi feltételek

A művészeti iskola programjának megvalósításához elengedhetetlen, hogy az adott művészeti ágon, tanszakokon szakmailag felkészült és megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek tanítsanak.

A hatályos törvényi előírásokat figyelembe véve törekszünk minél magasabb szakmai tudással és pedagógiai érzékenységgel rendelkező pedagógusokat alkalmazni.

Tárgyi feltételek, eszközök

A tárgyi feltételeket „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” részletesen megfogalmazza. Rövid és hosszú távú tervünk eszközeink folyamatos bővítése, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet „A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köz-

nevelési intézmények névhasználatáról” szerint történik. Hiányaink pótlása, eszköztárunk fejlesztése fenntartói ütemezés alapján folyamatosan valósul meg.

Anyagi feltételek

A gazdálkodás évente elkészített költségvetés alapján történik. A költségvetés bevételeit az állami normatíva és a tanulói költségtérítések biztosítják.

A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A pedagógust munkakörével kapcsolatban megilleti az a jog, hogy az intézmény pedagógiai programja alapján az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket megválassza.

A kiválasztás általános alapelvei:

- feleljen meg az alapfokú művészetoktatás célrendszerének,
- feleljen meg az intézmény oktatási céljainak,
- segítse a tanulást, motiváljon,
- szerkezete legyen világos, egyszerű, áttekinthető,
- szövege, tartalma az életkori sajátosságoknak megfelelő legyen,
- adjon lehetőséget a differenciált képességfejlesztésre,
- adjon mintát önálló feladatmegoldásra,
- legyen több évig használható,
- az ára legyen kedvező.

A kötelező eszköz- és felszerelésjegyzék

A kötelező eszköz- és felszerelésjegyzéket a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklet 4. pontja alapján készítjük. A felsorolt taneszközöket a tanulók életkori sajátosságait, felkészültségi szintjüket és a tananyag tartalmát figyelembe véve választjuk ki. A felmenő rendszerű, beiskolázást tekintetbe véve a szükséges tárgyi feltételek az intézmény éves költségvetéséhez tartozó eszközfejlesztési ütemtervben meghatározott módon kerülnek beszerzésre. Így minden évben a működő évfolyamok részére biztosítottak lesznek a szükséges tárgyi feltételek.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82.§ (5) bekezdés értelmében a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

Tehetséggondozás

A tehetség fogalma nehezen definiálható. Sokféle összetevőnek kell egyszerre érvényesülni ahhoz, hogy kibontakozzon. A tehetség megnyilvánulásakor a veleszületett adottságok csak lehetőséget jelentenek. Ezek a tulajdonságok sok feltételtől függenek. Az öröklődés, a családi és társadalmi körülmények, az iskolarendszer és persze maga a konkrét iskola, esetleg a tradíció, a személyes példa mind hozzátartoznak ahhoz az alaphoz, amely bázisa a tehetség kibontakozásának.

Tapasztalatunk szerint minden gyermekben ott szunnyad valamilyen fajtája a tehetségnek. Kérdés, hogy ezt környezete és mi, pedagógusok észrevesszük-e időben, és biztosítani tudjuk-e fejlődésüket. Tanáraink felelőssége ebben igen nagy. A tehetséggondozás a felnövekvő generációk értékeinek, kompetenciáinak maximális kibontakoztatását szolgálja. Nemcsak a tehetségek folyamatos feltérképezését és fejlesztését jelenti, hanem a személyiség egészének megnyitását is. A tehetséges gyerekek felkutatását, a tehetségfejlesztést, tehetséggondozást intézményünk fontos feladatának tekinti, ezért művészeti iskolánkban külön kiemelt figyelmet fordítunk a tehetséges tanulók sajátos fejlesztésére. Iskolánk növendékei és tanárai számára a különféle szakmai találkozók, versenyeken való részvétel, a pedagógiai és a szakmai felkészültség megmértetése és a tapasztalatszerzés miatt is rendkívül fontos. A tehetséggondozás szempontjából igen fontos a tehetséges gyerekek jutalmazása, mert így még több munkára, nagyobb teljesítményre ösztönözzük tanulóinkat. Tanév végén ünnepélyes keretek között adjuk át a jutalmakat, dicsérjük sikeresen szereplő tanulóinkat, csoportjainkat. Szereplési lehetőséget biztosítunk a település és a környék, különböző kulturális rendezvényein, különböző civil szervezetek programjain. Ezen tevékenységek sikere a szülők segítő munkája nélkül elképzelhetetlen lenne, pedagógustársaink részéről pedig új, innovatív módszerek elsajátítását igénylik. Az intézmény vállalja a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 4. § 13. bekezdés a, b, pontja, valamint a 14. pontja szerinti kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók nevelését, oktatását.

Személyiségfejlesztés

A művészetek személyiségformáló hatása ma már tudományosan bizonyított tény. A művészeti képzés során a gyermeki személyiség komplex módon fejlődik. A különböző művészeti tevékenységformák a személyiség különböző területeire hatnak oly módon, hogy az eredményesség és hatékonyság messze több lesz a matematikai összegződésnél. A művészet sajátos, szavakon túli eszközrendszerrel mindenkire szól, mindenki képes ezek valamilyen szintű befogadására. A művészeti képzés során a szakmai tudásanyag elsajátításával párhuzamosan fejlődik a tanuló általános koncentrációképessége, kitartása, munkabírása, lényegmegragadó képessége, érzelmi érzékenysége.

Közösségfejlesztés

A művészeti iskolai órák lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók kiscsoportos foglalkozás keretein belül felismerjék a közösség erejét. Az együtt alkotás segíti kialakítani és fejlődni

az alkalmazkodó képességet, a szocializációt, a kommunikációt. A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, az empátiás képesség, a segítőkészség elmélyülhet. A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együtt gondolkodás élménye. A hibák megbeszélése, a bírálat, a jó megoldások megerősítése, az egyéni teljesítmény mások produktumaihoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitáshoz.

Az emberi élet alapja a társas valóság. Az ebben való élethez, eligazodáshoz elengedhetetlen a közösségben való nevelés. Az ember közösségi létben kiteljesedő élőlény, aki nem nélkülözheti a társakat egyéni sorsa alakításakor sem. A közösséghez való tartozás szükségességének és lendítő erejének felismerése az emberiség fejlődésének ősi mozgatórugója. A közösségtudat kialakulása és a közösségformálás képessége egyre nagyobb fejlődést eredményezett.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli tevékenységek

A szülő, a tanuló, az iskolai pedagógus együttműködésének formái

Az iskolai diákönkormányzat tevékenységében tanulóink aktívan vesznek részt képviselve az alapfokú művészeti iskola érdekeit is.

A szülőket tájékoztatjuk a tagozat, a tanszakok életéről, az iskolai munkatervről, az időszerű feladatokról s különösen gyermekeik egyéni haladásával kapcsolatos kérdésekről.

Ennek érdekében:

Félévkor és év végén tanszaki bemutatót vagy nyilvános foglalkozást szervezünk, kiállítást rendezünk, ahol a szülők betekintheznek a tanszakok nevelő - oktató munkájába. A tanév közben felmerülő aktualitások közlésére az e-naplót használjuk.

Tanáraink szoros kapcsolatot tartanak fenn az általános iskolai kollégákkal, különösen tanítványaink osztályfőnökeivel.

A művészeti iskola egyéb feladatai

- Színházi előadások, képzőművészeti kiállítások szervezése növendékek és a tanárok fellépésével.
- Nemzeti értékek, hagyományok megőrzése, átadása.
- A helyi kulturális élet felpozícióba hozása a rendezvények, fesztiválok, kiállítások, ünnepélyek szervezésével.
- Széleskörű kapcsolatok kiépítése a régió, az ország intézményeivel és esetleg külföldi iskolákkal.
- Versenyek szervezése, versenyeken való részvétel.
- Szociális tevékenység (pl. színházi előadás, képzőművészeti kiállítás az idősek otthonában)

Hátrányos megkülönböztetés tilalma

Intézményünkben a hátrányos megkülönböztetés tilalma alapján minden olyan intézkedés, magatartás, mulasztás kizárt, mely sérti az egyenlő elbánás elvét. Célunk, hogy egyetlen tanulónkat sem érjen hátrányos megkülönböztetés semmilyen okból sem! A gyermekek mindekifelett álló érdekét vesszük figyelembe. A szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítjuk a tanulók részére oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számukra aránytalan terhet. Minden segítséget megkapnak képességük, tehetségük kibontakoztatásához.

Tanulói jogviszony létesítése

A ktv. 46.§ (3) A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy

- a) képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve – az e törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogát szabadon érvényesítve – továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.

A tanulói jogviszony létesítése, megszüntetése, a tanuló átvétele másik iskolából, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 23.§ (2) (3) (6) bekezdés, 50.§ (4) bekezdése szerint történik.

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik, és a beíratás napján jön létre. A beíratás időpontját az iskola igazgatója határozza meg. Tanulói jogviszony a beiratkozás által keletkezik. A beiratkozást a gyermek, a tanuló képviselője, szülője végzi. Az intézménybe külön jelentkezési lap benyújtásával kell jelentkezni.

- Más művészeti iskolából növendék átvétele a tanítási év során bármikor lehetséges.
- Megszűnik a tanulói jogviszonya, aki 10 tanítási óránál többet mulaszt igazolatlanul, feltéve, ha az iskola a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire, ha a szülő bejelenti, hogy kimarad, fizetési kötelezettségeit (térítési díj, tandíj) megadott határidőre, felszólítás ellenére nem teljesíti, fegyelmi vétségéért kapott fegyelmi határozat jogerőre emelkedik, egészségi okok, tanulmányi munka romlása vagy a szaktanár javaslatára
- Tanszakváltás a tanulmányok ideje alatt legfeljebb 2 alkalommal – szülő kérésére –, csak igazgatói engedéllyel lehetséges, az iskola által készített formanyomtatványon az év eleji beiratkozás alkalmával.
- Évközi tanszakváltás csak nagyon indokolt esetben engedélyezhető.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az alapfokú művészeti iskolában a Knt. 57.§ (1.) (2.) (3.) bekezdését alkalmazzuk.

- Az a tanuló léphet magasabb évfolyamra, aki a tantervben előírt követelményeket teljesíti, ill. az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, ill. az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Évfolyamugrás az egyéni képességek figyelembevételével történhet. Ilyen esetekben az intézményvezető által felkért szakági csoport (háromtagú bizottság) előtt folyó különbözeti vizsga dönthet a tanuló osztályba sorolásáról.
- Olyan esetben, amikor a tanuló a pedagógiai szakasz zárásától eltérő időszakban kíván az iskolába belépni vagy tanszakot változtatni, a fenti eljárást – különbözeti vizsgát – kell alkalmazni, illetve a tanulót alapfokú művészetoktatásban kapott bizonyítványa alapján – amennyiben rendelkezik ilyennel - soroljuk be a meghatározott évfolyamba, illetve csoportba.
- Intézményünkben adott tanszakon belül a csoportok átjárhatóságát a tananyag összehangolásával biztosítjuk, így a tanszakon belüli csoportváltás vizsga nélkül történhet. Az alapfokú művészetoktatási intézmény alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki – jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

A tanulók értékelésének módja

Az értékelés módjai igazodnak, a kötelező dokumentumként alkalmazott - Bizonyítványkönyv alapfokú művészetoktatási intézmények – formájához és a kitöltési útmutatójában foglaltakhoz.

8.Érvényességi rendelkezések

A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda pedagógiai programja 2024. márciusában készült.

Érvényessége:

Az fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2024.09.01. lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a határozatszámom jóváhagyott Pedagógiai Program.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:-

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A pedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- az intézmény fenntartója
- az intézmény vezetője
- nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet

A pedagógiai program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az intézmény vezetője intézmény fenntartója hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott pedagógiai programot 2021.09.01 napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyeken tekinthető meg:

- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény irattárában,
- az intézmény vezetőjénél,
- az intézmény honlapján,
- az Oktatási Hivatal kir felületén
- az intézmény csoportjaiban.
- 1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. a titkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az intézmény nyitvatartási idejében,
- az intézmény honlapján is megtekinthető: www.banzsigmond.hu.
- OH kir felületén

Módosításának indoka lehet

- jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő kétévenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

9. Legitimációs záradék

- 9.4. A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotottak** az intézményben működő szakmai munkaközösségek.

Tiszafüred, 2024.03.05

.....
szakmai munkaközösség-vezető(k)

- 9.5. A(z) Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban – Nkt. 72. § (5) bek. meghatározott módon biztosított jogoknak megfelelően a szülői közösség **véleményezte.**

Tiszafüred, 2024.03.05

.....
a szülői közösség nevében

- 9.6. A(z) Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban – Nkt. 72. § (5) bek. meghatározott módon biztosított jogoknak megfelelően a diákönkormányzat **véleményezte.**

Tiszafüred, 2024.03.05

.....
DÖK képviselője

9.7. A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda nevelőtestülete a módosított pedagógiai programot elfogadta.

Tiszafüred, 2024.03.05

.....
hitelesítő

.....
hitelesítő

9.8. A Bán Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda módosított pedagógiai programját az intézmény vezetője jóváhagyta.

Tiszafüred, 2024.03.05

.....
Takácsné Paksi Mária
intézményvezető

10. Az intézmény nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az intézmény **fenntartója, a Tiszafüredi Református Egyházközség** magasabb jogszabályban (Nkt.. 32. § (1) i) meghatározott **döntési hatáskörében** .../2021 számú határozatával **JÓVÁHAGYTA.**

Tiszafüred, 2024.03.07

.....
Szabó Konrád Sándor lelkeszelnök
a fenntartó képviselője

Mellékletek

1. Taneszközjegyzékek: óvoda, általános iskola, alapfokú művészeti oktatás

1. Ó V O D A

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
1.	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani
8.	igazgatói iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintéző-	

		mény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
9.	igazgató-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	
10.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 WC 1 (fiú, lány)	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
18.	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.

19.	felölt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat vagy az óvoda épülete emeletes 2, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
20.	felölt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen férfi és női) 1, ha az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1-1 férfi és női	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre..
21.	felölt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A mosó-, vasalóhelyiség együtt kialakítható a szárítóhelyiség, ebben az esetben nem szükséges külön szárítóhelyiség biztosítása
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A mosó-, vasalóhelyiség együtt kialakítható a szárítóhelyiség, ebben az esetben nem szükséges külön szárítóhelyiség biztosítása
24.	felölt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
28.	szárazárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
29.	földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógyypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is.
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógyypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.

4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben.	
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedény	épület szintenként 1	A települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14.	2. Tornaszoba		
15.	tornapad	2	
16.	tornaszőnyeg	1	
17.1	bordásfal	2	
18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejleszt eszközök
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.
20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.
21.	tükör (az asztal szélességében)	1	
22.	asztal	1	
23.	szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.
24.	szőnyeg	1	
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
26.	4. Óvodapszichológusi szoba	Gyermekek létszáma szerint	
27.	asztal	1	
28.	szék	4	
29.	szőnyeg	1	
30.	könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
31.	5. Játzóudvar		
32.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
33.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
34.	Babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1.	

35.	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1	megfelelő árnyékolás biztosításával
36.	Takaróháló, takaróponyva	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	
38.	6. Igazgatói iroda		
39.	íróasztal és szék	1-1	
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
41.	Telefon	1	
42.	Könyvszekrény	1	
43.	Iratszekrény	1	
44.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon stb.....
45.	7. Igazgató-helyettesi, tagintézmény-, igazgató-helyettesi, óvodatitkári iroda		
46.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
47.	íróasztal és szék	1-1	
48.	Iratszekrény	1	
49.	telefon	1	
50.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon stb.....
51.	8. Nevelőtestületi szoba		
52.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	
53.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
54.	könyvtári dokumentum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.
55.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.
56.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon stb.....
57.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva.
58.	11. Gyermeköltöző		
59.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
60.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
61.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség		
62.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
63.	Falitükör	mosdókagylónként 1	
64.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkéfe, szappantartó
3.	fésűtartó	csoportonként 1	
4.	törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	abrosz	asztalonként 3	
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a csoportok száma több mint 6. akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a csoportok száma több mint 6. akkor 2
6.	szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként 1	
10.	porszívó	óvodánként 1	

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön

4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hang lejátszásra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfal	(székhely és telephelyen) 1	
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Beszéd fogyatékosok		
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási fogyatékosok		
5.	dallamíró	csoportonként 1	
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenhármát, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	

8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok		
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	amennyiben étel kiosztása folyik
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	a közegészségügyi előírások szerint
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

2. ISKOLA

(általános iskola, gimnázium, szakközépiskola, szakiskola)

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	Tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen), figyelembe véve az iskola munkarendjét, osztályonként 1	Figyelembe vehető a szaktanterem is. A terem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 1,5 m ² /fő.
3.	Csoportterem	legfeljebb nyolc osztállyal működő általános iskolában 4; 16 osztállyal működő általános iskolában 6; 24 osztállyal működő általános iskolában 8; gimnáziumban, szakközépiskolában, szakiskolában osztályonként 0.5 csoportterem	A csoportterem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő.
4.	szaktanterem a hozzá tartozó szertárral	a II/2. pontban foglaltak szerint iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1-1; a legfeljebb négy osztállyal működő iskolában társadalomtudományi szaktanterem 1 és művészeti nevelés szaktanterem 1	
5.	laboratóriumok a hozzájuk kapcsolódó szertárakkal	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Gimnázium, szakközépiskola, szakiskola intézményekben.
6.	műhelyek a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Szakközépiskola, szakiskola intézményekben.
7.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	ha a tanulót a többi tanulóval együtt oktatják iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha a tanulót a többi tanulótól külön oktatják négy osztályonként 1	
8.	iskolapszichológusi szoba	ha az iskolapszichológus alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
9.	tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van; kizárólag szakképző évfolyammal működő iskola esetén abban az esetben, ha az iskolát legalább százhusz tanuló befogadására létesítették. Az Nkt. 27. § (11) bekezdés előírásának teljesülésére tekintettel, további tornaterem létesítése abban az esetben kötelező, ha a tanulók számára

			aránytalan teher és többletköltség nélkül nem biztosítható más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével kötött megállapodással a még szükséges tornaterem. A tornaterem és az ahhoz szükséges öltöző, valamint vizesblokk a gyógy-pedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítható, továbbá, ha gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak, mindezt akadálymentesen kell létesíteni.
10.	tornaszoba vagy féltornaterem (nemként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen, telephelyen) harminc mozgáskorlátozott tanulóként 1	Szakközépiskolában, szakiskolában, ha a tornaterem nem kötelező, vagy a tornaterem a székhelyen van és annak igénybevitelére nincs lehetőség, továbbá a mozgáskorlátozott tanuló esetén helyben, akadálymentes WC, zuhanyzó kialakításával.
11.	gyógytestnevelési/erőnléti terem	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában ott, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak helyben.
12.	Sportudvar	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	helyettesíthető a célra alkalmas szabad területtel, szabadtéri létesítménnyel; kiváltható szerződés alapján igénybe vett sportlétesítménnyel
13.	intézményvezetői iroda	iskola székhelyén és az iskola azon telephelyén, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
14.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában az intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	
15.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező székhelyen és telephelyen 1	
16.	iskolatitkári iroda	iskola székhelyén 1	
17.	könyvtár	iskolánként 1	Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el. A létesítésre kerülő könyvtár legalább egy olyan a használók által könnyen megközelíthető helyiség kell, hogy legyen, amely alkalmas háromezer könyvtári dokumentum befogadására, az állomány (állományrész) szabadpolcos elhelyezésére és legalább egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatására.

18.	Könyvtárszoba	tagintézményenként 1	ha nem előírás az iskolai könyvtár vagy a telephelyen nem működik könyvtár (ha nem működik legalább négy osztály, a könyvtárszoba tanteremben is kialakítható)
19.	Könyvraktár	iskolánként 1	általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el.
20.	orvosi szoba, elkülönítővel	iskolánként 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint, a tanulók ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítva.
21.	Kiszolgáló helyiségek		
22.	Sportszertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
23.	általános szertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
24.	karbantartó műhely	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában.
25.	kerekesszék tároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak.
26.	aula (előtér, közösségi tér)	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Az aula kialakítása nem kötelező, amennyiben a nevelési-oktatási intézményben vagy annak közelében található közösségi térben megoldhatóak azok a funkciók, amelyekre az aula szolgál.
27.	Porta	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nyolc évfolyammal alapított általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van.
28.	Ebédlő	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül oldják meg
29.	Főzőkonyha	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
30.	Melegítőkonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
31.	tálaló-mosogató	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
32.	szárasáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
33.	földesáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
34.	Éléskamra	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
35.	felnőtt étkező	iskolánként (székhelyen és telephelyen)	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül

		lyen) 1	oldják meg
36.	Teakonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
37.	személyzeti öltöző	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1	
38.	személyzeti mosdó-zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1 24 osztállyal működő iskola székhelyén, telephelyén nemenként 2	
39.	személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
40.	tanulói WC helyiség	iskolánként (székhelyen, és telephelyen), szintenként, nemenként 1	A tanulói létszám figyelembevételével.
41.	technikai alkalmazotti mosdó-zuhanyzó, WC helyiség	iskolánként (székhelyen, telephelyen) nemenként 1	
42.	Élelmiszerhulladék-tároló	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
43.	egyéb raktár	iskolánként (székhelyen, telephelyen 1)	
44.	WC helyiség és mosdó mozgáskorlátozottak számára felszerelve	tanulói létszám szerint	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BEREDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Tanterem		
2.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	Életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak, középsúlyos értelmi fogyatékosok és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál – szükség szerint – egyéni megvilágítási lehetőséggel; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval.
3.	nevelői asztal, szék	tantermenként 1	
4.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
5.	Tábla	tantermenként 1	
6.	ruhatároló (fogas)	tanulók létszámának figyelembevételével	
7.	Szeméttároló	helyiségenként 1	
8.	sötétítő függöny	ablakonként	az ablak lefedésére alkalmas méretben
9.	2. Szaktantermek (a tantermi alapfelszereléseken felüli igények)		
10.	a) számítástechnikai terem		
11.	tábla + flipchart	1	
12.	Számítógépasztal	tanulónként 1	
13.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	tanulónként 1 felszerelés	
14.	Informatikai szoftverek, programok	szükség szerint	a pedagógiai program előírásai szerint
15.	szkenner	1	
16.	b) társadalomtudományi szaktanterem		
17.	nyelvi labor berendezés	tíz–tizenöt tanuló egyidejű foglalkoztatására	ha az oktatás részben vagy egészben nem magyar nyelven folyik; számítógépes nyelvi oktatással kiváltható
18.	Magnetofon	1	
19.	CD író, lejátszó, hangszóró	1	
20.	mikrofon, erősítő, fejhallgató	1	
21.	DVD (lejátszó, felvevő)	1	
22.	írásvetítő vagy projektor	1	
23.	c) természettudományi szaktanterem		
24.	vegyszerálló tanulói asztalok (víz, gáz csatlakozással)	három tanulónként 1	
25.	Elszívóberendezés	tantermenként 1	
26.	vegyszerálló mosogató	két asztalanként 1	
27.	fali mosogató	tantermenként 1	
28.	Poroltó	tantermenként 1	
29.	Elsősegélydoboz	tantermenként 1	
30.	eszköz- és vegyszerszekrény	2	

31.	méregszekrény (zárható)	1	elhelyezése a szertárban
32.	eszköszállító tolokocsi	tantermenként 1	
33.	törpefeszültségű csatlakozások	tanulósztalonként 1	
34.	d) művészeti nevelés szaktanterem		
35.	rajzasztal (rajzpad, rajzbak)	tanulók létszámának figyelembevételel 1 hely	
36.	tárgyasztal (állítható)	tantermenként 2	
37.	mobil-lámpa (reflektor)	2	
38.	vízcsap (falikút)	2	
39.	Pianínó	iskolánként 1	
40.	ötvonalas tábla	tantermenként 1	
41.	CD vagy lemezjátszó, magnetofon	tantermenként 1	
42.	Tárolópolcok	tantermenként 1	
43.	e) technikai szaktanterem		(életvitel és gyakorlati ismeretek céljait is szolgálhatja)
44.	tanulói munkaasztal	tizenöt tanuló részére	
45.	állítható magasságú támla nélküli székek	tizenöt tanuló részére	
46.	f) gyakorló tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	gimnáziumban a munkába állást előkészítő oktatáshoz; szakközépiskolában a szakmai előkészítő ismeretek oktatásához; szakiskolában munkába álláshoz, életkezdéshez szükséges ismeretek átadásához; e feladat megoldható a számítástechnikai, illetve technika szaktanteremben is
47.	3. logopédiai foglalkoztató egyéni fejlesztő szoba (berendezése az óvodában meghatározottak szerint)		
48.	4. tornaszoba		
49.	Kislabda	5	
50.	Labda	5	
51.	Tornaszőnyeg	2	
52.	Tornapad	2	
53.	Zsámoly	2	
54.	Bordásfal	2	
55.	Mászókötél	2	
56.	Gumikötél	5	
57.	Ugrókötél	5	
58.	Medicinlabda	5	
59.	Stopper	1	
60.	kiegészítő tornakészlet	1	
61.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések		sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
62.	5. Iskolapszichológusi szoba		
63.	Asztal	1	
64.	Szék	4	
65.	Zárható irattároló szekrény	1	
66.	Számítógép perifériákkal	1	
67.	ruhatároló (fogas)	1	
68.	Szeméttároló	1	

69.	Telefonkészülék	1	
70.	Szőnyeg	1	
71.	6. Tornaterem (mindazok a felszerelések, amelyek a tornaszobában, továbbá)		
72.	kosárlabda palánk	2	
73.	Gyűrű	1	
74.	Mászórúd	1	
75.	Mászókötél	2	
76.	Bordásfal	10	
77.	7. Sportudvar		
78.	szabadtéri labdajáték felszerelése	1	bármelyik játék kiválasztható
79.	magasugró állvány, lécs	1	
80.	távol-, magasugró gödör	1	homokkal vagy szivaccsal
81.	Futópálya	1	lehetőség szerint kialakítva
82.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
83.	8. Intézményvezetői iroda		
84.	Íróasztal	1	
85.	Szék	1	
86.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
87.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
88.	számítógépasztal és szék	1-1	
89.	Íratszekrény	1	
90.	digitális adathordók részére szekrény	1	
91.	Fax	1	
92.	Telefon	1	
93.	9. Nevelőtestületi szoba		
94.	fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	
95.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
96.	napló és folyóirattartó	1	
97.	Könyvszekrény	2	
98.	Fénymásoló	1	
99.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
100.	számítógépasztal, szék	1-1	
101.	ruhásszekrény vagy fogasok	pedagóguslétszám figyelembevételével	
102.	Tükör	1	
103.	10. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, iskolatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
104.	asztal	felnöött létszám figyelembevételével	
105.	Szék	felnöött létszám figyelembevételével	
106.	Íratszekrény	1	
107.	számítógépasztal és szék	1	
108.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal		
109.	Telefon		közös vonallal is működtethető
110.	11. Könyvtár		

111.	tanulói asztal, szék	egy iskolai osztály, egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
112.	egyedi világítás	olvasóhelyenként 1	
113.	könyvtárosi asztal, szék	1-1	asztal egyedi világítással
114.	szekrény (tároló)	háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére	
115.	tárolók, polcok, szabadpolcok	2	
116.	létra (polcokhoz)	1	
117.	Telefon	1	közös vonallal is működtethető
118.	Fénymásoló	1	
119.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1-1	
120.	Televízió	1	
121.	CD vagy lemezjátszó	1	
122.	Írásvetítő vagy projektor	1	
123.	12. Könyvtárszoba		
124.	tanulói asztal, szék	legalább hat tanuló egyidejű foglalkoztatására elegendő mennyiségben	életkornak megfelelő méretben
125.	könyvtárosi asztal, szék	1-1	asztal egyedi világítással
126.	könyvespolc, szekrény	legalább ötszáz könyvtári dokumentum elhelyezésére	

III. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	Taneszközök		
2.	tárgyak, eszközök, információhordozók az iskola pedagógiai programjában előírt tananyag feldolgozásához	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	pedagógiai programban foglaltak szerint
3.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális taneszközök	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
4.	magnetofon	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha legalább négy osztály működik, további 1, beszéd fogyatékos tanulót nevelő iskolában – mikrofonnal – osztályonként 1	szaktanteremnél felsorolton kívül; bárhol szükség szerint elhelyezhető
5.	CD vagy lemezjátszó	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető
6.	Televízió	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető

IV. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK TOVÁBBI ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	Látási fogyatékosok		
2.	Olvasótelevízió	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
3.	Nagyítók	tanulói létszám szerint	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában, az érintett tanulónak
4.	kézikamerás olvasókészülék	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
5.	speciális könyvtartó eszköz	tanulói létszám szerint 1	alig- és gyengénlátó oktató iskolában
6.	számítógép színes, nagyító program-mal	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátó oktató iskolában
7.	világító színű, erősen kontrasztos, illetve nagyított méretű demonstrációs ábragyűjtemény	osztályonként 1	alig- és gyengénlátó oktató iskolában
8.	Pontírógép	tanulói létszám szerint 1	vakot, aliglátó tanulót oktató iskolában
9.	Pontozó	tanulói létszám szerint 1	
10.	Braille-tábla	tanulói létszám szerint 1	
11.	számítógép beszélő szintetizátorral vagy Braille-kijelzővel	tíz tanulónként 1	
12.	Braille-nyomtató	iskolánként 1	
13.	Optacon	iskolánként 1	
14.	Scanner	iskolánként 1	
15.	speciális rajzeszköz készlet	tanulónként 1	
16.	Abakusz	tanulónként 1	
17.	Hallási fogyatékosok		
18.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	tanulói létszám szerint 1	
19.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	iskolánként 1	
20.	zöld alapon sárga, széles vonalközű tábla	tantermenként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
21.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	iskolánként 1	
22.	a nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas elektronikus eszközök	iskolánként 1	
23.	a nyelvi fejlődésükben akadályozottak kommunikációját segítő nyelv szemléltetésére alkalmas audiovizuális és/vagy elektronikus eszköz	iskolánként 1	
24.	Testi fogyatékosok, mozgáskorlátozottak		
25.	fogyatékosokhoz igazodó egyénre szabott eszközök	tanulói létszám szerint, tantárgyanként szükség szerint	pedagógiai programban foglaltak szerint
26.	állítható magasságú tábla	tantermenként 1	mozgásfogyatékos tanulót oktató iskolában

V. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Az óvodáknál ismertetettek szerint.

IV. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Az óvodáknál ismertetettek szerint.

4. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLÁK

A MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS MŰVÉSZETI ÁGAIK KÖZÖS KÖVETELMÉNYEI

I. HELYISÉGEK

(mind a négy művészeti ághoz) Az egyes helyiségek jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	tanterem	székhelyen és telephelyen az iskola munkarendje, valamint az egyes művészeti ágaknál meghatározottak szerint	
3.	intézményvezetői iroda	iskola székhelyén, és azon a telephelyen, amelyen intézményvezető-helyettes, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	
4.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában az intézményvezető helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	
5.	tagintézmény-intézményegységvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	
6.	iskolaitatói iroda	ha az iskolában az iskolaitató alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen) 1	
7.	nevelőtestületi szoba	iskolánként (székhelyen) 1	
8.	Könyvtár (adattár)	iskolánként (székhelyen) 1	a művészeti könyvek, segédkönyvek, kották, hangfelvételek és egyéb hangzó anyagok, diafilmek stb. elhelyezésére – saját épülettel rendelkező intézmény esetében.
9.	Kiszolgálóhelyiségek		
10.	szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	iskolánként 1	művészeti áganként biztonsági felszereléssel, a hangszerfajtáknak, jelmezeknek, díszleteknek, színpadi kellékeknek, képző- és iparművészeti tárgyaknak, anyagoknak biztonságos tárolására
11.	aula (előtér, várakozó)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	porta, várakozóhelyiség és a

			ruhatár funkcióját is betöltheti
12.	porta	iskolánként (székhelyen) 1,	szükség esetén az előtérben is kialakítható – saját épülettel rendelkező intézmény esetében
13.	személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1	alkalmazotti létszám figyelembevételével
14.	tanulói WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen), szintenként, nemenként 1	tanulói létszám figyelembevételével
15.	öltöző, zuhanyzó	iskolánként (székhelyen) nemenként 1	saját épülettel rendelkező intézmény esetében
16.	elsősegély helyiség	iskolánként 1	lehetőség szerint külön helyiségként

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI MINDEN MŰVÉSZETI ÁG RÉSZÉRE

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	tanterem, műterem, tanszaki műhelyterem	(berendezése az egyes művészeti ágaknál, tanszakoknál ismertetettek szerint)	
3.	intézményvezetői és intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi iroda	(berendezése az iskoláknál ismertetettek szerint)	
4.	iskolaitkari iroda	(berendezése az iskoláknál ismertetettek szerint)	
5.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	iskolánként 1 felszerelés	ügyviteli feladatok ellátásához
6.	nevelőtestületi szoba	berendezése az iskoláknál ismertetettek szerint)	
7.	könyvtár	(berendezése az iskoláknál ismertetettek szerint),	

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	<i>Taneszközök</i>		
3.	tárgyak, eszközök, információhordozók az iskola pedagógiai programjában előírt tananyag feldolgozásához	évfolyamok, tanszakok, tantárgyak alapján a tanulói létszám figyelembevételével oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden tanuló és csoport alkalmazhassa	Az alapfokú művészetoktatás tantervi követelményei és a pedagógiai programban meghatározottak szerint az iskola által tanított tantárgyak esetében

III. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

IV. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

(berendezése az iskoláknál ismertetettek szerint)

4.1 AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK, TANSZAKOK KÖVETELMÉNYEI

4.1.1 ZENEMŰVÉSZET (ZENEISKOLÁK)

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	<i>Helyiségek</i>		
3.	egyéni és kiscsoportos órák tanterme	a tanszakok és a tanulók létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott egyéni és kiscsoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	a fúvós és az ütőhangszerek, a jazz-zene és az elektro-akusztikus oktatására használt helyiségek hangszigetelése, valamint az alapvető akusztikai szempontok figyelembevétele szükséges; 100 tanulóként min. 4 terem
4.	csoportos órák, együttesek tanterme, próbaterme	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	a zenekar, kamarazene, énekkar helyiségei közös hasznosításuk is lehetnek; 100 tanulóként min. 2 terem
5.	hangversenyterem csatlakozó helyiségekkel	iskolánként (székhelyen vagy településen) 1	figyelembe vehető más célra létesített (többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított), nagyméretű terem is, amennyiben a hangversenyterem funkciójának megfelel
6.	<i>Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei</i>		
7.	<i>Egyéni órák, kiscsoportos órák, tanterme</i>		
8.	tanári asztal	1	
9.	tanári szék	1	
10.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	életkornak megfelelő méretben, mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál szükség szerint egyéni megvilágítási lehetőséggel; a mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
11.	szekrény	tantermenként 1	
12.	zongora vagy pianínó	tantermenként 1	legalább egy tanteremben 2 zongora vagy pianínó
13.	zongoraszék	tantermenként 1	zongoratermekben 2
14.	lábzsámoly	tantermenként 2	a gitár és a zongora (billentyűs) teremben
15.	kottatartó állvány	tantermenként 2	
16.	metronóm	tantermenként 1	
17.	CD lejátszó	100 tanulóként 1	Hordozható
18.	álló tükör	tantermenként 1	a fúvós, vonós, ütős és magánének tanszakok termeiben

19.	tanított hangszer, tanulói használatra	az adott hangszert tanulók 30%-ának megfelelő számban iskolánként	kivéve a zongora, hárfa, orgona, valamint a mérete és súlya alapján kézi szállításra nem alkalmas hangszerek (vonós hangszerek esetében elsősorban a kisebb méretű tanulóhangszerek; furulyánál 25 tanulóként 1 garnitúra)
20.	tanított hangszer	hangszerfajtanként 1	tanári használatra
21.	hangszertartozékok	tanárok létszáma szerint 1 garnitúra évente	húr, vonószőr, nád, stb.
22.	Hangfelvevő eszköz	100 tanulónként 1	
23.	párologtató	tantermenként 1	szükség szerint
24.	<i>Csoportos órák, együttesek tanterme</i>		
25.	tanári asztal	1	
26.	tanári szék	1	
27.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	életkornak megfelelő méretben, mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál szükség szerint egyéni megvilágítási lehetőséggel; a mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
28.	ötvonalas tábla, ötvonalas nyitható tábla, mágneses tábla	választás szerint tantermenként 1	elméleti, csoportos órák helyiségébe
29.	DVD lejátszó, televízió	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
30.	számítógép, perifériákkal	elméleti órák helyiségeibe 1.	DVD író-olvasó, hangfalakkal, kottagrafikus, készségfejlesztő szoftverekkel – lehetőleg internet elérhetőséggel és nyomtatási lehetőséggel
31.	nyomtató	200 tanulónként 1	
32.	szekrény	tantermenként 1	
33.	zongora vagy pianínó	tantermenként 1	
34.	zongoraszék	tantermenként 1	
35.	lábzsámoly	tantermenként 1	
36.	zenekari pultok	iskolánként (székhelyen és telephelyen) az együttesek létszámának figyelembevételével	együttesek helyiségébe
37.	metronom	tantermenként 1	
38.	párologtató	tantermenként 1	szükség szerint
39.	<i>hangversenyterem (csatlakozó helyiségekkel)</i>		
40.	szék	a terem befogadóképessége szerint	
41.	zongora	1	
42.	zongoraszék	1	
43.	zenekari pultok	az együttesek létszámának figyelembevételével	

44.	énekkari dobogó	iskolánként (székhelyen)	amennyiben az iskolában kórus tantárgy oktatása folyik
45.	alapvető színpadi világítástechnikai és akusztikai berendezések	1	mikrofonok, erősítő, keverő, hangfalak, stb; reflektorok (lehetőleg szabályozható)
46.	hangológép	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	

4.1.2. TÁNCMŰVÉSZET

(balett, moderntánc, kortárástánc, néptánc, társastánc tanszak)

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	Helyiségek		
3.	tanterem	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi
4.	táncterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is
5.	tanári öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
6.	tanulói öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
7.	kellék- és jelmeztár vagy kellék- és jelmeztároló	iskolánként 1	jelmezek, viseletek számára
8.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei		
9.	Tanterem		
10.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	
11.	tanári asztal, szék	tantermenként 1	
12.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
13.	Tábla, vagy flipchart	tantermenként 1	elméleti órák helyiségébe
14.	CD lejátszó	tánctermenként 1	
15.	televízió, digitális kamera, DVD lejátszó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
16.	szeméttároló	helyiségenként 1	
17.	<i>Táncterem</i>		a tanszaknak megfelelő burkolattal (fapadlózat, laminált padlózat, sportpadló, fapadlózat balett-szőnyegborítással)
18.	Zongora, pianínó, vagy elektromos zongora	1	Korrepetitor alkalmazása esetén
19.	zongoraszék		korrepetitor alkalmazása esetén
20.	rögzített, vagy mobil tükör		

21.	Rögzített, vagy mozgatható balett rudak	tanulók létszámának figyelembevételével	a tanulók kora szerinti magasságba függesztve, a balett tanszakon
22.	Jelmezek, viseletek, kellékek	iskolánként	a tanított tanszakoknak és a tanulói létszámnak megfelelően

4.1.3. KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutatók</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	Műhely (<i>a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai és a tanszaki műhelygyakorlat termei</i>)	a vizuális alapozó gyakorlatok, a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, a rajz-festés-mintázás tantárgyak és a tanszaki műhelygyakorlat azonos teremben is megtarthatók.	a műhelyterem igénye: jól szellőztethető, fűthető, megfelelő természetes és mesterséges fényviszonyt biztosító, sötétíthető, amelynek alapterülete tanulónként legalább 1,5–2 m ²
3.	Valamennyi tanszak és a kötelező közös tantárgyak alapvető eszközei (<i>a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai tantárgyak</i>)		
4.	Projektor vagy diavetítő	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
5.	Tanári laptop	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
6.	Videó-felvevő	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
7.	Fényképezőgép	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
8.	Fénymásoló	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
9.	Szkenner	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
10.	Égetőkemence	iskolánként 1	
11.	Grafikai prés	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretű
12.	Mobilizálható installáció	iskolánként 1	
13.	Archívum	iskolánként székhelyen az éves munkát bemutató anyag, eredeti vagy digitálisan archivált tanulómunkákból	az eredeti tanulómunkák tárolására, illetve digitális archívum
14.	Tanulói asztal, szék	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
15.	Zárható tároló szekrény	termenként 1	
16.	Száritó-tároló polc	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
17.	Mobil lámpa	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 2	
18.	Rajztábla A/2 – A/3 méretben	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
19.	Elektromos főzőlap	iskolánként (székhelyen és	

		telephelyen) 1	
20.	Festékfőző-keverő edények	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 2–3	
21.	Vasaló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
22.	Varrógép	iskolánként 1	
23.	Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell vagy zsírkréta, tus, karctű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
24.	Gumihenger	műhelyenként 2	
25.	Különböző papírok, kartonok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
26.	Festő eszközök: ecsetek, vizes edény, vízfesték, tempera, spaklik, kések	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
27.	Mintázó eszközök, mintázó fák	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
28.	Konstruáló eszközök: olló, snitzer, ragasztószalag, rögzítőeszközök	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
29.	Kézi szerszámok: kalapács, fogó, ár, fűrész, véső, kés, reszelő, drótkefe	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
30.	Mérőeszközök: vonalzó vagy szalagmérce	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
31.	Gyűjtött tárgyak, modellek, drapériák (tanulmánymunkához)	az egyidejűleg foglalkoztatott csoportlétszámok figyelembevételével	
32.	Szemléltető anyag: képek, könyvek, CD, DVD)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) a foglalkozások szükséglete szerint	
33.	<i>Grafika és festészet tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)</i>		
34.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
35.	Rajztábla	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfokon A/3, továbbképzőben A/2 méretben
36.	Festőállvány	a helyi tantervnek megfelelően az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	továbbképző évfolyamokon
37.	Festőalapok: farost táblák, vásznak, kartonok	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	továbbképző évfolyamokon
38.	Linómetsző készlet	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfok 4. évfolyamtól
39.	Kormozó eszköz	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
40.	Lemezfogó	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
41.	Grafikai lapok: kartonok, papírok, linó, fém vagy műanyaglap	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
42.	Grafikai anyagok: linó festék, szitafesték	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
43.	Zárható vegyszertároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok használata esetén

44.	<i>Szobrászat és kerámia tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)</i>		
45.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
46.	Mintázó állvány	a helyi tantervnek megfelelően az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	továbbképző évfolyamokon
47.	Mintázó eszközök, segédeszközök: mintázófa, mintázó gyűrű, ecset, edény, fólia	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
48.	Gipszező kéziszerszámok, gipszkeverő, gipszvéső	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
49.	Gipszforma készítő alap- és segédanyagok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
50.	Kéziszerszámok: különböző kalapácsok, fűrészek, ráspolyok, reszelők, kézi gyaluk, vésők, fogók, pillanatszorítók	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
51.	Mérőeszközök: vonalzó, derékszögű vonalzó, tolómérce	a helyi tantervnek megfelelően a csoportlétszámok figyelembevételével	
52.	Szobrászati alapanyagok: fa, agyag, gipsz, papír, fém, műanyag, textil	a helyi tanterv alapján a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
53.	Fazekaskorong	két tanulónként 1	
54.	Agyagnyújtó prés-agyagnyújtó eszköz	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
55.	Mázázó eszközök: merőkanál, mázsűrű, műanyag edények	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
56.	Mérőeszközök mázkészítéshez	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
57.	Kézikorong-forgókorong	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	
58.	Díszítő eszközök: írka, kaparó-véső fémkés, festőecset, festékszóró, polírozó eszköz	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
59.	Korongolási segédeszközök: fa- és gumiprofilok bőrszalag	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
60.	Különböző kerámia alapanyagok, mázak, kerámia festékek, engobeok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
61.	Égetőkemence	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
62.	Zárható vegyszertároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok használata esetén
63.	<i>Textil- és bőrműves tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)</i>		
64.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
65.	Nyüsstel ellátott szövőállvány vagy szövőkeret	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	

66.	Varrógép	műhelyenként a továbbképző évfolyamokon 1	
67.	Madzag vagy szalagszövő	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
68.	Viaszoló ecset vagy batikpipa	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
69.	Teregető állvány	műhelyenként 1	
70.	Festékező kád	műhelyenként 1	
71.	Anyagalakító és díszítő eszközök: tű, hurkoló és kötő eszközök	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
72.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: textilek, fonalak, gyapjú	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
73.	Gumilap	műhelyenként 1	
74.	Varrópad	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
75.	Vékonyító gép	műhelyenként 1	
76.	Bőrműves kéziszerszámok: ár, bőrlukasztó, bőrvágó kés	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
77.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: puha és kemény bőrök	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
78.	Zárható vegyszertároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok használata esetén
79.	<i>Fém- és zománcműves tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)</i>		
80.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
81.	Zománcégető kemence	telephelyenként 1	
82.	Zománcégetési segédeszköz: berakó lap, villa, kesztyű, szemüveg	műhelyenként 2-2	
83.	Állványos fűrőgép	műhelyenként 1	
84.	Segédeszközök: sikattyú, szorító, szerszámsatu forrasztópáka	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
85.	Mérőeszközök: subler, körző, szögmérő, súlymérő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
86.	Fémmegmunkáló kézi szerszámok: fogó, pillanatszorító, lemezvágó olló, fémlukasztó, pontozó, harapó-, csípő-, kúpos- és laposfogó, fémfűrész, lombfűrész, reszelő, tűreszelő, kalapács, véső, beütő és cizellőr szerszám, fém kefe, csiszolóvászón	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
87.	Zománczó eszközök: spatula, csipesz, tű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
88.	Dörzscsésze	műhelyenként 2	
89.	Vegyszeres tálak	műhelyenként 3	
90.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok:	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	

	fémhuzalok, fémlemezek		
91.	Huzalhenger	iskolánként 1	továbbképző évfolyamokon
92.	Különböző funkciójú tűzzománcozott tárgyak készítésére alkalmas anyagok: lealapozott fémlapok, rézlemez, zománciszap, ékszer zománc	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
93.	Zárható vegyszertároló szekrény	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok alkalmazása esetén
94.	Fotó és film tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)		
95.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
96.	Sötétkamra	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
97.	Szárítóberendezés	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
98.	Repró-állvány, fotóállvány	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
99.	Fotónagyító	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
100.	Fotólámpa, sötétkamra lámpa	iskolánként (székhelyen és telephelyen) a szükséges számban	
101.	Fényképezőgép objektívekkel, tartozékokkal	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
102.	digitális kamera	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
103.	Montázsasztal	műhelyenként 1	
104.	Erősítő, keverő, mikrofon	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
105.	Fotólabor eszközök: hívótál, csipesz	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
106.	Fotóanyagok: papír, előhívó	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
107.	Zárható vegyszertároló szekrény	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok alkalmazása esetén
108.	<i>Környezet- és kézműveskultúra tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)</i>		
109.	Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
110.	Varrógép	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő számban	
111.	Festékező és áztató kád	műhelyenként 1	
112.	Szövőállvány, vagy szövőke-re, madzag, szalag vagy gyöngyszövő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
113.	Bőrlyukasztó	feladatellátási helyenként 2	
114.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas anyagok: gyapjú, fonal, textil, agyag,	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	

	papír, gipsz, fa, bőr, vessző		
115.	Famegmunkáló eszközök: faragó eszközök, véső, reszelő	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
116.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas faanyagok, ragasztók, konzerváló anyagok	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
117.	Ragasztó pisztoly	műhelyenként 2	
118.	Különböző funkciójú tárgyak készítésére alkalmas kartonok, papír, fa és műanyaglapok	a helyi tanterv alapján a tanulólétszám-nak megfelelő mennyiségben	
119.	Zárható vegyszertároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok használata esetén

4.1.4 SZÍNműVÉSZET-BÁBMűVÉSZET

	A	B	C
1.	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
2.	Helyiségek		
3.	próbaterem	a tanszakok és a tanulók számának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	A művészeti ágak, tanszakok közös helyiségeként is kialakítható, ha az funkció-jának megfelelő, illetve a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi. Akadálymentes, szabad tér a tanulólétszámnak megfelelően, tanulónként legalább 3 m ² A terem legyen jól szellőztethető, fűthető, sötétíthető, fa- vagy műanyag burkolatú padlózat-tal
4.	gyakorlati műhely	a tanszakok és a tanulók számának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint, az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	bábművészeti tanszagnál
5.	jelmez-, kellék- és díszlettár	tanszakonként 1	tanszakok közös helyiségeként is kialakítható
6.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközök		
7.	próbaterem		
8.	mozgatható dobogók	telephelyenként 1	színpad összeállítására alkalmas mennyiségben
9.	tábla, vagy flipchart	próbatermenként 1	elméleti órák helyiségében
10.	sötétítő függöny	ablakonként, az ablakok lefedésére alkalmas méretben	
11.	CD-lejátszó	próbatermenként 1	
12.	televízió, projektor vagy DVD-, illetve video lejátszó	próbatermenként 1	
13.	paravánok	próbatermenként 1	bábművészeti ágánál
14.	egészalakos tükör	próbatermenként 1	
15.	videokamera	székhelyen és tagintézményben 1	

16.	egyszerű ritmus és dallamhangsze- rek,	próbatermenként 1 készlet	Csoportlétszámnak és az egyidejűleg megtartott foglalkozások számának megfelelő számban
17.	Báb- és díszletkészítés gyakorlati műhelye		
18.	tanulói munkaasztal	kettő tanulónként 1	
19.	varrógép	műhelyenként 1	
20.	tároló szekrények, ládák, kosarak	műhelyenként 1	
21.	bábtartó állvány	műhelyenként 1	
22.	kéziszerszámok	tanuló létszámnak megfelelően	
23.	zárható vegyszertároló	műhelyenként 1	